UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale 2014-2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA 2021-2030

Beneficiar:
Municipiul Sighișoara

Elaborator:
CIVITTA

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA 2021-2030

În cadrul proiectului ”Simplificare administrativă extinsă și Planificare strategică integrată pentru cetățenii municipiului Sighișoara”, cod proiect SIPOCA 848/cod SMIS 136159

Contract nr. 28.816/02.12.2020

Municipiul Sighișoara

BENEFICIAR

Municipiul Sighișoara

Piața Muzeului nr. 7, municipiul Sighișoara, județul Mureș

ELABORATOR

CIVITTA Strategy & Consulting SA

Strada Ion Slătineanu, nr. 3, parter și etaj 1, sector 1, București

Fotografiile utilizate pentru coperta față au fost puse la dispoziția echipei de proiect de către domnul Jacint Borbely Popovici (Royal Media SRL Sighișoara) și doamna Andrada – Giorgiana Parchirie prin intermediul Primăriei Municipiului Sighișoara.

CUPRINS

1. ÎNCADRAREA ÎN TERITORIU 24

1.1. Municipiul Sighișoara in sistemul de localități la nivel național, regional, județean și zonal 24

1.2. Personalitatea geografică a municipiului Sighișoara 25

1.3. Particularități istorice ale municipiului Sighișoara 26

2. ANALIZA CONTEXTULUI STRATEGIC EXISTENT 29

2.1. Încadrarea în contextul strategic european, național, regional, județean și local 29

2.2. Analiza gradului de implementare a documentelor strategice din municipiul Sighișoara în perioada 2014-2020 58

2.3. Concluzii 68

3. CONTEXTUL URBAN ȘI IDENTIFICAREA PRINCIPALELOR PROBLEME ȘI PROVOCĂRI LA NIVEL LOCAL 70

3.1. Profil spațial și funcțional. Caracteristici urbanistice specifice municipiului Sighișoara 70

3.1.1. Caracteristici spațiale ale țesutului urban. Particularități în dezvoltarea teritorială a Municipiului Sighișoara 70

3.1.2. Profil funcțional. Zone de dezvoltare 75

3.1.3. Locuire. Calitatea locuirii 83

3.1.4. Spații publice și spații verzi 91

3.1.5. Peisajul cultural 94

3.1.6. Concluzii 96

3.1.7. Analiză S.W.O.T. 97

3.2. Mobilitate urbană și conectivitate 100

3.2.1. Context european, național, regional și județean 100

3.2.2. Cererea de transport 103

3.2.3. Transport rutier 105

3.2.4. Transport feroviar 114

3.2.5. Transport public local 115

3.2.6. Mobilitate activă 119

3.2.7. Siguranță în trafic 124

3.2.8. Concluzii 125

3.2.9. Analiza S.W.O.T. 125

3.3. Provocări economice la nivelul municipiului Sighișoara 128

3.3.1. Context macroeconomic. Context regional 128

3.3.2. Forța de muncă 132

3.3.3. Analiza sectoarelor economice 139
3.3.4. Mediul de afaceri și dinamica antreprenorială 157
3.3.5. Competitivitatea economiei locale și principalii competitori zonali/naționali/europeni 165
3.3.6. Concluzii de la workshopul ”Specializări economice în Sighișoara viitorului” 166
3.3.7. Concluzii 168
3.3.8. Analiza S.W.O.T. 168
3.4. Provocări demografice și sociale la nivelul municipiului Sighișoara 171
3.4.1. Structura demografică 171
3.4.2. Dinamica populației, mișcarea naturală și mișcarea migratorie 181
3.4.3. Profilul etnic, lingvistic și confesional 186
3.4.4. Profilul educațional 187
3.4.5. Zone dezavantajate din punct de vedere socio-economic și incluziune socială 192
3.4.6. Concluzii. Consecințe ale evoluțiilor demografice 196
3.4.7. Analiza S.W.O.T. 197
3.5. Dotări publice în municipiul Sighișoara 199
3.5.1. Infrastructura și serviciile de asistență socială 199
3.5.2. Infrastructura și serviciile de sănătate 203
3.5.3. Infrastructura și serviciile de învățământ 206
3.5.4. Societatea civilă 214
3.5.5. Concluzii 214
3.5.6. Analiza S.W.O.T. 215
3.6. Patrimoniu, cultură, turism și petrecerea timpului liber 216
3.6.1. Patrimoniu cultural și natural 216
3.6.2. Infrastructura și serviciile culturale 228
3.6.3. Unități de cult 242
3.6.4. Infrastructura turistică 243
3.6.5. Servicii turistice 261
3.6.6. Infrastructura de sport, agrement și loisir 263
3.6.1. Concluzii 269
3.6.2. Analiza S.W.O.T. 271
3.7. Utilități publice în municipiul Sighișoara 275
3.7.1. Lucrări hidrotehnice 275
3.7.2. Infrastructura de alimentare cu apă și de canalizare a apei uzate 276
3.7.3. Infrastructura de alimentare cu gaze naturale 282
3.7.4. Infrastructura de alimentare cu energie termică 287
3.7.5. Infrastructura de alimentare cu energie electrică 289

3.7.6. Infrastructura de telecomunicații 295
3.7.7. Gestiunea deșeurilor 296
3.7.8. Concluzii 300
3.7.9. Analiza S.W.O.T. 301
3.8. Provocări legate de mediu și provocări climatice la nivelul municipiului Sighișoara 306
3.8.1. Cadrul natural – elemente favorabile și elemente restrictive 306
3.8.2. Biodiversitatea. Ariile naturale protejate 311
3.8.3. Calitatea factorilor de mediu 313
3.8.4. Riscuri și schimbări climatice 327
3.8.5. Concluzii 331
3.8.6. Analiza S.W.O.T. 332
3.9. Guvernanță și administrație locală 336
3.9.1. Resurse umane 337
3.9.2. Cadrul de competențe existent și politicile de formare la nivelul Municipiului Sighișoara 345
3.9.3. Resurse financiare 349
3.9.4. Politica de investiții la nivelul municipiului Sighișoara 355
3.9.5. Resurse materiale 358
3.9.6. Proceduri de lucru la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara 359
3.9.7. Interacțiunea dintre autoritatea publică locală și cetățeanul 362
3.9.8. Procesul de transparență la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara 365
3.9.9. Concluzii 366
3.9.10. Analiza S.W.O.T. 367
3.10. Analiză S.W.O.T. 370
3.11. Disfuncționalități și propuneri de intervenție 380
3.11.1. Profil spațial și funcțional 380
3.11.2. Mobilitate urbană și conectivitate 381
3.11.3. Profil economic 383
3.11.4. Profil socio-demografic și dotări publice 385
3.11.5. Patrimoniu, cultură, turism și petrecerea timpului liber 387
3.11.6. Utilități publice 393
3.11.7. Mediu și provocări climatice 395
3.11.8. Guvernanță și administrație locală 396
4. DIAGNOSTIC 398
4.1. Provocări economice 399
4.2. Provocări demografice 402
4.3. Provocări sociale 403

4.4. Provocări de mediu și schimbări climatice 404
4.5. Provocări privind dezvoltarea urbană 405
5. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE ȘI OBIECTIVELE STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ 408
5.1. Viziunea de dezvoltare a municipiului Sighișoara 408
5.2. Obiectivele generale și domenii de intervenție pentru dezvoltarea municipiului Sighișoara in perioada 2021- 2030 413
5.2.1. Obiectivul strategic 1 (O1) Sighișoara competitivă – Motor economic bazat pe activități economice performate, specializate și diversificate care valorifică tradiția locală la nivel internațional 413
5.2.2. Obiectivul strategic 2 (O2) Sighișoara atractivă – Cadru urban atractiv și servicii publice performante și echitabile, ce asigură o calitate crescută a locuirii 416
5.2.3. Obiectivul strategic 3 (O3) Sighișoara culturală - Oraș dinamic, vibrant și primitor, cu o identitate locală structurată în jurul patrimoniului construit protejat și valorificat, cu o ofertă variată de oportunități culturale, turistice și de petrecere a timpului liber ce corespunde cerințelor cetățenilor și vizitatorilor 418
5.2.4. Obiectivul strategic 4 (O4) Sighișoara accesibilă – oraș bine conectat în teritoriu, cu o mobilitate urbană durabilă bine conturată ce susține mijloacele de transport nepoluante 420
5.2.5. Obiectivul strategic 5 (O5) Sighișoara verde – oraș rezilient cu o calitate crescută a factorilor de mediu 423
5.2.6. Obiectivul strategic 6 (O6) Sighișoara bine guvernată – oraș cu o capacitate administrativă crescută, servicii publice performante și societate civilă implicată în procesele decizionale de la nivel local 424
5.3. Protejarea patrimoniului cultural cu valoare universală excepțională 428
6. CALENDAR DE ACTIVITĂȚI PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ ȘI PORTOFOLIU DE PROIECTE 438
6.1. Activități și domenii de intervenție 438
6.1.1. Conceptul de dezvoltare spațială 438
6.1.2. Planificarea domeniilor de intervenție vizate și prioritizarea proiectelor 446
6.1.3. Măsuri de atenuare a riscurilor implementări strategiei de dezvoltare locală 449
6.2. Portofoliul de proiecte 450
6.2.1. Obiectivul strategic 1 (O1) Sighișoara competitivă – Motor economic bazat pe activități economice performate, specializate și diversificate care valorifică tradiția locală la nivel internațional 450
6.2.2. Obiectivul strategic 2 (O2) Sighișoara atractivă – Cadru urban atractiv și servicii publice performante și echitabile, ce asigură o calitate crescută a locuirii 455
6.2.3. Obiectivul strategic 3 (O3) Sighișoara culturală – Oraș dinamic, vibrant și primitor, cu o identitate locală structurată în jurul patrimoniului construit protejat și valorificat, cu o ofertă variată de oportunități culturale, turistice și de petrecere a timpului liber ce corespunde cerințelor cetățenilor și vizitatorilor; 467
6.2.4. Obiectivul strategic 4 (O4) Sighișoara accesibilă – oraș bine conectat în teritoriu, cu o mobilitate urbană durabilă bine conturată ce susține mijloacele de transport nepoluante 484

6.2.5. Obiectivul strategic 5 (O5) Sighișoara verde – oraș rezilient cu o calitate crescută a factorilor de mediu 492

6.2.6. Obiectivul strategic 6 (O6) Sighișoara bine guvernată – oraș cu o capacitate administrativă crescută, servicii publice performante și societate civilă implicată în procesele decizionale de la nivel local 503

7. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ 510

7.1. Contextul instituțional și structura de monitorizare, implementare și evaluare a strategiei 510

7.2. Plan de acțiune pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală 512

7.3. Mecanism de monitorizare și evaluare 514

7.3.1. Evaluarea implementării SDL 514

7.3.2. Monitorizarea implementării SDL 514

7.4. Indicatori relevanți 515

7.5. Analiza impactului financiar 522

8. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ 530

8.1. Instituții și organizații implicate 530

8.2. Procesul consultativ și participativ pentru elaborarea strategiei de dezvoltare locală 531

8.2.1. Aplicarea de chestionare destinate grupurilor țintă 531

8.2.2. Desfășurarea grupurilor de lucru 533

9. ANEXE 537

9.1. Anexa 1. Provocări demografice și sociale la nivelul municipiului Sighișoara 537

9.2. Anexa 2 Patrimoniu construit protejat 542

9.3. Anexa 3. Arhitectura reprezentativă a municipiului Sighișoara 556

9.4. Anexa 4. Guvernanță și administrație locală 559

9.5. Anexa 5. Analiza răspunsurilor din cadrul chestionarului dedicat cetățenilor din municipiul Sighișoara 561

9.6. Anexa 6 Analiza răspunsurilor din cadrul chestionarului dedicat mediului de afaceri din municipiul Sighișoara 581

9.7. Anexa 7. Prioritizarea proiectelor 591

9.8. Anexa 8. Minutele rezultate în urma desfășurării grupurilor de lucru 612

LISTA DE FIGURI

Figură 1 Obiectivele de dezvoltare urbană 30

Figură 2 Proiecte aferente documentelor strategice după stadiul de implementare 59

Figură 3 Proiecte aferente documentelor strategice organizate în funcție de domeniile principale de interes 60

Figură 4 Evoluția fondului construit, municipiul Sighișoara, 2006-2020 72

Figură 5 Evoluția numărului de autorizații de construire eliberate anual, pe categorii de construcții, Municipiul Sighișoara, 2007-2019 73

Figură 6 Evoluția numărului de autorizații de construire eliberate anual, pentru Clădiri rezidențiale (exclusiv cele pentru colectivități), municipiul Sighișora și zona periurbană, 2007-2019 73

Figură 7 Locuințe finalizate în cursul anului, la 1000 locuitori, municipiul Sighișoara, zona periurbană, județul Mureș, 2007-2019 74

Figură 8 Evoluția numărului de locuințe finalizate, pe surse de finanțare, municipiul Sighișoara, 2007-2019 74

Figură 9 Numărul total de sesizări de natură penală, municipiul Sighișoara, 2019 75

Figură 10 Zone de expansiune urbană, municipiul Sighișoara, 2006-2020 79

Figură 11 Dezvoltarea zonelor urbane în arealul Rîul Târnava Mare – DN 13, municipiul Sighișoara, 202180

Figură 12 Dezvoltarea zonelor urbane în partea de est a municipiului Sighișoara, 2021 80

Figură 13 Dezvoltarea zonelor urbane în partea de sud a municipiului Sighișoara, 2021 81

Figură 14 Localizarea resurselor de teren (de tip brownfield și greenfield), municipiul Sighișoara, 2021 .. 82

Figură 15 Tipologii de locuire, municipiul Sighișoara 83

Figură 16 Evoluția numărului de locuințe, municipiul Sighișoara, 2007-2019 84

Figură 17 Locuințe ANL și locuințe aparținînd fondului locativ de stat, municipiul Sighișoara, 2021 85

Figură 18 Evoluția suprafeței locuibile aferente unui locuitor (mp/locuitor), respectiv aferente unei locuințe (mp/locuință), municipiul Sighișoara, 2007-2019 86

Figură 19 Evoluția suprafeței locuibile/ locuitor (mp), municipiul Sighișoara, zona periurbană, județ Mureș, 2011-2019 87

Figură 20 Evoluția suprafeței locuibile/ locuință (mp), municipiul Sighișoara, zona periurbană, județ Mureș, 2011-2019 87

Figură 21 Evoluția numărului mediu de locuitori/ locuință, municipiul Sighișoara, județ Mureș – mediul urban, 2007 - 2019 88

Figură 22 Evoluția numărului mediu de locuitori/ locuință, municipiul Sighișoara, zona periurbană, județ Mureș, mendia națională, 2011, 2019 88

Figură 23 Vechimea locuințelor ANL și locuințelor sociale, municipiul Sighișoara, 2020 90

Figură 24 Spații publice amplasate în teritoriul intravilan al municipiului Sighișoara 93

Figură 25 Peisajul centrului istoric 95

Figură 26 Peisajul zonelor rezidențiale 96
Figură 27 Peisajul zonelor rezidențiale – ansamlurile de locuințe colective 96
Figură 28 Rețeaua TEN-T pe teritoriul României 101
Figură 29 Rețeaua de drumuri din municipiul Sighișoara 106
Figură 30 Parcările de reședință din municipiul Sighișoara 110
Figură 31 Parcări neregulamentare în municipiul Sighișoara 111
Figură 32 Zone de garaje în cartierele de locuințe colective din municipiul Sighișoara 112
Figură 33 Parcări la sol, str. Ilarie Chendi, mun. Sighișoara 113
Figură 34 Legăturile feroviare din Gara Sighișoara 114
Figură 35 Harta liniilor de transport public local, municipiului Sighișoara 115
Figură 36 Numărul de călătorii realizate cu transportul public local, municipiul Sighișoara, 2007-2019 . 117
Figură 37 Stații de taxi în municipiul Sighișoara 119
Figură 38 Zone pietonale în municipiul Sighișoara 121
Figură 39 Calitate scăzută a trotuarelor în municipiul Sighișoara 122
Figură 40 Trasee turistice în zona Colinele Transilvania, ce deservesc și municipiul Sighișoara 123
Figură 41 Accidente rutiere în municipiul Sighișoara, 2007-2019 124
Figură 42 Produsul Intern Brut pe regiuni de dezvoltare, milioane lei 129
Figură 43 PIB-ul județelor de top, cu excepția municipiului București, 2009 și 2018, milioane euro 129
Figură 44 Dinamica PIB/locuitor (PPS) la nivel european, național și județean, 2009, 2017, 2018 130
Figură 45 PIB local/capita în euro în municipiile și orașele din județul Mureș, 2018 131
Figură 46 Numărul mediu al salariaților, 2008-2019 132
Figură 47 Numărul de absolvenți pe niveluri de educație, pe principalele centre din România, 2018..... 134
Figură 48 Ponderea șomerilor în totalul resurselor de muncă, în județul Mureș, municipiul Târgu Mureș și municipiul Sighișoara, 2008-2019 136
Figură 49 Structura ocupațională a populației municipiului Sighișoara, 2011 137
Figură 50 Structura ocupațională a populației din municipiul Sighișoara, la nivel de grupe mari, 2011 .. 137
Figură 51 Număr agenți economici cu profil industrial din municipiul Sighișoara, pe clase de mărime, 2008-2019 139
Figură 52 Concentrare sectorială pe sub-ramuri ale industriei prelucrătoare în municipiul Sighișoara, 2019 140
Figură 53 Cifra de afaceri totală și profitul net al agenților activi economic din sectorul industrial în municipiul Sighișoara, 2008-2019, lei 140
Figură 54 Structura a 50% din cifra de afaceri a sectorului industrial în municipiul Sighișoara, 2019, RON 141
Figură 55 Productivitatea muncii în lei, la nivelul sub-ramurilor industriale, România vs. Sighișoara, 2019 142
Figură 56 Numărul de angajați din sectorul industrial în municipiul Sighișoara, 2008-2019 142

Figură 57 Număr de agenți economici din sectorul terțiar în municipiul Sighișoara, pe clase de mărime, 2008-2019 143
Figură 58 Număr de agenți economici din sectorul terțiar în municipiul Sighișoara, 2019 144
Figură 59 Cifra de afaceri totală și profitul net al agenților activi economic din sectorul terțiar în municipiul Sighișoara, 2008-2019, lei 145
Figură 60 Structura cifrei de afaceri din sectorul terțiar în municipiul Sighișoara, 2019 145
Figură 61 Numărul de angajați din sectorul terțiar în municipiul Sighișoara, 2008-2019 146
Figură 62 Numărul de sosiri turistice înregistrate la nivelul municipiilor, 2008 și 2019 147
Figură 63 Capacitatea de cazare în funcțiune (locuri-zile) în municipiul Sighișoara, 2008-2019 148
Figură 64 Numărul de înnoptări oficiale în unitățile de primire a turiștilor, la nivelul principalelor destinații turistice din România, 2009, 2014, 2019 149
Figură 65 Ponderea turiștilor străini în totalul sosirilor, la nivelul principalelor județe din România vizitate, 2008 și 2019 149
Figură 66 Modul de utilizare a suprafețelor agricole în municipiul Sighișoara, 2008 și 2014 151
Figură 67 Suprafața arabilă cultivată (ha) din municipiul Sighișoara, pe princpalele culturi, 2019 152
Figură 68 Producția medie la hectar, pe principalele culturi, la nivel național, regional, județean și al municipiului Sighișoara, 2019 153
Figură 69 Numărul de firme active economic înființate, 1991-2019 158
Figură 70 Densitatea firmelor active economic la 1.000 de locuitori, la nivelul principalelor centre economice din România, 2019 159
Figură 71 Structura firmelor active economic din municipiul Sighișoara, pe activități economice, 2019 159
Figură 72 Cifra de afaceri a firmelor din municipiul Sighișoara, pe principalele activități economice, 2019 160
Figură 73 Structura firmelor active economic din municipiul Sighișoara, pe clase de mărime, 2019 161
Figură 74 Structura cifrei de afaceri în municipiul Sighișoara, 2019 161
Figură 75 Evenimente persoane juridice (PFA, SRL) în municipiul Sighișoara, 2008-2019 163
Figură 76 Indicatori ai forței de muncă în municipiul Sighișoara, prognoze până în anul 2024 167
Figură 77 Evoluția populației municipiului Sighișoara în perioada 1992, 2007-2019 171
Figură 78 Tendințe demografice medii anuale în perioada 2009-2019 la nivelul mediului urban din județul Mureș 172
Figură 79 Tendințe demografice medii anuale, 2009-2019, în zona de proximitate a municipiului Sighișoara 173
Figură 80 Tendințe demografice medii anuale în perioada 2009-2019 la nivelul localităților de proximitate ale Municipiului Sighișoara 173
Figură 81 Spațiu demografic competițional urban al municipiului Sighișoara la nivelul anului 2019 174
Figură 82 Raportul de gen la nivelul municipiului Sighișoara 2019 175
Figură 83 Raportul de gen la nivelul comunelor limitrofe municipiului Sighișoara 2019 176
Figură 84 Piramida vârstelor la nivelul municipiului Sighișoara 177
Figură 85 Distribuția volumelor de populație pe grupe de vârstă 178

Figură 86 Dinamica medie de vârstă în municipiul Sighișoara, 2000-2020 178
Figură 87 Dinamica indicatorilor corelați cu distribuția pe vârste în municipiul Sighișoara, 2000-2020 .. 180
Figură 88 Dinamica desnității locuirii în municipiul Sighișoara, 2010-2020 181
Figură 89 Dinamica natalității, mortalității și sporului natural în municipiul Sighișoara 182
Figură 90 Comparație între numărul dinamica numărului de născuți în municipiul Sighișoara și localitățile limitrofe 182
Figură 91 Tendințe ale migrației în municipiul Sighișoara, nr. persoane, 2000-2019 184
Figură 92 Structura etnică a municipiului Sighișoara, 2011, % 186
Figură 93 Structura confesională a municipiului Sighișoara, 2011 187
Figură 94 Structura educațională a populației în municipiul Sighișoara 188
Figură 95 Dinamica locurilor de muncă vacante în municipiul Sighișoara, nr. persoane, 2013-2019..... 189
Figură 96 Principalele ocupații/meserii cuprinse în programele de formare profesională pentru persoanele domiciliate în municipiul Sighișoara, 2009-2019 189
Figură 97 Proiecția evoluției populației în următorul deceniu în municipiul Sighișoara, nr. persoane, 2020-2030 190
Figură 98 Proiecția evoluției populației cu vârste peste 65 de ani și a noilor născuți, 2020-2030..... 191
Figură 99 Harta zonelor marginalizate în municipiul Sighișoara..... 192
Figură 100 Cheltuielile de asistență socială raportate în execuțiile bugetare ale unității administrativ teritoriale, 2007-2019, lei 202
Figură 101 Satisfacția populației față de serviciile medicale 204
Figură 102 Evoluția principalelor cauze ale mortalității în județul Mureș, 2009-2019 206
Figură 103 Satisfacția populației față de serviciile educaționale, 2020..... 210
Figură 104 Unități de învățământ preșcolar (grădinițe și creșe), municipiul Sighișoara, 2021 211
Figură 105 Unități de învățământ (școli), municipiul Sighișoara, 2021 212
Figură 106 Unități de învățământ liceal, municipiul Sighișoara, 2021..... 213
Figură 107 Zone protejate prin Legea 5/2000, Muncipiul Sighișoara..... 219
Figură 108 Monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, monument istorice înscrse în LMI (Monumente de arhitectură - II), Zona Construită Protejată Sighișoara, municipiul Sighișoara..... 221
Figură 109 Monumente istorice – Monumnte de for public (III) și monumente memoriale și funerare (IV), muncipiul Sighișoara 222
Figură 110 Monumente istorice - situri arheologice (I) 223
Figură 111 Imobilele monumente istorice aflate în domeniul administrației publice locale/ statului, municipiul Sighișoara, 2021 227
Figură 112 Principalele dotări culturale în municipiul Sighișoara..... 231
Figură 113 Consumul cultural la nivelul municipiului Sighișoara, 2010-2019 235
Figură 114 Bugetul anual alocat în cultură, recreere și religie în municipiul Sighișoara, 2010-2019..... 238
Figură 115 Numărul de unități de cazare în municipiul Sighișoara, după tipologia structurilor de primire turistică, 2021, Ministerul Turismului..... 250

Figură 116 Numărul de unități de cazare clasificate din municipiul Sighișoara, pe categorii de confort, 2020 251
Figură 117 Numărul de structuri de cazare din municipiul Sighișoara, comparație ministerul turismului - INS - Booking - Airbnb, 2020 252
Figură 118 Numărul de sosiri în anul 2010 vs. 2019 între orașe Sighișoara, Mediaș și Sebeș 257
Figură 119 Evoluția structurii turiștilor sosiți în perioada 2010-2020 în județul Mureș 258
Figură 120 Principalele puncte de agrement din municipiul Sighișoara 269
Figură 121 Schema sistemului de alimentare cu apă al municipiului Sighișoara 277
Figură 122 Evoluția volumului de apă potabilă distribuit pentru consum în municipiul Sighișoara, mii m^3/an, 2010-2019 278
Figură 123 Sistemul de canalizare apă uzată al municipiului Sighișoara 280
Figură 124 Infrastructura de gaze naturale 283
Figură 125 Necesarul de modernizare al rețelor electrice în municipiul Sighișoara 290
Figură 126 Consumul de energie electrică pe tip de consumator în municipiul Sighișoara, milioane KWH, 2011-2019 291
Figură 127 Iluminat suplimentar pentru trecerile de pietoni semaforizate în municipiul Sighișoara, 2020 294
Figură 128 Zonele de gestiune a deșeurilor în județul Mureș 297
Figură 129 Municipiul Sighișoara, relief, hidrografie, păduri 307
Figură 130 Valori medii ale radiației solare globale pe teritoriul României 309
Figură 131 Viteza media a vântului la înălțimea de 50 m, județul Mureș 310
Figură 132 Arii naturale protejate în municipiul Sighișoara 312
Figură 133 Principalele surse de degradare a aerului în municipiul Sighișoara 316
Figură 134 Stațiile de monitorizare a calității aerului din județul Mureș 317
Figură 135 Principalele surse de degradare a calității apelor în municipiul Sighișoara 321
Figură 136 Principalele surse de degradare a calității solurilor în municipiul Sighișoara 323
Figură 137 Procentul suprafețelor claselor de calitate ale solurilor din municipiul Sighișoara, 2013 324
Figură 138 Evoluția suprafețelor forestiere regenerate, artificial și natural, în municipiul Sighișoara, 2015-2019, ha 325
Figură 139 Principalele surse de degradare a factorilor biotici din municipiul Sighișoara, 2019 326
Figură 140 Creșterea medie a temperaturii aerului iarna în intervalul 2021-2050 327
Figură 141 Benzi inundabilitate (1%) de-a lungul Târnavei Mari 330
Figură 142 Etape de suport pentru întărirea capacității administrative la nivelul autorității publice 336
Figură 143 Evoluția structurii de personal la nivelul municipiului Sighișoara în perioada 2017-2020 338
Figură 144 Evoluția structurii de personal la nivelul municipiului Sighișoara în perioada 2016-2021 339
Figură 145 Grad profesional Primăria Municipiului Sighișoara - aparatul propriu al primarului, 2021 340
Figură 146 Posturi ocupate vs. vacante la nivelul Primăriei 341

Figură 147 Evaluarea gradului de cunoaștere a obiectivelor generale ale Primăriei, scară de la 1 (nota minimă) la 10 (nota maximă). 342

Figură 148 Percepția privind nivelul de cunoaștere a obiectivelor generale ale Primăriei 343

Figură 149 Evaluarea privind gradul în care personalul se regăsește în efortul de îndeplinire a obiectivelor strategice (Mă regăsesc/Contribui efectiv) vs. așteptările acestora (Ar trebui să mă regăsesc/Să fiu valorizat/ă) 343

Figură 150 Gradul de participare al personalului la elaborarea documentelor strategice ale Primăriei Municipiului Sighișoara 344

Figură 151 Aveți cunoștință la ce obiective stabilite prin documente strategice (strategii, planuri de dezvoltare etc.) contribuie activitatea dumneavoastră în cadrul instituției? 344

Figură 152 Număr cursuri formare și participanți la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara 346

Figură 153 Identificarea domeniilor de formare în care personalul Primăriei ar dori să-și dezvolte abilitățile și competențele profesionale 347

Figură 154 Evaluarea personalului privind inițiative ce presupun organizarea și derularea unor programe de formare în cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara. Scară de la 1 (minim) la 10 (maxim)..... 348

Figură 155 Evaluarea programelor de formare, mentorat și coaching la nivelul personalului Primăriei Municipiului Sighișoara 348

Figură 156 Structura veniturilor municipiilor în România privind cotele defalcate din IPV, TVA și venituri proprii, 2007-2020, %..... 349

Figură 157 Structura de venituri și cheltuieli a municipiului Sighișoara, 2016-2020, RON 350

Figură 158 Planificare venituri și cheltuieli ale municipiului Sighișoara, 2016-2020, RON..... 351

Figură 159 Alocări pentru investiții de capital în perioada 2007-2020 de către Primăria Municipiului Sighișoara, RON..... 356

Figură 160 Evoluția cheltuielilor de capital vs. cheltuielile raportate cu fonduri FEN la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara, 2007-2020, RON 357

Figură 161 Procent total cheltuieli de capital, incluzând FEN, din total cheltuieli la nivelul municipiului Sighișoara, % 357

Figură 162 Evaluarea resursei materiale în funcție de vechime 359

Figură 163 Procedura de sistem la nivelul Primăriei Municipiului SIghișoara 360

Figură 164 Procedura operațională la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara 360

Figură 165 Sistem proceduri la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara..... 361

Figură 166 Modalități de comunicare între compartimentele din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara 361

Figură 167 Răspunsurile furnizate de personalul Primăriei la întrebarea ”Dispuneți de o arhivă digitală a documentelor din cadrul Primăriei?” 362

Figură 168 Evaluarea personalului Primăriei privind procesul de comunicare dintre instituție și cetățenii municipiului Sighișoara 364

Figură 169 Solicitări de informații publice aferente Legii 544/2001 primite de Primărie 365

Figură 170 Conceptul de dezvoltare spațială a municipiului Sighișoara..... 440

Figură 171 Conceptul de dezvoltare spațială – Reabilitarea și modernizarea zonei centrale 442

Figură 172 Conceptul de dezvoltare spațială – Regenerarea urbană a cartierelr Bărăgan și Plopilor 443

Figură 173 Conceptul de dezvoltare spațială – Dezvoltarea infrastructurii și activităților în localitățile Venchi și Rora, Creșterea calității locuirii și atractivității culturale a satului Hetiur și Valorificarea patrimoniului natural din Rezervația Breite 445

Figură 174 categoriile de actori relevanți pentru dezvoltare locală 510

Figură 175 Structura propusă pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea SDL 511

Figură 176 Evoluția populației din localitățile urbane similare municipiului Sighișoara, 1992, 2007-2019 (număr de locuitori) 537

Figură 177 Evoluția numărului de nou născuți din spațiul urban al județului Mureș în perioada 1992, 2007-2019 538

Figură 178 Dinamica indicatorilor corelați cu distribuția pe vârste la nivelul Municipiului Sighișoara în perioada 2000-2020 - Raport de depedență demografică 539

Figură 179 Dinamica indicatorilor corelați cu distribuția pe vârste la nivelul Municipiului Sighișoara în perioada 2000-2020 - Ponderea copiilor în populație 539

Figură 180 Dinamica indicatorilor corelați cu distribuția pe vârste la nivelul Municipiului Sighișoara în perioada 2000-2020 - indicele de îmbătrânire demografică 539

Figură 181 Dinamica indicatorilor corelați cu distribuția pe vârste la nivelul Municipiului Sighișoara în perioada 2000-2020 - Raportul copii/femei 540

Figură 182 Dinamica indicatorilor corelați cu distribuția pe vârste la nivelul Municipiului Sighișoara în perioada 2000-2020 - Rata de înlocuire a forței de muncă 540

Figură 183 Dinamica indicatorilor corelați cu distribuția pe vârste la nivelul Municipiului Sighișoara în perioada 2000-2020 - Coeficientul de presiune parentală 540

Figură 184 Distribuția volumelor de populației pe grupe de vârstă în comunele din zona periurbană a municipiului Sighișoara, 2019 541

Figură 185 Cheltuieli de capital 2007-2018, analiză comparativă municipii reședință de județ și Sighișoara 559

Figură 186 Cheltuieli ale municipiilor reședință de județ cu proiectele cu finanțare Europeană în perioada 2007-2016, RON 560

Figură 187 Distribuția respondenților în funcție de categoria de vârstă 562

Figură 188 Distribuția respondenților după nivelul de educație 563

Figură 189 Distribuția respondenților după locul de muncă 563

Figură 190 Distribuția respondenților în funcție de locația desfășurării activităților profesionale 564

Figură 191 Distribuția venitului total lunar a respondenților 564

Figură 192 Cele mai importante măsuri pentru dezvoltarea comunității (note de la 1-10) 566

Figură 193 Principalele motive pentru care respondenții locuiesc în municipiul Sighișoara 567

Figură 194 Gradul de acces pentru următoarele categorii de dotări în zona de locuință 568

Figură 195 Gradul de mulțumire față de servicii publice 569

Figură 196 Gradul de mulțumire față de infrastructura de transport din municipiul Sighișoara 570

Figură 197 Frecvența folosirii mijloacelor de transport 570

Figură 198 Mijloace de transport preferate în cazul în care infrastructura de transport ar fi mai eficientă 571

Figură 199 Gradul de mulțumire față de serviciile sistemului de învățământ 571
Figură 200 Gradul de mulțumire față de serviciile sistemului de sănătate 572
Figură 201 Disponibilitatea serviciilor de asistență socială 572
Figură 202 Necesitatea serviciilor sociale 573
Figură 203 Gradul de mulțumire privind oferta de petrecere a timpului liber 574
Figură 204 Apreciere - viața culturală din municipiul Sighișoara 574
Figură 205 Aprecierea activității sportive din municipiul Sighișoara 575
Figură 206 Ramurile sportive cu tradiție din municipiul Sighișoara și care ar trebui promovate 576
Figură 207 Evaluarea serviciilor publice oferite de administrația publică locală 577
Figură 208 Tipurile de interacțiuni formale avute cu autoritatea publică locală 578
Figură 209 Gradul de mulțumire raportat la măsurile de digitalizare și inovare utilizate de către autoritatea publică română 578
Figură 210 Priorități ale administrației locale în privința măsurilor de digitalizare și inovare adoptate la nivel local 579
Figură 211 Gradul de apreciere al modului în care administrația locală a gestionat criza cauzată de pandemia COVID-19 579
Figură 212 anii reprezentativi înființării companiilor respondenților 582
Figură 213 Tipologia companiilor participante la sondaj după sectorul de activitate 582
Figură 214 Estimări privind numărul de angajați, volumul producției, cifra de afaceri și profitul companiilor participante la sondaj în următorii ani 583
Figură 215 Estimări privind creșterea capacității de producție 583
Figură 216 Principalele beneficii în desfășurarea activității economice în municipiul Sighișoara 585
Figură 217 Aprecierea forței de muncă din municipiul Sighișoara 586
Figură 218 Principalele domenii potențiale motoare de dezvoltare economică ale municipiului Sighișoara 587

LISTA DE TABELE

Tabel 1 Obiectivele politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027 33

Tabel 2 Buget propus prin PNRR pentru fiecare din cei 6 piloni..... 37

Tabel 3 Obiectivele strategiei pentru cultură și patrimoniu național..... 47

Tabel 4 Obiectivele strategiei de dezvoltare economico-sociale ale municipiului Sighișoara, 2014-2020 . 52

Tabel 5 Obiectivele aferente planului local de acțiune privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome..... 55

Tabel 6 Orizontul de timp al documentelor strategice ce vizează dezvoltarea municipiului Sighișoara..... 58

Tabel 7 Obiectivele documentelor strategice de la nivelul municipiului Sighișoara, organizate în funcție de domeniile principale de interes 58

Tabel 8 Centralizare proiecte propuse în strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Sighișoara, pe obiective, bugete și stadiu de implementare 61

Tabel 9 Proiecte realizate în municipiul Sighișoara în perioada 2014-2020..... 62

Tabel 10 Proiecte propuse în Strategia de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara ce urmează a fi preluate/continuate în următoarea perioadă de programare 66

Tabel 11 Dotarea locuințelor convenționale cu instalații și dependințe din municipiul Sighișoara, județul Mureș, mediul urban județean și media națională, %, 2011..... 89

Tabel 12 Distanța față de aeroporturile învecinate municipiului Sighișoara..... 102

Tabel 13 Indicele de motorizare în municipii de rang II din România, 2018 104

Tabel 14 Programul de funcționare al curselor de transport public local în municipiul Sighișoara 116

Tabel 15 topul firmelor după numărul angajaților, municipiul sighișoara, 2019 133

Tabel 16 Situația elevilor pe calificări profesionale și tehnice în municipiul Sighișoara, 2021..... 135

Tabel 17 FIrme cu capital străin în municipiul Sighișoara..... 156

Tabel 18 Firme cu capital străin, după domeniul de activitate și rezultatele economice, 2019 156

Tabel 19 Topul celor mai profitabile firme din municipiul Sighișoara, 2019 162

Tabel 20 TOPUL firmelor la nivelul județului Mureș..... 162

Tabel 21 Reziliența economiei municipiului Sighișoara..... 164

Tabel 22 Dinamica raportului demografic municipiului Sighișoara/proximitate, 1992, 2007-2019 174

Tabel 23 Situație comparativă a ratei natalității, mortalității și sporului natural. Poziționarea municipiului Sighișoara, 2019..... 183

Tabel 24 Situație comparativă a emigrărilor definitive în municipiul Sighișoara, 2019 185

Tabel 25 Numărul de șomeri din municipiul Sighișoara pe categorii de educație, 2017-2019 188

Tabel 26 Populația în zone marginalizate ale municipiului Sighișoara 193

Tabel 27 Indicatori ai marginalizării la nivel de arii geografice în municipiul Sighișoara..... 194

Tabel 28 Principalele elemente care descriu nevoia de asistență socială în municipiul Sighișoara..... 199

Tabel 29 Serviciile de asistență socială acordate în municipiul Sighișoara, 2019..... 199

Tabel 30 Capacitatea furnizorilor de servicii sociale 200
Tabel 31 Numărul unităților medicale din municipiul Sighișoara 203
Tabel 32 Evoluția cauzisticii medicale în municipiului Sighișoara 204
Tabel 33 Evoluția personalului medical, 2009-2019 204
Tabel 34 Rețeaua unităților de învățământ din municipiul Sighișoara 206
Tabel 35 Oferta de educație profesională și tehnologică în municipiul Sighișoara, 2019-2020 208
Tabel 36 Numărul total de elevi înscriși per cicluri de învățământ, 2019 209
Tabel 37 Evoluția numărului de personal didactic, 2002-2019 210
Tabel 38 Zone protejate prin Legea nr. 5/ 2000 - Valori ale patrimoniului construit de interes național și rezervații ale naturii, Municipiul Sighișoara 219
Tabel 39 Top 5 sectoare creative în funcție de numărul de salariați, cifra de afaceri și numărul de firme, municipiul Sighișoara 239
Tabel 40 Top 5 sub-domenii CAEN din sectoarele creative în municipiul Sighișoara 239
Tabel 41 Instituții Religioase 243
Tabel 42 Top al celor mai mari unități de cazare din municipiul Sighișoara, număr locuri 2021, Ministerul Turismului 251
Tabel 43 Capacitatea de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri turistice, nr. locuri, 2010-2020 253
Tabel 44 Evoluția principalilor indicatori ai circulației turistice, 2010-2019 255
Tabel 45 Sezonalitatea activității turistice în municipiul Sighișoara, 2019 vs. 2020 256
Tabel 46 Sezonalitatea activității turistice în municipiul Sighișoara, 2019 vs. 2020 257
Tabel 47 Variația lungimii totale a conductelor de distribuție gaze naturale în municipiul Sighișoara, raportată la lungimea străzilor din localitate, km, 2007-2019 282
Tabel 48 Lungimea rețelei de alimentare cu gaze ce a necesitat măsuri de reabilitare, m, 2007-2019 ... 284
Tabel 49 Cantitățile de gaze naturale distribuite de compania Delgaz Grid în municipiul Sighișoara, 2008-2019 285
Tabel 50 Gaze naturale distribuite, după destinație, în municipiul Sighișoara, mii mc, 2008-2019 285
Tabel 51 Energia termică distribuită în județul Mureș și municipiile din județ, gigacalorii, 2007-2019 ... 287
Tabel 52 Consumul de energie electrică pe tip de consumator în municipiul Sighișoara, Kwh, 2011-2019 291
Tabel 53 Tipuri de corpuri de iluminat existente în municipiul Sighișoara 293
Tabel 54 Cantitățile de deșeuri depozitate de către unele localități și societăți comerciale în depozitul municipiului sighișoara, în perioada de timp 2019-2020 298
Tabel 55 Frecvența de colectare a deșeurilor din municipiului sighișoara 299
Tabel 56 Numărul de operatori economici care gestionează deșeurile în municipiul Sighișoara, în anul 2019 300
Tabel 57 Arii naturale protejate de interes comunitar în municipiul Sighișoara 311
Tabel 58 Principalele Sursele antropice de emisie în atmosferă în zonele urbane din județul Mureș și modul în care acestea se manifestă în municipiul Sighișoara, 2018 314

Tabel 59 Evoluția calității corpului de apă de suprafață, RORW4.1.96_B4 TÂRNAVA MARE, conf. Brădești - conf. Criș, 2015-2019 318

Tabel 60 Volumul de ape uzate evacuate în canalizare al operatorilor economici din municipiul Sighișoara și poluarea specifică, 2019 318

Tabel 61 Evoluția calității corpurilor de apă subterane, 2015-2017 319

Tabel 62 Numărul de probe recoltate cu concentrația depășită la Uzina de Apă din municipiul Sighișoara, în anul 2013 320

Tabel 63 Perioada de interdicție pentru aplicarea îngrășămintelor, perioadă necesară pentru protecția împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, în municipiul Sighișoara 322

Tabel 64 Sursele de poluare ale solului din județul Mureș, cu accent pe municipiul Sighișoara, 2019 322

Tabel 65 Calitatea parcurilor din municipiul Sighișoara și suprafețele acestora, m^2 325

Tabel 66 Zone cu risc de alunecări de teren în municipiul Sighișoara 329

Tabel 67 Zone inundabile în municipiul Sighișoara 330

Tabel 68 Cursuri de formare la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara 346

Tabel 69 Venituri bugetare planificate vs. executate în anul fiscal 2020 351

Tabel 70 Total venituri municipiul Sighișoara, 2016-2020, RON 352

Tabel 71 Total cheltuieli municipiul Sighișoara, 2016-2020, RON 353

Tabel 72 Cheltuieli totale conform clasificației funcționale, 2016-2020 354

Tabel 73 Infrastructură hardware la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara 358

Tabel 74 Infrastructură hardware la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara 358

Tabel 75 Soluții software utilizate la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara 358

Tabel 76 Soluții pentru îmbunătățirea procesului de comunicare în cadrul Primăriei 362

Tabel 77 Servicii publice electronice oferite de Primăria Municipiului Sighișoara 363

Tabel 78 Exemple de date publice prezentate de Primăria Municipiului Sighișoara 366

Tabel 79 Corelarea celor 6 obiective strategice cu activitatea de protecție a patrimoniului cultural 431

Tabel 80 corelarea dintre structura Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara și structura planurilor de gestiune și control ale monumentelor istorice înscrise în Lista Patrimoniului Mondial 438

Tabel 81 Sistemul de prioritizare a proiectelor 446

Tabel 82 Matricea de prioritizare a proiectelor 447

Tabel 83 numărul total de proiecte și Proiectele prioritare propuse pentru perioada 2021-2027, pe obiectivele strategice aferente sdl 448

Tabel 84 Calendarul și activitățile principale pentru implementarea SDL 513

Tabel 85 indicatori relevanți pentru monitorizarea și evaluarea implementării SDL 515

Tabel 86 Ipoteze de lucru 523

Tabel 87 Scenarii de lucru 2021-2027 524

Tabel 88 Bugetul orientativ propus SDL 2021-2027 pentru atingerea obiectivelor strategice și specifice și implementarea proiectelor 526

Tabel 89 Evoluția populației din spațiul urban din județul Mureș în perioada 1992, 2007-2019 537

Tabel 90 Evoluția numărului de nou născuți din spațiul urban al județului Mureș în perioada 1992, 2007-2019 538

Tabel 91 Lista monumentelor istorice, 2015 - Situri arheologice (I)..... 542

Tabel 92 Lista monumentelor istorice, 2015 - Monumente de arhitectură (II), categoria monumente.. 542

Tabel 93 Lista monumentelor istorice, 2015 - Monumente de arhitectură (II) – ansambluri urbane 553

Tabel 94 Lista monumentelor istorice, 2015 - Monumente de for Public (III) 553

Tabel 95 Lista monumentelor istorice, 2015 - Monumente memoriale și funerare (IV)..... 553

Tabel 96 Situri arheologice din muncipiul Sighișoara înscrise în Repertoriul Arheologic Național (RAN). 553

Tabel 97 Prioritizarea proiectelor aferente portofoliului de proiecte –aplicarea matricei de prioritizare a proiectelor..... 591

1. ÎNCADRAREA ÎN TERITORIU

1.1. MUNICIPIUL SIGHIȘOARA IN SISTEMUL DE LOCALITĂȚI LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL, JUDEȚEAN ȘI ZONAL

Municipiul Sighișoara este amplasat în zona centrală a României, în partea de sud a județului Mureș, la o distanță de 54 de km de municipiul Târgu Mureș. Municipiul Sighișoara beneficiază o accesibilitate ridicată către principalele centre urbane din regiune, municipiile reședință de județ Alba Iulia, Târgu Mureș, Sibiu, Brașov, Miercurea-Ciuc și Sfântu Gheorghe putând fi accesate într-un interval de maxim două ore pe cale rutieră. Proximitatea municipiului Sighișoara față de aceste centre urbane reprezintă un important punct forte care poate sprijini dezvoltarea municipiului.

Din punct de vedere al accesibilității municipiul Sighișoara este bine conectat la rețeaua de transport europeană prin intermediul rețelelor TEN-T Centrală și Globală, acesta fiind deservit de unul dintre cele două coridoare de transport europene ce străbat teritoriul național, respectiv de coridorul Rin-Dunăre. La nivel național, accesibilitatea municipiului este asigurată prin intermediul drumurilor naționale DN 13 și DN14 și prin intermediul magistralei de cale ferată 300, care asigură legătura București – Cluj-Napoca. Totodată, din Sighișoara se pot realiza călătorii directe cu trenul și către orașe europene precum Budapesta sau Viena.

În ceea ce privește încadrarea în rețeaua națională de localități, Planul Național de Amenajare a Teritoriului include municipiul Sighișoara în categoria orașelor de rang II, în timp ce Strategia Teritorială de Dezvoltare a României clasifică municipiul Sighișoara ca fiind un pol secundar de importanță județeană.

Planul Național de Amenajare a Teritoriului, secțiunea Zone protejate include municipiul Sighișoara în categoria unităților administrativ-teritoriale care beneficiază de o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național, în Sighișoara fiind localizat unul din cele 31 de monumente istorice din România înscrise în Lista Patrimoniului Mondial. În municipiul Sighișoara se regăsește un număr de monumente istorice (236 monumente istorice) aproape asemănător cu municipiul Sibiu (281 de monumente istorice), în condițiile în care suprafața municipiului Sighișoara este mult mai restrânsă în comparație cu cea a municipiului Sibiu, iar numărul de sosiri turistice este de 4 ori mai mic decât în cazul municipiului Sibiu. Această comparație relevă slaba valorificare a patrimoniului cultural din municipiul Sighișoara, în comparație cu municipii cu tradiție săsească similară.

Municipiul Sighișoara dispune o zonă funcțională urbană, definită prin Studiul de fundamentare al PATN – rețeaua de localități, alcătuită din 4 comune, cu care împarte limite administrative: Nadeș, Albești, Apold și Daneș.

Din punct de vedere demografic, municipiul Sighișoara este al treilea centru urban al județului Mureș, ca număr de locuitori, după municipiul Târgu Mureș (reședință de județ, cu 146.550 locuitori la 1 ianuarie 2020) și municipiul Reghin (37.479 locuitori). Conform Institutului Național de Statistică la 1 ianuarie 2020, municipiul Sighișoara avea o populație totală de 33.200 locuitori, reprezentând 5,63% din populația totală a județului Mureș. Municipiul Sighișoara se înscrie în categoria municipiilor de dimensiuni medii din punct de vedere al numărului de locuitori, având cu aproximativ 4.000 de locuitori mai puțin decât municipiul Reghin (poziția a doua în ierarhia la nivel de județ) și cu aproape 8.000 de locuitori mai mult decât municipiul Târnăveni (poziția imediat următoare). La nivelul Regiunii de dezvoltare Centru, din punct de vedere al numărului de locuitori, Municipiul Sighișoara ocupă locul 13, , reprezentând 1,27% din populația totală a Regiunii de Dezvoltare Centru.

În ceea ce privește competitivitatea economică a municipiului Sighișoara a nivel național, indicele de competitivitate plasează municipiul la mijlocul ierarhiei, în timp ce indicele de atractivitate plasează municipiul în ultima treime a ierarhiei; la nivel sectorial, municipiul prezintă o atractivitate crescută în domeniile transport și logistică și în industria echipamentelor electrice, situându-se în primul sfert a ierarhiei pentru ambele domenii. Indicele accesibilității, important pentru competitivitatea și atractivitatea economică, plasează municipiul Sighișoara în prima cincime a ierarhiei naționale.

Comparativ cu situația altor orașe din țară, din perspectiva PIB-ului/capita în euro, Sighișoara are un nivel de dezvoltare similar Cugirului (Alba), Iernutului și Ludușului (Mureș), Cehu Silvaniei (Sălaj), Râșnovului (Brașov), aflându-se la mare distanță față de orașele puternic industrializate, care au reușit să atragă și capital străin important dezvoltării economice și creșterii nivelului de trai (ex.: Ghimbav sau Mioveni). Din punct de vedere al activităților turistice, municipiul Sighișoara, este cel mai important obiectiv turistic antropic din județul Mureș și unul dintre cele mai importante obiective turistice din Regiunea Centru.

1.2. PERSONALITATEA GEOGRAFICĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Municipiul Sighișoara se află amplasat în Depresiunea Colinară a Transilvaniei, în unitatea de relief a Podișului Târnavelor. Teritoriul municipiului este caracterizat de prezența versanților abrupți și a culoarului depresionar cu luncă largă și terasă fluviatilă extinsă, dezvoltat în lungul râului Târnava Mare. În partea de nord a râului Târnava Mare sunt localizate Dealurile Jacodului (subunitate a Dealurilor Târnavei), iar în partea de sud Podișul Vânătorilor (subunitate a Podișului Hârtibaciului), cu altitudini de 550-600 m.

Localizarea Municipiului Sighișoara, pe ambele maluri ale râului Târnava Mare, determină încadrarea geografică a acestuia în Culoarul Târnavei Mari. Terasele sunt dispuse preponderent pe stânga văii Târnavei Mari, această zonă, favorabilă din punct de vedere geomorfologic, fiind ocupată de cea mai mare parte a vetrei Municipiului Sighișoara, inclusiv zona cetății medievale.

Relieful teritoriului administrativ al municipiului este caracterizat prin prezența unor dealuri înalte care coboară spre lunca râului Târnava Mari, precum și a zonei cu aspect de podiș neted din partea de est. Cuesta abruptă situată în partea de nord, precum și dealurile dinspre nord și sud, adesea cu versanți abrupți, fac dificilă extinderea zonelor construite ale municipiului sau a căilor de comunicații. Altitudinea maximă întâlnită pe teritoriul municipiului, de 698 m, se înregistrează în Dealul Icoanei, în apropiere de localitatea Aurel Vlaicu. În intravilanul municipiului, altitudinea maximă atinge 560 m în Dealul Bisericii – amplasamentul primelor așezări din perioada medievală.

Municipiul Sighișoara este străbătut de râul Târnava Mare – o arteră hidrografică cu un curs puternic meandrat și o pantă redusă (sub 1,5 ‰), ce determină depunerea unor cantități însemnate de aluviuni.. Pe teritoriul administrativ al municipiului există mai mulți afluenți ai Târnavei Mari, cel mai important fiind pârâul Șaeș – afluent pe partea stângă ce delimitează municipiul către vest. În amonte de Sighișoara există o acumulare permanentă (Zetea – jud. Harghita, la 60 km) și o acumulare nepermanentă (Vânători) pe cursul râului Târnava Mare, cu rol de protecție împotriva viiturilor. Albia râului Târnava Mare este regularizată pe teritoriul municipiului pe o lungime de circa 3 km, fiind realizate regularizări și pentru afluenții Târnavei Mari: pâraiele Dracului, Herțeș, Vâlcandorf, Șaeș, Broșteanu, Cloașterf, Cetății. La rețeaua hidrografică se adaugă și lacurile Șercheș (pe dreapta râului Târnava Mare, în vestul municipiului – suprafață de 3,56 ha) și Rusu (în nord-estul teritoriului administrativ).

Din punct de vedere al vegetației, teritoriul municipiului Sighișoara se află în zona pădurilor de stejar în amestec cu gorun, ce alternează cu culturi agricole și pajiști secundare destinate pășunatului ce au înlocuit vegetația naturală, specifică. Altitudinea și inversiunile de temperatură determină însă prezența subetajului gorunetelor, cu păduri de fag în alternanță cu păduri de gorun. Fauna caracteristică pădurilor

de foioase este reprezentată de mamifere (specii de interes cinegetic: căprior, cerb, mistreț, jder, vulpe, viezure, iepure, veveriță), dar și de specii de păsări precum ciocănitoarea, gaița sau cinteza.

1.3. PARTICULARITĂȚI ISTORICE ALE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA[1]

Continuitatea locuirii pe teritoriul municipiului Sighișoara, începând cu perioada preistorică (paleolitic) și perioada antică (perioada geto-dacă și perioada romană), este atestată de descoperirile arheologice din interiorul zonelor construit ale municipiului (cu precădere Dealul Cetății) și siturile arheologice amplasate pe dealurile înalte, din vecinătatea oralului, Podmoale, Dealul Turcului (vestigii arheologice datând din perioada bronzului) sau Dealul Viilor.

Teritoriul aferent municipiului Sighișoara a fost inițial colonizat de secui în secolul al XII-lea ca parte a procesului de colonizare a Transilvaniei și de apărare a granițelor de est ale Transilvaniei. Conform diferitelor cronicilor istorice, orașul a fost înființat fie în anul 1191 fie în anul 1198. În prima jumătate a secolului al XIII-lea, odată cu deplasarea coloniștilor secui către est, teritoriul orașului a fost colonizat de sași, începând astfel dezvoltarea așezării medievale pe platoul Dealului Cetății. Prima atestare documentară a orașului a avut loc în anul 1280, prin mențiunea seniorilor din Castrum Sex (Castro Sex). Denumirea germană a orașului, Schespurch, a fost menționată documentar pentru prima dată în anul 1298, denumirea maghiară, Segusvar, în anul 1300 și denumirea românească, Șegișora, în anul 1435. În 1337 Sighișoara a devenit reședința scaunului cu același nume care includea 16 sate. În anul 1367 Sighișoara a obținut titlul de civitas (oraș), în timp ce regulamentul breslelor din 1376 făcea referire la Sighișoara ca fiind al doilea cel mai important oraș saxon din comitatul Sibiu.

Nucleul istoric al orașului, Cetatea Sighișoara s-a dezvoltat începând cu secolul al XII-lea, inițial pe platoul superior al Dealului Cetății, ulterior coloniștii sași dezvoltând așezarea de pe platforma inferioară a Dealului Cetății. Arealul Cetății s-a dezvoltat preponderent în secolele XIII-XV, astfel încât până la finalul secolului al XV-lea și începutul secolului al XVI-lea, au fost conturate rețeaua stradală, parcelarul și fortificațiile menținute până în prezent. Primele fortificații ale orașului au fost realizate după invazia tătară din 1241-1242. Sistemul actual de fortificații din zidărie al Cetății Sighișoara a fost construit începând din anul 1350, fiind ulterior înălțat, în secolul XV, ca urmare a atacurilor turcești din acea perioadă, ajungând la înălțimi de 8-10 m în cele mai înalte secțiuni. În total sistemul de fortificații al cetății a inclus 14 turnuri, fiecare turn fiind construit și ulterior apărat de câte o breaslă, și 4 bastioane. Dintre acestea se mai păstrează Turnul cu Ceas, Turnul Tăbăcarilor, Turnul Cositorarilor, Turnul Frânghierilor, Turnul Măcelarilor, Bastionul Castaldo, Turnul Cojocarilor, Turnul Croitorilor, Turnul Cizmarilor și Turnul Fierarilor. Fondul construit actual datează, marea majoritate, din secolele XVII-XIX, fiind dezvoltat pe fundațiilor clădirilor din secolele XV-XVI, reconstruite în urma incendiului din 1676 când au fost distruse trei sferturi din clădirile din oraș.

Începând cu a doua jumătate a secolului al XIII-lea se constată conturarea unui nou nucleu urban, Orașul de Jos, dezvoltat la baza Dealului Cetății, la intersecția drumurilor de tranzit. Acesta se dezvoltă în arealul definit de Dealul Cetății, pârâul Șaeș și râul Târnava Mare, beneficiind atât de un sistem de apărare natural (cursurile de apă și dealurile învecinate) cât și de fortificațiile realizate în perioade succesive, începând cu secolul al XV-lea, compuse din ziduri de apărare, turnuri și porți stradale. Nucleul istoric al Orașului de Jos

[1] Paul Niedermaier, Atlas istoric al orașelor din România. Sighișoara, București, 2000; Dosar de înscriere a Centrului istoric Sighișoara în Lista Patrimoniului Mondial, 1999; Christoph Machat, Cristina Ionescu, Historical Centre of Sighisoara, în prof. dr. ing. Dan Lungu, prof. dr. Tereza Sinigalia, România. World Heritage (Patrimoine Mondial), București, 2007; Dan Ghinea, Enciclopedia Geografică a României, 2018; Planul Urbanistic General al Municipiului Sighișoara, 2020; Radu Săgeată, Geografie urbană, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2010; Radu Săgeată, Regional development in Romania geographical studies, Sibiu, 2010; Răzvan C. Pop, Sibiu and the Urban Network of Transylvania in the 18th century în Brvkenthal Acta Musei, Sibiu, 2015

păstrat până în prezent datează din secolele XVI-XVII, urmând ca în secolele XVIII – XIX, modificări notabile să apară punctual, la nivelul fondului construit. Etapele succesive de extindere a Orașului de Jos au condus, la începutul perioadei moderne, la desființarea turnurilor, porților și zidurilor de apărare care constituiau fortificațiilor acestuia. Dezvoltarea locuirii în Orașul de Jos a fost favorizată de existența apelor curgătoare, suprafețele mari de teren alocate parcelelor, neexistând constrângerile impuse de prezenta fortificațiilor precum în cazul Cetății, accesibilitatea ridicată ca urmare a dezvoltării așezării în lungul drumurilor de tranzit.

Centrul istoric al Sighișoarei păstrează în mod exemplar, caracteristicile urbanistice și arhitecturale ale unui oraș medieval, fortificat, de mici dimensiuni, care, în același timp a jucat un important rol strategic și comercial în zona de margine a Europei centrale, timp de mai multe secole[2].

Centru istoric al municipiului Sighișoara, care corespunde limitelor istorice ale orașului medieval, beneficiază de două nuclee urbane, specifice așezărilor săsești, dezvoltate în perioada medievală, reprezentate de Piața Cetății (Burgplatz), nucleul cetății, în care se desfășurau evenimente cu rol civic și ceremonial și care păstrează configurația din perioada medievală (statutul de centru comercial al pieței a fost pierdut treptat, în detrimentul pieței din Orașul de Jos), și Piața H. Oberth (Marktplatz), nucleul Orașului de Jos, amplasată la intersecția drumurilor de tranzit și în vecinătatea accesului în cetate, în care se desfășurau principalele activități comerciale și târguri periodice și care a fost transformată în parc în anii 1950. În secolul al XIX-lea activitățile desfășurate în cele două zone urbane era foarte clar delimitate: cetatea funcționa ca centru administrativ și cultural, în timp ce Orașul de Jos funcționa ca zonă comercială și meșteșugărească.

Fondul construit reprezentativ al municipiului Sighișoara datează preponderent din perioada evului mediul târziu și din perioada premodernă, cu foarte puține elemente datând din perioada modernă, acesta fiind concentrat cu precădere în interiorul Cetății Sighișoara și în Orașul de Jos, în jurul Pieței H. Oberth și în lungul Str. 1 Decembrie 1918 și Str. I. Chendi: Galeria Bătrânelor Doamne (1844), Casa cu Cerb, Casa Vlad Dracul, Scara acoperită (1656), Casa Venețiană (secolul al XVI-lea), Casa Schuller, Casa Breslelor, Primăria Sighișoara (1886-1888), sediul fostei Primării Sighișoara, Biserica din Deal, Biserica Mănăstirii, Biserica romano-catolică Sfântul Iosif (1894-1901), Liceul "Josef Haltrich", Fostul "Magyar Casino", Casa Schuller von Rosenthal, clădirile cu parter comercial construite în secolele XVII-XVIII care formează fronturile Pieței H. Oberth. Lista fondului construit cu valoare culturală ridicată este completată de cele două biserici reprezentative pentru curentul gotic transilvănean, cu rol determinant în conturarea siluetei Cetății Sighișoara, Biserica din Deal, construită în secolele XIV-XV, și Biserica fostei Mănăstiri dominicane construită în secolul XIII și modificată în stil baroc în secolul al XVII-lea.

Cele 4 cartiere istorice ale orașului, Cetatea Sighișoara, Orașul de Jos, cartierul Cornești și cartierul Târnava, ilustrează modele diferite de evoluție istorică și configurație spațială. Cetatea prezintă un fond construit dens specific așezărilor intramuros, cu parcele și clădiri de mici dimensiuni, amplasate în lungul unor străzi înguste, cu fronturi continue. Orașul de Jos prezintă caracteristicile specifice așezărilor săsești extramuros, dezvoltate în lungul unui drum de tranzit reprezentat de Str. I. Chendi – Str. 1 Decembrie 1918, cu străzi înguste și sinuoase, flancate de parcele lungi și înguste și prezentând fronturi continue. Cartierul Cornești și cartierul Târnava, sunt rezultatele unor dezvoltări urbanistice derulate pe o perioadă lungă de timp, în care dezvoltarea organică a teritoriului se suprapune cu proiectele de parcelări specifice secolelor XIX-XX, prezentând atât aspecte caracteristice arhitecturii săsești (străzi cu fronturi continue, cu clădiri amplasate pe aliniament, cu parcele lungi și înguste) cât și aspecte specifice arhitecturii românești (parcele compacte, cu clădiri amplasate retras față de aliniamentul stradal și față de limitele laterale ale parcelelor).

În perioadele medievală și premodernă Sighișoara s-a remarcat ca un important centru comercial și meșteșugăresc, în anul 1493 orașul primind dreptul de a organiza târguri anuale. Bresle meșteșugărești din Sighișoara, atestate documentar în anul 1376, au jucat un rol important în dezvoltarea economică a orașului prin reglementarea activităților meșteșugărești și comerciale. Acestea au fost desființate la

[2] Dosar de înscriere a Centrului istoric Sighișoara în Lista Patrimoniului Mondial, 1999

sfârșitul secolului XIX, pierzându-și în timp importanța și rolul în dezvoltarea economică a orașului ca urmare a apariției unităților de producție preindustriale (țesătorii, manufacturi ș.a.). În perioada modernă, pe lângă activitățile economice preexistente, orașul a cunoscut o puternică dezvoltare a activităților manufacturiere, ca parte a primei etape a industrializării, în oraș fiind amplasate, numeroase țesătorii. La începutul secolul XX, activitatea economică a orașului era dezvoltată în jurul activităților industriale: fabrici de textile și țesătorii, fabrici de pielărie, fabrici de cherestea, fabrici de materiale de construcții precum și o carieră de argilă.

Din punct de vedere al conexiunii cu teritoriul, încă din perioada medievală orașul Sighișoara a fost amplasat la intersecția unor importante drumuri regionale: drumul de legătură dintre Cluj și Vama Buzău și drumurile de legătură dintre Rupea, Brașov, Sibiu, Mediaș, Târgu Mureș, Miercurea Ciuc și Cincu. Infrastructura feroviară care traversează municipiul Sighișoara a fost realizată în perioada 1870-1873, orașul fiind amplasat în lungul liniei de cale ferată Oradea – Cluj Napoca – Brașov. La sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX a fost construită calea ferată cu ecartament îngust Sibiu – Agnita – Sighișoara, care a funcționat până în anul 1965.

Cursurile de apă, râul Târnava Mare și pârâul Șaeș, care au jucat un rol important în dezvoltarea locuirii și în conturarea sistemului defensiv al Orașului de Jos în perioada medievală, au trecut printr-o serie de regularizări și sistematizări în secolele XIX-XX. Dintre acestea trebuie menționate lucrările de deviere a pârâului Șaeș din anul 1862, prin care a fost deviat cursul râului din zona centrală a orașului și lucrările de sistematizare și îndiguire a râului Târnava Mare în zona centrală, desfășurate în anii 1970, realizate ca urmare a numărului mare de inundații ale râului. În paralel, pe râul Târnave Mare, în amonte, au fost realizate lucrări hidrotehnice majore, printre care amenajarea acumulării nepermanente Vânători din comunele Albești și Vânători.

În a doua jumătate a secolului XX municipiul Sighișoara a cunoscut o puternică dezvoltare extensivă prin realizarea, în anii 1970-1080, a ansamblurilor de locuințe colective din zonele Bărăgan și Plopilor și prin dezvoltarea platformelor industriale de mari dimensiuni din partea de est a municipiului. Concomitent, orașul a avut parte și de o dezvoltare intensivă, prin realizarea ansamblurilor de locuințe colective din vecinătatea Cetății Sighișoara (de pe malul nordic al râului Târnava Mare, str. Anton Pann, Str. Nouă, zona Str. Morii – Str. 1 Decembrie 1918) și prin transformarea fostelor unități meșteșugărești (cu precădere țesătorii) din zona centrală și a fabricilor din perioada preindustrială din zonele pericentrale ale orașului, în întreprinderi industriale de mari dimensiuni.

Din punct de vedere administrativ Sighișoara, începând cu secolul XIII, a făcut parte din scaunul Sighișoara, unul din cele 7 scaune (ulterior 9 scaune) locuite de sași care formau, alături de distinctele săsești, Universitatea Săsească (Universitas Saxonum). Universitatea Săsească a funcționat în perioada 1486-1781, cu sediul la Sibiu, reprezentând forma de organizare autonomă a sașilor din Transilvania. În 1866, Sighișoara a devenit reședința Comitatului Târgu Mureș, urmând ca în 1876 să devină reședința comitatului Târnava Mare. Ulterior unirii Transilvaniei cu România, în 1918, Sighișoara a devenit reședința județului Târnava Mare. În perioada 1938-1940, județul Târnava Mare a făcut parte din districtul ministerial Cluj. În perioada 1950-1968, în perioada de organizare administrativă a României conform modelului sovietic, orașul Sighișoara, reședința raionului Sighișoara, a făcut parte din Regiunea Sibiu, în perioada 1950-1952 și din regiunea Stalin (ulterior Brașov), în perioada 1952-1968. Prin Legea nr. 2/ 1968, orașul Sighișoara a fost declarat municipiul, intrând în componența județului Mureș și pierzând statutul de centru administrativ deținut timp de aproape șapte secole.

2. ANALIZA CONTEXTULUI STRATEGIC EXISTENT

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a municipiului Sighișoara necesită actualizarea obiectivelor și priorităților de dezvoltare ale municipiului în contextul noi perioade de programare 2021-2027. Noua perioadă de programare vizează și actualizarea politicilor europene pentru perioada de referință, precum și bugetul aferent operaționalizării priorităților și politicilor definite. În calitate de Stat Membru, România se aliniază acestor priorități și politici atât la nivel național, cât și la nivel local, fiind urmărită adaptarea la contextul strategic european, cât și la instrumentele de suport disponibile.

Astfel, demersul de elaborare a strategiei a urmărit corelarea cu documentele de planificare strategică relevante de la nivel global, european, național, regional și local, fiind vizate obiectivele și direcțiile ce ghidează dezvoltarea la nivel macro, cât și cele specifice, orientate către teritoriul studiat.

2.1. ÎNCADRAREA ÎN CONTEXTUL STRATEGIC EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL, JUDEȚEAN ȘI LOCAL

CONTEXT STRATEGIC GLOBAL ȘI EUROPEAN

La nivel global politicile de dezvoltare urbană durabilă s-au concretizat într-un demers strategic mai larg al Națiunilor Unite, respectiv Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite 2030 (UNSDG2030). Acestea au fost definite în cadrul Summit-ului privind dezvoltarea din septembrie 2015, în urma căruia a rezultat **AGENDA 2030 PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ**, un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economic, social și de mediu. În cadrul acestui demers au fost identificate o serie de 17 obiective de dezvoltare în toate domeniile esențiale ale societății umane.

Prin intermediul Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru orizontul de timp 2030 în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei. Așa cum era de așteptat, subiectele de mediu și cele privind reducerea disparităților prin îmbunătățirea infrastructurii și a accesului la servicii mai bune pentru toți cetățenii au primit un caracter strategic.

FIGURĂ 1 OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE URBANĂ

Sursa: Guvernul României, 2018. Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

Obiectivul de dezvoltare durabilă care integrează în cea mai mare măsură intervențiile de dezvoltare urbană, cu grad mare de interes pentru strategia municipiului Sighișoara, este Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 11, ce include obiective specifice precum:

- 11.2 – asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, accesibile, accesibile și sustenabile pentru toți, îmbunătățind siguranța rutieră, în special prin extinderea transportului public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor din situații vulnerabile, femeilor și copiilor, persoanele cu dizabilități și persoanele în etate, până în 2030;
- 11.3 – consolidarea urbanizării incluzive și durabile și a capacității de planificare și gestionare a așezărilor umane pe baze participative, integrate și sustenabile în toate țările, până în 2030;
- 11.6 – reducerea impactului negativ asupra locuitorilor orașelor, inclusiv acordând o atenție deosebită calității aerului și gestionării municipale a deșeurilor;
- 11.A – susținerea legăturilor economice, sociale și de mediu pozitive între zonele urbane, peri-urbane și cele rurale prin consolidarea capacității de planificare a dezvoltării la nivel național și regional;
- 11.B – creșterea substanțială a numărului de orașe și așezări umane care adoptă și implementează politici și planuri integrate în vederea incluziunii, eficienței resurselor, atenuării și adaptării la schimbările climatice, reziliența la dezastre și dezvoltarea și punerea în aplicare, în conformitate cu Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre 2015-2030, a politicilor de gestionare holistică a riscului de dezastre la toate nivelurile.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă stabilite de ONU la nivel mondial, destinate politicilor de dezvoltare urbană durabilă au fost adoptate în cadrul Conferinței Habitat III a ONU sub denumirea de **NOUA AGENDĂ URBANĂ**. Aceasta conține orientările necesare pentru ca orașele din toată lumea să fie mai favorabile incluziunii, mai ecologice, mai sigure și mai prospere. Ele au fost adoptate de Comisia Europeană prin intermediul a trei angajamente:

- **Punerea în aplicare a noii Agende urbane prin intermediul Agendei urbane a UE** – Agenda Urbană a UE a fost concepută astfel încât orașele să aibă un cuvânt de spus în procesul de elaborare a politicilor. Cu cele 14 teme prioritare, guvernanță pe mai multe niveluri și accentul pus asupra învățării reciproce, Agenda Urbană a UE contribuie la punerea în aplicare a Noii Agende Urbane în

Uniunea Europeană. Agenda Urbană a UE a fost lansată în mai 2016 prin Pactul de la Amsterdam și promovează cooperarea dintre statele membre, orașe, Comisia Europeană și alți actori interesați pentru a stimula creșterea, calitatea locuirii și inovarea în orașele Europei și îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane.

- **Planurile de acțiune pentru cele 14 teme prioritare** – Acestea includ recomandări în materie de politici, bune practici și proiecte/ acțiuni ce pot fi implementate în parteneriate și aplicate pe scară mai largă în UE. Planurile de acțiune vizează, printre altele, îmbunătățirea reglementărilor, a mecanismelor de finanțare și a cunoștințelor în domeniile vizate, dar și politicile publice, guvernanța și practicile locale.
- **Elaborarea unei definiții armonizate la nivel mondial a noțiunii de oraș** – Crearea cadrului pentru ca orașele din toată lumea să poată compara date, stabili criterii de referință și asigura o mai bună monitorizare a dezvoltării urbane.

DECLARAȚIA MINISTERIALĂ DE LA GENEVA PE LOCUIRE ȘI DEZVOLTARE URBANĂ DURABILĂ susține prioritățile Agendei Urbane – Habitat III și Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. În cadrul declarației sunt evidențiate provocări precum: accesibilitatea locuințelor (din punct de vedere financiar, schimbările climatice, întărirea legăturilor urban rural și planificarea orientată către cetățean. Pentru a preîntâmpina aceste provocări, prin Declarația de la Geneva sunt promovate:

- Locuirea accesibilă;
- Inovarea, incluziunea și ameliorarea perspectivelor de viitor pentru tineri;
- Ameliorarea și eficientizare serviciilor publice pentru a susține dezvoltarea durabilă și echilibru de gen;
- Locuirea incluzivă care ține cont de persoane cu dizabilități și vârstnici;
- Integrarea provocărilor de mobilitate și sănătate publică în procesul de planificare;
- Orașe verzi, compacte și reziliente;
- Revitalizarea fondului construit, eficientizare termică și transferul către surse regenerabile de energie;
- Integrarea soluțiilor TIC în gestiunea orașelor ținând cont de confidențialitate și securitate;
- Întărirea guvernanței, mai ales la nivel de comunitate (asociații de proprietari etc.).

Relevant în contextul elaborării SDL Sighișoara pentru perioada 2021-2030 este și **AGENDA TERITORIALĂ A UNIUNII EUROPENE**, lansată în anul 2011 și revizuită ulterior în 2020. Documentul strategic revizuit vizează orizontul de timp 2030 și se bazează pe două obiective generale, respectiv „O Europă justă" și „O Europă verde". Cele două sunt susținute de 6 priorități orientate către dezvoltarea teritoriului european, după cum urmează[3]:

- Europa echilibrată – Dezvoltare teritorială mai bine echilibrată, utilizând diversitatea Europei;
- Regiuni funcționale – Dezvoltare locală și regională convergentă, mai puțină inegalitate între locuri;
- Integrare peste granițe – Locuire și muncă mai ușoare peste granițele naționale;
- Mediu sănătos – Mediu ecologic mai bun, orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic și reziliente;
- Economie circulară – Economii locale puternice și sustenabile într-o lume globalizată;

[3] Agenda Teritorială 2030. Disponibilă online la: https://www.territorialagenda.eu/home.html

- Conexiuni sustenabile – Conectivitate fizică și digitală sustenabilă a locurilor.

După cum s-a menționat anterior, **AGENDA URBANĂ A UE**, lansată în mai 2016 prin Pactul de la Amsterdam, este un document strategic sectorial important, care promovează cooperarea dintre statele membre, orașe, Comisia Europeană și alți actori interesați pentru a stimula creșterea, calitatea locuirii și inovarea în orașele Europei. Prin cele 14 parteneriate tematice pe care le-a sprijinit, Agenda Urbană a UE oferă modele de dezvoltare bazate pe guvernanță multi-nivel și cooperare, în domeniile calitatea aerului, economie circulară, adaptare la schimbările climatice, cultură și patrimoniu, tranziție digitală, tranziție energetică, locuire, achiziții publice inovatoare și responsabile, includerea migranților și refugiaților, locuri de muncă și abilități/ competențe în economia locală, utilizarea durabilă a solului și soluții bazate pe natură , mobilitate și accesibilitate urbană, sărăcie urbană.

PACTUL VERDE EUROPEAN (EUROPEAN GREEN DEAL) reprezintă strategia post-2020 a Uniunii Europene și este parte din demersurile Comisiei Europene de a implementa Agenda 2030 a Națiunilor Unite. Prin Pactul Verde European, UE a stabilit o agendă ambițioasă pentru a atinge neutralitatea din punct de vedere climatic până în 2050, sprijinind tranziția către o economie verde și circulară competitivă, decuplată de utilizarea resurselor neregenerabile. Pactul Verde European include un set de măsuri legislative, acțiuni și mecanisme de finanțare care acoperă domeniile: energie durabilă, economie circulară, transport curat, natură și biodiversitate, alimentație și agricultură, finanțe ecologice și industrie. Pactul este susținut de un plan de acțiune concret și de un angajament privind transformarea obiectivelor în obligații din punct de vedere juridic, prin Legea europeană privind clima. După cum se precizează în foaia de parcurs privind Pactul Verde European, se urmărește elaborarea de „politici profund transformative” și integrarea sustenabilității și acțiunilor climatice în toate politicile și programele UE.

Printre principalele provocări ale următoarei decade, transpuse în seturi de măsuri de politică în cadrul Pactului Verde European, se regăsesc o serie de elemente direct relevante pentru prezenta strategie:

- **ENERGIE CURATĂ |** Eliminarea utilizării cărbunelui ca sursă de energie reprezintă un pas crucial în atingerea obiectivelor climatice în 2030 și 2050. Astfel, eficiența energetică devine o prioritate la nivel comunitar, însă bazată pe surse regenerabile, concomitent cu reducerea contribuției cărbunelui și gazului natural. Pentru asigurarea unei alimentări cu energie sigură și la un preț acceptabil pentru toate tipurile de consumatori, piața europeană trebuie să devină mai integrată, interconectată și digitalizată.
- **INDUSTRIE DURABILĂ |** Economia circulară joacă un rol central în transformarea industrială la nivel european, viitorul fiind construit în jurul modernizării și creșterii eficienței, în special în industriile mari consumatoare de energie.
- **CONSTRUIREA ȘI RENOVAREA |** Creșterea eficienței energetice a clădirilor reprezintă o oportunitate atât prin prisma consumului de energie, cât și prin cea a susținerii economiilor locale, antrenând sectorul imobiliar sustenabil. Comisia Europeană va lansa o platformă dedicată acestui sector, reunind toți actorii relevanți susținerii acestui demers, pentru identificarea unor idei creative, mecanisme de finanțare și abordări inovatoare care să valorifice la maximum resursele existente.
- **MOBILITATEA DURABILĂ |** Reducerea emisiilor de carbon ca urmare a transportului trebuie să fie de cel puțin 90% pentru a contribui semnificativ la atingerea obiectivelor privind neutralitatea climatică. Comisia Europeană are în plan să adopte o strategie pentru susținerea mobilității inteligente și durabile în 2020, având în centru nevoile utilizatorilor și încurajarea mijloacelor alternative de transport, nepoluante, mai sigure și accesibile.

POLITICA DE COEZIUNE (PC) reprezintă politica regională și principala politică de investiții a UE și modelează peisajul finanțării europene pentru dezvoltare urbană. Prioritățile europene de finanțare pentru perioada de programare 2021-2027 sunt descrise în **PROPUNEREA DE REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI DE STABILIRE A UNOR DISPOZIȚII COMUNE PRIVIND FONDUL EUROPEAN DE DEZVOLTARE REGIONALĂ, FONDUL SOCIAL EUROPEAN PLUS, FONDUL DE COEZIUNE ȘI FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT ȘI AFACERI MARITIME, ȘI DE INSTITUIRE A UNOR NORME FINANCIARE APLICABILE ACESTOR FONDURI, PRECUM ȘI FONDULUI PENTRU AZIL ȘI MIGRAȚIE, FONDULUI PENTRU SECURITATE INTERNĂ ȘI INSTRUMENTULUI PENTRU MANAGEMENTUL FRONTIERELOR ȘI VIZE**, din mai 2018, Comisia Europeană propune o nouă abordare strategică pentru Politica de Coeziune. În cadrul regulamentului sunt evidențiate noile obiective de politică, acestea fiind rezultatul corelării și simplificării celor 11 obiective tematice utilizate în perioada 2014-2020. Astfel perioada 2021-2027 va fi ghidată de următoarele cinci obiective principale:

- **O Europă mai inteligentă** – o transformare economică inovatoare și inteligentă;
- **O Europă mai ecologică**, cu emisii scăzute de carbon;
- **O Europă mai conectată** – mobilitate și conectivitate TIC regională;
- **O Europă mai socială** – implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
- **O Europă mai aproape de cetățeni** – dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă.

Dacă obiectivul 5 (O Europă mai aproape de cetățeni) vizează în mod direct dezvoltarea urbană sustenabilă, pe baza strategiilor integrate de dezvoltare urbană, nu toate celelalte obiective de politică se regăsesc obiective specifice relevante din perspectiva orașelor și pe care SIDU le are în vedere, după cum este subliniat în tabelul de mai jos

TABEL 1 OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE PENTRU PERIOADA 2021-2027

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
1. O Europă mai inteligentă	(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	CCO 01 – Întreprinderi care beneficiază de sprijin pentru inovare CCO 02 – Cercetători care lucrează în centre de cercetare care beneficiază de sprijin	CCR 01 – IMM-uri care introduc inovații în materie de produse, procese, comercializare sau organizare
	(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	CCO 03 – Întreprinderi și instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta produse, servicii și aplicații digitale	CCR 02 – Utilizatori suplimentari de noi produse, servicii și aplicații digitale dezvoltate de întreprinderi și instituții publice
	(iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	CCO 04 – IMM-uri care beneficiază de sprijin pentru a crea locuri de muncă și creștere economică	CCR 03 – Locuri de muncă create în IMM-urile care beneficiază de sprijin
	(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	CCO 05 – IMM-uri care investesc în dezvoltarea competențelor	CCR 04 – Angajați ai IMM-urilor care beneficiază de formare în vederea dezvoltării competențelor

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
2. O Europă mai ecologică	(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică	CCO 06 – Investiții în măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice	CCR 05 – Beneficiari cu o clasificare energetică îmbunătățită
	(ii) Promovarea energiei din surse regenerabile	CCO 07 – Capacitate suplimentară de producție a energiei din surse regenerabile	CCR 06 – Volum de energie din surse regenerabile suplimentar produsă
	(iii) Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente	CCO 08 – Sisteme digitale de gestionare dezvoltate pentru rețele inteligente	CCR 07 – Utilizatori suplimentari conectați la rețele inteligente
	(iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor	CCO 09 – Sisteme noi sau modernizate de monitorizare, de alertă și de reacție în caz de dezastre	CCR 08 – Populația suplimentară care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor, incendiilor forestiere și a altor dezastre naturale legate de climă
	(v) Promovarea gestionării durabile a apelor	CCO 10 – Capacități noi sau modernizate pentru tratarea apelor uzate	CCO 09 – Sisteme noi sau modernizate de monitorizare, de alertă și de reacție în caz de dezastre
	(vi) Promovarea tranziției la o economie circulară	CCO 11 – Capacități noi sau modernizate pentru reciclarea deșeurilor	CCR 10 – Deșeuri suplimentare reciclate
	(vii) Dezvoltarea biodiversității, a infrastructurii ecologice în mediul urban și reducerea poluării	CCO 12 – Suprafața infrastructurii verzi în zonele urbane	CCR 11 – Populația care beneficiază de măsuri privind calitatea aerului
3. O Europă mai conectată	(i) Îmbunătățirea conectivității digitale	CCO 13 – Gospodării și întreprinderi suplimentare care beneficiază de acoperire prin rețele în bandă largă de foarte mare capacitate	CCR 12 – Gospodării și întreprinderi suplimentare cu abonamente la servicii de bandă largă prin rețele de foarte mare capacitate
	(ii) Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, reziliență în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală	CCO 14 – Rețeaua TEN-T rutieră: Drumuri noi și modernizate	CCR 13 – Timp câștigat datorită îmbunătățirii infrastructurii rutiere
	(iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	CCO 15 – Rețeaua TEN-T feroviară: Căi ferate noi și modernizate	CCR 14 – Numărul anual de pasageri deserviți de transporturi feroviare îmbunătățite

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
	(iv) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile	CCO 16 – Extinderea și modernizarea liniilor de tramvai și de metrou	CCR 15 – Numărul anual de utilizatorii deserviți de linii de tramvai și de metrou noi și modernizate
4. O Europă mai socială	(i) Sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea inovării și a infrastructurii sociale	CCO 17 – Numărul anual de șomeri care beneficiază de servicii îmbunătățite de ocupare a forței de muncă	CCR 16 – Persoane aflate în căutarea unui loc de muncă care utilizează anual servicii îmbunătățite de ocupare a forței de muncă
	(ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	CCO 18 – Capacități noi sau modernizate pentru infrastructurile de îngrijire a copiilor și din domeniul învățământului	CCR 17 – Numărul anual de utilizatorii care beneficiază de infrastructuri noi sau modernizate de îngrijire a copiilor și din domeniul învățământului
	(iii) Îmbunătățirea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a migraților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale	CCO 19 – Capacități suplimentare ale infrastructurilor de primire înființate sau modernizate	CCR 18 – Numărul anual de utilizatori care beneficiază de infrastructuri de primire noi și îmbunătățite și de locuințe
	(iv) Asigurarea egalității de acces la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență primară	CCO 20 – Capacități noi sau modernizate pentru infrastructurile din domeniul sănătății	CCR 19 – Populația cu acces la servicii de sănătate îmbunătățite
5. O Europă mai aproape de cetățeni	(i) Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a dezvoltării patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane	CCO 21 – Populația care beneficiază de strategii de dezvoltare urbană integrată	

Perioada post-2020 marchează o creștere substanțială a resurselor alocate pentru domeniile cercetare-inovare și tehnologii digitale (+160%), dar și pentru domeniul dedicat atenuării schimbărilor climatice și mediu înconjurător.

La nivel național, creșterea va fi de aproximativ 65% pentru primele 2 obiective de politică, cu o creștere de 35% alocată Obiectivului Prioritar 1 - O Europă mai inteligentă și 30% pentru realizarea intervențiilor aferente Obiectivului Prioritar 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon. Complementar, se vor mai susține intervenții prin Obiectivul Prioritar 5 – O Europă mai aproape de cetățeni, cu o alocare minimă din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) de 8%. Toate aceste dezvoltări strategice la nivelul UE avantajează și stimulează demersul de elaborare a Strategiei de Dezvoltarea Locală a Municipiului Sighișoara.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a trei categorii: mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate. Metoda de alocare a fondurile se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii – șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice, primirea și integrarea migraților –, pentru a ilustra mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultra periferice

vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare inițiate și coordonate la nivel local. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 8% din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane. Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni. Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg") va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune.

Implementarea politicii de coeziune 2021-2027 la nivel național se va realiza prin intermediul a 9 programe operaționale, respectiv:

- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD);
- Programul Operațional Transport (POT);
- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF);
- Programul Operațional Sănătate (POS);
- Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO);
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS);
- Programele Operaționale Regionale (POR);
- Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT);
- Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ).

Dintre acestea, **PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL CENTRU**[4] reprezintă principalul document de orientare a investițiilor din Regiunea de Dezvoltare Centru și, implicit, a celor din județul Mureș și a municipiului Sighișoara, în perioada 2021-2027. Cele 8 Priorități POR Centru pentru perioada de programare 2021-2027 sunt următoarele:

- Prioritatea 1 – O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă;
- Prioritatea 2 – O regiune digitală;
- Prioritatea 3 – O regiune cu comunități prietenoase cu mediul;
- Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate urbană durabilă;
- Prioritatea 5 – O regiune accesibilă;
- Prioritatea 6 – O regiune educată;
- Prioritatea 7 – O regiune cu turism sustenabil;
- Prioritatea 8 – O regiune atractivă.
-

Dezvoltarea în perioada post 2020 va fi susținută și de instrumentul temporar de redresare **NEXTGENERATIONEU**, menit să ajute statele membre în procesul de redresare după pandemia de COVID-19. Elementul central al acestui instrument este **MECANISMUL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ**, având un buget de 672,5 miliarde EUR pentru împrumuturi și granturi disponibile pentru sprijinirea reformelor și investițiilor realizate de către statele membre. Pentru accesarea împrumuturilor și granturilor, fiecare state membru trebuie să elaboreze un plan național de redresare și de reziliență care să prezinte principalele reforme și intervenții prevăzute pentru perioada post-pandemie.

[4] Versiunea 3 – octombrie 2021 http://regio-adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/10/STRUCTURA-POR-2021-2027-Regiunea-Centru-v3-octombrie-2021.pdf

Scopul principal al mecanismului este de a atenua impactul socio-economic al pandemiei și de a orienta eforturile post-pandemie către o dezvoltare durabilă, reziliență, pregătită pentru oportunitățile oferite de tranzițiile către o economie verde și către digitalizare. Astfel, mecanismul se bazează pe 6 piloni principali, respectiv:

- Tranziția verde;
- Transformarea digitală;
- Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii;
- Coeziune socială și teritorială;
- Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională;
- Politici pentru generația următoare, copii și tineret.

Mecanismul este bazat, totodată, pe direcțiile și prioritățile promovate prin Pactul verde european ca strategie de dezvoltare sustenabilă a teritoriului european. Astfel, mecanismul este menit să contribuie semnificativ la integrarea acțiunilor climatice și a sustenabilității mediului, statele membre trebuind să asigure cel puțin 37% din alocarea totală a planului de redresare și reziliență către acțiuni care să contribuie la tranziția verde. Totodată, mecanismul vizează digitalizarea la nivel european, cu cel puțin 20% din alocarea planurilor de redresare și reziliență fiind destinate cheltuielilor digitale.

PLANUL NAȚIONAL DE RELANSARE ȘI REZILIENȚĂ (PNRR) AL ROMÂNIEI, un document strategic extrem de important pentru perioada de programare 2021-2027, acesta stabilind domeniile și prioritățile de investiții de la nivel național, precum și a direcțiilor de reformă în contextul crizei pandemice existente. Documentul se bazează pe cei 6 piloni principali ai Mecanismului de redresare și reziliență european și propune o alocare de 29,2 miliarde EUR pentru reformele naționale.

TABEL 2 BUGET PROPUS PRIN PNRR PENTRU FIECARE DIN CEI 6 PILONI

PILOT	COMPONENTĂ	BUGET
Pilonul I – Tranziția verde	I.1. Managementul apei	1,884
	I.2 Împădurim România și protejăm biodiversitatea	1,372
	I.3 Managementul deșeurilor	1,204
	I.4 Transport rutier, feroviar și alte moduri sustenabile de transport	7,620
	I.5 Fondul pentru Valul renovării	2,200
	I.6 Energie regenerabilă și infrastructură de gaz cu hidrogen	1,624
Total Pilon I	15,904 miliarde EUR	
Pilonul II – Transformare digitală	II.1 Cloud guvernamental și sisteme publice digitale interconectate	1,892
Total Pilon II	1,892 miliarde EUR	
Pilonul III – Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	III.1 Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii	482

PILOT	COMPONENTĂ	BUGET
	III.2 Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare, și reforma companiilor de stat	2,359
Total Pilon III	2,841 miliarde EUR	
Pilonul IV – Coeziune socială și teritorială	IV.1 Fondul local pentru tranziția verde și digitală	2,120
	IV.2 Turism și cultură	200
Total Pilon IV	2,320 miliarde EUR	
Pilonul V – Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	V.1 Fondul pentru spitale și pentru creșterea accesului la Sănătate	2,455
	V.2. Reforme în domeniul social	217
	V.3 Reforma administrației publice, întărirea dialogului social și creșterea eficienței justiției	155
Total Pilon V	2,827 miliarde EUR	
Pilonul VI – Politici pentru noua generație	VI.1 România Educată	3,606
Total Pilon VI	3,606 miliarde EUR	

Sursa: PNRR Iunie 2021

Cea mai ridicată alocare se regăsește în cazul Pilonului I, acesta vizând tranziția verde. În cadrul acestui pilon sunt propuse proiecte pentru utilitățile publice, fondul forestier și spațiile verzi, transportul feroviar, mobilitatea urbană, energia regenerabilă și eficiența energetică. Acesta este urmat de Pilonul VI, Pilonul III și Pilonul V, acestea fiind orientate către dezvoltarea socio-economică a teritoriului național.

Obiectivul planului de acțiune dezvoltat de **PARTENERIATUL PENTRU TRANZIȚIA DIGITALĂ** este de a oferi cetățenilor servicii publice îmbunătățite, de a sprijini orașele europene în valorificarea oportunităților de digitalizare și de a ajuta întreprinderile europene să inoveze și să creeze noi oportunități de afaceri pentru piețele mondiale. Parteneriatul pentru tranziția digitală pune accentul pe crearea și oferirea de soluții europene pe piețele globale în domeniul digitalizării. În acest context, orașele joacă un rol central, deoarece furnizează servicii pentru cetățenii lor și creează cadrul pentru desfășurarea activității întreprinderilor. Planul de acțiune include 15 acțiuni, organizate pe șase teme principale:

- Generalizarea și popularizarea competențelor digitale pentru toți cetățenii;
- Activarea și implementarea eGuvernării centrate pe cetățean;
- Crearea de valoare adăugată prin intermediul accesului liber și echitabil la date deschise/publice;
- Accelerarea și adoptarea tehnologiilor digitale emergente în orașe;
- Utilizarea modelului de afaceri pentru a gestiona tranziția digitală urbană;
- Consolidarea capacității orașelor de a acționa în cadrul tranziției digitale.

INIȚIATIVA URBANĂ EUROPEANĂ/ EUROPEAN URBAN INITIATIVE (EUI) este noul instrument de sprijin pentru orașe al UE, bazat pe prioritățile tematice ale Agendei urbane pentru UE, care acoperă toate zonele urbane. Acesta beneficiază de o alocare de 500 000 000 EUR, sub managementul direct sau indirect al Comisiei Europene. Inițiativa oferă oportunități pentru orașe (inclusiv finanțare) pe trei direcții principale:

- creșterea/ consolidarea capacității – prin susținerea unor rețele de cooperare, bune practici și transferabilitate, instruire și suport (pe baza URBACT, UDN[5] și a altor inițiative pilot);
- acțiuni inovatoare - Proiecte inovatoare pentru identificarea și testarea de noi soluții în zona dezvoltării urbane durabile, relevante la nivelul UE (pe baza experienței UIA și a altor programe);
- sprijinirea dezvoltării cunoștințelor, elaborării politicilor și comunicării – prin Sprijinirea politicilor bazate pe date (evidence-based), valorificând rezultatele și expertiza din teren și de la furnizorii de cunoștințe (ESPON, JRC, JPI Urban Europe, Horizon Europe) - platformă de cunoștințe.

Luând în considerare faptul că în municipiul Sighișoara este localizat un monument istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial (UNESCO) – Centrul istoric Sighișoara, cod 902/1999 – strategia de dezvoltare trebuie să se raporteze și la direcțiile și prioritățile prevăzute pentru protecția patrimoniului cultural și natural mondial, astfel încât să fie asigurată o dezvoltare coerentă care să nu afecteze conservarea acestuia. În acest context, un document relevant este **PLANUL STRATEGIC DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA CONVENȚIEI PRIVIND PROTECȚIA PATRIMONIULUI MONDIAL 2012-2022**, ce conturează următoarea viziunea pentru anul 2022[6]:

Cooperare internațională și responsabilitate comună prin Convenția Patrimoniului Mondial asigură conservarea eficientă a patrimoniului cultural și natural comun, alimentează respectul și înțelegerea în rândul comunităților și culturilor lumii și contribuie la dezvoltarea lor sustenabilă.

Pentru susținerea acestei viziuni, au fost identificate 6 obiective generale, respectiv:

1. Valoare universală remarcabilă a siturilor Patrimoniului Mondial este menținută.
2. Lista Patrimoniului Mondial este o selecție credibilă a celui mai important patrimoniu mondial cultural și natural.
3. Protecția și conservarea patrimoniului ia în considerare nevoile prezente și viitoare de mediu, sociale și economice.
4. Patrimoniul Mondial își păstrează sau își îmbunătățește calitatea brandului.
5. Comitetul poate aborda probleme de politică sau strategice.
6. Deciziile întâlnirilor statutare sunt informate și implementate eficient.

Aceste obiective, împreună cu prioritățile lor aferente, sunt esențiale în dezvoltarea viitoare a orașelor și comunităților ce dispun de bunuri înscrise în Lista Patrimoniului Mondial, în vederea atingerii obiectivelor globale de dezvoltare durabilă într-un mod în care să nu fie afectat patrimoniul cultural și natural cu valoare universală excepțională. Acest lucru este evidențiat și de **DOCUMENTUL DE POLITICĂ PENTRU INTEGRAREA PERSPECTIVEI DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN CADRUL CONVENȚIEI PRIVIND PROTECȚIA PATRIMONIULUI MONDIAL**, care evidențiază modul în care trebuie abordată dezvoltarea durabilă în contextul patrimoniului mondial, luând în considerare următoarele dimensiuni ale acesteia:

[5] The Urban Development Network (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/network/)

[6] UNESCO, Planul Strategic de Acțiune pentru Implementarea Convenției 2012-2022, 2011. Disponibil online la: https://whc.unesco.org/archive/2011/whc11-18ga-11-en.pdf. Traducere proprie.

sustenabilitatea mediului, dezvoltare socială inclusivă și dezvoltarea economică inclusivă, precum și promovarea păcii și securității. Astfel, se urmărește[7]:

- Protecția diversității biologice și culturale și a serviciilor și beneficiilor ecosistemelor;
- Îmbunătățirea rezilienței față de hazarduri naturale și schimbările climatice;
- Contribuția la incluziune și echitate;
- Îmbunătățirea calității vieții și a bunăstării;
- Respectarea, protejarea și promovarea drepturilor omului;
- Respectarea, consultarea și implicarea popoarelor indigene și a comunităților locale;
- Realizarea egalității de gen;
- Asigurarea creșterii, ocupării forței de muncă, veniturilor și mijloacelor de trai;
- Promovarea investițiilor economice și a turismului de calitate;
- Îmbunătățirea consolidării capacităților, a inovării și a antreprenoriatului local;
- Asigurarea prevenției conflictelor;
- Protejarea patrimoniului în timpul conflictelor;
- Promovarea soluționării conflictelor;
- Contribuția la recuperarea post-conflict.

STRATEGIA PATRIMONIULUI CULTURAL EUROPEAN PENTRU SECOLUL XXI elaborată de Consiliul Europei în anul 2018, susține o abordare comună și unificatoare față de patrimoniu și de modul în care acesta ar trebui administrat, pornind de la un cadru legal eficient care să asigure conservarea integrată a patrimoniului și implicarea tuturor actorilor importanți, instituționali sau de alt gen, și a reprezentaților profesioniștilor și societății civile, la nivel local, național, european și internațional. Strategia se bazează pe 3 componente care interacționează în patru zone de convergență:

- Componenta „socială" valorifică bunurile de patrimoniu pentru a promova diversitatea, capacitarea comunităților patrimoniale și guvernanța participativă;
- Componenta de „dezvoltare teritorială și economică" caută să consolideze contribuția patrimoniului la dezvoltarea durabilă, bazată pe resurse locale, turism și ocuparea forței de muncă;
- Componenta de „cunoaștere și educație" se concentrează, prin patrimoniu, pe educație, cercetare și probleme ale instruirii continue, prin înființarea de centre de cunoaștere a patrimoniului și pentru instruire în meșteșuguri și profesiuni prin programe adecvate de învățare, instruire și cercetare.

CARTEA VERDE A PATRIMONIULUI CULTURAL EUROPEAN are ca scop sublinierea importanței pe care patrimoniul cultural o are în atingerea obiectivelor Pactului Verde European. Documentul are rolul de a identifica contribuțiile patrimoniului cultural în toate domeniile cheie incluse în Pactul Verde European, inclusiv economie circulară, energie curată, valul renovării, mobilitate durabilă, tranziție justă, cercetare și inovare sau educație. Carta propune o serie de recomandări dedicate instituțiilor publice și stakeholderilor

[7] Documentul de Politică pentru Integrarea Perspectivei Dezvoltării Durabile în Procesul Convenției privind protecția patrimoniului mondial, 2015.

din domeniul cultural și identifică potențiale conflicte care pot apărea între procesul de protejare a patrimoniului și implementarea acțiunilor aferente Pactului Verde European.

În cadrul Raportului **PATRIMONIUL CULTURAL CONTEAZĂ PENTRU EUROPA** [8] sunt prezentate 5 recomandări strategice menite să valorifice potențialul patrimoniului cultural ca resursă strategică, pentru crearea unui spațiu european mai durabil și mai prosper și să contribuie la dezvoltarea de politici integrate pentru patrimoniul cultural:

- Susținerea politicilor pe bază de dovezi prin promovarea unei abordări holistice în legătură cu colectarea, managementul și interpretarea datelor, prin identificarea, definirea și împărțirea în categorii a indicatorilor de impact asupra patrimoniului și prin susținerea pregătirii corespunzătoare a practicanților responsabili de întreprinderea evaluărilor impactului patrimoniului și de realizarea de statistici culturale;
- Măsurarea impactului prin identificarea și diseminarea bunelor practici și prin introducerea unei cerințe pentru proiectele ce sunt finanțate prin fonduri UE de a întreprinde o evaluare holistică a impactului, măsurând atât impactul pe scurtă durată, cât și pe lungă durată;
- Monitorizarea tendințelor legate de patrimoniu cultural pentru o perioadă mai lungă de timp, cu scopul de a informa decidenții politici la toate nivelurile;
- Partajarea și diseminarea datelor: modul de colectare a datelor și de cartare a lor este crucial în luarea de decizii informate în privința politicilor pentru viitor;
- Maximizarea impactului intersectorial al patrimoniului cultural.

Prin documentul **RECOMANDĂRI REFERITOARE LA PEISAJUL URBAN ISTORIC,** UNESCO propune o serie de recomandări referitoare conservarea peisajului istoric urban prin integrarea de politici de conservare a patrimoniului construit în cadrul mai larg al dezvoltării urbane, având în vedere valorile și tradițiile diferitelor contexte culturale naționale sau locale. Se are în vedere dezvoltarea sustenabilă a orașelor și centrelor istorice; peisajul urban istoric este abordat prin prisma calităților sale tangibile și intangibile, ambele necesitând același grad de atenție în procesul de conservare a patrimoniului.

Turismul cultural este unul dintre cele mai des întâlnite tipuri de turism și este, în același timp o activitate economică care se dezvoltă foarte repede la nivel național și internațional. In acest sens, UNESCO a dezvoltat o serie de instrumente care să sprijine dezvoltarea sustenabilă bazată pe valorile patrimoniului cultural și care să creeze o valoare turistică adăugată pentru siturile protejate. În acest sens, UNESCO a elaborat **PROGRAMUL DE TURISM SUSTENABIL**, menit să asigure un cadru pentru dialog și cooperare între stakeholderii din domeniul turismului, în cadrul căruia aceștia împart responsabilitățile protejării patrimoniului mondial cu valoare excepțională și dezvoltării sustenabile prin asigurarea unui management al turismului adecvat. Cele 5 obiective al programului sunt:

- Integrarea principiilor turismului sustenabil în mecanismul Convenției Patrimoniului Mondial;
- Protejarea mediului prin promovarea de politici, strategii, instrumente de lucru care susțin turismul sustenabil ca un important mecanism pentru protejarea și gestiunea patrimoniului cultural și natural cu valoare universală excepțională;

[8] Consorțiul CHCfE (Europa Noatra, ENCATC - Rețeaua europeană de management cultural și educație pentru politici publice, Heritage Europe - The European Association of Historic Towns and Regions, International Cultural Centre Cracovia, Raymond Lemaire International Centre for Conservation - KU Leuven, The Heritage Alliance), Patrimoniul cultural contează pentru Europa, 2015

- Implicarea stakeholderilor în procesul de planificare, dezvoltare și management al turismului sustenabil;
- Dotarea stakeholderilor cu instrumente de gestiune a turismului în mod eficient, responsabil și sustenabil, având la bază contextul local și nevoile locale;
- Promovarea unor produse și servicii turistice de calitate care încurajează comportamentul responsabil în rândul tuturor stakeholderilor și care încurajează înțelegerea și aprecierea conceptului de patrimoniu universal excepțional și protejarea acestuia.

CONTEXT STRATEGIC NAȚIONAL

În ceea ce privește documentele relevante de la nivel național, se remarcă următoarele:

- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României: România policentrică 2035;
- Planul de Amenajarea Teritoriului Național (PATN);
- Master Planul General de Transport (MPGT);
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027;
- Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor 2021-2027;
- Strategia Națională. privind Incluziunea Socială a Persoanelor cu Dizabilități 2021- 2027;
- Strategia de Digitalizare a Educației din România 2021-2027;
- Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI: ROMÂNIA POLICENTRICĂ 2035. COEZIUNE ȘI COMPETITIVITATE TERITORIALĂ, DEZVOLTARE ȘI ȘANSE EGALE PENTRU OAMENI este documentul strategic care vizează dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul de timp 2035, prezentând viziunea și obiectivele de dezvoltare la nivel național, regional și interregional, precum și aspecte ce privesc dezvoltarea la nivel transfrontalier și transnațional. Documentul prevede un scenariu de dezvoltare a teritoriului național pentru anul 2035, înglobând principiile cooperării, concentrării și conectivității prin prisma a patru piloni de acțiune: accesibilitate și mobilitate, zone funcționale urbane, resurse naturale și culturale și cooperare teritorială. Fiecare dintre cei patru piloni este corelat cu obiectivele Strategiei Europa 2020, respectiv creșterea inteligentă, durabilă și incluzivă.

Conform viziunii SDTR, „România în 2035 este o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții de viață și locuire pentru cetățenii săi și are un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei". Aceasta se bazează pe 5 obiective generale, după cum urmează:

1. Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;
2. Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;
3. Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane;
4. Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;
5. Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

Pentru concretizarea viziunii, Strategia propune un scenariu de dezvoltare pentru anul 2035, concentrat pe dezvoltarea unei Românii policentrice. Scenariul urmărește dezvoltarea unor nuclee de concentrare a

resurselor umane, materiale, tehnologice și de capitaluri, fiind vizate orașele mari și medii. Scopul unei astfel de dezvoltări este de a conecta eficient zonele de dezvoltare de la nivel național cu teritoriile europene, în vederea integrării mai bune a României în cadrul Uniunii Europene atât din punct de vedere economic, cât și regional.

În acest context, municipiul Sighișoara se regăsește în rândul orașelor cu o populație mai mică de 50,000 de locuitori care au atras un volum important de investiții străine, reușind să își revitalizeze economiile locale în perioada post 1989.

Totodată, se remarcă o serie de măsuri propuse în cadrul SDTR, ce vizează în mod direct dezvoltarea municipiului Sighișoara, respectiv:

- Renovarea patrimoniului urban construit și punerea în valoare a identității arhitecturale, conținând acțiuni de realizare de PUZ de zone protejate pentru centrele istorice din mediul urban, precum și de operațiuni de restaurare și reabilitare a patrimoniului urban construit, în special la nivelul orașelor care dețin obiective UNESCO și al celor cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național;
- Asigurarea accesului populației urbane la servicii de interes general. Dintre acțiunile acestei măsuri, relevantă este reabilitarea, modernizarea și dotarea spitalelor public din mediul urban, inclusiv a unităților de primire a urgențelor. Unul dinte exemplele de proiecte propuse prin SDTR este reabilitarea, modernizarea și dotarea Spitalului Municipal Sighișoara;
- Realizarea unei politici în domeniul locuirii, incluzând construcția, reabilitarea și modernizarea locuințelor sociale, inclusiv în parteneriat public-privat, cu precădere în orașele cu o pondere de peste 5% a populației în zone cu locuire precară;
- Protejarea orașelor împotriva vulnerabilităților naturale și diminuarea riscurilor generate de schimbările climatice. Astfel, pentru Sighișoara sunt prevăzute acțiuni de reabilitare, modernizare și dotare a spațiilor verzi și de agrement din mediul urban și consolidarea versanților, taluzurilor și a terenurilor care sunt expuse riscului de alunecări de teren din mediul urban;
- Conectarea localităților rurale greu accesibile sau izolate la rețeaua principală de așezări și infrastructura majoră de transport, având drept exemplu de proiect Dezvoltarea mobilității intrajudețene între DN13 și E68 prin reabilitarea sistemului rutier pe DJ106 Agnita-Apold-Sighișoara.

PLANUL DE AMENAJAREA TERITORIULUI NAȚIONAL (PATN)

Secțiunea I – Rețele de transport a PATN propune următoarele intervenții pentru o conectivitate ridicată a teritoriului:

- Autostrada Turda – Târgu Mureș – Sighișoara – Făgăraș;
- Drumul expres Sibiu – Mediaș – Sighișoara – Odorheiu Secuiesc – Miercurea-Ciuc;
- Linia de cale ferată de interes local Târgu Mureș – Sighișoara.

Secțiunea a III-a – Zone protejate a PATN, aprobată prin Legea nr. 5/2000, clasifică municipiul Sighișoara drept unitate administrativ-teritorială cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național. Valorile de patrimoniu cultural de interes național (monumentele istorice de valoare națională excepțională) existente în municipiul Sighișoara sunt: Ansamblul urban fortificat, Casa Vlad Dracul, Casa cu cerb, Biserica din Deal, situl arheologic ”Dealul Turcului” (zona sacră – gropi rituale, așezare dacică), situl arheologic ”Dealul Viilor” (așezare și necropolă). Totodată, municipiul dispune și de două rezervații și monumente ale naturii: Rezervația de stejar pufos și Stejarii seculari de la Breite.

Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități. În cadrul Studiului de fundamentare elaborat în vederea revizuirii PATN - Rețeaua de localități, în 2014, se propune o nouă metodologie de clasificare a orașelor și municipiilor. Această metodologie este preluată și în SDTR, aprobată 2016. În conformitate cu metodologia

de clasificare a UAT urbane, municipiul Sighișoara, intrând în categoria V: municipii de importanță județeană și zonală la nivel de județ – poli secundari la nivel județean, categoria a V-a. Acestea sunt municipii cu populație peste 20.000 locuitori și min. 50.000 în zona de influență, cu rol de echilibru la nivelul județelor, sedii de instituții cu rol de servire la scară teritorială (spital, liceu, centre de asistență socială, agenții de ocupare a forței de muncă, muzee, case de cultură etc.). În jurul Municipiului Sighișoara, în calitatea sa de oraș mijlociu-mic cu minim 20.000 locuitori, este identificată posibilitatea realizării unei grupări teritoriale de rang III – GT III (Zonă funcțională urbană), alături de comunele adiacente (prima centură).

Secțiunea a V-a – Zone de risc natural, aprobată prin Legea nr. 575/2001, pentru secțiunea cutremure de pământ, include municipiul Sighișoara în zona cu intensitate seismică VII (intensitatea seismică exprimată în grade MSK), cu o perioadă de revenire de cca 100 ani. Secțiunea alunecări de teren include municipiul Sighișoara în categoria municipiilor afectate de alunecări de teren, cu risc scăzut-ridicat de producere a alunecărilor de teren de tip primar. Secțiunea inundații, include municipiul Sighișoara în categoria municipiilor care nu sunt afectate de inundații.

Secțiunea a VIII-a – Zone cu resurse turistice, aprobată prin OUG nr. 142/2008, încadrează municipiul Sighișoara în categoria UAT cu resurse naturale și antropice mari și foarte mari, resursa dominantă, fiind cea antropică.

MASTERPLANUL GENERAL DE TRANSPORT (MPGT) este un document strategic care vizează dezvoltarea infrastructurii de transport la nivel național, urmărind nevoile de dezvoltare ale României, precum și direcțiile și obiectivele trasate de Uniunea Europeană în ceea ce privește transportul. MPGT se încadrează în orizontul de timp 2014-2030, conturând intervenții cu orizont 2020, cât și baza pentru intervențiile post 2020 și se concentrează pe următoarele teme generale și obiective strategice:

- „Eficiență economică – sistemul de transport trebuie să fie eficient în ce privește operațiunile de transport și utilizatorii acestuia. În mod specific, beneficiile sistemului de transport ar trebui să depășească costurile;
- Sustenabilitate – acest concept include sustenabilitatea financiară, economică și de mediu. Modurile de transport așa numite durabile – feroviar, transport cu autobuzul și transport naval – care sunt mai eficiente energetic și cu un grad mai scăzut de emisii trebuie dezvoltate în mod prioritar;
- Siguranța – investițiile în transporturi ar trebui să producă un sistem de transport mai sigur;
- Impactul asupra mediului – sistemul de transport nu trebuie să aibă un impact negativ asupra mediului;
- Dezvoltarea economică – sistemul de transport trebuie configurat astfel încât să permită dezvoltarea economică atât la nivel național, cât și la nivel regional. Investițiile în transporturi trebuie, de asemenea, să favorizeze echitatea față de cetățenii României;
- Finanțarea - există un deficit substanțial de finanțare a transporturilor în România. La nivelul proiectelor disponibilitatea fondurilor europene prin intermediul Fondurilor Structurale (FC, FEDR, Connecting Europe Facility (CEF) și PPP) vor afecta oportunitatea implementării acestora dar și prioritizarea lor. Programul general va trebui să se încadreze în limita unor estimări realiste a fondurilor naționale și internaționale disponibile pe perioada planificată.“[9]

Municipiul Sighișoara este inclus în rețeaua TEN-T Core feroviar: București – Brașov – Sighișoara – Teiuș – Simeria – Arad – Curtici – Lokoshaza (HU), tronson de cale ferată care necesită lucrări de reabilitare. Prin MPGT, pentru municipiul Sighișoara, se propune reabilitarea căii ferate cu ecartament îngust pe traseul Sibiu – Sighișoara – Mediaș – Biertan.

[9] Ministerul Transporturilor, Master Plan General de Tranport al României, 2015.

În ceea ce privește transportul rutier, MPGT prevede necesitatea realizării variantei ocolitoare Sighișoara. Municipiul Sighișoara este inclus în rețeaua rutieră TEN-T Comprehensive, prin tronsonul Brașov - Sighișoara - Tg. Mureș, pentru care este prevăzut proiectul Trans-Regio Ardeal.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ 2021-2027[10] **|** Prezintă o viziune generală pentru anul 2027, urmărindu-se ca la nivelul acestui an *„forța de muncă să fie ocupată sustenabil și înzestrată cu competențe necesare pentru a face față schimbărilor tehnologice, digitale și tendințelor globale - piața muncii va asigura o competitivitate durabilă și cu sisteme de protecție socială flexibile adaptate și adecvate”*. Obiectivul general al strategiei este de a crește nivelul de ocupare prin măsuri de activare a persoanelor inactive apte de muncă, a șomerilor, în special a celor de lungă durată, a tinerilor, inclusiv NEETs, prin asigurarea unor tranziții rapide și de calitate în ocupare pentru tinerii absolvenți, prin dezvoltarea resurselor umane, prin stimularea culturii și a inițiativei antreprenoriale și prin stimularea creării de noi oportunități și locuri de muncă, fiind susținut de următoarele obiective specifice:

- Integrarea durabilă pe piața muncii a forței de muncă disponibile;
- Creșterea gradului de valorificare a potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs);
- Modernizarea și consolidarea instituțiilor pieței muncii în vederea creării unui mediu care să conducă la crearea unei piețe a muncii flexibile, funcționale și reziliente;
- Consolidarea sistemului de formare profesională a adulților pentru o mai bună conectare la cerințele pieței muncii.

STRATEGIA GUVERNULUI ROMÂNIEI DE INCLUZIUNE A CETĂȚENILOR ROMÂNI APARȚINÂND MINORITĂȚII ROME 2021-2027 [11] **|** Urmărește incluziunea socio-economică a cetățenilor români aparținând minorității rome la un nivel similar cu cel al restului populației, obiectivul general fiind reprezentat de creșterea calității vieții cetățenilor români aparținând minorității rome, fundamentată pe cetățenie activă, incluziune socio-economică și valorizarea patrimoniului cultural rom. În acest context, sunt urmărite următoarele direcții strategice:

- Consolidarea dimensiunii cetățeniei active a grupului reprezentat de cetățenii români aparținând minorității rome, cu accent pe cei aflați în situație de vulnerabilitate, ținând seama de diversitatea și particularitățile neamurilor de romi, în scopul de-a pune în valoare potențialul acestora din perspectiva contribuției la viața publică, socială, economică și culturală a țării;
- Identificarea cauzelor ce conduc la vulnerabilități, astfel încât intervențiile să fie eficiente și complementare;
- Includerea măsurilor propuse pentru atingerea obiectivelor specifice în strategiile sectoriale, respectiv în Programele Naționale existente sau propunerea de noi programe naționale cu adresabilitate specifică, acolo unde este cazul;
- Împuternicirea autorităților publice locale în dezvoltarea și punerea în aplicare, în colaborare cu instituțiile deconcentrate și cele descentralizate, a măsurilor distincte de incluziune socială a romilor în strategiile de dezvoltare locală.

Obiectivele specifice urmărite sunt următoarele:

- Îmbunătățirea condițiilor de locuire și a infrastructurii în comunitățile vulnerabile cu romi;

[10] Hotărârea de Guvern privind aprobarea Strategiei este în stadiul de proiect: http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/Transparenta_decizionala/Proiect_SNOFM_2021-2027.pdf

[11] Strategia este în disponibilă în versiune draft: http://sgglegis.gov.ro/legislativ/docs/2020/11/152nftks6zbd3vpw8_jr.pdf

- Asigurarea accesului cetățenilor români de etnie romă la educație inclusivă de calitate;
- Impulsionarea gradului de ocupare a romilor în concordanță cu cerințele pieții, astfel încât să se evite segmentarea competențelor și a oportunităților și să se permită evoluția profesională a acestora;
- Îmbunătățirea stării de sănătate a membrilor comunităților vulnerabile de romi;
- Susținerea cercetării, conservării și promovării patrimoniului cultural rom și al identității rome.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PRIVIND INCLUZIUNEA SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI 2021-2027[12] **|** Vizează continuarea și dezvoltarea demersului de implementare a *Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități* în vederea asigurării cadrului pentru exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități. Astfel, sunt considerate domenii precum accesibilitatea și mobilitatea, protecția efectivă a drepturilor persoanelor cu dizabilități, ocuparea, protecția socială (inclusiv abilitarea/reabilitare), viața independentă și integrarea în comunitate (inclusiv accesul la servicii publice), educația, sănătatea și participarea politică și publică.

STRATEGIA DE DIGITALIZARE A EDUCAȚIEI DIN ROMÂNIA 2021-2027 | Ministerul Educației și Cercetării a lansat în consultare publică, Strategia de Digitalizare a Educației din România 2021-2027- SMART-EDU. Pilonii pe care este construită această strategie sunt următorii:

- Competențe digitale relevante pentru transformarea digitală;
- Ecosistem digital de educație și formare de înaltă performanță.

Țintele pe care strategia le propune sunt următoarele:

- 90% din populația României să fie alfabetizată digital;
- Formarea a 82% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani pentru meserii emergente, în vederea inserției cu succes pe piața muncii;
- Dotarea tuturor unităților de învățământ din România cu infrastructură și resurse tehnologice adaptate schimbărilor permanente.

Așadar, SMART EDU urmărește:

- Un sistem de educație flexibil, digitalizat, adaptabil, de calitate, capabil să răspundă provocărilor și să genereze schimbarea;
- Cetățeni activi, bine integrați pe piața muncii din perspectiva utilizării tehnologiilor digitale;
- Creștere economică sustenabilă, bazată pe meserii ale viitorului;
- Oportunități de dezvoltare digitală în domeniul educației şi formării profesionale pentru o societate digitală și o economie verde;
- Consolidarea rezilienței și predictibilitatea funcțională a sistemului de educație în era digitală.

Strategia mai prevede, de asemenea, următoarele aspecte:

- Revizuirea programei pentru învățământul secunda;
- Dezvoltarea de programe pentru alfabetizarea digitală a copiilor cu dizabilități;

[12] Strategia este în stadiul de proiect: http://andpdca.gov.ro/w/stategia-nationala-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati-2021-2027-proiect/

- Dezvoltarea de stagii de practică pentru studenți și realizarea de programe de formare pentru părinți care să le permită acestora să-și susțină elevii nu numai în învățarea online ci și în achiziția de competențe digitale;
- Dezvoltarea competențelor digitale permanente prin centre comunitare și care să pună la dispoziția comunității resursele și consilierea pentru dezvoltarea competențelor digitale;
- Stimularea IMM-urilor pentru desfășurarea de programe de formare a personalului propriu pentru dobândirea competențelor digitale prin vouchere care să asigure accesul la acest tip de programe;
- Infrastructură și resurse tehnologice pentru toate unitățile de învățământ;
- Resurse educaționale deschise, operaționalizarea bibliotecii școlare virtuale care să pună la dispoziția elevilor și a cadrelor didactice resursele necesare desfășurării procesului de educație, cererea de clase virtuale etc;
- Conexiune la internet pentru toate unitățile de învățământ din România;
- Conexiune 4G pentru elevii din toată țara cu posibilitatea oferirii de vouchere care provin din comunități dezavantajate;
- Crearea de spații comunitare cu acces gratuit la internet în special în comunitățile vulnerabile;
- Securitatea cibernetică și siguranța datelor.

STRATEGIA PENTRU CULTURĂ ȘI PATRIMONIU NAȚIONAL stabilește prioritățile și direcțiile de acțiune pentru planificarea culturală de la nivel național din perioada 2016-2022, urmărind o dezvoltare culturală echilibrată, durabilă și inteligentă, care să fie în beneficiul societății și a tuturor actorilor implicați. Documentul se bazează pe 5 axe prioritare, fiecare cuprinzând obiective și direcții de acțiune specifice.

TABEL 3 OBIECTIVELE STRATEGIEI PENTRU CULTURĂ ȘI PATRIMONIU NAȚIONAL

AXA PRIORITARĂ	OBIECTIV GENERAL	DIRECȚIE DE ACȚIUNE
Cultura – factor de dezvoltare durabilă	Valorificarea resurselor culturale – elemente de identitate locală și regională pentru dezvoltare teritorială durabilă și o calitate ridicată a vieții	Promovarea unei abordări integrate a intervențiilor pentru dezvoltare teritorială, cu evidențierea rolului culturii
		Susținerea unei dezvoltări durabile prin turism cultural
		Dezvoltarea infrastructurii de servicii și a ofertei culturale pentru producție și consum cultural de proximitate
	O mai bună protejare a patrimoniului cultural, bazată pe o cunoaștere a situației și a angajării de parteneriate eficiente (local-central și public-privat)	-
Economia creativă	Dezvoltarea antreprenoriatului în SCC	-
	Valorificarea avantajelor competitive ale SCC pentru dezvoltare	-
	Creșterea activității comerciale externe a operatorilor români din SCC	-
Acces la cultură și diversitatea expresiilor culturale	Dezvoltarea publicului pentru cultură	Susținerea diversificării categoriilor de public al instituțiilor de cultură
		Impulsionarea creșterii consumului cultural

AXA PRIORITARĂ	OBIECTIV GENERAL	DIRECȚIE DE ACȚIUNE
		O mai bună înțelegere a obiectivelor comune domeniilor culturii și educației – educație prin și pentru cultură
	Dezvoltarea creativității contemporane	-
	Creșterea vitalității formelor culturale specifice minorităților naționale și ale noilor grupuri etnice de pe teritoriul României	-
	Amplificarea intervențiilor culturale pentru grupurile vulnerabile	-
Cultura română în circuitul cultural internațional	Creșterea prezenței operelor, creatorilor și operatorilor culturali români la nivel internațional	Promovarea pe plan internațional a valorilor culturale ale României
		Susținerea mobilității practicienilor culturali și a participării operatorilor culturali români la rețele, proiecte și programe internaționale bazate pe cooperare
Capacitatea sectoarelor culturale și creative	Îmbunătățirea serviciului public în domeniul culturii	Sprijinirea performanței administrației și a instituțiilor publice de cultură
		Promovarea integrității în sectorul cultural public
		Încurajarea guvernării participative prin informarea și implicarea operatorilor culturali
	Extinderea și modernizarea infrastructurii culturale	-
	Debirocratizarea și actualizarea cadrului de reglementare și a practicilor de finanțare a SCC	-
	Îmbunătățirea statutului socio-profesional și a condiției creatorului	-
	Creșterea rolului TIC în cultură	-
	Dezvoltarea competențelor practicienilor culturali și a atractivității SCC ca are ocupațională pentru alegerea unei profesii	-

Sursa: Strategia pentru cultură și patrimoniu național

Pentru municipiul Sighișoara, Strategia pentru cultură și patrimoniu național prevede implementarea proiectului pilot Managementul integrat al sitului UNESCO Sighișoara în contextul peisajului teritorial cultural și natural, ce vizează dezvoltarea unui model de dezvoltare locală integrată orientat către protejarea și valorificarea patrimoniului UNESCO. Totodată, strategia prezintă necesitate elaborării unor studii și cercetări destinate protejării și valorificării patrimoniului național. Printre acestea se numără studiile-pilot, aplicate în teren, de identificare și evaluare a peisajelor culturale care să conducă la o metodologie integrată de protecție a patrimoniului cultural, natural, material și imaterial ca expresie a culturii tradiționale în peisaj. Printre zonele prevăzute pentru realizarea acestor studii-pilot se numără și municipiul Sighișoara.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PRIVIND PROTEJAREA MONUMENTELOR ISTORICE 2022-2032 este elaborată urmărindu-se cinci principii generale legate de patrimoniul cultural. Astfel, patrimoniul cultural este recunoscut drept resursă non-regenerabilă pentru dezvoltarea societății, resursă a cărei valorificare durabilă și conservare integrată sunt esențiale pentru generațiile actuale și viitoare. Responsabilitatea păstrării și punerii în valoare a patrimoniului cultural aparține statului și colectivităților, iar guvernanța participativă este instrumentul necesar pentru asigurarea implicării colective în protejarea bunurilor culturale, inclusiv prin cunoașterea acestora asigurată de educația generală și formarea profesională de specialitate. Nu în ultimul rând, protejarea patrimoniului cultural trebuie să beneficieze de noile tehnologii, digitalizarea informațiilor și procedurilor administrative specifice, precum și accesibilitatea largă a datelor despre bunurile culturale trebuind să fie o prioritate, la nivel național.

Cele cinci principii sunt:

- Principiul digitalizării și al datelor deschise, în protejarea patrimoniului cultural;
- Principiul recunoașterii și prioritizării patrimoniului cultural ca resursă pentru dezvoltare durabilă;
- Principiul valorificării durabile și conservării integrate a monumentelor istorice și a patrimoniului cultural imobil ca resursă non-regenerabilă;
- Principiul educației și formării de specialitate și al abordării interdisciplinare a patrimoniului cultural;
- Principiul responsabilității colective și al guvernanței participative a monumentelor istorice și patrimoniului cultural imobil.

CONTEXT STRATEGIC REGIONAL ȘI JUDEȚEAN

La nivel regional, este necesar de menționat **PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ (PDR) CENTRU 2021-2027,** principalul document de planificare și programare al Regiunii Centru pentru următoarea perioadă de programare. Strategia de dezvoltare aferentă PDR urmărește o viziune pe termen mediu și lung, dorindu-se ca[13]: ”Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean”.

Aceasta este conturată de obiectivul general de atingere un nivel de convergență economică la nivel regional de 70% față de media Uniunii Europene, precum și de principalele domenii strategice de dezvoltare:

- Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă:
    - Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional;
    - Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă;
    - Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere;
- Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare:
    - Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă;
    - Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică;

[13] ADR Centru, PDR Centru 2021-2027, 2020.

- Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă;
- Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI;

- Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate:
  - Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor şi accesului la educație la toate nivelurile;
  - Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea pieței muncii;
  - Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile;
  - Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate;
- Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice:
  - Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea Centru;
  - Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale;
  - Protejarea și conservarea biodiversității regional;
  - Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale;
- Turism și patrimoniu cultural:
  - Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear;
  - Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice;
  - Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice;
  - Asigurarea forței calificate de muncă în turism;
- Dezvoltarea rurală, agricultură și silvicultură:
  - Eficientizarea sectorului agroalimentar și îmbunătățirea pregătirii profesionale a fermierilor;
  - Susținerea activităților agricole în zonele montane;
  - Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional;
  - Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale;
  - Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale;
  - Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare.

În cazul municipiului Sighișoara, trebuie evidențiate următoarele domenii și obiective strategice care vizează în mod particular dezvoltarea acestuia:

- Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă: creșterea coeziunii teritoriale și reducerea disparităților intraregionale prin îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport și comunicații și sprijinirea dezvoltării urbane integrate. În cazul municipiului Sighișoara este evidențiată necesitatea extinderii, reabilitării și modernizării infrastructurii regionale de transport pentru creșterea accesibilității localităților urbane și rurale la rețeaua națională de transport și la rețeaua TEN-T. În acest sens este necesară finalizarea proiectelor de investiții în infrastructura feroviară, începute în perioada anterioară, inclusiv pentru tronsonul de cale ferată Sighișoara- Brașov;
- Turism și patrimoniu cultural: dezvoltarea sectorului turistic și a sectoarelor economice conexe prin valorificarea potențialului natural și antropic al Regiunii Centru și susținerea activităților culturale și recreative. În cazul municipiului Sighișoara, accentul este pus pe turismul cultural, grație vastului

patrimoniului construit valoros aflat pe teritoriul municipiului. Prioritatea specifică aferentă acestui obiectiv este conservarea, restaurarea și punerea în circuitul turistic a patrimoniului cultural-istoric. În acest sens este nevoie de continuarea sprijinului financiar pentru reabilitarea și conservarea obiectivelor importante de patrimoniu, Cetatea Sighișoara, care are un potențial deosebit de atracție turistică, fiind un bun exemplu în acest sens.

STRATEGIA DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ 2021-2027 REGIUNEA CENTRU | Strategia va furniza un cadru coerent pentru dezvoltarea viitoare a regiunii, bazată pe conceptul de specializare inteligentă. Strategia propune următoarea viziune de dezvoltare: "Regiunea Centru își consolidează și valorifică potențialul de inovare, adoptă modificările de paradigmă tehnologică și industrială și fructifică inteligent și sustenabil specificul regional."

Obiectivele identificate în cadrul strategiei sunt:

- Susținerea creării de cunoaștere și inovării în sectoarele de excelență regionale;
- Modernizarea industrială a sectoarelor de excelență regionale;
- Integrarea în fluxurile de cunoaștere regionale, europene și globale;
- Inovare pentru comunități sustenabile;
- Susținerea digitalizării economiei și societății.

La nivel județean, relevantă pentru dezvoltarea municipiului Sighișoara, în perioada 2014-2020, a fost **STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI MUREȘ 2014-2020**. Aceasta se bazează pe un obiectiv general de Creștere a competitivității economiei și a atractivității județului Mureș, reducerea disparităților existente între mediul urban și rural, în scopul creării unui climat favorabil pentru locuitori, întreprinzători și turiști. Aceste este susținut de 9 obiective specifice de dezvoltare ce abordează domenii specifice precum infrastructură, economie, sănătate, social, dezvoltare urbană, patrimoniu, mediu și capacitate administrativă,

Strategia propune și o serie de măsuri și activități prioritare în vederea atingerii obiectivelor, dintre care următoarele au vizat în mod direct dezvoltarea municipiului Sighișoara:

- Regenerarea orașelor mici și mijlocii prin soluții de dezvoltare urbană integrată și incluziune socială;
- Promovarea la nivelul județului a orașelor verzi, a transportului urban sustenabil, a mobilității urbane / periurbane;
- Construirea centurilor ocolitoare pentru transferul traficului de tranzit, inclusiv în Sighișoara;
- Reabilitarea / modernizarea / întreținerea drumurilor cu o importanță deosebită în viața județului, inclusiv cele care traversează zone turistice intens frecventate;
- Implicarea administrației județene în vederea susținerii modernizării liniilor de cale ferată din județul Mureș, inclusiv pentru finalizarea reabilitării tronsonului de cale ferată Sighișoara – Coșlariu și începerea lucrărilor de reabilitare la tronsonul Sighișoara-Brașov;
- Reabilitarea, extinderea, modernizarea și dotarea infrastructurii de învățământ din județul Mureș, inclusiv în cele 11 localități urbane;
- Dezvoltarea IMM-lor agro-industriale și sprijinirea înființării rețelelor de colectare / prelucrare / valorificare a produselor agroalimentare provenite de la producători agricoli locali în diferite zone ale județului, în funcție de specificitatea zonei. Pentru Sighișoara, specificitatea zonei se referă la prelucrarea cărnii și a plantelor textile;

- Stimularea interacțiunii și cooperării între întreprinzători în vederea creării de retele de cooperare/clustere în domenii în care se identifică o concentrare a anumitor activități. Potențialul municipiului Sighișoara este de a crea relații de cooperare în domeniul materialelor de construcții;
- Reabilitarea centrelor istorice ale municipiilor și orașelor;
- Valorificarea patrimoniului cultural-istoric al localităților din mediu urban.

CONTEXT STRATEGIC LOCAL

La nivel local, în perioada 2014-2020, au existat 4 documente cu caracter strategic aflate în vigoare, respectiv **Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara**, **Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă (PAED)**, **Planul de Acțiune pentru Eficiența Energetică al Municipiului Sighișoara** și **Planul local de acțiune privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome.**

La nivel local, pentru perioada post 2021, a fost elaborată **Strategia de Dezvoltare a Serviciilor Sociale la nivelul Municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030** .

STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA PENTRU PERIOADA 2014-2020 este principalul document care a direcționat dezvoltarea orașului în perioada 2014-2020,. Totodată, Strategia este documentul programatic din cadrul căruia au fost implementate cele mai multe proiecte în orizontul de timp vizat, evidențiind astfel relevanța sa în contextul elaborării unei noi strategii pentru perioada următoare de programare.

Conform documentului strategic *„Municipiul Sighișoara va fi, la orizontul anului 2020, un oraș durabil și atractiv pentru investitori, turiști și cetățeni, inclusiv pentru cei care provin din grupuri dezavantajate, cu o creștere economică inteligentă și cu conexiuni rapide la axele prioritare de transport de la nivel european, condus de o administrație locală eficientă și proactivă, orientată către un parteneriat solid cu sighișorenii și cu mediul de afaceri".*

În susținerea acestei viziuni, strategia prevede si o serie de ținte specifice, respectiv:

1. Sighișoara 2020: destinație turistică și pol cultural de importanță europeană
2. Sighișoara 2020: oraș-conectat, atractiv pentru locuitori și investitori
3. Sighișoara 2020: oraș-verde
4. Sighișoara 2020: guvernanță locală participativă

Acestora li se adaugă 4 obiective strategice și 8 obiective operaționale, ce vizează 6 domenii de interes major pentru dezvoltarea municipiului, așa cum au fost ele identificate în cadrul prezentei analize, respectiv: comunitate, economie, transport și mobilitate, mediu, cultură și patrimoniu și capacitate administrativă. Totodată, obiectivele sunt corelate și cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020, asigurându-se astfel raportarea la preocupările și orientările de la nivel european (Tabel 3). Strategia cuprinde și un portofoliu de 49 de proiecte încadrate în cele 6 domenii de interes menționate anterior.

TABEL 4 OBIECTIVELE STRATEGIEI DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALE ALE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2014-2020

OBIECTIVE STRATEGICE	OBIECTIVE OPERAȚIONALE	MĂSURI	OBIECTIVE TEMATICE ALE STRATEGIEI EUROPA 2020 CORESPUNZĂTOARE	DOMENIU
1. Creșterea atractivității municipiului	1.1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	1.1.1. Asigurarea unor spații urbane de calitate și	Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	Comunitate

OBIECTIVE STRATEGICE	OBIECTIVE OPERAȚIONALE	MĂSURI	OBIECTIVE TEMATICE ALE STRATEGIEI EUROPA 2020 CORESPUNZĂTOARE	DOMENIU
Sighișoara pentru locuitori		oportunități de petrecere a timpului liber 1.1.2. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de educație și formare profesională de calitate pentru toți locuitorii comunității 1.1.3. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de sănătate de calitate pentru toți locuitorii comunității 1.1.4. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii sociale de calitate și combaterea sărăciei	Investițiile în educație, competențe și învățarea pe tot parcursul vieții	
	1.2. Asigurarea bunei guvernanțe la nivel local	1.2.1. Apropierea administrației publice de cetățeni (dezvoltarea capacității instituționale, acces îmbunătățit al locuitorilor la informațiile de interes public și dezvoltarea cooperării)	Îmbunătățirea accesului, a utilizării și a calității TIC (E-administrație)	Capacitate administrativă
2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști	2.1. Crearea unui mediu afaceri atractiv, competitiv și inovativ	2.1.1. Sprijinirea competitivității întreprinderilor 2.1.2. Dezvoltarea infrastructurii de sprijin a mediului de afaceri (infrastructură de afaceri, infrastructura de CDI și TIC)	Promovarea ocupării forței de muncă și a mobilității forței de muncă de muncă Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării Îmbunătățirea competitivității IMM, a sectorului agricol și a pescuitului și acvaculturii	Economie
	2.2. Dezvoltarea durabilă a turismului	2.2.1. Valorificarea patrimoniului natural,	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	Cultură și patrimoniu

OBIECTIVE STRATEGICE	OBIECTIVE OPERAȚIONALE	MĂSURI	OBIECTIVE TEMATICE ALE STRATEGIEI EUROPA 2020 CORESPUNZĂTOARE	DOMENIU
		antropic și cultural și promovarea turismului	Îmbunătățirea competitivității IMM, a sectorului agricol și a pescuitului și acvaculturii	
3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	3.1. Îmbunătățirea mobilității și accesibilității	3.1.1. Asigurarea accesibilității la polii naționali și internaționali și la principalele rețele de transport 3.1.2. Asigurarea mobilității în interiorul municipiului	Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore. Promovarea ocupării forței de muncă și a mobilității forței de muncă	Transport și mobilitate
	3.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare	3.2.1. Asigurarea accesului locuitorilor comunității la rețelele de apă și canalizare 3.2.2. Asigurarea accesului locuitorilor comunității la rețelele de energie electrică	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	Mediu
4. Asigurarea unei creșterii sustenabile a municipiului Sighișoara	4.1. Asigurarea unui management durabil al mediului	4.1.1. Protejarea biodiversității, peisajului și asigurarea calității factorilor de mediu 4.1.2. Implementarea managementului riscurilor 4.1.3. Implementarea managementului deșeurilor	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor	Mediu
	4.2. Creșterea eficienței energetice și promovarea energiilor alternative	4.2.1. Reabilitarea termică a clădirilor 4.2.2. Stimularea producerii și utilizării energiilor regenerabile	Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de CO_2 în toate sectoarele	Mediu

Sursa: Strategia de dezvoltare economico-sociale a municipiului Sighișoara 2014-2020

În ceea ce privește celelalte strategii și planuri identificate la nivelul municipiului, acestea susțin sectorial strategia de dezvoltare, fiind orientate cu precădere către un domeniu principal (ex. comunitate, mediu etc.).

PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU ENERGIE DURABILĂ (PAED) are ca scop reducerea emisiilor de CO_2 cu 21% până în anul 2020 față de anul de referință 2008, urmărind două linii strategice principale în domeniul mediului, respectiv: *O mai mare eficiență energetică și economiile de energie, cu o atenție prioritară la construcțiile publice și cele private din sectorul rezidențial și comercial, mobilitate și transport, simultan cu creșterea producției de energie produsă din surse regenerabile de energie* și *Crearea unui climat de participare și schimb de bune practici de mediu și energie, consum de combustibil și producția de energie, cu măsuri active ale municipalității pentru cetățeni*. Planul propune 53 de măsuri și acțiuni pentru sectoarele clădirilor, echipamentelor/ instalațiilor, iluminatului public, transportului, producției locale de energie, planificarea teritoriului, produselor și serviciilor și comunicării; având drept orizont de timp intervalul 2014-2020.

PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU EFICIENȚA ENERGETICĂ AL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA preia principalele priorități și direcții de la nivel european și urmărește îndeplinirea Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, transpusă în legislația națională prin OG nr. 22/2008 privind eficiența energetică și promovarea utilizării la consumatorii finali a resurselor regenerabile de energie. Astfel, planul propune următoarele obiective a fi atinse în intervalul 2013-2020:

- Reducerea consumului specific de energie în clădirile publice;
- Reducerea consumului specific de energie în iluminatul public;
- Îmbunătățirea performanței energetice în sectorul transportului public local;
- Promovarea surselor regenerabile de energie.

PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE PRIVIND INCLUZIUNEA CETĂȚENILOR ROMÂNI APARȚINÂND MINORITĂȚII ROME conturează 8 obiective (Tabel 4) din domeniile comunitate, economie și cultură și patrimoniu, ce vizează incluziunea cetățenilor de etnie romă din municipiul Sighișoara și includerea nevoilor acestora în procesul de dezvoltare al municipiului. Obiectivele sunt însoțite de 34 de acțiuni concrete și 50 de măsuri, majoritatea cu caracter permanent, prezentate în cadrul Anexei 1.

TABEL 5 OBIECTIVELE AFERENTE PLANULUI LOCAL DE ACȚIUNE PRIVIND INCLUZIUNEA CETĂȚENILOR ROMÂNI APARȚINÂND MINORITĂȚII ROME

OBIECTIV	DOMENIU DE ACȚIUNE
Asigurarea accesului egal, gratuit și universal al cetățenilor români aparținând minorității rome la educație de calitate la toate nivelurile în sistemul public de învățământ, pentru a sprijini creșterea economică și dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere	Comunitate
Promovarea educației incluzive în cadrul sistemului educațional, inclusiv prin prevenirea și eliminarea segregării și combaterea discriminării pe baze etnice, de statut social, dizabilități sau alte criterii care afectează copiii și tinerii proveniți din grupuri dezavantajate, inclusiv romi	Comunitate
Stimularea creșterii ocupării forței de muncă a persoanelor aparținând minorității romilor și creșterea atractivității pentru investiții	Economie
Stimularea măsurilor de promovare a sănătății care să contribuie la creșterea accesului cetățenilor aparținând minorității romilor la serviciile de sănătate publică și la creșterea speranței de viață	Comunitate
Asigurarea de către instituțiile centrale, locale și parteneri sociali, a condițiilor de locuit decente în comunitățile defavorizate din punct de vedere economic și social, precum și asigurarea accesului la servicii publice și mică infrastructură	Comunitate

OBIECTIV	DOMENIU DE ACȚIUNE
Păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității culturale (limbă, obiceiuri, patrimoniu) a minorității romilor	Cultură și patrimoniu
Dezvoltarea, de către instituții, a unor măsuri care, prin serviciile pe care le oferă, răspund unor nevoi sociale ale categoriilor defavorizate, inclusiv a membrilor minorității romilor în domeniile: protecția copilului, justiție și ordine publică, administrație și dezvoltare comunitară	Comunitate

Sursa: Planul local de acțiune privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome

La nivel local, pentru municipiul Sighișoara sunt relevante și demersurile realizate de Institutul Național al Patrimoniului cu privire la monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial situat pe teritoriul administrativ al municipiului, respectiv Centrul istoric Sighișoara. Un document relevant în acest sens este **RAPORTUL PRIVIND STAREA FIZICĂ A CENTRULUI ISTORIC SIGHIȘOARA**[14], ultima versiune a raportului fiind elaborată la nivelul anului 2017. Conform raportului, starea generală a fondului construit este una bună. Totuși, se remarcă probleme semnificative la nivelul centurii de fortificație, starea de degradare a acesteia necesitând măsuri și acțiuni de restaurare și consolidare. Deși celelalte construcții sunt identificate ca fiind într-o stare bună/relativ bună, acestea prezintă elemente ce necesită consolidare și/sau reabilitare. Astfel, raportul propune lucrări de restaurare, consolidare și întreținere curentă pentru construcțiile de cult și restaurarea clădirii Primăriei Municipiului Sighișoara. Acestora li se adaugă și măsuri conexe, aparținând altor domenii de interes, dar cu impact direct asupra stării monumentului istoric înscris pe Lista Patrimoniului Mondial, precum realizarea centurii ocolitoare, amenajarea unei noi parcări în vecinătatea Centrului istoric, măsuri de diversificare a serviciilor din zona Cetății, limitarea tonajului autovehiculelor, actualizarea PUG Sighișoara și a PUZ pentru Zona Construită Protejată.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A SERVICIILOR SOCIALE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA PENTRU PERIOADA 2021-2030, are ca obiectiv strategic general dezvoltarea unui ”sistem realist, eficient și modern de servicii sociale la nivelul Municipiului Sighișoara, capabil să asigure incluziunea socială a tuturor categoriilor vulnerabile, creșterea calității vieții, tratament egal, nediscriminare și dreptul la o viață demnă pentru toți locuitorii municipiului aflați într-o situație de vulnerabilitate/marginalizare socială”.

Obiectivului strategic general îi sunt asociate 4 obiective generale, fiecărui obiectiv general fiindu-i asociate obiective specifice:

- Creșterea capacității instituționale a furnizorului public de servicii sociale;
  - Profesionalizarea și perfecționarea resurselor umane;
- Parteneriate cu societatea civilă;
  - Contractarea a cel puțin 50% din serviciile sociale către furnizorii privați;
- Evaluarea permanentă a nevoii de servicii sociale din municipiul Sighișoara;
  - Analizarea nevoilor sociale și resurselor existente pe plan municipal;
- Creșterea calității serviciilor în municipiul Sighișoara;
  - Dezvoltare rețea proprie de servicii sociale;
  - Simplificare administrativă.

[14] https://patrimoniu.ro/images/rapoarte-unesco-2017/Monitorizare-Patrimoniu-UNESCO_2017_Sighisoara.pdf

În cadrul Strategiei de Dezvoltare a Serviciilor Sociale la nivelul Municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030, sectorial, sunt identificate o serie de obiective asociate următoarelor domenii:

- Copii aflați în dificultate: Obiectiv general 1. - Protecția copilului aflat în risc/dificultate
- Tineri care părăsesc sistemul de protecție a copilului: Obiectiv general 1. - Combaterea marginalizării tinerilor prin acțiuni de incluziune socială a acestora
- Adulți în situații de vulnerabilitate:
  - Persoane cu dizabilități: Obiectiv general 1. - Furnizarea de servicii sociale integrate, adecvate nevoilor individuale identificate;
  - Persoane adulte fără adăpost: Obiectiv general 1. - Servicii și prestații sociale destinate persoanelor adulte fără adăpost; Obiectiv general 2. - Creșterea gradului de integrare socială a persoanelor adulte fără adăpost;
  - Persoane și familii cu risc de excluziune socială inclusiv persoanele de etnie romă/situații de urgență: Obiectiv general 1. - Incluziune socială pentru familiile expuse riscurilor de marginalizare / excluziune socială și a persoanelor de etnie romă; Obiectiv general 2. - Dezvoltarea serviciilor pentru familiile expuse riscurilor de marginalizare și excluziune socială; Obiectiv general 3. – Participarea comunității la soluționarea urgențelor sociale;
  - Violență în familie: Obiectiv general 1. - Prevenirea și combaterea violenței domestice;
  - Consumatorii de droguri: Obiectiv general 1. - Prevenirea și combaterea consumului de droguri;
  - Persoanele care au executat o pedeapsă privativă de libertate: Obiectiv general 1. - Reintegrarea persoanelor ieșite din detenție;
  - Victimele traficului de persoane: Obiectiv general 1. - Combaterea formelor de violență, abuz și trafic de persoane; Obiectiv general 2. - Reintegrarea victimelor traficului de ființe umane;
- Persoane vârstnice: Obiectiv general 1. - Protecția socială a persoanelor vârstnice; Obiectiv general 2. - Promovarea participării persoanelor vârstnice la viața socială;
- Îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor: Obiectiv general 1. - Creșterea accesului persoanelor vulnerabile la serviciile medicale esențiale;
- Comunicare, informare și promovare: Obiectiv general 1. - Respectarea dreptului la informare; Obiectiv general 2. - Comunicare și transparență decizională; Obiectiv general 3. - Promovare comunitară
- Susținerea și atragerea de parteneriate public-private: Obiectiv general 1. - Promovarea parteneriatului cu mediul privat;
- Elaborarea de proiecte și dezvoltarea serviciilor prin accesarea de fonduri nerambursabile: Obiectiv general 1. - Identificarea și accesarea surselor de finanțare nerambursabilă;
- Încurajarea participării și a voluntariatului: Obiectiv general 1. - Promovarea spiritului comunitar; Obiectiv general 2. - Promovarea voluntariatului.

2.2. ANALIZA GRADULUI DE IMPLEMENTARE A DOCUMENTELOR STRATEGICE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2014-2020

Documentele strategice menționate anterior se încadrează într-un orizont de timp cuprins în perioada 2013-2020. Se poate observa că, la nivelul planificării, anii 2016-2020 sunt cei mai încărcați, aceștia cuprinzând proiecte și/sau măsuri din toate strategiile și planurile active la nivelul municipiului Sighișoara (Tabel 5). Cu toate acestea, este de menționat faptul că, în perioada 2014-2020, s-au concretizat doar o parte dintre intervențiile și/sau măsurile propuse prin intermediul Strategiei de Dezvoltare Economico-Socială și a Planului de Acțiune pentru Energie Durabilă, pentru restul documentelor neexistând proiecte implementate sau informații cu privire la stadiul lor de implementare la momentul elaborării prezentei analize.

TABEL 6 ORIZONTUL DE TIMP AL DOCUMENTELOR STRATEGICE CE VIZEAZĂ DEZVOLTAREA MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

TITLU DOCUMENT STRATEGIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara								
Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă (PAED)								
Planul de Acțiune pentru Eficiența Energetică al Municipiului Sighișoara								
Planul local de acțiune privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome								

Sursa: prelucrare proprie

În urma centralizării strategiilor și planurilor active la nivel local, s-au identificat 24 de obiective strategice și/sau specifice orientate către dezvoltarea municipiului Sighișoara. Obiectivele identificate se încadrează în 6 domenii de acțiune principale, respectiv:

- Economie;
- Comunitate (inclusiv servicii sociale, educație și sănătate);
- Transport și mobilitate;
- Cultură și patrimoniu;
- Mediu (inclusiv dezvoltare durabilă și utilități);
- Capacitate administrativă.

Obiectivelor strategice și specifice din documentele strategice active le corespund 181 de proiecte și/sau măsuri, aparținând celor 6 domenii principale de acțiune. Tabelul următor centralizează obiectivele pe domenii de acțiune, evidențiind totodată și principalele strategii și/sau planuri care fac referire la domeniile respective.

TABEL 7 OBIECTIVELE DOCUMENTELOR STRATEGICE DE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, ORGANIZATE ÎN FUNCȚIE DE DOMENIILE PRINCIPALE DE INTERES

DOMENIU	NR. OBIECTIVE	STRATEGII AFERENTE
Economie	4	Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara Planul local de acțiune privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome

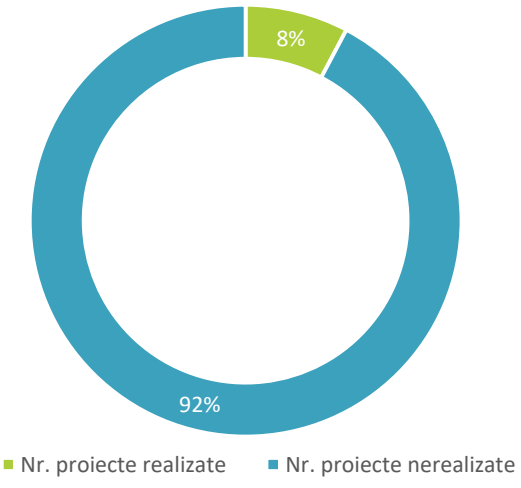
DOMENIU	NR. OBIECTIVE	STRATEGII AFERENTE
Comunitate (inclusiv servicii sociale, educație și sănătate)	7	Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara Planul local de acțiune privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome
Transport și mobilitate	3	Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara, Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă (PAED)
Cultură și patrimoniu	2	Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara Planul local de acțiune privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome
Mediu (inclusiv dezvoltare durabilă și utilități)	9	Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă (PAED) Planul de Acțiune pentru Eficiența Energetică al Municipiului Sighișoara
Capacitate administrativă	2	Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara Planul local de acțiune privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome

Sursa: prelucrare proprie

MONITORIZAREA PROIECTELOR AFERENTE DOCUMENTELOR STRATEGICE DE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Din analiza portofoliilor de proiecte și/sau măsurilor propuse în cadrul documentelor strategice elaborate la nivelul municipiului Sighișoara, în perioada 2013-2020, s-a identificat un număr total de 182 de proiecte, conturând un buget estimat total de 984,2 milioane lei, acestea fiind distribuite pe obiectivele strategice/generale și specifice propuse prin intermediul strategiilor și planurilor. Figurile următoare ilustrează centralizarea proiectelor pe strategii, domenii și stadiu de implementare.

FIGURĂ 2 PROIECTE AFERENTE DOCUMENTELOR STRATEGICE DUPĂ STADIUL DE IMPLEMENTARE

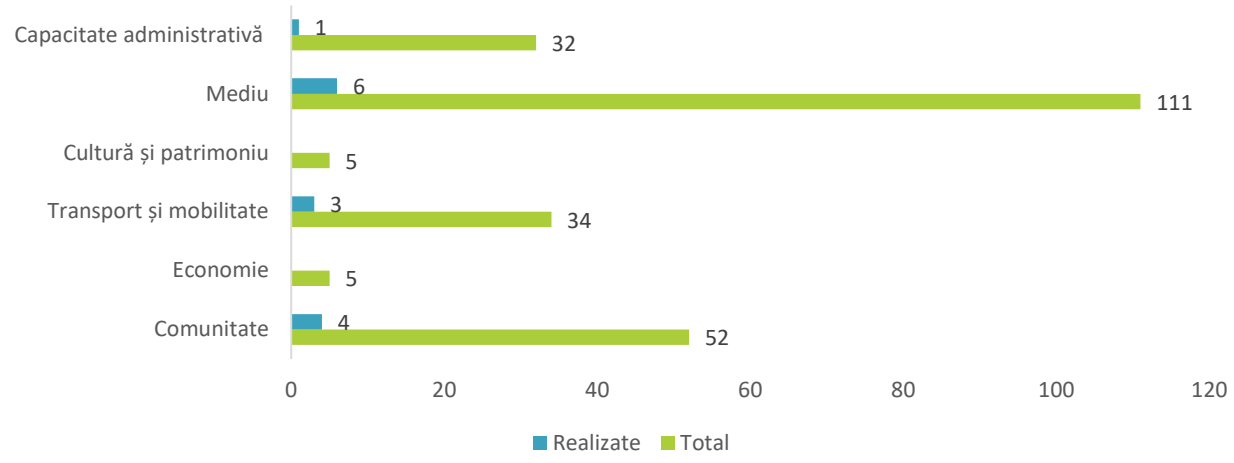
Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Se remarcă astfel faptul că un număr foarte redus de proiecte a fost implementat în perioada 2014-2020 (8% din total, reprezentând 14 proiecte). Acest lucru se datorează, cu precădere, faptului că, în perioada 2014-2020, Primăria Municipiului Sighișoara a implementat proiecte aferente Strategiei de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara și PAED.

Raportând la numărul total de proiecte aferent Strategiei de Dezvoltare (49 de proiecte), se evidențiază faptul că 20% dintre proiecte au fost implementate, respectiv 10 proiecte. În cazul PAED, se remarcă faptul că doar 7,5% dintre proiecte au fost implementate, respectiv 4 proiecte dintr-un total de 53 de proiecte propuse.

Numărul redus de proiecte implementate la nivelul municipiului Sighișoara ilustrează, în primul rând, o slabă capacitate de absorbție de fonduri externe, veniturilor bugetare reduse ale municipiului dar și necesitatea dezvoltării aparatului de specialitate din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara, inclusiv prin crearea de parteneriate cu alte instituții publice sau private care să asigure suport tehnic.

FIGURĂ 3 PROIECTE AFERENTE DOCUMENTELOR STRATEGICE ORGANIZATE ÎN FUNCȚIE DE DOMENIILE PRINCIPALE DE INTERES

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Luând în considerare domeniile din care fac parte proiectele propuse (totale) și cele realizate, se remarcă faptul că un domeniu prioritar la nivelul municipiului este mediul, acesta concentrând și cele mai multe proiecte planificate (111 proiecte), dar și cele mai multe proiecte realizate (6 proiecte). Acesta este urmat de domeniul destinat comunității și de cel al transportului și mobilității. Totodată, este important de menționat faptul că, în ceea ce privește cultura și patrimoniul și economia, nu s-a implementat niciun proiect în perioada 2014-2020, aceste domenii având și un număr scăzut de proiecte planificate: 5 proiecte pentru domeniul cultură și patrimoniu și 5 proiecte pentru domeniul economie. Această analiză ilustrează care au fost tendințele generale de investiții la nivelul municipiului Sighișoara, în perioada anterioară de programare, punându-se puternic accentul pe ameliorarea serviciilor publice de bază menite să îmbunătățească calitatea vieții pentru comunitatea locală. Se remarcă lipsa de investiții în două domenii importante pentru dezvoltarea municipiului Sighișoara: economie și cultură și patrimoniu, acestea putând contribui în mod semnificativ la dezvoltarea economică a municipiului și la crearea unui cadru urban atractiv pentru atragerea de locuitori.

Din punct de vedere al finanțării, în cadrul Strategiei de Dezvoltare Economico-Socială pentru perioada 2014-2020 s-a propus o listă de proiecte pentru a fi finanțate prin POR 2014-2020, după cum urmează:

- Restaurarea și revitalizarea Turnului cu ceas, aparținând obiectivului 2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști;
- Restaurarea și revitalizarea Cetății Sighișoara, aparținând obiectivului 2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști;

- Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ din municipiul Sighișoara, aparținând obiectivului 1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori;
- Reabilitarea, modernizarea și dotarea Spitalului Municipal Sighișoara și al Ambulatoriului integrat acestuia, aparținând obiectivului 1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori;
- Înființarea unui centru rezidențial pentru vârstnici, aparținând obiectivului 1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori;
- Construcția unei parcări de mari dimensiuni în zona centrală a Municipiului Sighișoara, aparținând obiectivului 3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara;
- Construcția unui pod nou peste râul Târnava, aparținând obiectivului 3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara;
- Extinderea și modernizarea străzilor orășenești din Municipiul Sighișoara, aparținând obiectivului 3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara.

Bugetul total estimat al tuturor proiectelor propuse spre finanțare prin Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020, inclusiv cele realizate, a fost de 46.5 de milioane euro.

Dintre acestea, doar două dintre proiecte se află în implementare, fiind orientate către îmbunătățirea mobilității urbane în municipiul Sighișoara. Cele două proiecte sunt:

- Construcția unui pod nou peste râul Târnava, aparținând obiectivului 3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara;
- Extinderea și modernizarea străzilor orășenești din Municipiul Sighișoara, aparținând obiectivului 3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara.

Pentru restul proiectelor implementate, finanțarea s-a realizat din bugetul de stat, bugetul local, POIM 2014-2020 și/sau parteneriate public-privat.

TABEL 8 CENTRALIZARE PROIECTE PROPUSE ÎN STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, PE OBIECTIVE, BUGETE ȘI STADIU DE IMPLEMENTARE

OBIECTIVE	PROIECTE REALIZATE	PROIECTE NEREALIZATE	PROIECTE CE SE DORESC PRELUATE ÎN PERIOADA 2021-2030
1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	5	21	14
Buget total estimat aferent proiectelor (euro)	**11,800,000**	**30,800,000**	**21,300,000**
2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști	0	7	5
Buget total estimat aferent proiectelor (euro)	**0**	**23,200,000**	**8,200,000**
3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	5	6	6
Buget total estimat aferent proiectelor (euro)	**30,000,000**	**30,500,000**	**70,000,000**

OBIECTIVE	PROIECTE REALIZATE	PROIECTE NEREALIZATE	PROIECTE CE SE DORESC PRELUATE ÎN PERIOADA 2021-2030
4. Asigurarea unei creșteri sustenabile a municipiului Sighișoara	0	6	4
Buget total estimat aferent proiectelor (euro)	**0**	**73,000,000**	**11,000,000**
Buget total estimat (euro)	**41,800,000**		

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Proiectele aferente Strategiei de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara 2014-2020, care au fost realizate, au concentrat intervenții în domeniile comunitate, transport și mobilitate, mediu și capacitate administrativă, contribuind la implementarea obiectivelor *1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori* și *3. Asigurarea conectării municipiului* Sighișoara, din cadrul acesteia. Pentru fiecare dintre cele două obiective au fost implementate câte 5 proiecte, însumând un buget total estimat de 41.8 milioane euro. Luând în considerare bugetul pentru fiecare obiectiv în parte, prioritar în rândul proiectelor realizate se remarcă a fi obiectivul *3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara*, având alocat un buget de 30 de milioane euro, comparativ cu doar 11.8 de mil. Euro pentru proiectele aferente obiectivului 1.

Proiectele realizate aferente Planului de Acțiune pentru Energie Durabilă (PAED) au avut în vedere acțiuni de monitorizare și de realizare de documentații specifice, necesare lucrărilor de reducere a consumului energetic, contribuind la atingerea obiectivului de *Reducere a emisiilor de CO2 cu 21% până în anul 2020.*

Tabelul 8 prezintă detalii cu privire la proiectele realizate, aparținând celor două documente strategice: Strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Sighișoara și Planul de acțiune pentru energie durabilă (PAED).

TABEL 9 PROIECTE REALIZATE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2014-2020

NR	TITLUL PROIECTULUI	OBIECTIVUL DE CARE APARȚINE PROIECTUL	DOMENIU	BUGETUL ESTIMATIV (EURO) CF. SDL 2014-2020/ PAED	CALENDAR INDICATIV DE IMPLEMENTARE CF. SDL 2014-2020/ PAED
STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA					
1	Extinderea și reabilitarea termică a Creșei Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	500,000	2015-2017
2	Reabilitarea sălilor de sport din Municipiul Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	250,000	2015-2016
3	Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ din municipiul Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	6,000,000	2015-2020
4	Locuințe în regim de închiriere pentru tinerii din Municipiul Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	5,000,000	2015-2020

NR	TITLUL PROIECTULUI	OBIECTIVUL DE CARE APARȚINE PROIECTUL	DOMENIU	BUGETUL ESTIMATIV (EURO) CF. SDL 2014-2020/ PAED	CALENDAR INDICATIV DE IMPLEMENTARE CF. SDL 2014-2020/ PAED
5	Elaborarea Planului Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Sighișoara pentru perioada 2014-2020	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Capacitate administrativă	50,000	2014-2015
6	Construcția unui pod nou peste râul Târnava	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Transport și mobilitate	3,000,000	2015-2017
7	Extinderea și modernizarea străzilor orășenești din Municipiul Sighișoara	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Transport și mobilitate	10,000,000	2015-2017
8	Sistem de management al traficului în Municipiul Sighișoara	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Transport și mobilitate	1,000,000	2015-2017
9	Extinderea și modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice și a sistemului public de iluminat din Municipiul Sighișoara, prin instalarea de corpuri de iluminat eficiente energetic.	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Mediu	1,000,000	2015-2018
10	Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată din Municipiul Sighișoara (Etapa II)	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Mediu	15,000,000	2015-2018
PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU ENERGIE DURABILĂ (PAED)					
11	Elaborarea planurilor de management energetic și implementarea unui sistem de management energetic în clădirile publice și administrative	Reducerea emisiilor de CO2 cu 21% până în anul 2020	Mediu	21,000	2014-2020
12	Realizarea auditului energetic al sistemului de iluminat public al municipiului	Reducerea emisiilor de CO2 cu 21% până în anul 2020	Mediu	1,050	2014-2020
13	Programe de monitorizare a consumului de carburanți și raționalizarea deplasărilor flotei municipale	Reducerea emisiilor de CO2 cu 21% până în anul 2020	Mediu	-	2014-2020

NR	TITLUL PROIECTULUI	OBIECTIVUL DE CARE APARȚINE PROIECTUL	DOMENIU	BUGETUL ESTIMATIV (EURO) CF. SDL 2014-2020/ PAED	CALENDAR INDICATIV DE IMPLEMENTARE CF. SDL 2014-2020/ PAED
14	Promovarea utilizării serviciilor de termografiere a clădirilor înainte de implementarea proiectelor de reabilitare termică	Reducerea emisiilor de CO2 cu 21% până în anul 2020	Mediu	-	2014-2020

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

În ceea ce privește intervențiile concrete, proiectele aparținând obiectivului *1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori* sunt orientate către servicii socio-culturale (săli de sport, creșe, unități de învățământ - în special reabilitare și/sau modernizare clădirilor aferente), către asigurarea de locuințe pentru tineri și către conturarea unui nou plan integrat de dezvoltare urbană pentru municipiu. În cazul obiectivului 3, acestea vizează modernizarea și extinderea infrastructurii de rutiere, precum și a infrastructurii tehnico-edilitare (în special energie electrică, iluminat public, apă și apă uzată).

Cele 4 proiecte aferente Planului de Acțiune pentru Energie Durabilă, realizate în perioada 2014-2020, fac toate parte din domeniul de mediu, fiind orientate către gestiunea sistemului energetic și consumului local, precum și către reabilitarea termică.

Totodată, la nivelul municipiului se remarcă și o serie de proiecte realizate și/sau în implementare ce nu aparțin niciuneia dintre strategiile active prezentate anterior. Astfel, conform datelor furnizate de către Agenția pentru Managementul Energiei Sighișoara[15], în perioada 2014-2020, în municipiu s-au mai realizat și următoarele proiecte privind sectorul energetic, acestea neaparținând niciunei strategii:

- Sistem fotovoltaic cu o putere instalată de 5.52 KWp, cuplat la rețeaua națională, amplasat pe acoperișul clădirii Grădiniței nr. 6 din Sighișoara;
- Sistem solar termic pentru producerea apei calde menajere la Grădinița nr. 6 din Sighișoara.

În cazul acestor proiecte nu există date cu privire la bugetul aferent.

Conform datelor furnizate de Institutul Național al Patrimoniului[16], în perioada 2014-2020 au fost întreprinse / planificate următoarele acțiuni pentru municipiul Sighișoara, acestea fiind finanțate de la bugetul de stat prin Programul Național de Restaurare (PNR):

- Proiect de consolidare restaurare Primăria Municipiului Sighișoara – urmează demararea procedurii de achiziție;
- Proiect de consolidare restaurare casa Nikos Beloianis – Primăria va comunica dacă se va concesiona sau nu monumentul istoric;
- Studii de fundamentare Ansamblu fortificații – proiect recepționat parțial în Decembrie 2020 (loturile I, II și III);
- Tema concursul internațional de soluții pentru lucrările de restaurare și punere în valoare a ansamblului Fortificațiilor Sighișoarei – în curs de elaborare.

Acestora li se adaugă proiecte culturale și/sau educaționale de valorificare a patrimoniului inițiate/administrate de Institutul Național al Patrimoniului, o parte dintre acestea fiind desfășurate în parteneriat cu Primăria Municipiului Sighișoara. Acestea sunt următoarele:

[15] Adresa nr. 3387/VIII/08.02.2021.
[16] Adresa nr. 22/12.02.2021.

- Consultări publice cu comunitatea locală, actori publici și privați și cu comunitatea profesională în pregătirea unei campanii de restaurare și punere în valoare a fortificațiilor medievale ale orașului;
- Conferința „Patrimoniul european: experiențe comune și particularități regionale“, inclusă în programul oficial al Președinției române a Consiliului Uniunii Europene – 2019.

Totodată, domeniul patrimoniului este acoperit și prin următoarele demersuri:

- Programul internațional HERIPROT prin care a fost realizat Planul local de implementare și Planul local de acțiune privind protecția la foc și îmbunătățirea sistemelor de stingere a incendiilor în situl UNESCO – 2014;
- Baza de date cuprinzând fiecare monument istoric de pe teritoriul administrativ al municipiului Sighișoara;
- Planul Urbanistic General – în curs de elaborare.

Nu în ultimul rând, la nivelul municipiului sunt în implementare o serie de proiecte finanțate prin programele PNDL II și POR 2014-2020, după cum urmează:

- Modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public în Municipiul Sighișoara, cod SMIS 127005, finanțat prin POR 2014-2020, cu o valoare totală de 10,3 mil. RON, urmând să fie finalizat până în Februarie 2023;
- Simplificare administrativă extinsă și planificare strategică integrată pentru cetățenii Municipiului Sighișoara, cod SMIS136159, finanțat prin POR 2014-2020, cu o valoare totală de 3,7 mil. RON, urmând să fie finalizat până în Noiembrie 2021;
- Rețea de canalizare menajeră și stație de epurare în Municipiul Sighișoara, finanțat prin PNDL II, cu o valoare totală de 4,1 mil. RON, urmând să fie finalizat până în Decembrie 2022;
- Pod peste râul Târnava Mare în Municipiul Sighișoara, finanțat prin PNDL II, cu o valoare totală de 9,2 mil. RON, urmând să fie finalizat până în Noiembrie 2022.

Se evidențiază astfel faptul că dezvoltarea municipiului în perioada 2014-2020 s-a concentrat pe îmbunătățirea condițiilor de viață, lipsind astfel investițiile semnificative în dezvoltarea economică, patrimoniu, cultură sau turism, acestea fiind domenii esențiale în stimularea creșterii economice. Se poate afirma faptul că în perioada 2014-2020, proiectele derulate în municipiul Sighișoara s-au concentrat mai mul pe menținerea infrastructurii existente și mai puțin pe atingerea unei viziuni de dezvoltare integrată a municipiului.

Astfel, pentru perioada 2021-2030, este necesară conturarea unui portofoliu de proiecte fezabil, care să cuprindă și acțiuni orientate către creșterea economică, în paralel cu extinderea proiectelor destinate dezvoltării și modernizării infrastructurii de servicii socio-culturale, a infrastructurii de circulații și mobilitate și a infrastructurii de utilități publice, contribuind astfel la o mai bună dezvoltare a municipiului.

Spațializarea proiectelor realizate, cu indicii și indicatorii aferenți, se va realiza în etapa de analiză a situației existente a strategiei de dezvoltare pentru perioada 2021-2030, în cadrul capitolelor dedicate domeniilor aferente. De asemenea, lista proiectelor realizate va fi completată pe măsură ce sunt recepționate date și informații din partea furnizorilor de servicii și a instituțiilor publice.

Pentru perioada următoare de programare 2021-2030, Primăria Municipiului Sighișoara și-a exprimat interesul pentru preluarea unor proiecte din portofoliul aferent Strategiei de Dezvoltare Economico-Sociale a Municipiului Sighișoara 2014-2020, acestea fiind încă relevante pentru administrația publică locală și comunitate. Totodată, Agenția pentru Managementul Energiei Sighișoara a evidențiat o serie de proiecte ce se doresc a fi realizate în perioada următoare, două dintre acestea fiind preluate din Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă.

Astfel, se evidențiază o listă de 34 de proiecte, ce vor fi luate în considerare în elaborarea documentelor programatice ale municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030. Bugetul total estimat pentru

proiectele preluate din portofoliul Strategiei de Dezvoltare Economico-Sociale a Municipiului Sighișoara 2014-2020, este de 110,5 de milioane euro. Pentru restul proiectelor propuse spre preluare nu se cunosc date cu privire la buget estimat al acestora. Tabelul următor prezintă detaliile proiectelor ce urmează a fi preluate.

TABEL 10 PROIECTE PROPUSE ÎN STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA CE URMEAZĂ A FI PRELUATE/CONTINUATE ÎN URMĂTOAREA PERIOADĂ DE PROGRAMARE

NR.	TITLUL PROIECTULUI	OBIECTIVUL DE CARE APARȚINE	DOMENIU	BUGETUL ESTIMATIV (EURO)
STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA				
1	Finalizarea complexului sportiv Stadionul Nou	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	500,000
2	Construcția unui bazin de înot acoperit în Municipiul Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	1,000,000
3	Modernizarea și amenajarea Parcului Central	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	2,000,000
4	Reabilitarea și amenajarea zonei Sigma	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	1,500,000
5	Amenajarea unei zone de promenadă pe malul râului Târnava Mare	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	500,000
6	Reabilitarea sălilor de sport din Municipiul Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	250,000
7	Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ din municipiul Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	6,000,000
8	Construcția unui spațiu nou pentru Maternitatea Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	2,000,000
9	Locuințe sociale de calitate în Municipiul Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	5,000,000
10	Înființarea unui adăpost pentru victimele violenței în familie	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	500,000
11	Întocmirea cadastrului general al Municipiului Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Capacitate administrativă	500,000
12	Elaborarea Planului de management al zonei construite protejate a Municipiului Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Capacitate administrativă	50,000
13	Înființarea unui centru de formare și conversie a forței de muncă din municipiul Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate, Economie	500,000
14	Înființarea unei școli de arte și meserii în Municipiul Sighișoara	1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Comunitate	1,000,000
15	Restaurarea și revitalizarea Turnului cu Ceas	2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști	Cultură și patrimoniu	2,000,000
16	Restaurarea clădirii Primăriei Municipiului Sighișoara	2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști:	Cultură și patrimoniu	2,500,000
17	Înființarea unui cluster inovativ la nivelul municipiului Sighișoara	2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști	Economie	200,000
18	Înființarea unei piețe agroalimentare de gross în municipiul Sighișoara	2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști	Economie	1,000,000

NR.	TITLUL PROIECTULUI	OBIECTIVUL DE CARE APARȚINE	DOMENIU	BUGETUL ESTIMATIV (EURO)
19	Înființarea zonei industriale Venchi și a unui Incubator de Afaceri în municipiul Sighișoara	2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști	Economie	2,500,000
20	Construcția unei variante de ocolire a Municipiului Sighișoara	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Transport și mobilitate	40,000,000
21	Rețea de stații self-service de închiriere de biciclete în Municipiul Sighișoara	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Transport și mobilitate	1,000,000
22	Achiziționarea de mijloace ecologice de transport în comun în Municipiul Sighișoara	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Transport și mobilitate	2,000,000
23	Reabilitarea termică a clădirilor publice din Municipiul Sighișoara	4. Asigurarea unei creșteri sustenabile a municipiului Sighișoara	Mediu	1,500,000
24	Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din Municipiul Sighișoara	4. Asigurarea unei creșteri sustenabile a municipiului Sighișoara	Mediu	5,000,000
25	Înființarea unui depozit de deșeuri industriale în municipiul Sighișoara	4. Asigurarea unei creșteri sustenabile a municipiului Sighișoara	Mediu	1,500,000
26	Consolidare și stabilizarea versanților din Municipiul Sighișoara	4. Asigurarea unei creșteri sustenabile a municipiului Sighișoara	Mediu	3,000,000
27	Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată din Municipiul Sighișoara (Etapa II)	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Mediu	15,000,000
28	Extinderea transportul în comun în zona periurbană a municipiului Sighișoara	3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	Transport și mobilitate	2,000,000
PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU ENERGIE DURABILĂ (PAED)				
29	Elaborarea Strategiei de Utilizare a Surselor Regenerabile de Energie	Reducerea emisiilor de CO2 cu 21% până în anul 2020	Mediu	-
30	Realizarea unui parc fotovoltaic prin promovarea unui parteneriat public-privat	Reducerea emisiilor de CO2 cu 21% până în anul 2020	Mediu	-
ALTE PROIECTE				
31	Construirea de noi centrale hidroelectrice de mici dimensiuni (<10MW) pentru creșterea capacității de generare a energiei	-	Mediu	-
32	Crearea de instalații industriale private pentru producerea energiei din deșeuri	-	Mediu	-
33	Producerea de energie electrică sau termică din resurse de bio-masă (gunoi de grajd, deșeuri provenite din alimente, nămol, deșeuri de la tăiere, culturi energetice, deșeuri de lemn etc.)	-	Mediu	-

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Se remarcă astfel faptul că proiectele propuse pentru a fi preluate în perioada de programare 2021-2030 se încadrează în toate cele 6 domenii de acțiune identificate în cadrul analizei: economie; comunitate (inclusiv servicii sociale, educație și sănătate); transport și mobilitate; cultură și patrimoniu; mediu (inclusiv dezvoltare durabilă și utilități); capacitate administrativă.

Acestea sunt cu precădere orientate către locuitori, proiecte orientate către mediul privat sau către turiști fiind reduse. Cele mai multe proiecte (12 proiecte) aparțin domeniul comunitate, acesta fiind urmat de domeniul mediului unde sunt propuse 10 proiecte. La polul opus se remarcă proiectele pe transport și

mobilitate (5 proiecte), economie (3 proiecte), dar și cele privind capacitatea administrativă și cultura și patrimoniul (câte 2 proiecte pentru fiecare domeniu).

Proiectele ilustrează dorința administrației publice locale de a:

- Continua procesul de modernizare și diversificare a infrastructurii socio-culturale (construcții destinate activităților sportive, amenajarea de spații verzi, amenajarea de spații publice pietonale, modernizarea unităților de învățământ, dezvoltarea unităților de sănătate publică, construcții aferente serviciilor de asistență socială);
- Ameliora condițiilor de locuire: locuințe pentru tineri, reabilitarea construcțiilor de locuințe colective;
- Demara proiecte de protejare, reabilitare a monumentelor istorice și de a asigura cadrul pentru gestiunea și managementul patrimoniului construit valoros;
- Dezvolta activități economice care să atragă investitori și care să genereze noi locuri de muncă;
- Continua procesul de extindere și modernizare a infrastructurii de utilități publice: alimentare cu apă și canalizare, iluminat public, alimentare cu energie electrică, utilizarea surselor regenerabile de energie;
- Extinde infrastructura de transport și mobilitate, inclusiv impulsionarea dezvoltării transportului în comun și a celui blând.

2.3. CONCLUZII

Municipiul Sighișoara a parcurs în perioada 2014-2020 pași importanți în dezvoltarea urbană, socială și energetică prin elaborarea unor documentații strategice în acord cu obiectivele vizate la nivel european și național. Documentațiile strategice elaborate includ liste de proiecte sau măsuri adresate îmbunătățirii condițiilor de viață și de dezvoltare a infrastructurii locale, concentrând investiții în domeniile mediu, comunitate și în transport și mobilitate.

Proiectele implementate în perioada 2014-2020 s-au axat pe îmbunătățirea calității locuirii pentru comunitatea locală prin dezvoltarea serviciilor și utilităților publice de bază, lipsind investițiile în dezvoltarea economică, cercetare și inovare, patrimoniu protejat, cultură sau turism, acestea fiind domenii importante în stimularea creșterii economice a municipiului Sighișoara.

Portofoliul de proiecte identificat de administrația locală ca fiind necesar pentru preluarea în cadrul documentației strategice în curs de elaborare ilustrează o tendință de continuare a dezvoltării și modernizării infrastructurii de servicii publice (socio-culturale, utilități publice), de dezvoltare a infrastructurii de transport și mobilitate și de dezvoltare a suportului fizic care să permită dezvoltarea economică a municipiului Sighișoara.

Pentru perioada următoare de programare, municipiul trebuie să continue acest demers, urmărind noile priorități și direcțiile de acțiune prevăzute atât la nivel european și național, cât și la nivel regional și județean, prin abordarea celor 5 dimensiuni ale dezvoltării durabile: dimensiunea economică, socială, climatică, demografică și de mediu.

Este important ca portofoliul de proiecte aferent noii strategii să se orienteze și către o dezvoltare mai amplă, integrată, incluzând proiecte care să susțină nu numai dezvoltarea teritorială și socială, dar și pe cea economică, prin prisma turismului, a culturii și patrimoniului și prin extinderea domeniilor de cercetare, dezvoltare și inovare, acestea fiind elemente de potențial foarte importante la nivel local și regional. Dezvoltarea capacității administrative este o altă direcție importantă către care trebuie să se îndrepte proiectele propuse în cadrul prezentului document strategic.

Nu în ultimul rând, noul portofoliu de proiecte trebuie să se concentreze pe propunerea unor proiecte fezabile, tangibile, cu surse clare de finanțare care să susțină într-un mod eficient atingerea viziunii și a obiectivelor ce urmează a fi propuse.

3. CONTEXTUL URBAN ȘI IDENTIFICAREA PRINCIPALELOR PROBLEME ȘI PROVOCĂRI LA NIVEL LOCAL

3.1. PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL. CARACTERISTICI URBANISTICE SPECIFICE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Prin prezentul capitol se urmărește realizarea unei analize calitative a spațiului urban cu toate componentele și caracteristicile sale: configurația spațială, principalele zone funcționale ale teritoriului intravilan și relația dintre acestea, identificarea tendințelor de dezvoltare spațială, relația dintre Sighișoara, localitățile componente (Aurel Vlaicu, Șoromiclea, Venchi, Rora, Viilor) și satul aparținător (Hetiur), analiza tipologiei locuirii și calitatea acesteia, specificul patrimoniului cultural, configurația și calitatea spațiilor publice, inclusiv a spațiilor verzi, caracteristici ale imaginii urbane, tipurile de peisaje naturale și antropice regăsite pe teritoriul municipiului Sighișoara. .

3.1.1. CARACTERISTICI SPAȚIALE ALE ȚESUTULUI URBAN. PARTICULARITĂȚI ÎN DEZVOLTAREA TERITORIALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Municipiul Sighișoara prezintă caracteristici specifice unei așezări urbane fortificate, săsești, cu o puternică dezvoltare spațială în perioada medievală și în perioada premodernă, în jurul căreia s-au dezvoltat zone funcționale în perioadele modernă, socialistă și contemporană.

Extinderea în teritoriu a municipiului Sighișoara a fost condiționată de existența barierelor naturale: râul Târnava Mare, dealurile înconjurătoare, cursul pârâului Șaeș ulterior lucrărilor de deviere de la mijlocul secolului al XIX-lea; precum și de existența barierelor antropice: linia de cale ferată construită în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și drumurile de tranzit. De asemenea, existenta acestor elemente de cadru natural, cu rol defensiv (a favorizat dezvoltarea locuirii pe Dealul Cetății, inițial în zona Bisericii din Deal și apoi pe platoul inferior actual și extinderea locuirii în zona Pieței H. Oberth, într-un areal protejat de cursurile râului Târnava Mare și pârâului Șaeș (traseul inițial).

Municipiul se dezvoltă de-a lungul a două axe principale: drumul național DN 13 dezvoltat pe direcție est-vest și axul SV-NE reprezentat de Str. Ana Ipătescu – Str. Ilarie Chendi – Str. 1 Decembrie 1918 – Str. H. Teculescu, cele două axe joacă rolul de porți principale de acces pe cale rutieră și de conexiune cu teritoriul. La acestea se adaugă, în partea de nord, linia de cale ferată, dezvoltată relativ în lungul râului Târnava Mare, cu Gara Sighișoara amplasată într-o poziție periferică.

Nucleului municipiului Sighișoara este, în continuare, reprezentat de zona construită amplasată în interiorul fortificației medievale (intramuros), amplasată pe Dealul Cetății și de zona extramuros, Orașul de Jos, dezvoltat în partea de sud a dealului Cetății, la baza acestuia, în jurul Pieței H. Oberth (Marktplatz) și în lungul Str. 1 Decembrie 1918. În cadrul cetății nucleul civic principal este reprezentat de Piața Cetății (Burgplatz) care în trecut deținea rol de reprezentare, în timp ce în Orașul de Jos punctul central este reprezentat de Pieței H. Oberth (Marktplatz) care, în trecut, reprezenta loc de desfășurare a târgurilor.

Zona centrală se dezvoltă în lungul unui ax longitudinal principal: Str. Ilarie Chendi – Str. 1 Decembrie 1918, cu cele două extremități ale acestora, Str. Ana Ipătescu, respectiv Str. H. Teculescu care asigură legătura cu

zonele periferice. Această dezvoltare liniară a așezărilor, în lungul unor principale căi de tranzit, care asigură legătura cu regiunea, este specifică așezărilor săsești medievale, aflate în afara fortificațiilor.

În partea de sud și de sud-est a municipiului, în zona de extindere a Orașului de Jos – Str. M. Eminescu – Str. G. Coșbuc, se păstrează țesutul urban tradițional săsesc: cu străzi sinuoase, înguste și cu parcele lungi și înguste, cu front continuu, cu grădini în partea posterioară. O configurație spațială asemănătoare se regăsește și în satul Hetiur.

Cartierele dezvoltate în perioada medievală târzie (Cornești și Târnava) prezintă un țesut urban dezvoltat organic, peste care s-au suprapus operațiuni de parcelări ulterioare, multe dintre acestea în perioada interbelică, și operațiuni de sistematizare a tramei stradale și de îndreptare a străzilor principale care asigură legătura cu teritoriul sau legătura cu importante puncte de interes. Dezvoltarea acestor cartiere prezintă influențe puternice ale urbanismului din spațiul extracarpatic, care se îmbină cu elementele specifice așezărilor săsești. Apar astfel zone în care clădirile de factură germanică sunt amplasate izolat, pe parcele compacte, se formează un front stradal discontinuu, cu clădiri retrase față de aliniament.

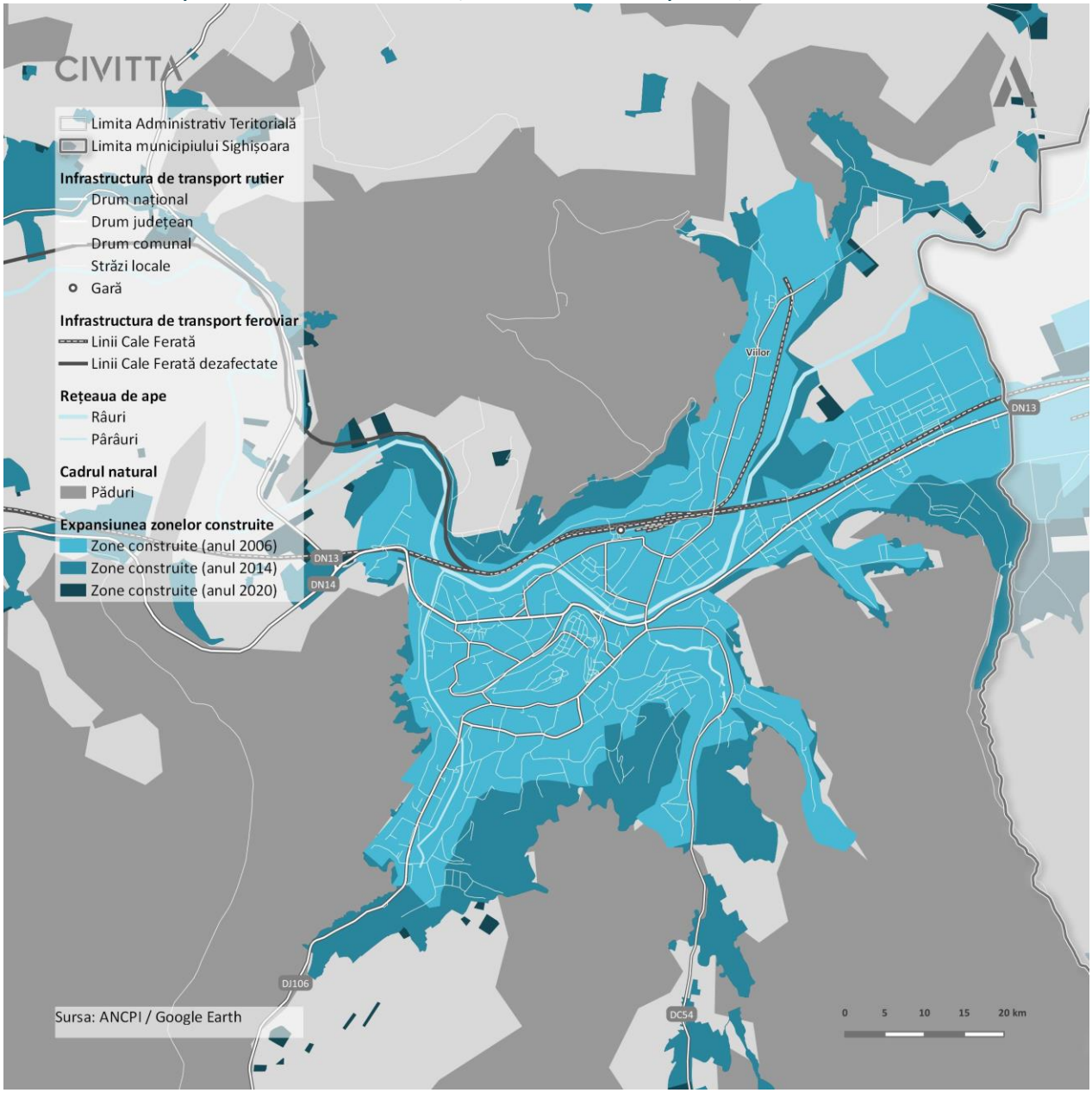
Începând cu perioada socialistă, a continuat procesul de extindere a zonelor construite prin extinderea zonelor rezidențiale în zonele pericentrale și prin realizarea, în anii 1975-1981 a marilor ansambluri de locuințe colective (Bărăgan și Plopilor) amplasate la distanță de zona centrală, în vecinătatea principalelor platforme industriale din partea de est (Siceram, Cesiro) și a carierei. Aceasta este și perioada în care sunt extinse unitățile productive existente pe teritoriul municipiului, în zona centrală și pericentrală (Târnava SA, Hochland, unitatea industrială de pe Str. Morii). Intervențiile de modernizare a spațiilor urbane din perioada ante 1989, presupun, pe lângă lucrările de sistematizare a râului Târnava Mare și operațiuni de restructurare urbană prin introducerea de ansambluri de locuințe colective în țesutul urban tradițional.

Existența barierelor naturale a impus dezvoltarea liniară a zonelor periferice, în lungul văilor formate de dealurile limitrofe, în lungul principalelor drumuri care asigură legătura cu teritoriul: DC 54 în localitatea Aurel Vlaicu, Str. Ana Ipătescu (DJ 106) în partea de sud-vest, în lungul DN 13, pe direcție est-vest.

În trupuri izolate în teritoriu, s-au dezvoltat localitățile componente Venchi, Șoromiclea, Rora, aflate în legătură cu drumurile naționale care fac legătura cu teritoriul .

Sighișoara este un municipiu cu o puternică centralitate, principalele instituții și servicii publice, fiind amplasate in zona centrală, în timp ce zonele periferice au centralități locale foarte slab dezvoltate. Dezvoltarea puternic extensivă, destructurată din ultimele două decenii a contribuit la creșterea gradului de dependență față de serviciile din zona centrală.

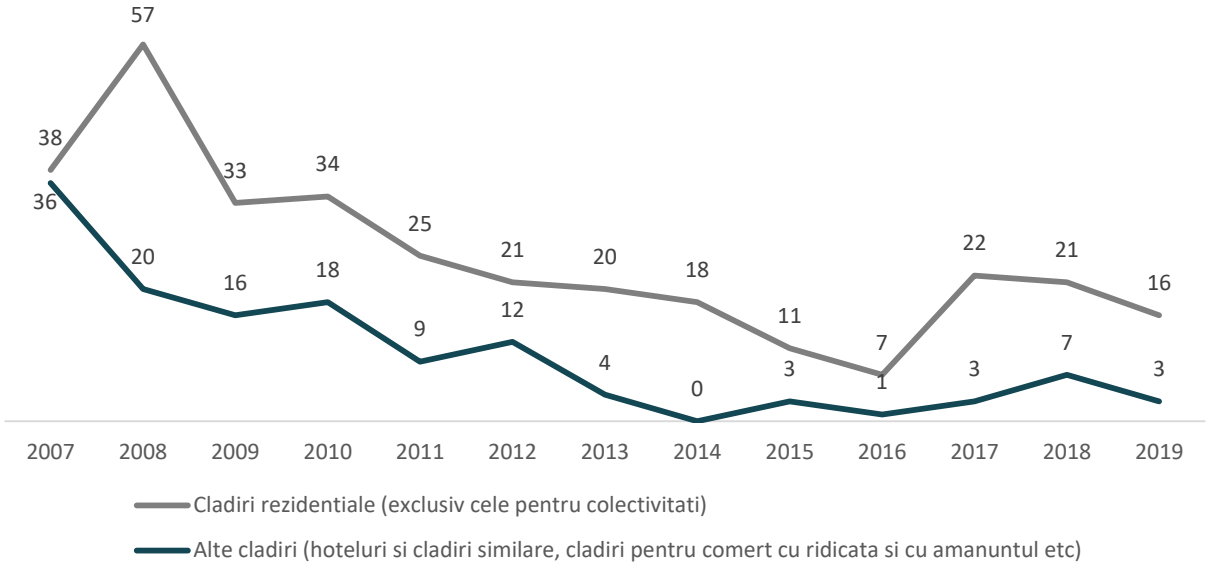
FIGURĂ 4 EVOLUȚIA FONDULUI CONSTRUIT, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2006-2020

Sursa: prelucrare proprie

Analiza numărului total de autorizații de construire eliberate anual, în intervalul 2007-2019 ilustrează o scădere constantă a în perioada 2008-2016, ca efect al crizei economice, cu o mică revenire ulterioară, în perioada 2017-2018. În anul 2019, numărul total de autorizații de construire eliberate, reprezintă un sfert din numărul de autorizații emis în anul 2008. Analiza numărului de autorizații de construire eliberate pe categorii de construcții, ilustrează faptul că cea mai mare creștere o înregistrează domeniul rezidențial (exclusiv cele pentru colectivități), în acest domeniu fiind eliberate cca 70% din autorizațiile de construire din perioada 2007-2019.

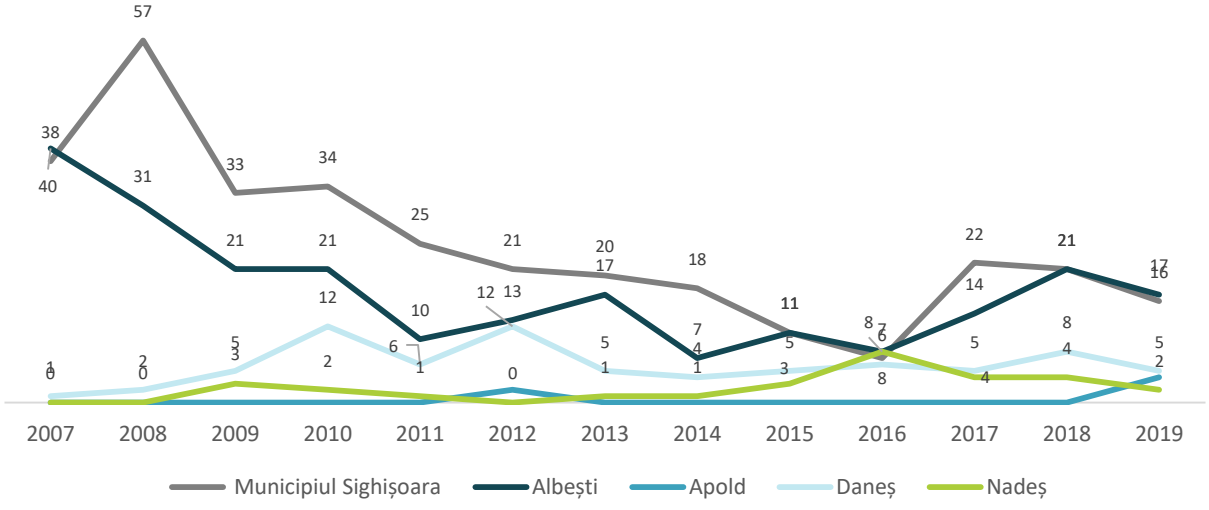
FIGURĂ 5 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE AUTORIZAȚII DE CONSTRUIRE ELIBERATE ANUAL, PE CATEGORII DE CONSTRUCȚII, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2007-2019

Sursa: INS Tempo online

În ceea ce privește numărul de autorizații de construire emise pentru clădiri rezidențiale, se remarcă o scădere semnificativă a numărului acestora în municipiul Sighișoara, de la 57 autorizații de construire eliberate în anul 2008 (în perioada de apogeu a boomului imobiliar), la 17 autorizații de construire eliberate în anul 2019. Începând cu anul 2015 se observă faptul că, la un nivel asemănător nu municipiul Sighișoara, se plasează comuna Albești, acesta fiind singura din cele 4 comune din zona periurbană care prezintă o competiție pentru municipiul Sighișoara în ceea ce privește atragerea de noi locuitori.

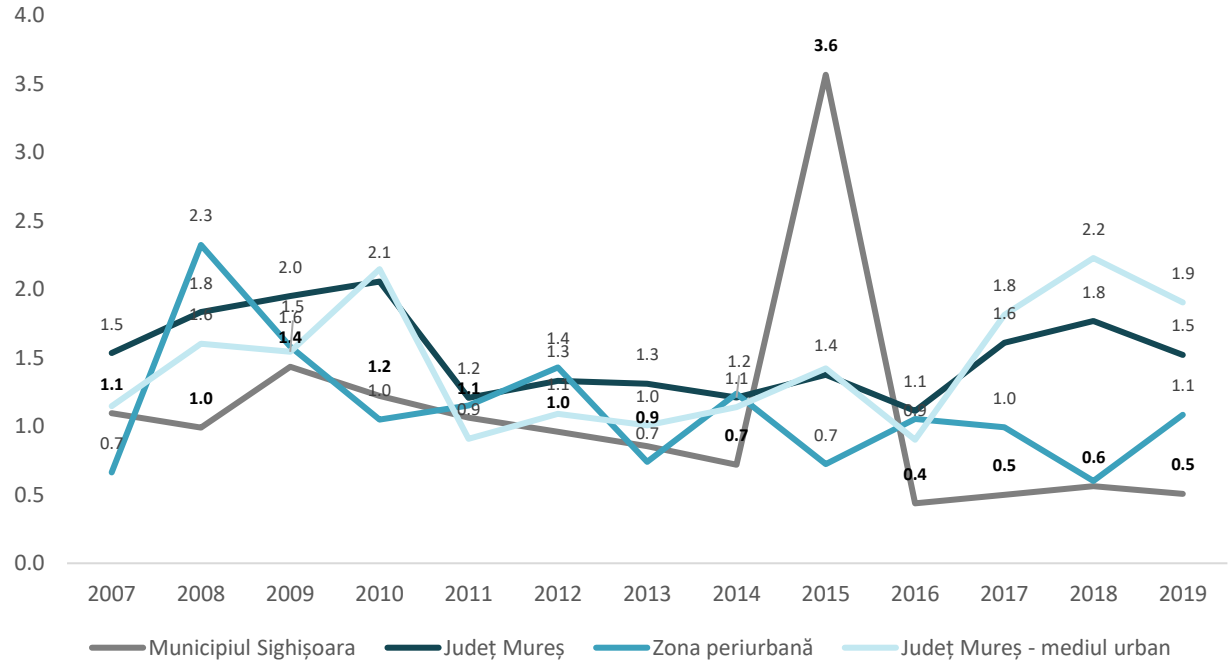
FIGURĂ 6 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE AUTORIZAȚII DE CONSTRUIRE ELIBERATE ANUAL, PENTRU CLĂDIRI REZIDENȚIALE (EXCLUSIV CELE PENTRU COLECTIVITĂȚI), MUNICIPIUL SIGHIȘORA ȘI ZONA PERIURBANĂ, 2007-2019

Sursa: INS Tempo online

Prin comparație cu mediul urban județean sau cu media județeană, raportul dintre numărul total de locuințe finalizate și numărul de locuitori este unul relativ scăzut pentru municipiul Sighișoara. Singura excepție o reprezintă anul 2015, când în municipiul Sighișoara a fost realizat un număr semnificativ de locuințe din fonduri publice. Acestea reprezintă un ritm mai lent al municipiului Sighișoara de a înnoi fondul locativ, prin comparație cu media județeană și celelalte centre urbane din județ.

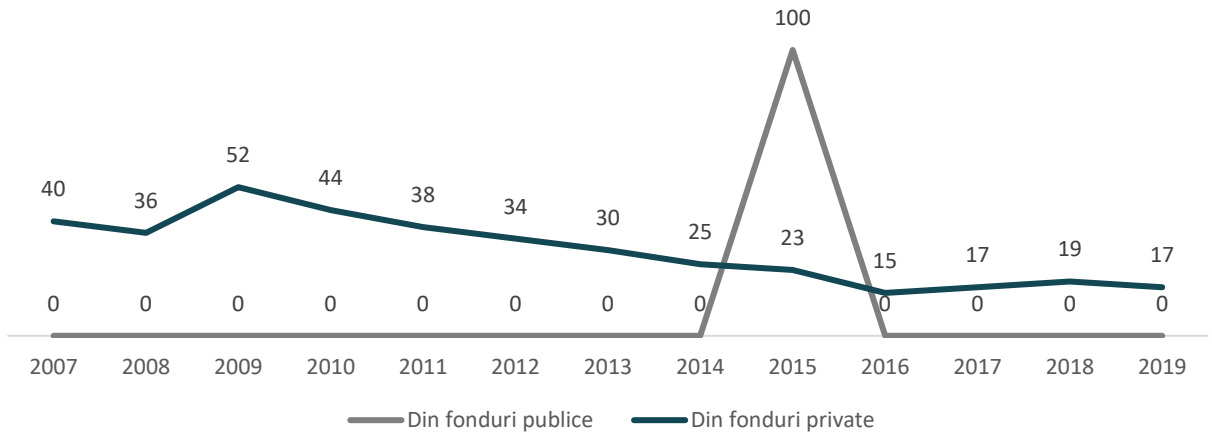
FIGURĂ 7 LOCUINȚE FINALIZATE ÎN CURSUL ANULUI, LA 1000 LOCUITORI, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, ZONA PERIURBANĂ, JUDEȚUL MUREȘ, 2007-2019

Sursa: INS Tempo online

Numărul de locuințe finalizate în perioada 2007-2019, din fonduri private, este, considerabil mai mare (cu cca 20%) prin comparație cu numărul de autorizații de construire eliberate anual, pentru clădiri rezidențiale (exclusiv cele pentru colectivități) ceea ce reprezintă o predictibilitate și o stabilitate a domeniului construcțiilor. Numărul mare de construcții finalizate din fonduri publice în anul 2015 ilustrează un interes al administrației publice în dezvoltarea fondului locativ de stat. În medie, în această perioadă au fost finalizate, anual, 38 locuințe, cu un apogeu în anul 2015 (123 locuințe), ca urmare a finalizării unui număr mare de locuințe realizate din fonduri publice (fonduri de stat) (100 locuințe).

FIGURĂ 8 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE LOCUINȚE FINALIZATE, PE SURSE DE FINANȚARE, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2007-2019

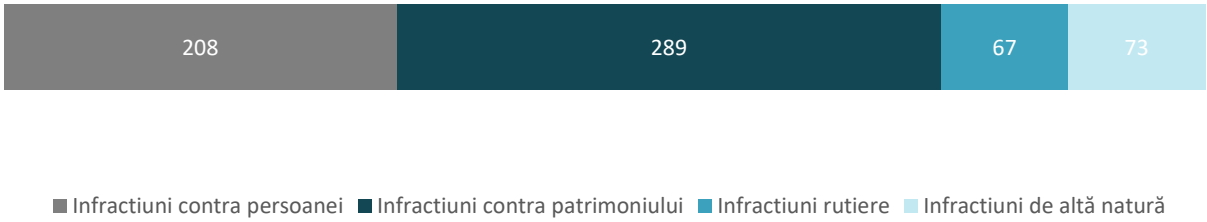
Sursa: INS Tempo online

DENSITATE | Municipiul Sighișoara prezintă o densitate medie relativ redusă, de 26,7 locuitori/ ha, raportată la suprafața teritoriului intravilan al municipiului specificată în PUG Municipiul Sighișoara, 2020, în curs de elaborare (1255,77ha). Densitatea populației din municipiul Sighișoara diferă de la cartier la

cartier, cele mai densificate cartiere de locuințe colective sunt Bărăgan și Plopilor, iar cele mai dense zone de locuințe individuale sunt Ana Ipătescu și Axente Sever.

SIGURANȚĂ PUBLICĂ | La nivel municipiului Sighișoara, în anul 2019, din numărul total de sesizări de infracțiuni de natură penală (637 de infracțiuni), aproape jumătate au fost reprezentate de infracțiunile împotriva patrimoniului (45%) și o treime de infracțiunile contra persoanei (33%) în timp ce infracțiunile rutiere și infracțiunile de altă natură au reprezentat un procent relativ redus de 22%. La nivelul municipiului Sighișoara nu există o hartă a infracționalității, cu distribuția spațială a infracțiunilor de natură penală, pentru a putea identifica și delimita zonele cu grad ridicat de vulnerabilitate.

FIGURĂ 9 NUMĂRUL TOTAL DE SESIZĂRI DE NATURĂ PENALĂ, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

Sursa: Inspectoratul de Poliție Județean Mureș,

3.1.2. PROFIL FUNCȚIONAL. ZONE DE DEZVOLTARE

Profil funcțional

Zonele funcționale principale identificate la nivelul municipiului Sighișoara și configurarea acestora sunt cele specifice unui municipiu de importanță județeană, cu un profil economic mixt și cu un important patrimoniu construit: zona centrală, zonele de locuințe (individuale și colective), zonele industriale, de servicii și comerț de mari dimensiuni.

ZONA CENTRALĂ | Zona centrală a municipiului, dezvoltată în jurul Cetății Sighișoara și a zonei adiacente acesteia dezvoltată liniar în lungul Str. 1 decembrie 1918 – Str. Ilarie Chendi concentrează principalele obiective de interes general ale municipiului: majoritatea instituțiilor publice (Primărie, Judecătorie) și serviciilor sociale, instituții culturale (casa de cultură, muzee), obiective turistice și construcții cu valoare de patrimoniu (construcții civile, religioase și militare), principalele spații publice (Piața Cetății, Parcul Central/Piața H. Oberth) și activități de comerț și servicii (numeroase unități de cazare turistică și restaurante).

O parte din serviciile sociale și sediile instituțiilor publice au fost amplasate în zona pericentrală, în partea de nord-vest, în zona Cornești – Str. Zaharia Boiu și la nord de râul Târnava Mare, în lungul Str. Andrei Șaguna – Str. Gării (Spitalul municipal, cabinete medicale, piața agroalimentară, secții ale spitalului municipal, Catedrala, biserici, școli, unități comerciale de interes municipal). În aceste areale aceste activități se suprapun peste zone rezidențiale și zone destinate activităților productive.

În ceea ce privește teritoriul inclus în perimetrul Cetății Sighișoara, trebuie punctat unul dintre elementele de autenticitate ale acestei cetăți: existența unui procent semnificativ de clădiri destinate locuirii în interiorul cetății. Deficiențele cu care se confruntă rezidenții acestei zone țin de lipsa unor servicii cotidiene în cetate (comerț de proximitate, farmacii), accesul pietonal dificil și numărul mare de turiști din anumite perioade ale anului care face dificilă desfășurarea activităților specifice.

ZONELE REZIDENȚIALE | Zonele de locuințe se împart în două categorii principale: zonele de locuințe colective și zonele de locuințe pe lot, localizate în țesutul urban tradițional.

Principalele ansambluri de locuințe colective care necesită operațiuni de regenerare urbană sunt:

- Cartierul Bărăgan, amplasat în partea de nord-est a municipiului, în zona periferică, este dezvoltat sub forma unui cartier de locuințe colective prevăzut cu dotări complementare (școală, biserică, comerț de proximitate, unități de alimentație publică, piață agro-alimentară) și cu ample spații verzi adiacente blocurilor, inclusiv locuri de joacă. Sunt necesare operațiuni de reamenajare și modernizare a spațiilor verzi pentru a include spații recreative și de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, locuri de joacă moderne; desființarea garajelor și amenajarea de parcări, inclusiv amenajarea de parcări supraetajate care să elibereze rezervele de teren pentru alte activități necesare comunității locale; înființarea unui centru de cartier (centru de cartier); amenajarea de terenuri de sport, amplasate la distanțe normative față de clădirile de locuit; construirea unei creșe;
- Cartier Plopilor, amplasat în partea de nord-est a municipiului, în zona periferică, este, de asemenea, dezvoltat sub forma unui cartier de locuințe colective prevăzut cu dotări complementare (școală, creșă, biserică, comerț de proximitate) și spații verzi de cartier (scuaruri). În acest cartier este localizată singura creșă existentă în municipiu. În acest cartier spațiile interstițiale sunt de dimensiuni reduse, ceea ce face concentrarea activităților comunitare în câteva puncte cheie; principalele puncte forte ale acestui ansamblu de locuințe sunt reprezentate de vecinătatea Pădurii Herțeș și accesibilitatea rapidă asigurată de Str. Mihai Viteazu. În cadrul ansamblului sunt necesare operațiuni de reamenajare și modernizare a spațiilor verzi pentru a include spații recreative și de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, locuri de joacă moderne;
- Ansamblul de locuințe colective de pe Str. Andrei Șaguna (Cartier ”Vatican”), amplasat în zona pericentrală, la nord de râul Târnava Mare. Ansamblul joacă un rol important în silueta urbană a zonei centrale, concurând cu silueta Catedralei și cu Dealul Cetății Sighișoara; din acest deziderat sunt necesare, lucrări prioritare de reabilitarea și modernizare a clădirilor, inclusiv de refațadizare. Spațiile interstițiale au dimensiuni foarte reduse și nu permit organizarea în mod corespunzător a unor zone de socializare, spații verzi, locuri de joacă, parcări de reședință. În cazul acesta locuitorii sunt deserviți de spațiile publice adiacente: Parcul Sauna și Parcul Catedralei;
- Ansamblul de locuințe colective de pe Str. Nouă – Str. Florilor – Str. Zaharia Boiu, amplasat în zona pericentrală, în perimetrul cuprins între Str. Zaharia Boiu și râul Târnava Mare prezintă o densitate relativ mare a construcțiile, spațiile interstițiale rămase având dimensiuni reduse, care nu permit organizarea în mod corespunzător a unor zone de socializare, spații verzi, locuri de joacă sau parcări de reședință. În acest areal se remarcă existența unor spații reziduale, adiacente râului Târnava Mare, cu potențial de amenajarea unor spații verzi și de socializare destinate comunității locale; de asemenea, în acest areal, amenajarea spațiilor adiacente locuințelor colective se poate realiza în corelare cu amenajarea spațiilor verzi din lungul râului Târnava Mare, realizându-se o complementaritate a activităților destinate comunității urbane;
- Ansamblul de locuințe colective de pe Str. Anton Pann, prin configurația clădirilor (clădiri de tip punct) prezintă spații verzi adiacente de dimensiuni relativ generoase, care permit, printr-o organizare judicioasă, amenajarea unor spații de socializare, recreere și amplasarea de locuri de joacă.

Celelalte ansambluri de locuințe colective existente în zona centrală și pericentrală (Str. 1 Decembrie 1918, zona Axente Sever) reprezintă inserții punctuale, cu spații interstițiale dimensiuni foarte reduse, ceea ce face necesară utilizarea infrastructurii de spații publice sau spații verzi de către comunitatea locală.

Calitatea, în general, slabă a spațiilor adiacente clădirilor de locuințe colective ilustrează un interes redus al comunităților locale de implicare în gestiunea spațiilor adiacente locuințelor (există câteva excepții izolate, de exemplu în zona Str. Nouă – Str. Florilor – Str. Zaharia Boiu, în cartier Plopilor, în care locatarii s-au ocupat de amenajarea spațiilor verzi adiacente clădirilor de locuințe) și o lipsă de fonduri a administrației publice pentru a elabora investiții de modernizare a acestor spații. În aceste situații presiunea pusă pe infrastructura zonei centrale este mult mai mare, în special din în cazul ansamblurilor de locuințe colective amplasate în zona centrală și pericentrală.

Un procent semnificativ al teritoriului intravilan este ocupat de zonele de locuințe individuale, dezvoltate pe trama stradală menținută din perioada medievală și extinsă până în perioada contemporană, ceea ce a condus la apariția unor tipologii foarte variate de locuințe și parcelar. Principalele probleme semnalate în aceste zone se referă la lipsa unor spații cu caracter de centru de cartier, a spațiilor verzi amenajate, circulațiile cu profil îngust, ceea ce conduce la o subdimensionare a circulațiilor pietonale și lipsa plantațiilor de aliniament pe numeroase străzi și la lipsa, pe areale extinse a comerțului de proximitate. În ceea ce privește accesul dificil al populației din aceste areale la spații publice destinate interacțiunii sociale, cu precădere spații verzi, o soluție punctuală o reprezintă amenajarea malurilor cursurilor de apă care traversează aceste zone (pârâul Șaeș, pârâul Câinelui și pârâul Cloașterf – în satul Hetiur).

În ceea ce privește accesul locuitorilor la servicii cotidiene, suprapunerea infrastructurii școlare peste zonele rezidențiale ilustrează două probleme importante: există o singură creșă amplasată în Cartierul Plopilor și distribuția neuniformă a grădinițelor și școlilor în teritoriu, existând extinse zone periferice aflate în afara razelor de deservire ale acestor unități de învățământ, în timp ce localitățile componente (Aurel Vlaicu, Rora, Venchi, Viilor) și satul Hetiur sunt amplasate la distanțe considerabile. În contextul în care, există o scădere continuă a populației școlare la nivelul municipiului, accentul, pentru facilitarea accesului școlarilor la unitățile de învățământ trebuie să se pună pe organizarea transportului școlar, eficientizarea transportului public, amenajarea adecvată a traseelor pietonale, introducerea de piste de biciclete realizate în conformitate cu normele europene, care să asigure deplasarea elevilor în condiții de siguranță.

Zonele de sport și agrement ale municipiului sunt amplasate adiacent unor areale rezidențiale: zona ștrandului, amplasat în partea de nord, stadionul municipal amplasat în partea de nord-est, adiacent cartierului Bărăgan și sala de sport de pe Str. N. Iorga, amplasată în vecinătatea Grădinii de Vară (în prezent nefuncțională); rezultând un acces dificil al populației la aceste servicii, cu precădere a populației din localitățile componente, satul Hetiur și zonele periferice de sud.

ZONELE INDUSTRIALE | Zonele industriale și de comerț și servicii de mari dimensiuni sunt distribuite pe tot teritoriul municipiului, inclusiv în zonele centrală și pericentrală. Principalele platforme industriale sunt amplasate în partea de est, în arealul cuprins între râul Târnava Mare și Str. Mihai Viteazu și în partea de sud-est, în zona Mihai Viteazu – Miron Neagu, în conexiune cu platforma industrială aflată în prezent pe teritoriul comunei Albești, în viitor aceste zone industriale au posibilitatea de a se dezvolta în corelare cu realizarea variantei ocolitoare, și creșterea accesibilității în teritoriu. În zona centrală și pericentrală se regăsesc o serie de unități industriale de dimensiuni medii realizate ante 1990: SC Hochland SA în cartierul Târnava, precum și o serie de unități de mici dimensiuni amplasate în zona centrală (pe Str. Morii, Str. M. Eminescu, Str. Florilor). La acestea se adaugă numeroase unități agro-zootehnice amplasate în localitățile Rora și Venchi, cu precădere în lungul drumului național.

Analiza zonelor industriale de pe teritoriul municipiului Sighișoara ilustrează existența a unor cădiri industriale, nefuncționale, amplasate în zona centrală, cu precădere în partea de nord a Cetății Sighișoara și în partea de est a municipiului, în vecinătatea limitei administrative cu UAT Albești. Pentru aceste zone de tip brownfield sunt necesare operațiuni de restructurare sau regenerare urbană și reconversie funcțională a fondului construit. În cazul acestor zone, în funcție de amplasament, dimensiuni, poziție în cadrul municipiului, stare a fondului construit, există posibilitatea de integrare a unor activități economice care să aducă plus valoare municipiului sau a unor unități sociale sau culturale, necesare creșterii calității vieții în municipiu. De asemenea, trebuie avută în vedere nevoia de realizare de diferite operațiuni premergătoare de pregătire a terenurilor pentru a putea primi funcțiuni și activități noi (operațiuni de decontaminare sau ecologizare a terenurilor, demolări de clădiri, desființări ale rețelelor tehnice subterane). Prin reconversia acestor foste zone industriale, se are în vedere o valorificare durabilă a resurselor existente, limitând dezvoltarea orașului în afara zonelor deja constituite, o creștere a calității fondului urban în zonele respective, cu impact asupra creșterii calității locuirii în zonele adiacente și cu impact asupra imaginii urbane a municipiului, în corelare cu vizibilitatea acestora din Cetatea Sighișoara.

Zonele comerciale de dimensiuni medii și mari sunt amplasate pericentral și periferic, cu precădere în partea de est și nord-est a municipiului (magazinele Lidl, Kaufland și Profi). Aceste zone intră în categoria

dezvoltărilor organice, necontrolate din ultimele două decenii, care oferă o imagine urbană destructurată și care pun presiuni asupra circulației auto în zone deja aglomerate. Prin poziție, dimensiuni și servicii acordate, aceste zone au raze de deservire care depășesc limitele municipiului, devenind obiective de importanță periurbană, cu precădere pentru locuitorii comunei Albești.

Este necesar ca pentru conversiile funcționale ale zonelor industriale sau pentru operațiunile de dezvoltare a zonelor industriale de mari dimensiuni în afara zonelor constituite să fie luate în considerare aspecte precum facilitarea accesului la rețele tehnico-edilitare, la transport public, la infrastructură logistică eficientă (spații de depozitare, cu zone de parcare și infrastructură de transport adaptată cererii etc), acestea fiind obligatorii pentru obținerea unui nivel sporit de atractivitate pentru noi investiții.

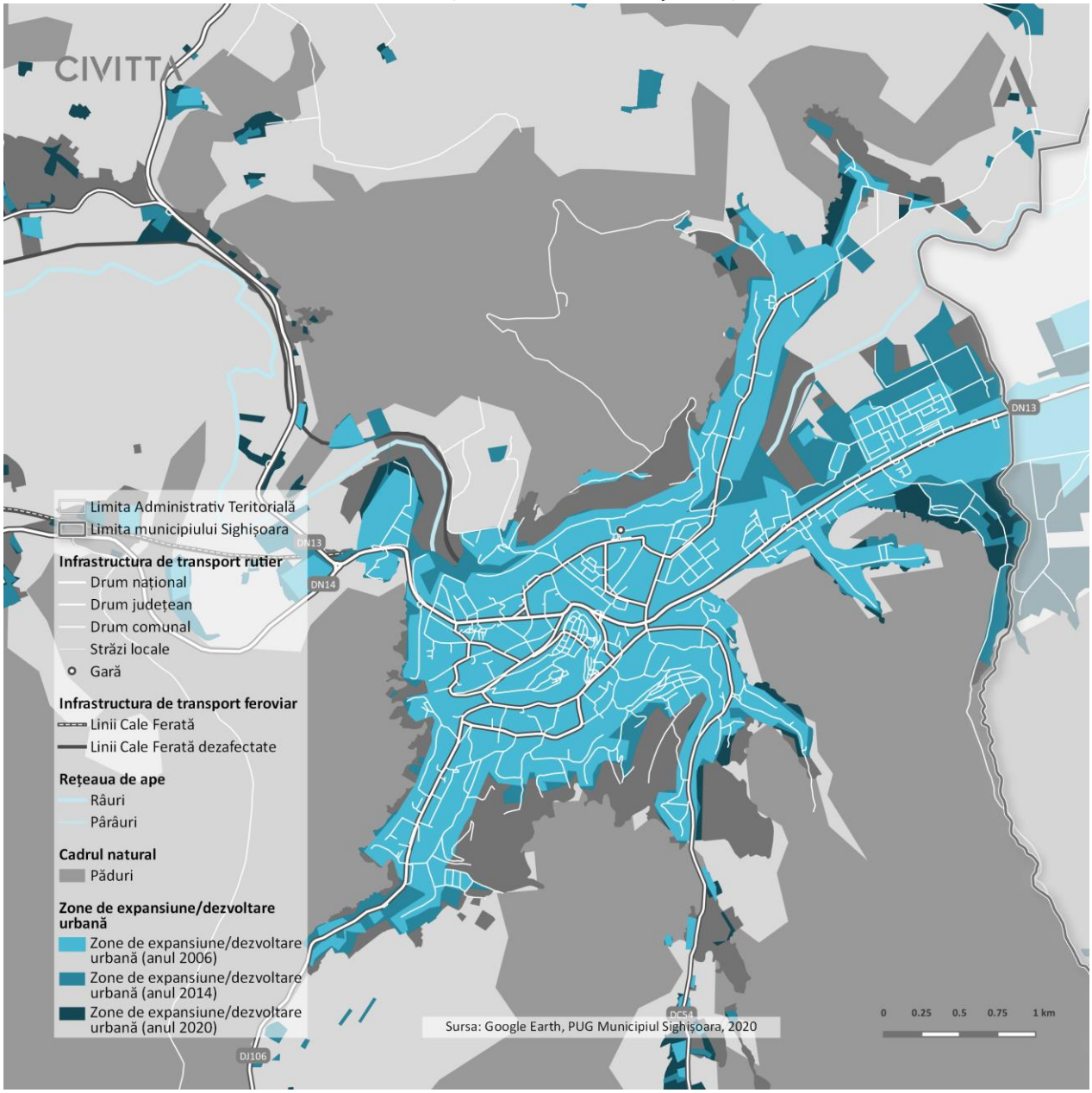
Din aceste zone fac parte, de asemenea, și construcțiile de gospodărire comunală (stația de epurare, depozitul de deșeuri nepericuloase, stația de reglare măsurare presiune aferentă infrastructurii de alimentare cu gaze naturale) cu impact asupra modului de dezvoltare în teritoriu a zonelor construite, cu precădere a zonelor rezidențiale.

Dezvoltarea urbană a municipiului Sighișoara

ZONE DE EXPANSIUNE URBANĂ | Municipiul Sighișoara prezintă o puternică dezvoltare extensivă a teritoriului în ultimele două decenii. În ceea ce privește dezvoltarea zonelor deja constituite, țesutul urban existent, bine constituit al municipiului, a suferit modificări minore în ultimele două decenii.

Analiza modului de dezvoltare spațială a municipiului din ultima decadă ilustrează o tendință generală de extindere a zonelor de locuit în zonele periferice, în exteriorul zonelor urbane constituite. Principalele zone în care se întâlnesc aceste fenomene sunt: localitatea Aurel Vlaicu, în lungul drumului comunal, zona Miron Neagu, zona Viilor, zona Str. Lunca Poștei, în lungul DN13, între Sighișoara și Hetiur, precum și zonele de locuințe ANL construit în vecinătatea cartierului Bărăgan. La acestea se adaugă un număr substanțial de locuințe amplasate izolat în teritoriu, a distanță de zonele constituite, cu precădere în zonele de lizieră a pădurilor.

FIGURĂ 10 ZONE DE EXPANSIUNE URBANĂ, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2006-2020

Sursa: Google Earth, PUG Municipiul Sighișoara, 2020

Aceste tendințe necontrolate de dezvoltare a locuirii pun presiuni suplimentare pe infrastructura publică existentă, care este în prezent, insuficient dezvoltată în zonele periferice. La nivelul municipiului Sighișoara, în prezent, sunt necesare investiții de extindere a infrastructurii de servicii și utilități publice pentru a deservi în mod corespunzător zonele rezidențiale existente (căi de circulații, rețele tehnico-edilitare, servicii publice cotidiene, inclusiv farmacii, unități comerciale cu amănuntul, unități de învățământ și altele).

Suplimentar, sunt necesare măsuri și reglementări urbanistice care să stopeze sau să descurajeze dezvoltarea urbană necontrolată din teritoriu și dezvoltarea locuirii în zone improprii, lipsite de infrastructuri tehnică de bază, aflate în vecinătatea unor obiective cu care nu se află în compatibilitate funcțională (unități industriale, de depozitare, echipamente ale gospodăriei comunale – stația de epurare, depozitul de deșeuri nepericuloase ș.a.) sau aflate în zone vulnerabile la riscuri naturale (cu precădere zonele afectate de alunecări ale terenurilor).

În ceea ce privește dezvoltarea activităților economice (comerț de mari dimensiuni, industrie, depozitare, activități agro-zootehnice), se remarcă dezvoltarea zonei de nord-est în perimetrul cuprins între râul Târnava Mare și DN 13.

FIGURĂ 11 DEZVOLTAREA ZONELOR URBANE ÎN AREALUL RÎUL TÂRNAVA MARE – DN 13, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2021

Sursa: imagine preluată Google Earth

FIGURĂ 12 DEZVOLTAREA ZONELOR URBANE ÎN PARTEA DE EST A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2021

Sursa: imagine preluată Google Earth

FIGURĂ 13 DEZVOLTAREA ZONELOR URBANE ÎN PARTEA DE SUD A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2021

Sursa: imagine preluată Google Earth

Planul Urbanistic General al municipiului Sighișoara, 2020, aflat în curs de elaborare, prezintă câteva zone de dezvoltare urbanistică și funcțională a municipiului și de extindere a teritoriului intravilan în localitățile Vechi, Rora, Aurel Vlaicu, Angofa și Viilor. În ceea ce privește activitățile economice (industrie, comerț și servicii de mari dimensiuni) se propune dezvoltarea următoarelor zone: Str. Viilor – râul Târnava Mare – linia de cale ferată; zona cuprinsă între DN14 și linia de cale ferată, la SV de unitatea militară; localitatea Venchi localitatea Angofa (activități agro-zootehnice). În ceea ce privește locuirea se propune dezvoltarea zonelor rezidențiale din localitățile Rora, Venchi, Aurel Vlaicu, zona adiacentă Str. Ceahlău (în partea de SE a municipiului Sighișoara) zona adiacentă Str. Lunca Poștei ((în partea de sud a municipiului Sighișoara) și localitatea Viilor (Str. Cătun Viilor și Str. Parângului) în acord cu tendințele actuale de extindere a locuirii în zonele periferice ale municipiului. În ceea ce privește dezvoltarea activităților de agrement și petrecere a timpului liber este propusă dezvoltarea zonei Șercheș, în vecinătatea lacului Șercheș și a pepinierelor.

Documentațiile de urbanism realizate în perioada 2017-2020 și inițiate de administrația publică locală, arată un interes al administrației locale de regenerare urbană a unor zone de interes ale municipiului: cartierul Miron Neagu, din zona periferică a municipiului și zona cuprinsă în perimetrul Str. Morii – Râul Târnava Mare – Piața. G. Coșbuc, zonă destructurată propusă pentru amenajarea unei piețe urbane și a unor construcții de interes public.

Alte documentații de urbanism elaborate în municipiul Sighișoara în perioada 2014-2020, prezintă investiții private de dezvoltare a activităților industriale și de dezvoltare a zonelor rezidențiale (locuințe colective), cu precădere în partea de nord-est a municipiului.

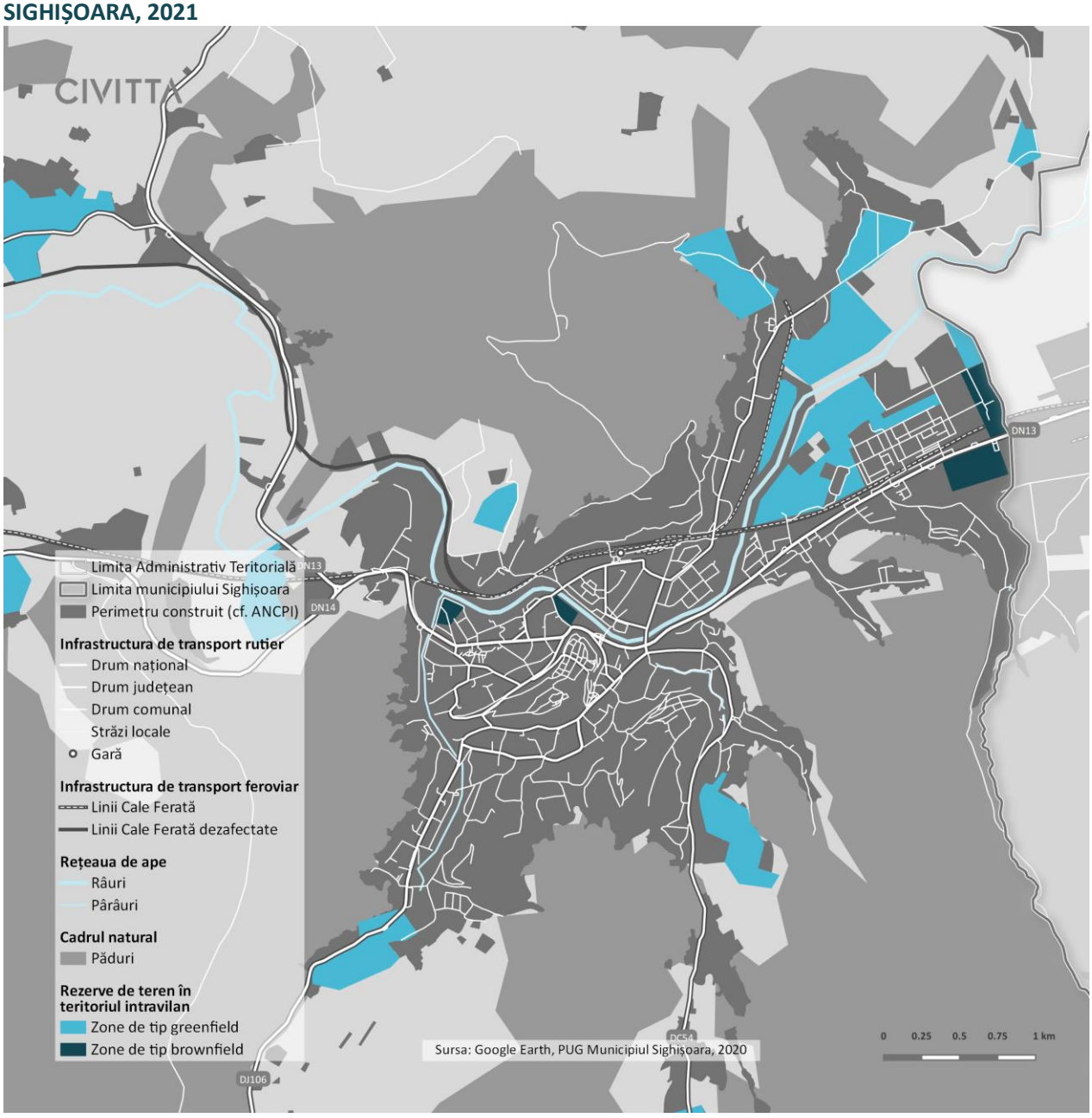
Analiza profilului spațial și a structurii funcționale, evidențiază o contantă tendință de expansiune a municipiului în zonele periferice, cu precădere în zonele de NE, SE și sud, fără a exista o valorificare judicioasă a resurselor de terenuri libere existente în interior (zone de tip greenfields), cu precădere cele din partea de NE a municipiului, din zona Str. Viilor – Râul Târnava Mare – calea ferată. Dezvoltarea izolată a locuirii în zonele periferice sau în teritoriul extravilan fără a respecta reguli urbanistice, face necesară implementarea de măsuri din partea administrației publice locale de echipare și reglementare a acestor zone de dezvoltare. Rezultatul modului de dezvoltare urbanistică a zonelor periferice este apariția unor zone destructurate sau în curs de constituire, în care zonele rezidențiale se îmbină, cu zonele industriale sau cu zonele destinate gospodăriei comunale, reprezentând o provocare importantă a spațiului urban al municipiului Sighișoara.

REZERVE DE TEREN | În municipiul Sighișoara sunt identificate câteva areale de tip greenfield[17] cu potențial de dezvoltare a activităților economice (industriale sau comerciale), a zonelor de agrement sau a

[17] Resursă de teren (de obicei fără construcții și, de multe ori, fără infrastructură tehnico-edilitară)

locuirii, în cazul arealelor din partea de est, de dezvoltare a activităților industriale din partea de vest sau de dezvoltare a zonelor rezidențiale, în partea de sud a municipiului.

FIGURĂ 14 LOCALIZAREA RESURSELOR DE TEREN (DE TIP BROWNFIELD ȘI GREENFIELD), MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2021

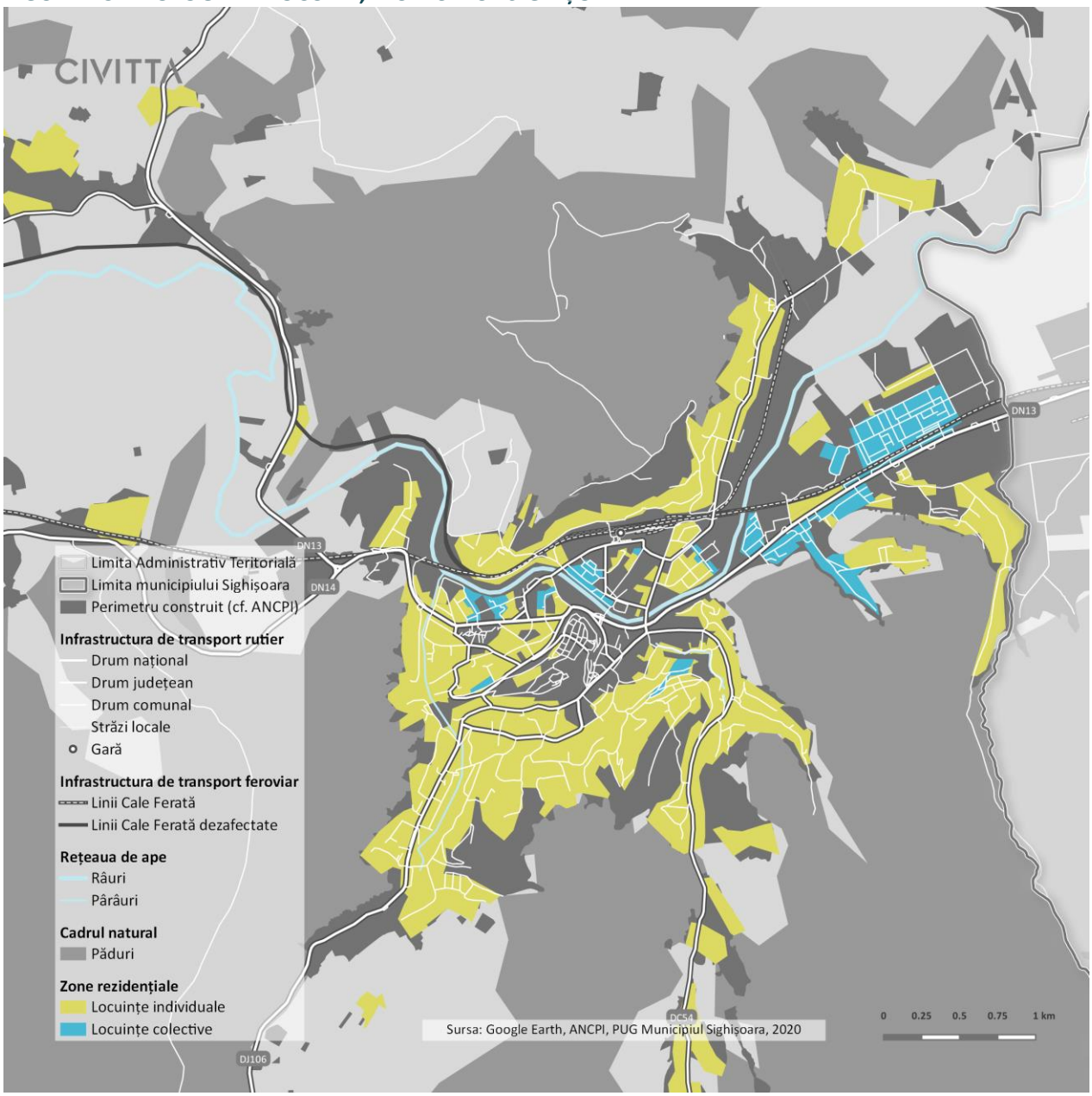
Sursa: Google Earth, PUG Municipiul Sighișoara, 2020

PERCEPȚIA POPULAȚIEI | În ceea ce privește opinia populației cu privire la siguranța publică, doar 25% din respondenții chestionarului adresat locuitorilor municipiului s-au declarat mulțumiți sau foarte mulțumiți, în timp ce 45% dintre respondenți s-au declarat nemulțumiți sau foarte nemulțumiți. În același timp, în cadrul sondajului de opinie realizat de MLPDA și Banca Mondială, în 2020, în carul Barometrului Urban; pentru toate întrebările referitoare la siguranță și încredere la nivel de oraș sau zonă de reședință, nivelul de mulțumire al respondenților (foarte mulțumit sau mai degrabă mulțumit) a fost de 64%-88%, în funcție de categorie, plasând municipiul peste media națională și în unele categorii, în topul clasamentului (în cadrul întrebărilor referitoare la siguranță în cadrul cartierului și încredere în oamenii din cartier).

3.1.3. LOCUIRE. CALITATEA LOCUIRII

FONDUL LOCATIV | În Sighișoara, satul aparținător Hetiur și localitățile componente Aurel Vlaicu și Viilor, zona funcțională dominantă este cea de locuire, cu precădere locuire individuală, cu regim mic de înălțime, În timp ce zonele de locuințe colective se regăsesc doar în Sighișoara.

FIGURĂ 15 TIPOLOGII DE LOCUIRE, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: prelucrare proprie

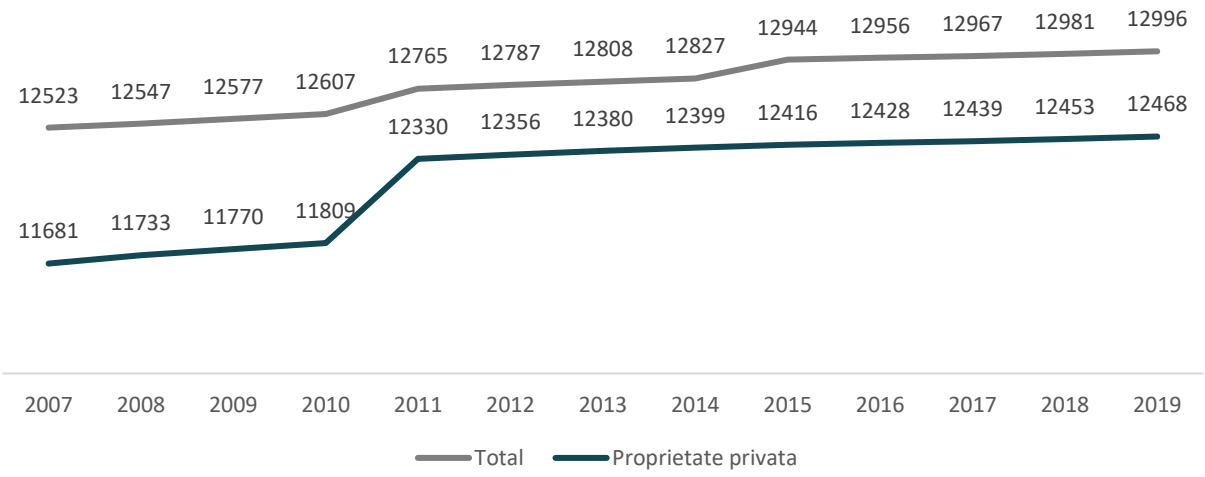
În municipiul Sighișoara, în anul 2019, erau 12.996 locuințe[18], care, raportate la populația totală a municipiului, reprezintă o medie de 2.58 locuitori/ locuință. Numărul total de locuințe destinate locuirii (locuințe individuale, locuințe colective/multifamiliale) era, în anul 2020, de 4.972 locuințe[19]. Perioada 2007-2019 reprezintă o perioadă de creștere constantă a numărului total de locuințe, în anul 2019 existând cu 473 locuințe mai mult decât în anul 2007 (4% din numărul de locuințe aferent anului 2007). Această

[18] Cf. INS – Tempo online
[19] Cf. Raportul privind starea economică, socială și de mediu a municipiului Sighișoara, 2020

tendință lină de creștere a numărului de locuințe se desfășoară în paralele cu un proces constant de scădere a numărului de locuitori, ceea ce se poate interpreta ca o creștere a calității locuirii.

Municipiul Sighișoara se înscrie în specificul național în care marea majoritate a locuințelor se află în proprietate privată: în anul 2019, 95,9% din numărul total de locuințe se află în proprietate privată (12468 locuințe). În perioada 2007-2019 procentul locuințelor aflate în proprietate privată a variat între 93,3% (2007) și 96,7% (2013, 2014). În perioada 2007-2019 numărul total al locuințelor aparținând fondului locativ de stat (inclusiv locuințe ANL) a variat între 428 locuințe (2013) și 842 locuințe (2007) fiind influențat de procesul de restituire a locuințelor foștilor proprietari, de realizarea de noi locuințe din fonduri de stat sau de operațiunile de vânzare a locuințelor din fondul locativ de stat în baza Legii 112/ 1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului.

FIGURĂ 16 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE LOCUINȚE, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2007-2019

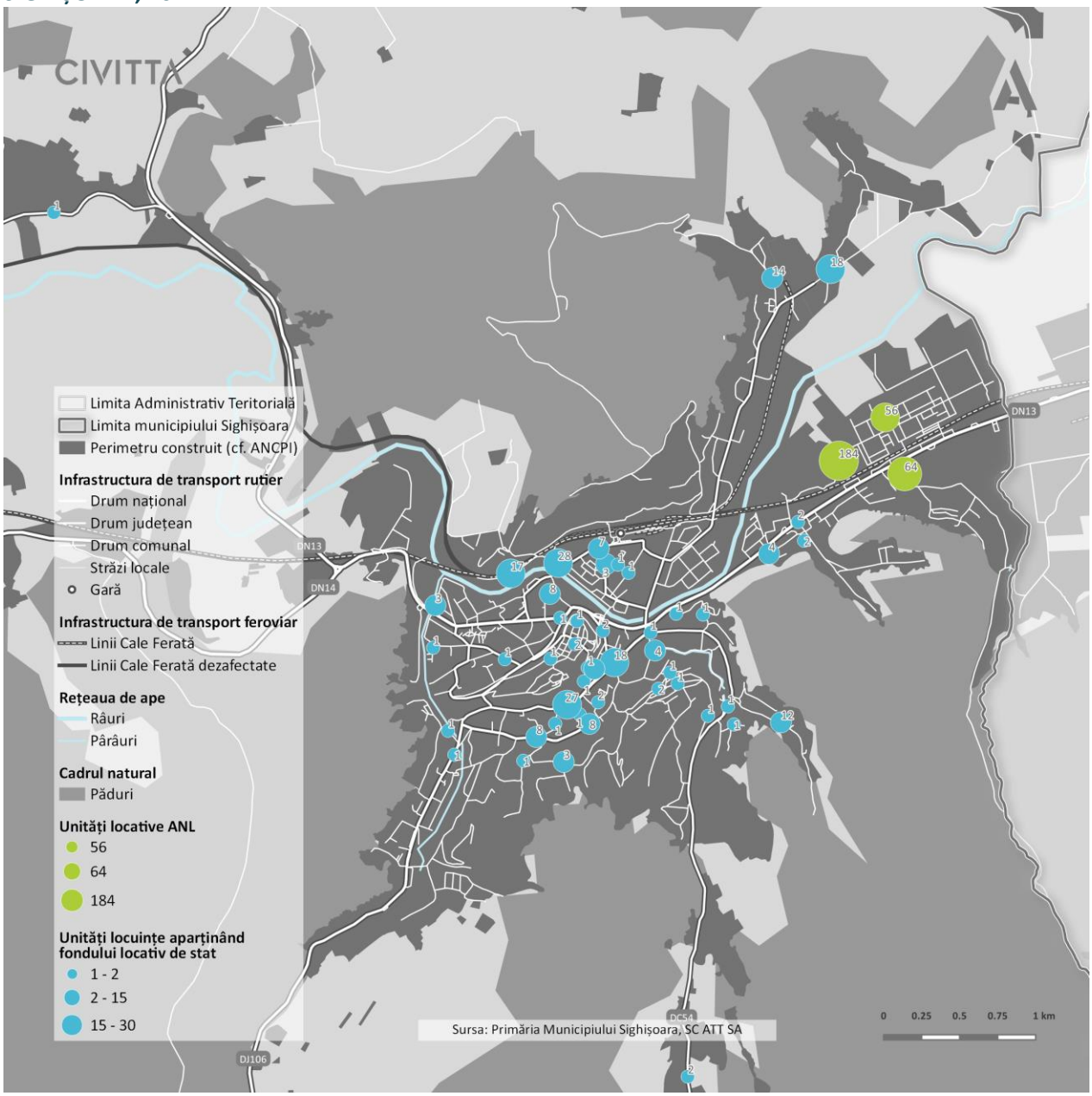
Sursa: INS Tempo online

În municipiul Sighișoara, așa cum s-a specificat anterior, se regăsește un număr redus de locuințe publice: 565 locuințe în anul 2020, conform informațiilor transmise de Primăria Municipiului Sighișoara, după cum urmează:

- 304 locuințe ANL pentru tineri, administrate de SC ATT SA: grupate în 3 ansambluri pe Str. Miron Neagu, Str. Panseluțelor și Str. Rozelor; în total 23 imobile de locuințe; în anul 2020, gradul de ocupare era de 100%. Nu există date centralizate privind starea în care se regăsesc aceste construcții;
- 261 unități locative în cadrul fondului locativ de stat (case naționalizate care nu au fost retrocedate foștilor proprietari, case din vechiul fond de stat, locuințe cu caracter social, locuințe cu chirii ieftine), administrate de SC ATT SA; acestea sunt localizate în diferite zone ale municipiului, inclusiv în zona centrală, localitățile componente (Aurel Vlaicu, Viilor, Rora) și satul Hetiur; în anul 2020, gradul de ocupare era de 100%. Nu există date centralizate privind starea în care se regăsesc aceste construcții.

În anul 2019 au fost înregistrate 23 de cereri pentru locuințe sociale și 63 cereri pentru locuințe ANL care nu au fost soluționate care urmare a lipsei de locuințe disponibile. Pentru perioada următoare, se are în vedere realizarea de noi locuințe ANL (100 unități locative, construite în 3 etape); acestea vor soluționa problema lipsei de locuințe destinate tinerilor.

FIGURĂ 17 LOCUINȚE ANL ȘI LOCUINȚE APARȚINÎND FONDULUI LOCATIV DE STAT, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2021

Sursa: PMS, SC ATT SA

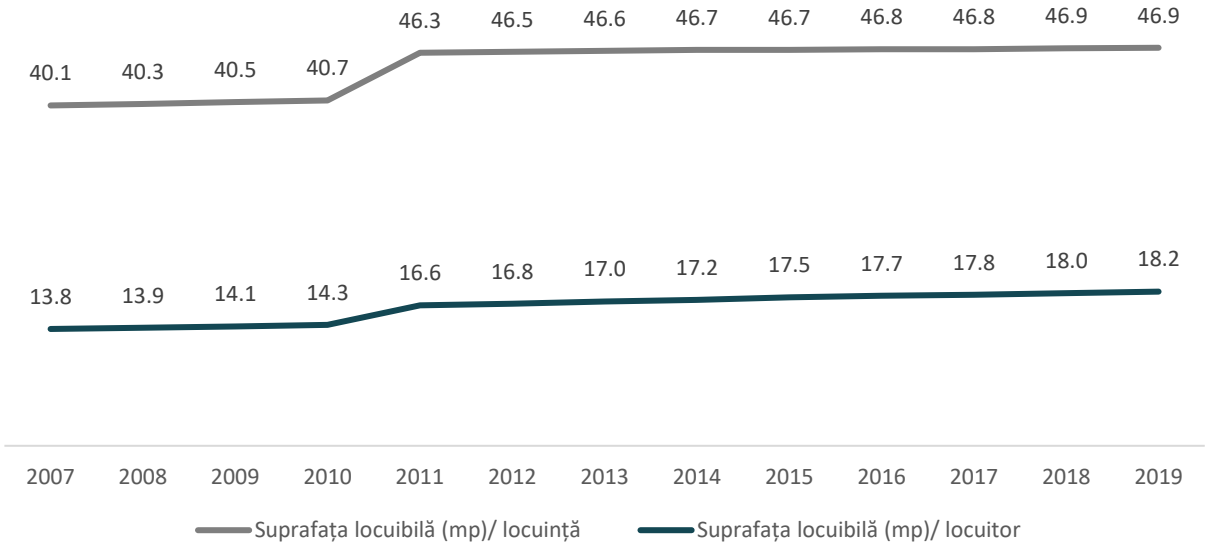
CALITATEA LOCUIRII | Calitatea locuirii este dată de un cumul de factori interni și externi locuinței. Factorii externi locuinței sunt analizați în alte capitolele din cadrul prezentei strategii: existența infrastructurii tehnico-edilitare (alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu energie electrică, alimentare cu gaze naturale); proximitatea spațiilor verzi; proximitatea serviciilor sociale; calitatea infrastructurii rutiere; distribuția infrastructurii de transport public; existența unor zone cu vulnerabile la riscuri naturale (inundații sau alunecări de teren); calitatea factorilor de mediu (zonele cu poluare a aerului, poluare fonică, poluare a solului sau poluare a apelor); siguranța publică și altele.

În ceea ce privește factorii interni, specifici clădirilor de locuit, aceștia sunt analizați în continuare: număr de locuitori/locuință, suprafață locuibilă/locuitor, suprafață locuibilă/ locuință, vechimea locuințelor, tipologia locuirii, dotarea locuințelor cu dependințe și instalații de bază.

O serie de factori precum scăderea continuă a populației, dezvoltarea continuă a fondului construit destinat locuirii, utilizarea unui număr semnificativ de locuințe din perioada premodernă și modernă,

schimbarea dinamicii familiale de reducere a numărului de generații dintr-o gospodărie, au condus la o ameliorare a indicilor prin intermediul cărora este evaluată calitatea locuirii în municipiul Sighișoara. În cazul tuturor seturilor de date trebuie menționată ajustarea realizată pe baza Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011.

FIGURĂ 18 EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI LOCUIBILE AFERENTE UNUI LOCUITOR (MP/LOCUITOR), RESPECTIV AFERENTE UNEI LOCUINȚE (MP/LOCUINȚĂ), MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2007-2019

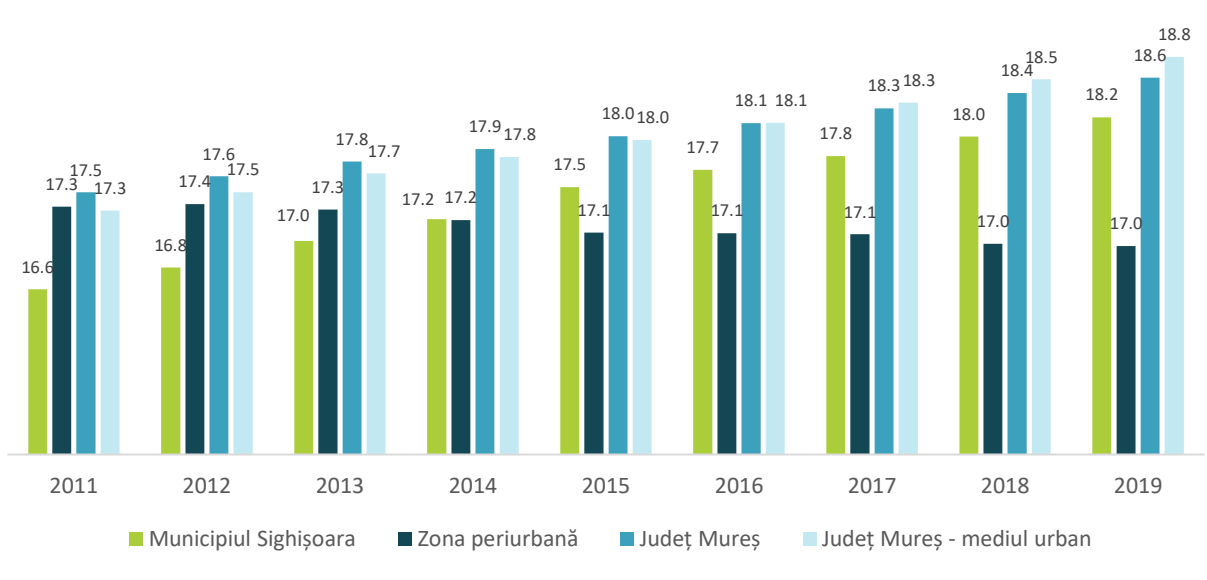
Sursa: INS Tempo online

În ceea ce privește suprafața locuibilă aferentă[20] fiecărui locuitor, în anul 2019, în municipiul Sighișoara aceasta este de 18,2mp/locuitor, cu puțin peste suprafața minimă locuibilă de 18 mp/locuitor, prevăzută de Legea locuinței nr. 114/1996. Analiza perioadei 2007-2019, ilustrează o creștere a acestui indice cu o treime în comparație cu anul 2007. În anul 2011 a avut loc o creștere semnificativă a indicelui, posibil ca urmare a actualizării datelor statistice în urma realizării RPL 2011.

În perioada 2011-2019 se observă faptul că Municipiul Sighișoara se află sub media județeană și sub media centrelor urbane din județ, valori care, de asemenea, se situează puțin peste limita minimă recomandată de legislația națională. Municipiul Sighișoara se situează cu puțin peste exigențele minime, referitoare la suprafața locuibilă, ca urmare a existenței unui bogat fond locativ realizat în perioada premodernă și modernă, în special în zona centrală a municipiului. Pentru perioada analizată se observă o scădere a valorii medii a suprafeței locuibile, aferentă unui locuitor, în zona periurbană. În municipiul Sighișoara se recomandă luarea de măsuri de sprijinire a dezvoltării a fondului construit destinat locuirii, în conformitate cu standardele, normativele și reglementările moderne de locuire, în vederea creșterii calității locuirii.

[20] Suprafața locuibilă este suprafața desfășurată a încăperilor de locuit. Ea cuprinde suprafața dormitoarelor și a camerei de zi. Cf. Legii nr. 114/1996 (republicată)

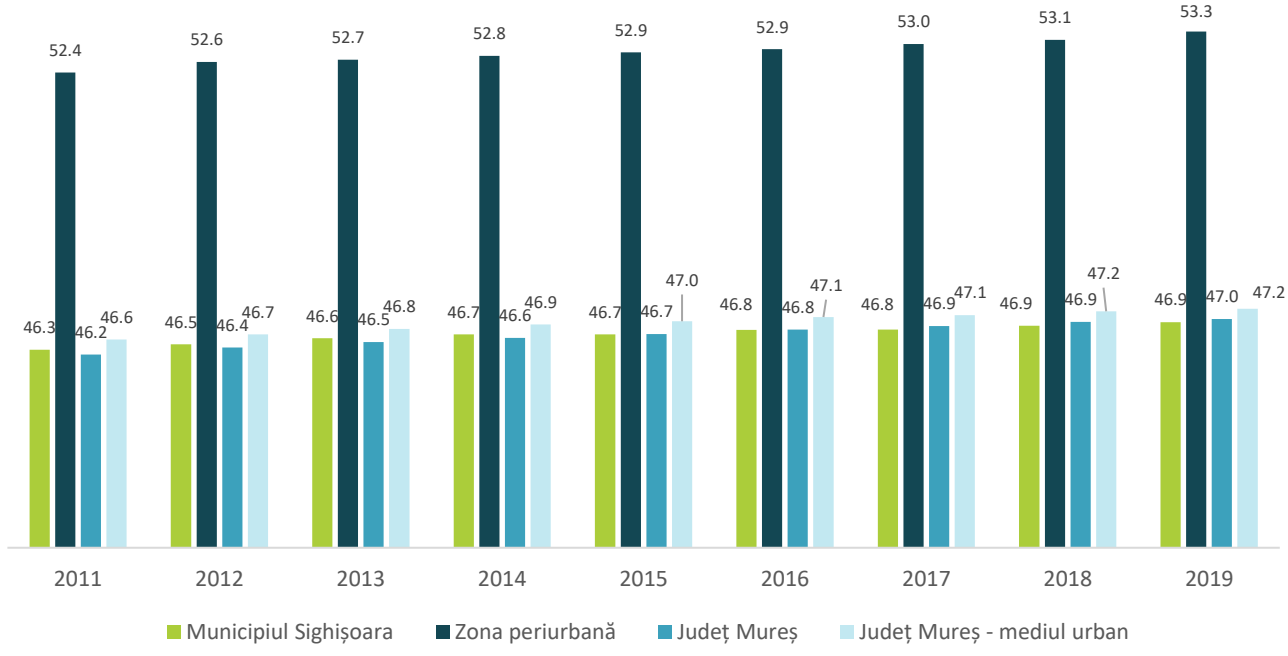
FIGURĂ 19 EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI LOCUIBILE/ LOCUITOR (MP), MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, ZONA PERIURBANĂ, JUDEȚ MUREȘ, 2011-2019

Sursa: INS Tempo online

În ceea ce privește suprafața locuibilă aferentă unei locuințe, în anul 2019, în municipiul Sighișoara aceasta este de 46,5 mp, aproape de media județeană și de media centrelor urbane din județul Mureș. Aceste valori s-au păstrat relativ constante în perioada 2011-2019. Este de consemnat situația localităților din zona periurbană, unde se regăsesc locuințe de dimensiuni mai mari, care, în medie, adăpostesc un număr mai mare de locuitori. În ceea ce privește amplasarea municipiului Sighișoara la nivel național, acesta se situează atât sub media națională (47,7 mp suprafață locuibilă/ locuință) cât și sub media centrelor urbane din țară (48,0mp suprafață locuibilă/ locuință).

FIGURĂ 20 EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI LOCUIBILE/ LOCUINȚĂ (MP), MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, ZONA PERIURBANĂ, JUDEȚ MUREȘ, 2011-2019

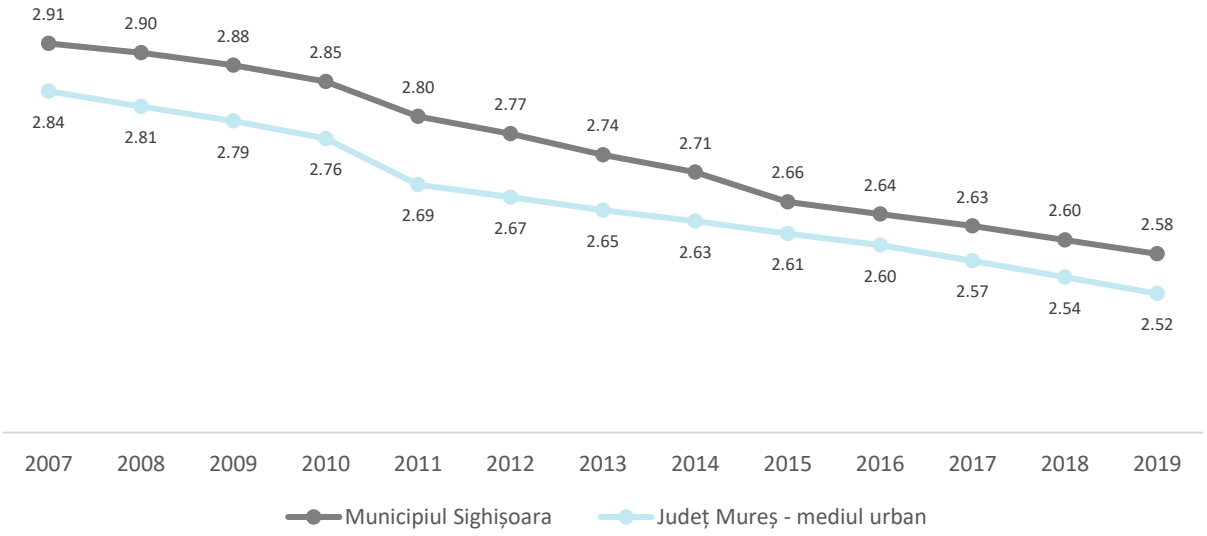
Sursa: INS Tempo online

Aceleași fenomene care au condus la creșterea suprafeței locuibile aferentă fiecărui locuitor, au generat și o scădere a numărului mediu de locuitori dintr-o locuință. În municipiul Sighișoara, numărul mediu de locuitori dintr-o locuință a scăzut constant în perioada 2007-2019, ajungând de la 2,98 locuitori/ locuință,

în anul 2007, la 2.58 locuitori/ locuință, în anul 2019. Se observă faptul că saltul din anul 2011 în ceea ce privește creșterea semnificativă a suprafeței locuibile aferentă unui locuitor, nu se reflectă, în mod semnificativ, în scăderea numărului de locuitori dintr-o locuință.

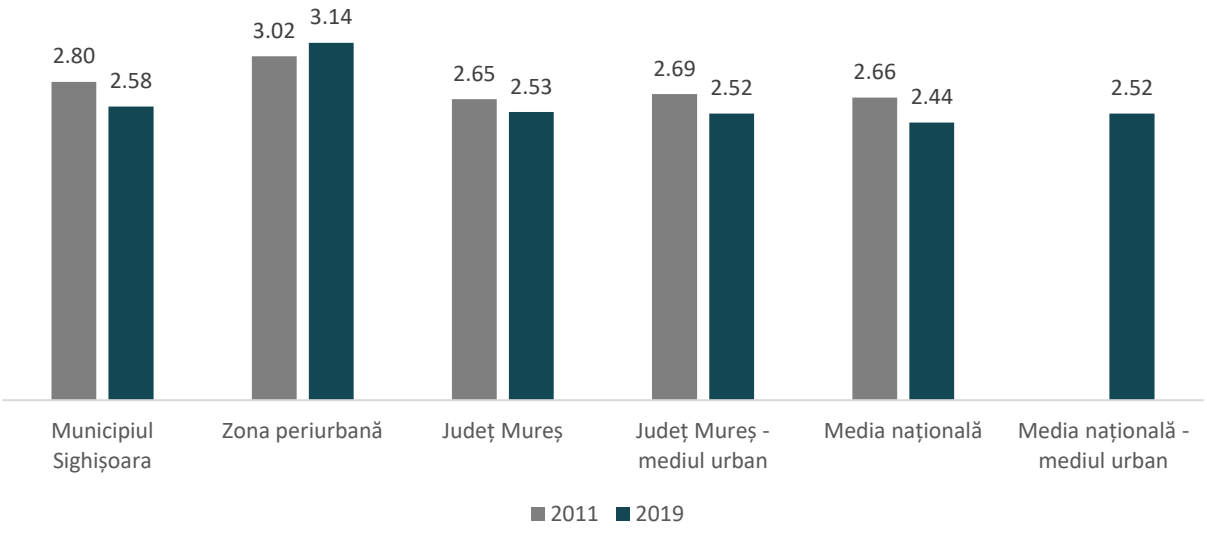
Acest indice, în corelare cu cei prezentați anterior arată faptul că, în medie, în locuințele din municipiul Sighișoara, locuiesc mai multe persoane, cărora le revine o suprafață locuibilă mai mică în comparație cu media județeană totală și a mediului urban.

FIGURĂ 21 EVOLUȚIA NUMĂRULUI MEDIU DE LOCUITORI/ LOCUINȚĂ, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, JUDEȚ MUREȘ – MEDIUL URBAN, 2007 - 2019

Sursa: INS Tempo online

FIGURĂ 22 EVOLUȚIA NUMĂRULUI MEDIU DE LOCUITORI/ LOCUINȚĂ, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, ZONA PERIURBANĂ, JUDEȚ MUREȘ, MENDIA NAȚIONALĂ, 2011, 2019

Sursa: INS Tempo online, RPL 2011

În ceea ce privește gradul de dotare a locuințelor cu instalații tehnico-edilitare (alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu energie electrică, încălzire centralizată) și dependințe (existența bucătăriilor și băilor în interiorul locuințelor), datele oficiale extrase din RPL 2011, ilustrează faptul că, județul Mureș se situează peste media națională, la toate categoriile, în timp ce municipiul Sighișoara, prin comparație cu

media centrelor urbane din județ, se situează peste aceasta, la toate categoriile cu excepția dotării cu încălzire centralizată.

TABEL 11 DOTAREA LOCUINȚELOR CONVENȚIONALE CU INSTALAȚII ȘI DEPENDINȚE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, JUDEȚUL MUREȘ, MEDIUL URBAN JUDEȚEAN ȘI MEDIA NAȚIONALĂ, %, 2011

UAT	LOCUINȚE CARE DISPUN DE:				LOCUINȚE CARE AU:	
	ALIMENTARE CU APĂ ÎN LOCUINȚĂ (% față de total)	INSTALAȚIE DE CANALIZARE ÎN LOCUINȚĂ [21] (% față de total)	INSTALAȚIE ELECTRICĂ (% față de total)	ÎNCĂLZIRE CENTRALĂ [22] (% față de total)	BUCĂTĂRIE ÎN LOCUINȚĂ (% față de total)	BAIE ÎN LOCUINȚĂ (% față de total)
Media națională	66,7	65,1	96,6	44,4	84,6	61,9
Județul Mureș	69,2	69,2	98,1	45,0	89,7	66,0
Județul Mureș – mediul urban	90,9	90,9	99,4	70,9	95,3	88,6
Municipiul Sighișoara	94,3	94,3	99,2	67,0	96.6	89,9

Sursa: RPL 2011

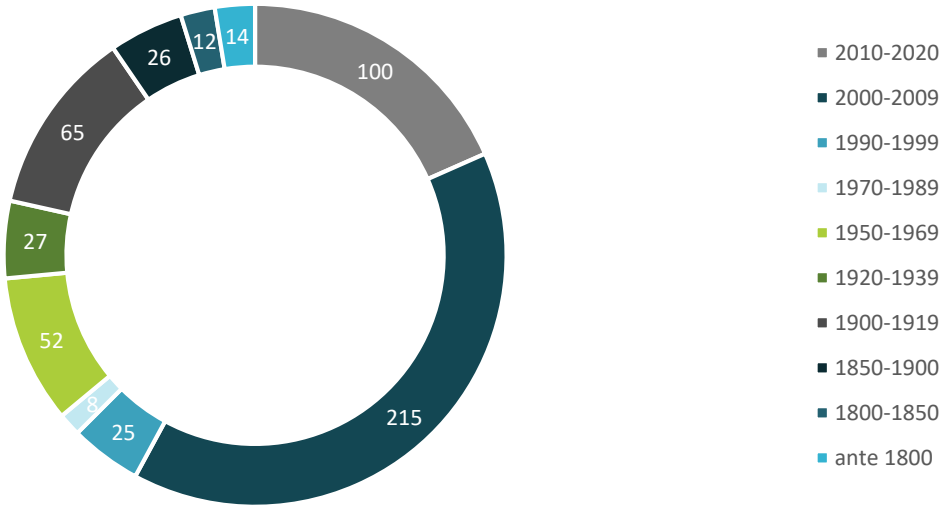
VECHIMEA FONDULUI LOCATIV | Vechimea locuințelor este un criteriu important în evaluarea calității locuirii. În conformitate cu HG 2139/2004, *pentru aprobarea Catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe,* Art. 7, perioada normală de funcționare (amortizarea investiției) a clădirilor de locuit este de 40-60 ani, în timp ce pentru locuințele sociale, perioada normală de funcționare este de 32-48 ani.

În cazul municipiului Sighișoara, evaluarea calității locuirii trebuie să țină cont de o serie de parametrii suplimentari, având în vedere fondul construit substanțial, existent din perioada premodernă și modernă, în centrul istoric existând fond locativ realizat în secolele XVI-XVIX, cu valoare arhitecturală excepțională, cu precădere în interiorul cetății medievale și în Orașul de Jos, în perimetrul Pieței H. Oberth, Str. I. Chendi, Str. 1 Decembrie 1918.

În ceea ce privește vechimea locuințelor sociale (case naționalizate care nu au fost retrocedate foștilor proprietari, case din vechiul fond de stat, locuințe cu caracter social, locuințe cu chirii ieftine) și locuințelor pentru tineri realizate prin fonduri ANL (fondul locativ de stat), aflat în administrarea SC ATT SA, un procent considerabil este construit după anul 2000 (58%), in timp ce o cincime din fondul construit este realizat înainte de anul 1900, existând cădiri care datează de la sf. secolului al XVII-lea. În cazul acestor clădiri, multe dintre ele fiind incluse în zone construite protejate, sunt necesare orațiuni de evaluare a stării în care se află și demararea de operațiuni de restaurare sau reabilitare, în conformitate cu prevederile legale referitoare la protecția imobilelor aflate în zonele construite protejate, zonele de protecție ale monumentelor istorice sau cadrul siturilor urbane înscrise în Lista monumentelor Istorice.

[21] Care dispun instalații de canalizare la o rețea publică, la un sistem propriu sa58,3u altă situație
[22] Termoficare și centrală termică proprie

FIGURĂ 23 VECHIMEA LOCUINȚELOR ANL ȘI LOCUINȚELOR SOCIALE, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2020

Sursa: SC ATT SA

Locuințele colective realizate înainte de 1989, deși reprezintă un procent relativ redus de locuințe, în municipiul Sighișoara, necesită intervenții particulare de regenerare urbană. Majoritatea ansamblurilor de locuințe colective au fost realizate în anii 1975-1981, fiecare ansamblu prezentând caracteristici particulare în raport cu: modul de organizare spațială, relația cu zona istorică, gradul de accesibilitate, poziția în cadrul municipiului și gradul de dotare cu funcțiuni complementare. Fondul locativ din aceste ansambluri (cu excepția locuințelor ANL), au o vechime minimă de 40 ani, fiind necesare lucrări de reabilitare a clădirilor, inclusiv intervenții structurale și lucrări de modernizare a instalațiilor edilitare, pentru a corespunde cerințelor actuală de eficiență energetică, echipare tehnică, confort al locuirii, rezistență structurală și estetică arhitecturală.

În concluzie, calitatea locuirii reprezintă un concept foarte important, ce face obiectul unei analize foarte complexe, aceasta fiind posibilă prin examinarea unei serii de caracteristici fizice și sociale ale mediului locativ și vecinătatea sa. Acest concept are la bază analiza unor atribute de ordin atât cantitativ, cât și calitativ. Totuși, în această evaluare a factorilor de calitate determinanți, o importanță mai mare se acordă aspectelor calitative (de exemplu, aprofundarea cunoștințelor legate de calitatea mediului rezidențial endogen și exogen, legate de locuințe în sine și caracteristicile acestora – psiho-sociale și spațiale[23]). Având în vedere nivelul de complexitate al unei astfel de analize, pentru care sunt necesare studii aprofundate orientate către dimensiuni clare ale calității locuirii (care să aibă la bază metodologii și standarde clare de evaluare) și lipsa accesului la un set mai cuprinzător de indicatori statistici, această analiza s-a realizat în baza unor limite calitative.

PERCEPȚIA POPULAȚIEI | În cadrul chestionarului dedicat populației municipiului Sighișoara, unul din principalele motive pentru care persoanele chestionate aleg să locuiască în municipiul Sighișoara este calitatea locuirii: existența locuințelor individuale care beneficiază de curte. Una dintre problemele importante pentru care administrația publică locală trebuie să adopte măsuri în perioada următoare este calitatea ansamblurilor de locuințe colective, fiind necesară reabilitarea clădirilor și amenajarea spațiilor verzi aferente acestora.

[23] https://www.researchgate.net/publication/264889414_Indicele_calitatii_locuirii_-_instrument_de_evaluare_a_calitatii_locuirii_urbane

3.1.4. SPAȚII PUBLICE ȘI SPAȚII VERZI

În cadrul acestui capitol vor fi tratate două componente importante ale structurii spațiale a municipiului Sighișoara, cu rol important în definirea imaginii urbane, în creșterea calității locuirii, în asigurarea unui cadru de desfășurare a activităților recreative și culturale în aer liber și suport al relațiilor sociale și de protecție a mediului: sistemul de spații publice și rețeaua de spații verzi (în conformitate cu Legea 24/2007 și Registrul spațiilor verzi al Municipiului Sighișoara), ca parte integrată a sistemului de spații publice.

Spațiile publice care se regăsesc în municipiul Sighișoara pot fi clasificate din perspectiva configurării spațiale în următoarele tipologii:

- Cele de tip suprafață – pot fi parcuri sau alte tipuri de spații publice de mari dimensiuni;
- Cele de tip punct – pot fi scuaruri, piețe sau alte tipuri de spații publice de mici dimensiuni (spații comunitare, locuri de joacă);
- Cele de tip linear– pot fi bulevarde, străzi care dispun de zone pietonale generoase și care sunt flancate total sau parțial de diferite obiective de interes.

Municipiul Sighișoara prezintă un deficit important de spații verzi, cu precădere de spații verzi amenajate de dimensiuni ample: parcuri, grădini publice. Suprafețele reduse de spații verzi amenajate din zona centrală (parcuri, scuaruri) și a spațiilor publice (piețe urbane) sunt un efect al conformării spațiale a așezării fortificate și a perimetrului urban dezvoltat în perioada medievală și premodernă. Ulterior, dezvoltarea fragmentată a zonelor pericentrale și periferice nu a avut în vedere o dezvoltare echilibrată a spațiilor publice și a spațiilor verzi destinate comunităților locale.

Din punct de vedere al distribuției în teritoriu, primele două categorii, spațiile publice de tip suprafață și cele de tip punct se regăsesc în distribuite pe tot teritoriul orașului Sighișoara, în timp ce spațiile publice de tip liniar se regăsesc în zona centrală.

Spațiile de tip suprafață, sunt localizate, cu precădere în zona centrală: Parc “Central”, Parc “Sigma”, Parc “Zaharia Boiu”, Parc “Catedrala”, Parc “Sauna” și în zona periferică, în cadrul ansamblurilor de locuințe colective - Parc “Sinaia”. Trebuie menționat faptul că, în conformitate cu tipologiile de spații verzi definite prin Legea spațiilor verzi, aceste spații intră în categoria scuarurilor sau a fâșiilor plantate, nefiind îndeplinită condiția de suprafață minimă de un hectar necesară parcurilor. Un rol important în rețeaua de spații verzi a municipiului este jucat de Parcul central, amenajat în Piața H. Oberth (Marktplatz), rămânând principalul spațiu urban al Orașului de Jos.

În zona istorică, infrastructura de parcuri și scuaruri este dublată de suprafețe importante de spații verzi localizate pe versanții Dealului Cetății; acestea jucând un rol important în definirea imaginii urbane a cetății medievale Sighișoara.

În ceea ce spațiile de tip punct, trebuie menționată Piața Cetății (Burgplatz) care rămâne principalul spațiu public al municipiului atât din punct de vedere funcțional cât și din punct de vedere simbolic și memorial. Piața medievală, de dimensiuni relativ restrânse, cu cele patru laturi bordate de clădiri cu valoare culturală complexă care găzduiesc activități de interes public, are potențialul de a găzdui o serie de activități culturale de interes general. Infrastructura de spații publice din cetate este completată de spațiul adiacent Bisericii Mănăstirii (Scuar Muzeu), spațiul adiacent Primăriei (scuar Cetate), Parcul “Radioson” (adiacent Bisericii Romano- Catolice); spații publice cu potențial de extindere a amenajărilor destinate comunității locale și a activităților culturale și recreative periodice desfășurate în municipiu.

În cadrul Orașului de Jos se disting o serie de spații publice de tip punct cu potențial de valorificare: Piața O. Goga (utilizată în prezent ca spațiu de parcare), platforma pietonală aferentă Catedralei și zona cuprinsă între Str. Morii – Str. Consiliul Europei – Str. O. Goga, propusă pentru amenajarea unei piețe urbane. La acestea se adaugă spații verzi deja constituite: scuarul Steaua (amplasat pe Str. 1 Decembrie 1918). Prin amenajarea acestor spații se poate obține o completare și o întărire a rețelei de spații publice și spații verzi din zona centrală. Prin aceste intervenții se diminuează funcția principală a zonelor pietonale din centru –

cea de tranzit – și se dezvoltă funcții secundare care se pot dezvolta independent sau în conexiune cu activitățile socio-culturale din zona centrală.

La nivelul ansamblurilor de locuințe colective, se regăsesc o serie de spații de tip punct, amenajate sub formă de spații verzi de condominiu care înglobează și locurile de joacă. Această infrastructură, în cazul cartierelor de dimensiuni mai mari (Bărăgan, Plopilor) este dublată de o serie de scuaruri verzi.

În prezent infrastructura de spații publice existente în municipiu, cu precădere în zona centrală, prezintă o serie de deficiențe cauzate lipsa spațiilor urbane (piețe urbane) care să permită buna desfășurare a unor activități care țin de viața urbană a municipiului, în corelare cu gradul ridicat de atractivitate turistică al zonei centrale, cu precădere a Cetății Sighișoara. În arealul Cetății spațiile publice sunt sufocate în sezonul estival, de numărul mare de turiști și de activitățile comerciale ambulante aflate în dezacord cu specificul cultural al spațiului.

Infrastructura de spații verzi de tip suprafață și punct reușește să deservească cea mai mare parte a populației, păstrându-se deficitul de spații verzi din zonele rezidențiale, ocupate de locuințe individuale. Se remarcă accesibilitatea relativ redusă a populației din zonele periferice – cu precădere zona de sud – la aceste spații publice. Distanțele maxime pe care le parcurg locuitorii pentru a ajunge la cel mai apropiat parc sunt cca 2 km (circa 25-30 minute), în cazul locuitorilor din partea de sud a municipiului, pentru a ajunge la Parcul Central. Aceste distanțe ridică probleme de confort urban și de calitate a microclimatului. În aceste zone este necesară identificarea unor terenuri în care se pot amenaja astfel de spații publice care să înglobeze spații de socializare pentru diferite categorii de vârstă, locuri de joacă, spații verzi amenajate ș.a. în ceea ce privește partea de sud a municipiului, spațiile verzi din lungul pârâului Șaeș și pârâului Câinelui, au potențial de îndeplinire a acestor cerințe.

Analiza acestor spații ilustrează necesitatea amenajării și dotării spațiilor cu mobilier versatil, cu o atenție deosibită acordată designului în zona centrală, unde designul trebuie să fie adecvat unei zone cu patrimoniu construit valoros, spații multifuncționale care să permită desfășurarea de activități variate care să atragă categorii variate de utilizatori, astfel încât aceste spații să devină poli de atracție în municipiu.

În categoria spațiilor publice de tip punct sunt incluse și cele două piețe agroalimentare (zona centrală și cartier Bărăgan) ambele obiective necesitând lucrări de modernizare în vederea asigurării unor condiții optime de desfășurare a activităților pe tot parcursul anului

În municipiul Sighișoara, spațiile publice de tip linear sunt identificate tot în zona centrală, în lungul Str. 1 Decembrie 1918, str. Ilarie Chendi. Ceea ce ar trebui să fie un punct important de atracție pentru zona istorică, în parte datorită Pieței H. Oberth/ Parcului Central, a clădirilor de patrimoniu care formează fronturile stradale și a activităților comerciale, axul de circulații este utilizat în principal pentru tranzit.

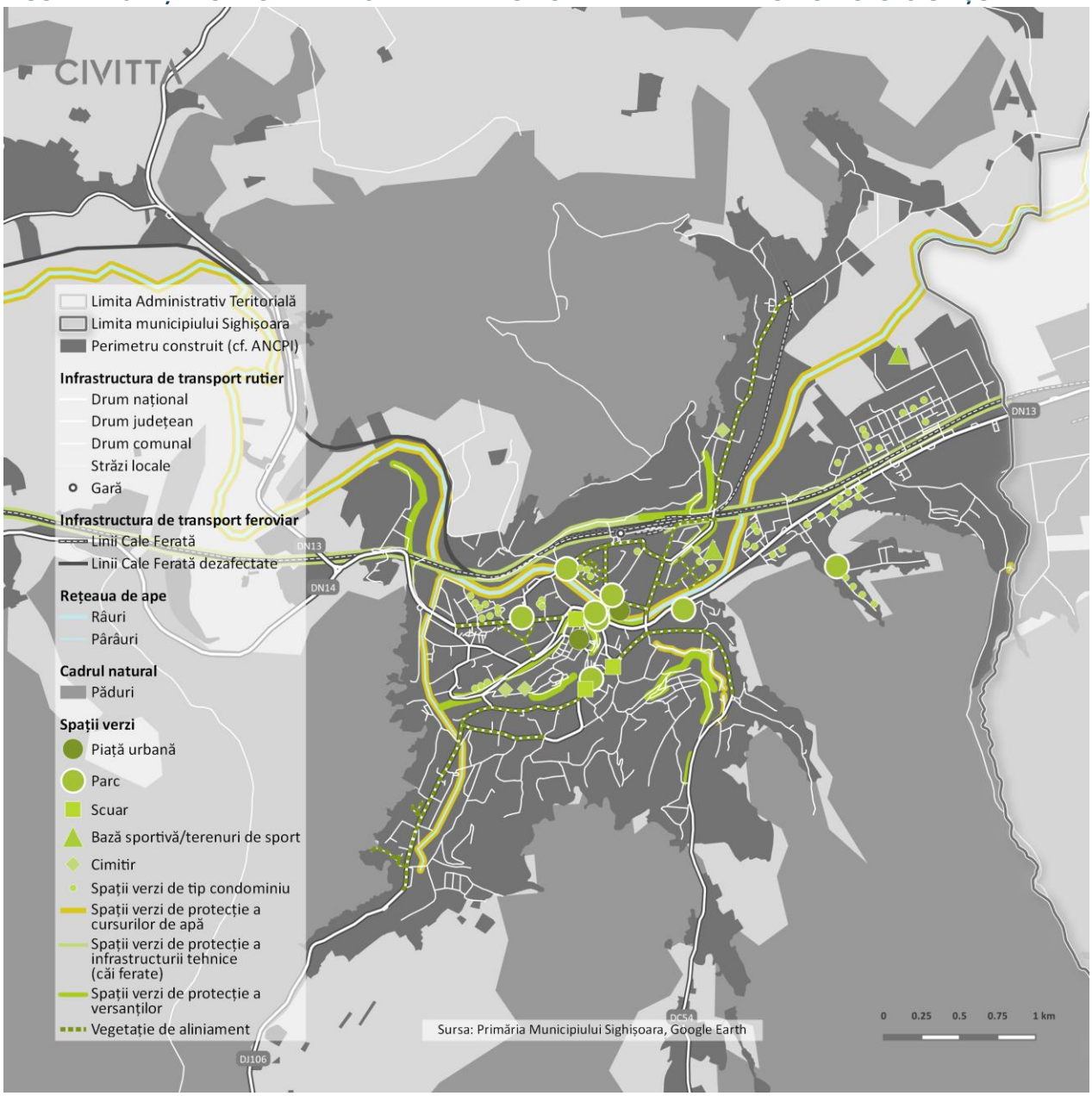
Râul Târnava Mare cu malurile sale reprezintă un element cu un potențial ridicat de întregire a sistemului de spații publice din municipiu, precum și doi dintre afluenții acestuia: pârâul Șaeș și pârâul Câinelui. Sunt necesare lucrări de amenajare a spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă, de integrare de trasee de promenadă, de zone de recreere și socializare și zone de agrement.

Prin amenajări adecvate ale spațiilor pietonale adiacente circulațiilor carosabile și a plantațiilor de aliniament există posibilitatea unirii acestor trei tipuri de spații publice în cadrul unei rețele urbane care să deservească întreaga comunitate locală și sa facă mai accesibile principalele spații publice ale municipiului.

Structura urbană a municipiului, caracterizată, în general de străzi înguste de factură medievală, a permis dezvoltarea plantațiilor de aliniament pe un număr restrâns de străzi. Vegetația de aliniament poate fi considerată un element distinctiv și, mai mult, atrage atenția asupra nevoii constante de toaletare a arborilor, care în multe dintre cazuri au un aspect foarte neîngrijit, de completare a tronsoanelor din care lipsește vegetația înaltă, sau de amenajare a suprafețelor gazonate. De asemenea, un element complementar care ar veni în întâmpinarea utilizării sporite a acestor spații ar fi inserarea mobilierului

urban acolo unde spațiul permite. Cu cât spațiile sunt mai bine definite și mai atractive pentru oameni, cu atât acestea devin mai de interes, ceea ce poate contribui inclusiv la prevenirea criminalității [24].

FIGURĂ 24 SPAȚII PUBLICE AMPLASATE ÎN TERITORIUL INTRAVILAN AL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: Prelucrare proprie, PMS, Google Earth

Chestionarul aplicat populației, ca parte din procesul de realizare a prezentei strategii, ilustrează faptul că una din principalele probleme cu care se confrunta municipiul o reprezintă suprafața redusă a spațiilor verzi (parcuri) și locurilor de joacă. Reabilitarea și modernizarea spațiilor publice, spații verzi, spații dintre blocuri, iluminat public este una din principalele măsuri care trebuie adoptate de către administrația locală în vederea dezvoltării comunității locale; modul în care sunt gestionate aceste servicii fiind considerat nemulțumitor de către populație. În ceea ce privește spațiile publice a fost înregistrată o dorință a populației de amenajare a spațiului pietonal central. La nivelul municipiului Sighișoara, din chestionarul aplicat în procesul de realizare a Barometrului Urban, reiese că 60% dintre respondenți sunt mulțumiți de calitatea spațiilor publice (piețe publice, zone pietonale) și 59% dintre respondenți sunt mulțumiți de

[24] Jan Gehl, Cities for People, 2010

calitatea spațiilor verzi (precum parcuri, grădini), municipiul se plasează în ultima treime a clasamentului, în ambele cazuri, sub media națională.

3.1.5. PEISAJUL CULTURAL

Peisajul reprezintă, în conformitate cu definiția oferită de Convenția Europeană a peisajului de la Florența, o parte de teritoriu perceput ca atare de către populație, al cărui caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani, indiferent de încadrarea administrativă a acestuia sau de calitatea sa estetică sau scenică. Protecția peisajului cuprinde acțiunile de conservare și menținere a aspectelor semnificative sau caracteristice ale unui peisaj, justificate prin valoarea sa patrimonială derivată din configurația naturală și/sau de intervenția umană.

Ca stat membru al Consiliului Europei, inclusiv România se angajează să identifice peisajele și caracteristicile acestora, să le urmărească transformările, să le evalueze, în scopul de a realiza demersuri pentru a introduce dimensiunea peisajeră în programele și politicile de amenajare a teritoriului, de urbanism și în cele culturale, de mediu, agricole, sociale și economice, precum și în alte politici cu posibil impact direct sau indirect, pentru a pregăti și implementa proiecte de punere în valoare a acestuia, scopul fiind protecția, managementul și/sau amenajarea peisajului [25].

Peisajul cultural este definit prin HG 905/2016 ca reprezentând o clasă a peisajului, prin care o formă sau o compoziție de forme de organizare spațială, formală și funcțională a modurilor de locuire, de producție și de exploatare a terenului și a resurselor, reflectă modul specific de raportare a comunităților la mediu. Peisajul cultural include sisteme succesive de credințe, obiceiuri și norme privind organizarea socială, spațială, constructivă a comunităților, precum și mișcările în teritoriu ale acestora.

Din punct de vedere operațional, peisajele culturale includ: monumentele istorice (inclusive situri și ansambluri) și siturile arheologice împreună cu zonele de protecție ale acestora; locuri ale memoriei; zone construite protejate; zone protejate de interes național și arii naturale protejate definite prin Legea 5/2000; arii de manifestare a unor tradiții, obiceiuri (parte a patrimoniului imaterial și peisaje); alte peisaje ce cuprind arii care constituie expresii ale valorilor istorice, culturale, naturale, morfologice și estetice ale teritoriului.

Operațiunile de protejare a peisajului cultural, așa cum se recomandă prin Codul patrimoniului cultural, aprobat prin HG 905/2016, trebuie să aibă în vedere unele aspecte care sunt importante pentru protejarea patrimoniului cultural din municipiul Sighișoara, în contextual recunoașterii valorii culturale a acestuia la nivel mondial:

- Integrarea politicilor de patrimoniu în acelea mai largi ale dezvoltării durabile și ale protecției mediului;
- Peisajul trebuie privit ca un instrument integrat cu dublă dimensiune: de protecție a patrimoniului și de dezvoltare echilibrată, asigurând astfel dreptul cetățenilor la un mediu de viață sănătos și marcat de valori estetice și identitate culturală.

PEISAJUL NATURAL | În ceea ce privește cadrul natural, teritoriul adiacent municipiului Sighișoara prezintă caracteristice specifice ale peisajului zonei deluroase. Principalele tipuri de peisaj natural regăsite în municipiul Sighișoara sunt:

- Peisajul forestier;
- Peisajul cursurilor de apă;
- Peisajul zonelor agricole.

[25] http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?idt=37056

Peisajul cursurilor de apă are o valoare ridicată și include trei subcategorii importante: peisajul râului Târnava Mare și a zonei de luncă adiacentă acestuia și peisajul aferent afluenților râului Târnava Mare, care nu prezintă lucrări hidrotehnice. Peisajul râului Târnava Mare prezintă un potențial ridicat de valorificare în scopul dezvoltării activităților în aer liber la care au acces locuitorii municipiului, respectând în același timp măsurile de protecție specifice acestor ecosisteme. De asemenea, peisajul cursurilor de apă contribuie la definirea identității locale a municipiului.

Peisajul zonelor agricole, în special al zonelor arabile, este unul minor la nivelul municipiului Sighișoara, prezentând o valoare peisagistică redusă.

Peisajul forestier ocupă o suprafață semnificativă a teritoriului municipiului. Acest peisaj, în corelare cu caracteristicile geografice ale teritoriului, capătă o valoare peisagistică foarte mare. Zonele forestiere înconjoară municipiul Sighișoara și prezintă un important potențial de dezvoltare a activităților de petrecere a timpului liber destinate locuitorilor și turiștilor. .

PEISAJUL ANTROPIC | Referitor la cadrul antropic, teritoriul construit al municipiului Sighișoara este divizat în următoarele unități de peisaj antropic:

- Peisajul centrului istoric;
- Peisajul rezidențial;
- Peisajul industrial.

Peisajul centrului istoric este unitatea de peisaj cea mai valoroasă existentă pe teritoriul municipiului Sighișoara. Peisajul centrului istoric este dominat de silueta Cetății Sighișoara și de Dealu Cetății, acestea fiind vizibile de la distanțe considerabile, în lungul DN 13 și de pe dealurile adiacente. Imaginea centrului istoric este dominată de fortificațiile Cetății și de instituțiile publice amplasate perimetral (Primăria, Biserica romano-catolică, Biserica din Deal, Turnul cu Ceas). În interiorul cetății se conservă structura medievală specifică așezărilor medievale dezvoltate intramuros. În Orașul de Jos, imaginea urbană este dominată de fronturile continue dezvoltate în lungul principalului ax de circulații: Str. 1 Decembrie 1918 – Piața H. Oberth – Str. I. Chendi, unde peste arhitectura medievală s-a suprapus o arhitectură de influență germanică din perioada modernă.

FIGURĂ 25 PEISAJUL CENTRULUI ISTORIC

Sursa: arhiva consultantului

Peisajul rezidențial este dominat de categoria peisajului locuințelor individuale pe parcelă, cu regim mic de înălțime (P - P+1). La nivelul peisajului rezidențial se disting o serie de subcategorii date de: caracteristicile geografice ale municipiului și dezvoltarea locuirii pe versanții dealurilor, păstrarea țesutului urban medieval săsesc cu străzi înguste și sinuoase și front continuu, păstrarea conformării gospodăriilor specifice așezărilor săsești dezvoltate extramuros (cu clădiri dezvoltate în cadrul unei benzi de construibilitate și cu ample grădini în partea posterioară), dezvoltarea parcelărilor interbelice cu clădiri compacte, dezvoltarea locuirii în zonele periferice pe versanți fără a respecta anumite principii urbanistice.

FIGURĂ 26 PEISAJUL ZONELOR REZIDENȚIALE

Sursa: arhiva consultantului

În cadrul peisajului rezidențial o categorie aparte este reprezentată de ansamblurile de locuințe colective din zona periferică dar și din zona centrală și pericentrală. În zonele aferente locuințelor colective, spațiile interstițiale prezintă amenajări de slabă calitate: spații verzi slab amenajate, locuri de joacă inadecvat organizate, zone de garaje care ocupă suprafețe semnificative, stare slabă a circulațiilor carosabile, lipsa unor spații de socializare amenajate adecvat.

FIGURĂ 27 PEISAJUL ZONELOR REZIDENȚIALE – ANSAMLURILE DE LOCUINȚE COLECTIVE

Sursa: arhiva consultantului

Peisajul industrial include zonele ocupate de marile platforme industriale, amplasate în zonele periferice ale municipiului, în partea de est, de unitățile industriale și activitățile agrozootehnice din cadrul localităților componente Rora, Șoromiclea și Aurel Vlaicu, de unitățile industriale dezvoltate în zona pericentrală și de marile unități comerciale. Arhitectura zonelor industriale este cea specifică acestui program de arhitectură dezvoltat în perioada socialistă, peste care se suprapun intervențiile, extinderile sau modernizările din ultimele trei decenii pentru a corespunde evoluției tehnologice sau refuncționalizărilor prin care au trecut aceste ansambluri de clădiri. În cadrul acestui tip de peisaj sunt necesar a fi menționate zona industrială din partea de nord a Cetății Sighișoara, în care starea tehnică în care se află clădirile afectează considerabil imaginea urbană a zonei istorice și complexul comercial Lidl vizibil din Cetate, cu o calitate slabă a obiectului de arhitectură, care conduce la degradarea imaginii urbane.

3.1.6. CONCLUZII

Dezvoltarea urbană a municipiului Sighișoara prezintă o serie de deficiențe și provocări care afectează, în mod simțitor calitatea locuirii în municipiu.

Sighișoara păstrează caracteristicile urbanistice și arhitecturale ale tradiției săsești, dezvoltate începând cu secolul al XIII-lea, cu precădere în zona centrală – Cetatea Sighișoara și Orașul de Jos. O altă caracteristică remarcabilă, care conferă de autenticitate sitului înscris în Lista Patrimoniului Mondial, este continuitatea locuirii în perimetrul cetății, element de raritate la nivel european.

Din punct de vedere al organizării spațiale, Sighișoara este un oraș cu o puternică dezvoltare extensivă, necontrolată, în ultimele două decenii, ceea ce pune presiuni substanțiale asupra infrastructurii de circulații, asupra rețelelor tehnico-edilitare și asupra infrastructurii de servicii publice.

În ceea ce privește organizarea locuirii și calitatea fondului construit, municipiul Sighișoara se confruntă cu o problemă importantă a îmbătrânirii fondului construit destinat locuirii colective, numeroase clădiri de locuințe colective care se apropie de perioada normală de funcționare (perioada de amortizare a investiției). În cazul acestor ansambluri de locuințe colective este necesar să se realizeze proiecte complexe de reabilitare și modernizare care să includă lucrări de reabilitare structurală, lucrări de refațadizare a clădirilor; lucrări de termoizolare și de creștere a eficienței termice; lucrări de creștere a eficienței energetice prin modernizare și reabilitare rețele termice, inclusiv promovarea utilizării resurselor regenerabile de energie pentru alimentarea acestora. În ceea ce privește calitatea fondului locativ, indicatorii de profil plasează municipiul Sighișoara sub media centrelor urbane din județ.

În cadrul ansamblurilor de locuințe colective, spații interstițiale au dimensiuni reduse (cu excepția cartierului Bărăgan/ Târnava II) iar calitatea amenajărilor urbane din aceste spații este foarte slabă: spații verzi slab amenajate, locuri de joacă și spații de socializare amenajate neadecvat sau subdimensionate, suprafețe mari ocupate de parcări și garaje. Din punct de vedere al structurii zonelor rezidențiale, de locuințe colective și locuințe individuale, se remarcă o lipsă a centrelor de cartier, ceea ce conduce la o presiune suplimentară asupra infrastructurii din zona centrală. Singurul cartier car prezintă o infrastructură de bază destinată comunității locale este cartierului Bărăgan/ Târnava II și în această zonă fiind însă necesare lucrări de ameliorare a infrastructurii.

În municipiul Sighișoara, spațiile publice amenajate destinate recreeri, socializării, organizării de activități în aer liber sau de evenimente culturale și sociale sunt foarte reduse și sunt slab echipate, principalul spațiu urban utilizat în acest sens fiind Piața Cetății și zonele pietonale de mici dimensiuni, adiacente acesteia. În acest sens, au fost identificate resurse de teren cu potențial de valorificare (parcarea Quattro Amici) și elemente ale cadrului natural, malurile râului Târnava Mare (spațiile verzi și spațiile pietonale) și malurile pârâului Șaeș care pot prelua, în lungul unui traseu, o parte din aceste activități recreative.

3.1.7. ANALIZĂ S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Municipiul Sighișoara prezintă caracteristici specifice unei așezări urbane fortificate, săsești, cu o puternică dezvoltare spațială în perioada medievală și în perioada premodernă	Dezvoltarea extensivă a municipiului în zonele periferice și izolat în teritoriu. Municipiul Sighișoara prezintă o dezvoltare urbană și o extindere a zonelor construite în arealele periferice, în special în zona de est, către Albești. Dezvoltarea zonelor rezidențiale cu precădere in partea de est (Miron Neagu, Bărăgan) și sud (Aurel Vlaicu, Lunca Poștei).
Nucleului municipiului Sighișoara este reprezentat de zona construită amplasată în interiorul fortificației medievale (intramuros), amplasată pe Dealul Cetății și de zona extramuros, Orașul de Jos, prezentând o continuitate a locuirii în acest areal, ceea ce conferă caracter de autenticitate, fiind unul din principalele	Dezvoltarea fragmentată a teritoriului și existența a numeroase trupuri izolate pune o presiune suplimentară pe infrastructura rutieră și pe infrastructura de servicii și utilități publice a municipiului.

criterii pentru care Centrul Istoric Sighișoara a fost inclus în Lista Patrimoniului Mondial	
Din punct de vedere al gradului de dotare a locuințelor cu instalații tehnico-edilitare și cu dependințe, municipiul Sighișoara se situează foarte bine	Municipiul Sighișoara se situează sub media centrelor urbane din județul Mureș, în ceea ce privește evoluția indicatorilor prin intermediul cărora este evaluată calitatea locuirii în municipiul Sighișoara
Existența unor proiecte etapizate de construire de locuințe colective ANL	Nu există date centralizate privind starea în care se regăsesc construcțiile aparținând fondului locativ de stat și locuințele ANL
Existența unui țesut urban tradițional coerent, care a păstrat, în zonele rezidențiale, caracteristicile specifice culturii săsești	Existența unui număr semnificativ de cereri nesoluționate de solicitare de locuințe pentru tineri, realizate din fonduri ANL și locuințe aparținând fondului locativ de stat
	Existența unui substanțial fond locativ de stat localizat în zona istorică, în clădiri a căror vechime depășește 100 ani.
	Densitatea scăzută a locuirii (cca 27 locuitori/ha) conduce la investiții semnificative în dezvoltarea infrastructurii tehnice, aceste investiții nefiind eficiente în toate arealele urbane
	Existența unor zone rezidențiale periferice aflate în afara razelor de deservire a unităților școlare
	Existența unor extinse ansambluri de locuințe colectivă care necesită lucrări prioritare de regenerare urbană: Cartier Bărăgan, Cartier Plopilor, Cartier Andrei Șaguna (Vatican), Cartier Zaharia Boiu (Strada Florilor – Strada Nouă)
	Lipsa spațiilor verzi de tip parcuri, conform definiției Legii spațiilor verzi: suprafață minimă 1 ha.
	Amenajarea neadecvată a spațiilor verzi de protecție a versanților – cu precădere Dealul Cetății.
	Spații verzi de protecție neamenajate peisagistic în lungul cursurilor de apă: râul Târnava Mare, pârâul Șaeș, pârâul Câinelui.
	Lipsa perdelelor de protecție din lungul infrastructurii feroviare și infrastructurii rutiere majore.
	Existența, în cadrul ansamblurilor de locuințe a unor construcții nefuncționale: puncte termice, parte a rețelei de termoficare desființată anterior
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
Existența unor fonduri guvernamentale sau europene pentru proiectele de regenerare urbană oferă posibilitatea implementării unui număr semnificativ de	Nerealizarea de proiecte de regenerare urbană poate conduce la agravarea situației zonelor rezidențiale de locuințe colective

proiecte de regenerare a arealelor urbane identificate în cadrul strategiei	
Posibilitatea amenajării de unor zone de recreere în lungul râului Târnava Mare în parteneriat cu UAT învecinate și beneficiind de sprijinul SGA Mureș	Realizarea de lucrări de exploatare agricolă intensivă a terenurilor agricole aflate în proprietate privată conduce la degradarea peisajului și pun în pericol patrimoniul arheologic existent în teritoriul extravilan
Existența oportunităților de finanțare pentru realizarea proiectelor de regenerare urbană a zonelor rezidențiale, în scopul creșterii calității locuirii și îmbunătățirii imaginii urbane	
Potențialul pentru atragerea de investitori și restructurarea urbană a zonelor de tip brownfield, ce poate conduce la ameliorarea peisajului zonelor industriale	
Potențial de atragere de investitori pentru dezvoltarea activităților industriale și comerciale în zone de est, cu acces facil la viitoarea variantă ocolitoare sau în localitățile Venchi și Rora	

3.2. MOBILITATE URBANĂ ȘI CONECTIVITATE

3.2.1. CONTEXT EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN

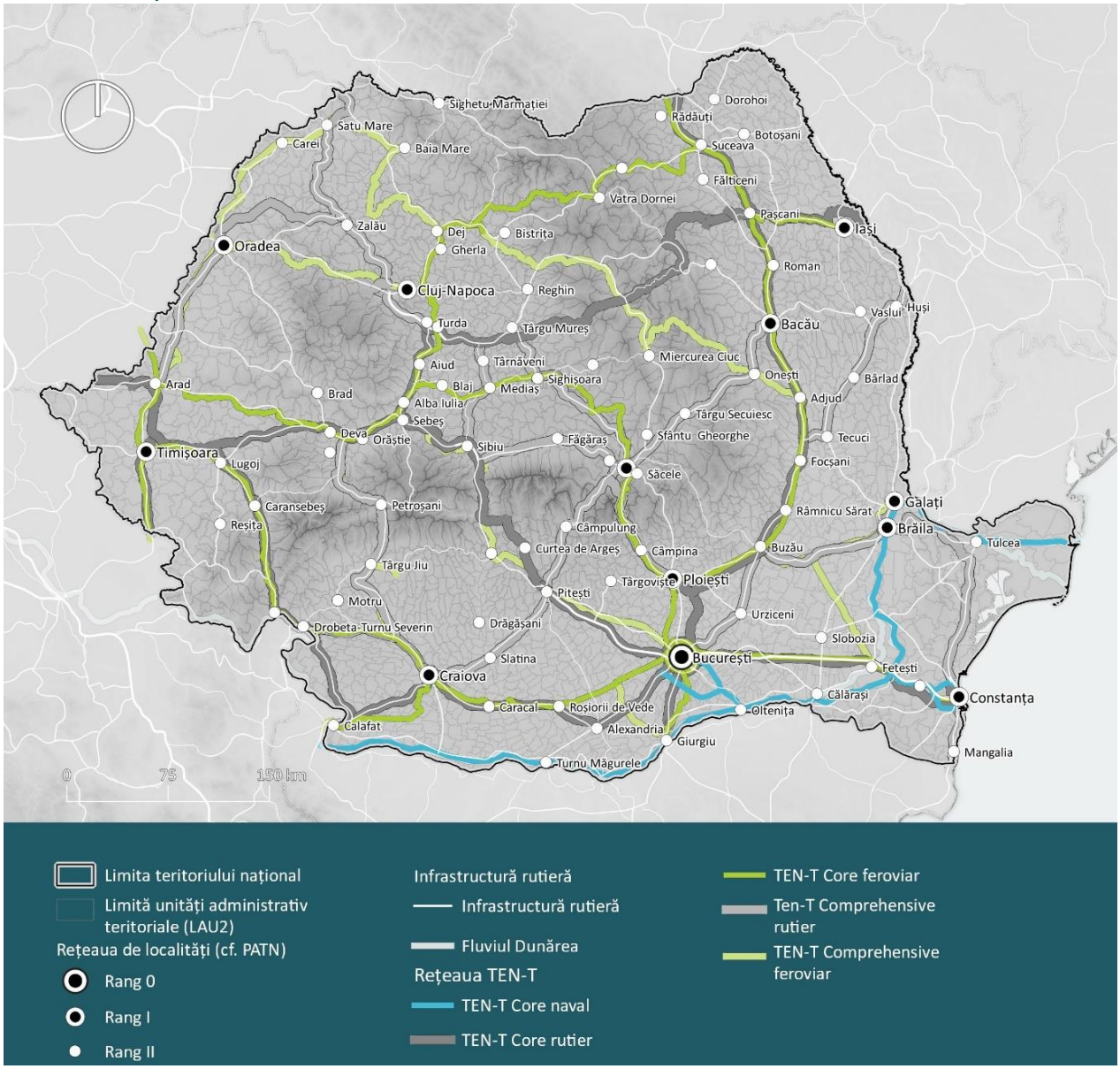
Municipiul Sighișoara este bine conectat la rețeaua de transport europeană prin intermediul rețelelor TEN-T Centrală și Globală[26]. Acesta este deservit de unul dintre cele două coridoare de transport europene ce străbat teritoriul național, respectiv de coridorul Rin-Dunăre. Municipiul are astfel legături cu centre urbane europene importante, precum Viena (Austria), München, Stuttgart (Germania), Strasbourg (Franța), Budapesta (Ungaria) sau Bratislava (Slovacia). Elementele de infrastructură ale coridorului Rin-Dunăre ce străbat teritoriul municipiului Sighișoara sunt următoarele:

- Rutier: DN13 Brașov – Târgu Mureș, parte a rețelei Globale – finalizat;
- Rutier: drum de legătură Făgăraș – Sighișoara, parte a rețelei Globale – construcție nouă;
- Feroviar: CF 300 pe tronsonul Sighișoara – Brașov, parte a rețelei Centrale – propus pentru modernizare.

Se remarcă faptul că din punct de vedere rutier, municipiul nu are acces direct la rețeaua Centrală, acesta aflându-se la o distanță de 93 de km (aprox. 1 h si 35 min.) de cel mai apropiat oraș deservit de această rețea (Sibiu), aspect ce reduce accesibilitatea directă pe cale rutieră. Totuși, din punct de vedere feroviar, municipiul este amplasat pe traseul magistralei CF 300, parte a rețelei Centrale și una dintre principalele căi ferate la nivel național. Aceasta asigură d, dispunând de o utilizare ridicată din punct de vedere al transportului de pasageri. Conform Master Planului General de Transport al României, pe tronsoanele Coșlariu – Sighișoara și Sighișoara – Brașov se înregistrează un flux zilnic de pasageri cuprins între 5,000 și 10,000 de pasageri pe ambele sensuri[27]. Totodată, din Sighișoara se pot realiza călătorii directe cu trenul și către orașe europene precum Budapesta sau Viena.

[26] Rețeaua TEN-T Centrală (Core) face referire la principalele coridoare de transport între statele membre UE ce urmează a fi finalizate până în anul 2030. Rețeaua TEN-T Globală (Comprehensive) face referire la rețeaua de transport secundară a statelor membre UE, finalizarea acesteia fiind estimată pentru anul 2050.
[27] Ministerul Transporturilor, Master Plan General de Transport al României, 2015.

FIGURĂ 28 REȚEAUA TEN-T PE TERITORIUL ROMÂNIEI

Sursa: adaptare după https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/mobile.html

Municipiul Sighișoara nu dispune de aeroport propriu, acesta având acces la aeroporturile din vecinătate, respectiv: Aeroportul Internațional Transilvania Târgu Mureș, Aeroportul Internațional Sibiu și Aeroportul Internațional Avram Iancu Cluj-Napoca. La nivelul anului 2017, aeroportul din Cluj-Napoca se evidențiia ca al doilea cel mai mare aeroport la nivel național din punct de vedere al numărului de pasageri transportați, celelalte două aeroporturi fiind încadrate drept aeroporturi regionale de mici dimensiuni[28].

[28] Comisia Europeană, Atlas of the Sky. Disponibil la: https://ec.europa.eu/transport/modes/air/aos/aos_public.html

TABEL 12 DISTANȚA FAȚĂ DE AEROPORTURILE ÎNVECINATE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

AEROPORT	DISTANȚĂ PE CALE RUTIERĂ	DISTANȚĂ PE CALE FEROVIARĂ[29]
Aeroportul Internațional Transilvania Târgu Mureș	57 min. (60 km)	Nu există legătură directă pe cale ferată. Aceasta necesită 2/3 schimbări pe cale feroviară și o schimbare către transportul public județean (4.5 – 6 h).
Aeroportul Internațional Sibiu	1h 37 min. (103 km)	3 h
Aeroportul Internațional Avram Iancu Cluj-Napoca	2h 18 min. (161 km)	4 -4.5 h

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor disponibile pe Google Maps și mersultrenurilor.infofer.ro

Se remarcă astfel că, din punct de vedere al duratei de deplasare pe cale rutieră, aeroportul din Târgu Mureș este cea mai rapidă opțiune, fiind și cel mai apropiat aeroport. Cu toate acestea, pe cale ferată legăturile nu sunt optimizate, reprezentând o variantă mai puțin atractivă de deplasare. Totodată, aeroportul înregistrează și cele mai puține curse dintre cele 3, operând doar 4 curse regulate către Budapesta, Londra, Dortmund și Memmingen și 3 curse sezoniere de tip charter către Antalya, Hurghada și Heraklion.

Aeroportul Internațional Sibiu dispune de o accesibilitate bună și pe cale rutieră și pe cale feroviară, dispunând și de legături facile de transfer între gară și aeroport. Acesta operează 9 rute regulate către destinații europene, precum Frankfurt Hahn, Dortmund, Londra, Memmingen, Madrid, Viena, Stuttgart, Nuernberg și Karlsruhe Baden-Baden și două curse active pe perioada verii către Antalya și Hurghada.

În cazul Aeroportului Internațional Avram Iancu din Cluj-Napoca se înregistrează cele mai ridicate distanțe, acesta fiind cel mai îndepărtat aeroport de municipiul Sighișoara. Cu toate acestea, aeroportul dispune de o varietate mai mare de destinații, precum și de o frecvențe ridicată a zborurilor. Acesta dispune atât de rute internaționale către orașe din Irlanda, Spania, Franța, Belgia, Marea Britanie, Olanda, Germania, Suedia, Polonia, Austria, Elveția, Italia, Turcia, Cipru și Emiratele Arabe Unite, dar și de rute interne către municipiului București. Astfel, aeroportul din Cluj-Napoca se evidențiază ca fiind una dintre variantele optime pentru locuitorii municipiului Sighișoara ce doresc să călătorească către o gamă mai largă de destinații.

O dată cu finalizarea lucrărilor de construire a aeroportului internațional din municipiul Brașov, Sighișoara va avea acces la un nou aeroport, situat la o distanță de aproximativ 120 km (1h 48 min.) pe cale rutieră. În funcție de modul de funcționare al aeroportului și de oferta de transport pusă la dispoziție, acesta poate deveni o opțiune viabilă adițională pentru locuitorii municipiului Sighișoara.

La nivel regional, localizarea municipiului Sighișoara în zona centrală a Regiunii Centru, asigură o accesibilitate ridicată a acestuia către principalele centre urbane din regiune. Astfel, toate municipiile reședință de județ: Alba Iulia, Târgu Mureș, Sibiu, Brașov, Miercurea-Ciuc și Sfântu Gheorghe se pot accesa într-un interval de maxim 2 ore pe cale rutieră. Pe cale feroviară, legăturile sunt mai puțin optimizate, municipiul dispunând de legături directe doar cu municipiile Brașov, Sibiu și Alba Iulia. Totuși, frecvența trenurilor pe aceste rute este redusă, cele mai multe trenuri fiind înregistrate pe traseul Sighișoara – Brașov (7 trenuri / zi). Se remarcă astfel faptul că transportul feroviar nu este o opțiune viabilă pentru cetățenii municipiului Sighișoara în ceea ce privește deplasările regionale.

La nivel județean, municipiul Sighișoara este localizat în extremitatea sudică a acestuia, fiind conectat cu celelalte așezări urbane prin intermediul DN13 și DJ 106, ce asigură și legătura cu județul Sibiu. Drumul județean se află în prezent în proces de reabilitare prin intermediul unui proiect finanțat prin Programul

[29] Durata deplasărilor include și transferul cu transportul public local sau județean și, după caz, distanța parcursă pe jos.

Operațional Regional 2014-2020, realizat în parteneriat de către Consiliul Județean Sibiu și Consiliul Județean Mureș. Proiectul vizează segmentul Agnita – Sighișoara și urmează a fi finalizat în anul 2021.

Principala legătură a municipiului este cu municipiul reședință de județ Târgu Mureș, acesta aflându-se la o distanță rutieră de aproximativ 54 de km (1h).

Sighișoara este deservită și de transportul public județean, având acces la 9 curse către orașe, comune și sate, precum: Vânători, Feleag, Bălăușeri, Târgu Mureș, Șaeș, Apold, Daneș, Criș, Seleuș, Ormeniș, Mihai Viteazu, Albești, Boiu sau Șoard. Frecvența cea mai ridicată se înregistrează pe traseul Sighișoara – Bălăușeri – Târgu Mureș, beneficiind de 16 curse zilnice, urmat de traseul Sighișoara – Albești – Boiu, cu 11 curse zilnice. Restul curselor au alocate între 3 și 5 curse zilnice, excepție făcând traseele către Mihai Viteazu și Șoard pentru care este planificată numai o cursă / zi[30]. Cele 9 curse de transport public județean aferente municipiului Sighișoara sunt gestionate de operatorii diferiți, după cum urmează:

- Minibus Tour SRL – traseul Sighișoara – Bălăușeri – Târgu Mureș;
- Olimpic Tours SRL – traseele Sighișoara – Șaeș – Apold și Sighișoara – Daneș - Seleuș;
- Kokell Sthal Impex SRL – traseele Sighișoara – Daneș – Criș și Sighișoara - Daneș;
- Telimar Trans SRL – traseul Sighișoara – Vânători-Cloașterf – Mihai Viteazu;
- Sigvio SRL – traseele Sighișoara – Albești – Boiu și Sighișoara – Vânători - Șoard;
- Timtrans SRL – traseul Sighișoara – Vânători – Feleag.

Conform Masterplanului General de Transport al României, următoarele proiecte de infrastructură vor avea impact direct asupra municipiului Sighișoara:

- Drumul Trans Regio Ardeal (TR31) pe tronsoanele Brașov – Sighișoara și Sighișoara – Târgu Mureș, urmând ca implementarea acestora să se desfășoare în perioada 2021-2023;
- Varianta de ocolire a municipiului Sighișoara, urmând ca aceasta să fie realizată în perioada 2021-2023;
- Modernizare cale ferată pe tronsonul Brașov – Sighișoara, proiectul aflându-se în faza de revizuire a studiului de fundamentare;
- Modernizare cale ferată pe tronsonul Sighișoara - Coșlariu, lucrările proiectului fiind în curs de realizare.

3.2.2. CEREREA DE TRANSPORT

INDICELE DE MOTORIZARE

La nivelul anului 2018, municipiul Sighișoara înregistra un indice de motorizare de 288.38 autovehicule/1,000 de locuitori. Pentru identificarea unei imagini de ansamblu, s-a realizat o comparație a indicelui de motorizare din municipiul Sighișoara cu cele ale unor municipii similare la nivelul aceluiași an. Criteriile de selecție a orașelor au fost rangul (s-a urmărit selectarea orașelor de rang II) și populația (s-a urmărit selectarea municipiilor cu o populație similară / apropiată de cea a municipiului Sighișoara).

[30] Cf. datelor furnizate de CJ Mureș.

TABEL 13 INDICELE DE MOTORIZARE ÎN MUNICIPII DE RANG II DIN ROMÂNIA, 2018

MUNICIPIU	INDICE DE MOTORIZARE
Municipiul Sebeș (jud. Alba)	275.32 autovehicule / 1,000 de locuitori
Municipiul Reghin (jud. Mureș)	336.1 autovehicule / 1,000 de locuitori
Municipiul Curtea de Argeș (jud. Argeș)	293.25 autovehicule / 1,000 de locuitori
Municipiului Roșiori de Vede (jud. Teleorman)	213.04 autovehicule / 1,000 de locuitori
Municipiul Caracal (jud. Olt)	265.65 autovehicule / 1,000 de locuitori
MUNICIPIUL SIGHIȘOARA	**288.38 AUTOVEHICULE / 1,000 DE LOCUITORI**

Sursa: eDemos

Se remarcă faptul că în municipiul Sighișoara indicele de motorizare se află printre cele mai ridicate în rândul orașelor similare, fiind comparabil cu cel al municipiului Curtea de Argeș. Totuși, este de menționat faptul că municipiul are un indice semnificativ mai scăzut (17%) față de municipiul Reghin.

Făcând o comparație și cu indicele de motorizare din mediul urban identificat la nivel județean, se observă că municipiul Sighișoara înregistrează un indice mai scăzut (16%) decât județul Mureș unde, la nivelul anului 2018, existau 335.03 autovehicule / 1,000 de locuitori în mediul urban. Totodată, în municipiul Sighișoara se identifică o motorizare mai scăzută decât în municipiul reședință de județ Târgu Mureș, acesta înregistrând 395.31 autovehicule / 1,000 de locuitori în anul 2018.

PRINCIPALELE ZONE FUNCȚIONALE / GENERATORI DE TRAFIC

Principalele zone funcționale din municipiului Sighișoara sunt evidențiate de zonele de dotări și servicii, precum și de zonele ce concentrează un număr ridicat de locuri de muncă, generând fluxuri mai intense de trafic. Printre acestea se numără următoarele:

- Zona industrială din estul municipiului (lângă cartierul Bărăgan) – în prezent aici își desfășoară activitatea o serie de firme, ce oferă servicii de interes local, dar și compania Cesiro, unul dintre cei mai mare producători de articole din ceramică de la nivel european;
- Zona industrială din cartierul Viilor – în prezent aici își desfășoară activitatea fabrica de cărămidă Siceram;
- Fabrica de confecții Târnava Sighișoara – amplasată la intersecția străzilor Mihai Eminescu și Traian;
- Zona centrală – aceasta cuprinde instituțiile publice, instituții culturale, facilități de petrecere a timpului liber și reprezintă, totodată, o importantă atracție turistică la nivel național, în special prin prisma centrului istoric încadrat pe Lista Patrimoniului Cultural Mondial UNESCO;
- Zonele de locuire colectivă din cartierul Bărăgan, zona gării și zona străzilor Dumbravei și Plopilor – acestea concentrează un număr ridicat de locuitori.

MANAGEMENTUL TRAFICULUI

La nivelul municipiului Sighișoara nu există un sistem integrat de management al traficului. Cu toate acestea, autoritățile publice locale au întreprins în ultimii ani acțiuni de îmbunătățire a gestiunii traficului, într-un demers de diminuare a numărului de accidente rutiere de pe teritoriul administrativ. Astfel, în anul 2019 a fost implementat proiectul de amplasare a unui sistem de semaforizare de tip „Undă verde“ pe drumul național DN13 (E60), pe tronsonul din interiorul municipiului.

Proiectul a prevăzut și amenajarea trecerilor de pietoni de pe acest tronson, trei dintre cele 13 existente fiind mutate (zona Cesiro, Drumuri și Poduri, Biserica din Cornești) și două au fost desființate (zona Teleson și Stomatologie, cartier Cornești). Începând cu luna august 2020 au început și demersurile de montarea a unor reflectoare de tip LED la trecerile de pietoni, asigurând astfel o vizibilitate crescută a acestora pe timp de noapte.

Conform Primăriei Municipiului Sighișoara, noul sistem de semaforizare este eficient, acesta reducând semnificativ numărul accidentelor rutiere ce implică victime de pe teritoriul municipiului[31].

3.2.3. TRANSPORT RUTIER

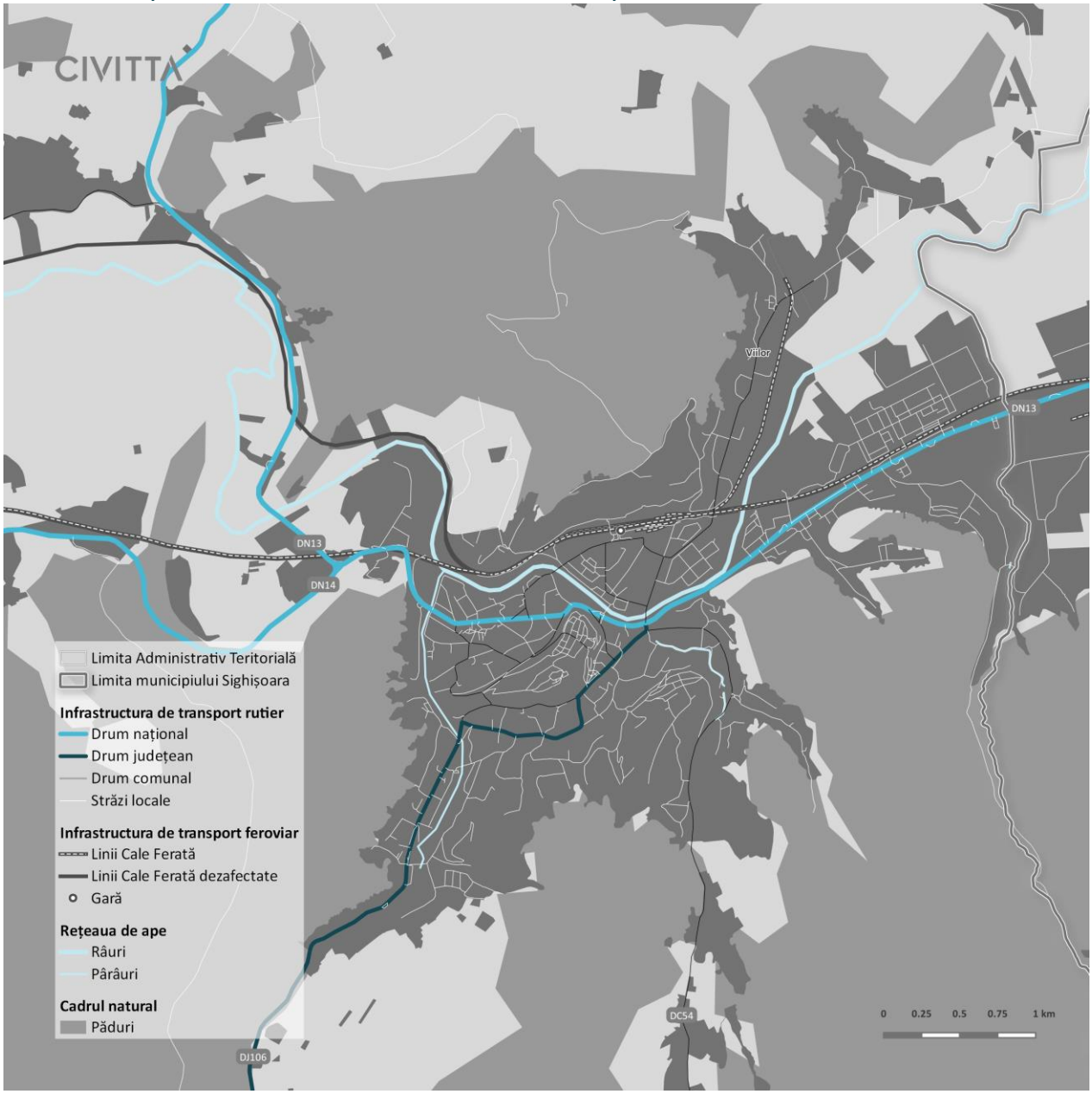
Municipiul Sighișoara se desfășoară de-a lungul trei drumuri principale, respectiv drumurile naționale DN13 (E60) și DN14, ce asigură legătura cu municipiile Târgu Mureș, Mediaș și Brașov și drumul județean DJ106, ce asigură legătura cu municipiul Sibiu. Cele trei drumuri asigură tranzitul major din municipiu, traversând următoarele zone:

- DN13 (E60) – drumul național traversează municipiul pe direcția est-vest, respectiv cartierul Târnava II și zona centrală, asigurând legătura cu zona periurbană, dar și cu alte așezări de la nivel județean și național. În prezent, traficul greu este cu precădere orientat pe traseul acestui drum național, traversând în mod direct zonele de locuire ale municipiului.
- DN14 – drumul național deservește partea vestică a municipiului, acesta intersectându-se la intrarea în Sighișoara cu DN13. Pe teritoriul administrativ al municipiului sunt prezenți doar 0.42 km din lungimea totală a drumului național.
- DJ106 – drumul județean se desfășoară în partea sudică a municipiului, traversând zona centrală și asigurând legătura cu localitățile județene din sudul municipiului, dar și cu județul Sibiu. Drumul județean DJ106 se află în prezent în curs de modernizare prin intermediul proiectului Reabilitare DJ106 Agnita-Sighișoara, finanțat prin Program Operațional Regional 2014-2020, axa 6.1.

Structura rețelei de transport rutier din municipiului Sighișoara este prezentată în figura următoare.

[31] Primăria Municipiului Sighișoara, Reflectoare LED la trecerile de pietoni din municipiu, 2020. Disponibil la: https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/reflectoare+led+la+trecerile+de+pietoni+din+municipiu-0001552E

FIGURĂ 29 REȚEAUA DE DRUMURI DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: prelucrare proprie

Autoritățile publice au în vedere și implementarea variantei de ocolire a municipiului, în conformitate cu prevederile MPGT și pentru a asigura redirecționarea traficului greu în afara zonei urbanizate. Astfel, în septembrie 2020, Guvernul României a aprobat indicatorii tehnico-economici aferenții obiectivului de investiții „Varianta de ocolire Sighișoara" prin intermediul Hotărârii nr. 788/2020, fiind prevăzută finalizarea acesteia în următorii 2 ani. Proiectul va fi finanțat din fonduri externe nerambursabile și din bugetul de stat.

De asemenea, Planul Urbanistic General al municipiului Sighișoara propune pe lângă finalizarea centurii ocolitoare și extinderea rețelei de drumuri locale, astfel încât să se asigure conexiuni mai eficiente în teritoriu, precum și reducerea traficului ce străbate zona centrală a municipiului. Astfel, sunt prevăzute următoarele noi legături[32]:

- Legătura str. Viilor – varianta ocolitoare;

[32] Quattro Design, Plan Urbanistic General Municipiul Sighișoara – Versiune Preliminară, 2020.

- Legătură cu DN13 și Venchi în locul căii ferate dezafectate;
- Legătură Rora – Venchi;
- Legătură Angofa – Aurel Vlaicu;
- Legătură zona de sud a municipiului – str. Română – DC54 (Aurel Vlaicu).

REȚEAUA STRADALĂ

În ceea ce privește rețeaua stradală, conform datelor Institutului Național de Statistică, Sighișoara dispune de 76 km de străzi, numărul de km din municipiu rămânând constant în perioada 2010-2019. Dintre aceștia, numai 70% sunt modernizați (53 km). Totuși, autoritățile publice locale au în implementare o serie de proiecte care vizează îmbunătățirea calității străzilor din municipiu, după cum urmează:

- Drum de ocolire Sf. Dimitrie, finanțat din bugetul local – SF;
- Amenajare străzi cartier Miron Neagu, finanțat din bugetul local – SF;
- Reabilitarea sistemului rutier în municipiul Sighișoara, străzile Alexandru cel Bun, Pastorilor, Gheorghe Lazăr, Crângului, Caisului, Stejarului și Oltului, finanțat din bugetul local – SF și PT;
- Reabilitare str. N. Bălcescu, finanțat prin fonduri europene și din bugetul local – PT;
- Amenajare accese str. Plopilor, finanțat din bugetul local – DALI;
- Reabilitare str. Caraiman și str. Moților, finanțat din bugetul local – DALI;
- Modernizarea străzilor Livezilor, Zugravilor, Izvorului și Lunca Poștii, finanțat din bugetul local – DALI;
- Modernizare str. Codrului, finanțat din bugetul local – DALI;
- Reabilitare str. Dumbravei – tronson 1, finanțat din bugetul local – DALI;
- Reabilitare drum de legătură str. 1 Decembrie 1918 – str. Octavian Goga, finanțat din bugetul local – DALI;
- Modernizare str. George Coșbuc, finanțat din bugetul local – DALI;
- Modernizare str. Dimitrie Cantemir, finanțat din bugetul local;
- Modernizare str. Viilor – tronson 1, finanțat din bugetul local – DALI.

Procesul de modernizare a infrastructurii rutiere trebuie să fie unul integral și constant, astfel că sunt necesare și intervenții de modernizare și reabilitare a drumurilor degradate în prezent pentru care nu sunt planificate încă proiecte. Calitatea slabă a infrastructurii de transport rutier reduce siguranța participanților la trafic, contribuind totodată la îngreunarea deplasării și chiar la reducerea accesibilității pe anumite artere.

De asemenea, municipiul dispune și de zona protejată marcată de Cetatea Medievală, această zonă fiind marcată de străzi cu un profil îngust, cu îmbrăcăminți de piatră. Zona se află pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, fiind necesară conservarea zonei și limitarea intervențiilor ce pot afecta valoarea patrimoniului. Astfel, accesul în zonă este restricționat pe baza Regulamentului de parcare, acces și trafic în Cetatea Medievală Sighișoara – Zonă Protejată cu Valoare Mondială[33]. Astfel, accesul în zonă se realizează doar dinspre str. Anton Pann, pe sub Turnul Croitorilor, acesta fiind permis în mod gratuit și nerestricționat numai pentru următoarele categorii[34]:

- Rezidenți, dacă au loc de parcare propriu, loc de parcare de reședință atribuit sau dacă dețin mai mult de un autovehicul (accesul este permis în limita locurilor de parcare nerepartizate);
- Persoane juridice, dacă au loc de parcare propriu;
- Autovehicule de intervenții, atunci când este necesar;
- Primar, viceprimar și delegații oficiale;
- Autovehicule de serviciu ale primăriei, în limita locurilor de parcare disponibile în curtea primăriei.

[33] Aprobat prin HCL nr. 128/2011.
[34] Cf. HCL 128/2011 privind aprobarea Regulamentului de Parcare, Acces și Trafic în Cetatea Medievală Sighișoara – Zona Protejată cu Valoarea Mondială.

Acestora li se mai adaugă și taxiurile, acestea neavând voie să staționeze și situațiile de oficiere a căsătoriilor sau alte situații speciale, în limita a maxim 6 autovehicule. Indiferent de categorie, accesul se face pe bază de cartelă magnetică sau autorizație/aviz. Există și situații de acces special, acestea incluzând zonele de șantier (acces vehiculelor cu material doar până la ora 9.00), serviciile de salubritate (între orele 5.00-7.00, doar cu vehicule de mic tonaj), aprovizionare pentru activitățile comerciale (între orele 06.00-10.00, doar cu vehicule de mic tonaj) sau alte situații precum filmări, festivaluri, manifestări etc.

Pe lângă reglementările de acces, în interiorul zonei protejate sunt implementate și o serie de reglementări de trafic, respectiv: limita maximă admisă de 10 km/h, greutatea maximă admisă de 3.5 tone și claxonatul interzis[35].

Un alt element important în configurația stradală a municipiului Sighișoara este râul Târnava Mare care traversează municipiul pe direcția est-vest, adiacent drumului național DN13. În prezent, există numai trei poduri care asigură legătura peste râul Târnava Mare, respectiv:

- Pod str. Libertății – rutier și pietonal;
- Pod str. Gheorghe Lazăr – rutier și pietonal;
- Pod legătură str. Consiliul Europei – str. Andrei Șaguna – pietonal.

Se remarcă faptul că toate cele 3 treceri sunt concentrate în zona centrală a municipiului, cartierele periferice ale municipiului nefiind direct deservite de o astfel de infrastructură. Acest aspect îngreunează accesul locuitorilor către zona centrală și, implicit, către serviciile și dotările concentrate în această zonă. O problemă semnificativă o constituie legătura precară între cartierul Bărăgan și restul municipiului, în prezent aceasta realizându-se doar prin intermediul DN13, ce concentrează un flux ridicat de trafic. Este evidențiată necesitatea unor legături suplimentare între cartier și restul municipiul astfel încât să permită o mai bună conectivitate și accesibilitate a locuitorilor, în special în contextul dezvoltării accentuate a zonelor de locuințe din acest cartier din ultimii ani.

Autoritățile locale au în prezent un proiect de extindere a infrastructurii de acest fel din municipiu care vizează construirea unui nou pod peste râul Târnava Mare, conectând cartierele Târnava 2 (Bărăgan) și Viilor. Podul va avea o lungime totală de 70.2 m și o lățime de 11.3 m. Proiectul se află în prezent în implementare[36]. Acesta este finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Local II, având alocată o sumă de cca. 6.5 mil. lei. Finalizarea proiectului va permite conturarea unor noi legături la nivelul municipiului care să asigure o accesibilitate mai ridicată spre/dinspre zona de est a Sighișoarei.

PARCAREA

Gestiunea parcării de la nivelul municipiului Sighișoara se află în sarcina societății ECOSERV SIG SRL prin intermediul Biroului Administrare Parcări. În municipiu sunt disponibile atât parcări de reședință, cât și parcări publice, acestea din urmă având și locuri de parcare dedicate pentru persoanele cu dizabilități, autocare și CNIT.

În ceea ce privește parcările publice, pe teritoriul municipiului sunt amenajate 13 astfel de parcări, grupate în 3 zone distincte, după cum urmează:

- Zona A – străzile A. Pann (63 locuri de parcare), I. Chendi (88 locuri de parcare), H. Oberth (93 locuri de parcare), 1 Decembrie 1918 (101 locuri de parcare), Morii (23 locuri de parcare), Nicolae Bălcescu (25 locuri de parcare) și Horea Teculescu (17 locuri de parcare);

[35] Cf. HCL 128/2011 privind aprobarea Regulamentului de Parcare, Acces și Trafic în Cetatea Medievală Sighișoara – Zona Protejată cu Valoarea Mondială.

[36] Primăria Municipiului Sighișoara, Construcția Podului peste Târnava Mare, 2020. Disponibil la: https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/construcia+podului+peste+tarnava+mare+in+licitaie-00014E52

- Zona B – str. Octavian Goga intersecție cu Piața H. Oberth (13 locuri de parcare), Piața Mică (54 locuri de parcare), 4 amici (teren disponibil pentru parcare), str. Gen. Eremia Grigorescu (9 locuri de parcare);
- Zona C – Piața Agroalimentară str. Târnavei nr. 12.

În total, parcările publice concentrează 486 de locuri de parcare, dintre care 11 pentru persoane cu dizabilități (parcările din str. 1 Decembrie 1918, str. H. Oberth, str. Ilarie Chendi, str. Morii și Piața Mică), 4 locuri pentru autocare în parcarea de pe str. Anton Pann și 10 locuri de parcare pentru CNIT.

Plata parcării se poate face prin achiziția tichetelor de parcare, a abonamentelor, prin plata directă la aparatele de taxare amplasate în vecinătatea parcărilor sau prin SMS. Totodată, în municipiul Sighișoara funcționează și aplicația TPARK, aceasta permițând plata facilă a parcării direct din aplicația asociată, putând fi utilizată și în alte orașe din țară unde aceasta este activă (ex. Mediaș, Târgu Mureș, Reghin). Tarifarea orară și zilnică este diferențiată în funcție de cele trei zone, după cum urmează[37]:

- Zona A – 2.5 lei / oră, 10 lei / zi;
- Zonele B și C – 2 lei / oră, 6 lei / zi.

În cazul abonamentelor, tarifele diferă în funcție de durata acestora, fiind disponibile abonamente lunare (65 lei), pe 3 luni (105 lei), pe 6 luni (155 de lei) și anuale (235 lei). Pentru autocare tarifarea se face separat, acestea putând plăti doar prin tichete de o oră (20 lei / oră) sau zilnice (100 lei / zi).

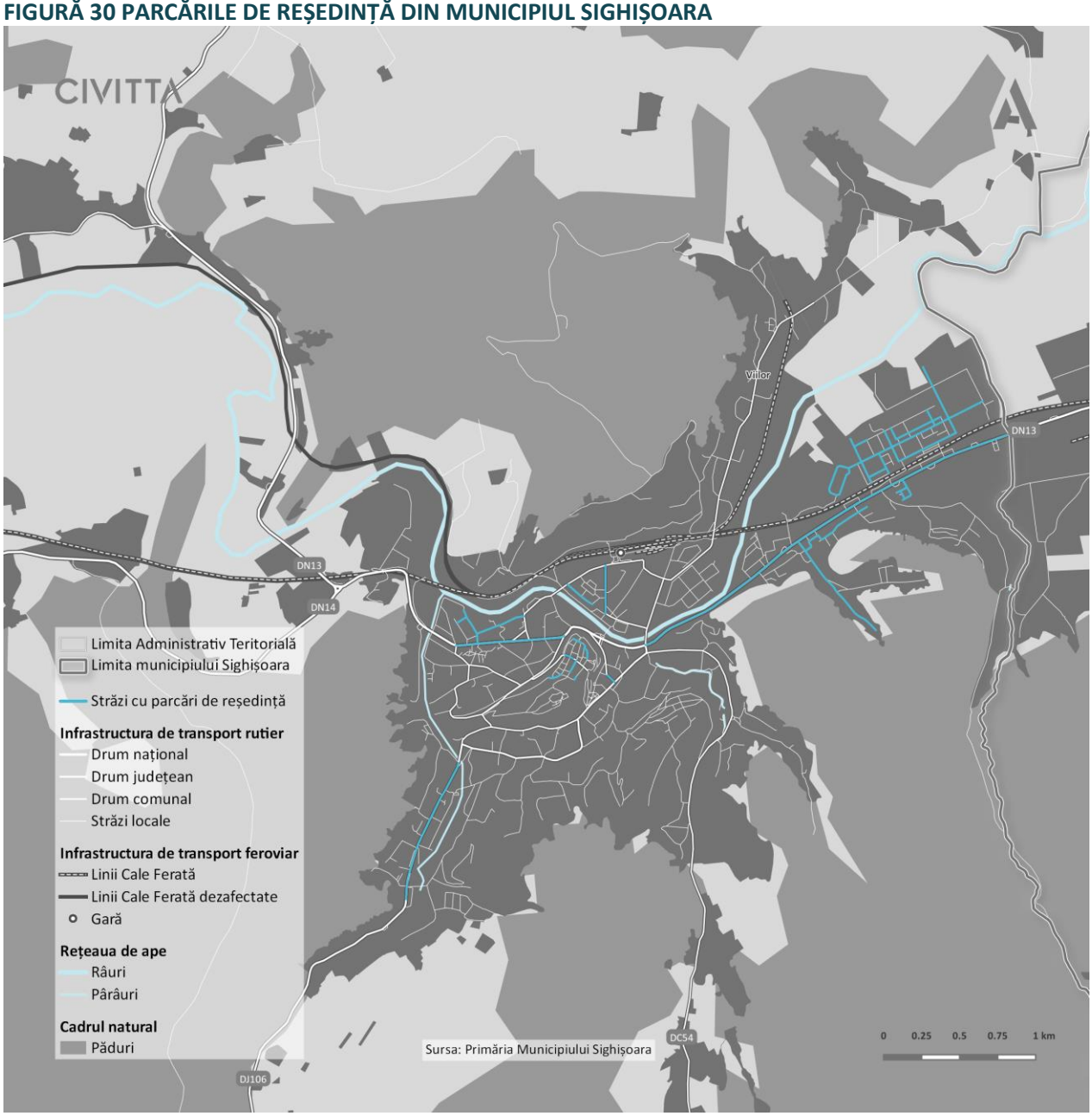
Pe raza municipiului sunt disponibile și 2,385 de locuri de parcare de reședință, orientate cu precădere către cartierele de locuințe colective (ex. Bărăgan, Plopilor, Miron Neagu etc.), dar regăsindu-se și în unele dintre cartierele de locuințe individuale (ex. str. Ana Ipătescu, zona Cetății Medievale). Locurile de parcare de reședință sunt distribuite după cum urmează[38]:

- Str. Ana Ipătescu – 40 de locuri de parcare;
- Str. Dumbravei – 190 de locuri de parcare;
- Str. Mihai Viteazu – 335 de locuri de parcare;
- Str. Octavian Goga – 30 de locuri de parcare;
- Str. Miron Neagu – 52 de locuri de parcare;
- Str. Plopilor – 214 de locuri de parcare;
- Str. Florilor – 32 de locuri de parcare;
- Str. Nouă – 70 de locuri de parcare;
- Str. Zaharia Boiu – 31 de locuri de parcare;
- Str. Andrei Șaguna – 136 de locuri de parcare;
- Str. Gării – 92 de locuri de parcare;
- Str. Crizantemelor – 112 de locuri de parcare;
- Str. Daliilor – 92 de locuri de parcare;
- Str. Garoafelor – 256 de locuri de parcare;
- Str. Lalelelor – 45 de locuri de parcare;
- Str. Margaretelor – 163 de locuri de parcare;
- Str. Panseluțelor – 80 de locuri de parcare;
- Str. Rozelor – 216 de locuri de parcare;
- Str. Trandafirilor – 149 de locuri de parcare;
- Cetatea Medievală – 50 de locuri de parcare.

[37] CF. HCL nr. 101/2020 pentru modificarea anexelor nr. 8 și nr. 10 la Hotărârea Consiliului Local Sighișoara nr. 6/29.01.2019 privind aprobarea tarifelor pentru unele servicii comunitare de utilități publice prestate de către S.C. Ecoserv Sig S.R.L., cu modificările ulterioare.
[38] Cf. datelor transmise de Primăria Municipiului Sighișoara.

Locurile de parcare de reședință se alocă pe baza unor sesiuni de atribuire/licitație organizate în funcție de disponibilitatea acestora, la care locuitorii din zona vizată pot participa prin depunerea unei cereri. Tariful pentru un loc de parcare de reședință este de 160 lei/an[39].

FIGURĂ 30 PARCĂRILE DE REȘEDINȚĂ DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Deși municipiul dispune atât de parcări publice, cât și de parcări de reședință, se remarcă faptul că cererea pentru locurile de parcare este mult mai ridicată la nivelul municipiului, lucru evidențiat prin parcările neregulamentare pe trotuare sau pe prima bandă a carosabilului (ex. str. Ilarie Chendi, str. Florilor, str. Crinului etc.). Parcări neregulamentare sunt evidențiate și la nivelul cetății, în ciuda existentei regulamentului de parcare și de acces în zonă, ce restricționează staționarea în afara zonelor marcate ca atare (Figură 31).

[39] CF. HCL nr. 101/2020 pentru modificarea anexelor nr. 8 și nr. 10 la Hotărârea Consiliului Local Sighișoara nr. 6/29.01.2019 privind aprobarea tarifelor pentru unele servicii comunitare de utilități publice prestate de către S.C. Ecoserv Sig S.R.L., cu modificările ulterioare.

Cererea de parcare este accentuată și de cererea sezonieră adițională creată de numărul de turiști care vizitează anual municipiul. În perioada 2014-2020, Poliția Locală a Municipiului Sighișoara a aplicat 2,890 de amenzi pentru parcare neregulamentară, mare parte dintre acestea fiind concentrate la nivelul anului 2019 (822 de amenzi). Totuși, în anul 2020, numărul amenzilor pentru parcare neregulamentară a scăzut, fiind aplicate numai 168[40].

FIGURĂ 31 PARCĂRI NEREGULAMENTARE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

stânga – Cartierul Bărăgan; dreapta – Piața Muzeului; Sursa: arhiva consultantului

Cererea ridicată pentru parcare este evidențiată și prin creșterea substanțială a veniturilor încasate din exploatarea parcărilor tarifate din municipiu în perioada 2014-2020. Astfel, la nivel anului 2020, s-au încasat venituri de cca. 780,000 RON (fără TVA), cu 141% mai mult față de anul 2014. Totodată, situația veniturilor evidențiază și principalele moduri de plată a parcării, cu cca. 60% (468,565.92 RON, fără TVA) dintre veniturile totale fiind realizate prin intermediul achiziției tichetelor sau a plății prin SMS. Restul de 40% (310,649.58 RON fără TVA) sunt venituri rezultate din achiziția abonamentelor publice, a celor pentru riverani sau a celor de reședință, acestea din urmă având cea mai mare pondere, respectiv 81%[41].

O altă problemă evidențiată în cazul parcărilor din municipiul Sighișoara sunt garajele existente în zonele de locuințe colective, utilizate în multe cazuri ca spații de depozitare, autovehiculele rămânând parcate pe trotuar/carosabil[42]. Astfel, acestea ocupă o suprafață semnificativă de spațiu public ce ar putea fi utilizată pentru amenajarea fie a unor facilități de parcare multietajate care să susțină o concentrație mai mare de

[40] Cf. Adrsă Poliția Locală Municipiul Sighișoara nr. 7076/PL225/23.02.2021.
[41] Cf. Adresă S.C. Ecoserv Sig S.R.L. nr. 343 AP/6/17.03.2021.
[42] Cf. Studiu de fundamentare PUG Municipiul Sighișoara – Studiul circulației urbane și transporturilor. Studiu de mobilitate, 2019. Disponibil la: https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/AllByUNID/0B090E0BE98A14D3C22584BE002760ED/$FILE/09_Studiu%20circulatii.pdf

locuri de parcare pe o suprafață mai redusă, fie a unor spații publice și/sau verzi de calitate pentru locuitorii zonei.

FIGURĂ 32 ZONE DE GARAJE ÎN CARTIERELE DE LOCUINȚE COLECTIVE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

stânga – cartier Bărăgan; dreapta – cartier Plopilor; Sursa: arhiva consultantului

De asemenea, o problemă remarcată la nivelul parcării este faptul că toate parcările din municipiu sunt la sol, majoritatea amenajate pe străzile municipiului, afectând astfel fluxurile de transport, dar și imaginea urbană creată. Pe de o parte, pot apărea întreruperi ale fluidității traseului date de șoferii care caută un loc de parcare sau de cei care realizează manevrele necesare staționării, în special pe străzile cu o singură bandă pe sens. Pe de o parte, parcările la sol ocupă o suprafață semnificativă de spațiu public, rezultând într-o utilizare ineficientă a acestuia. Pe de altă parte, parcarea în lungul străzii, în special în cazul parcărilor în spic sau perpendiculare pe fluxul de circulație conduc la îngreunarea fluenței traficului. Un alt aspect negativ este amenajarea parcărilor la sol integral sau parțial pe trotuar, diminuând astfel spațiul disponibil pentru deplasarea pietonilor.

Este de menționat faptul că, deși parcările în lungul străzii nu sunt o opțiune optimă din punct de vedere al parcării, cele amenajate în municipiul Sighișoara dispun și de aspecte pozitive. Un astfel de aspect este retragerea locurilor de parcare față de trecerea pentru pietoni (**Error! Reference source not found.**). Spațiile rezultate au potențial de amenajare ulterioară, acestea putând fi utilizate în mai multe scopuri precum parcări pentru biciclete sau extinderea trotuarului.

FIGURĂ 33 PARCĂRI LA SOL, STR. ILARIE CHENDI, MUN. SIGHIȘOARA

Sursa: arhiva consultantului

Astfel, sunt necesare măsuri de îmbunătățire a modului de gestiune a parcării, în special în vederea asigurării cererii într-un mod sustenabil. La nivelul zonei centrale și a principalelor artere se pot lua în considerare amenajarea unor parcări multietajate sau subterane în vecinătatea zonelor de interes, care să concentreze un număr mai ridicat de locuri de parcare, putând fi astfel desființate cele de la sol. Spațiul dobândit poate ulterior să fie folosit pentru extinderea spațiului public existent. De asemenea, trebuie luate în considerare și măsuri de descurajare a utilizării vehiculului și, implicit, de a necesita un loc de parcare la destinație prin măsuri precum limitarea timpului maxim de staționare (ex. maxim 2 ore pe marile artere / zona centrală), creșterea tarifelor de parcare, precum și prin aplicarea unor sancțiuni specifice pentru nerespectarea reglementărilor de parcare.

TRANSPORT DE MARFĂ

Transportul de marfă din municipiu este concentrat cu precădere la nivelul drumurilor naționale (DN13, DN14) acestea traversând zona urbanizată a municipiului, conducând astfel la probleme de congestie, dar și de poluare fonică și a aerului.

Pentru rezolvarea acestor probleme, autoritățile locale au în vedere amenajarea unei variante ocolitoare care să preia traficul greu ce traversează în prezent municipiul, redirecționându-l în afara zonelor urbanizate. Detalii cu privire la proiectul variantei ocolitoare a municipiului Sighișoara se găsesc la începutul subcapitolului 3.2.3. Transport rutier.

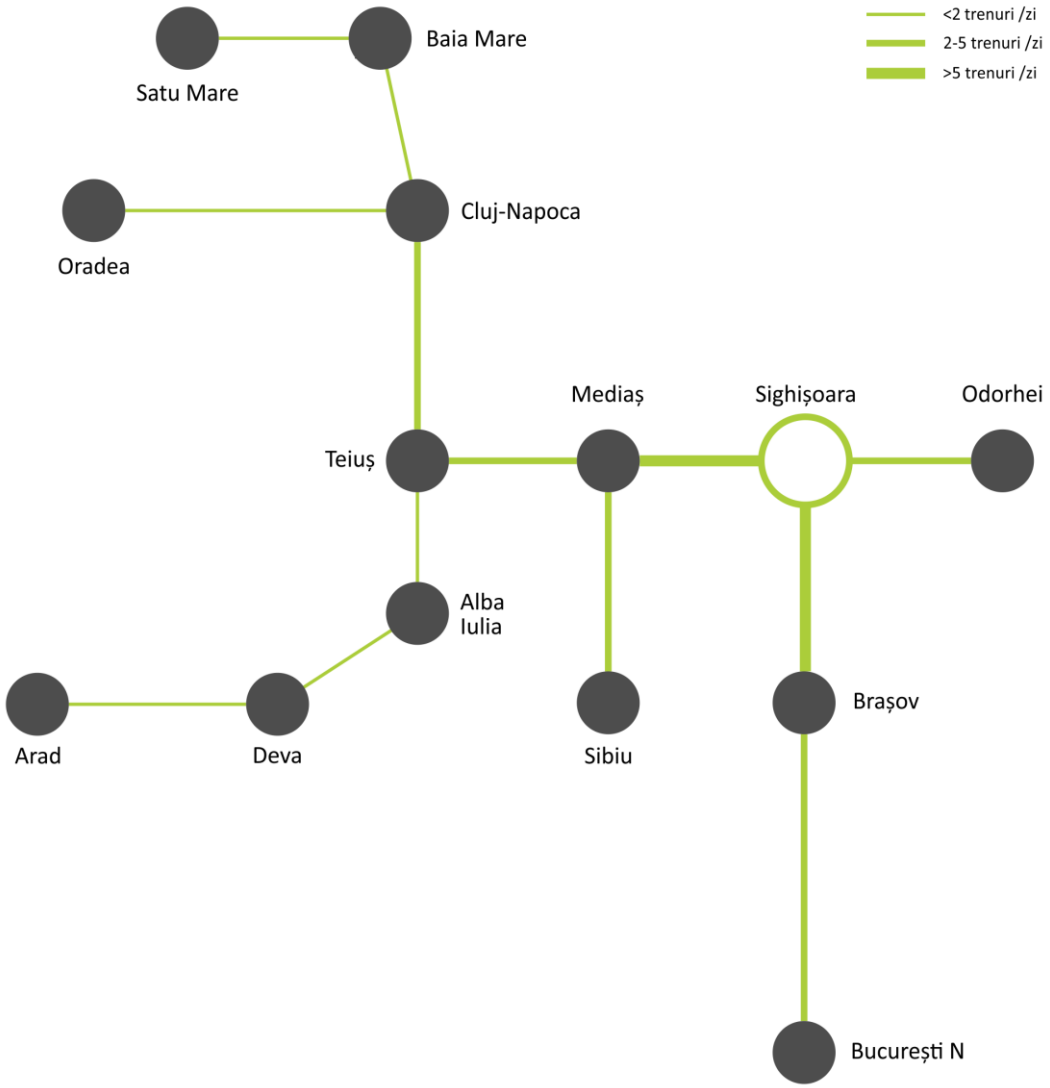
3.2.4. TRANSPORT FEROVIAR

Municipiul Sighișoara este deservit de magistrala de cale ferată 300, asigurând legături directe cu multiple centre urbane de la nivel național, precum Brașov, București sau Cluj-Napoca. Linia de cale ferată este dublă electrificată, această fiind și interoperabilă. Cursele din municipiul Sighișoara sunt operate numai de CFR Călători.

Infrastructura de transport feroviar din municipiului Sighișoara este completată de Gara Sighișoara, amplasată în zona de nord a municipiului. Gara este amenajată, dispunând de peroane protejate împotriva intemperiilor și locuri de odihnă pentru călători, sală de așteptare și puncte de vânzare a biletelor.

Cele mai frecvente curse sunt cele către Mediaș (8 curse / zi) și Brașov (7 curse / zi), acestea având o frecvență medie de aproximativ 2h și 40 min. Cursele către și dinspre municipiul Mediaș durează între 24 și 39 de minute, fiind o concurență directă pentru autovehiculul personal, în cazul acestui mijloc distanța dintre cele două municipii parcurgându-se în 38 de minute. Totodată, tronsonul Sighișoara – Mediaș prezintă și un puternic potențial turistic, putând fi astfel conturat un culoar turistic ușor accesibil prin intermediul transportului feroviar.

FIGURĂ 34 LEGĂTURILE FEROVIARE DIN GARA SIGHIȘOARA

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate pe mersultrenurilor.infofer.ro

În prezent, se află în implementarea proiectul de modernizare a magistralei 300 pe tronsonul Brașov – Simeria, fiind vizat inclusiv sectorul Brașov-Sighișoara. Modernizarea căii ferate va conduce la o

accesibilitate mai ridicată pe cale ferată către municipiul Sighișoara, precum și la o deplasare mai eficientă către acesta utilizând trenul. Astfel, trenul poate deveni o opțiune viabilă pentru turiști, cât și pentru potențiali navetiști. Proiectul prevede și instalarea unor panouri fonoabsorbante care să permită reducerea semnificativă a poluării fonice, în special în cartierul Bărăgan, acesta fiind traversat în mod direct de către calea ferată.

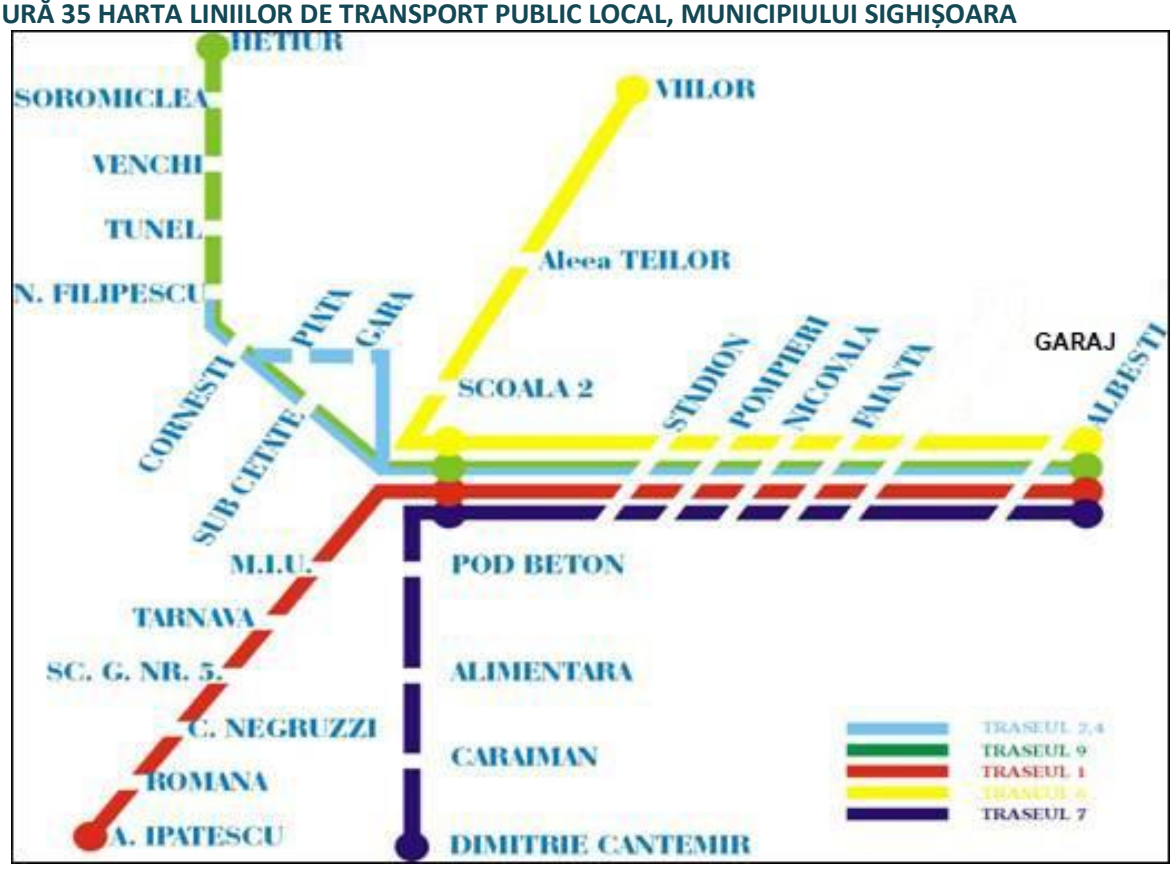
3.2.5. TRANSPORT PUBLIC LOCAL

Transportul public local din municipiul Sighișoara este asigurat de Societatea Comercială Apă Termic Transport S.A. Municipiul dispune de 7 curse de transport public local, după cum urmează[43]:

- Traseul 1: Garaj – Pod Beton 1 – Poșta Veche – Ana Ipătescu;
- Traseul 2: Garaj – Pod Beton 2 – Policlinică – Nicolae Filipescu;
- Traseul 3: Plopilor – Piață – Ana Ipătescu;
- Traseul 4: Garaj – Pod Beton 3 – Gara CFR – Piață – Nicolae Filipescu;
- Traseul 6: Garaj – Pod Beton 3 – Aleea Teilor – Viilor;
- Traseul 7: Garaj – Mănăstire – Ana Ipătescu;
- Traseul 9: Garaj – Pod Beton 2 – Policlinică – Nicolae Filipescu – Hetiur.

Harta liniilor de transport public se regăsește în figura de mai jos.

FIGURĂ 35 HARTA LINIILOR DE TRANSPORT PUBLIC LOCAL, MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: Societatea Comercială Apă Termic Transport SA.

În prezent, traseele de transport public local asigură legături către toate cartierele din municipiu. Totuși, în contextul dezvoltării urbane accentuate din ultimii ani, în special în zonele periferice, va fi nevoie actualizarea și extinderea traseelor pe viitor pentru a asigura accesul pentru toți locuitorii Sighișoarei.

[43] Cf. datelor furnizate de Societatea Comercială Apă Termic Transport S.A. prin adresa nr. 70/2021.

Două dintre traseele din municipiu susțin și curse pentru elevi, respectiv linia 2/4 și linia 7, acestea fiind prelungite către cartierele Venchi (linia 2/4) și Aurel Vlaicu (linia 7) la orele specifice de intrare/ieșire de la orele de curs. Totodată, începând cu sfârșitul lunii februarie 2021, elevii Liceului Joseph Haltrich amplasat în zona Cetății Medievale vor avea la dispoziție un microbuz adițional care să le permită transportul gratuit către unitatea de învățământ în intervalul 7.00 – 14.00.

Vehiculele aferente acestor trasee circulă după programul prezentat în tabelul următor. Se remarcă faptul că cea mai ridicată frecvență se înregistrează în cursul săptămânii pe traseul 1 (30 min. între vehicule). În cazul celorlalte trasee, frecvența este mai scăzută, variind în mare parte din cazuri între 60 și 120 de minute. De asemenea, se identifică și trasee cu număr redus de curse orientate, în principal, către orele de vârf, respectiv traseele 2, 6 și 7.

Pe parcursul zilelor de weekend frecvența și intervalul de funcționare al transportului public local sunt mai reduse în cazul tuturor liniile. Traseul 2 este singurul pe care nu se circulă sâmbăta și duminica, acest lucru nefiind însă un impediment major, luând în considerare faptul că traseul 4 parcurge un tronson similar, putând astfel să preia cererea.

TABEL 14 PROGRAMUL DE FUNCȚIONARE AL CURSELOR DE TRANSPORT PUBLIC LOCAL ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

LINIA DE TRANSPORT PUBLIC LOCAL	INTERVALUL DE FUNCȚIONARE[44]	FRECVENȚA
Traseul 1	În cursul săptămânii: 4.40 – 22.10 În weekend: 5.05 – 22.15	În cursul săptămânii: 30 min. În weekend: 60 min.
Traseul 2	În cursul săptămânii: 5.00 – 14.10 În weekend: Nu circulă.	Există doar 4 curse: 5.00, 5.35, 6.20 și 14.10. Acestora li se mai adaugă o cursă de elevi, cu plecare la ora 7.10.
Traseul 3	În cursul săptămânii: 7.30 – 13.30 În weekend: 7.30 – 13.30	În cursul săptămânii: Circuit. În weekend: Circuit.
Traseul 4	În cursul săptămânii: 5.50 – 22.10 În weekend: 5.00 – 22.10	În cursul săptămânii: 60 min. În weekend: 60 min.
Traseul 6	În cursul săptămânii: 5.10 – 22.10 În weekend: 5.00 – 22.10	Vehiculele circulă numai pe perioada orelor de vârf.
Traseul 7	În cursul săptămânii: 5.10 – 22.10 În weekend: 1 cursă la 8.15 și 1 cursă la 13.00	În cursul săptămânii: Vehiculele circulă numai pe perioada orelor de vârf. Cursele cu plecare la ora 7.00 (Garaj), respectiv ora 13.05 (Poșta Veche) sunt curse de elevi. În weekend: Există doar două curse.
Traseul 9	În cursul săptămânii: 4.45 – 22.10 În weekend: 5.00 – 22.15	În cursul săptămânii: 60 min. În weekend: 120 min.

Sursa: Societatea Comercială Apă Termic Transport SA.

Totuși, frecvența redusă a transportului public local poate reprezenta o problemă în special la nivelul orelor de vârf, conducând la unei creșteri a utilizării vehiculului personal pentru deplasările cotidiene. Totodată, utilizatorii nu au acces la informații în timp real cu privire la serviciile de transport public local, acest aspect scăzând atractivitatea serviciilor.

Plata călătoriei se realizează prin achiziționarea biletelor sau a abonamentelor disponibile, tarifele variind între 2.5 lei pentru o călătorie și 99 de lei pentru un abonament lunar transmisibil. Lista completă a opțiunilor de călătorie este următoarea:

[44] Intervalul de funcționare ia în considerare prima, respectiv ultima cursă de la capetele traseului.

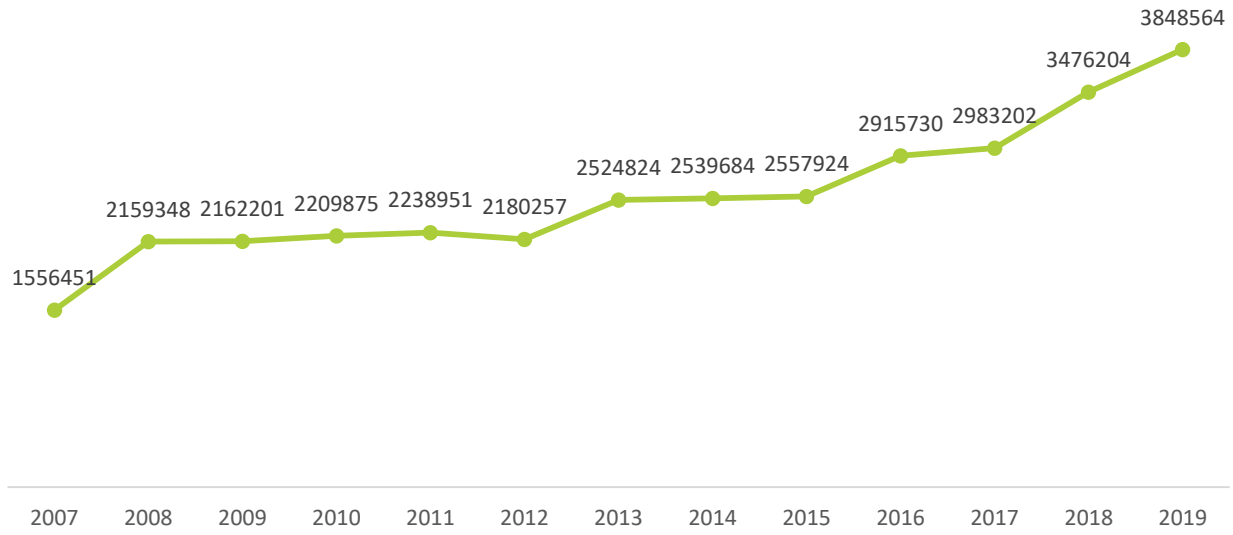
- Bilete călătorie în mediu urban – 1 călătorie (2.5 lei), 2 călătorii (5 lei);
- Bilete călătorie în autobuz – 15 lei;
- Abonamente nominale pe toate liniile din mediu urban – 30 de zile (79 lei), 30 de zile – numai zile lucrătoare (69 lei), 15 zile (40 lei), 15 zile – numai zile lucrătoare (35 lei);
- Abonamentele transmisibile pe toate liniile din mediu urban – 30 de zile (99 lei), 15 zile (50 lei);
- Abonamente de o zi pe toate liniile – 10 lei;
- Abonamente de 7 zile pe o linie – 21 lei.

Începând cu anul 2020, elevii din învățământul preuniversitar acreditat care au domiciliul în municipiul Sighișoara, beneficiază de gratuitate pe tot parcursul anului pentru călătoriile cu transportul public local prin intermediul unor abonamente sau legitimații de transport eliberate de compania SC Apă Termic Transport SA, în baza carnetului de elev[45].

În perioada 2007-2019, numărul călătoriilor efectuate cu transportul public local în municipiul Sighișoara a crescut considerabil, fiind cu 147% mai multe călătorii în 2019. Creșterea nu a fost însă una constantă, cele mai accentuate perioade evidențiindu-se în anul 2008 (39%), 2013 (16%) și 2018 (17%).

Utilizarea din ce în ce mai ridicată a transportului public local arată interesul locutorilor față de acest mijloc de transport, marcând un potențial de dezvoltare a acestuia ca alternativă la autovehiculul personal. Deși pentru municipiul Sighișoara nu se cunosc date concrete cu privire la repartiția modală, este necesar ca planificarea pentru perioada următoare să ia în considerare modul în care transportul public poate deveni unul dintre principalele mijloace utilizate de cetățenii municipiului Sighișoara.

FIGURĂ 36 NUMĂRUL DE CĂLĂTORII REALIZATE CU TRANSPORTUL PUBLIC LOCAL, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2007-2019

Sursa: Societatea Comercială Apă Termic Transport SA.

În ceea ce privește flota, Apă Termic Transport (ATT) SA dispune de 13 autobuze și 3 microbuze, toate aflate într-o stare tehnică bună, cu excepția unuia dintre autobuze care se află într-o stare tehnică medie. Atât autobuzele, cât și microbuzele au o vechime de peste 10 ani, cele mai noi fiind din anul 2008 (2 microbuze, standard Euro 4), iar cele mai vechi din anul 2000 (2 autobuze, standard Euro 2). Astfel, acestea au un nivel de poluare destul de ridicat, contribuind la degradarea calității aerului din municipiu. Este necesară

[45] Cf. HCL nr. 121/2020 privind acordarea gratuității la serviciul public de transport local rutier pe tot parcursul anului calendaristic pentru elevii din învățământul preuniversitar acreditat/autorizat cu domiciliul în municipiul Sighișoara.

modernizarea parcului auto al ATT SA, în special în contextul dezvoltării mobilității într-un mod durabil, pentru a asigura reducerea emisiilor din transport și a poluării locale și menținerea unei calități a aerului cât mai bună. Compania și-a exprimat interesul pentru achiziția unor vehicule prietenoase cu mediul pentru transportul public local din Sighișoara, evidențiind totodată problema finanțării acestora, compania neavând fondurile necesare pentru realizarea achiziției. Astfel, este necesară identificarea unor surse alternative de finanțare, precum Programul Operațional Regional pentru perioada 2021-2027.

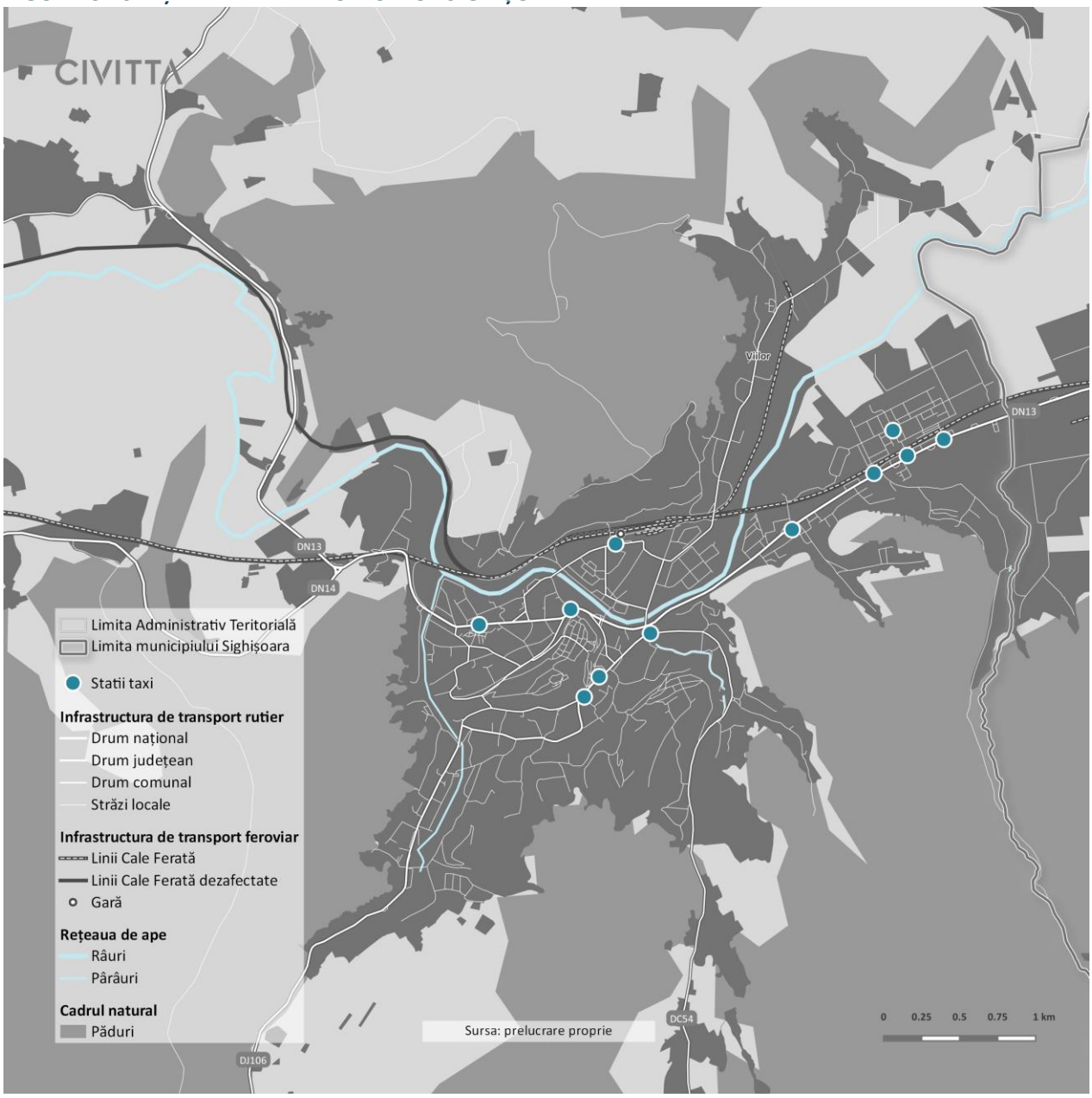
Nu în ultimul rând, în anul 2020, s-au amenajat 19 stații de transport public local, acestea dispunând de protecție împotriva intemperiilor, informații tipărite cu privire la circulația autobuzelor din municipiu, locuri de odihnă, coșuri de gunoi, precum și de panouri fotovoltaice, ce asigură iluminarea stațiilor. Acestea sunt amplasate pe străzile Consiliul Europei, Cornești, Mihai Viteazu, Ana Ipătescu, Viilor, Gheorghe Lazăr, Herman Oberth, 1 Decembrie 1918, Zaharia Boiu și Târnavei. Acest proces trebuie extins în perioada următoare, fiind necesară amenajarea corespunzătoare a tuturor stațiilor de transport public local din municipiu.

SERVICII DE TAXI

Transportul public local se realizează și prin intermediul serviciilor de taxi existente pe teritoriul municipiului. În prezent, sunt atribuite 108 autorizații de transport și 120 de autorizații taxi, atât pentru persoane fizice (PFA și II), cât și pentru persoane juridice (SC). Pe teritoriul municipiului sunt amenajare și 65 de locuri de parcare destinate staționării taxiurilor, distribuite după cum urmează:

- Str. Zaharia Boiu – 6 locuri de parcare;
- Str. Morii (în fața centrului medical Top Med) – 6 locuri de parcare;
- Str. Nicolae Bălcescu – 5 locuri de parcare;
- Str. Piața Hermann Oberth (restaurant Perla) – 9 locuri de parcare;
- Str. Horea Teculescu nr. 3-15 – 6 locuri de parcare;
- Str. Mihai Viteazu nr. 8 (în vecinătatea magazinului Lotus) – 5 locuri de parcare;
- Str. Mihai Viteazu nr. 77 (Detașamentul de Pompieri Sighișoara) – 5 locuri de parcare;
- Str. Mihai Viteazu nr. 95 – 5 locuri de parcare;
- Str. Mihai Viteazu nr. 115 (intrarea în cartierul Târnava II) – 5 locuri de parcare;
- Str. Rozelor nr. 2-8 – 3 locuri de parcare;
- Str. Libertății (în vecinătatea Gării și Autogării Sighișoara) – 10 locuri de parcare.

FIGURĂ 37 STAȚII DE TAXI ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: prelucrare propriu pe baza datelor furnizate de Primăria Municipiul Sighișoara

3.2.6. MOBILITATE ACTIVĂ

Mobilitatea activă este reprezentată de deplasările nemotorizate precum mersul pe jos sau cu bicicleta, aceasta fiind unul dintre elementele cheie ale mobilității urbane durabile. Totodată, mobilitatea activă reprezintă o componentă esențială în ceea ce privește calitatea locuirii și sănătatea urbană, contribuind în mod direct la îmbunătățirea celor două. Atât mersul pe jos, cât și mersul cu bicicleta sunt dependente de configurația urbanistică a orașelor, fiind necesar un sistem coerent de infrastructură specifică (circulații pietonale, piste de biciclete, parcări de biciclete etc.) pentru a crește cota modală aferentă celor două. Mobilitatea activă este și una dintre prioritățile din ultimii ani la nivel european, acest lucru concretizându-se și în sursele de finanțare existente pentru proiecte ce vizează dezvoltarea mobilității active.

DEPLASĂRI PIETONALE

În municipiul Sighișoara, infrastructura dedicată deplasărilor pietonale este reprezentată de zona Cetății Medievale, piețe, scuaruri, parcuri și zone verzi din municipiu, precum și de trotuarele aferente străzilor.

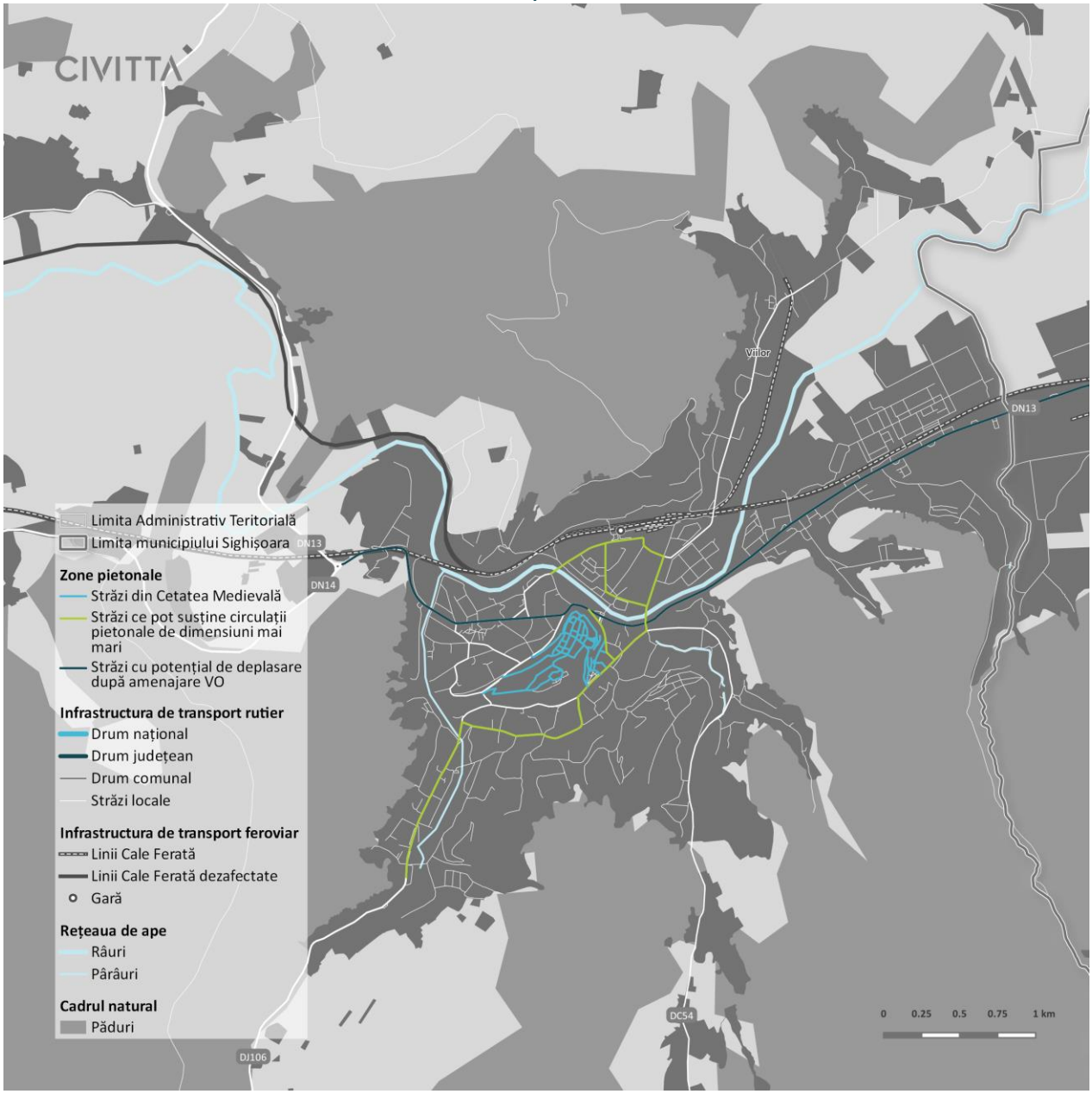
Una din zonele principale din punct de vedere al deplasării pietonale este zona Cetății Medievale. Această zonă se află pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, fiind astfel un important element de patrimoniu, dar și o principală atracție turistică la nivel local și național. Zona cuprinde numeroase obiective turistice și de patrimoniu, precum și sediul Primăriei Municipiului Sighișoara. În ceea ce privește mobilitatea, zona se evidențiază ca o zonă cu acces limitat și trafic calmat, aceasta având accesul traficului auto restricționat pe baza Regulamentului de parcare, acces și trafic în Cetatea Medievală Sighișoara – Zonă Protejată cu Valoare Mondială[46]. Viteza maximă admisă este de 10 km/h, facilitând astfel posibilitatea de deplasare pe jos atât a cetățenilor, cât și a turiștilor. Accesul în zona cetății este permis doar pentru rezidenți, persoanele juridice cu loc de parcare propriu, autovehicule de intervenții și autovehicule aparținând primăriei sau a personalului autorizat al primăriei, inclusiv primarul și viceprimarul. Acestora li se adaugă și persoanele care achiziționează un abonament de acces, în limita numărului de locuri de parcare disponibile în interiorul cetății[47].

Acesteia i se adaugă și străzile cu trotuare ce pot susține circulații pietonale de calitate, precum și dotări necesare (mobilier urban, iluminat public, vegetație de aliniament etc.), astfel încât să se contureze sub forma unor axe pietonale importante. Printre acestea se numără străzile 1 Decembrie 1918, Libertății, Gării, Andrei Șaguna, 1 Mai, Mihai Eminescu, Ana Ipătescu, Viilor sau Gheorghe Lazăr. Aceste străzi sunt importante atât prin prisma rolului lor de a conecta cartierele de locuințe cu zona centrală, cât și prin dotările către care oferă acces (gară, autogară, activități comerciale, servicii etc.). De asemenea, o parte dintre aceste străzi pot deveni străzi cu sens unic (ex. str. Gării + str. N. Titulescu, str. Ilarie Chendi (deja cu sens unic) + str. Mihai Eminescu etc.), fiind posibilă amenajarea unor trasee de transport nemotorizat (pietoni + biciclete) de calitate.

Importante la nivelul municipiului sunt și străzile de pe traseul DN13 (str. Cornești, str. Zaharia Boiu, str. Morii, str. Consiliul Europei și str. Mihai Viteazu), acestea având un profil generos, cu trotuare de dimensiuni mai ridicate. Totuși, DN13 concentrează și mare parte din traficul greu, acest lucru afectând în mod direct calitatea deplasărilor pietonale de pe acest traseu prin poluare (în special fonică), cât și prin crearea unui sentiment de nesiguranță, în special pe porțiunile unde nu există plantații de aliniament sau elemente suplimentare de delimitare a spațiilor pietonale de cele carosabile. Cu toate acestea, o dată cu implementarea variantei ocolitoare a municipiului și redirecționarea traficului greu în afara municipiului, va putea fi reorganizat profilul stradal al drumului național în vederea alocării unei suprafețe mai mari și prioritizării deplasărilor nemotorizate și transportului public local.

[46] Aprobat prin HCL nr. 128/2011.
[47] Cf. HCL 128/2011 privind aprobarea Regulamentului de Parcare, Acces și Trafic în Cetatea Medievală Sighișoara – Zona Protejată cu Valoarea Mondială.

FIGURĂ 38 ZONE PIETONALE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: prelucrare proprie

În ceea ce privește vegetația de aliniament, se remarcă faptul că numai o parte dintre străzile municipiului dispun de astfel de vegetație, contribuind la creșterea siguranței prin delimitarea evidentă a zonei pietonale de cele carosabile. Trotuarele celorlalte străzi sunt expuse direct, conturând o siguranță mai redusă. Străzile cu vegetație de aliniament sunt: str. Andrei Șaguna, str. Aron Pumnul, str. Ana Ipătescu, str. Crinului, str. Ecaterina Teodoroiu, str. Gheorghe Lazăr, str. Gării, str. Libertății, str. Ion Neculce, str. Ilarie Chendi, str. Nicolae Titulescu, str. Vlad Țepeș, str. Viilor, str. Zaharia Boiu, str. Horea Teculescu, str. 1 Decembrie 1918 și str. Mihai Eminescu[48].

O altă problemă identificată la nivelul municipiului este lipsa trotuarelor pe anumite străzi, cu doar 104 din cele 126 de străzi dispunând de cel puțin un trotuar și numai 28 dintre acestea având trotuar pe ambele sensuri. Acest lucru este cauzat de configurația străzilor din municipiu, majoritatea având un profil îngust, ce nu permite amenajarea unor trotuare corespunzătoare. Acestui aspect i se adaugă și parcările

[48] Cf. Registrului spațiilor verzi.

neregulamentare de pe trotuare, precum și degradarea îmbrăcăminților acestora, toate contribuind la o calitate precară a infrastructurii destinate deplasării pietonilor[49].

FIGURĂ 39 CALITATE SCĂZUTĂ A TROTUARELOR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

stânga – trecere peste Saeș str. Ana Ipătescu; dreapta – str. Ilarie Chendi; Sursa: arhiva constultantului

Nu în ultimul rând, municipiului Sighișoara este deficitar din punct de vedere al accesibilizării pentru persoanele cu mobilitate redusă, acesta nedispunând de amenajări specifice care să faciliteze accesul acestora către toate zonele din municipiu. Deplasarea acestora este îngreunată de diferite impedimente precum: diferențele de nivel între trotuar și zona carosabilă care pot îngreuna traversarea, starea precară a unora dintre trotuare, dar și dimensiunile reduse ale acestora pe anumite segmente, îmbrăcămintea necorespunzătoare a anumitor străzi (pământ, piatră de râu), lipsa amenajărilor tactile și auditive de la trecerile de pietoni pentru nevăzători și lipsa rampelor de acces către anumite dotări din municipiu.

Sunt astfel necesare acțiuni de accesibilizare a municipiului pentru a permite persoanelor cu mobilitate redusă să se deplaseze facil pe întreg teritoriul acestuia, oferindu-le acces către toate dotările și serviciile necesare. Intervențiile care vor viza modernizarea și extinderea deplasărilor pietonale vor trebui să ia în considerare și amenajări specifice pentru aceste persoane. Totodată, luând în considerare faptul că zona centrului istoric a municipiului se află pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, se va urmări respectarea tuturor reglementărilor în vigoare și, unde este necesar, realizarea unor amenajări care să nu afecteze zona protejată.

[49] Cf. Studiu de fundamentare PUG Municipiul Sighișoara – Studiul circulației urbane și transporturilor. Studiu de mobilitate, 2019. Disponibil la: https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/AllByUNID/0B090E0BE98A14D3C22584BE002760ED/$FILE/09_Studiu%20circulatii.pdf

TRANSPORT VELO

Municipiul Sighișoara nu dispune în prezent de niciun element de infrastructură destinată transportului velo amenajate în conformitate cu standardele în vigoare. Astfel, bicicliștii sunt nevoiți să utilizeze fie zona carosabilă, fie trotuarele aferente. Acest lucru creează impedimente pentru ceilalți participanți la trafic, în special pentru pietoni și, totodată, contribuie la scăderea siguranței bicicliștilor în trafic.

Luând în considerare dimensiunea municipiului, se remarcă posibilitatea de dezvoltare a unor piste de biciclete conform standardelor, dar și a dotărilor aferente care să susțină acest mijloc de transport ca o alterativă viabilă la utilizarea autovehiculului personal. Totuși, relieful, configurația orașului și faptul că zona centrală a municipiului este parte a Patrimoniului Mondial UNESCO reprezintă provocări adiționale în implementarea unei rețele de piste de biciclete, fiind astfel necesare studii de amenajare a acestora. Realizarea unui sistem de transport velo va contribui și la dezvoltarea turismului, creând oportunități de vizitare a orașului pe bicicletă, similar cu inițiativele promovate în alte orașe europene precum Florența, Verona sau Ljubljana.

Municipiul este, însă, deservit de traseele de biciclete de agrement din zona Târnava Mare. Principalul astfel de traseu are o lungime totală de 100 km și traversează 9 sate și municipiul Sighișoara. Traseul este în mare parte amenajat prin zonele de pădure, acesta situându-se în afara drumurilor naționale și județene, dar și a zonelor urbanizate. Traseul este considerat una dintre atracțiile turistice zonale și a contribuit de-a lungul anilor la dezvoltarea turismului și a economiei locale.

FIGURĂ 40 TRASEE TURISTICE ÎN ZONA COLINELE TRANSILVANIA, CE DESERVESC ȘI MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: Eco-România, disponibil la: https://www.eco-romania.ro/colinele-transilvaniei/trasee-de-drumetie-si-bicicleta-in-colinele-transilvaniei/

În acest context, este necesară corelarea unei viitoare rețele de piste de biciclete la nivel local cu traseele de cicloturism ce străbat municipiul, astfel încât să asigure o bună deplasare a bicicliștilor în zonă și conturarea unor trasee de interes la nivel local care să includă și obiective din interiorul Sighișoarei.

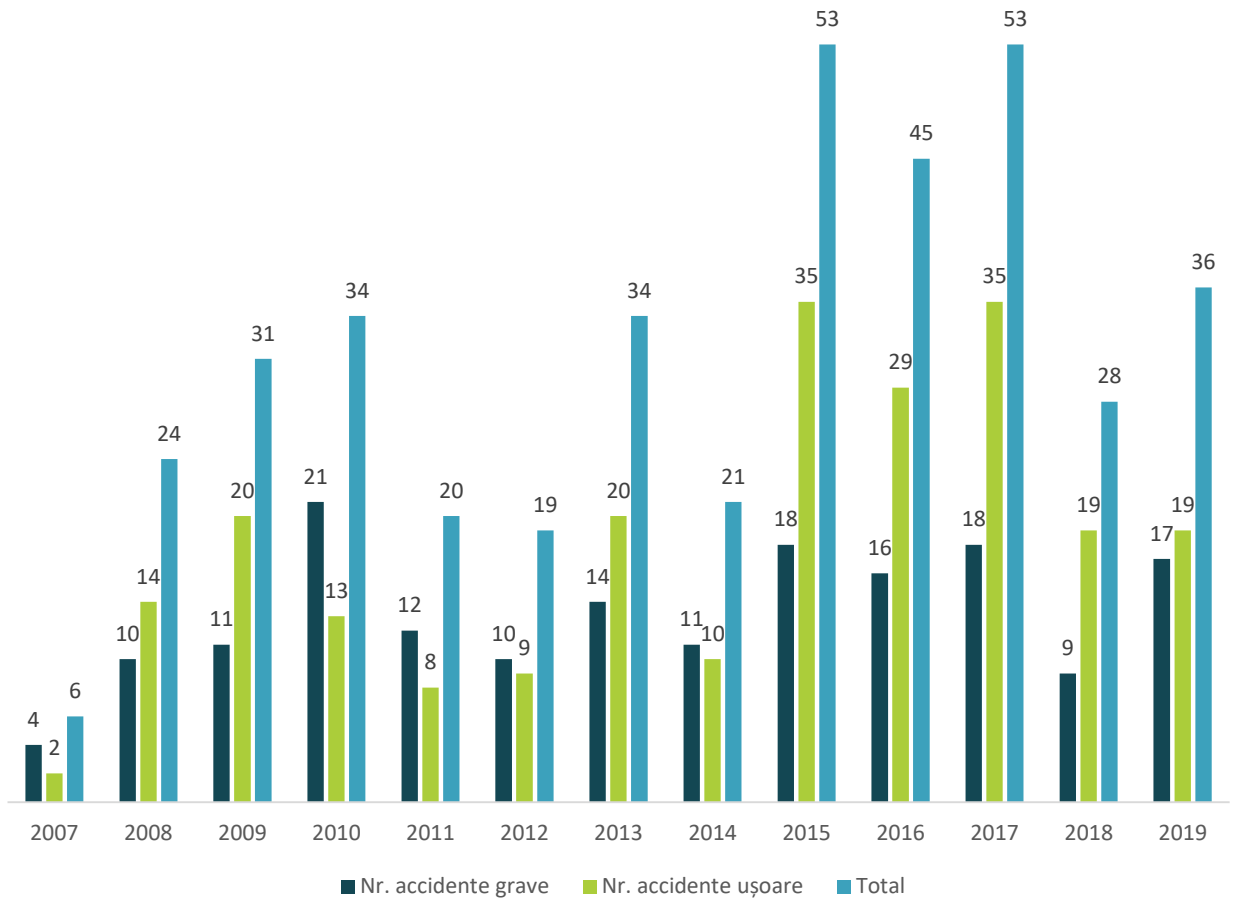
3.2.7. SIGURANȚĂ ÎN TRAFIC

În perioada 2007-2019, numărul accidentelor rutiere din municipiul Sighișoara a crescut considerabil, la nivelul anului 2019 înregistrându-se un total de 36 de accidente, de 6 ori mai multe față de anul 2007. Creșterea nu a fost una constantă, aceasta fluctuând în perioada studiată, evidențiindu-se ani în care numărul accidentelor a fost mult mai ridicat decât în anul 2019. Printre aceștia se numără anii 2015 și 2017 (53 de accidente) și anul 2016 (45 de accidente).

Se remarcă faptul că în perioada 2015-2018, numărul accidentelor grave a fost mai scăzut, mare parte dintre accidente fiind ușoare. Totuși, în anul 2019 se remarcă creșterea accidentelor grave, numărul acestora (17) apropiindu-se de cel al accidentelor ușoare (19).

În ceea ce privește numărul de victime rezultate din accidentele rutiere, în 2019 s-au înregistrat 7 persoane decedate, 13 persoane rânite grav și 28 de persoane rănite ușor. Numărul de decese rezultate în urma accidentelor este unul îngrijorător, acesta fiind mult mai ridicat față de anul 2007 (doar 1 deces) și, totodată, cel mai ridicat număr din perioada 2011-2019. Analizând principalele cauze ale accidentelor din perioada studiată, se evidențiază neacordarea priorității pentru pietoni ca principală cauza, justificând astfel numărul ridicat de victime.

FIGURĂ 41 ACCIDENTE RUTIERE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2007-2019

Sursa: IPJ Mureș[50]

[50] Cf. Adresa nr. 102.213/25.01.2021 a Inspectoratului de Poliție Județean Mureș.

Totuși, autoritățile publice locale au luat măsuri de remediere a gradului scăzut de siguranță în trafic evidențiat la nivelul municipiului, prin implementarea unui nou sistem de semaforizare de tip „Undă verde" pe DN13 (E60) și prin reorganizarea și marcarea corespunzătoare a trecerilor de pietoni de pe acest tronson. Conform Primăriei Municipiului Sighișoara, de la finalizarea proiectului în 2019 și până în august 2020, nu s-au mai înregistrat accidente cu victime în zona trecerilor de pietoni de pe acest tronson[51].

Demersurile de menținere a unui nivel ridicat de siguranță în trafic trebuie continuate de către autoritățile locale, fiind necesare măsuri de reducere a numărului de accidente și în celelalte zone care au concentrat un număr ridicat de accidente în perioada 2007-2019, precum cartierele Venchi, Rora și Hetiur sau străzile Ana Ipătescu și 1 Decembrie 1918[52].

3.2.8. CONCLUZII

Municipiul Sighișoara este bine conectat în teritoriu, având legături facile cu centrele urbane de la nivel județean, regional, național și european, fiind deservit de importante artere de infrastructură rutieră și feroviară. Astfel, municipiul are acces la o plajă mai largă de activități, dotări și servicii, ce se regăsesc în centrele urbane învecinate de dimensiuni mai mari (ex. Târgu Mureș, Sibiu, Brașov), completând astfel oferta locală.

La nivel local, sistemul de mobilitate existent prezintă o serie de probleme și disfuncționalități care contribuie la scăderea calității și atractivității serviciilor de mobilitate existente, fiind necesare intervenții de ameliorare și/sau eliminare a acestora. Printre acestea se numără gestiunea scăzuta a traficului rutier, parcările neregulamentare, calitatea scăzută și insuficiența infrastructurii destinate deplasărilor nemotorizate sau traficul greu din interiorul municipiului.

În ultimii ani autoritățile publice locale au inițiat diferite demersuri pentru a ameliora efectele negative pe care mobilitatea locală le are asupra mediului urban și a cetățenilor, fiind vizate modernizarea infrastructurii de transport, creșterea siguranței în trafic, îmbunătățirea serviciilor de transport public local sau eliminarea traficului greu din interiorul municipiului. Pentru dezvoltarea sistemului de mobilitate într-un mod sustenabil, este necesară continuarea și extinderea acestor demersuri și orientarea lor către intervenții mai ambițioase și mai cuprinzătoare, bazate pe principiile dezvoltării durabile și orientate către asigurarea unor servicii de mobilitate de calitate pentru cetățenii municipiului Sighișoara.

3.2.9. ANALIZA S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Municipiul este bine conectat în teritoriu prin intermediul drumurilor naționale DN13 (E60) și DN14 și de drumul județean DJ106.	Municipiul Sighișoara nu dispune de un Plan de Mobilitate Urbană.
Municipiul dispune de un sistem de semaforizare de tip „undă verde" pe traseul DN13 din interiorul municipiului.	Insuficiente date despre fluxurile auto. Fundamentarea intervențiilor asupra tramei stradale, optimizare și fluidizare trafic este dificilă.
Se află în implementare multiple proiecte de reabilitare a străzilor din municipiu.	Numai 70% din km de străzi din municipiu sunt modernizați (2019).
Există un regulament de gestionare a accesului în zona protejată – Cetatea Medievală, fiind astfel restricționat traficul din zona centrului istoric.	Traficul greu este concentrat pe traseul DN13 din interiorul municipiului, traversând majoritatea cartierelor de locuințe, precum și zona centrală,

[51] Primăria Municipiului Sighișoara, Reflectoare LED la trecerile de pietoni din municipiu, 2020. Disponibil la: https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/reflectoare+led+la+trecerile+de+pietoni+din+municipiu-0001552E

[52] Cf. Adresa nr. 102.213/25.01.2021 a Inspectoratului de Poliție Județean Mureș.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	rezultând în probleme de poluare (fonică și a aerului) și congestie.
Există un regulament de gestiune a parcărilor publice și de reședință din municipiu.	Trecerile peste râul Târnava Mare sunt concentrate în zona centrală a municipiului, cartierele din est și vest nefiind deservite de astfel de infrastructură.
Municipiul dispune de o gară feroviară funcțională.	La nivelul municipiului se evidențiază multiple situații de parcări neregulamentare pe trotuare sau pe prima bandă a carosabilului, precum și în zona Cetății.
Municipiul dispune de o rețea de transport public local, ce asigură inclusiv curse pentru elevi.	Flota transportului public local are o vechime de peste 10 ani, conturând un nivel de poluare ridicat.
Utilizarea transportului public local a crescut cu 147% în perioada 2007-2019.	Cetățenii nu au acces la informații în timp real cu privire la serviciile de transport public local.
În municipiu s-au amenajat 19 noi stații de transport public local.	Calitatea trotuarelor din municipiu este una deficitară, acestea fiind fie subdimensionate, fie în stare de degradare.
Cetatea Medievală Sighișoara se conturează ca o zonă cu acces limitat și trafic calmat, ce permite deplasarea facilă a pietonilor.	Doar 17 străzi dispun de vegetație de aliniament.
Ulterior implementării proiectului de semaforizare de tip „undă verde” (perioada 2019-2020) nu s-au mai înregistrat victime la trecerile de pietoni de pe traseul DN13 din interiorul municipiului Sighișoara.	Lipsa infrastructurii specifice destinate transportului velo, amenajate în conformitate cu standardele în vigoare.
	Lipsa amenajărilor specifice menite să asigure accesibilitatea persoanelor cu mobilitate redusă.
	Numărul accidentelor rutiere a fluctuat în perioada 2007-2019, acesta fiind considerabil mai ridicat la nivelul anului 2019.
	La nivelul anului 2019 s-au înregistrat cele mai multe decese (7) rezultate din accidente rutiere.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Conectarea la coridorul TEN-T Rin-Dunăre pe cale feroviară (rețeaua TEN-T Centrală) și rutieră (rețeaua TEN-T Globală).	Legăturile facile cu municipii mai dezvoltate contribuie la accentuarea migrației forței de muncă și a tineretului către aceste zone.
Acces facil la aeroporturile existente din vecinătate (Aeroportul Internațional Transilvania, Aeroportul Internațional Sibiu) și dezvoltarea noului aeroport Ghimbav din vecinătatea municipiului Brașov.	Creșterea economică a României și a nivelului de trai face ca un număr din ce în ce mai mare de persoane să își permită achiziția unei mașini (noi sau la mâna a doua) aspect care pune în continuare presiune pe infrastructura de transport rutier a municipiului.
Legături rutiere optime cu municipiile Mediaș (38 min.), Târgu Mureș (54 min.), Sibiu (1h 36 min.) și Brașov (1h 43 min.).	Cadru legal, Stas-urile și normativele pentru infrastructura dedicată mersului cu bicicleta existente la nivel național sunt învechite. Ghidul metodologic de reglementare a proiectării, execuției, utilizării și mentenanței lucrărilor de infrastructură pentru biciclete este în curs de avizare la MLPDA de peste 3 ani. Fără un cadru legal adecvat amenajarea pistelor de biciclete și a dotărilor aferente va fi mult îngreunată.
Legături feroviare optime cu municipiile Mediaș (29-39 min.) și Sibiu (2h 17 min.).	

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Existența traseelor de biciclete de agrement din zona Târnava Mare ce traversează municipiul.	
Existența unor programe de cercetare și schimb de experiență și bune practici precum Urbact / UIA (Urban Innovative post 2023) / Interreg Europe asigură finanțare și pentru proiecte de mobilitate urbană.	
Mobilitatea urbană rămâne o prioritate la nivelul UE și au asigurate deja resurse financiare considerabile prin FEDER pentru perioada 2023-2030. Acest aspect este întărit prin semnarea Acordului de la Paris și adoptarea „The Green Deal" care vizează neutralitatea din punct de vedere climatic al UE până în 2050.	
Proiectele propuse prin MPGT: drumul Trans Regio Ardeal, varianta de ocolire a municipiului Sighișoara, modernizare cale ferată pe tronsoanele Brașov – Sighișoara și Sighișoara – Coșlariu.	

3.3. PROVOCĂRI ECONOMICE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Din perspectiva evoluției economice, merită menționate câteva elemente de diferențiere cu o puternică amprentă istorică:

- **Târguri**: anul 1493 este cunoscut în istoria localității ca cel de ”boom” economic, ceea ce i-a oferit dreptul de a organiza un târg anual;
- **Industria textilă și a articolelor de îmbrăcăminte**: la sfârșitul secolului al XIX-lea apare în Sighișoara prima țesătorie mecanică din Transilvania. Oricum, Sighișoara este recunoscută ca având o tradiție industrială în derularea acestei activități, având încă de la început companii de confecții, țesătorii de stofe, mătase, bumbac, dar care, din cauza lipsei investițiilor în retehnologizare, a calității slabe și a prețurilor ridicate ale materiilor prime importate, și-au încetat activitatea;
- **Bazele industriilor creative și culturale** s-au pus în secolul al XIX-lea;
- **Alte sub-ramuri ale industriei prelucrătoare** puternic reprezentate, de-a lungul timpului: ceramică și porțelan, vase emailate și confecții metalice, faianță și sticlărie (moștenite de pe vremea Combinatului de faianță și sticlărie din Sighișoara) etc. Tradiția în aceste domenii a fost dobândită mai ales în cadrul agenților economici cu capital de stat sau majoritar de stat.

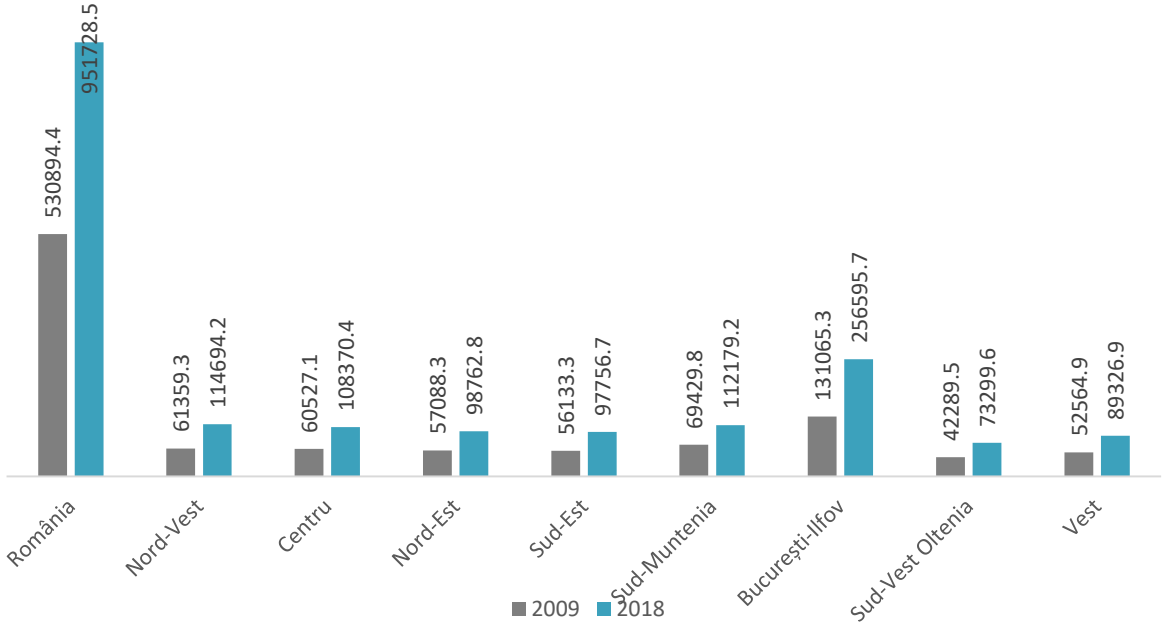
3.3.1. CONTEXT MACROECONOMIC. CONTEXT REGIONAL

Comparativ cu situația altor orașe din țară, din perspectiva PIB-ului/capita, Sighișoara are un nivel de dezvoltare similar Cugirului (Alba), Iernutului și Ludușului (Mureș), Cehu Silvaniei (Sălaj), Râșnovului (Brașov), aflându-se la mare distanță față de orașele puternic industrializate.

Regiunea Centru se poziționează pe locul 4, conform ultimelor date statistice furnizate de Institutul Național de Statistică (INS), în clasamentul național din perspectiva valorii Produsului Intern Brut, după regiunile București-Ilfov, Nord-Vest și Sud-Muntenia. În intervalul 2009-2018, PIB-ul acestei regiuni a avut a treia cea mai pronunțată creștere, similară cu cea înregistrată la nivel național (79%).

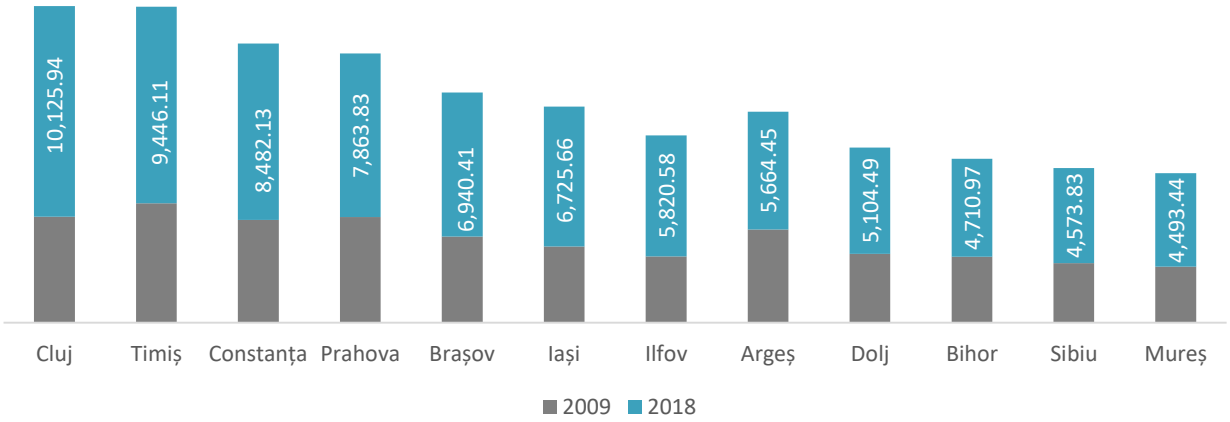
Județul Mureș (NUTS3) a avut în anul 2018 (ultimul pentru care există date detaliate la acest nivel teritorial), un PIB de 4,493.441 milioane euro, poziționându-se pe locul 3 la nivel regional (19% din PIB-ul regiunii de dezvoltare Centru), respectiv pe locul 13 la nivel național (2.19% din PIB-ul României).

FIGURĂ 42 PRODUSUL INTERN BRUT PE REGIUNI DE DEZVOLTARE, MILIOANE LEI

Sursa: INS. Tempo Online, 2021

FIGURĂ 43 PIB-UL JUDEȚELOR DE TOP, CU EXCEPȚIA MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, 2009 ȘI 2018, MILIOANE EURO

Sursa: INS. Tempo Online, 2021[53]

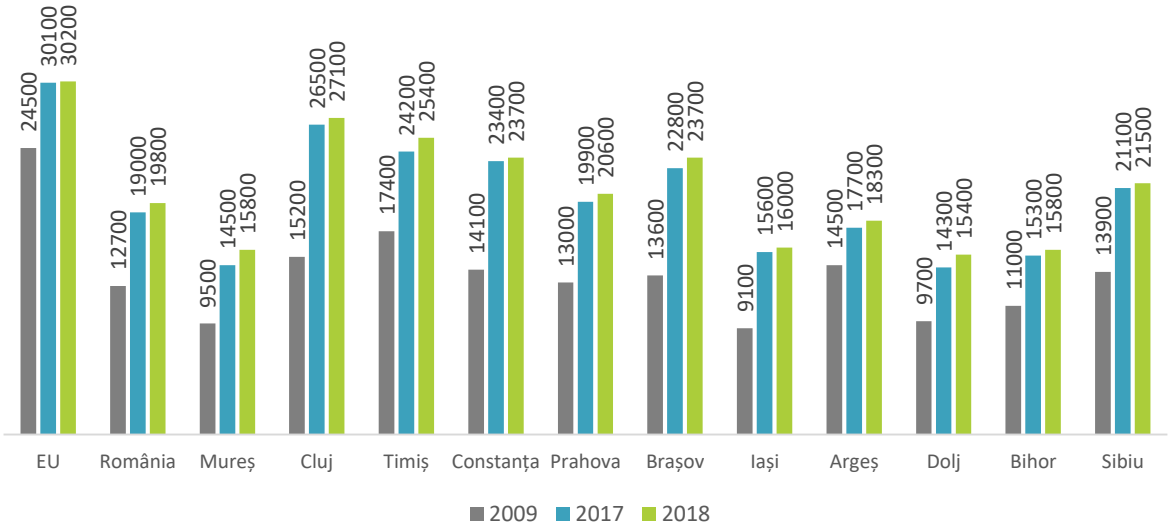
Din graficul de mai sus se poate observa poziția județului Mureș, din perspectiva acestui indicator. Există diferențe de dezvoltare comparativ cu celelalte județe mai active din punct de vedere economic din regiune, Brașov și Sibiu, care reușesc să genereze un output mai mare. Din perspectiva PIB/locuitor (la prețuri standard ale puterii de cumpărare), județul Mureș înregistra valoarea de 15.800 PPS/locuitor. Este foarte clar că administrația trebuie să încurajeze activități care generează un nivel de trai ridicat al populației și o valoare adăugată mai ridicată.

[53] *curs 2009 – 1 EUR=4.2399 RON, curs 2018 – 1 EUR=4.65 RON

S-a luat în calcul rata de creștere a PIB-ului în Purchasing Power Standard (PPS)[54] în intervalul 2009-2018, conform ultimelor date oficiale publicate de Eurostat. Mai simplu spus, PPS are ca efect o nivelare a datelor în comparație cu seriile bazate pe euro, deoarece țările cu PIB foarte mare pe cap de locuitor în euro au niveluri relativ ridicate ale prețurilor.

În ceea ce privește PIB-ul/locuitor în euro aferent anului 2018, prin care ne propunem să analizăm prosperitatea județelor pe baza creșterii economice, se poate estima[55] că județul Mureș atinge valoarea aproximativă de 7.600 euro.

FIGURĂ 44 DINAMICA PIB/LOCUITOR (PPS) LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2009, 2017, 2018

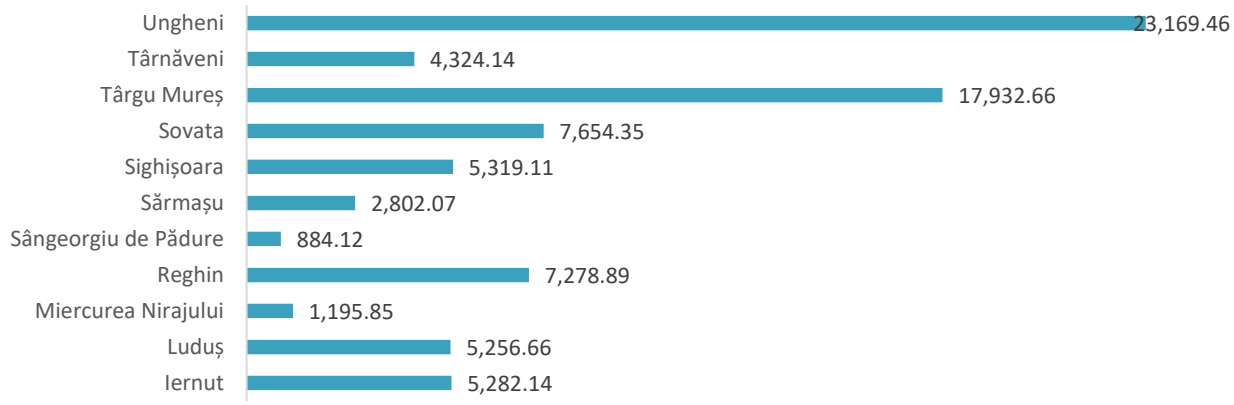
Sursa: Eurostat Database, 2021

Din perspectivă teritorială, statistica oficială nu calculează acest indicator la o scară teritorială mai redusă decât cea care corespunde nivelului NUTS 3 (județ). Cu toate acestea, conform estimărilor proprii oferim câteva valori ale PIB-ului/capita în cele mai importante localități urbane din județ, pentru anul 2018.

[54] Acest concept are la bază legea prețului unic, conform căreia, dacă pe diferite piețe condițiile sunt sensibil asemănătoare, atunci prețul unei mărfi tinde să fie același, dacă este exprimat în aceeași valută. În aceste condiții, arbitrajul internațional al prețurilor elimină orice diferențe de preț care s-ar putea ivi oriunde în lume. Dar datorită prezenței cheltuielilor de transport și manipulare a mărfurilor, în realitate arbitrajul nu reușește să egalizeze deplin prețurile, deși se consideră că aceasta nu distorsonează total legea prețului unic. De exemplu, pe plan internațional, există ”Indicele Big Mac”, care își propune să determine și să compare situația reală existentă pe piețele diferitelor țări în ceea ce privește prețul unui Big Mac. Indicele raportează prețul unui Big Mac în moneda națională a unei țări, la prețul acestui produs în dolari SUA. Astfel, datorită diferențelor existente, se poate observa cum unele valute sunt subevaluate pe piețele valutare internaționale, în timp ce altele sunt supraevaluate. Diferențele înregistrate se pot datora costurilor de transport, existenței barierelor în calea comerțului liber, costuri relative implicate de diferite materii prime procurate de pe piața locală, diferența în structura piețelor etc. Este important de notat că, dat fiind nivelul cursului valutar într-o perioadă de bază, dacă până în perioada curentă prețurile în țara de referință au înregistrat o creștere mai accentuată decât într-o altă țară parteneră de comerț, atunci moneda țării de referință înregistrează o depreciere relativ la cea a țării partenere și invers.

[55] Estimarea s-a făcut pornind de la valoarea PIB-ului la nivel județean pentru anul 2018 raportat la populația după domiciliu din județ. Astfel, s-a obținut o estimare a PIB-ului/locuitor la nivelul județului Mureș. Recent, Eurostat a publicat valoarea pentru anul 2018 care a atins valoarea de 8.300 euro/locuitor.

FIGURĂ 45 PIB LOCAL/CAPITA ÎN EURO ÎN MUNICIPIILE ȘI ORAȘELE DIN JUDEȚUL MUREȘ, 2018

Sursa: Calcule proprii, 2021

Comparativ cu situația altor orașe din țară, din perspectiva PIB-ului/capita în euro, Sighișoara are un nivel de dezvoltare similar Cugirului (Alba), Iernutului și Ludușului (Mureș), Cehu Silvaniei (Sălaj), Râșnovului (Brașov), aflându-se la mare distanță față de orașele puternic industrializate, care au reușit să atragă și capital străin important dezvoltării economice și creșterii nivelului de trai (ex.: Ghimbav sau Mioveni).

Valoarea adăugată brută (VAB)[56] înregistrată la nivel județean a atins, în anul 2017, valoarea de 3.560,61 milioane euro, în creștere nominală cu 45% față de anul 2009. Spre comparație, la nivel regional, aceasta a crescut în același interval de timp, cu 42%, iar la nivel național cu 49%.

Din estimarea PIB-ului local putem presupune că localitățile care contribuie cel mai mult la outputul județului sunt: Ungheni, Târgu Mureș, Sovata, Reghin, Sighișoara.

Economia județului Mureș se bazează, din ce în ce mai mult, pe sectorul terțiar (aproximativ 57%) și industrial (peste 32%), din care industria prelucrătoare contribuie cu aproximativ 93% (29% la VAB totală).

Economia județului nu este printre cele mai competitive din țară, iar ramurile intensive în know-how high-tech, cum ar fi IT&C, au printre cele mai reduse contribuții la formarea valorii adăugate brute, dar care înregistrează creșteri notabile în intervalul de analiză (128%), alături de activitățile profesionale, științifice și tehnice – o creștere de 3 ori mai mare - sau administrație publică, educație, sănătate (109%). O creștere a valorii adăugate brute înregistrează și comerțul, transporturile și industria ospitalității (+64%).Cum aceste date sunt agregate la nivel județean, este greu să estimăm care este aportul municipiului Sighișoara la dezvoltarea domeniilor. Putem totuși să presupunem că are cea mai mare contribuție, alături de Sovata, în ceea ce privește industria ospitalității, date fiind resursele turistice de care dispune.

Pe de altă parte, manufactura este un pilon important al structurii economiei județene, contribuind cu aproximativ 30% la VAB-ul județului Mureș. Industria extractivă, producția și furnizarea de energie electrică și termică, distribuția apei au ponderi reduse la dezvoltarea industriei, per ansamblu, așadar cea mai mare contribuție o are industria prelucrătoare (manufactura). În comparație cu anul 2009, valoarea adăugată din manufactură a crescut cu 49%. O tendință de descreștere pronunțată în intervalul de analiză se întâlnește în agricultură (-5%), construcții (-13%) și în servicii financiare (-9%).

Ponderi importante dețineau comerțul, transporturile și hotelurile și restaurantele (56%) sau tranzacțiile imobiliare (7.81%). În perioada de analiză, ambele domenii au înregistrat creșteri: comerțul, transporturile și hotelurile și restaurantele – 56% și tranzacțiile imobiliare – 9%.

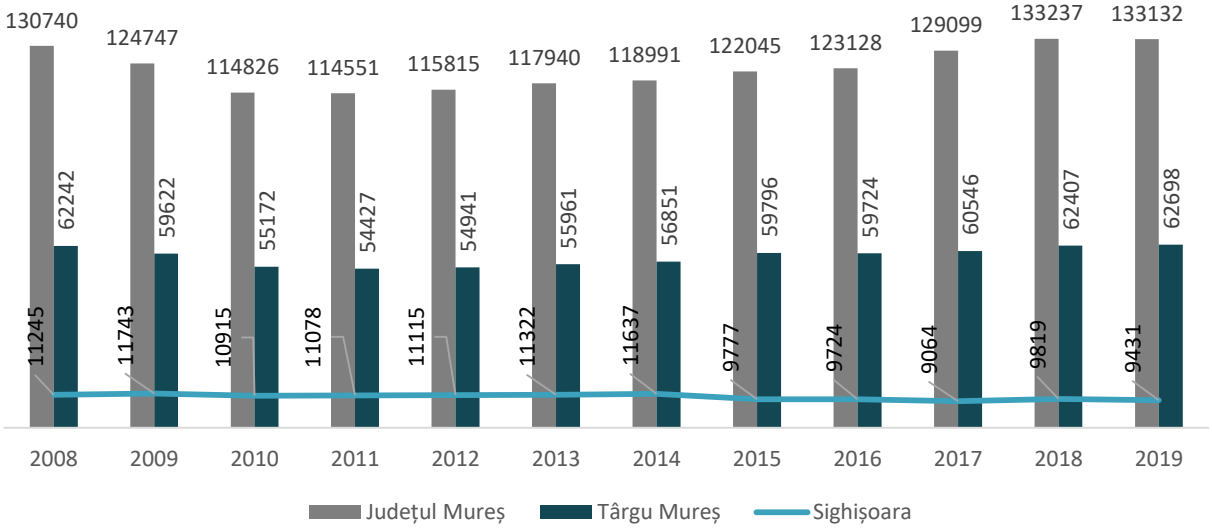
[56] Produsul Intern Brut reprezintă rezultatul final al activității de producție al unităților productive rezidente, în decursul unei perioade. Valoarea Adăugată Brută este soldul contului de producție reprezentând valoarea nou creată în procesul de producție. Această diferență poate să apară sub influența altor variabile, precum: impozitele pe produse, inclusiv taxa pe valoare adăugată, taxele vamale și subvențiile pe produse.

3.3.2. FORȚA DE MUNCĂ

Dintr-o populație de peste 33.000 de persoane, peste 23.000 (adică 71%) de persoane sunt în vârstă de muncă. Cu toate acestea, ceea ce se observă la nivelul Municipiului este că doar un procent restrâns dintre aceste persoane (4.872, adică 15%, conform ListăFirme) sunt angrenate în activitățile economice locale, respectiv în companiile active din Sighișoara. Diferența dintre cei 4.872 angajați în companiile active raportați de ListăFirme și numărul mediu de salariați de 9.432 este dată de angajații din sectorul public și de către acei angajați din companii devenite inactive (insolvență, radiere), în sensul în care ListăFirme nu raportează și angajații din instituțiile publice, numai pe cei din privat. De asemenea, nu sunt raportați, la nivel de ListăFirme, angajații din bănci. Din păcate, în baza răspunsului nr. 134/11.01.2021, nu s-a reușit obținerea datelor de la ITM Mureș cu privire la situația contractelor de muncă active și a salariaților activi care oferea o imagine cu privire la toți angajatorii din municipiu, pe forma de proprietate și forma juridică. Această statistică ar fi oferit cu exactitate situația salariaților în sectorul public și în cel privat. Momentan, rămâne în picioare afirmația conform căreia doar o pondere mică din resursele de muncă sunt angrenate în companiile din municipiul Sighișoara.

Din acest punct de vedere, este important să înțelegem de ce apare acest fenomen și cum poate fi contracarat astfel încât să existe o retenție locală a talentelor. În ceea ce privește numărul mediu de salariați din municipiul Sighișoara, în perioada 2008-2019, se poate observa o evoluție fluctuantă a acestui indicator, influențat de trendurile naționale sau chiar globale.

FIGURĂ 46 NUMĂRUL MEDIU AL SALARIAȚILOR, 2008-2019

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

În intervalul de analiză, s-a constatat o scădere a numărului mediu de salariați cu 16%[57]. În anul 2019, Sighișoara se afla pe locul al 3-lea la nivel județean, în topul atractivității pentru angajați, după Târgu Mureș și Reghin. De la un an la altul s-a observat o fluctuație a personalului și trebuie identificată sursa acestui trend și găsite instrumente pentru a stabiliza piața forței de muncă. Pentru companiile locale, aceste fluctuații nu sunt benefice, iar pentru alți investitori, piața locală nu pare tentantă, ba mai mult, pare riscantă. Promovarea sustenabilității și stabilității pieței forței de muncă este imperios necesară, acest lucru putând fi realizat de administrația publică prin încurajarea activităților economice cu o valoare adăugată

[57] În Sighișoara există perspective demografice superioare în ceea ce privește reproducerea populației și viitoarele resurse de muncă, deoarece are forță de muncă tânără și mai ales adultă angrenată în economia urbană.

mai ridicată care să asigure un nivel salarial mai mare, astfel încât să mențină în municipiu resursele de muncă, tentate de mirajul salariilor mai mari din exterior, pentru joburi sezoniere.

TABEL 15 TOPUL FIRMELOR DUPĂ NUMĂRUL ANGAJAȚILOR, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

DENUMIRE	OBIECTUL DE ACTIVITATE	NUMĂRUL DE SALARIAȚI (2019)
CESIRO SA[58]	Fabricarea articolelor ceramice	894
HOCHLAND ROMANIA SRL	Fabricare produse lactate și brânzeturi	403
SEFAR SRL	Producția de țesături	352
VES SA[59]	Vase emailate	340
KRAFT LOGISTIC SRL	Transporturi rutiere de mărfuri	204
CORALIA COM SRL	Comerț produse alimentare, băuturi și tutun	152
PROLEG GUARD SECURITE SRL	Activități de protecție și gardă	120
TARNAVA SA	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte	118
MONOSUISSE	Pregătirea fibrelor textile	112
TBS AVIATION SRL	Mecanică generală	98
ECOSERV SIG SRL	Construcții drumuri și autostrăzi	96

Sursa: ListaFirme, 2021

În ceea ce privește numărul absolvenților a diverse școli, facultăți se poate observa un număr redus al acestora, mai ales în cazul absolvenților de studii superioare, iar aici o influență puternică o are desființarea extensiilor universitare din municipiu, care asigurau totuși un pol de licențiați, un element de diferențiere a Sighișoarei comparativ cu orașele concurente din județ: Reghin sau Târnăveni. Până în anul 2018, un alt element de diferențiere al Sighișoarei a fost reprezentat de învățământul tehnic de maiștri, care mai figura în statistica județeană doar în Târgu Mureș, învățământ care prin natura sa se organizează la solicitarea agenților economici. Din păcate, acest tip de învățământ nu mai există în municipiul Sighișoara, fiind desființat. Totodată, mai există, la nivel local, inițiative pentru formarea și pentru inițierea unor standarde ocupaționale care își propun să ridice anumite ocupații la rang de artă. Un exemplu în acest sens este compania VES SA, care a inițiat procesul de elaborare a standardului ocupațional pentru ocupația de ”emailator”, pornind de la faptul că personalul care realizează această activitate trebuie să aibă îndemânare, creativitate și atenție la detalii, emailarea făcându-se într-o proporție semnificativă, manual, iar această ocupație trebuie să se mențină, tradiția o cere. Oricum, diferența dintre emailarea mecanică/automatizată și cea manuală este vizibilă. Supraviețuirea acestei ocupații stă în aducerea ei în zona de meșteșug, creație, artă[60]. Administrația poate să gândească, împreună cu operatorii economici, cursuri de formare sau programe care să atragă talent sau care să urce nivelul calificărilor existente în prezent.

Totuși, din perspectiva persoanelor cu domiciliul în municipiul Sighișoara, cuprinse în programe de formare profesională, conform AJOFM, cele mai multe dintre acestea au absolvit cursul de ”Lucrător în comerț” (90 de persoane în intervalul 2007-2019), ”Operator calculator electronic și rețele” (67 persoane),

[58] Conform ListăFirme, compania Cesiro apare în insolvență (inactivă), cu toate că desfășoară în continuare activități economice.

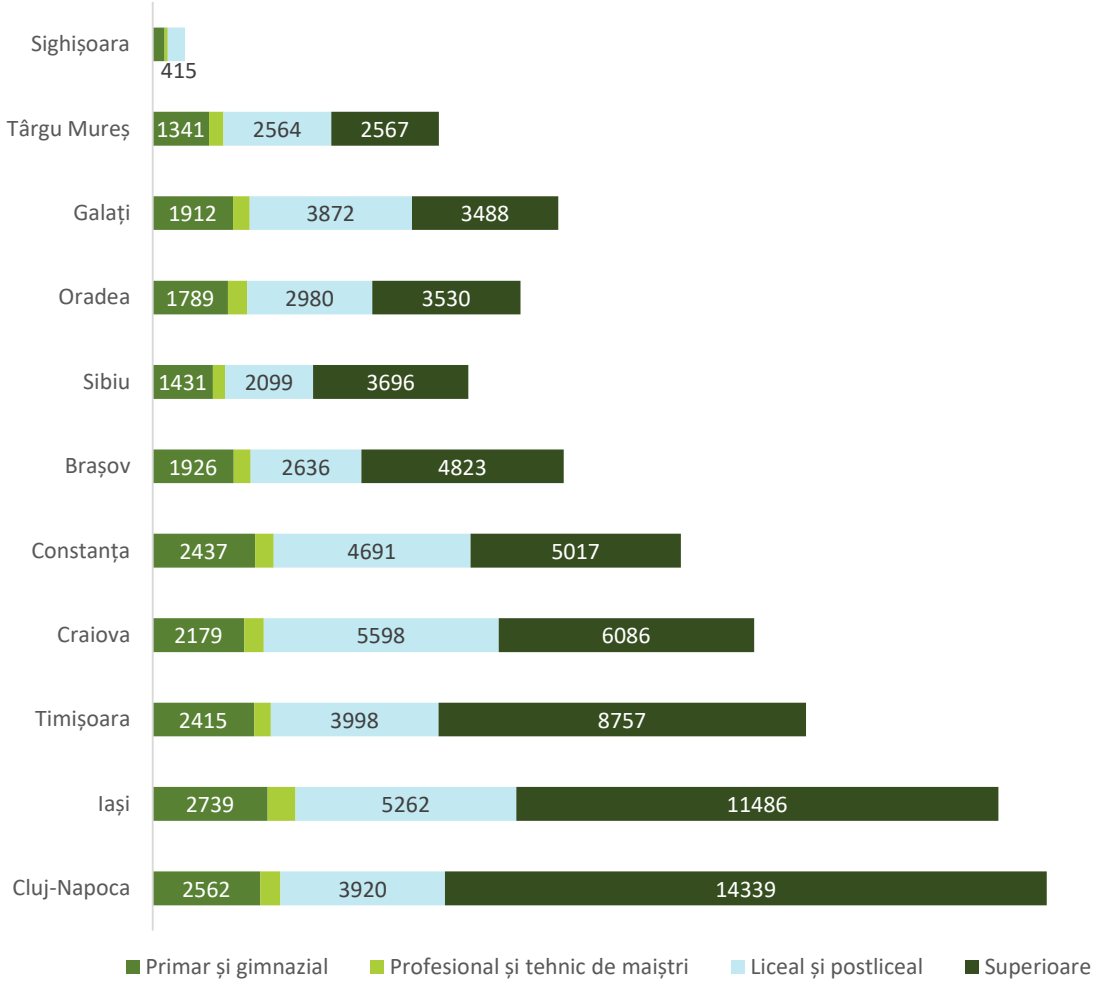
[59] Conform RECOM, sediul social al companiei este în Municipiul Sighișoara, dar o parte din fabrică este pe teritoriul UAT Albești.

[60] Această situație se întâmplă deja în companiile din Germania sau Austria.

”Administrator pensiune turistică” (65 de persoane), iar cele mai puține au absolvit cursul de ”Comerciant vânzător mărfuri nealimentare” (1 persoană) sau ”Tehnician în turism” (1 persoană).

În ceea ce privește locurile de muncă vacante, numărul acestora este în descreștere de la 1.875 de locuri de muncă disponibile în anul 2013, la 482 de locuri de muncă în anul 2019. Cele mai multe locuri de muncă au fost disponibile în domeniul în care municipiul demonstrează avantaj competitiv și preocupări viitoare – fabricarea articolelor din textile (o medie de 335 de locuri vacante/an, în intervalul 2013-2019). De-a lungul timpului, foarte multe locuri de muncă au fost disponibile și în domeniul ceramicii, însă numărul acestora a scăzut începând cu anul 2017.

FIGURĂ 47 NUMĂRUL DE ABSOLVENȚI PE NIVELURI DE EDUCAȚIE, PE PRINCIPALELE CENTRE DIN ROMÂNIA, 2018

Sursa: Eurostat Database, 2021

Totodată, conform site-ului meserii.ro, există 543 de absolvenți ai diverselor cursuri de formare profesională organizate în Sighișoara, obținând calificările, conform standardelor de pregătire profesională, menționate mai jos. Învățământul profesional se desfășoară la Liceul Tehnologic nr. 1 Sighișoara, fiind atât școală profesională, cât și liceu tehnologic. Situația elevilor se prezintă în felul următor:

TABEL 16 SITUAȚIA ELEVILOR PE CALIFICĂRI PROFESIONALE ȘI TEHNICE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2021

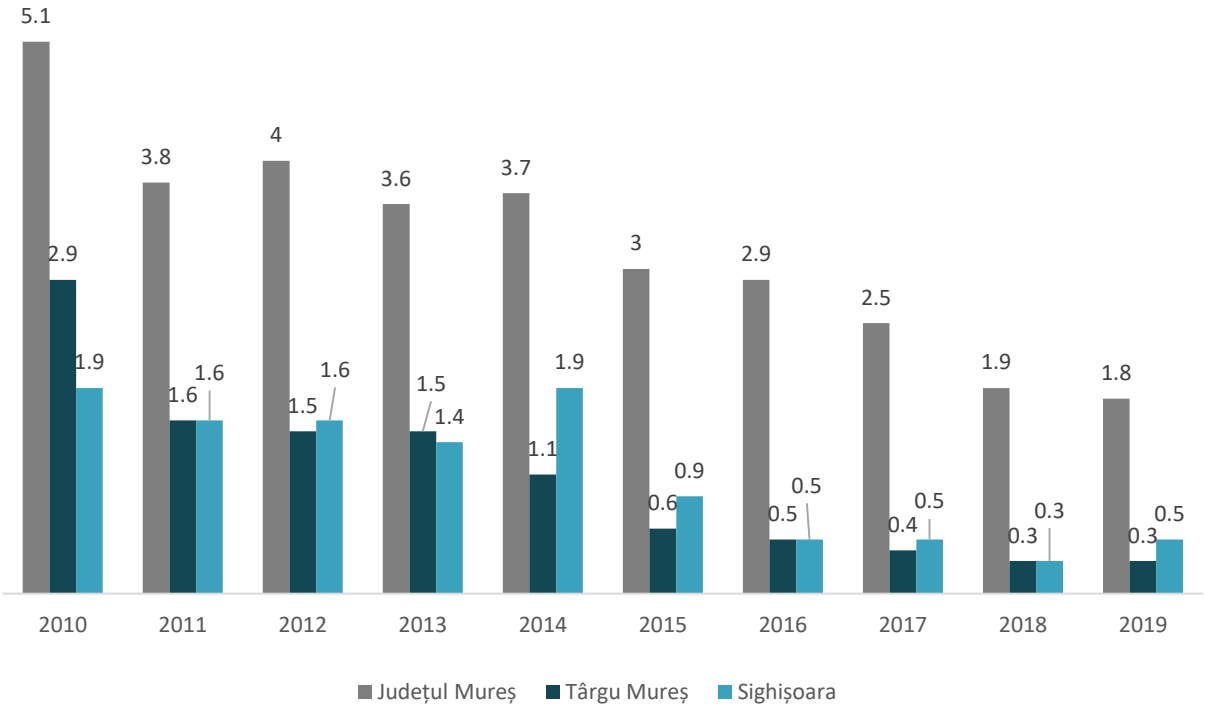
TIP	PROFIL	CALIFICARE	TOTAL ELEVI
Școală profesională	Servicii	Comerciant - vânzător	52
Școală profesională	Tehnic	Confecționer produse textile	21
Școală profesională	Tehnic	Electrician exploatare joasă tensiune	26
Școală profesională	Servicii	Lucrător hotelier	25
Școală profesională	Tehnic	Mecanic auto	41
Școală profesional	Tehnic	Mecanic utilaje și instalații în industrie	40
Școală profesională	Tehnic	Operator ceramică fină	47
Liceu tehnologic	Tehnic	Tehnician electrician electronist auto	25
Liceu tehnologic	Servicii	Tehnician în activități economice	47
Liceu tehnologic	Servicii	Tehnician în turism	70
Liceu tehnologic	Tehnic	Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații	54
Liceu tehnologic	Tehnic	Tehnician operator tehnică de calcul	49
Liceu tehnologic	Tehnic	Tehnician proiectant CAD	46

Sursa: meserii.ro, 2021

Calificările respectă, în mare parte, profilul economic și domeniile mai dezvoltate la nivelul municipiului, unde există o nevoie pentru personal calificat: tehnician în turism, operator ceramică fină, inițiat la solicitarea companiei Cesiro, sau confecționare produse textile. Situația este mai favorabilă comparativ cu cea din Târnăveni, spre exemplu, unde sunt mai puțini absolvenți și de mai puține calificări, dar mai puțin favorabilă comparativ cu Reghin, unde există peste 1.000 de absolvenți, dat fiind faptul că acolo activează 2 unități de învățământ.

În luna noiembrie 2020, ultima pentru care se găsesc date oficiale, în municipiul Sighișoara erau înregistrați 128 de șomeri (2% din totalul șomerilor înregistrați în județul Mureș), din care 63 de sex masculin și 65 de sex feminin. În anul 2019, Sighișoara a avut printre cele mai scăzute procente ale șomerilor înregistrați în totalul resurselor de muncă. În intervalul de analiză, se observă o rată a șomajului sub cea județeană, regională, respectiv națională. Trebuie menționat faptul că nu toate persoanele fără loc de muncă sunt înregistrate în evidențele Agenției Locale pentru Ocuparea Forței de Muncă.

FIGURĂ 48 PONDEREA ȘOMERILOR ÎN TOTALUL RESURSELOR DE MUNCĂ, ÎN JUDEȚUL MUREȘ, MUNICIPIUL TÂRGU MUREȘ ȘI MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2008-2019

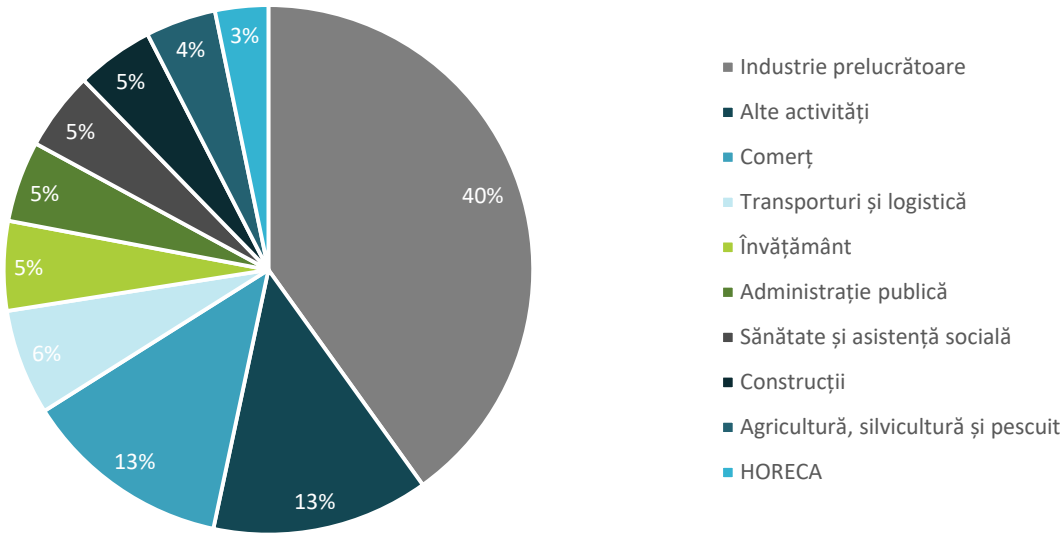

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

În ceea ce privește nivelul salarial din municipiu, dat fiind faptul că nu dispunem de date oficiale pentru acest nivel teritorial, dar luând în calcul structura economică a Sighișoarei, este foarte probabil ca acesta să se situeze sub valorile nete înregistrate la nivel regional (2.757 lei) sau la nivel județean (2.739 lei). Cu toate acestea, dacă este să ne raportăm strict la mediul privat, pe baza cheltuielilor totale ale companiilor, putem estima un salariu mediu brut lunar de 4.600 lei (estimare grosieră). Din păcate, după cum se arată și în analiza sectorială, dar și în analiza nivelurilor de educație a absolvenților, activitățile practicate în municipiu sunt intensive în forță de muncă, iar valoarea adăugată este redusă, ceea ce conduce la un nivel salarial scăzut la nivelul municipiului. Din acest motiv, salariații migrează temporar în străinătate pentru a-și completa veniturile, o caracteristică pentru municipiul Sighișoara. Conform studiului ”Orașe Magnet”[61], elaborat de Banca Mondială, din municipiul Sighișoara au migrat spre municipiul Târgu Mureș, în intervalul 2001-2011, 325 de persoane. În ceea ce privește ocuparea, conform datelor de la Recensământul din 2011, structura ocupațională din municipiul Sighișoara se prezintă în felul următor:

[61] https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/327451497949480572/magnet-cities-migration-and-commuting-in-romania

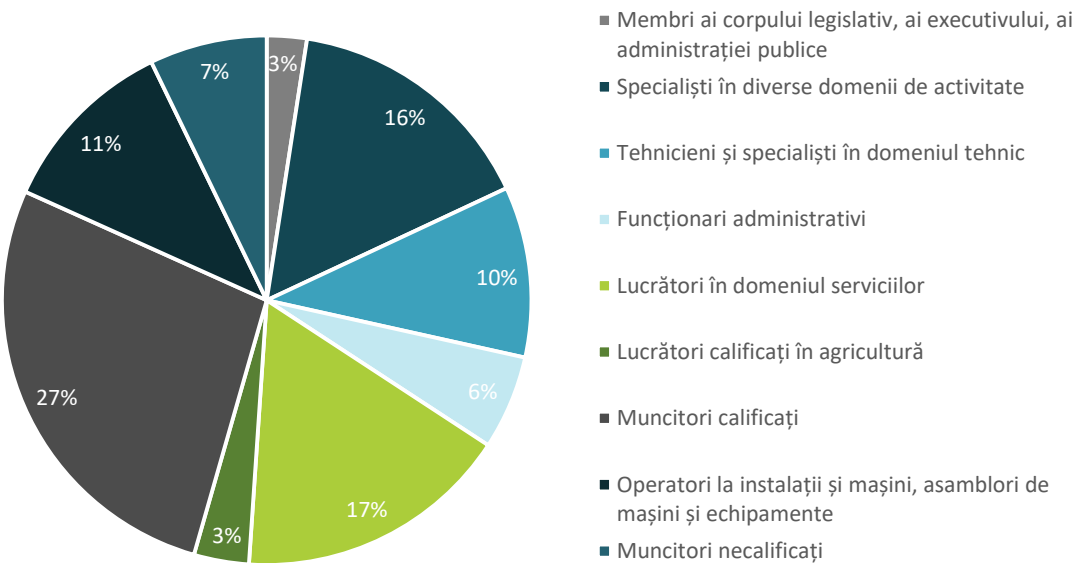
FIGURĂ 49 STRUCTURA OCUPAȚIONALĂ A POPULAȚIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2011

Sursa: INS. Rezultate Definitive ale Recensământului General al Populației și Locuințelor din 2011

În ceea ce privește ocuparea în domeniile la nivel de 4 grupe, se constată că cele mai multe persoane din municipiul Sighișoara erau ocupate în servicii (5.797 persoane – 48%), urmate de cele ocupate în industrie (5.281 persoane – 43%). O pondere relativ mare din populație, care nu se regăsește în statisticile despre agenții economici, este cea ocupată în agricultură, unde ocuparea informală, mai ales în agricultura de subzistență, își spune cuvântul (pentru anul 2011, conform datelor RPL, aproximativ 7.000 de persoane s-ar afla în această categorie).

FIGURĂ 50 STRUCTURA OCUPAȚIONALĂ A POPULAȚIEI DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, LA NIVEL DE GRUPE MARI, 2011

Sursa: INS. Rezultate Definitive ale Recensământului General al Populației și Locuințelor din 2011

Cele mai multe persoane ocupate erau încadrate în categoria muncitorilor calificați (27%) ceea ce este un avantaj, întrucât arată, printre altele, și un interes al companiilor cu profil industrial, mai ales, de a forma muncitorii la locul de muncă. Raportat la alte orașe din România, se constată că municipiul are cam același număr al muncitorilor calificați precum orașul Cugir (3.386), municipiul Mediaș (3.324) sau municipiul Turda (3.186).

Muncitorii necalificați sunt prezenți și ei în proporție de 7%. Din acești muncitori, putem presupune că doar 32% sunt instruiți de sistemul de învățământ sau de cel de formare și calificare profesională (543 absolvenți de calificări profesionale, respectiv 485 care au absolvit învățământul profesional și tehnic de maiștri). Diferența este reprezentată, cel mai probabil, de către acei angajați care, așa cum spuneam mai sus, sunt calificați la locul de muncă.

De asemenea, lucrătorii în domeniul serviciilor sunt numeroși, marea lor majoritate activând în comerț și turism.

Prezentarea ocupării pe 4 grupe arată o situație îmbucurătoare care, chiar dacă este diferită față de concluzia rezultată în urma analizei absolvenților pe niveluri de educație, ne determină să afirmăm că există totuși persoane care au absolvit studiile superioare în centrele universitare din țară (Cluj-Napoca, Brașov, București etc.) și s-au întors înapoi în Sighișoara pentru a profesa. Din analiza ocupării, se contată că există o pondere de 18% (peste 2.000) a persoanelor ocupate ca manageri și specialiști cu studii superioare.

Din perspectiva statutului profesional, se constată că peste 90% din persoanele ocupate sunt salariați/angajați, puțini dintre ei alegând calea antreprenoriatului – 1%. Administrația publică poate să încurajeze spiritul antreprenorial local prin oferirea unor stimulente financiare sau prin dezvoltarea unor scheme de ajutor de minimis (a se vedea exemplul Primăriei Oradea care a investit 300.000 de euro într-un program de pre-accelerare pentru start-up-uri în cadrul Oradea Tech Hub). Sunt imperios necesare astfel de măsuri pentru a crește vitalitatea orașului care, încet, se stinge. Aproximativ 500 de persoane erau freelanceri. Mai simplu spus, structura ocupațională a fost următoarea: din peste 28.000 de persoane care au participat la RPL 2011:

- 43% sunt ocupați (41% ocupați, 2% șomeri):
  - 94.1% salariați
  - 4% lucrători pe cont propriu
  - 1.4% patroni/angajatori
  - 0.5% lucrători familiali
- 29% sunt pensionari;
- 13% sunt elevi/studenți;
- 9% întreținuți etc.

PERCEPȚIA CETĂȚENILOR MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA CU PRIVIRE LA CALITATEA VIEȚII – BAROMETRUL URBAN 2020

Barometrul Urban 2020[62] a fost dezvoltat în cadrul proiectului de elaborare a Politicii Urbane a României, datele fiind colectate în perioada 1 iulie – 15 august 2020. Sondajul de opinie privind calitatea vieții a vizat 13.380 de respondenți din 41 de localități urbane.

Referitor la piața forței de muncă din Sighișoara, răspunsurile respondenților la întrebarea legată de disponibilitatea locurilor de muncă arată că 17% - sunt total de acord cu faptul că în municipiul Sighișoara este ușor să găsești un loc de muncă, 43% - sunt oarecum de acord, 30% - sunt oarecum în dezacord, și

[62] https://citadini.ro/wp-content/uploads/Barometrul-Urban_Politica-Urbana-a-Romaniei.pdf

doar 6% - sunt în total dezacord și consideră că în municipiul Sighișoara nu este ușor să găsești un loc de muncă.

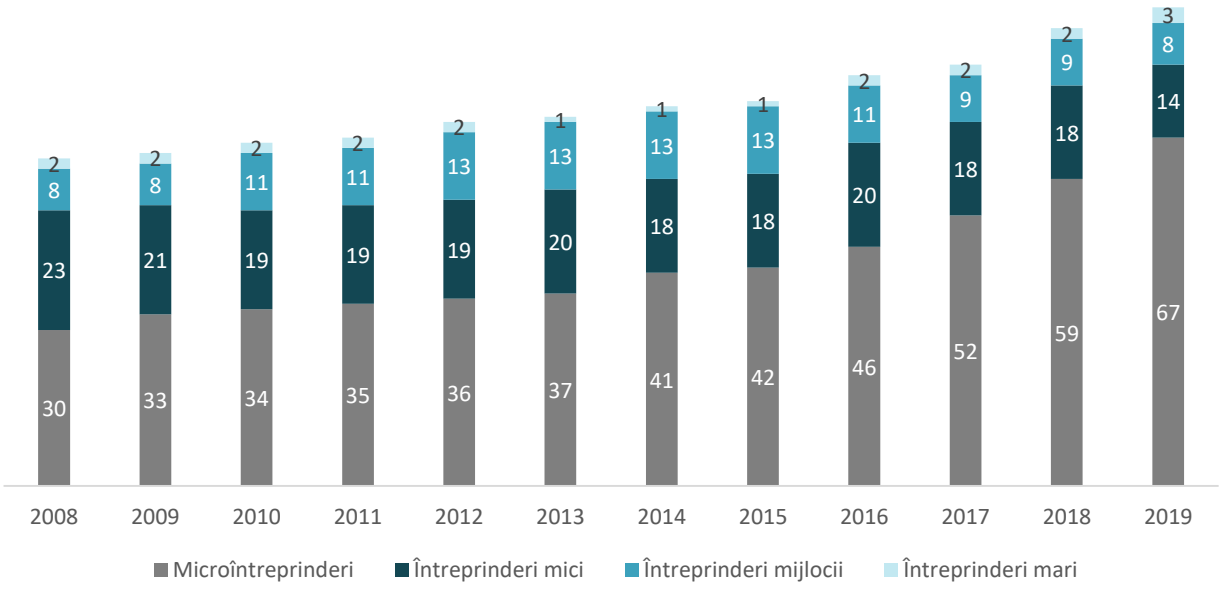
În ceea ce privește calitatea locurilor de muncă, pe o scală de la 1 (foarte nemulțumit) la 10 (foarte mulțumit), media aprecierilor în cazul cetățenilor municipiului Sighișoara a fost de 5.9, în raport cu cât de mulțumiți sunt de acest aspect, peste media națională a aprecierii calității locurilor de muncă (5.6).

3.3.3. ANALIZA SECTOARELOR ECONOMICE

INDUSTRIA LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Conform datelor ListaFirme, la nivelul municipiului Sighișoara au depus situațiile financiare aferente anului 2019, 91 de agenți economici în domeniul industriei (prelucrătoare și de utilități publice). Nu există niciun agent activ economic în industria extractivă sau în domeniul energetic. Față de anul 2008, numărul acestora a crescut cu aproximativ 42%. Raportat la numărul total al întreprinderilor active în domeniul industrial din județul Mureș, în Sighișoara își desfășoară activitatea doar 5% dintre acestea.

FIGURĂ 51 NUMĂR AGENȚI ECONOMICI CU PROFIL INDUSTRIAL DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, PE CLASE DE MĂRIME, 2008-2019

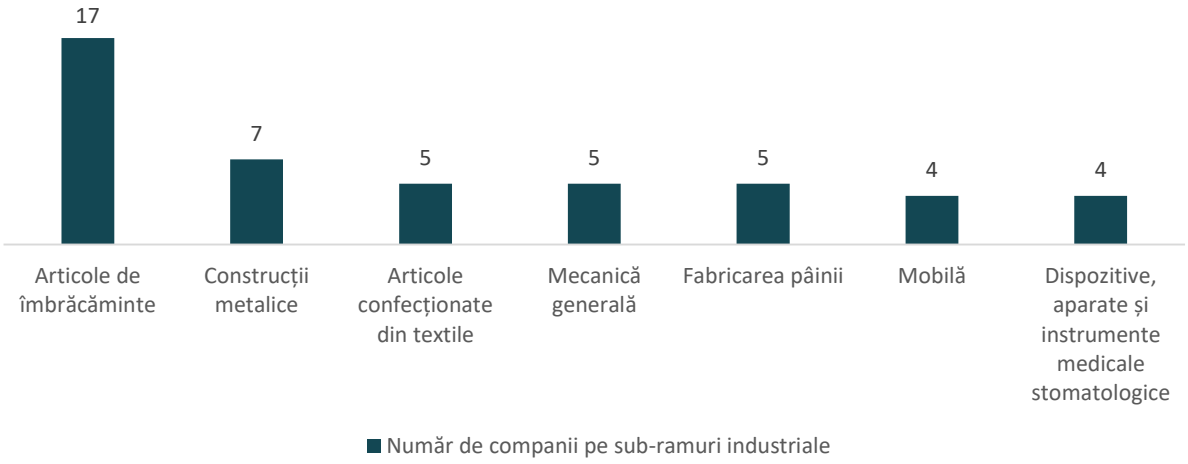

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Conform statisticilor, toate cele 3 firme mari au profil industrial, aproape 74% din firmele cu profil industrial erau microîntreprinderi, iar 15% erau afaceri mici, cu până la 50 de angajați.

Cu toate că numărul companiilor cu profil industrial este mai redus comparativ cu cel al altor activități economice, cum ar fi comerțul sau transporturile, activități care pot fi desfășurate rapid și cu ușurință din perspectiva faptului că nu necesită investiții inițiale semnificative, cele mai mari afaceri sunt derulate de companiile din industria prelucrătoare - fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor, țesături și pregătesc fibrele textile, articole ceramice. Așadar, aceste companii au cea mai mare contribuție la bugetul local.

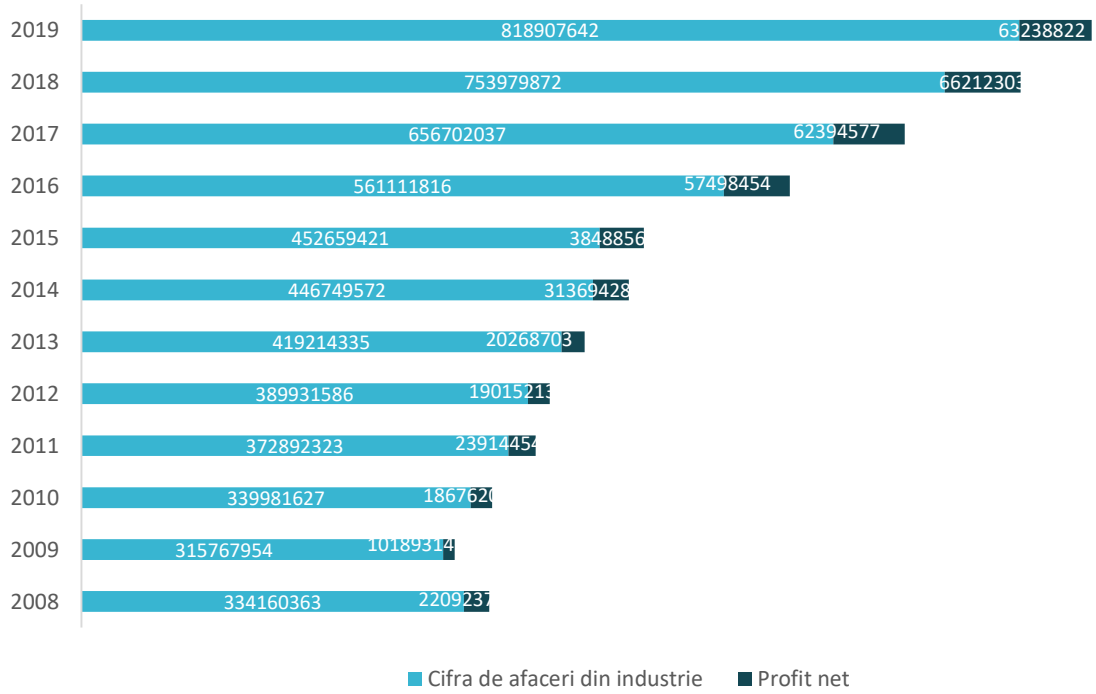
FIGURĂ 52 CONCENTRARE SECTORIALĂ PE SUB-RAMURI ALE INDUSTRIEI PRELUCRĂTOARE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Cifra de afaceri a întreprinderilor active în sectorul industrial a ajuns, în anul 2019, la valoarea de 818 milioane lei (peste 172 de milioane de euro), ceea ce reprezintă aproximativ 62% din total. Din această perspectivă, sectorul industrial are o contribuție importantă la dezvoltarea economică a municipiului, iar dacă leadershipul local proiectează o viziune ancorată în realitățile economice actuale, la care aderă mediul de afaceri, poate pune bazele unei rețete de succes. Toate acestea trebuie însoțite de o promovare corespunzătoare a unei propuneri de valoare comunicată la nivel național sau chiar global, prin activarea rețelelor în care administrația este angrenată (chiar și prin parteneriate mai solide cu orașele înfrățite).

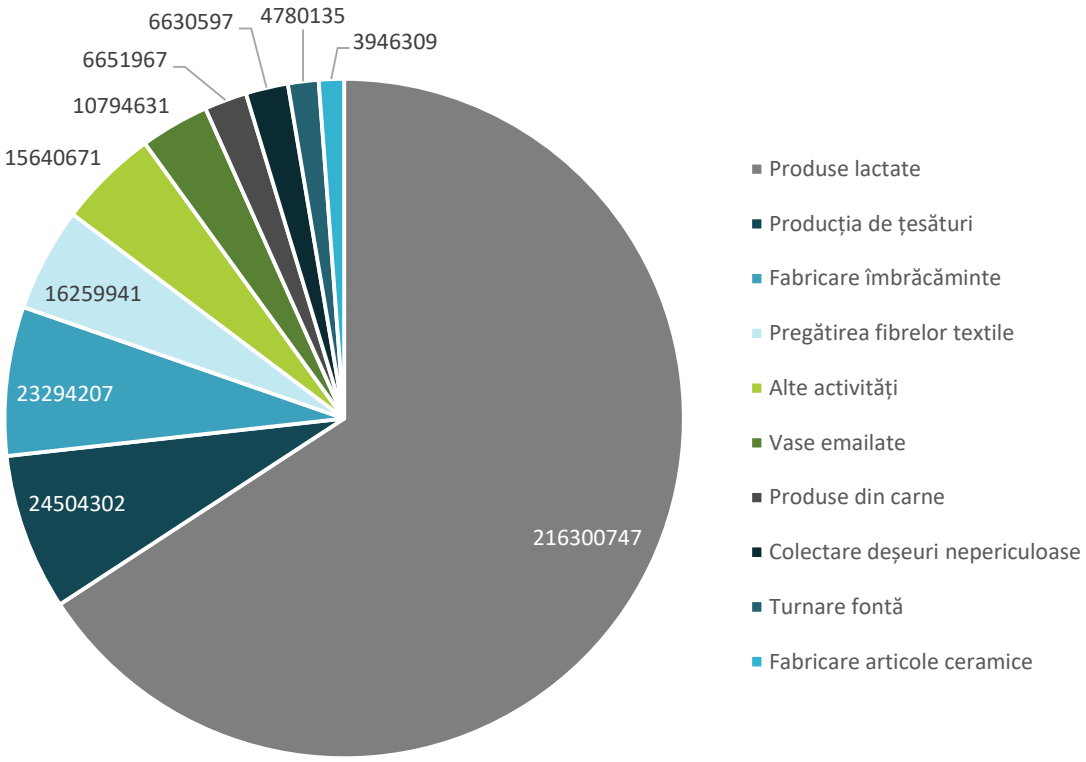
FIGURĂ 53 CIFRA DE AFACERI TOTALĂ ȘI PROFITUL NET AL AGENȚILOR ACTIVI ECONOMIC DIN SECTORUL INDUSTRIAL ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2008-2019, LEI

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

În intervalul de analiză, cifra de afaceri a companiilor din sectorul industrial s-a dublat, înregistrând un vârf de maxim în anul 2009, iar profitul a crescut de aproape 3 ori. Cele mai mari cifre de afaceri din sectorul industrial se înregistrează în industria alimentară și în industria de textile, iar la nivel de CAEN de 4 cifre, cele mai mari valori ale acestui indicator se înregistrează în fabricarea produselor lactate, producția de țesături, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, pregătirea fibrelor, articole ceramice, operațiuni de mecanică generală (vase emailate), fabricarea produselor din carne etc. Cel puțin aceste sub-ramuri ale industriei prelucrătoare trebuie sprijinite.

FIGURĂ 54 STRUCTURA A 50% DIN CIFRA DE AFACERI A SECTORULUI INDUSTRIAL ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019, RON

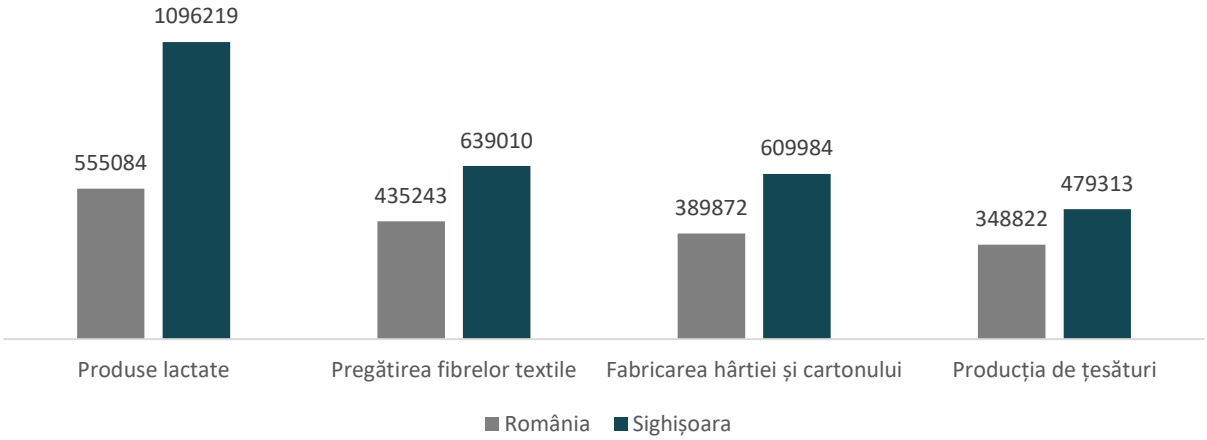

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Din graficul de mai sus se pot observa activitățile care generează peste 50% din cifra de afaceri a sectorului industrial: de la producția de lactate (26%), la producția de țesături (3%).

Dacă privim competitivitatea industrială prin prisma productivității muncii, situația comparativă cu media națională a domeniilor este prezentată în graficul de mai jos.

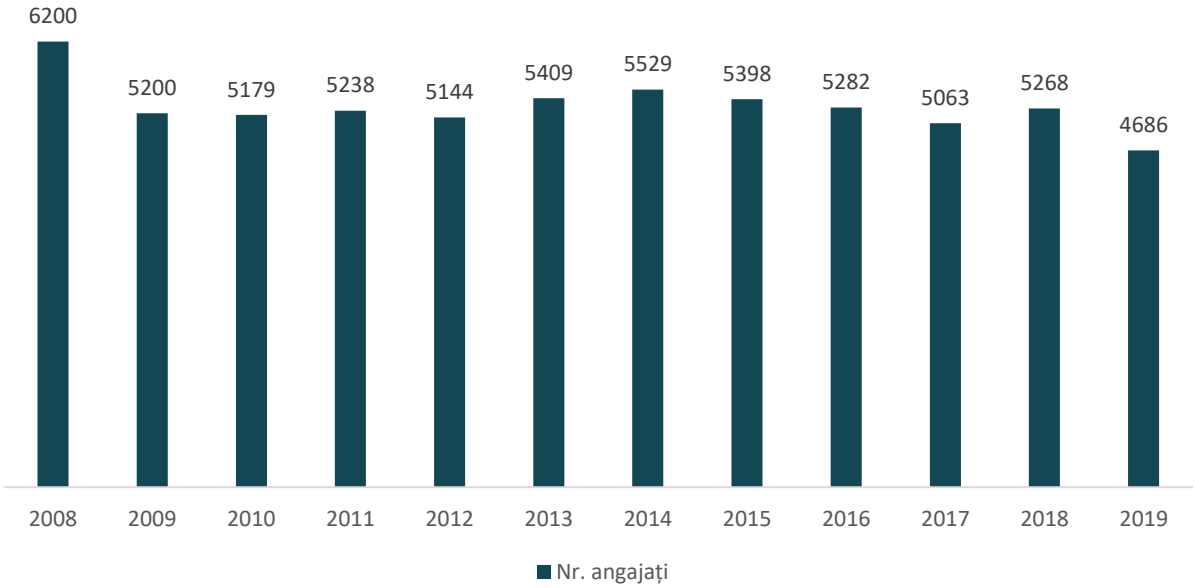
FIGURĂ 55 PRODUCTIVITATEA MUNCII ÎN LEI, LA NIVELUL SUB-RAMURILOR INDUSTRIALE, ROMÂNIA VS. SIGHIȘOARA, 2019

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Am ales să prezentăm sub-ramurile industriale în cazul cărora productivitatea muncii, adică cifra de afaceri/salariat, este mai mare comparativ cu media națională, chiar dacă domeniul este reprezentat în Sighișoara printr-un număr mai mic de companii și nu poate fi vorba despre o concentrare teritorială sau o masă critică de stakeholderi. O specializare sectorială, concretizată chiar printr-un cluster, pornind de la aceste date, în domenii, precum fibre textile, țesături, hârtie și carton, operațiuni de mecanică generală (vase emailate) sau chiar produse lactate, ar fi de bun augur. Numărul mediu de angajați din sectorul industrial al municipiului Sighișoara reprezintă 50% din numărul total al angajaților, iar, în perioada 2008-2019, acest indicator a scăzut cu 25%. Se remarcă valori mai mari ale indicatorului în următoarele sub-ramuri industriale: articole ceramice, fabricarea produselor lactate, producția de țesături, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte sau operațiuni de mecanică generală, pregătirea fibrelor textile.

FIGURĂ 56 NUMĂRUL DE ANGAJAȚI DIN SECTORUL INDUSTRIAL[63] ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2008-2019

[63] Au fost luate în calcul toate firmele, inclusiv cele devenite inactive pe parcurs. Valoarea din 2019 cuprinde și angajații companiei GST Automotive Safety RO SRL, care a fost radiată (în 2019, a avut 1.205 angajați).

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

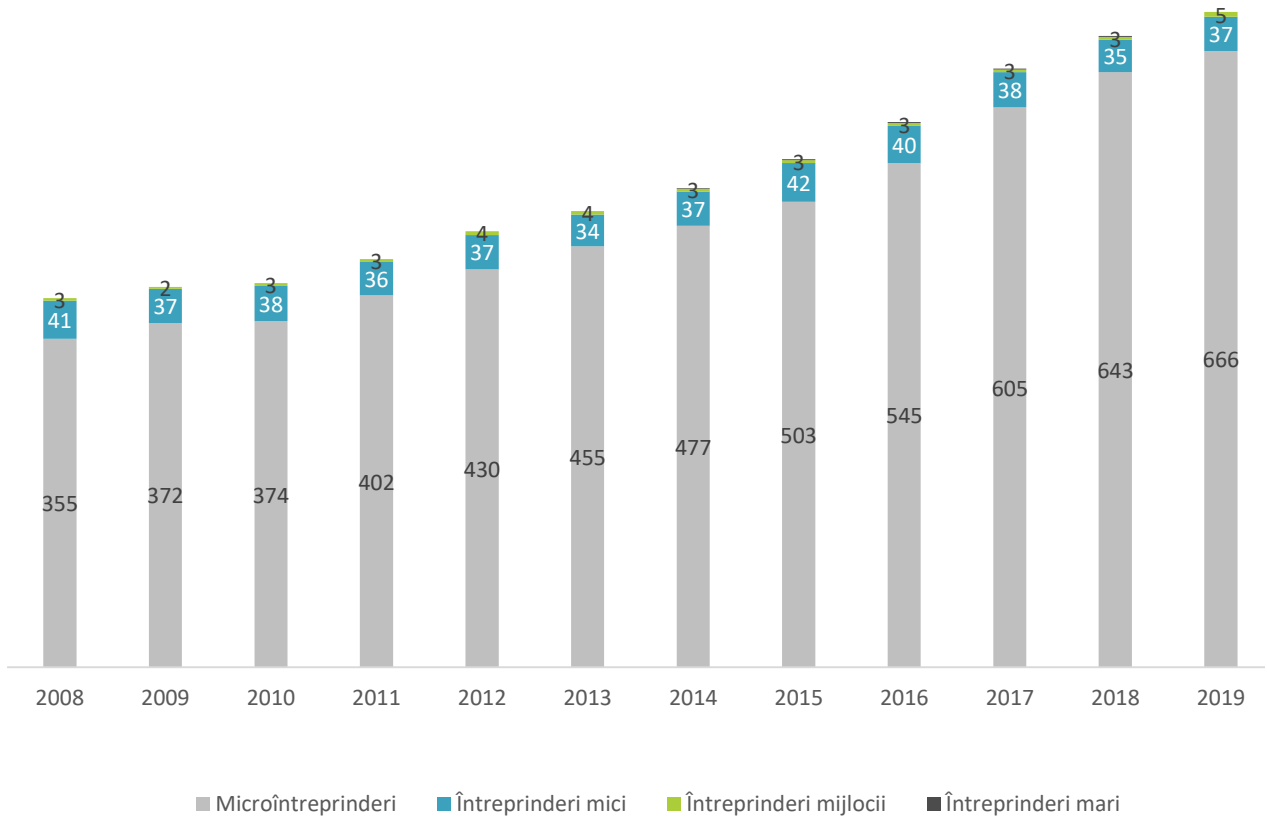
Se poate observa că numărul angajaților din sectorul industrial a scăzut în intervalul de analiză, iar perspectivele pentru anul 2020 sunt sumbre, în condițiile în care pandemia de COVID-19 a afectat economia, în general, iar vânzările companiilor din acest sector au scăzut, angajații au fost fie disponibilizați, fie în șomaj tehnic. O soluție salvatoare pentru o parte dintre aceste companii, cel puțin pe parte de vânzări, ar fi fost dezvoltarea comerțului online.

COMERȚ ȘI SERVICII

În acest sub-capitol, se va analiza activitatea economică a companiilor din următoarele domenii ale sectorului terțiar: comerț, transport și depozitare, hoteluri și restaurante, informații și comunicații, intermedieri financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative, învățământ, sănătate și asistență socială, activități de spectacole culturale și recreative, alte activități de servicii.

Conform datelor ListaFirme, la nivelul municipiului Sighișoara au depus situațiile financiare aferente anului 2019, 708 de agenți economici în sectorul terțiar, din care 108 erau active în HORECA. Față de anul 2008, numărul acestora a crescut cu aproximativ 77%. Raportat la numărul total al întreprinderilor active în sectorul terțiar din județul Mureș, în Sighișoara își desfășoară activitatea doar 6.7% dintre acestea.

FIGURĂ 57 NUMĂR DE AGENȚI ECONOMICI DIN SECTORUL TERȚIAR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, PE CLASE DE MĂRIME, 2008-2019

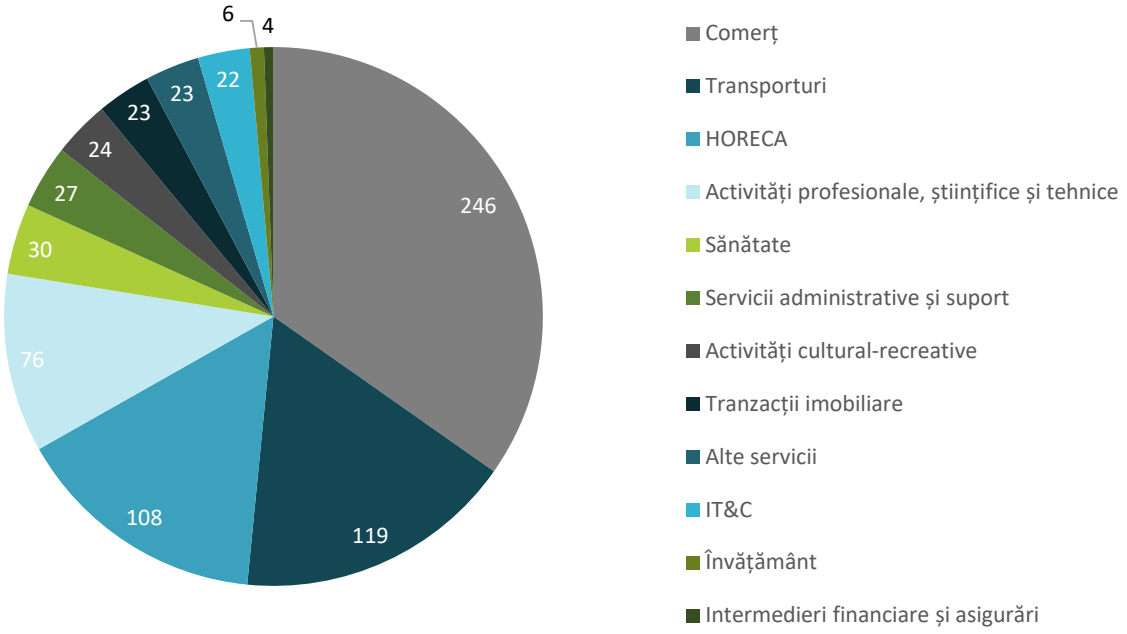

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Conform statisticilor, și raportat la ultimul an pentru care sunt disponibile date oficiale, nu mai există firme mari în sectorul terțiar, iar 94.07% din firme erau microîntreprinderi, 5.23% erau afaceri mici, cu până la

50 de angajați, și doar 0.71% erau întreprinderi mijlocii. Cele mai multe companii erau active în comerț și în transport și depozitare, iar cele mai puține erau active în intermedieri financiare și învățământ.

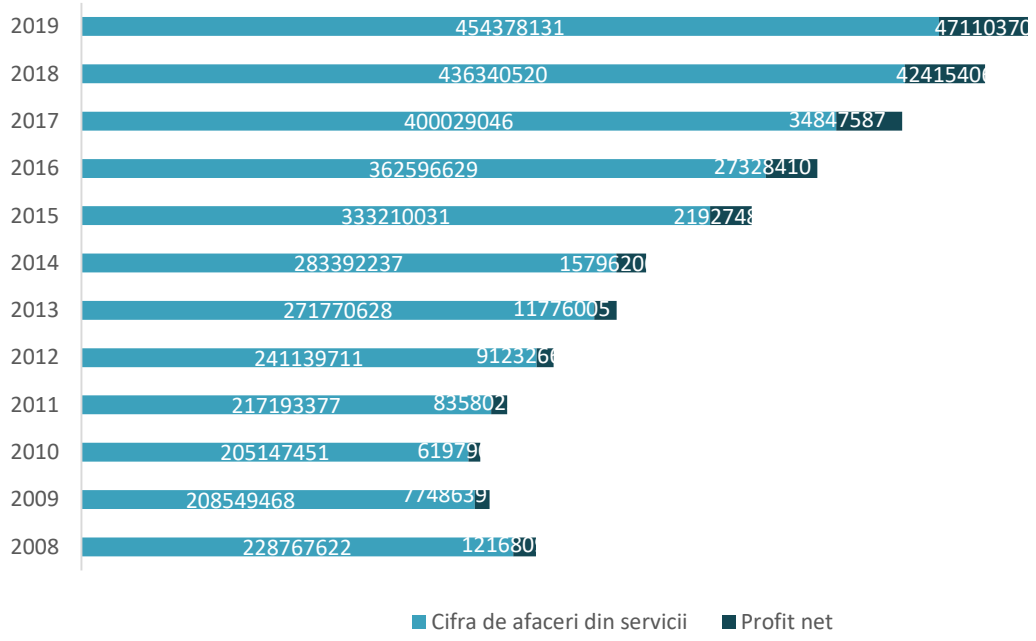
FIGURĂ 58 NUMĂR DE AGENȚI ECONOMICI DIN SECTORUL TERȚIAR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Cifra de afaceri a întreprinderilor active în sectorul terțiar a ajuns, în anul 2019, la valoarea de peste 450 milioane lei (peste 94 de milioane de euro), de circa 2 ori mai mică față de cea înregistrată în companiile cu profil industrial, iar profitul înregistrat de companiile din sectorul terțiar , este de 1.34 ori mai mic față de cel înregistrat de companiile industriale. Este clar că sectorul terțiar nu este nici profitabil și nici generator de valoare adăugată brută, și deci nici de dezvoltare locală, iar până la diversificarea economică bazată pe servicii sunt necesari mai mulți pași. Pentru a supraviețui din punct de vedere economic trebuie să se identifice și să fie asumată de către toți stakeholderii relevanți din teritoriu, o viziune de dezvoltare economică a municipiului Sighișoara care să pornească de la competențele existente, dar care să ia în calcul și trendurile economice globale, precum și leadershipul local.

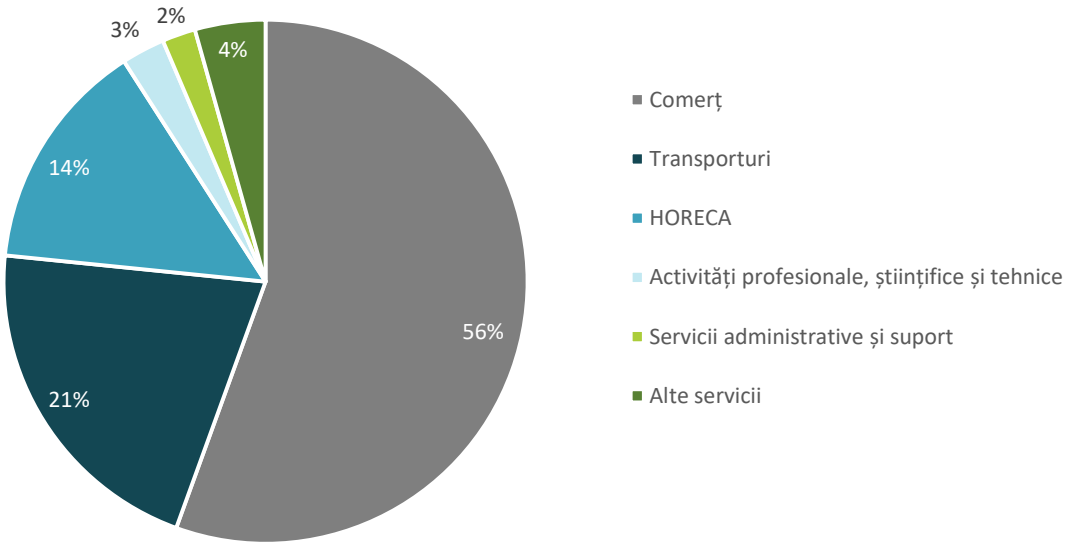
FIGURĂ 59 CIFRA DE AFACERI TOTALĂ ȘI PROFITUL NET AL AGENȚILOR ACTIVI ECONOMIC DIN SECTORUL TERȚIAR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2008-2019, LEI

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

În intervalul de analiză, cifra de afaceri a companiilor din sectorul terțiar s-a dublat, iar profitul a crescut de aproape 4 ori. Cea mai mare cifră de afaceri din sectorul terțiar se înregistrează în comerț și transport și depozitare, iar la nivel de CAEN de 4 cifre, cele mai mari valori ale acestui indicator se înregistrează în transport rutier de mărfuri, comerț cu amănuntul de produse alimentare, băuturi și tutun, HORECA. Aceste aspecte sunt similare în cazul majorității orașelor, cu mici excepții, așadar nu reprezintă avantaje competitive pentru municipiul Sighișoara.

FIGURĂ 60 STRUCTURA CIFREI DE AFACERI DIN SECTORUL TERȚIAR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

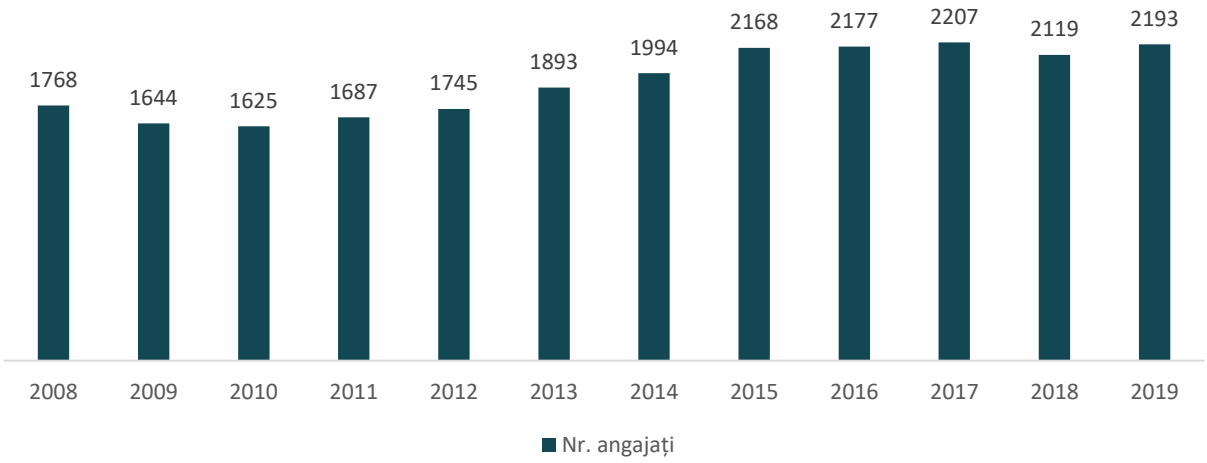

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Numărul de angajați din companiile considerate active în sectorul terțiar al municipiului Sighișoara s-a ridicat la aproximativ 2.200, în anul 2019, ceea ce reprezintă 23% din numărul total al angajaților, iar, în

perioada 2008-2019, acest indicator a crescut cu 24%. Se remarcă valori mai mari ale indicatorului în următoarele activități CAEN de patru cifre: transport rutier de mărfuri (278 angajați), comerț cu amănuntul de produse alimentare, băuturi și tutun (249 angajați), restaurante (219 angajați), hoteluri (159 angajați), activități de protecție și gardă (120 angajați), activități de inginerie și consultanță tehnică (85 angajați), transporturi cu taxiuri (62) etc.. Deși asigură 23% din numărul total de angajați, sectorul terțiar are o profitabilitate de 2 ori mai mică comparativ cu cea înregistrată de industrie și oferă salarii mici.

FIGURĂ 61 NUMĂRUL DE ANGAJAȚI DIN SECTORUL TERȚIAR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2008-2019

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

TURISM

Centrul istoric al municipiului Sighișoara este cel mai important obiectiv turistic antropic din județul Mureș, fiind inclus pe lista Patrimoniului Mondial.

De la jumătatea secolului XII, în jurul unei fortificații mici s-a dezvoltat întregul oraș, fiind menționat ca *civitas* într-un document din 1407. În secolul al XIV-lea, Sighișoara era un mare centru meșteșugăresc (în 1376 erau menționate 25 de meserii practicate de localnici, organizații în 19 bresle), iar în secolul XVI-lea, Sighișoara s-a impus și sub aspect cultural (în 1566 este amintită școala întreținută de oraș și având profesori în toate specialitățile și științele). De-a lungul timpului, Sighișoara și-a dovedit importanța de centru industrial (cu unități din metalurgie, textile, faianță etc.) și totodată un foarte atractiv oraș turistic, datorită ansamblului său urban medieval bine păstrat până în zilele noastre.

Conform PATJ Mureș, Sighișoara are o individualitate bine conturată cu pregnante note de originalitate, fapt care atrage numeroși turiști.

HORECA este o activitate realizată, în anul 2019, de peste 100 de companii active (dublu față de anul de referință), care realizează venituri în valoare de peste 65 milioane lei (de 4 ori mai mare față de anul 2008), angrenând aproximativ 500 de angajați (dublu față de anul de referință).

La momentul actual, în Sighișoara activează 30 de restaurante, 52 de hoteluri și alte facilități de cazare, inclusiv pentru perioade de scurtă durată, 21 de baruri.

Indicatorii sectoriali se prezintă astfel: companiile active în HORECA, în Sighișoara, reprezintă 11% din numărul total al companiilor active (11% din numărul companiilor HORECA de la nivel județean), angajații reprezintă 5% din numărul mediu de angajați din Sighișoara (11% din numărul angajaților din HORECA de la nivel județean), iar cifra de afaceri realizată de companiilor din HORECA reprezintă aproximativ 5% din cifra de afaceri totală a municipiului (9% din cifra de afaceri HORECA înregistrată în județul Mureș).

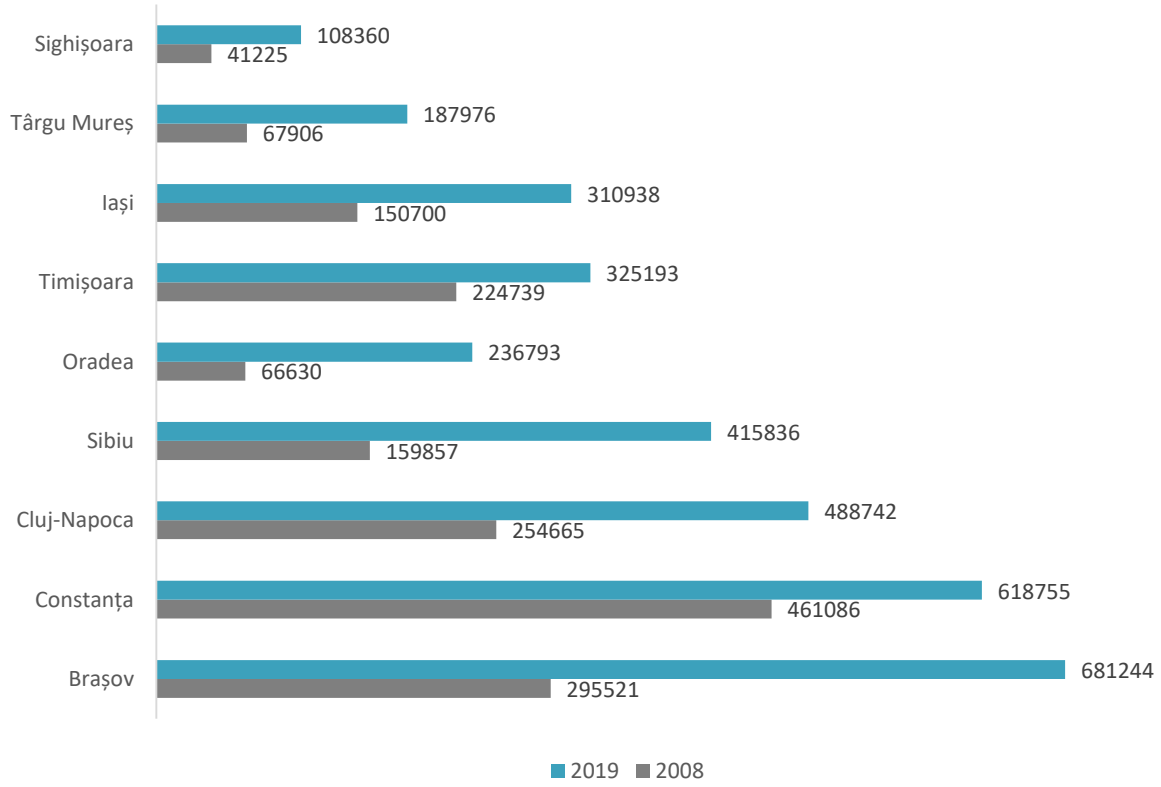
Cele mai profitabile companii din HORECA, din municipiul Sighișoara, sunt: Central Park Hotel Sighișoara SRL, Perin SRL, Cribo Impex SRL, Amadeus Andra Events SRL etc. În medie, o firmă din HORECA are 5 angajați, similar cu valoarea de la nivel județean.

Deși statistica oficială nu oferă date referitoare la salariul mediu lunar la nivelul teritorial de interes, putem totuși estima un salariu mediu brut lunar în HORECA de 3.600 lei, mult peste valoarea județeană de aproape 2.700 lei. Locurile de muncă vacante în domeniu arată o cerere pentru personal, mai ales în restaurante (63 de locuri de muncă au fost disponibile în anul 2019 în restaurante, 13% din totalul locurilor de muncă vacante în municipiu). În intervalul 2007-2019, potrivit AJOFM, au existat 142 persoane din municipiu care au urmat programe de formare profesională în HORECA (nominalizați în funcție de interes): 65 administratori de pensiune, 34 ospătari, 24 recepționeri hotel, 10 cameriste, 8 bucătari și 1 tehnician în turism.

Municipiul Sighișoara este cu siguranță caracterizat de un indice al atractivității turistice foarte ridicat, dacă luăm în calcul resursele de care dispune (resurse turistice naturale, antropice), infrastructura specific turistică și accesibilitatea la infrastructura majoră de transport, cu un nivel al atractivității similar municipiilor Brașov, Sibiu, București, Cluj-Napoca etc.

Municipiul Sighișoara reprezintă, în prezent, a treia cea mai populară destinație turistică a județului Mureș (după Târgu Mureș și Sovata), înregistrând peste 108.360 de sosiri anuale in structurile de cazare turistică, reprezentând 18% din numărul total al sosirilor de la nivel județean. În perioada 2008-2019, numărul de sosiri turistice din Sighișoara a crescut cu 162% (pentru comparație, în Târgu Mureș, numărul sosirilor a crescut cu 176%, în intervalul de analiză)

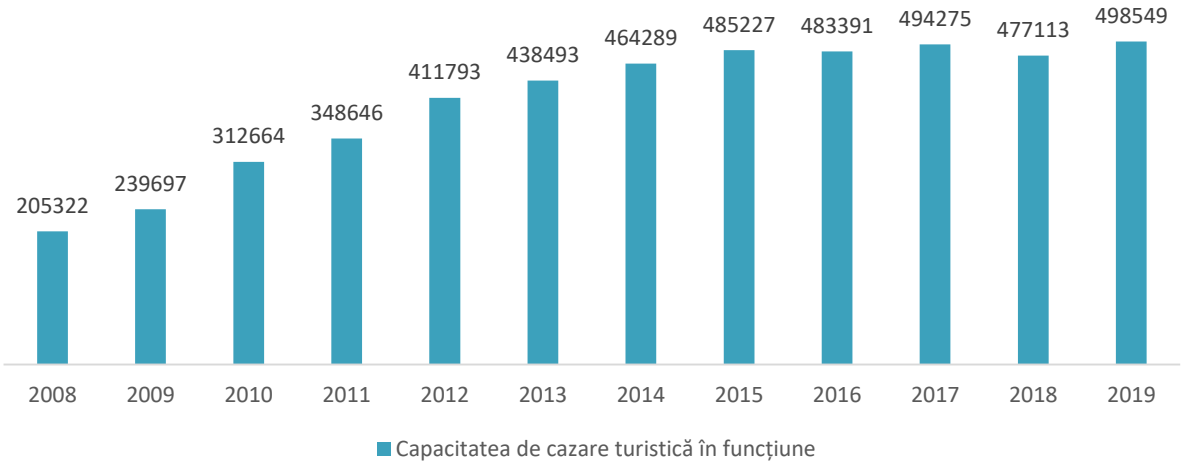
FIGURĂ 62 NUMĂRUL DE SOSIRI TURISTICE ÎNREGISTRATE LA NIVELUL MUNICIPIILOR, 2008 ȘI 2019

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

În ceea ce privește infrastructura de cazare existentă, conform INS, municipiul Sighișoara dispunea în anul 2019 de 498 mii de locuri-zile, dublu față de anul 2008. Infrastructura existentă în Sighișoara reprezintă 17% din capacitatea de cazare turistică în funcțiune din județul Mureș, poziționându-se după Târgu Mureș și Sovata.

FIGURĂ 63 CAPACITATEA DE CAZARE ÎN FUNCȚIUNE (LOCURI-ZILE) ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2008-2019

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

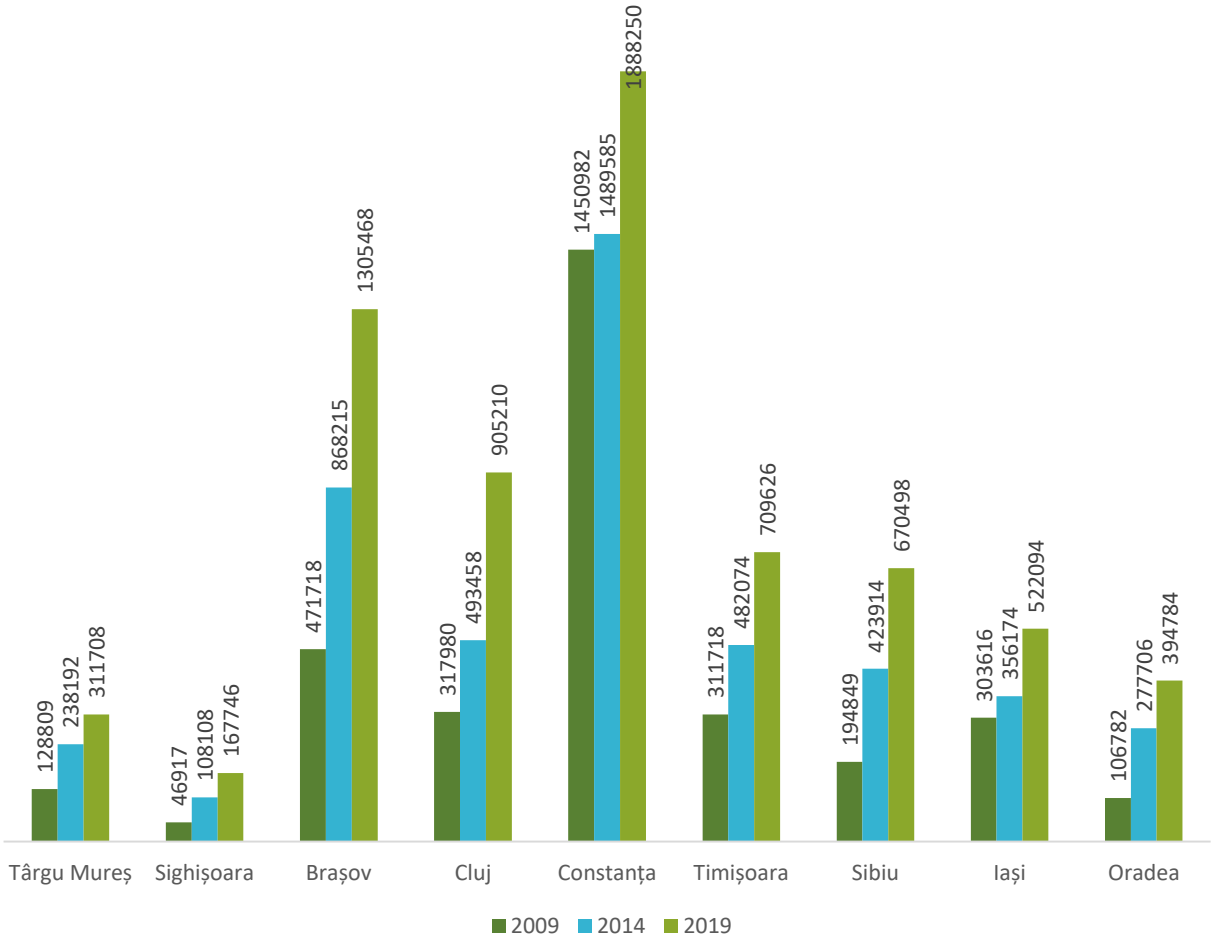
Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă, conform INS, numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către unitățile de cazare turistică, ținând cont de numărul de zile cât sunt deschise unitățile în perioada considerată.

Totuși, aceste valori nu includ și locurile de cazare din afara sistemului clasificat, nedeclarate, de tip locuință de închiriat în regim privat de cazare. Includerea acestora în calcul duce capacitatea reală de cazare la peste 600 mii de locuri/an.

În ceea ce privește tipurile de structuri de primire turistică, se constată că situația din 2019 este mult mai bună comparativ cu anul de referință, fiind înregistrate creșteri ale locurilor de cazare în cazul majorității structurilor de primire turistică: hoteluri, hosteluri, moteluri, campinguri sau pensiuni turistice. Nu există date pentru bungalouri și hoteluri pentru tineret. În comparație cu restul orașelor din județ, Sighișoara beneficiază de un număr mare de hosteluri, de aproape 4 ori mai mare comparativ cu numărul din Târgu Mureș – peste 44.000 de locuri de cazare în hosteluri (cea mai mare valoare la nivel național), ceea ce ne determină să afirmăm faptul că profilul turiștilor se conturează în jurul tinerilor, pentru că mai ales ei acceptă să se cazeze în hosteluri, în special străini.

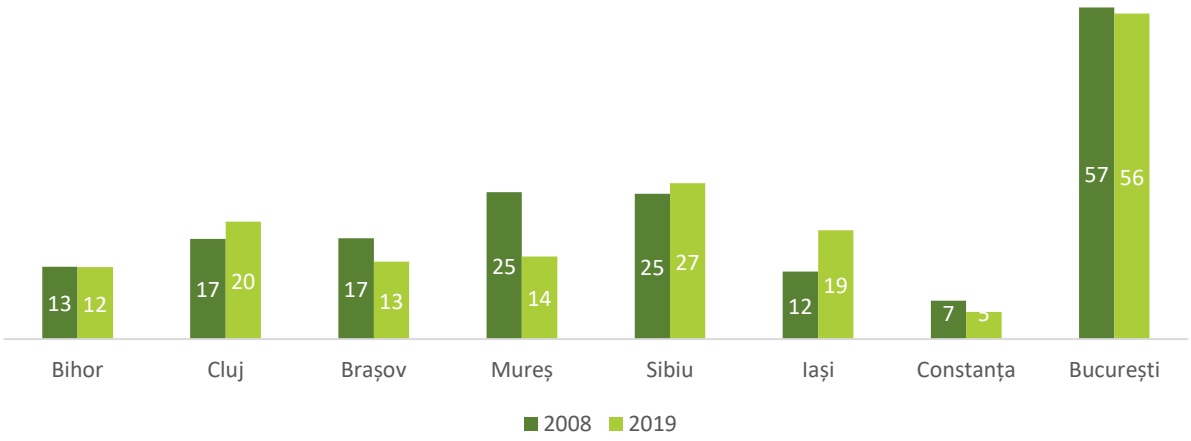
Cu toate că nu înregistrează cel mai mare număr al înnoptărilor din unitățile de primire a turiștilor comparativ cu celelalte destinații preferate de către aceștia, ce este important de menționat este faptul că municipiul Sighișoara înregistrează a doua cea mai mare creștere a acestui indicator în intervalul de analiză, după municipiul Oradea, trendul fiindu-i crescător de la un an la altul. Dacă-și păstrează același trend de creștere, va rămâne în topul destinațiilor preferate din România, asta însemnând că va oferi acces la diverse activități culturale și creative din sfera concertelor, festivalurilor de film, târgurilor etc., oferind o varietate pentru turiști, din acest punct de vedere. Totuși, valorile mai reduse ale anumitor indicatori, în comparație cu cele ale altor municipii, poate ilustra și lipsa unei strategii de dezvoltare în acest domeniu.

FIGURĂ 64 NUMĂRUL DE ÎNNOPTĂRI OFICIALE ÎN UNITĂȚILE DE PRIMIRE A TURIȘTILOR, LA NIVELUL PRINCIPALELOR DESTINAȚII TURISTICE DIN ROMÂNIA, 2009, 2014, 2019

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

FIGURĂ 65 PONDEREA TURIȘTILOR STRĂINI ÎN TOTALUL SOSIRILOR, LA NIVELUL PRINCIPALELOR JUDEȚE DIN ROMÂNIA VIZITATE, 2008 ȘI 2019

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

Se poate observa o scădere a ponderii turiștilor străini în total turiști la nivelul județului Mureș. Întrucât statistica oficială nu oferă informații raportate la un nivel teritorial inferior, putem afirma că turiștii străini sunt împărțiți între destinațiile turistice majore din județ: Târgu Mureș, Sovata și Sighișoara, însă nu putem să estimăm un procent al acestora pe fiecare destinație în parte. Cu toate acestea, Centrul de Informare și Promovare Turistică din Sighișoara consemnează aproximativ 4.800 de turiști străini în anul 2019, adică o pondere de peste 4% în total turiști (o estimare grosieră). Rezultatul nu este unul îmbucurător, iar aici municipalitatea ar trebui să identifice măsuri de promovare a turismului fie prin crearea unei platforme online, fie prin încheierea unor parteneriate cu diverși influenceri care să promoveze Sighișoara, astfel încât informația să ajungă la cât mai mulți oameni, din România sau din străinătate.

Ceea ce este important de menționat este faptul că municipiul are un compartiment dedicat informării și promovării turistice, aflat tot în subordinea primăriei, inaugurat în anul 2014. Obiectivul general al acestui centru este de a promova cetatea medievală a Sighișoarei, destinațiile turistice locale și regionale și agenții economici locali din domeniul hotelier, restaurante și cafenele. Prin intermediul acestui centru, turiștii străini și autohtoni pot descoperi elementele de arhitectură ale Cetății, trasee de drumeție, trasee de bicicletă, precum și alte obiective importante din Transilvania. Turiștii au la dispoziție aplicația informatică pentru smartphone ”Sighișoara City App” care poate fi descărcată și utilizată în mod gratuit. Conform Raportului de activitate al Primarului pentru anul 2019 și a informațiilor adiționale primite de la reprezentanții primăriei, acest compartiment a reușit să crească numărul de vizitatori de la 1.059 de persoane cuprinse în evidențele acestui centru, în 2017, la 4.745 în anul 2019. Majoritatea vizitatorilor care au apelat la serviciile centrului au fost străini.

Asociația ”Visit Sighișoara” este, de asemenea, preocupată să promoveze și să dezvolte turismul din zonă. Unul din obiectivele turistice naturale din județul Mureș este Platoul Breite, cel mai reprezentativ și bine conservat habitat de pajiște împădurită (wood pasture) cu goruni și stejari multiseculari din centrul și estul Europei, care, prin originea sa, poate fi considerată o pădure ”modificată cultural”, grație amprentei culturii locale săsești și a unei naturi bogate și variate, care îi conferă valori excepționale multiple (istorice, culturale, ecologice, estetice și emoționale).[64]

AGRICULTURA

Conform estimărilor INS, municipiul Sighișoara dispunea, în anul 2014, ultimul an pentru care există date oficiale, de 4.723 ha de terenuri agricole (49% din suprafața administrativă totală a municipiului), dintre care 100% se află în proprietate privată, procent mai ridicat față de media națională (93%). Comparativ cu anul 2008, suprafața agricolă a municipiului a scăzut cu 10 ha.

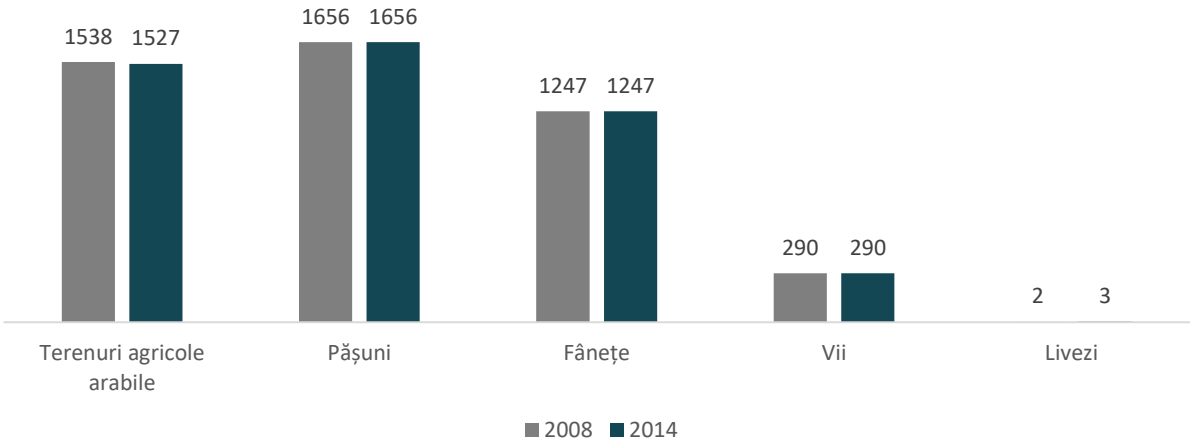
Per ansamblu, la nivel județean, Sighișoara nu se află pe primele locuri din perspectiva suprafeței agricole. Astfel, cele mai extinse suprafețe agricole din județul Mureș se regăsesc în UAT-urile Iernut, Band, Vătava, Batoș, Apold, Lunca, Bahnea, Sărmaș, Gurghiu, Vânători etc. (între 6.000 – 8.500 ha).

Sighișoara are peste 50% terenuri neagricole, din totalul suprafeței fondului funciar (4.879 ha dintr-un total de 9.602 ha). Cea mai mare parte a terenurilor cu destinație agricolă din municipiu sunt pășuni, respectiv 1.656 ha (35% din suprafața agricolă și 17% din suprafața administrativă totală a municipiului). Cu toate acestea, în raport cu alte localități din județ suprafețele de pășuni ale municipiului sunt modeste.

Aceeași situație se întâlnește și în ceea ce privește suprafața arabilă, care nu poziționează municipiul printre fruntași, cu doar 1.527 ha, în anul 2014 (adică 16% din suprafața administrativă totală a municipiului), spre deosebire de Iernut – 6.918 ha, Band – 6.234 ha sau Sărmașu – 4.636 ha. Explicația constă probabil din conformația reliefului, poziționarea în lunca Târnavei Mari, pe un teren accidentat de forma unei căldări, într-o zonă care nu este propice culturii plantelor. Fânețele acoperă 1.247 ha (26% din suprafața agricolă și 13% din cea administrativă), iar viile și livezile ocupă suprafețe restrânse, totalizând 293 ha (circa 6% din suprafața agricolă).

[64] Reactualizare PATJ Mureș, 2012

FIGURĂ 66 MODUL DE UTILIZARE A SUPRAFEȚELOR AGRICOLE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2008 ȘI 2014

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

Pădurile, în schimb, acoperă o suprafață importantă – aproximativ 4,428.74 ha (46% din suprafața administrativă totală a municipiului, un procent extrem de important), conform informațiilor furnizate de Direcția Silvică. Din păcate, date actuale cu privire la modul de folosință a suprafeței agricole la nivel de municipiu nu există, dar putem presupune că nu există modificări foarte mari față de datele prezentate în tabelul de mai sus. Pe baza parteneriatului cu Direcția pentru Agricultură Județeană Mureș, s-au obținut, în schimb, date actuale referitoare la suprafețele și producțiile totale și medii în intervalul 2008-2019.

În ceea ce privește operatorii și suprafețele certificate pentru agricultura ecologică pentru anul 2020, Direcția pentru Agricultură Județeană Mureș a pus la dispoziția primăriei următoarele informații: erau activi 5 operatori economici, cu suprafețe ce variau între 4.56 ha și 304 ha.

În anul 2020, în municipiu existau aproximativ 460 ha de teren agricol certificat ecologic. Numărul operatorilor ecologici este foarte redus și din păcate nu avem cum să determinăm măsura în care aceștia respectă în toate cazurile standardele agriculturii bio.

În ceea ce privește structurile asociative din domeniul agricol, acestea sunt încă insuficient dezvoltate. Astfel, la nivelul municipiului există, conform Direcției pentru Agricultură Județeană Mureș, pentru sectorul vegetal și zootehnic – ”Asociația Crescătorilor de Ovine și Caprine Târnavele”.

Sectorul agricol vegetal (potențial, producție)

Conform INS, la nivelul anului 2019, suprafața arabilă cultivată a județului Mureș a fost de 190.549 ha, ceea ce reprezintă 33% din totalul celei înregistrate la nivel regional, respectiv 2.18% din totalul celei înregistrate la nivel național, indicând un potențial mediu. Din totalul suprafeței cultivate, 161.727 ha (85% din total) se află în administrarea exploatațiilor de tip individual. Din totalul suprafeței cultivate, 190.154 ha (99.8%) se află în administrarea exploatațiilor private cu personalitate juridică. Așadar, modelul tradițional de practicare a agriculturii pe loturi individuale de mici dimensiuni continuă să predomine la nivelul județului, în timp ce în alte zone din țară fermele de mari dimensiuni cu personalitate juridică lucrează deja peste jumătate din terenuri.

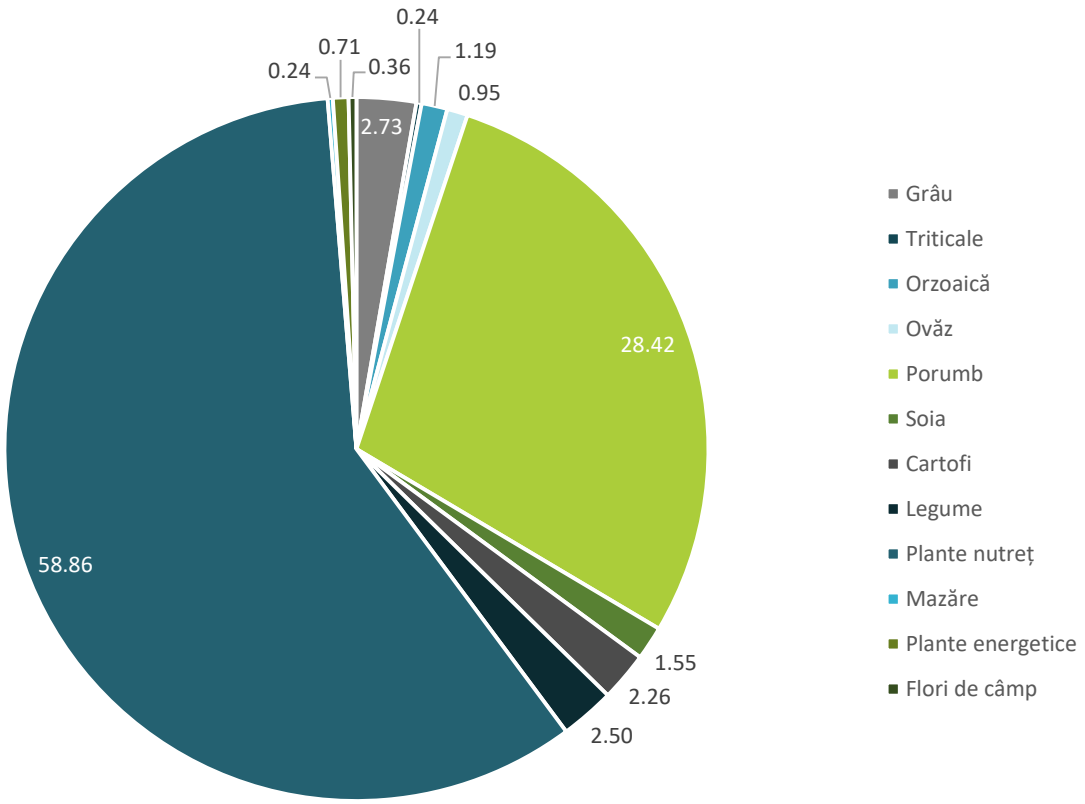
În ultimii 10 ani, suprafețele cultivate de la nivelul județului s-au menținut relativ constante, remarcându-se doar o ușoară tendință de creștere a ponderii terenurilor lucrate de exploatații cu personalitate juridică.

La nivelul municipiului Sighișoara, situația suprafețelor cultivate nu este îmbucurătoare. Din suprafața agricolă arabilă de aproximativ 1.527 ha, în anul 2019, a fost cultivat numai 841 de ha, reprezentând jumătate din potențial. Apare o tendință de descreștere în ceea ce privește cultivarea pământului, la nivelul

municipiului Sighișoara. Dacă în anul 2003, dintr-o suprafață agricolă arabilă de 1.311 ha, se cultiva 78%, în anul 2019 s-a ajuns la 50%.

Pentru anul 2019, terenurile agricole arabile reprezintă 22% din suprafața agricolă, 43% - pășunile, 32% - fânețe, 2.54% - vii, 0.15% - livezi. În ceea ce privește structura culturilor, în anul 2019 cele mai mari suprafețe din municipiul Sighișoara au fost cultivate cu plante pentru nutreț și porumb. În ultimii 10 ani a crescut semnificativ suprafața cultivată cu plante pentru nutreț (+118%), orzoaică (de 2 ori mai mult), în detrimentul legumelor (-80%), grâului (-77%), cartofilor (-76%), ovăzului (-69%).

FIGURĂ 67 SUPRAFAȚA ARABILĂ CULTIVATĂ (HA) DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, PE PRINCPALELE CULTURI, 2019

Sursa: Direcția pentru Agricultură Județeană Mureș, 2021

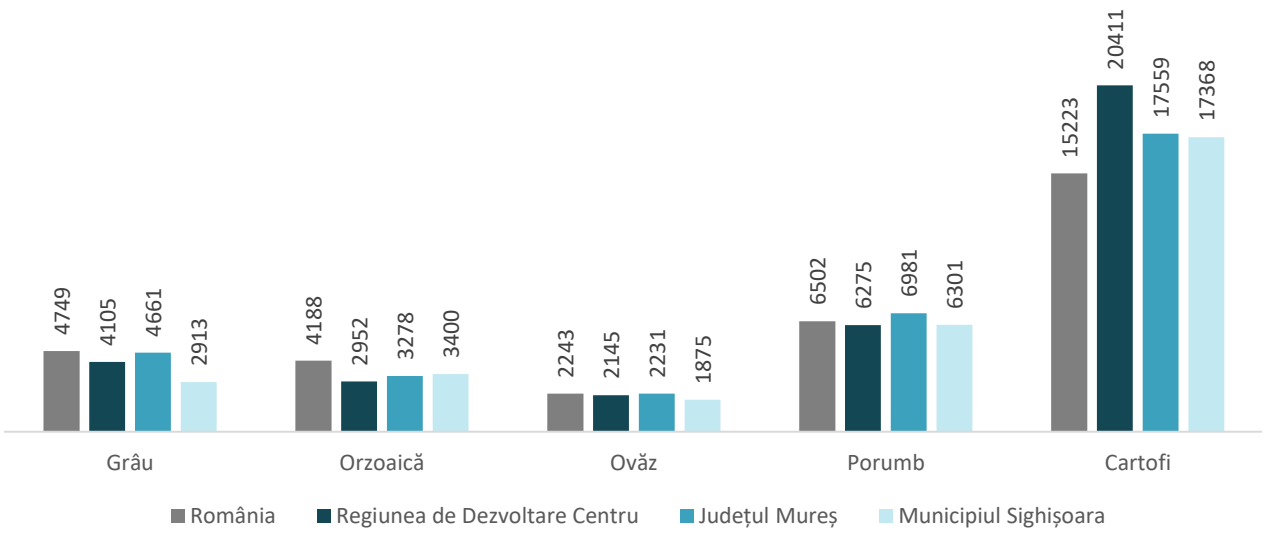
Producția agricolă vegetală a municipiului Sighișoara a scăzut în perioada 2008-2019. Astfel, în anul 2019 s-au înregistrat producții importante la plante pentru nutreț (6.394 tone), porumb (1.506 tone) sau legume (611 tone). Din păcate, situația nu este îmbucurătoare, municipiul având o contribuție redusă la producția agricolă vegetală a județului Mureș; spre exemplu, doar 0.3 % din producția de porumb a provenit din municipiul Sighișoara sau 0.65% din cea de legume. Așadar, outputul agricol nu poziționează municipiul pe locurile fruntașe, la nivel național. Lipsa progresului tehnologic din domeniu, a subvențiilor și fondurilor europene limitate, dar și a preocupării pentru această activitate sunt factori care influențează acest slab rezultat.

După cum indicam anterior, producția medie la hectar a înregistrat o scădere la majoritatea culturilor față de anul 2008, cu excepția producțiilor de orzoaică, ovăz, porumb, legume. Astfel, în anul 2019, s-au înregistrat producții medii agricole/hectar la grâu (2.913 kg/ha vs. 4.661 kg/ha la nivelul județului Mureș), orzoaică (3.400 kg/ha vs. 3.278 kg/ha la nivelul județului Mureș), ovăz (1.875 kg/ha vs. 2.231 kg/ha la

nivelului județului Mureș), porumb (6.301 kg/ha vs. 6.981 kg/ha la nivel județean), cartofi (17.368 kg/ha vs. 17.559 kg/ha la nivel județean), legume (29.095 kg/ha), plante nutreț (12.917 kg/ha), plante energetice (22.000 kg/ha).

Producția medie la hectar a înregistrat o dinamică pozitivă în ultimii 10 ani, deși continuă să varieze de la un an la altul, pe fondul variației temperaturilor și a cantității de precipitații. În context județean, performanțele rămân modeste, municipiul depășește media județeană la producția medie de orzoaică și se apropie de valorile județene în cazul cartofilor și porumbului.

FIGURĂ 68 PRODUCȚIA MEDIE LA HECTAR, PE PRINCIPALELE CULTURI, LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL, JUDEȚEAN ȘI AL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2019

Sursa: Direcția pentru Agricultură Județeană Mureș și INS, Tempo Online, 2021

În baza parteneriatului cu APIA, s-au obținut câteva informații parțiale referitoare la exploatațiile agricole cu suprafața mai mare de 30 ha, care apar în evidențe pentru că au solicitat sprijin financiar alocat din Fondul European de Garantare Agricolă, Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală sau Bugetul Național, prin depunerea unor cereri unice de plată. Cererea unică este o declarație pe propria răspundere care cuprinde suprafețele pe care fermierul le utilizează în scop agricol și care se depune anual. Documentele care fac dovadă că terenul declarat este la dispoziția fermierului este adeverința eliberată de UAT-ul pe raza căruia se află respectivul teren, conform înscrisurilor din registrul agricol.

Din suprafața agricolă arabilă proprietate privată de 1.515 ha, 34% din aceasta revine în proprietatea a 13 fermieri care dețin exploatații agricole de peste 30 ha. Restul suprafeței este cel mai probabil fragmentată, cu o productivitate redusă și la cultivarea căreia nu se pretează utilizarea tehnologiilor care să conducă la obținerea unei productivități ridicate, ceea ce se și observă din rezultatele producțiilor agricole. Exploatațiile mici de sub 1 ha de teren sunt, de regulă, cele care asigură propriul consum al gospodăriei sau micul comerț în piețe, târguri etc.

Sectorul zootehnic (potențial, producție)

Circa 61% din suprafețele agricole de la nivelul municipiului Sighișoara sunt ocupate de pășuni și fânețe, context în care creșterea animalelor este o activitate tradițională. Conform datelor de la Registrul General Agricol 2010, indicau pentru Sighișoara următoarele efective de animale, ce totalizau 15.436 de capete:

- 783 bovine;
- 453 porcine;
- 806 caprine;
- 6.334 ovine (unde Sighișoara se plasează pe locul 2 la nivel județean, după Apold);

- 5.383 păsări;
- 111 cabaline;
- 1.446 familii de albine;
- 120 de iepuri de casă.

Ca și în cazul agriculturii vegetale, zootehnia continuă să se practice preponderent în gospodăriile populației, mai ales pentru asigurarea subzistenței și, în unele cazuri, pentru micul comerț.

În ceea ce privește volumul producției din sectorul zootehnic al municipiului Sighișoara, acesta a constat din următoarele cantități:

- 425 tone de carne;
- 14.238 hl de lapte de vacă și bivoliță;
- 14.817 de kilograme de lână;
- 2.022 mii bucăți de ouă.

Referitor la privații care activează în domeniul agriculturii, rezultatele obținute de aceștia sunt mediocre: puțin peste 20 de agenți activi din punct de vedere economic, 35 de angajați, 8 milioane de lei cifra de afaceri totală (adică 0,6% din cifra de afaceri totală a municipiului).

ACTIVITATEA DE CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVARE

Sistemul național de cercetare-dezvoltare include trei tipuri de unități de cercetare-dezvoltare, respectiv de interes național (A), de drept public (B) și de drept privat (C). Acestea reprezintă oferta de cercetare existentă.

În funcție de obiectul principal de activitate, cod CAEN, regăsim unitățile publice și private care se înscriu în cele 3 categorii:

- Cercetare-dezvoltare în biotehnologie - CAEN 7211;
- Cercetare-dezvoltare în alte științe naturale și inginerie – CAEN 7219;
- Cercetare-dezvoltare în științe sociale și umaniste – CAEN 7220.

A). Unitățile de cercetare-dezvoltare de interes național sunt de drept public, cu personalitate juridică, aflate sub următoarele forme:

- Institute naționale de cercetare-dezvoltare; (aflate în subordinea ANCS sau a ministerelor de resort)
- Institute, centre sau stațiuni de cercetare ale Academiei Române și de cercetare-dezvoltare ale academiilor de ramură;
- Institute de învățământ superior acreditate sau structuri ale acestora;
- Institute sau centre de cercetare-dezvoltare organizate în cadrul societăților naționale, companiilor naționale și regiilor autonome de interes național.

B). Unitățile și instituțiile de drept public, formate din:

- Institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare organizate ca instituții publice;
- Institute sau centre de cercetare-dezvoltare organizate în cadrul societăților naționale, companiilor naționale și regiilor autonome sau ale administrației publice centrale și locale;
- Centre internaționale de cercetare-dezvoltare înființate în baza unor acorduri internaționale;
- Alte instituții publice sau structuri ale acestora, care au în obiectul de activitate cercetarea-dezvoltarea.

C). Unitățile și instituțiile de drept privat, formate din:

- Unități de cercetare-dezvoltare organizate ca societăți comerciale;
- Societăți comerciale, precum și structurile acestora care au în obiectul de activitate cercetarea-dezvoltarea;
- Instituții de învățământ superior private acreditate sau structuri ale acestora.

Din păcate, nu se observă vreun progres în acest domeniu comparativ cu perioada anterioară, iar în municipiu nu-și desfășoară activitatea astfel de actori: nici de drept public, nici de drept privat. Municipiul Sighișoara a beneficiat de prezența extensiilor următoarelor universități: ”Vasile Goldiș” din Arad, Universitatea de Arte și Design Cluj-Napoca, Universitatea București. Până în anul 2011, apar absolvenți înregistrați pentru învățământul universitar după localitatea facultății, respectiv Sighișoara, putând trage concluzia că acesta este ultimul an în care extensiile au funcționat în municipiu.

Din păcate, nici din perspectivă antreprenorială, lucrurile nu stau mai bine, în sensul în care nu putem vorbi despre startup-uri tehnologice sau măcar intensive în capital sau know-how. Majoritatea startup-urilor realizează transport, sau sunt angrenate în domeniul construcțiilor. Cu toate acestea, domeniile creative suscită un interes mai ridicat, dar în business-uri care ar putea scala mai greu și satisfac, în general, cererea de pe piața locală: activități fotografice, respectiv cele ale agențiilor de publicitate.

Chiar dacă nu are niciun potențial de inovare, municipiul Sighișoara trebuie să contribuie la dezvoltarea sectoarelor de specializare inteligentă stabilite la nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru, respectând abordarea guvernanței multi-nivel. Administrația trebuie să se implice în grupurile de lucru și în Consorțiul de Inovare. Sectoarele care au reieșit în urma analizei sunt: automotive & mecatronică; industria aeronautică; agrofood; silvicultură, prelucrarea lemnului, mobilier; industria ușoară; IT & industrii creative; sănătate; mediul construit sustenabil; turism.

Coroborând rezultatele analizei, putem afirma că municipiul Sighișoara poate să-și dezvolte capacități și să contribuie cel puțin la dezvoltarea următoarelor domenii de specializare inteligentă: industria ușoară, mai ales în textile smart; turism combinat cu industrii creative (potențialul turistic combinat cu festivaluri și cu meșteșuguri – emailare, ceramică etc.). Totodată, municipiul poate să dezvolte parteneriate cu centrele urbane mari (București, Cluj-Napoca etc.) pentru dezvoltarea capacităților de cercetare-dezvoltare și inovare.

PROCESUL DE INVESTIȚII

Conform Barometrului Urban, cetățenii din municipiul Sighișoara consideră în proporție de 44% (printre cele mai mari procente raportat la restul localităților urbane incluse în studiu) că prezența străinilor este benefică pentru orașul lor, așadar nivelul de integrare al investitorilor, turiștilor sau angajaților străini ar fi foarte ridicat.

Volumul exporturilor realizate de companiile din Mureș a fost de circa 1 miliard Euro în anul 2019, în creștere cu 36% față de anul 2011. În anul 2019, Mureșul a realizat 1.4% din volumul total al exporturilor României și 1.66% din importuri. Astfel, din perspectiva exporturilor FOB, județul Mureș ocupă doar locul 17 la nivel național, iar din cel al importurilor CIF locul 14.

Din perspectiva volumului exporturilor, activitatea de comerț exterior a județului Mureș este dominată de produse cu o valoare adăugată mai ridicată, precum mașini, utilaje, echipamente electrice și electronice; produse chimice; textile; mobilă sau lemn. Aceasta este, însă, o situație care se regăsește în majoritatea județelor din țară.

Conform Băncii Naționale a României, serviciile înregistrează o balanță comercială pozitivă la nivel de țară, pentru majoritatea tipurilor de servicii. Astfel, în anul 2019, cele mai mari exporturi au fost înregistrate în cazul serviciilor de transport, urmate de serviciile pentru afaceri, cu precădere cele de consultanță profesională și managerială, și de serviciile de telecomunicații, informatice și informaționale, cu o pondere mare mai ales a serviciilor informatice (73% - 3.685 milioane euro). Județul Mureș contribuie cu 1.28% la exporturile naționale de servicii, întărind faptul că județul trebuie să sprijine sectorul terțiar, în mod special, pentru a-i asigura dezvoltarea pe termen lung. Și din acest punct de vedere, județul își păstrează oarecum poziția în clasament – locul 15 la nivel național.

În ceea ce privește investițiile străine, conform ONRC, la nivelul județului Mureș erau înregistrate în 2019, un număr de 4.372 firme cu participare străină la capitalul social, ceea ce reprezintă aproximativ 2% din totalul celor înregistrate la nivel național (locul 11). În ceea ce privește valoarea capitalul străin subscris, acesta ajungea la 1.243 milioane euro, adică 2.57% din totalul înregistrat la nivel național (locul 6 după București, Ilfov, Timiș, Bihor, Prahova). Este interesant acest aspect, mai ales că valoarea capitalului social subscris depășește cu mult cea realizată de investitorii străini companii din județe considerate mai atrăgătoare din acest punct de vedere, cum ar fi Clujul.

TABEL 17 FIRME CU CAPITAL STRĂIN ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

	ȚARA DE REZIDENȚĂ A ACȚIONARULUI	PARTICIPARE STRĂINĂ LA TOTAL CAPITAL ÎN EURO	COTA DE PARTICIPARE STRĂINĂ ÎN TOTAL CAPITAL
SEFAR SRL	Elveția	36 milioane	100
HOCHLAND ROMÂNIA SRL	Germania	2 milioane	100
LACROIX AMBALAJE SRL	Franța	2 milioane	100
GST AUTOMOTIVE SAFETY RO SRL (în prezent, radiată)	Germania	1 milion	99.8
	Germania		0.2
MONOSUISSE RO SRL	Elveția	886 mii	100

Sursa: ONRC

Tabelul de mai sus arată companiile din lista primelor 50 de persoane juridice din județul Mureș, localizate în Sighișoara, active în prezent. Sefar SRL este în top 5 la nivel județean din perspectiva participării străine la total capital. În proporție de 100% are ca acționar compania-mamă din Elveția, Sefar AG, companie care are printre preocupări textilele inteligente, e-textilele, țesăturile smart sau hibride. La o estimare grosieră a capitalului celor mai importante companii străine se poate afirma că Sighișoara a reușit să atragă undeva la 4% din valoarea totală a capitalului străin subscris din județul Mureș (fiind vorba de firmele din lista primelor 50 de persoane juridice din județ).

Datele de mai sus reflectă doar parțial impactul investițiilor străine asupra economiilor județene, în contextul în care țin cont doar de sediul social al companiilor cu capital extern. În realitate, multe companii străine au sediul într-o locație (de obicei, în zona București-Ilfov), dar dețin puncte de lucru în mai multe zone din țară.

TABEL 18 FIRME CU CAPITAL STRĂIN, DUPĂ DOMENIUL DE ACTIVITATE ȘI REZULTATELE ECONOMICE, 2019

	DOMENIUL DE ACTIVITATE	CIFRA DE AFACERI 2019 (EURO)	NUMĂRUL DE ANGAJAȚI 2019	PRODUCTIVITATEA MUNCII (EURO/ANGAJAT)
SEFAR SRL	Producția de țesături	36 milioane	352	102 mii
HOCHLAND ROMÂNIA SRL	Produse lactate	93 milioane	403	230 mii
LACROIX AMBALAJE SRL	Ambalaje din hârtie și carton	3 milioane	29	103 mii
GST AUTOMOTIVE SAFETY RO SRL (fuziune din 31.12.2020)	Textile	21 milioane	1205	17 mii
GST AUTOMOTIVE SAFETY RO SRL				
MONOSUISSE RO SRL	Fibre textile	15 milioane	112	133 mii

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Din această perspectivă, pentru măsurarea impactului real al acestor investiții sunt mai relevante datele cu privire la numărul de angajați din companiile cu capital străin, care se colectează la sediul punctului de lucru și nu la cel social.

Din această perspectivă, județul Mureș se remarca în anul 2019 printr-un număr de 18.255 de salariați care lucrau în firme cu capital străin, ceea ce îl plasa pe locul 12 la nivel național, după București-Ilfov, Cluj, Timiș, Ilfov, Brașov, Arad, Bihor, Prahova, Sibiu, Argeș, Iași. Practic, circa 14% dintre angajații mureșeni lucrează pentru firme cu capital străin, acestea fiind, de altfel, și cei mai activi angajatori de pe piața locală în ultimul deceniu. Susținerea întreprinzătorilor români nu trebuie să excludă importanța capitalului străin, care are atu-uri incontestabile: capital abundent pentru investiții, know-how și cultură organizațională consolidate la nivel de grup, notorietate și acces facil la piețe de desfacere, rețele de distribuție globale etc. În fapt, cele două forme de capital se susțin reciproc și creează un ecosistem favorabil creșterii economice (de ex. unele companii cu capital autohton pot lucra ca furnizori sau subcontractori pentru investitorii străini din zonă, unii angajați români ai firmelor cu capital străin pot opta pentru a-și deschide propria afacere etc.).

Sighișoara are o serie de orașe cu care este înfrățită: orașul Dinkelsbuhl – Germania; orașul Suzhou – Districtul Wujiang – China etc. cu care municipalitatea poate purta o serie de discuții mai aplicate pentru a atrage o serie de investiții în domeniile de interes (textile smart etc.).

Totodată, trebuie gândite infrastructuri care să sprijine atragerea acestor investiții, de tipul parcurilor industriale, mai ales în condițiile în care Sighișoara nu oferă astfel de oportunități de localizare. Trebuie totuși menționate zonele industriale care există și care s-au conturat, conform tendințelor de dezvoltare urbană, către periferie**: Zona Industrială est – Albești**, **Zona Industrială nord – str. Viilor**.

Conform PUZ - ”Introducere în intravilan, zonă funcțională (servicii – service auto), str. Cartier Venchi”, există o zonă cu potențial industrial în Cartier Venchi, propice pentru dezvoltarea unor unități de producție, prestări servicii, comerț etc.. Alte zone cu perspective de dezvoltare sunt zona Viilor zona adiacentă viitorului drum ocolitor, zonă cu un grad mare de accesibilitate rutieră.

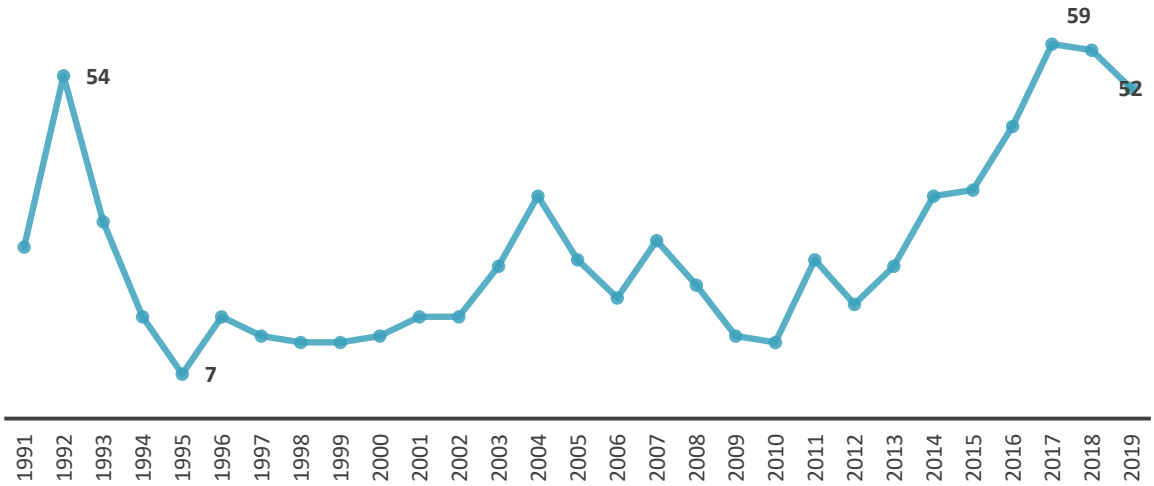
În județul Mureș, doar **Parcul Industrial Mureș** din localitatea Vidrasău (la 62 de km de Sighișoara) a obținut titlul de parc industrial prin Ordin MAI nr. 110/2004, fiind localizat pe Platforma Industrială Vidrasău – Ungheni. Acesta este administrat de către SC Parc Industrial Mureș SA, la care acționar majoritar este Consiliul Județean Mureș.

În județul vecin - Brașov, rețeaua de parcuri industriale este mult mai dezvoltată: **Parcul Industrial WDP Codlea** (la 119 km de Sighișoara), **Parcul Industrial Metrom** și **Parcul Industrial Carfil** din Brașov (la 117 km), **Parcul Industrial Făgăraș** (la 92 km), **Parcul Industrial Victoria** (92 km), **Parcul Industrial Săcele** (la 130 km), **Parcul Industrial Zărnești** (la 130 km), **Parcul Industrial Prejmer** (la 129 km), **Parcul Industrial Ghimbav** (120 km). Sighișoara trebuie să ia în calcul crearea unei astfel de infrastructuri de sprijinire a afacerilor, dedicată atât companiilor deja existente care se pot reloca pentru concentrare și pentru obținere eficienței economice prin colaborare, dar și pentru a atrage noi investiții în municipiu, întrucât în lipsa unei efervescențe antreprenoriale, dezvoltarea economică ce alimentează creșterea salariilor și a standardului de viață sau a nivelului de trai, nu se poate realiza. De asemenea, municipalitatea trebuie să fie proactivă, să participe la târguri, să inițieze discuții cu potențiali investitori, în baza unei viziuni de dezvoltare economică.

3.3.4. MEDIUL DE AFACERI ȘI DINAMICA ANTREPRENORIALĂ

Conform datelor ListaFirme, în anul 2019, la nivelul Municipiului Sighișoara, s-au înregistrat peste 920 de firme active economic (agenți economici care au depus situații financiare pentru anul 2019), valoare care nu include firmele active juridic, dar care nu și-au depus situațiile financiare, precum și întreprinderile individuale și persoanele fizice autorizate. Dacă luăm în calcul și aceste entități economice, peste 1.132 de agenți economici sunt înregistrați în zonă, conform aceleiași surse. Este interesant de observat evoluția în timp a înființării companiilor din Sighișoara.

FIGURĂ 69 NUMĂRUL DE FIRME ACTIVE ECONOMIC ÎNFIINȚATE, 1991-2019

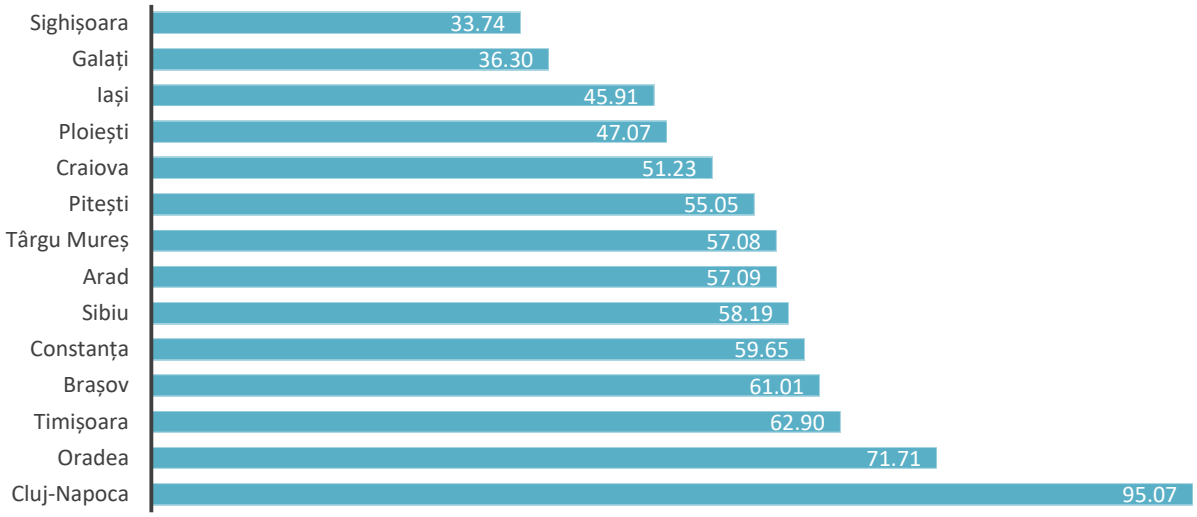

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Cele mai multe companii au fost înființate în anul 2017, situație care se regăsește și la nivel național, cel mai probabil datorită derulării Programului Startup Nation. Administrația publică locală ar trebui să aibă interesul de a promova oportunitățile de finanțare pentru micii antreprenori locali (ex. fonduri europene, programe guvernamentale de tip Startup Nation), precum și să acorde asistență pentru pregătirea și implementarea proiectelor acestora. Trendul poate fi observat pentru a înțelege atât momentul în care locuitorii municipiului au decis să devină antreprenori la ei acasă, dar și a modului în care administrația a oferit instrumente de stimulare a spiritului antreprenorial. Se poate observa o creștere post-criză a numărului de firme înființate, ceea ce poate însemna atât o piață mai ofertantă, decomprimată sau chiar o apropiere a administrației publice locale de cetățeni prin implementarea unor măsuri menite să dezvolte ecosistemul de business.

Municipiul Sighișoara nu are cel mai ridicat spirit antreprenorial din România, densitatea firmelor active economic fiind destul de scăzută în comparație cu principalele centre economice din România. Inexistența unei efervescențe antreprenoriale influențează negativ dezvoltarea economică a Sighișoarei, fiind necesare măsuri de stimulare a acestui spirit antreprenorial prin crearea infrastructurii specifice și a serviciilor-suport.

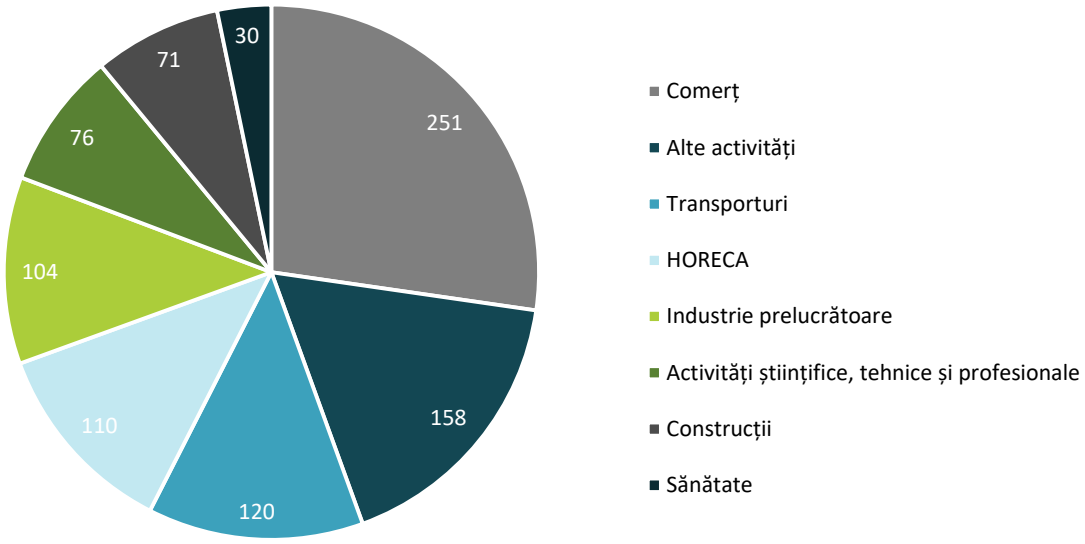
FIGURĂ 70 DENSITATEA FIRMELOR ACTIVE ECONOMIC LA 1.000 DE LOCUITORI, LA NIVELUL PRINCIPALELOR CENTRE ECONOMICE DIN ROMÂNIA, 2019

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Pe principalele activități ale economiei naționale, cele mai multe firme active economic de la nivelul municipiului Sighișoara se înregistrau în domeniul comerțului, transport, hoteluri și restaurante, industria prelucrătoare. În altă ordine de idei, cele mai puține funcționau în domeniul energiei și utilităților publice – sfere de activitate în care intrarea pe piață este mai dificilă (investiții mari, domenii puternic reglementate, dominate de sectorul public etc.), intermedieri financiare. La nivel de cod CAEN, cele mai multe firme active economic se înregistrau în domeniul taximetriei (56), comerțului cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare de produse alimentare, băuturi (49), transporturilor rutiere de mărfuri (42), lucrărilor de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (38), restaurantelor (30).

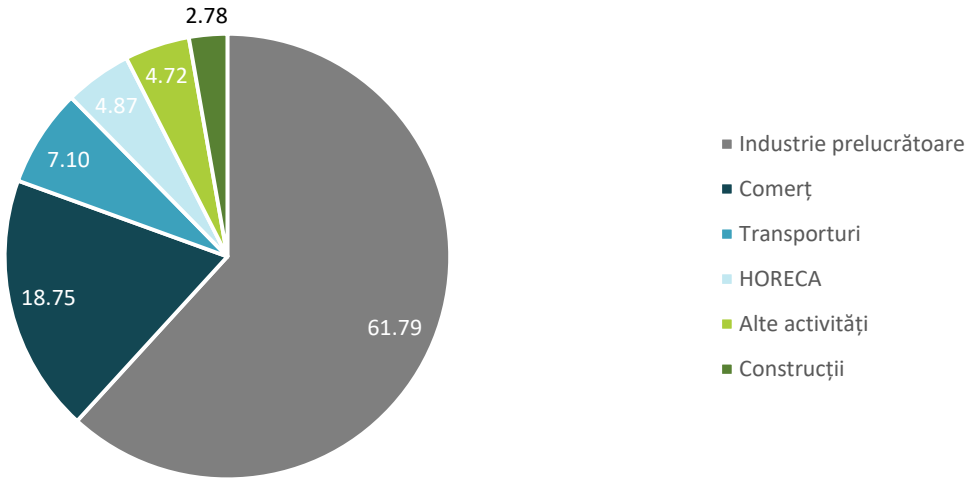
FIGURĂ 71 STRUCTURA FIRMELOR ACTIVE ECONOMIC DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, PE ACTIVITĂȚI ECONOMICE, 2019

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Din perspectiva cifrei de afaceri, care totalizează aproape 1.3 miliarde lei (284 milioane Euro[65]) la nivelul municipiului, firmele din sub-ramurile industriei prelucrătoare conduc detașat clasamentul (aprox. 62% din total), urmate la o distanță apreciabilă de companiile din comerț (aprox. 19%) și transporturi și depozitare (7%). La nivel de cod CAEN, cele mai mari afaceri sunt derulate de firmele din industria alimentară – fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor, de cele care produc țesături și pregătesc fibrele textile, din transporturi rutiere de mărfuri, comerț cu băuturi și produse alimentare.

FIGURĂ 72 CIFRA DE AFACERI A FIRMELOR DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, PE PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI ECONOMICE, 2019

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

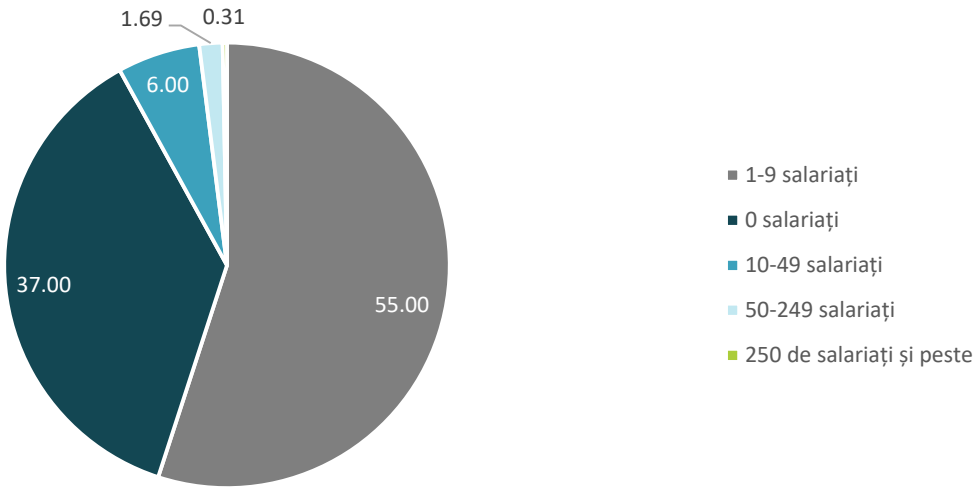
Relevant este și faptul că din totalul firmelor active economic din municipiul Sighișoara, circa 37% nu au avut niciun salariat în anul 2019, 55% erau microîntreprinderi, 6% erau întreprinderi mici, iar aproximativ 2% erau mijlocii și mari. Practic, la nivelul municipiului există 3 firme mari (cu peste 250 de salariați – Hochland România, Sefar, VES SA[66]). Compania CESIRO apare, în prezent, în insolvență/inactivă, însă desfășoară, în continuare, activități economice. Aceasta produce faianță menaj, fiind unul dintre păstrătorii tradiției Sighișoarei în domeniul ceramicii, desprinsă din fosta Întreprindere de Sticlărie și Faianță Sighișoara cu aproximativ 900 de angajați. Totuși, companiile mari generau 47% din cifra de afaceri totală realizată de mediul privat din zonă. Prin urmare, economia locală gravitează în jurul unui număr restrâns de companii mari (o parte din ele cu capital străin). Aproape în totalitate, produsele obținute sunt destinate consumului extern.

În materie de profituri, cele mai multe companii (32%) înregistrează între 10.000-100.000 lei profituri nete, urmate de cele care înregistrează între 1.001-10.000 lei (13%), respectiv de cele cu profituri între 100.001-1.000.000 lei (12%).

[65] La un curs mediu anual 1 EUR=4.74 RON.

[66] Compania VES SA are sediul social în municipiul Sighișoara, fiind înregistrată la RECOM, în Sighișoara. În urma unor probleme juridice între cele două primării, Sighișoara și Albești, CF-urile fabricii sunt împărțite între cele două localități. O parte din strada Mihai Viteazu, unde este localizată compania VES, ar trebui să treacă la UAT Albești, însă aceste demersuri nu au fost realizate. Trebuie precizat că angajații companiei provin din Municipiul Sighișoara.

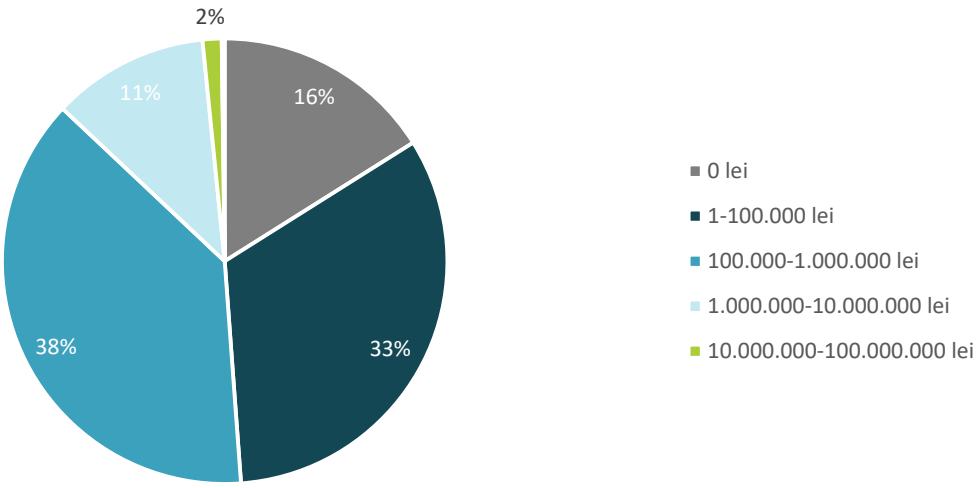
FIGURĂ 73 STRUCTURA FIRMELOR ACTIVE ECONOMIC DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, PE CLASE DE MĂRIME, 2019

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

În altă ordine de idei, 16% dintre firmele din arealul municipiului care și-au depus situațiile financiare în anul 2019 au declarat zero venituri, în timp ce alte 33% au raportat venituri de maxim 100.000 lei. Prin urmare, jumătate dintre companiile locale sunt într-o etapă incipientă de dezvoltare, necesitând măsuri de sprijin pentru maturizarea afacerilor.

FIGURĂ 74 STRUCTURA CIFREI DE AFACERI ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

Sursa: Baza de date ListăFirme, 2021

Conform datelor ListaFirme, cele mai mari firme din municipiul Sighișoara, conform situațiilor financiare aferente anului 2019, erau următoarele (aranjate descrescător după profit):

TABEL 19 TOPUL CELOR MAI PROFITABILE FIRME DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

DENUMIRE	OBIECTUL DE ACTIVITATE	CIFRA DE AFACERI (2019) – MIL. LEI	PROFIT NET (2019) – MIL. LEI
HOCHLAND ROMANIA SRL	Fabricare produse lactate și brânzeturi	441	29
SEFAR SRL	Producția de țesături	168	20
SCHUSTER ECOSAL SRL	Colectare deșeuri nepericuloase	12	3
TARNAVA SA	Fabricare articole de îmbrăcăminte	4	2
CORALIA COM SRL	Comerț produse alimentare, băuturi și tutun	45	1,9
MONOSUISSE	Pregătirea fibrelor textile	71	1,5
PROLEG GUARD SECURITE SRL	Activități de protecție și gardă	5,8	1,3
MAGESCO MANAGEMENT SRL	Activități de consultanță	1,4	1,2
AUTO PRESS SIGHISOARA SRL	Comerț cu autoturisme	8	1,2
CARNICOMP SRL	Produse din carne	24	1,2

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice și ListăFirme 2021

Din perspectiva profitului net, Municipiul Sighișoara se poziționează pe locul 3 la nivel județean, după Târgu Mureș (peste 1 miliard lei) și Reghin (159 milioane lei). După numărul de firme, Municipiul Sighișoara se poziționează tot pe locul 3 la nivel județean, după Târgu Mureș (peste 7.000 firme) și Reghin (peste 1.300 firme). Similar este și clasamentul județean din perspectiva numărului de angajați: locul 3 după Târgu Mureș (peste 40.700 angajați) și Reghin (peste 8.700 angajați).

TABEL 20 TOPUL FIRMELOR LA NIVELUL JUDEȚULUI MUREȘ

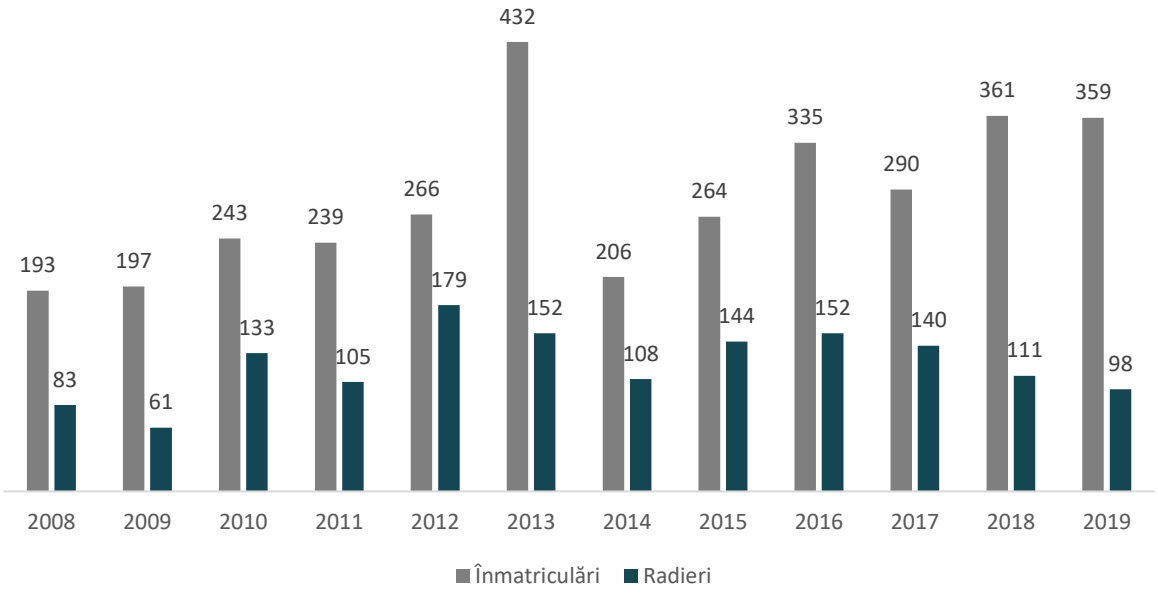
DENUMIRE	OBIECTUL DE ACTIVITATE	PROFIT NET (2019) – MIL. LEI	LOCALIZARE
E.ON ROMANIA SRL	Activități de consultanță	88	TÂRGU MUREȘ
HOCHLAND ROMANIA SRL	Fabricare produse lactate și brânzeturi	29	**SIGHIȘOARA**
E.ON ENERGIE ROMANIA SA	Comercializarea combustibililor gazoși	29	TÂRGU MUREȘ
ROSENBERG SA	Tranzacții imobiliare	22	TÂRGU MUREȘ
SEFAR SRL	Producția de țesături	20	**SIGHIȘOARA**
VITAFOAM ROMANIA SRL	Fabricarea materialelor plastice	19	LUDUȘ
CIE MATRICON SA	Turnarea metalelor neferoase	17	TÂRGU MUREȘ
PALAS COM SRL	Comerț cu amănuntul de produse alimentare, băuturi și tutun	15	TÂRGU MUREȘ
FOMCO IMOBILIARE SRL	Tranzacții imobiliare	14.9	CRISTEȘTI
EURO GAS SYSTEMS SRL	Fabricarea de pompe și compresoare	6	SÂNPAUL

Sursa: ListăFirme, 2021

În județul Mureș, în anul 2019, au fost înmatriculați peste 3.400 de profesioniști activi (PFA-uri, SRL-uri, mai ales), din care 10% fiind localizați în municipiul Sighișoara. Raportat la anul 2008, când municipiul Sighișoara a contribuit cu 5.29% la numărul total de înmatriculări județene, se observă o dublare a înmatriculărilor. Din acest punct de vedere, este imperios necesar ca administrația publică locală să gândească instrumente dedicate stimulării creării de noi business-uri (fie scheme de ajutor de stat, de minimis, vouchere pentru inovare etc.). Cele mai multe înmatriculări au fost în domeniile: HORECA, comerț, industria prelucrătoare.

Conform Administrației Județene a Finanțelor Publice, numărul de înmatriculări (startup-uri) de tip PFA sau SRL, din domenii precum IT&C și industrii creative și culturale este redus. În anul 2019, au fost înmatriculate, în Sighișoara, doar 13 companii în IT&C și 14 companii în industrii creative și culturale (în ușoară creștere). Creșterea numărului de startup-uri în industriile creative și culturale se poate realiza și prin măsuri de promovare a meșteșugurilor existente în Sighișoara (ceramică, emailare, țesături, pielărie etc.), acestea fiind și puncte de atracție turistică pentru cei care vizitează Sighișoara. Fundația Mihai Eminescu Trust poate avea un rol important în acest sens.

FIGURĂ 75 EVENIMENTE PERSOANE JURIDICE (PFA, SRL) ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2008-2019

Sursa: Administrația Județeană a Finanțelor Publice Mureș, 2021

În intervalul 2008-2019, au fost înregistrate 1.466 de radieri ale persoanelor juridice (PFA-uri și SRL-uri) în municipiul Sighișoara. În anul 2019, cele mai multe companii care și-au încetat activitatea erau din comerț, construcții, industria prelucrătoare, activități de servicii administrative și agricultură.

Disparități din economia municipiului și efectul COVID-19

Din analiza impactului COVID-19 asupra activităților economice, reies următoarele concluzii:

- **Activitățile suport** care cel mai probabil nu vor fi influențate negativ de această criză sunt următoarele: administrație publică și apărare; învățământ; sănătate
- **Activități cu perspectivă de dezvoltare/propulsoare care trebuie încurajate**: IT&C; activități profesionale, științifice și tehnice (cu valoare adăugată și salarii mari); industriile implicate în automatizare/robotizare; industrii din zona siguranței naționale (bazate pe resurse strategice);

industria alimentară și agricultura; ambalajele (în contextul creșterii serviciilor de delivery); farmaceutice și echipamente medicale; serviciile de delivery.

- **Activități economice cu dificultăți de ordin general.**

Sunt cuprinse acele activități care au întâmpinat dificultăți atât înaintea izbucnirii crizei, și cel mai probabil vor întâmpina și după, astfel că restrângerea activității să nu fie pusă pe seama efectelor crizei. Astfel, se înregistrează oricum scăderi în *fabricarea articolelor de îmbrăcăminte*, *industria textilă*, *articole de încălțăminte și pielărie*, afectate de presiunea costurilor și de o competitivitate redusă comparativ cu importurile.

Un declin ce nu trebuie pus pe seama crizei COVID-19 se înregistrează în *industria metalurgică* și *industria construcțiilor metalice*, evoluție ce se explică prin slăbirea comenzilor către piața auto externă și internă.

- **Activități economice afectate de criză** unde intră majoritatea activităților economice.

Efectele crizei se propagă, în general, de la o ramură la alta, astfel că dacă o activitate este diminuată, acest lucru determină o contracție a altor activități industriale conexe. De asemenea, criza afectează și ramurile care se completează ca activitate. Din cele prezentate mai sus, putem trage concluzia că sectoarele care vor fi cel mai afectate de actuala criză COVID-19 pe termen scurt și probabil mediu sunt următoarele, mai ales ca reacție la contextul global: HORECA; transport; comerț; activități culturale și recreative; industria auto (mijloace de transport și autovehicule de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor).

Conform acestor concluzii, vom analiza cât de rezilientă a fost economia municipiului Sighișoara la impactul acestei crize sanitare, luând în calcul populația ocupată în domeniile mai sus menționate.

TABEL 21 REZILIENȚA ECONOMIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

	HORECA (CAEN 55+56+79)	AUTO (CAEN 29+30)	ACTIVITĂȚI CREATIVE ȘI CULTURALE (CAEN 90+91+92+93)	TRANSPORT (CAEN 49+50+51+52+53)	COMERȚ (CAEN 45+46+47)	SECTOARE COVID (PONDERE ÎN TOTAL ANGAJAȚI)
Orașe cu risc mediu						
Municipiul Târgu Mureș	2.49	0.37	1.30	5.07	19.08	28.33
Municipiul Sighișoara	3.81	0.55	0.52	6.42	12.65	23.97

Orașele au fost clasificate luând în calcul ponderea angajaților și impactul COVID-19 asupra ocupării în: orașe cu risc mediu, orașe cu risc mediu spre ridicat și orașe cu risc ridicat (peste 40% în sectoarele potențial afectate imediat de COVID-19). În fiecare dintre cele 3 categorii sunt unele orașe mai vulnerabile la impactul COVID-19, însă municipiul Sighișoara nu se află printre acestea. Conform analizei, a reieșit că Sighișoara se încadrează în categoria orașelor cu risc mediu la impactul COVID-19.

3.3.5. COMPETITIVITATEA ECONOMIEI LOCALE ȘI PRINCIPALII COMPETITORI ZONALI/NAȚIONALI/EUROPENI

Pe parcursul analizei, Municipiul a fost comparat cu restul centrelor urbane din țară acolo unde s-a cerut acest aspect. Aproximativ fiecare indicator a poziționat municipiul și în comparație cu alte orașe importante din țară.

Competitivitate locală

Conform planului urbanistic general al municipiului, există relații de competiție între **municipiul Sighișoara și câteva dintre comunele din zona funcțională suburbană – mai ales comuna Albești și comuna Daneș**. Din perspectiva accesibilității, toate cele 3 unități administrativ-teritoriale sunt avantajate de situarea de-a lungul a două artere de circulație națională și europeană (rutier și feroviar). Datorită atractivității crescute a comunelor suburbane în defavoarea orașelor, comunele mai sus menționate reușesc să atragă mai multe investiții, fiind astfel într-o relație de competiție cu Municipiul Sighișoara. Totodată, distanța redusă dintre Sighișoara și Albești a contribuit la dezvoltarea unei zone funcționale industriale și de servicii[67], pe teritoriul comunei, deși oportunitatea de dezvoltare este generată de prezența orașului, a infrastructurilor sale de dezvoltare, precum și a forței de muncă.

Competitivitate națională

Din perspectiva competitivității, municipiul Sighișoara nu se clasează pe o poziție foarte bună la nivel național. Astfel, pentru analiza competitivității economice a municipiului Sighișoara raportat la restul țării au fost calculați mai mulți indicatori, iar rezultatele obținute plasează municipiul astfel:

- **Indicele de competitivitate** – locul 155 din 319, înaintea unor orașe precum Sebiș (Arad), Făgăraș (Brașov), Buziaș (Timiș), Aleșd (Bihor) etc.;
- **Indicele de atractivitate** – locul 212 din 319, înaintea unor orașe precum Vatra Dornei (Suceava), Turceni (Gorj), Panciu (Vrancea) etc. Cel mai bine se plasează în comparație cu restul teritoriilor urbane, la clasamentul atractivității sectoriale în domeniile transport și logistică (locul 60 din 319) și în industria echipamentelor electrice (locul 76 din 319).

Notă explicativă:

1. **Indicele de competitivitate (IC)** a fost calculat ca o medie ponderată a trei indicatori: economic, social și tehnologic. La rândul lor, fiecare din acești indicatori sunt calculați ca medie ponderată a variabilelor selectate din cele 3 categorii de interes major – economic, social, tehnologic. Ponderile utilizate pentru fiecare dintre cei trei indicatori (suma ponderilor fiecărui indice este 100%) sunt prezentate mai jos:

o Indicatorul economic (Ie):

- E1 = PIB/locuitor (estimat pentru 2018, INS) – 30

- E2 = Productivitatea muncii (estimată pentru 2018, INS) – 40

- E3 = Venitul net/cap de locuitor (2018, MDRAP) – 30

o Indicatorul social (Is)

- S1 = Rata de ocupare pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20-64 ani (2018, INS) – 60

- S2 = Rata de dependență a vârstnicilor (Dumitru Sandu) – 40

o Indicatorul tehnologic (It)

[67] Zona era inițial în UAT Sighișoara și a trecut în 2011 în UAT Albești, prin schimbarea limitei administrative.

- T1 = Populația ocupată în industriile inovatoare (2018, calculat pe baza INS) – 40

- T2 = Absolvenții de studii universitare (2017, INS) – 30

- T3 = Utilizare internet (RPL, 2011) – 30

2. **Indicele de atractivitate generală (IA)** a fost calculat ca o medie ponderată a trei indicatori: accesibilitate, abundența de forță de muncă și calificarea populației. Indicatorul referitor la calificarea forței de muncă este compus.

Indicele accesibilității, important pentru competitivitatea și atractivitatea economică, pentru municipiul Sighișoara o plasează pe locul 78, alături de Cisnădie (Sibiu) și Ovidiu (Constanța)[68]. Câteva elemente de accesibilitate:

- 63.3 minute până la Aeroportul Internațional ”Transilvania” Târgu Mureș;
- 62.5 minute până la autostradă;
- 3.6 minute până la gara din Sighișoara;
- 1.2 minute până la cel mai apropiat drum european;
- 55 minute până la cel mai apropiat spital de urgență;
- 51.5 minute până la cea mai apropiată universitatea (Târgu Mureș);
- 70 minute până la cel mai apropiat parc industrial (Parcul Industrial Mureș).

În ceea ce privește competitivitatea la nivel european, trebuie precizat că municipiul (chiar județul Mureș) este la mare distanță față alte orașe/județe din Europa. Cu toate acestea, merită subliniată unicitatea acestuia din perspectiva cultural-turistică. Nu trebuie să concureze cu alte regiuni, orașe, ci trebuie să își contureze mai bine identitatea și să se promoveze corespunzător. Mai mult decât atât, competiția trebuie văzută ca o co-opetiție, la modul la care municipiul trebuie să se racordeze la rețelele europene, în funcție de viziunea pe care vrea să o contureze. Un exemplu în acest sens: dacă Sighișoara vrea să dezvolte un pol de competitivitate în domeniul textilelor inteligente, atunci trebuie să urmărească regiunile și județele europene care deja au această specializare: Vorarlberg (Austria), Castile-La Mancha (Spania), Piemonte (Italia) etc. și să se conecteze la ele, în mod ideal, prin proiecte, solicitând chiar sprijinul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, care poate să ajute prin rețelele în care activează de ani buni (Enterprise Europe Network, proiecte de dezvoltare interregională – INTERREG EUROPE etc.).

3.3.6. CONCLUZII DE LA WORKSHOPUL ”SPECIALIZĂRI ECONOMICE ÎN SIGHIȘOARA VIITORULUI”

În data de 14 aprilie 2021, a avut loc workshopul dedicat activității economice a municipiului Sighișoara, la care au participat reprezentanți ai mediului privat, ai societății civile, ai unităților de învățământ și ai administrației publice locale. Scopul acestui workshop a fost de validare a concluziilor preliminare ale analizei situației existente, precum și de prezentare a unor intervenții propuse care vin să valorifice ceea ce deja există, și să transforme acolo unde este necesar, pentru o dezvoltare sustenabilă.

Ceea ce este important de precizat este că, în stabilirea direcțiilor de dezvoltare și a proiectelor prioritare, se urmăresc cel puțin principiile de mai jos, care au fost importante și pentru participanții la workshop:

1. E important să construim pe ceea ce există și e deja bine făcut în municipiu;

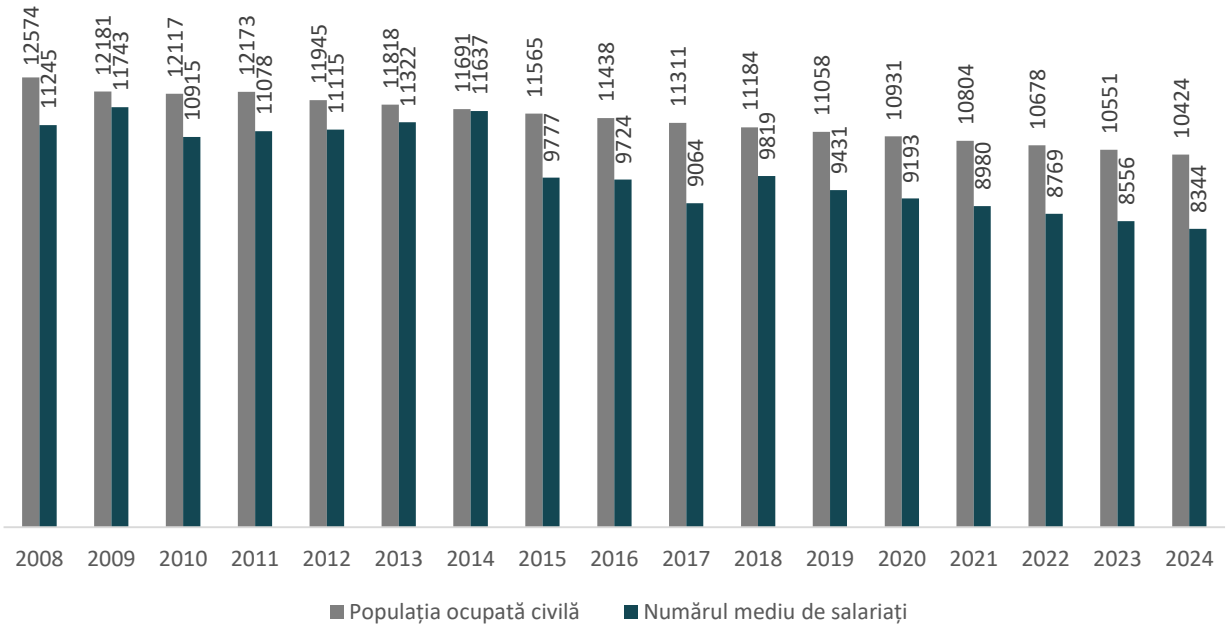
[68] Potrivit unui studiu realizat de Banca Mondială în contextul elaborării politicii urbane a României.

2. Strategia nu este a instituției, ci a municipiului, a comunităților, trebuie să fie scrisă împreună cu cetățenii și pentru aceștia;
3. Fiecare cetățean poate fi un agent de promovare al municipiului.

În condițiile în care nu se implementează măsuri de stimulare a mediului economic, este foarte clar că municipiul nu are cum să se dezvolte. Viziunea trebuie să pornească de la ce există deja în municipiu și se face bine, și să ia în calcul trendurile de la nivel global. Factorii schimbării care vor influența strategia, de care trebuie să se țină cont în următorii ani sunt:

- Urbanizarea
- Caracterul internațional și raportarea la piețe globale
- Dezvoltarea regională, migrația, creșterea și densificarea orașelor, localizarea locuințelor și a locurilor de muncă în aceleași zone și segregarea economică
- Transformarea industrială – unele industrii mor, altele apar și creează noi locuri de muncă
- Transformare digitală, big data și open data
- Schimbarea naturii muncii și a învățării, schimbarea competențelor necesare în viața profesională, învățarea pe tot parcursul viețiiRemodelarea modelelor de afaceri, inclusiv oportunități de crowdsourcing, modele bazate pe sharing economy sau platform economy, modele de business circulareCreșterea freelancingului și a nevoilor asociate acestuia, cum ar fi spațiul comun de lucru (spațiile de coworking)Globalizarea și schimbările viitoare de pe piața globală, cu impact asupra industriei municipiuluiSchimbările climatice, criza sustenabilității, cu accent pus pe responsabilitatea față de mediu.

FIGURĂ 76 INDICATORI AI FORȚEI DE MUNCĂ ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, PROGNOZE PÂNĂ ÎN ANUL 2024

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS și CNP, 2021

Într-un exercițiu de prognoză, am reușit să estimăm forța de muncă din municipiu până în anul 2024, întrucât este una din problemele mari cu care se confruntă Sighișoara. Trendul este descrescător, atât în ceea ce privește populația ocupată, cât și din perspectiva numărului mediu de salariați. În ceea ce privește prognoza rezultatelor economice (VAB, spre exemplu), un astfel de exercițiu este dificil întrucât mediul de

business este cel mai expus incertitudinii viitorului. Viziunea de business a antreprenorilor, agilitatea și forța de muncă pregătită sunt cele trei elemente cheie care vor decide capacitatea de adaptare la noile trenduri, elemente care trebuie încurajate de administrația publică locală.

În scenariul **"Business as usual"** (do nothing), în care nu se ia în considerare nicio intervenție publică de sprijinire a dezvoltării economice a municipiului, iar autoritățile nu fac mai mult pentru sectorul privat decât să finalizeze investițiile în curs și să le opereze, sectorul privat va fi nevoit să se dezvolte prin resursele proprii: din perspectiva forței de muncă, a asigurării trainingului personalului, din perspectiva internaționalizării, a dezvoltării produselor proprii, precum și a automatizării proceselor de producție sau a integrării tehnologiilor verzi etc. Investițiile străine stagnează, în lipsa unor spații disponibile sau infrastructuri de sprijinire a afacerilor de tipul parcurilor industriale, din cauza lipsei de forță de muncă, creșterea salariului minim influențează negativ dinamica dezvoltării companiilor, fiindu-le dificil să scaleze sau să desfășoare activități de R&D, migrația externă se va accentua etc.

3.3.7. CONCLUZII

Analiza, ce stă la baza fundamentării viitoarei strategii, acordă o atenție sporită abordării bazate pe realitatea din teritoriu. Pe baza acestei abordări, provocările urbane se manifestă diferit în locuri diferite. Abordarea bazată pe realitatea din teritoriu nu se referă numai la nevoile specifice ale fiecărui teritoriu, ci și la cunoștințele și abilitățile concentrate în respectivele locuri, cu scopul de a configura soluții integrate și personalizate pentru dezvoltarea teritorială. Cunoștințele locale trebuie corelate cu intervențiile externe, susținând colaborarea, ideile și soluțiile inovatoare.[69]

Strategia trebuie să fie organizată sub forma unei platforme de colaborare și să dezvolte agende axate pe provocări. Trebuie să reflecte capacitatea autorității publice de a formula o viziune și de a o transpune în realitate.

S-a identificat tendința de "proiectificare" a sectorului public (utilizarea tot mai extinsă a proiectelor și a tehnicilor de management de proiect în activitatea administrațiilor publice), ceea ce poate pune în pericol continuitatea și eficacitatea unei strategii pe termen lung.

Municipiul Sighișoara trebuie să elaboreze strategia pentru a sublinia valoarea tradițiilor locale, care ar ajuta la refacerea stimei de sine a cetățenilor și la repoziționarea municipiului ca un exemplu internațional pentru dezvoltare durabilă.

3.3.8. ANALIZA S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existența unei tradiții industriale ce poate fi valorificată în continuare (textilă, ceramică, prelucrarea metalului etc.)	PIB-ul local scăzut indică un nivel de dezvoltare scăzut
Existența unor resurse naturale pe teritoriul municipiului: pășuni, terenuri agricole și păduri, care pot fi valorificate în activități agricole	Densitate antreprenorială este una scăzută ceea ce justifică lipsa unui incubator care nu deține o masă critică
Perspective demografice superioare în ceea ce privește viitoarele resurse de muncă	Creșterea costurilor cu materii prime, energie, taxe și impozite, precum și scăderea cererii au condus la înregistrarea de pierderi financiare în rândul întreprinderilor industriale

[69] Manual privind Strategiile de Dezvoltare Urbană Durabilă, JRC, 2020

Existența învățământului profesional și tehnic care oferă cursuri de formare profesională în concordanță cu structura economică a municipiului	Inițiative restrânse din partea agenților economici de a elabora standarde ocupaționale pentru diverse ocupații care sunt în pericol să se piardă (ex. emailator)
Implicarea mediului de business în calificarea muncitorilor (municipiul are cam același număr al muncitorilor calificați ca orașul Cugir, municipiul Mediaș etc.)	Lipsa unor structuri asociative de tip cluster, care să integreze firmele locale în lanțuri de valoare din domenii cu valoare adăugată ridicată
Număr mare al lucrătorilor în domeniul serviciilor (mai ales în comerț și turism)	Număr redus de companii și startup-uri tehnologice sau de IT&C
Nivel ridicat de integrare al investitorilor și angajaților străini în comunitatea locală	Lipsa terenurilor aflate în domeniul administrației publice locale pentru atragerea de noi investitori, mai ales a spațiilor industriale
Existența unor parteneriate cu orașe din afara țării: pentru realizarea unor evenimente în parteneriat, schimb de experiență, identificarea de noi investitori etc.	Amplificarea fenomenului de migrație externă a forței de muncă calificate și a celei cu studii superioare, mai ales către țările din Vestul Europei
Creșterea numărului de startup-uri din industriile creative și culturale	Se lucrează încă în sistem lohn, iar nivelul salarial este scăzut
Concentrare sectorială în domeniul articolelor de îmbrăcăminte și textile, precum și construcții metalice	Pondere redusă a persoanelor ce constituie resursele de muncă, în activitățile economice locale
Sub-ramuri industriale cu productivitate peste media națională: produse lactate, fibre textile, hârtie și carton, producția de țesături	Număr scăzut de absolvenți de studii superioare
Numărul de sosiri turistice, dar și capacitatea de cazare în funcțiune au crescut, în perioada 2010-2019	Ocupare informală mare, mai ales în agricultura de subzistență
Număr mare de locuri de cazare în hosteluri, ceea ce ne determină să afirmăm faptul că profilul turiștilor se conturează în jurul tinerilor (reprezintă un element de diferențiere față de alte municipii sau orașe din județ, având și cea mai mare capacitate de cazare turistică în funcțiune din hosteluri, de la nivel județean)	Existența unui număr redus de companii cu capital străin
Municipiul Sighișoara înregistrează a doua cea mai mare creștere a numărului de înnoptări din unitățile de primire a turiștilor în intervalul de analiză	Lipsa infrastructurilor de sprijinire a afacerilor de tipul parcurilor industriale, precum și a serviciilor suport
Existența unei suprafețe de peste 450 ha teren agricol certificat ecologic	Mediul antreprenorial fragil – 92% sunt firme fără niciun angajat și microîntreprinderi
	Jumătate din companiile locale sunt într-o etapă incipientă de dezvoltare
	În municipiul Sighișoara structurile asociative agricole sunt insuficient dezvoltate
	Suprafață cultivată din totalul suprafeței agricole arabile este în scădere
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂTI**
Creșterea atractivității mediului de afaceri și investițional autohton (atragerea de noi investitori străini – mai ales a celor care se vor reloca din țări cu forță de muncă foarte ieftină, ca urmare a redesenării lanțului de valoare)	Perpetuarea decalajului dintre locurile de muncă vacante și numărul șomerilor reprezintă o amenințare în condițiile necesității atragerii de forță de muncă suplimentară din alte localități (aceasta nefiind disponibilă în municipiul Sighișoara).
Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea mediului de business și pentru inovare	Continuarea crizei economice generate de pandemia de COVID-19, cu implicații asupra scăderii vânzărilor și a

	capacității de finanțare a afacerilor, respectiv asupra asigurării locurilor de muncă
Finalizarea autostrăzii Unirii Târgu Mureș-Iași-Ungheni și finalizarea drumului ocolitor al municipiului Sighișoara, prin faptul că va stimula dezvoltarea economică a zonei și va crește gradul de atractivitate al municipiului pentru investitori	Perpetuarea practicării agriculturii de subzistență care angrenează ocuparea informală, acaparând astfel forță de muncă potențială
Orientările viitoare ale strategiilor de specializare inteligentă pentru sustenabilitate și creștere incluzivă care sunt strategii bazate pe inițiative locale ce vin ca răspuns la provocările de mediu, derivate ale strategiilor de specializare inteligentă elaborate la nivel regional, motivând și ghidând forțele antreprenoriale	Îmbătrânirea populației și impactul acestor transformări demografice asupra pieței muncii prin reducerea populației apte de muncă
Finanțările existente din Planul Național de Redresare și Reziliență prin care pot fi sprijinite inițiative de creare a technopolurilor, parcurilor industriale și tehnologice	Locurile de muncă formale se confruntă cu provocări ce țin de digitalizare și a unor noi modele de raporturi de muncă (click working sau munca online, crowd-sourcing sau externalizarea către public)
Finanțările existente din ”Tranziție Justă” care încurajează: dezvoltarea spiritului antreprenorial, IMM-urilor și a cercetării și inovării și a digitalizării; investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse; reducerea poluării și consolidarea economiei circulare; creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată din județul Mureș.	Efectele negative ale schimbărilor climatice care obligă, mai ales companiile din industria prelucrătoare să-și regândească în mod sustenabil business-urile
Pactul Verde European – potențialul pentru un Pact de succes va depinde de recunoașterea diversității de la nivel local	Viteza de automatizare și computerizare, mai ales a activităților industriale intensive în forță de muncă slab calificată ce face față cu greu provocărilor viitorului (fără competențe digitale). Pericolul dezindustrializării este foarte mare, ceea ce ridică un semnal de alarmă pentru municipiu, în condițiile în care industria prelucrătoare înregistrează cele mai mari valori ale indicatorilor economici (peste 50% din numărul total al angajaților, peste 60% cifra de afaceri etc.).
Guvernanța multi-nivel creată la nivelul strategiilor de specializare inteligentă servește ca platformă pentru a implementa Pactul Verde European	Agilitate redusă a companiilor de a se adapta la noile trenduri și pierderea competitivității pe termen lung
Acces la lanțuri de valoare globale noi care stimulează adopția tehnologiilor verzi, creând piețe noi[70]	
Reorganizarea lanțurilor de valoare la nivel global poate aduce oportunități de dezvoltare, mai ales în industrie	
INTERREG EUROPE – oportunități pentru autoritățile publice locale pentru schimb de experiență în politici publice	

[70] Spre exemplu, transformarea sistemului energetic și tranziția către electrificare și scăderea rapidă a prețurilor surselor regenerabile de energie oferă locurilor abundente în aceste resurse: soare sau vânt, noi avantaje competitive. Acest aspect ar favoriza organizarea proceselor de descoperire antreprenorială pentru identificarea de noi produse, servicii sau modele de business, precum autonomie prin soluții energetice locale descentralizate, model de export pentru energie ieftină, soluții inovatoare de stocare a energiei, diversificarea către ecosisteme industriale cu consum intensiv de energie.

3.4. PROVOCĂRI DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

3.4.1. STRUCTURA DEMOGRAFICĂ

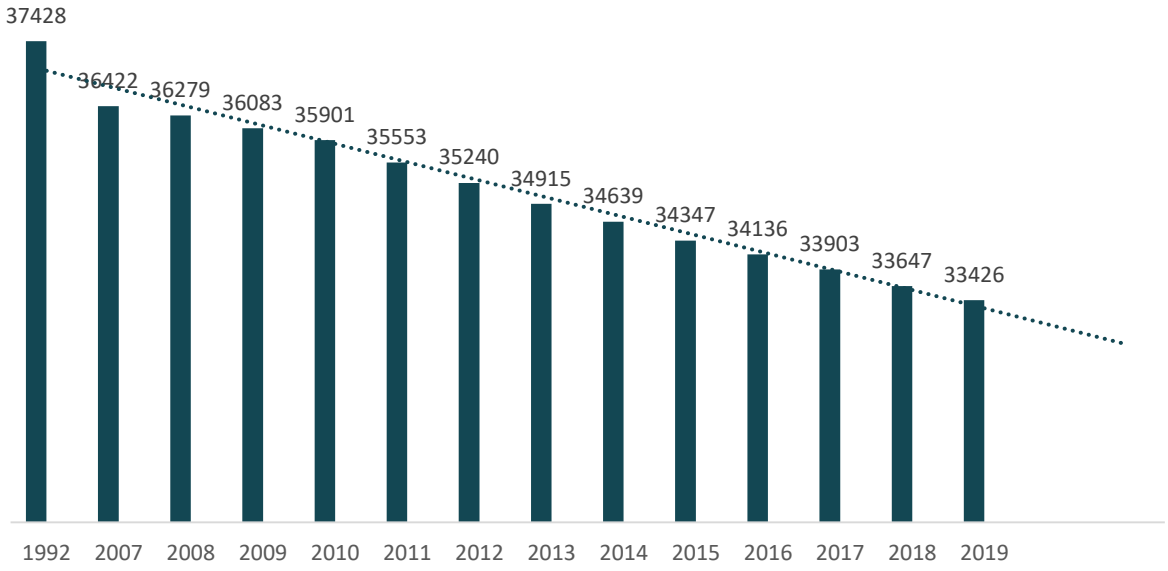
Populația. Număr și structură pe sexe și grupe de vârstă. Indicatori demografici derivați

Conform Institutului Național de Statistică la 1 ianuarie 2020[71], municipiul Sighișoara avea o populație totală de 33.200 locuitori, reprezentând 5,63% din populația totală a județului Mureș. Din punct de vedere demografic, Județul Mureș este un județ cu un nivel de urbanizare de 51,9%, sub media totală la nivel național (56,4%) și peste media de urbanizare reală în plan teritorial, excluzând Bucureștiul (49,3%).

Municipiul Sighișoara este al treilea centru urban al județului Mureș, ca număr de locuitori, după Târgu Mureș (reședință de județ, 146.550 locuitori la 1 ianuarie 2020) și municipiul Reghin (37.479 locuitori). Zona peri urbană a municipiului Sighișoara, formată din comunele Nadeș, Albești, Apold și Daneș însuma, la aceeași dată 18.497 locuitori.

Municipiul Sighișoara se înscrie în categoria municipiilor de dimensiuni medii din punct de vedere al numărului de locuitori[72], având cu aproximativ 4.000 de locuitori mai puțin decât municipiul Reghin (poziția a doua în ierarhia la nivel de județ) și cu aproape 8.000 de locuitori mai mult decât municipiul Târnăveni (poziția imediat următoare).

FIGURĂ 77 EVOLUȚIA POPULAȚIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 1992, 2007-2019

Sursa: INSSE, Tempo POP108D

La nivelul Regiunii de dezvoltare Centru, din punct de vedere al numărului de locuitori, Municipiul Sighișoara ocupă locul 13, după Brașov (289.499), Sibiu (168.519), Târgu Mureș (147.788), Alba Iulia (74.788), Sfântul Gheorghe (63.492), Mediaș (56.970), Miercurea Ciuc (41.598), Făgăraș (38.568), Odorheiu

[71] Sursa: INSSE, Tempo Online. Baze de date statistice POP108D

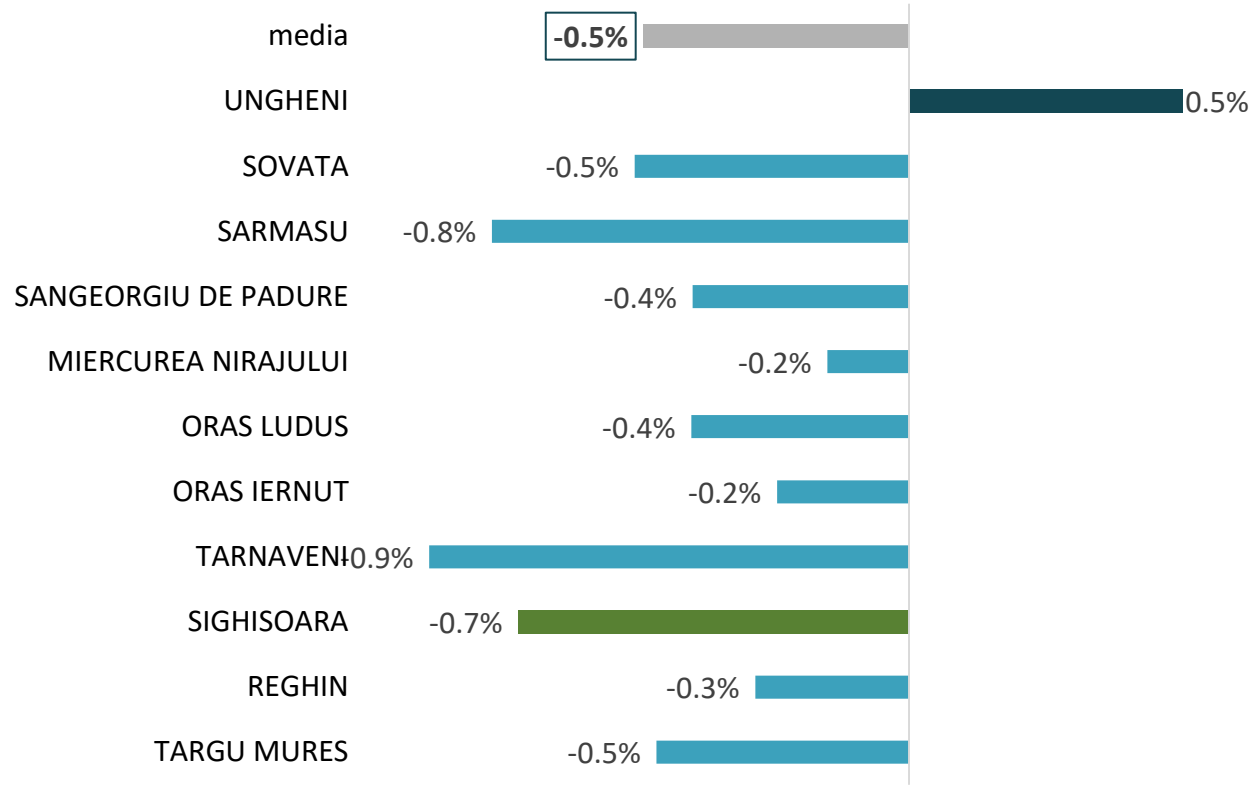
[72] „Geografia umană și economică" volumul II, editura Academiei Române, coord. Vasile Cucu, Ion Iordan, Dumitru Alexandru, 1984.

Secuiesc (38.116), Săcele (37.747), Reghin (33.747), reprezentând 1,27% din populația totală a Regiunii de Dezvoltare Centru, care la 1 iulie 2019 a fost de 2.629.130.

Analiza tendințelor demografice arată că municipiul Sighișoara înregistrează la 1 ianuarie 2020 o cotă de **depopulare,** prin raportare la anul 2000 de 3,6 ori mai mare decât media la nivel județean (-10,8% Sighișoara, respectiv -3,0% județul Mureș) și de 2,3 ori mai mare decât municipiul Reghin (-4,7% în aceeași perioadă). Tendința demografică medie înregistrată în ultimii 20 de ani se caracterizează printr-o pierdere medie de aproximativ 0,5% din populație anual[73].

Evoluția demografică descendentă caracterizează întreg spațiul urban al județului Mureș, cu excepția orașului Ungheni, care înregistrează tendințe demografice pozitive, ritmul ultimei decade arătând o tendință de accelerare evoluțiilor, în ultimii 10 ani tendința descendentă la nivel demografic în Municipiului Sighișoara, ajungând la o medie de **0,7% din populație anual**.

FIGURĂ 78 TENDINȚE DEMOGRAFICE MEDII ANUALE ÎN PERIOADA 2009-2019 LA NIVELUL MEDIULUI URBAN DIN JUDEȚUL MUREȘ

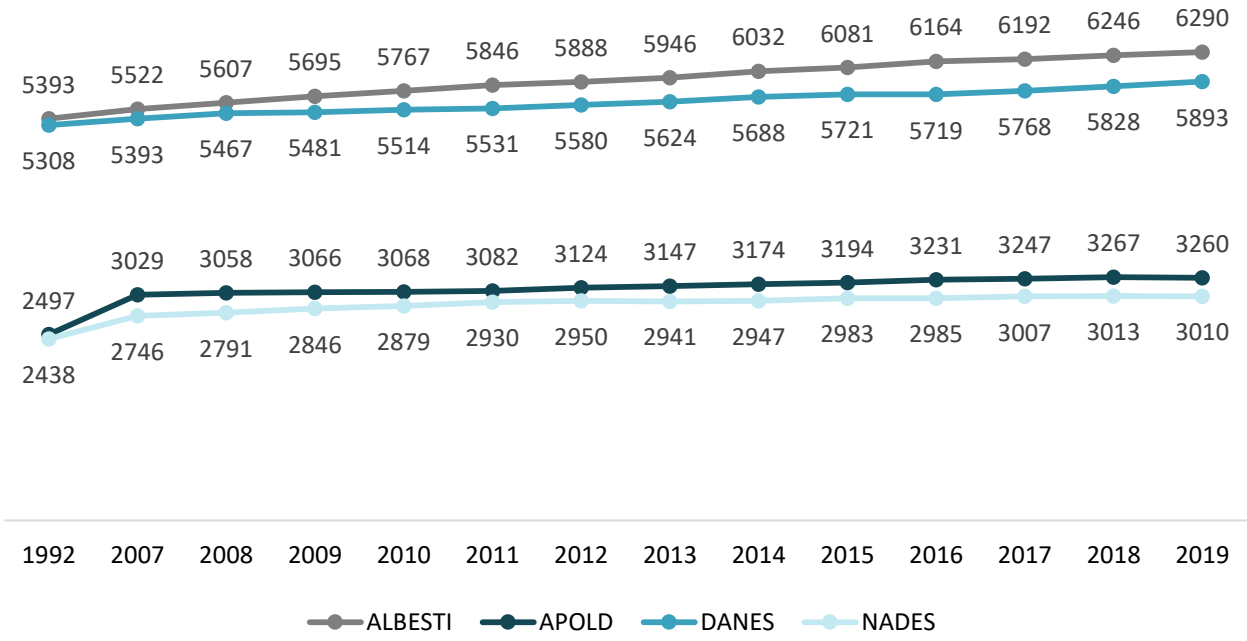

Sursa: INSSE, Tempo POP108D

Tendinței descendente manifestate la nivelul municipiului i se opune **trendul pozitiv demografic înregistrat în aria de proximitate**, rata de creștere cumulată la nivelul localităților Albești, Apold, Daneș și Nadeș fiind comparabilă procentual, respectiv un plus mediu de aproximativ 0,8% anual[74]. Cea mai rapidă rată de creștere demografică se înregistrează în Albești, peste 1% anual.

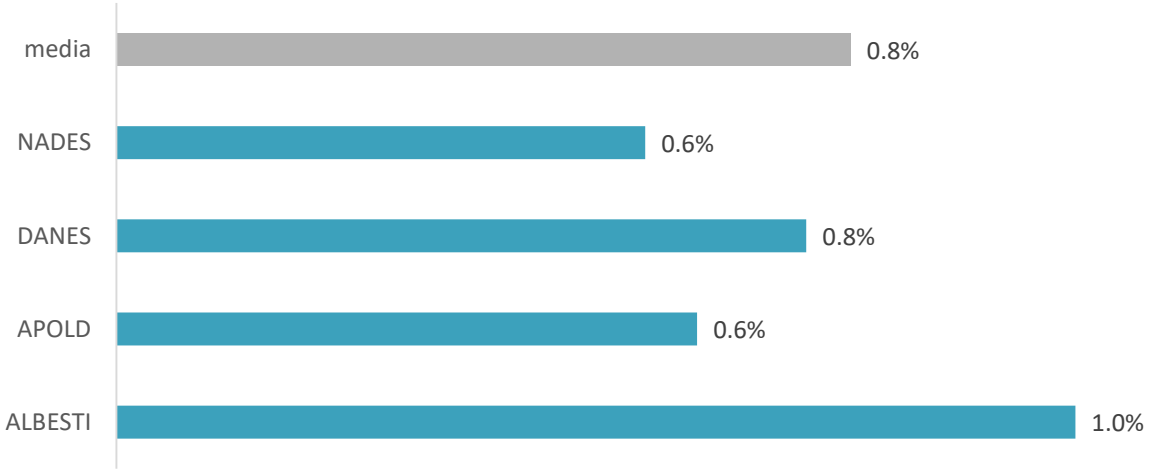
[73] In medie, un deficit de aproxiamtiv 200 de persoane
[74] In media, un plus de aproximativ 137 persoane anual

FIGURĂ 79 TENDINȚE DEMOGRAFICE MEDII ANUALE, 2009-2019, ÎN ZONA DE PROXIMITATE A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: INSSE, Tempo POP108D

FIGURĂ 80 TENDINȚE DEMOGRAFICE MEDII ANUALE ÎN PERIOADA 2009-2019 LA NIVELUL LOCALITĂȚILOR DE PROXIMITATE ALE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: INSSE, Tempo POP108D

Pe fondul acestor tendințe demografice opuse, **dinamica raportului demografic** între Municipiul Sighișoara și comunele aflate în proximitate a crescut constant, de la 42% în 1992, la 47% în 2009, respectiv 55% în 2019. Cu toate acestea, la nivel de zonă[75] sporul demografic al ultimei decade rămâne negativ (-2,4%), în 2019 populația din arie numărând cu 1292 de persoane mai puțin decât în urmă cu 10 ani.

[75] Municipiul Sighișoara și cele patru comune Albești, Apold, Daneș, Nadeș

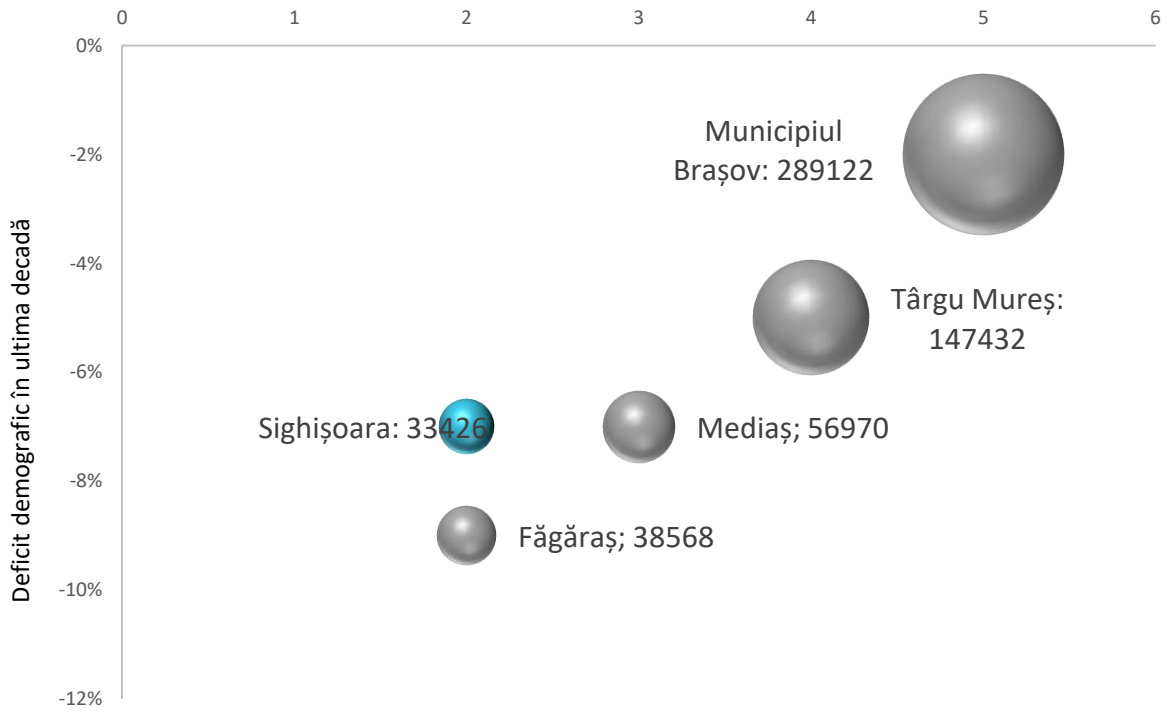
TABEL 22 DINAMICA RAPORTULUI DEMOGRAFIC MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA/PROXIMITATE, 1992, 2007-2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
SIGHISOARA	36083	35901	35553	35240	34915	34639	34347	34136	33903	33647	33426
ALBESTI	5695	5767	5846	5888	5946	6032	6081	6164	6192	6246	6290
APOLD	3066	3068	3082	3124	3147	3174	3194	3231	3247	3267	3260
DANES	5481	5514	5531	5580	5624	5688	5721	5719	5768	5828	5893
NADES	2846	2879	2930	2950	2941	2947	2983	2985	3007	3013	3010
raportului Municipiu/ proximitate	47%	48%	49%	50%	51%	52%	52%	53%	54%	55%	55%

Sursa: INSSE, Tempo POP108D

Tendința demografică generală a municipiului Sighișoara este **consolidată istoric și regional**, păstrând același sens în ultimii aproximativ 30 de ani și același semn negativ pentru majoritatea spațiului urban al județului Mureș. Evidențierea acestui trend indică două elemente majore pentru politicile demografice: 1) un spațiul demografic cu competiție intensă, în care Sighișoara concurează cu doi poli majori de atractivitate urbană aflați la rândul lor în deficit demografic[76] (-5%) Târgu Mureș, respectiv (-2%) Brașov, și doi poli similari ca atractivitate, cu deficit demografic accentuat: Mediaș (-7%) și Făgăraș (-9%) și 2) potențial intern de redresare demografică în scădere, ceea ce implică măsuri ale căror rezultate pot fi semnificative după o perioadă cel puțin similară ca timp (trei decade).

FIGURĂ 81 SPAȚIU DEMOGRAFIC COMPETIȚIONAL URBAN AL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA LA NIVELUL ANULUI 2019

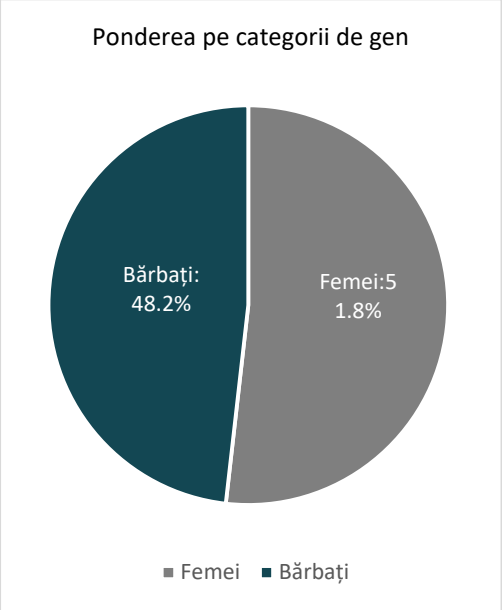
Sursa: INSSE, Tempo POP108D. Prelucrările autorilor

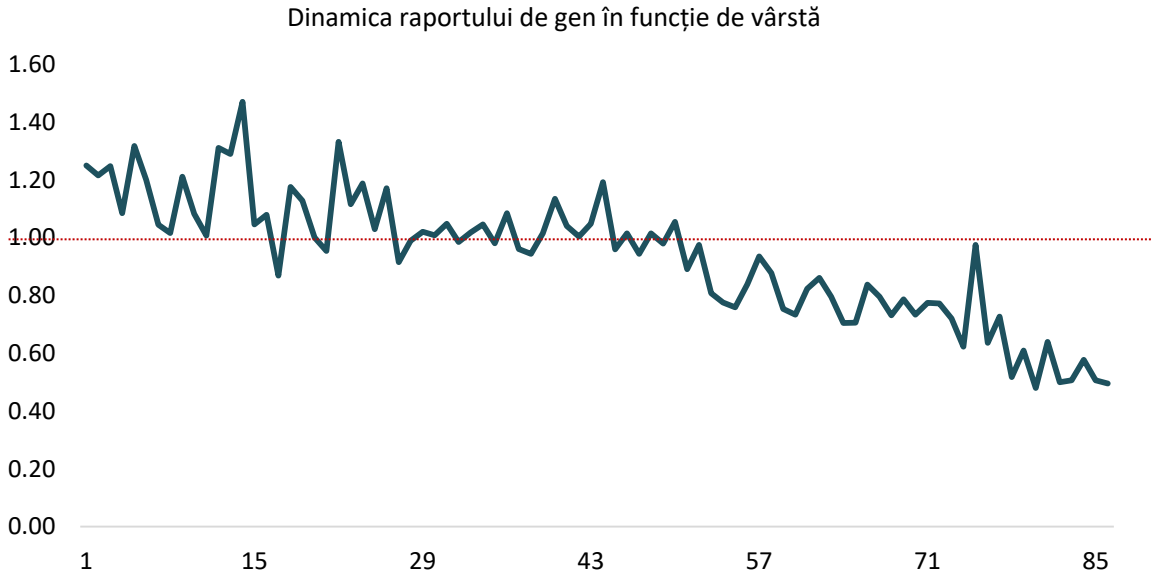
Raportul de gen

[76] în perioada 2009-2019

La nivel general, Municipiul Sighișoara prezintă o structură pe sexe relativ echilibrată, la 1 iulie 2019, numărul bărbaților fiind de 16.108 (reprezentând 48,19% din populația totală a municipiului), iar numărul femeilor de 17.318 (reprezentând 51,80% din populația totală a municipiului). **Rata de feminizare** la nivelul Municipiului este ridicată în comparație cu ponderea de la nivel județean (+0,9), regional (+0,7) și național (+0,6). Feminizarea populației este asociată cu diferența speranței de viață la naștere între femei și bărbați, respectiv cu îmbătrânirea demografică, dar și cu migrația.

FIGURĂ 82 RAPORTUL DE GEN LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA 2019

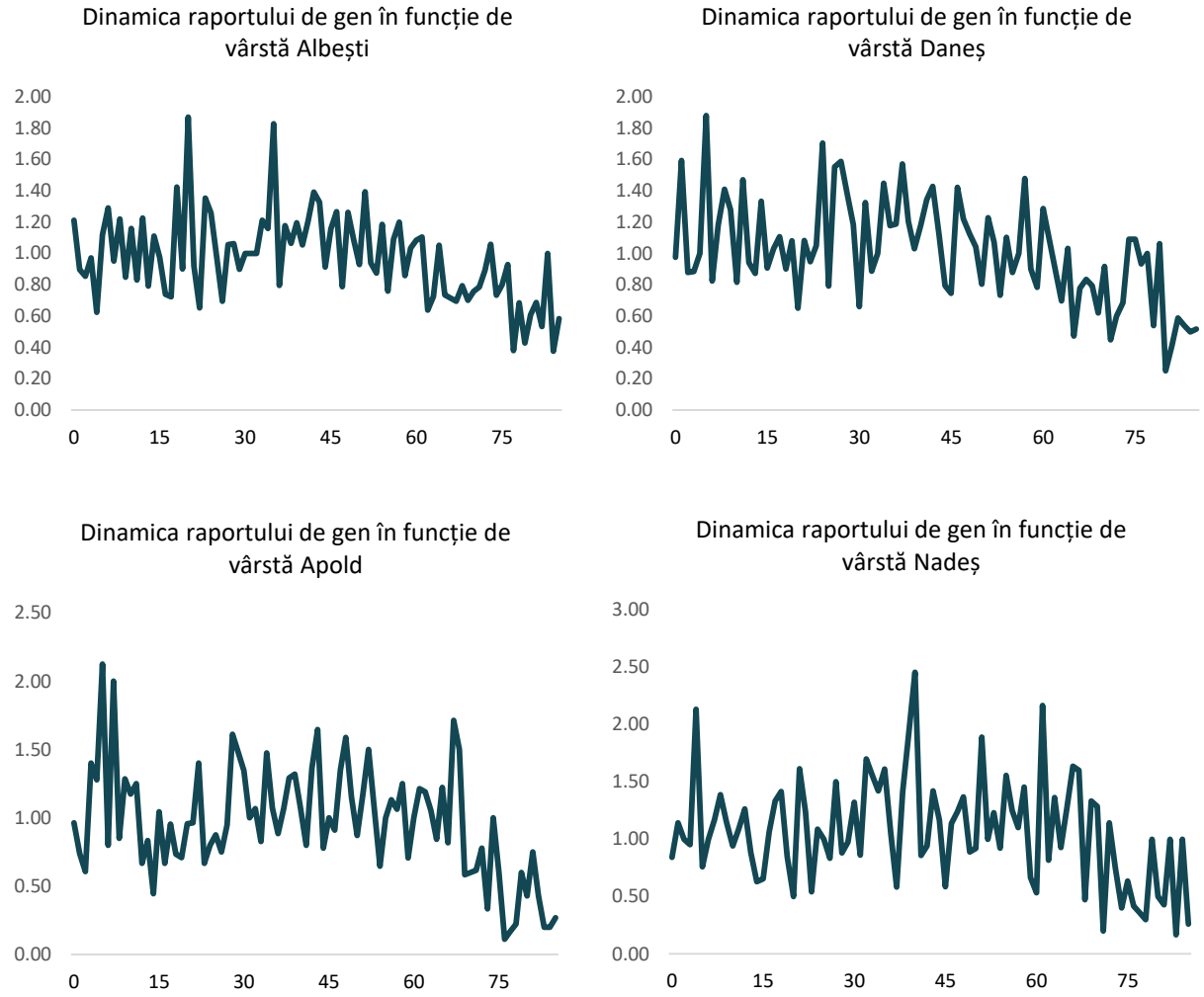

Sursa: INSSE, Tempo POP108D. Prelucrările autorilor

Dinamica raportului de gen pe categorii de vârstă arată că, dacă până la nivelul vârstei de 49 de ani, raportul tinde să fie favorabil bărbaților, după această vârstă tendința se schimbă semnificativ, populația peste 50 de ani a orașului fiind majoritar feminină, tendința devenind și mai accentuată după 75 ani. Prin comparație, în comunele limitrofe municipiului Sighișoara, **raportul bărbați/femei devine subunitar începând cu vârste semnificativ mai înaintate**: 64 ani în Albești, 71 ani în Apold, 62 ani în Daneș și 73 de ani în Nadeș.

FIGURĂ 83 RAPORTUL DE GEN LA NIVELUL COMUNELOR LIMITROFE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA 2019

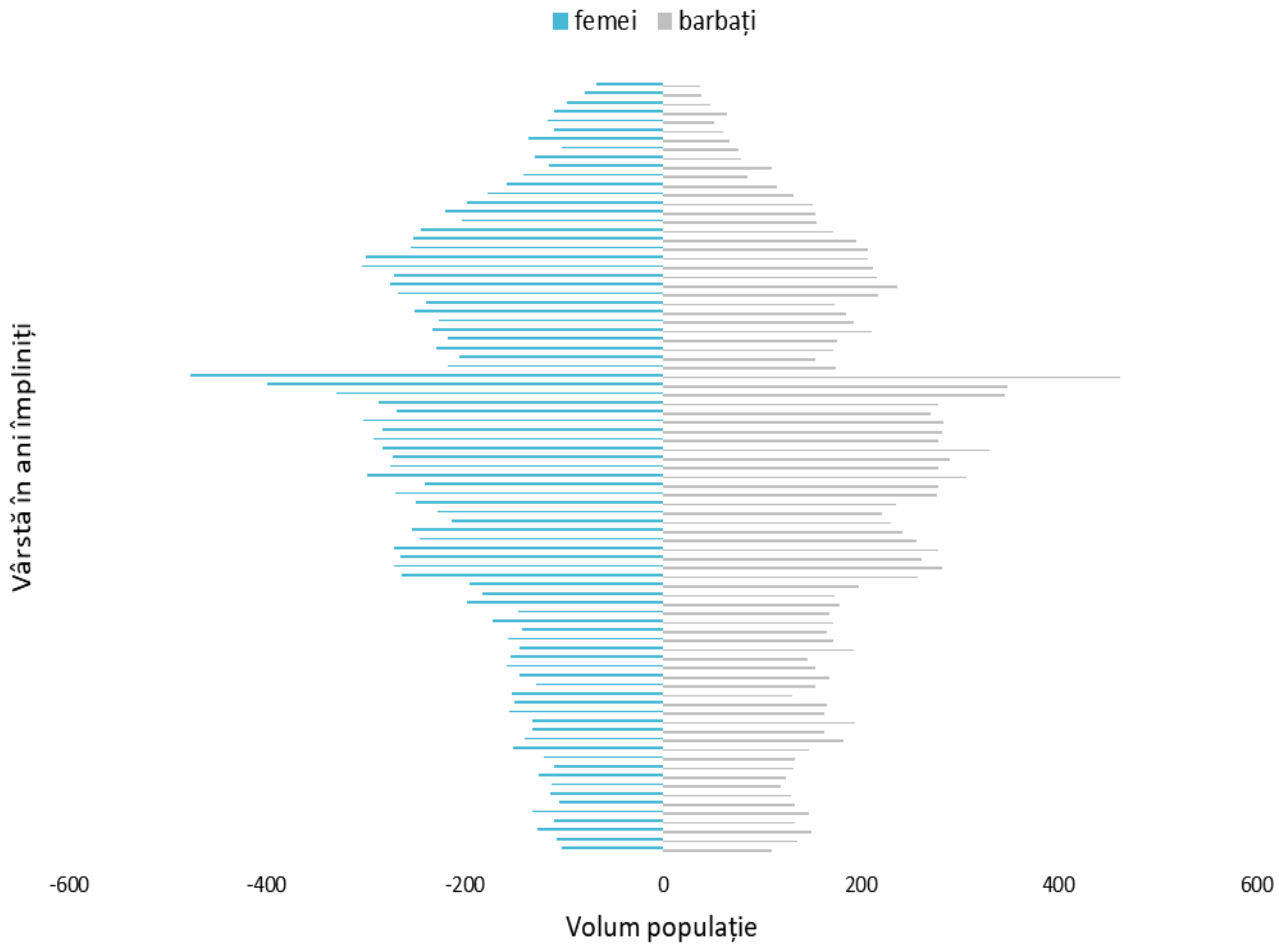

Sursa: INSSE, Tempo POP108D. Prelucrările autorilor

Structura pe vârstă

Analiza piramidei vârstelor la nivel Municipiului Sighișoara evidențiază cu claritate cele trei cohorte care caracterizează peisajul demografic românesc: generația postbelică, cu un vârf de natalitate în perioada 1955, urmat de un ușor declin, segmentul ”post-decret”, marcat de boom-ul de natalitate din anii 1968-1969 și categoria post-revoluție, marcată de declinul demografic abrupt de la începutul anilor 1990.

FIGURĂ 84 PIRAMIDA VÂRSTELOR LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

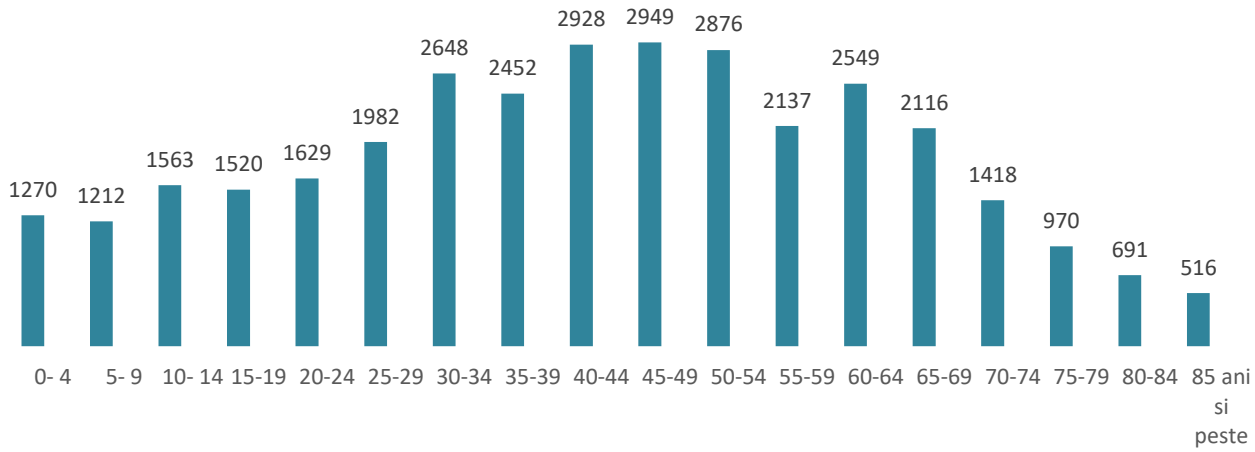

Sursa datelor: INSSE, Tempo POP108D. Prelucrările autorilor

Distribuția pe categorii de vârstă a populației indică o **ușoară tendință de creștere în** volum pentru segmentul 0-9 ani, însă, așa cum se observă, ea derivă din două componente: creșterea vârstei la nașterea primului copil[77] și consistența demografică a ultimului segment de vârstă (30-34 ani) cu volume peste 2000 de persoane.

[77] Vârsta medie la nivel național la prima naștere era în România, în 2020, conform INS de 28 ani.

FIGURĂ 85 DISTRIBUȚIA VOLUMELOR DE POPULAȚIE PE GRUPE DE VÂRSTĂ

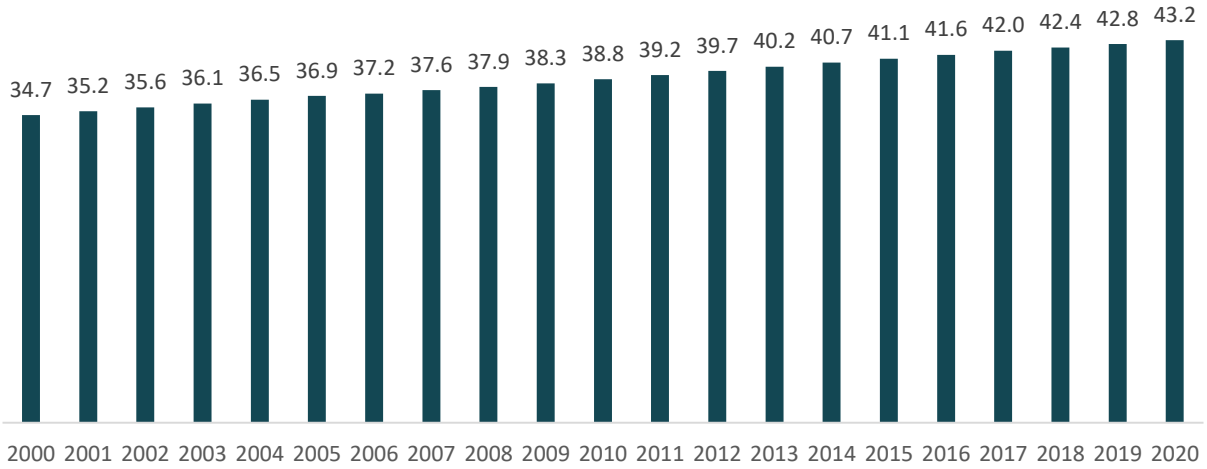

Sursa datelor: INSSE, Tempo POP108D. Prelucrările autorilor

Distribuția demografică pe vârste în zona de proximitate urbană este marcată de **aceleași tendințe**, însă nu atât de accentuate, fiind interesante mai ales sub aspectul contribuției populației 0-9 ani la potențialul de creștere a populației școlare de vârstă gimnazială și liceală la nivelul Municipiului Sighișoara.

Tendința de îmbătrânire demografică este reflectată de evoluția mediei de vârstă la nivelul populației municipiului Sighișoara. În ultimele două decenii acestă medie a crescut constant diferența între valoarea înregistrată la nivelul anului 2000 (34,7 ani) la nivelul anului 2019 (42,8 ani) este mai mare de 8 ani. Pentru anul 2020 media de vârstă calculată (43,2 ani) este cu mai mult de doi ani peste media la nivelul județului Mureș (41,1 ani).

FIGURĂ 86 DINAMICA MEDIE DE VÂRSTĂ ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2000-2020

Sursa: INSSE. Tempo Online. Prelucrările autorilor

Raportul de dependență demografică[78] în municipiul Sighișoara este semnificativ din perspectiva gradului de presiune a îngrijirii la nivelul unei persoane de vârstă activă fiind totodată și o măsură a nivelului mediu de redistribuire a veniturilor unei persoane ocupate către ceilalți membri ai familiei. Pentru anul 2019 acest raport de fost de 41,2%, respectiv la fiecare 100 de persoane active cad în îngrijire 41,2 persoane inactive. Prin raportare la media înregistrată la nivel **județean (48,4%) raportul** de dependență demografică este

[78] Indicatorul este dat suma persoanelor prezumat inactive (0-14 ani și 65+ ani) raportată la volumul persoanelor prezumat active (15-64 ani)

favorabil municipiului Sighișoara și se datorează segmentului activ, masiv demografic, al cohortei 1968-1989. Evoluția acestui raport arată o creștere de aproximativ 4% în ultimii douăzeci de ani.

Indicele de îmbătrânire a populației[79], cunoscut și ca ”raportul bunici/nepoți”, este un indicator al potențialului de creștere demografică pe termen mediu și lung și al presiunilor locative și migratorii determinate de aceasta. Pe termen scurt, indicele este un indicator al nevoii de îngrijire pentru copii (nevoia de creșe, grădinițe, școli, școală după școală, bone etc.) și al controlului social (protecție, poliție locală, pază). Pe fond de sărăcie, indicele corelează cu nivelul de devianță juvenilă. În municipiul Sighișoara, în perioada 2000-2020 indicele de îmbătrânire a suferit o întoarcere de sens radicală, schimbându-și raportul după 2013. Astfel, dacă la nivelul anului 2000 pentru fiecare 100 de tineri cu vârste sub 14 ani, reveneau 51 de persoane cu vârste peste 65 de ani, la nivelul anului 2020, pentru fiecare 100 de ”nepoți” revin 151 de ”bunici”. Acest raport este **semnificativ mai ridicat** decât valoarea înregistrată la nivelul județului Mureș, respectiv 113%.

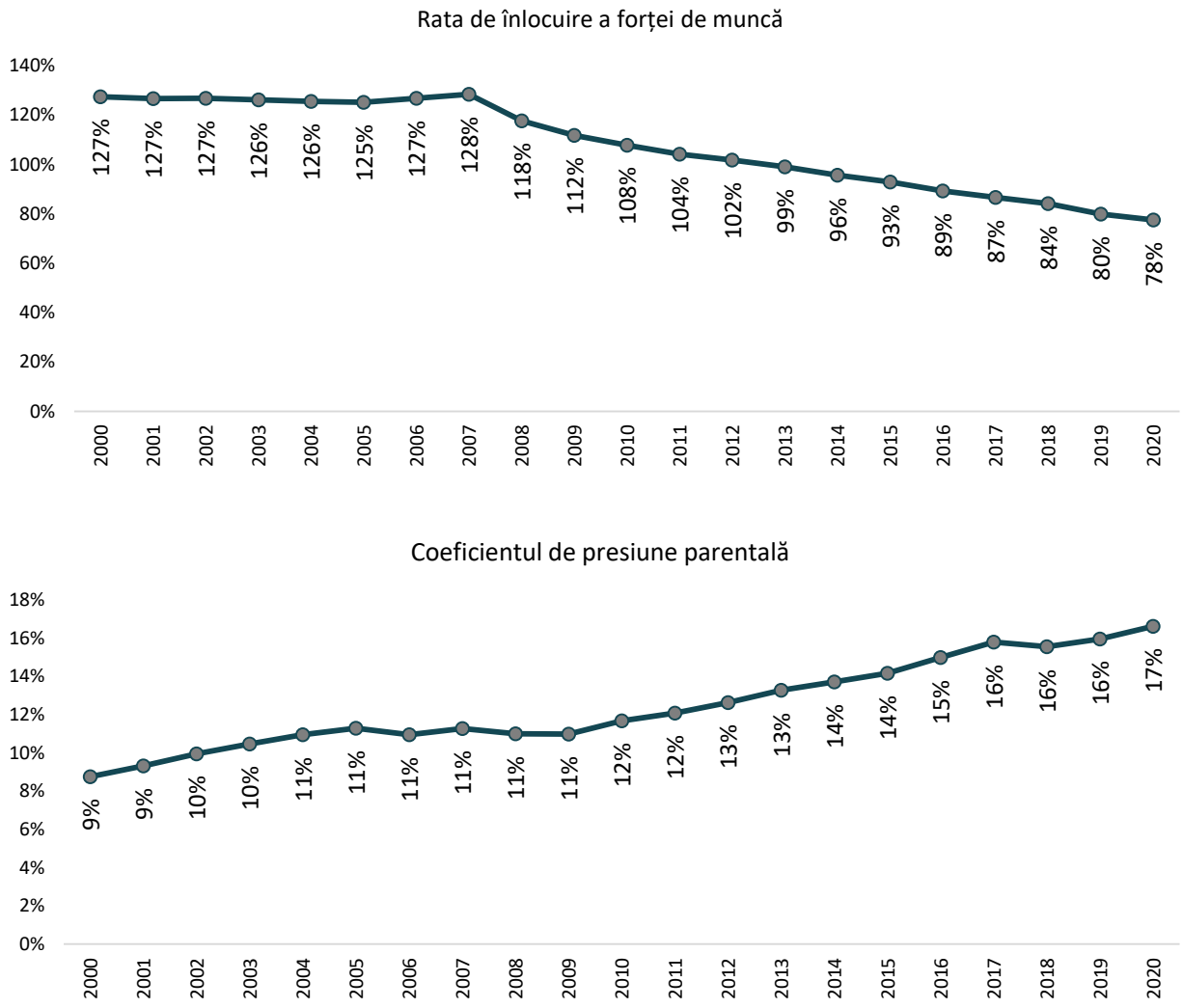
Ponderea copiilor din total populație este relevantă pentru aprecierea populației active de peste 10 ani. Prin raportare la datele înregistrate la nivelul județului (15,3%), **ponderea copiilor din municipiul Sighișoara este semnificativ mai scăzută (12,1%)**. Prin corelare cu indicatorul care măsoară raportul anual copii/femei[80] se constată faptul că traiectorila descendentă a ponderii copiilor la nivelul populației este argumentată aproape exclusiv de scăderea ponderii femeilor de vârstă fertilă și nu de schimbarea unui comportament de natalitate intervenit în ultimii 20 de ani. Din perspectiva politicilor publice în domeniu, acest fapt indică setarea unor așteptări rezervate privind succesul pe temen mediu (20 ani) a unor măsuri pro-nataliste[81].

Rata de înlocuire a populației în vârstă de muncă[82] este semnificativă ca modalitate de estimare a gradului de înnoire a populației active dintr-un anumit areal. Indicatorul are în vedere nu doar evoluția generată de natalitate, ci și cea generată de migrație. După 2012 această rată a devnit subunitară la nivelul municipiului Sighișoara indicând un definict potențial în ocuparea locurilor de muncă existente și o atractivitate rezervată a mediului economic pentru dezvoltarea de noi oportunități de angajare. Dinamica indicatorului arată efectul liberalizării forței de muncă al nivel european[83] și modul de propagare a acestui în cascadă, până la momentul actual **(80% rată de înlocuire[84] în 2019). Rata se poziționează sub pragul înregistrat la nivel județean (86%).**

Din perspectiva unei strategii locale, dintre indicatorii asociați distribuției pe categorii de vârstă este semnificativ și **coeficientul de presiune parentală**[85]. Coeficientul este parte a raportului de dependență demografică măsurând un tip special de presiune socială dată de îngrijirea persoanelor vârstnice. Valoarea și dinamica indicatorului evidențiază nevoia în comunitate de servicii publice de îngrijire destinate persoanelor vârstnice și de proiectare urbană (spații de relaxare, treceri de pietoni, zone comerciale) adecvată acestui segment de populație. În municipiul Sighișoara acest coeficient aproape **s-a dublat** în ultimii 20 de ani de la 8,8% în 2000 la 16% în 2019, creșterea fiind relativ constantă.

[79] Definit ca numărul persoanelor vârstnice (65 de ani și peste) care revine la 100 de persoane tinere (sub 15 ani)
[80] Raport copii 0-14 ani/femei de vârstă fertilă, 15-49 ani
[81] Avem în vedere măsuri fără caracter coercitiv, sau care limitează drepturile individuale ale femeii
[82] Raport populației 20-39 ani vs populație 40-59 ani
[83] A se remarca traiectoria descendentă a indicatorului după 2007, anul aderării României la UE
[84] Mod de citire: la fiecare 100 de persoane de 40-59 ani corespund 80 de persoane din generația următoare, 20-39 ani
[85] Măsurat ca populație vârstnică, peste 80 de ani raportată la populația cu potențiale obligații de îngrijire a acestor vârstnici, respectiv 50-64 ani

FIGURĂ 87 DINAMICA INDICATORILOR CORELAȚI CU DISTRIBUȚIA PE VÂRSTE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2000-2020

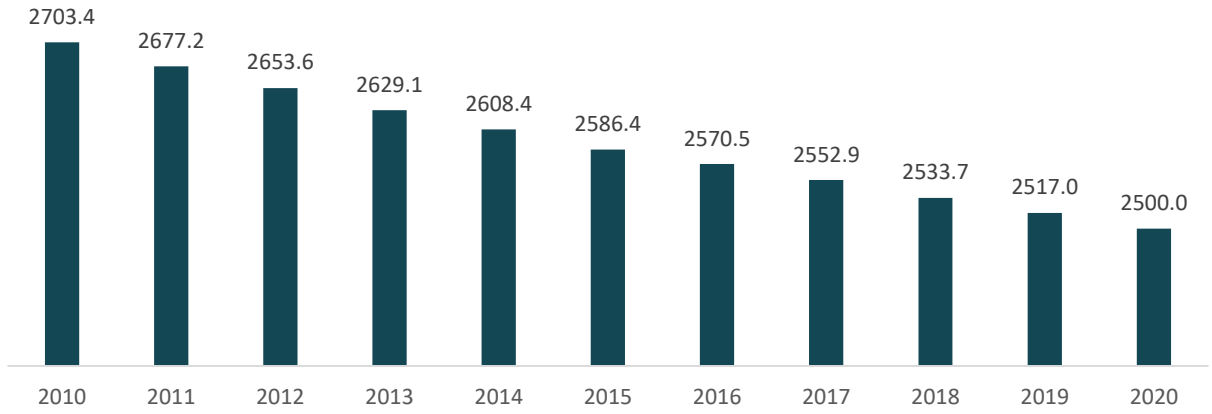
Sursa: INSSE. Tempo Online. Prelucrările autorilor

Densitatea populației și distribuția spațială a populației

Planul Urbanistic General al Municipiului Sighișoara, 2020, menționează că densitatea municipiului a scăzut de la peste 5.600 loc./ km^2 în 1992, la 2.553 loc./ km^2 în anul 2017. Planul menționat subliniază că, după anul 1992, densitatea populației a fost constant descrescătoare, evoluție rezultată din scăderea numărului de locuitori, dar și din creșterea suprafeței terenului intravilan. Analiza reliefează faptul că evoluția densității municipiului are aceleași caracteristici ca spațiul urban din județul Mureș, dar și ca întregul spațiu urban de la nivel național, analiza comparativă a densității orașelor din județul Mureș, plasând Municipiul Sighișoara pe locul doi, după Târgu Mureș (4.500 loc/ km^2). Reducerea densității populației la nivelul municipiului poate genera o serie de avantaje, concretizate în reducerea poluării, reducerea prețurilor la terenuri și imobile, îmbunătățirea condițiilor de viață în municipiu și presiune scăzută spre locuirea zonelor suburbane. Luând în calcul suprafața totală a municipiului[86], respectiv 13,28 km^2 densitatea calculată la nivelul anului 2019 este de 2517loc./km^2 în scădere cu 6,9% în ultimii 10 ani.

[86] Estimată în urma indicatorilor anterior menționați

FIGURĂ 88 DINAMICA DESNITĂȚII LOCUIRII ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2010-2020

Sursa: INSSE. Tempo Online; Suprafața de referință 13,28km^2.Prelucrările autorilor

3.4.2. DINAMICA POPULAȚIEI, MIȘCAREA NATURALĂ ȘI MIȘCAREA MIGRATORIE

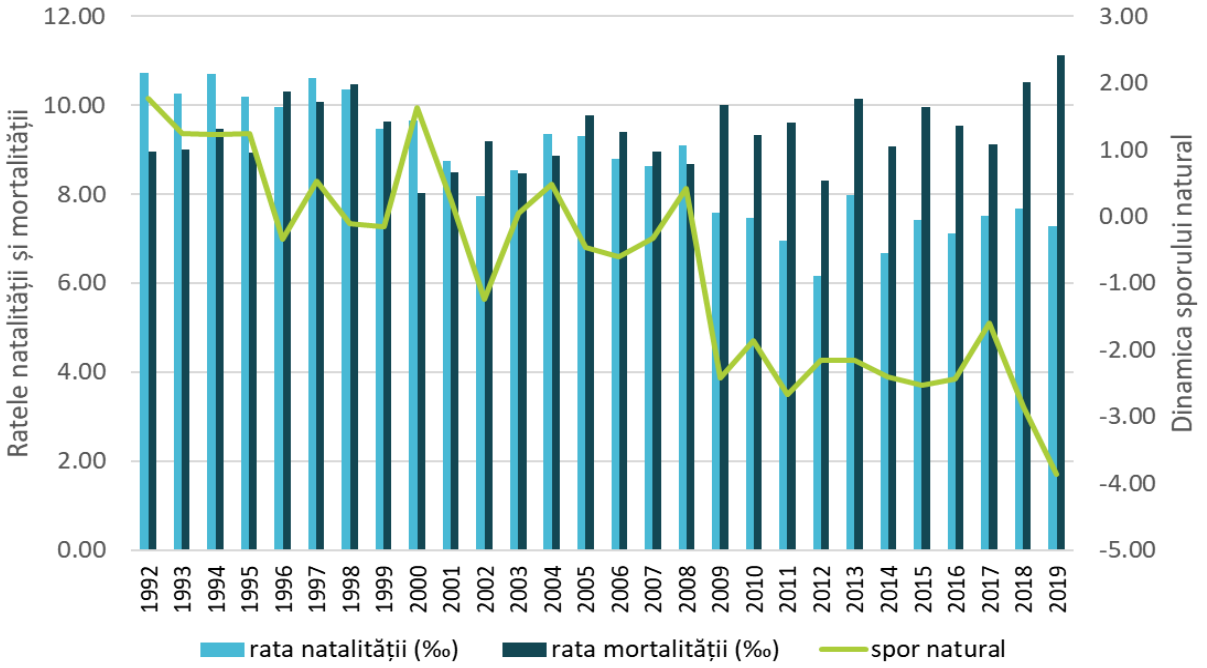
Mișcarea naturală a populației reprezintă unul dintre elementele determinante ale evoluției demografice și a numărului total de locuitori. Mișcarea naturală cuprinde natalitatea (respectiv rata natalității), mortalitatea (respectiv rata mortalității) și sporul natural (diferența dintre indicatorii anteriori).

Rata natalității

Rata natalității[87] (7.27‰), înregistrată la nivelul anului 2019[88], pentru municipiul Sighișoara este una dintre cele mai mici din urbanul românesc[89]. Comparativ cu valorile înregistrate în județul Mureș cât și în spațiul urban, rata natalității din municipiu este semnificativ mai scăzută. În ierarhia urbanului județean, Sighișoara se plasează pe ultimul loc. Analiza dinamicii ratei natalității evidențiază la nivelul anilor 2011-2012 efectele cumulate ale migrației din perioada proximă anului 2007 și ale declinului demografic de la începutul anilor 1990. Astfel, la nivelul anului 2012 a fost atins minimul istoric al natalității cu o rată doar 6,16‰.

[87] Rata natalității este definită ca numărul de născuți vii/ populația totală*1000
[88] În anul 2012 s-a înregistrat cel mai mic număr de nașterii din ultimii 100 de ani, conform datelor oferite de INSSE
[89] După Tulcea, Galați, Vaslui, Bacău

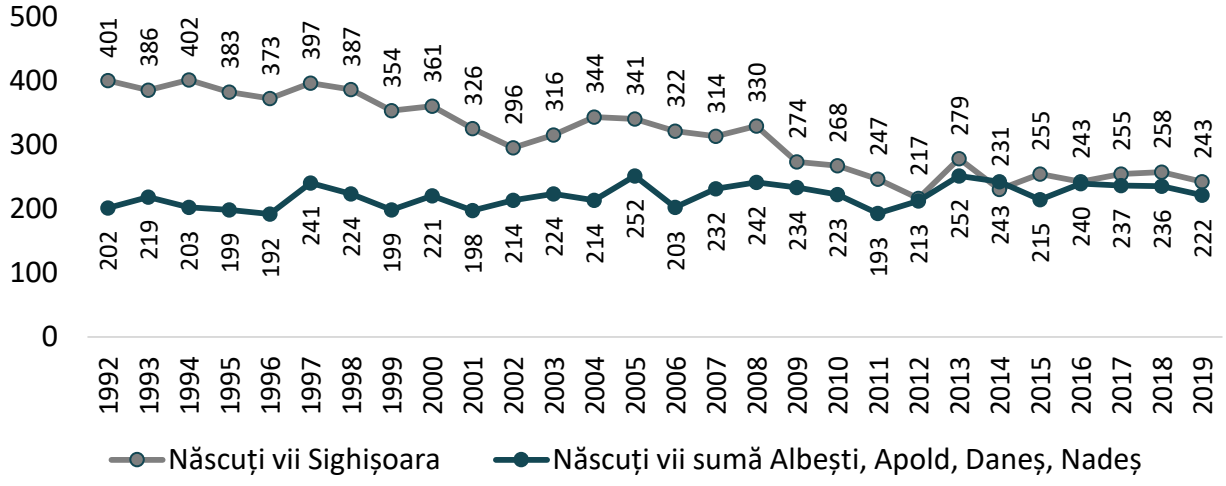
FIGURĂ 89 DINAMICA NATALITĂȚII, MORTALIĂȚII ȘI SPORULUI NATURAL ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: INS POP201D, POP206D.Prelucrările autorilor

Comparația între volumul nașterilor la nivelul municipiului Sighișoara și cel al localităților de proximitate, Albești, Apold, Daneș și Nadeș, evidențiază o înjumătățire a acestui raportului municipiu/proximitate, **numărul nașterilor la nivelul municipiului fiind similar cu suma nașterilor înregistrate în localităților de proximitate**. Analiza de tendință arată că începând cu anul 2020 raportul devine subunitar, numărul copiilor născuți în proximitate fiind mai ridicat decât al celor născuți în oraș[90].

FIGURĂ 90 COMPARAȚIE ÎNTRE NUMĂRUL DINAMICA NUMĂRULUI DE NĂSCUȚI ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA ȘI LOCALITĂȚILE LIMITROFE

Sursa: INSSE Tempo POP201D

Rata mortalității

[90] Estimare lineară a raportului: pentru fiecare copil nescu în comunele limitrofe, corespunde 0,95 copii în municipiul Sighișoara

Rata mortalității[91], la nivelul anului 2019 în municipiul Sighișoara a fost de 11,13‰. Această rată se poziționează **ușor sub media înregistrată la nivelul orașelor din județul Mureș (11,34‰)** și sub media la nivel național (11,73‰), fiind însă mai ridicată decât media la nivelul localităților urbane din Regiunea Centru și a localităților urbane la nivel național. Analiza tendinței ratei mortalității după 1992 arată o evoluție relativ constantă, până în anul 2018, acest an marcând depășirea pragului de 10‰ (situație similară perioadei 1996-1998), pentru ca la nivelul anului 2019 să fie depășit pentru prima dată în ultimii 30 de ani valoarea de 11‰

TABEL 23 SITUAȚIE COMPARATIVĂ A RATEI NATALITĂȚII, MORTALITĂȚII ȘI SPORULUI NATURAL. POZIȚIONAREA MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2019

	NR. POPULAȚIE	NR. NĂSCUȚI	NR. DECESE	RATA NATALITĂȚII (‰)	RATA MORTALITĂȚII (‰)	SPOR NATURAL (‰)
România (total)	22204507	203109	260353	9,15	11,73	-2,58
România urban	12520160	111775	125364	8,93	10,01	-1,09
Regiunea Centru (total)	2631033	25058	29056	9,52	11,04	-1,52
Regiunea Centru urban	1568857	13215	15899	8,42	10,13	-1,71
Județul Mureș (total)	592784	5682	7298	9,59	12,31	-2,73
Județul Mureș urban	308718	2594	3501	8,40	11,34	-2,94
Municipiul Sighișoara (total)	33426	243	372	7,27	11,13	**-3,86**

Sursa: INS POP201D, POP206D.Prelucrările autorilor

Sporul natural

Bilanțul demografic natural sau sporul natural[92] a avut de-a lungul întregii perioade analizate o evoluție descrescătoare în Municipiul Sighișoara. Valoarea acestuia la nivelul anului 2019 a fost de minus 3.86‰, ceea ce poziționează municipiul Sighișoara peste toate valorile de referință evidențiate în tabelul anterior. Cea mai importantă ruptură în curba de evoluție descendentă s-a înregistrat în intervalul 2008-2009. După 2008 sportul natural este constant negativ, tendința descendentă manifestând un al doilea grad de accentuare după anul 2017. Luând în calcul această evoluție îngrijorătoare a soldului natural, apreciem că municipiul înregistrează în ultimii ani o evoluție demografică asemănătoare așezărilor rurale, cu o populație cu tendințe accentuate de îmbătrânire, pe fundalul reducerii rapide a ratei natalității[93].

Spor migrator

Pentru evoluția demografică a unui teritoriu, mișcarea migratorie este un proces deosebit de complex. Evoluția acestui fenomen poate echilibra sau dezechilibra bilanțul demografic. Alături de mișcarea naturală a populației, migrația internă și externă de la nivelul unei localități reliefează informații importante cu privire la tendințele de mobilitate a populației.

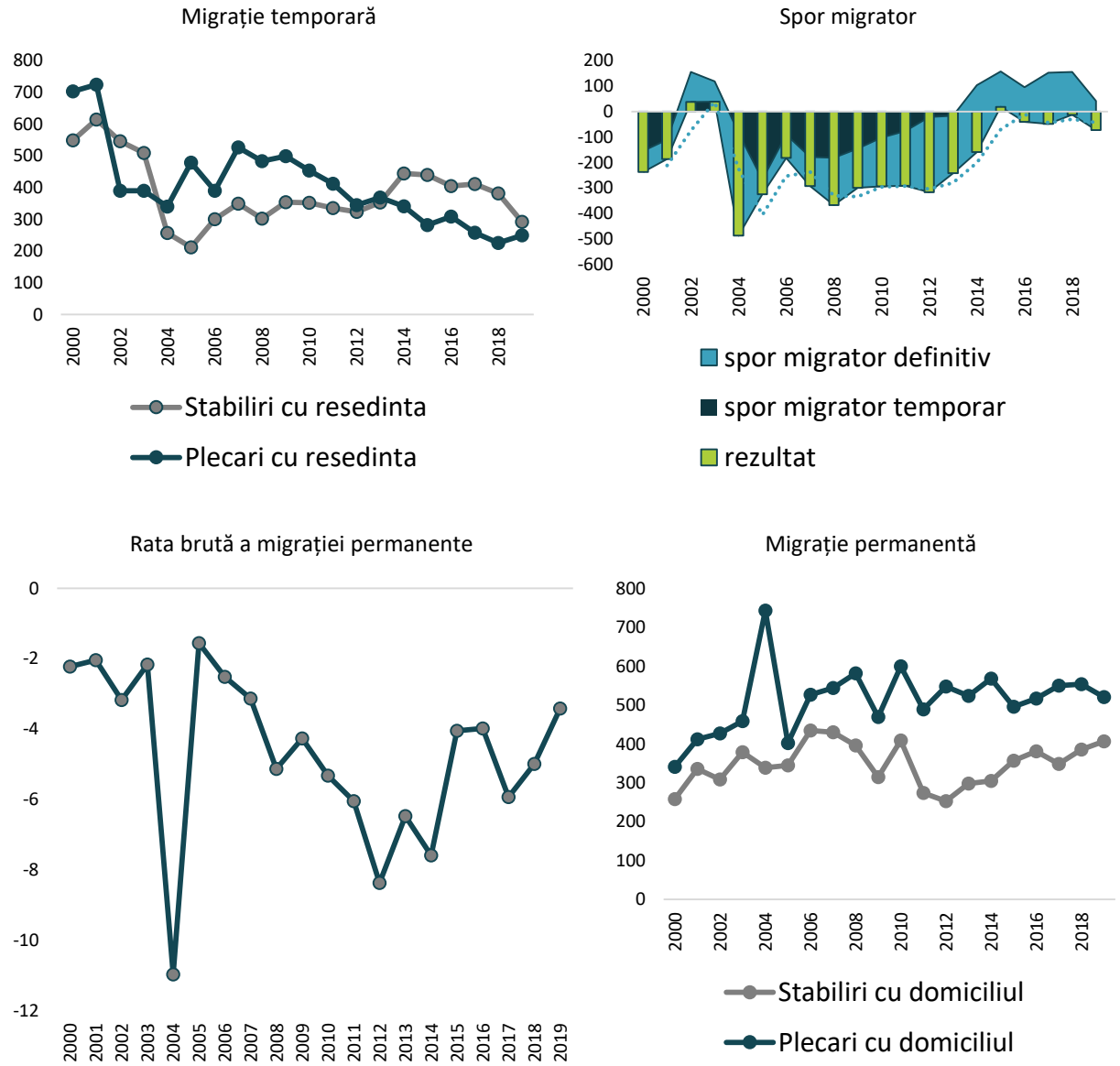
Evoluția ratei sosirilor[94] și ratei plecărilor[95] din Municipiul Sighișoara este asemănătoare cu cea din județul Mureș, spațiul urban, încadrându-se în tendințele de mișcare ale populației județului.

[91] Numărul persoanelor decedate/populație totală x 1000
[92] Diferența dintre rata natalității și rata mortalității
[93] Planul Urbanistic Municipiul Sighișoara, 2020, în curs de elaborare, autori: SC Quattro Design SRL
[94] Numărul de sosiri cu domiciliu la 100 de locuitori
[95] Numărul de plecați cu domiciliu la 100 de locuitori

În ultimii 10 ani, soldul migrației temporare[96] se menține pozitiv fără a compensa suficient migrația definitivă[97]. La nivelul perioadei 2000-2019, tendințele sunt consonante, dinamica acestora ducând la cumulări încă negative. Astfel, deși numărul plecărilor cu reședința a scăzut cu 36% în această perioadă, numărul sosirilor cu reședința a înregistrat o scădere mai accentuată, 53% față de începutul perioadei. Similar, deși numărul stabilirilor cu domiciliul în Sighișoara a crescut, numărul plecărilor a crescut într-un ritm mai accelerat, soldul migrației nete rămând unul negativ.

Perioada 2010-2019 se caracterizează printr-o intensificare a plecărilor definitive din Sighișoara, cu o medie de aproximativ 550 de schimbări de domiciliul anual, cu aproximativ 10% mai ridicată decât decada anterioară 2000-2009, ceea ce se reflectă procentual și asupra creșterii sporului migratorii negativ. Valoarea **medie a ratei migrației nete[98] este de minus 3,4‰,** la nivelul anului 2019, într-o ușoară tendință de redresare după 2017.

FIGURĂ 91 TENDINȚE ALE MIGRAȚIEI ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, NR. PERSOANE, 2000-2019

Sursa: INSSE Tempo online

[96] Diferența între sosirile și plecările rezidențiale
[97] Diferența între sosiri cu domiciliu și plecări cu domiciliu
[98] Spor migrator (definitiv) raportat la populație*1000

Perioada 2010-2019 se caracterizează printr-o intensificare a plecărilor definitive din Sighișoara, cu o medie de aproximativ 550 de schimbări de domiciliul anual, cu aproximativ 10% mai ridicată decât decada anterioară 2000-2009, ceea ce se reflectă procentual și asupra creșterii sporului migratorii negativ. Valoarea **medie a ratei migrației nete[99] este de minus 3,4‰,** la nivelul anului 2019, într-o ușoară tendință de redresare după 2017.

Migrația externă

Din punct de vedere al migrației externe, datele oficiale au o capacitate redusă de evidențiere a dimensiunii reale a fenomenului la nivel național. În ultimii 20 de ani aproximativ 11% din plecările din localitate sunt emigrări cu domiciliul, raportul între emigrări și imigrări fiind, de asemenea constant negativ, dar puțin semnificativ din punct de vedere volumetric[100], prin raportare la populație.

Chiar și în condițiile unei imagini incomplete[101]tabelul comparativ al emigrărilor definitive evidențiază faptul că Sighișoara înregistrează o **rată de emigrare[102] situată peste mediile la nivel național**, regional sau județean, valoarea înregistrată la nivelul anului 2019 fiind de aproximativ două ori mai ridicată decât cea din municipiul Târgu Mureș, reședința de județ.

In ierarhia indicelui experienței locale de emigrare în străinătate, Sighișoara se poziționează pe locul 46 de, cu o valoare de 81 de puncte. Indicele măsoară ”forța” cu care emigrația poate contribui la dezvoltarea locală[103]. Sighișoara se poziționează semnificativ peste media înregistrată la nivelul urbanului național (67 puncte). În aceste condiții una dintre preocupările necesare pentru perioada următoare este cea a analizei profilului modal al emigranților, a motivelor de emigrare, a conturării eventualelor rețele de migranți, a identificării modalității prin care emigranții pot contribui la dezvoltarea orașului fie prin facilități acordat acestora fie prin utilizarea lor ca vectori de imagine, cunoaștere, relaționare și promovare a Sighișoarei în țările de destinație.

TABEL 24 SITUAȚIE COMPARATIVĂ A EMIGRĂRILOR DEFINITIVE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

	NR. POPULAȚIE	NR. EMIGRANȚI DEFINITIVI	RATA EMIGRARII (‰)
România (total)	22.204.507	26775	1,21
Regiunea Centru (total)	2.631.033	2810	1,07
Județul Mureș (total)	592.784	453	0,76
Târgul Mureș (total)	147.432	140	0,95
Municipiul Sighișoara (total)	33.426	63	1,88

Sursa: INS POP309D.Prelucrările autorilor

[99] Spor migrator (definitiv) raportat la populație*1000
[100] Cumulat 849 persoane în perioada 2000-2019, respectiv 2% din media populației în respectiv perioadă.
[101] În condițiile în care o parte dintre emigranți nu își schimbă domiciliul chiar după zece ani
[102] Număr de emigranți/ 1000 locuitori
[103] Prin resurse muliple de la informații și cunoaștere la remitențe

3.4.3. PROFILUL ETNIC, LINGVISTIC ȘI CONFESIONAL

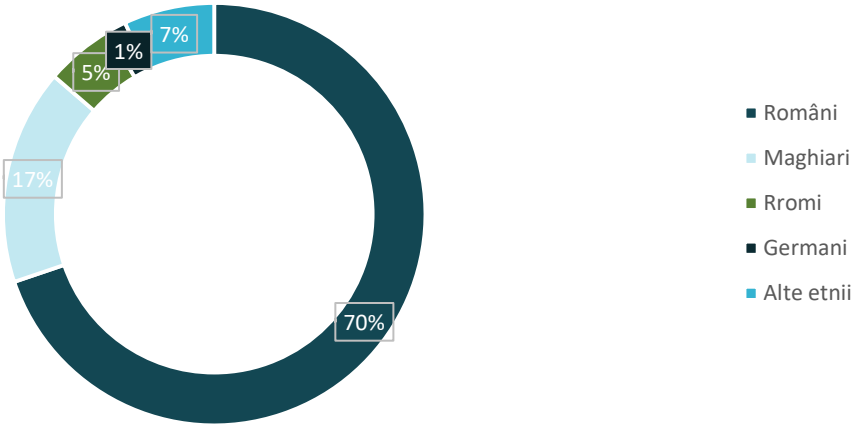
Structura etnică

Structura etnică și religioasă se caracterizează printr-o diversitate ridicată. Conform recensământului din 2011, Județul Mureș este un spațiu multietnic, în care românii reprezintă 50,34% din populația totală, un procent semnificativ 36,46% fiind cel al populației maghiare. Romii reprezintă o minoritate etnică ce ocupă un procent de 8,52%. Aproximativ 5% din populația județului este reprezentată de alte minorități.

La nivelul ultimului recensământ din România (2011) structura etnică a populației **Municipiului Sighișoara evidențiază comunitatea românească cu o pondere de 69,86%, comunitatea maghiară, cu o pondere de 16,52%,** comunitatea rromă cu un procent de 5,23% și comunitatea germană cu un procent de 1,43%. În categoria altor etnii s-a înregistrat un procent de 6,69%, din care fac parte italieni, bulgari, ucraineni, ceangăi etc.

Analiza comparativă a structurii etnice din Municipiul Sighișoara, de-a lungul celor trei recensăminte (1992,2002,2011) determină următoarele concluzii: populația germană se află într-un proces acut de diminuare observându-se o tendință de scădere de la un recensământ la altul. Ponderea este descendentă și în cazul populației de etnie maghiară.

FIGURĂ 92 STRUCTURA ETNICĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2011, %

Sursa: Recensământul locuințelor și populației 2011

O minoritate importantă la nivelul județului, care reflectă atenția autorităților este minoritatea romilor. Analizele longitudinale arată că în ultimii 25 ani, populația de etnie rromă din județ s-a dublat, având o tendință constant ascendentă [104]. Păstrând rata de creștere evidențiată la nivelul ultimelor trei recensăminte estimăm o populație roma între 2.545 și 2.736 persoane la nivelul anului 2019, respectiv aproximativ 8% din total populație. Atât la nivelul întregului județ, cât și la nivel local (în localități rurale și urbane), populația de etnie rromă se confruntă cu numeroase probleme generate în principal de nivelul scăzut al veniturilor, lipsa locuințelor, nivel de educație redus, condiții igienico-sanitare precare. Această situație a dus la creșterea riscului de marginalizare socială și a fenomenelor de segregare comunitară.

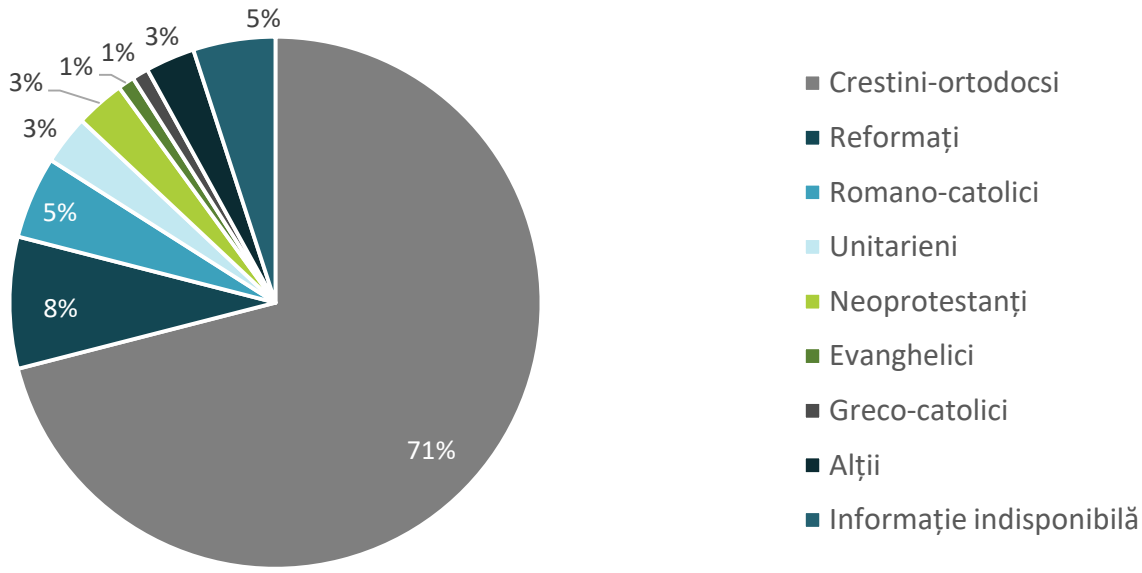
Structura populației după religie

Conviețuirea mai multor etnii în Sighișoara (români, maghiari, rromi, sași, germani și alte minorități), a determinat o dezvoltare a varietății vieții cultural religioase. Astfel, structura confesională se suprapune parțial celei etnice. Cea mai numeroasă confesiune etnică este cea a creștinilor ortodocși (71%). Următorul

[104] Strategia de dezvoltare durabilă județul Mureș

loc este ocupat de reformați (8%) (penticostalii, baptiștii, adventiștii de ziua a șaptea, unitarienii, martorii lui Iehova, creștinii după evanghelie etc.). Romano-catolicii înregistrează un procent de 5%, iar procente sub 5% au fost înregistrate de unitarieni (3%), neoprotestanți (3%), evanghelici (1%), greco-catolici (1%), în procent de 1% se întâlnesc alte religii.

FIGURĂ 93 STRUCTURA CONFESIONALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2011

Sursa: Recensământul locuințelor și populației 2011

Structura lingvistică

Din punct de vedere al limbii materne, la recensământul din 2011 se menționa faptul că 20.874 persoane au declarat ca limbă maternă limba română, 4.782 limba maghiară, 128 romani, 374 germană, 5 italiană, 3 bulgară, 44 altă limbă maternă, iar pentru un număr de 1.892 informația este indisponibilă.

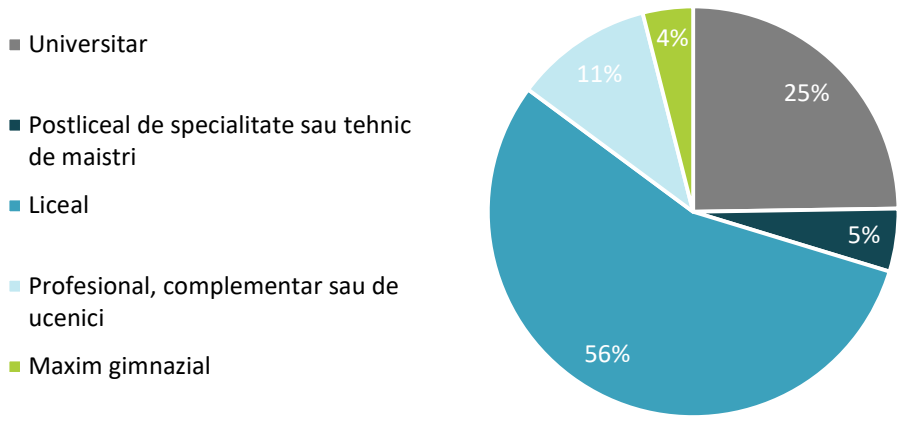
3.4.4. PROFILUL EDUCAȚIONAL

Structura populației după nivelul studiilor absolvite

Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) nu oferă date suficiente la nivel de localitate pentru evaluarea structurii populației cu privire la nivelul de studii absolvite.
La nivelul eșantionului rezultat în urma sondajului de opinie efectuat la nivelul național de către Banca Mondială pentru realizarea primului Barometru Urban, la nivelul anului 2020 [105] pentru Municipiul Sighișoara a rezultat o structură educațională cu o **pondere majoritară a populației cu educație medie** (56%).

[105] Banca Mondială, Barometrul urban, Calitatea vieții în orașele din România, 2020

FIGURĂ 94 STRUCTURA EDUCAȚIONALĂ A POPULAȚIEI ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: Banca Mondială, Barometrul urban 2020

Prin comparație cu datele la nivel național[106], la nivelul municipiului se remarcă un **deficit de aproximativ 8% la nivelul populației ocupate cu pregătire aferentă școlilor medii profesionale** și de ucenici. Atât ponderea populației ocupate cu studii medii (liceu) cât și a populației cu studii superioare depășesc ușor media la nivel național pentru mediul urban.

Formare profesională și educație continuă

40% dintre șomerii din municipiul Sighișoara, la nivelul anului 2019 au studii inferioare, 42% studii liceale și 18% studii superioare. În perioada 2009-2019 numărul șomerilor s-a menținut pe un trend constant descendent, raportul de scădere între 2009 și 2018 fiind de aproape 8 ori. Intervalul 2018-2019 este marcat de o ușoară schimbare a trendului negativ.

TABEL 25 NUMĂRUL DE ȘOMERI DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA PE CATEGORII DE EDUCAȚIE, 2017-2019

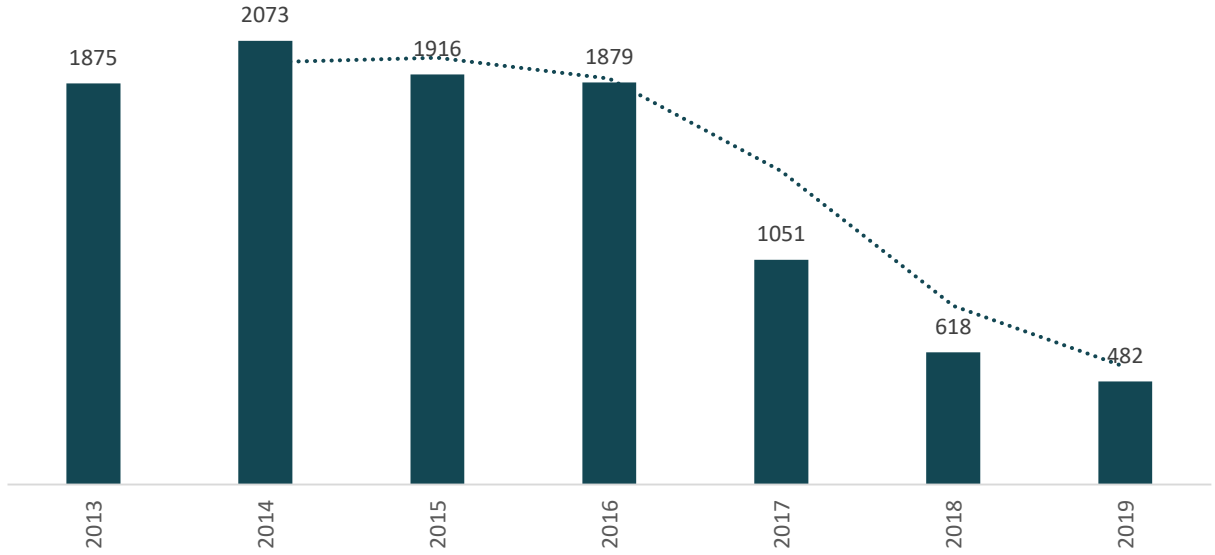
AN	PRIMAR DIN CARE :	FARA STUDII	GIMNAZIALE	PROFESIONALE	LICEALE	POSTLICEALE	UNIVERSITARE
2017	40	7	4	24	33	1	14
2018	6	1	6	18	24	3	15
2019	10	1	15	16	43	1	17

Sursa: Primăria Municipiului Sighișoara

În acest context, **in programele de formare profesională din ultimii 10 ani au fost cuprinse 339 de** persoane, comerțul, industria ospitalității și a înfrumusețării oferind principalele arii de formare profesională.

[106] Disponibile doar pentru populația ocupată

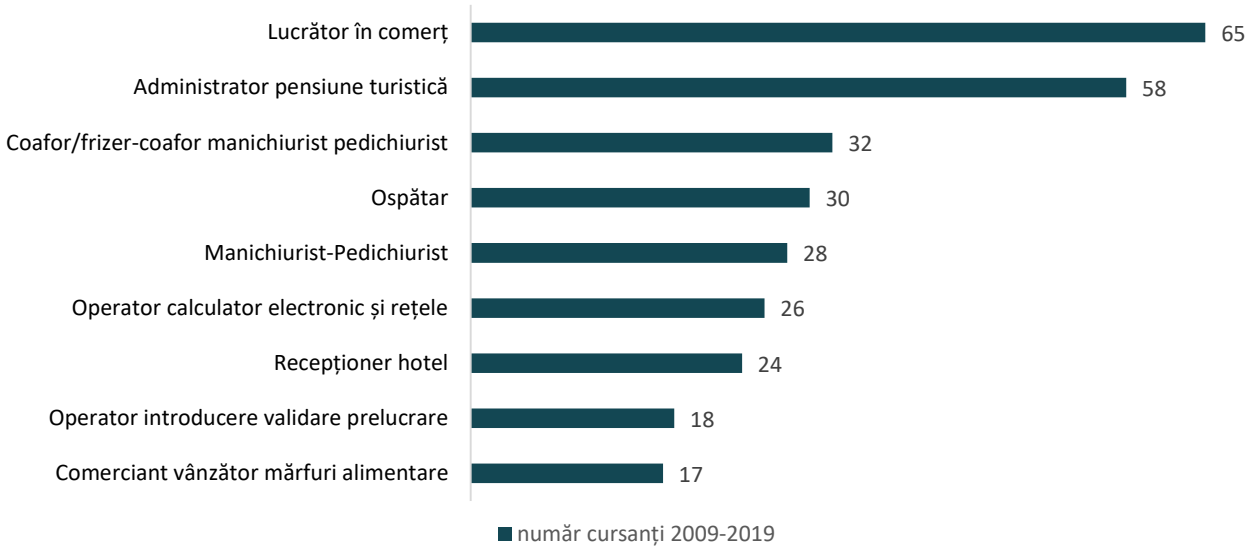
FIGURĂ 95 DINAMICA LOCURILOR DE MUNCĂ VACANTE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, NR. PERSOANE, 2013-2019

Sursa: Primăria Municipiului Sighișoara

Cererea de locuri de muncă în perioada 2013-2019, deși a fost marcată de un declin semnificativ după 2016, provine majoritar din industria fabricării articolelor ceramice pentru uz gospodăresc (2976 de locuri de muncă vacante anunțate cumulativ în perioada de referință), fabricarea de articole confecționate din textile și fabricarea altor articole de îmbrăcăminte.

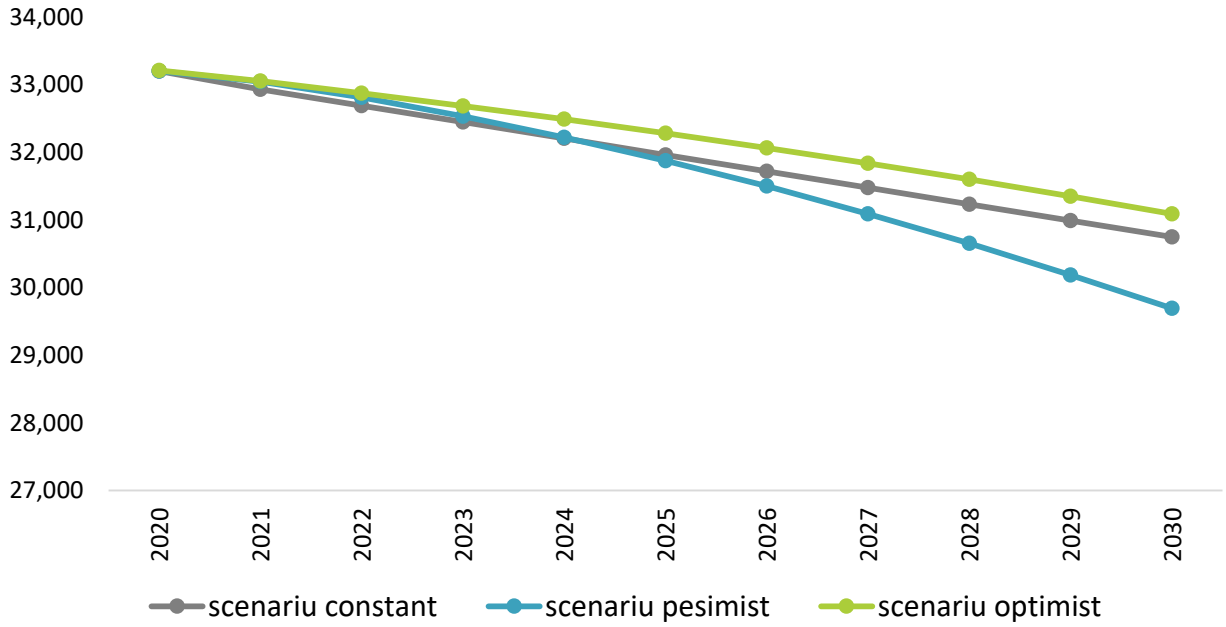
FIGURĂ 96 PRINCIPALELE OCUPAȚII/MESERII CUPRINSE ÎN PROGRAMELE DE FORMARE PROFESIONALĂ PENTRU PERSOANELE DOMICILIATE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2009-2019

Sursa: Primăria Municipiului Sighișoara

Institutul național de Statistică prognoza, la nivelul anului 2017[107] pentru județul Mureș o **pierde în scenariul mediu de aproximativ 26,5% din populație în următoarele trei decenii**. Pornind de la datele descrise anterior pentru prognozarea evoluției populației s-au elaborat trei scenarii de evoluție. In toate cele trei scenarii migrația rămâne la o rată constantă înregistrată la nivelul anului 2019. Scenariul mediu (constat) presupune menținerea la nivelul anului 2019 atât a ratei mortalității cât și a natalității, scenariul optimist compensează scăderea cohortei femeilor fertile cu o creștere a natalității în tendința ultimilor zece ani, iar scenariul pesimist utilizează creșterea mortalității în tendința ultimilor zece ani.

FIGURĂ 97 PROIECȚIA EVOLUȚIEI POPULAȚIEI ÎN URMĂTORUL DECENIU ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, NR. PERSOANE, 2020-2030

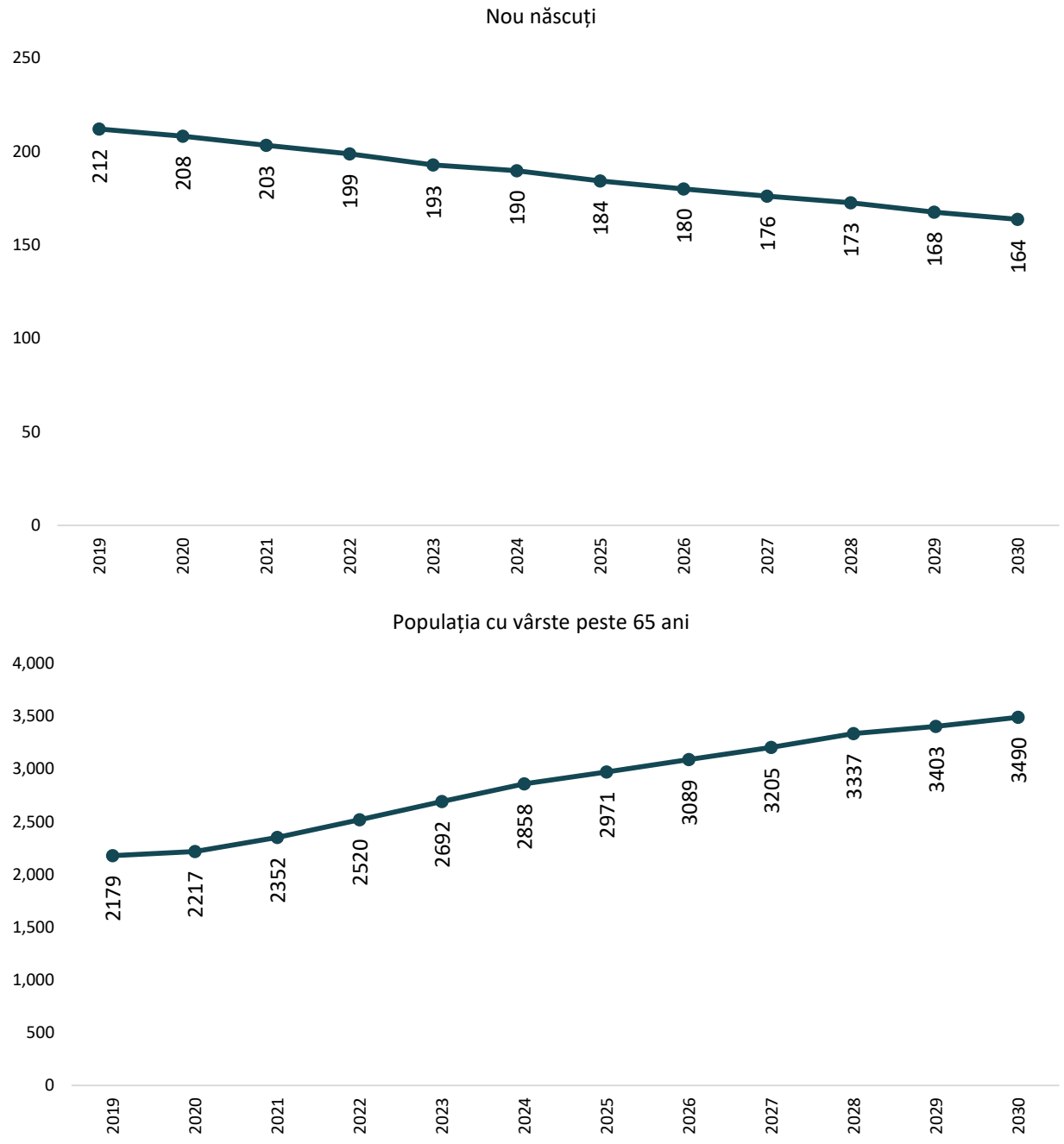
Sursa: Prelucrările autorilor

În toate cele trei scenarii evoluția prognozată a populației este negativă, municipiul pierzând în următorii 10 ani între 7%, în variantă optimistă și 11% în variantă pesimistă din totalul populației înregistrate la nivelul anului 2019. **În scenariul pesimist, la nivelul anului 2030 Municipiul Sighișoara va înregistra un volum al populației sub pragul de 30.000 de locuitori**.

În următoarea decadă, până în 2030 scenariul mediu evidențiază două alte tendințe de interes pentru această diagnoză, respectiv: 1) o scădere constantă cu până la 23% a numărului de nou născuți, cu implicații în scăderea populației școlare, la nivelul anului 2030 estimându-se o natalitate de aproximativ 165 nou născuți/an și 2) o creștere constantă cu până la 60% a numărului de persoane cu vârste peste 65 de ani, estimându-se la nivelul anului 2030 un volum de aproximativ 3.490 persoane în această categorie de vârstă, ceea ce reprezintă aproape o dublare a ponderii lor în populația de referință (6,5% în 2019 versus 11,4% estimat în 2030), creștere cu implicații în calibrarea serviciilor sociale și de îngrijire, dar și al acțiunii în aria îmbătrânirii active și implicării vârstnicilor în viața socială.

[107] INS, 2017 Proiectarea populatiei Romaniei în profil teritorial la orizontul 2060

FIGURĂ 98 PROIECȚIA EVOLUȚIEI POPULAȚIEI CU VÂRSTE PESTE 65 DE ANI ȘI A NOILOR NĂSCUȚI, 2020-2030

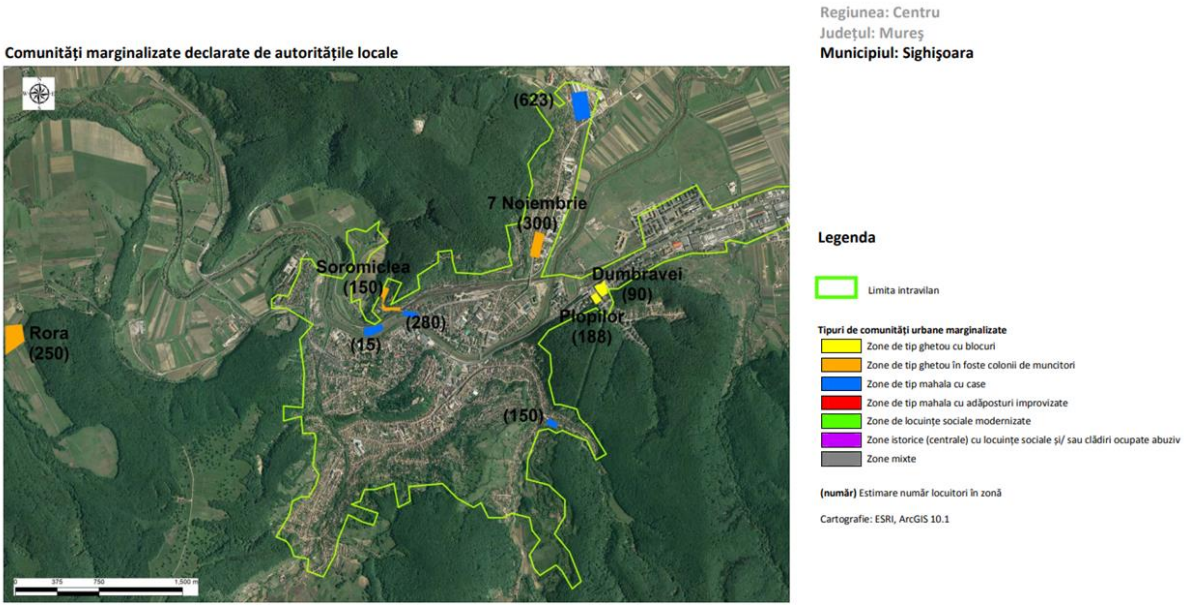
Sursa: Prelucrările autorilor

3.4.5. ZONE DEZAVANTAJATE DIN PUNCT DE VEDERE SOCIO-ECONOMIC ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ

Zone urbane marginalizate

„Atlasul zonelor urbane marginalizate din România” definește zonele urbane „marginalizate” ca *„zone intraurbane, sărace, izolate din punct de vedere social, caracterizate prin excluziune socială, concentrare de persoane cu nivel scăzut de capital uman cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și condiții precare de locuire”*[108]. Una dintre probleme majore prezentate în „Strategia Locală anti-discriminare a Municipiului Sighișoara” este reprezentată de prejudecățile celor din jur și cu comportamente discriminatorii și abuzive[109].

FIGURĂ 99 HARTA ZONELOR MARGINALIZATE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: Banca Mondială, Atlasul zonelor urbane marginalizate, 2013

La nivelul populației Municipiului Sighișoara, în Atlasul zonelor urbane marginalizate se precizează faptul că un procent de 8.12% din populație trăiește în zone urbane marginalizate, 15.22% din populație trăiește în zone dezavantajate din punct de vedere al locuirii, 1.92% din populație trăiește în zone dezavantajate din punct de vedere al ocupării și 9.90% din populație trăiește în zone dezavantajate din punct de vedere al capital uman, fiind descrise opt zone urbane marginalizate[110]: *Zona 1 (Strada Parângului); Zona 2 (Strada Viilor, Zona 3 (Strada Stefan cel Mare); Zona 4 (Strada Goldberich); Zona 5 (Strada Caraiman); Zona 6 (Strada Rora); Zona 7 (Strada Dumbravei); Zona 8 (Strada Plopilor).*

[108] „Atlasul zonelor urbane marginalizate din România”, Banca Mondială, 2016

[109] Unul dintre obiectivele strategiei este reprezentat de creșterea calității vieții persoanelor defavorizate prin acordarea și dezvoltarea de servicii socio-medicale, acordarea de sprijin în obținerea de acte de proprietate și identitate, îmbunătățirea condițiilor de locuire și realizarea unei campanii antidiscriminare, principalele domenii de acțiune fiind în educație, ocuparea forței de muncă, sănătate, social, locuire, cultură.

[110] Cu privire la zonele urbane marginalizate a fost implementat proiectul strategic *„Mainstream Sighișoara – investiție europeană pentru incluziunea socială”*, de către Fundația Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi, în parteneriat cu Municipiul Sighișoara, Fundația Veritas Sighișoara, Școala Gimnazială „Miron Neagu” Sighișoara, proiect cofinanțat din Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Capital Uman 2014 – 2020. Proiectul vizează incluziunea socială și reducerea sărăciei, creșterea calității nivelului de trai, facilitarea accesului la serviciile medicale, educaționale și sociale, reducerea șomajului și îmbunătățirea condițiilor locative destinate cetățenilor, în cele 8 zone urbane marginalizate.

Municipiului Sighișoara include trei tipuri de zone urbane marginalizate: zone de tip ghetou cu blocuri, zone de tip ghetou cu blocuri în foste colonii de muncitori și zone de tip mahala cu case. În zonele urbane marginalizate trăiesc atât români (populație de neromi [111]), cât și romi, aceștia din urmă fiind suprareprezentați în cadrul populației din zonele marginalizate, descrise și ca zone urbane marginalizate rome[112].

TABEL 26 POPULAȚIA ÎN ZONE MARGINALIZATE ALE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

NR. ZONĂ	STRADĂ/CARTIER	POPULAȚIE TOTALĂ ÎN ZONĂ	POPULAȚIE ROMI ÎN ZONĂ	PROPORȚIA POPULAȚIEI DE ROMI ÎN ZONĂ
Zona 1	Parângului	523	520	99.43%
Zona 2	Viilor	257	250	97.28%
Zona 3	Ștefan cel Mare	184	178	96.74%
Zona 4	Goldberich	165	150	90.91%
Zona 5	Caraiman	39	39	100%
Zona 6	Rora	496	115	23.19%
Zona 7	Dumbravei	90	63	70.00%
Zona 8	Plopilor	73	39	53.42%

Sursa: „Analiza preliminară a situației comunităților rome în zonele urbane marginalizate din Municipiul Sighișoara", Direcția de Asistență Socială a Municipiului Sighișoara (2016).

Zona urbană marginalizată [113] - Parângului-Viilor se află la o distanță de 3.1 kilometri de Primăria Municipiului Sighișoara. Este formată dintr-o comunitate de romi amplasată pe locul unei foste colonii de muncitori angajați la fabrica de cărămidă din zonă. Este o comunitate marginalizată sub toate cele trei aspecte: capital uman, ocupare și locuire. Aproximativ 80% dintre locuințe nu au stabilită o formă juridică de proprietate asupra lor și a terenurilor aferente.

Zona urbană marginalizată[114]- Ștefan cel Mare, Goldberich, Caraiman. Zona se află la o distanță de 1,2-1.8 kilometri de Primăria Municipiului Sighișoara și corespunde străzilor cu același nume. În urma anchetei gospodăriilor din Municipiul Sighișoara s-a identificat că pe strada Ștefan cel Mare din totalul de 44 de gospodării 25 stau în locuințe sociale închiriate din fondul locativ de stat, racordate la energie electrică, apă potabilă și rețeaua de canalizare, iar restul stau în 19 locuințe construite fără forme legale pe terenuri ocupate fără acte juridice în zona Goldberich sunt 9 astfel de locuințe, din cele 38 incluse în aria marginalizată. Toate locuințele sunt degradate și supraaglomerate, condițiile de locuit fiind foarte precare.

Zona urbană marginalizată - Rora[115]. Zona se află la o distanță de 6.5 kilometri de Primăria Municipiului Sighișoara este zona cu cel mai puternic grad de marginalizare zonă care aparține de Sighișoara, în care peste fenomenele de deficit de resurse se grevează și fenomene de segregare teritorială. Cele 115 de persoane de etnie romă trăiesc în 14 locuințe insalubre repartizate din fondul locativ de stat în condiții precare. La data anchetei desfășurată de Primăria Municipiului Sighișoara, nici una dintre locuințe nu era în proprietate personală.

[111] Denumire folosită în *„Analiza preliminară a situației comunităților rome în zonele urbane marginalizate din Municipiul Sighișoara"* , realizată de Direcția de Asistență Socială a Municipiului Sighișoara.
[112] *„Ghidul solicitantului - Dezvoltare locală integrată în comunitățile marginalizate în care există populație aparținând minorității rome"*, 2015, p.7: zone/ comunități în care populația aparținând minorității rome reprezintă minimum 10% din totalul populației la nivelul comunității
[113] Sursa informațiilor: *„Analiza preliminară a situației comunităților rome în zonele urbane marginalizate din Municipiul Sighișoara"* , realizată de Direcția de Asistență Socială a Municipiului Sighișoara.
[114] ibidem.
[115] ibidem.

Zona urbană marginalizată - Dumbravei[116] se află la o distanță de 1,5 kilometri de Primăria Municipiului Sighișoara este compusă dintr-un bloc de locuințe, construit înainte de 1990 pentru muncitorii din întreprinderi, acum în stare avansată de degradare și două case. Conform anchetei pe gospodării în casele de pe strada Dumbravei suprafața locuită este de aproximativ 11 metri pătrați, proporția locuințelor supraaglomerate este de 100%.

Zona urbană marginalizată - Plopilor[117]. Această zonă se află la o distanță de 2 kilometri de Primăria Municipiului Sighișoara și este compusă dintr-un bloc de garsoniere construit înainte de 1990, în stare avansată de degradare, chiar dacă acest bloc, fost cămin muncitoresc, este foarte aproape de centrul vechi al orașului. Ca în cazul ZUM Dumbravei, toate apartamentele din blocul de pe strada Plopilor au circa 11 metri pătrați, deci ponderea supraaglomerării este de 100%.

Zone cu locuire informală[118]

Zonele cu locuire informală generează excluziune, segregare și marginalizare socială. De cele mai multe ori locuirea informală se corelează cu riscul biologic (gropi de gunoi, depozite de deșeuri, situri contaminate etc.) sau antropic (zone de siguranță sau zone de protecție ale obiectivelor Seveso, ale infrastructurilor tehnico-edilitare și altele asemenea). Având la bază caracteristicile zonelor marginalizate, zona Rora se încadrează și coincide caracteristicilor zonelor informale, atât prin caracteristicile care au la bază locuirea, cât și prin distanțarea față de oraș.

Analiza comparativă între datele privind marginalizarea evidențiate de *Analiza preliminară a situației comunităților rome în zonele urbane marginalizate* la nivelul anului 2016 și valoarea indicatorului privind volumul populației marginalizate din Baza de date urbane[119] evidențiază o tendință de creștere de la 1827 persoane în 2016 la 2282 persoane în 2019. Chiar dacă, comparația este parțială[120] dinamica rămâne pozitivă și arată o tendință de acutizare a problemei.

TABEL 27 INDICATORI AI MARGINALIZĂRII LA NIVEL DE ARII GEOGRAFICE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Cod zonă	Z1, Z2	Z3, Z4, Z5	Z6	Z7	Z8
Delimitare geografică	Parângului, Viilor	Ștefan cel Mare, Goldberich, Caraiman	Rora	Dumbravei	Plopilor
Populație totală în sector	848	375	496	90	73
Populație romi în sector	627	164	100	63	39
Proporția persoanelor de 15-64 de ani care au absolvit maxim 8 clase (gimnaziu)	53.07%	39.47%	25.81%	90.90%	72.73%
Proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice	8.14%	1.87%	11.09%	...	...
Proporția copiilor și tinerilor (0-17 ani) din populația totală	35.02%	30.40%	24.19%	24.44%	36.97%
Proporția persoanelor de 16-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii	44.69%	28.80%	26.61%	77.27%	84.09%

[116] ibidem.
[117] ibidem.
[118] Definite prin intermediul Legii nr. 151/2019, drept „grupări de minimum 3 unități destinate locuirii dezvoltate spontan, ocupate de persoane sau familii care fac parte din grupuri vulnerabile și care nu au niciun drept asupra imobilelor pe care le ocupă”
[119] Sursa: Banca mondială baza de date citatini.ro, platforma Politici Urbane a României 2021-2035, indicator 13.18 Populație marginalizată
[120] Nu sunt suficiente informații privind exhaustivitatea numărului de persoane marginalizate în 2016.

Proporția locuințelor supraaglomerate (< 15,33 m2 pe persoană)	84.80%	41.74%	34.92%	100%	100%
Proporția locuințelor ce nu sunt deținute în proprietate personală	18.00%	36.52%	13.23%	5.00%	4.69%

Sursa: „Analiza preliminară a situației comunităților rome în zonele urbane marginalizate din Municipiul Sighișoara", Direcția de Asistență Socială a Municipiului Sighișoara

La nivelul municipiului Sighișoara pot fi implementate o serie de acțiuni pentru prevenirea abandonului școlar în rândul copiilor proveniți din familiile vulnerabile sau din zonele marginalizate:

- Dezvoltarea programelor de tip „Școală după Școală", la nivelul comunităților unde ponderea elevilor romi este semnificativă, precum și stimularea participării copiilor romi la aceste programe (inclusiv a altor categorii de copii vulnerabili în fața excluziunii educaționale);
- Dezvoltarea programelor de combatere a bullyingului în școli și a discriminării în vederea creării unui mediu școlar inclusiv pentru copiii din familiile vulnerabile sau din zonele marginalizate;
- Constituirea unor comitete de prevenție a abandonului școlar în care să fie incluși mediatorul școlar, psihologul școlii, preot , polițiști, cadre didactice, reprezentanți ai autorităților locale care să organizeze lunar întâlniri cu familiile cu risc de abandon școlar și să ofere soluții acestora. (model pilotat de Organizația Salvați Copiii);
- Activități cu părinții la nivelul școlii în cadrul orelor de dirigenție cu tema "de ce chiulesc de la școală" în scopul identificării motivelor și rolului fiecărui factor care generează abandon școlar;
- Activități de sprijin al elevilor pentru a depăși dificultățile școlare (meditații, cercuri de învățare, tutoriat, fratele mai mare) cu sprijinul elevilor din clase mai mari, sau elevilor cu rezultate bune la învățătură;
- Implementarea unui sistem de recompensare a cadrelor didactice în raport cu performanțele obținute de copiii proveniți din grupurile vulnerabile;
- Introducerea cardurilor de acces/ porților electronice s-a dovedit un instrument util în țările nordice pentru reducerea absenteismului și în final abandonului școlar;
- Anunțarea săptămânală către familii a absențelor și identificarea timpurie a situațiilor problemă în vederea implementării unor acțiuni remediale;
- Premierea în comunitate a familiilor care fac eforturi pentru a menține la școală;
- Implementare, monitorizare și evaluarea strategiei comune de reducere a abandonului școlar la nivelul județului și la nivel local;
- Dezvoltarea autonomiei instituționale prin implementarea unor măsuri și acțiuni de prevenire și reducere a abandonului școlar;
- Formarea continuă a personalului didactic pentru promovarea practicilor educaționale specifice prevenirii abandonului școlar;
- Formarea părinților pentru conștientizarea rolului de beneficiari indirecți ai educației. (Experiența din țările anglo-germane arată că utilizarea uniformei/ încurajarea adoptării uniformei poate fi un instrument util de reducere a absenteismului/ abandonului școlar. Copiii in uniformă pot fi identificați ușor în comunitate, iar prezența lor în alt loc decât la scoală, sau în drum spre școală este vizibilă). In plus are și avantajul de a oferi ajutor unor familii defavorizate;
- Dezvoltarea programelor de tip „A doua Șansă" sau a celor pentru alfabetizare funcțională;
- Monitorizarea cazurilor de abandon școlar și intervenție prin furnizare de servicii de consiliere elevilor romi aflați în risc de abandon școlar și familiilor acestora;
- Inițierea și dezvoltarea unor programe destinate îmbunătățirii situației socio-economice a elevilor romi în aspectele care blochează incluziunea educațională (hrană, haine, condiții de locuire, stare de sănătate);

- Conceperea și implementarea unor programe și activități de educație parentală și de încurajare a participării părinților romi la procesul educațional din școală și din afara ei;
- Realizarea de activități extrașcolare cu elevi și copii romi și ne-romi pentru deprinderea și stimularea relațiilor interetnice.

3.4.6. CONCLUZII. CONSECINȚE ALE EVOLUȚIILOR DEMOGRAFICE

Principalele consecințe ale evoluțiilor demografice la nivelul Municipiului Sighișoara, pot fi rezumate în două categorii majore: consecințe cu potențial de scădere a capacității de dezvoltare a orașului și, corelat, consecințe cu rol de resursă în dezvoltarea urbană a Municipiului Sighișoara.

Elemente de blocaj al dezvoltării:

a) Scăderea demografică generală determină dezechilibrarea balanței demografice și, în mod agregat, deficit pe piața forței de muncă. Ritmul de declin demografic mai accelerat decât media urbanului la nivelul județului Mureș determină scăderea atractivității economie și atractivității de migrație, riscând să ducă orașul într-o spirală descendentă pentru a cărei redresare să fie nevoie de resurse mult mai mari;

b) Presiunea demografică exercitată de municipiul Brașov și Târgu-Mureș, având drept rezultat major fenomenul de brain-drain, poate avea consecințe semnificative în scăderea pe termen mediu a calității capitalului uman la nivelul municipiului. La nivel strategic orașul trebuie să ofere soluții pentru compensarea lipsei ofertei educaționale de nivel universitar din prezent. În proximitatea demografică se află și două centre urbane similare ca dimensiuni, cu indice mai ridicat de experiență de emigrare, ceea ce poate genera consolidarea rețelelor de emigrare definitivă și un plus de depopulare;

c) Diminuarea prezenței cohortei 1968-1989, care constituie în prezent baza activismului social și ocupațional al municipiului, pe piața forței de muncă ceea ce generează nu doar deficit numeric, ci și de competență acumulată și etică a muncii. În acest sens sunt necesare programe de îmbătrânirea activă și transmitere generațională de competențe;

d) Îmbătrânirea populației corelează cu creșterea presiunii parentale și determină creșterea nevoii de instituții sociale pentru îngrijirea vârstnicilor și a serviciilor corelate, modificări în logica de proiectare urbană în vedere creșterii accesibilizării, creșterea cheltuielilor pentru asistență socială și servicii de sănătate, dar și potențială scădere a apetenței pentru educație timpurie a copiilor;

e) Scăderea ponderii copiilor în populație poate genera probleme la nivelul sistemului de învățământ în acoperirea normelor didactice. În acest sens sunt necesare politici de încurajare a natalității la nivel local;

f) Dinamica descendentă a densității locuirii generează scăderea prețului imobiliare și creșterea costurilor pentru întreținerea sistemelor publice de furnizare a utilităților;

g) Rata migrației interne și externe suplimentează deficitul demografic generând pe temeni scurt deficit pe piața forței de muncă, în special mediu calificată;

h) Raportul deficitar între oferta ridicată de locuri de muncă și cererea scăzută este un element de diminuare a atractivității pentru o parte dintre investitori, mai ales în zona producției;

i) Ponderea ridicată a copiilor în zone marginalizate coroborată cu tendințele demografice particulare ale comunității rroma[121] arată o acutizare a problematicii marginalizării și tendința de transformare a acesteia într-o problemă generațională.

Elemente favorabile dezvoltării:

[121] Rata a natalității aproape dublă prin comperație cu media la nivel național.

a) Zona funcțională a municipiului, dată de comunele limitrofe Albești, Apold, Daneș, Nadeș este un bazin demografic deosebit de important pentru dezvoltarea orașului. Pentru toate cele patru localități tendințele demografice generale sunt pozitive, reducerea disparităților între oraș și comunele învecinate și dezvoltarea integrată a ariei fiind reciproc avantajoasă;
b) Scăderea ponderii copiilor în populație facilitează creșterea performanțelor educaționale și creșterea atractivității sistemului educațional urban la nivelul zonei funcționale și dincolo de acesta. Educația de calitate poate deveni unul din vectorii majori de dezvoltare urbană;
c) Dinamica descendentă a densității locuirii creează premisele, oportunitatea pentru achiziția de locuințe sociale de către autoritatea publică, implicit oportunități de relocare a persoanelor aflate în situații de marginalizare și segregare socială[122];
d) Indicele experienței locale de emigrare arată un potențial ridicat de a utiliza emigranții locali în strategia de dezvoltare a municipiului atât ca vectori de imagine cât și ca potențiali investitori;
e) Diversitatea etnică și religioasă permite o dezvoltare cultural și poate constitui unul din pilonii majori de dezvoltare culturală a orașului;
f) Ponderea ridicată a persoanelor cu studii superioare la nivelul orașului reprezintă un vector important de dezvoltare în prezent oferind capitalul uman necesar acesteia.

Tendințele demografice evidențiate anterior și dinamica acestora, precum și evoluțiile similare înregistrate la nivelul orașelor mici în istoricul de dezvoltare european arată că următorii zece ani reprezintă o fereastră majoră de oportunitate pentru dezvoltarea municipiului Sighișoara, o fereastră în care o mare parte din elementele de deficit pot fi transformate în avantaje pe fondul unui capital uman de calitate la nivelul orașului și a unor resurse de dezvoltare culturală și educațională cu potențial economic major.

3.4.7. ANALIZA S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Natalitate ridicată în zona funcțională: în comunele adiacente se înregistrează un trend demografic pozitiv, rata de creștere anuală fiind de o,8%, în timp ce în comuna Albești aceasta este de 1%, anual.	Scădere demografică accentuată: municipiul Sighișoara înregistrează la 1 ianuarie 2020 o cotă de depopulare, prin raportare la anul 2000, de 3,6 ori mai mare decât media la nivel județean. Rata anuală de scădere a populației este de 0,7%, în raport cu media județeană de 0,5%.
Dinamica raportului demografic între Municipiul Sighișoara și comunele aflate în proximitate a crescut constant, de la 42% în 1992, la 47% în 2009, respectiv 55% în 2019.	La nivelul municipiului Sighișoara și a zonei periurbane, sporul demografic al ultimei decade rămâne negativ (-2,4%), în ciuda creșterii constante a raportului demografic din acest areal.
La nivelul municipiului Sighișoara se remarcă o ușoară tendință de creștere în volum pentru segmentul 0-9 ani.	Existența unei presiuni demografice ridicate exercitate de localitățile urbane din jur, ca urmare a tendințelor de creștere a populației din aceste comune și de scădere a populației din municipiul Sighișoara.
Raportul de dependență demografică înregistrat la nivelul municipiului Sighișoara (41,2%, în anul 2019) este mai mic decât cel înregistrat a nivel județean (48,4%), datorându-se cohortei 1968-1989.	Tendința de îmbătrânire demografică: creșterea constantă a mediei de vârstă în ultimele două decenii cu cca 8 ani (34,7 ani la nivelul anului 2000, respectiv 43,2 ani la nivelul anului 2020).
În ultimii 10 ani, soldul migrației temporare se menține pozitiv	Indicele de îmbătrânire a populației la nivelul municipiului Sighișoara este de 151% și este semnificativ mai ridicat decât valoarea întregistrată la nivelul județului Mureș, respectiv 113%
În perioada 2009-2019 numărul șomerilor s-a menținut pe un trend constant descendent, raportul de scădere între 2009 și 2018 fiind de aproape 8 ori	Prin raportare la datele înregistrate la nivelul județului (15,3%), ponderea copiilor din municipiul Sighișoara este semnificativ mai scăzută (12,1%).
	Rata de înlocuire a populației în vârstă de muncă, a devenit, începând cu anul 2012, subunitară la nivelul municipiului Sighișoara (80% rată de înlocuire în 2019).

[122] A se vedea în acest sens strategia Municipiului Cluj-Napoca

	Dublarea, în perioada 2000-2019, a coeficientul de presiune parentală
	Rata natalității (7.27‰), înregistrată la nivelul anului 2019, pentru municipiul Sighișoara este una dintre cele mai mici din urbanul românesc.
	Rata mortalității (11,13‰, în anul 2019) se situează aproape de valoarea medie a localităților urbane din Regiunea Centru și a localităților urbane la nivel național.
	Sporul natural are o evoluție descrescătoare în Municipiul Sighișoara (- 3.86‰, în anul 2019), acesta poziționându-se peste toate valorile de referință existente la nivel județean, regional și național (total și mediul urban).
	La nivelul municipiului Sighișoara, soldul migrației nete este unul negativ (minus 3,4‰), numărul plecărilor depășind numărul stabilirilor cu domiciliul în Sighișoara.
	Rata de emigrare a municipiului este situată peste mediile la nivel național, regional sau județean, valoarea înregistrată la nivelul anului 2019 fiind de aproximativ două ori mai ridicată decât cea din municipiul Târgu Mureș.
	Prin comparație cu datele la nivel național, la nivelul municipiului se remarcă un deficit de aproximativ 8% la nivelul populației ocupate cu pregătire aferentă școlilor medii profesionale și de ucenici.
	Un procent de 8.12% din populație trăiește în zone urbane marginalizate, 15.22% din populație trăiește în zone dezavantajate din punct de vedere al locuirii, 1.92% din populație trăiește în zone dezavantajate din punct de vedere al ocupării și 9.90% din populație trăiește în zone dezavantajate din punct de vedere al capitalului uman.
	Identificarea a 8 zone urbane marginalizate.
	Ponderea ridicată a copiilor din zonele urbane marginalizate
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Municipiul reprezintă un atractor pentru populația din zona periurbană, asigurând locuri de muncă și servicii publice de nivel municipal.	Lipsa unor politici publice județene de creștere demografică și de atragere de populație poate duce, pe viitor la continuarea fenomenului de scădere a populației municipiului
Populația din zona periurbană reprezintă un bazin extins pentru atragerea de forță de muncă în municipiul Sighișoara	Universitățile din centrale urbane apropiate atrag populația tânără a municipiului Sighișoara, care are tendința de a nu se mai întoarce în municipiu după terminarea studiilor universitare.
Accesarea de fonduri externe pentru implementarea de proiecte de dezvoltare a mediului de afaceri, care au ca efect crearea de noi locuri de muncă și diminuarea procesului de migrațiune către alte centre urbane mai dezvoltate.	Dezvoltarea activităților economice din centrele urbane învecinate poate conduce la atragerea populației din municipiul Sighișoara și la accentuarea fenomenului de emigrare a forței de muncă către aceste zone.
Există fonduri europene pentru recalificarea forței de muncă (Fondul Social European), pentru oferirea de noi oportunități și stoparea migrației.	

3.5. DOTĂRI PUBLICE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

3.5.1. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Categorii sociale defavorizate

Conform Direcției de Asistență Socială a Municipiului Sighișoara, principalele categorii de beneficiari din anul 2019 au fost reprezentați de: populația din zonele urbane marginalizate, în număr de 2282 de persoane beneficiare; adulți cu dizabilități de învățare, 14 persoane beneficiare; tineri NEETs, 81 de persoane; un număr de 108 persoane care nu urmează școala; 22 de persoane care beneficiază de VMG. În perioada 2019-2020 ajutoarele pentru încălzirea locuinței au fost formate din: ajutoare pentru energie electrică, ajutoare pentru gaze naturale, ajutoare pentru combustibili solizi/ petrolieri. Numărul beneficiarilor de ajutoare pentru încălzirea locuinței în perioada 2019-2020 a fost de 130, cele mai multe ajutoare fiind acordate pentru combustibili solizi/ petrolieri, acordat unui număr de 65 de familii. Un număr de 3188 de persoane au beneficiat de transport urban gratuit pentru transportul în comun; 142 de beneficii au fost acordate persoanelor cu handicap grav și accentuat și însoțitorii acestora, un număr de 40 de deportați, văduve de război, persecutați politic au beneficiar de prestații sociale. Un aspect important de menționat este că în decursul anului 2019, întreaga comunitate de romi a beneficiat de servicii de asistență socială.

TABEL 28 PRINCIPALELE ELEMENTE CARE DESCRIU NEVOIA DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

CATEGORIE BENEFICIARI (2019)	PERSOANE (2019)
Populație în situație de marginalizare	*2282*
Adulți cu dizabilități de învățare	*14*
Tineri NEETs	*81*
Persoane care nu urmează școala	*108*
Număr de persoane care beneficiază de VMG[123]	*22*

BENEFICIARI DE AJUTOARE PENTRU ÎNCĂLZIREA LOCUINȚEI (2019-2020)	NUMĂR BENEFICIARI
Ajutoare pentru energie electrică	1 familie
Ajutoare pentru gaze naturale	64 familii/ persoane singure
Ajutoare pentru combustibili solizi/ petrolieri	65 familii/ persoane singure

ALTE BENEFICII SOCIALE	NUMĂR BENEFICIARI/LUNĂ
Gratuitate transport urban pentru transportul în comun	3188
Persoane cu handicap grav și accentuat și însoțitorii acestora	142
Deportați, văduve de război, deportați, persecutați politic	40

Sursa: Direcția de Asistență Socială a municipiului Sighișoara, 2019

În conformitate cu Raportul de activitate al Direcției de Asistență socială a Municipiului Sighișoara pentru anul 2019, serviciile de asistență socială acordate au presupus:

TABEL 29 SERVICIILE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ACORDATE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

DOMENIU	NUMĂR TOTAL BENEFICIARI
Persoane cu handicap, asistenți personali, copii cu CES	188
Vârstnici și persoane adulte	37
Protecția copilului	160
Integrarea socială a romilor	Întreaga comunitate
Asistență medical-comunitară	855

[123] Venitul minim garantat

Sursa: Direcția de Asistență Socială a municipiului Sighișoara, 2019

Serviciile de asistență socială

În Sighișoara, serviciile de asistență socială sunt oferite de primărie prin Serviciul Public de Asistență Socială, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Mureș, Poliția locală, Centrul de Îngrijire și Asistență Socială, Parohiile de toate cultele și organizații neguvernamentale. Printre acestea se numără:

- *Centrul creștin social medical de zi*, susținut printr-un parteneriat între Asociația Filantropia Ortodoxă, Consiliul Local Sighișoara și Consiliul Județean Mureș. Acesta oferă servicii medicale, sociale și hrană zilnică unui număr de 120 de persoane în vârstă – abandonați sau bolnavi cronici fără ajutor;
- *Asociația Centrul Creștin Social de Noapte Sighișoara- oferă adăpost pentru 16 persoane;*
- *Asociația Crown Child Placement;*
- *Fundația Metro Ministries;*
- *Complexul de servicii comunitare pentru copii cu deficiențe neuropsihiatrice* –care oferă adăpost și îngrijire medicală și socială pentru copii internați permanent și ambulatoriu;
- *Centrul de Îngrijire și Asistență Sighișoara* – aflat sub jurisdicția Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Mureș care asigură furnizarea serviciilor sociale cu titlu permanent ori temporar pentru 50 de persoane cu certificat de încadrare în grad de handicap;
- *Cantine sociale* –4 cantine sociale, susținute de Consiliul Local și parohiile ecumenice.
- *Parohia romană unită cu romană greco-catolică* – oferă activități de asistenta la domiciliu pentru persoanele aflate în imposibilitatea de a se deplasa și activități educative pentru tineri;
- *Parohia Catolică - Casa Kolping*, distribuie pachete pentru persoane în vârstă, bolnavi, copii și ajutor financiar pentru cazurile sociale grave care au nevoie urgentă de operații;
- *Fundația Veritas* –funcționează atât la centru de zi pentru copii, dar are și statutul de cantină socială*;*
- *Parohia reformată, Diaconia* - oferă mâncare, servicii de curățenie și medicamente pentru persoane în vârstă;
- *Parohia evanghelica, Diaconia* - oferă servicii pentru bătrâni. Diaconia din Bremen susține un punct de lucru la Sighișoara, afiliat unui centru intern la Sibiu;
- *Clubul Rotary si Clubul Lions* – prin membrii săi, susține financiar și material unele cazuri sociale din categoria copiilor și persoanelor în vârstă;
- *Centrul de zi pentru persoane vârstnice*.

Printre ONG-urile care activează în domeniul social umanitar fac parte și Asociația Casa Vieții Sighișoara, Asociația Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret, Fundația Beraca, Fundația Holt România, Asociația "Filantropia Ortodoxă, Fundația Veritas.

Centrul de Îngrijire și Asistență Sighișoara, aflat în subordinea Consiliului Județean Mureș, a furnizat în anul 2017, servicii sociale cu titlu permanent pentru **43** de persoane vârstnice.

În domeniul asistenței sociale funcționează și **Creșa din Municipiului Sighișoara**, instituție publică fără personalitate juridică, care oferă servicii integrate de îngrijire, supraveghere și educație timpurie a copiilor de vârstă ante preșcolară. În anul 2019, creșa a furnizat servicii pentru un număr de **30** de copii cu vârste cuprinse între 0 și 3 ani.

Capacitatea cumulată a furnizorilor acreditați de servicii sociale este prezentată în tabelul următor:

TABEL 30 CAPACITATEA FURNIZORILOR DE SERVICII SOCIALE

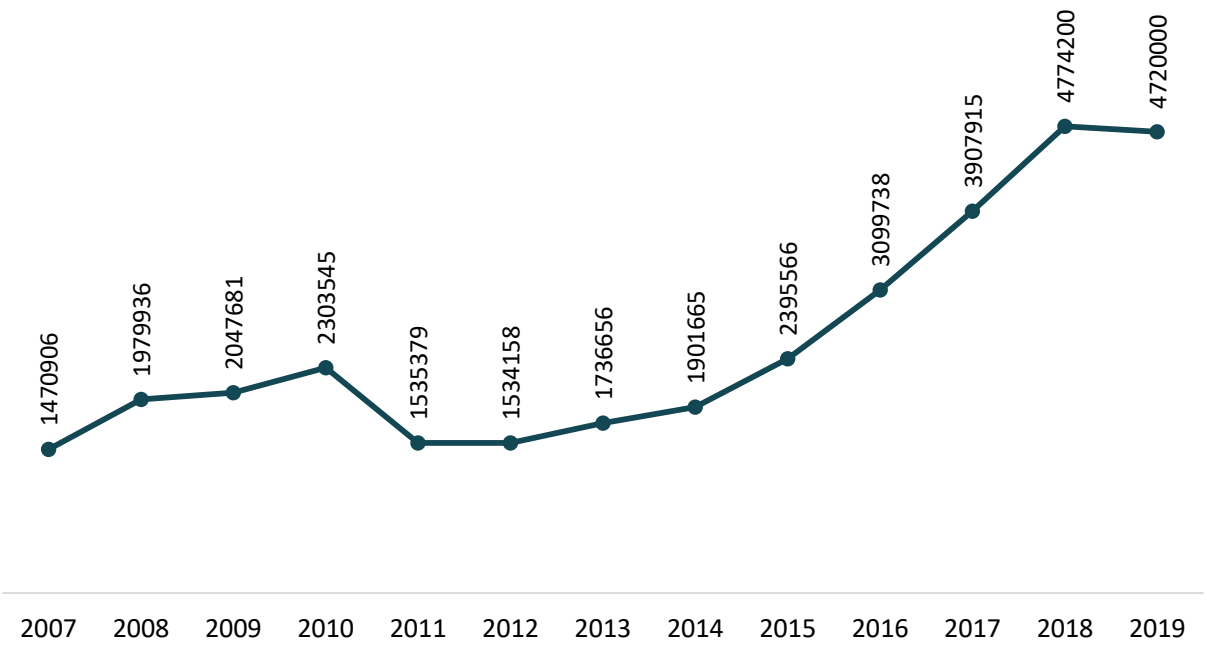
NR. CRT	DENUMIRE FURNIZOR	DENUMIRE SERVICIU SOCIAL	TIP SERVICIU SOCIAL	CAPACITATE

1	Asociația Centrul Creștin Social de Noapte Sighișoara	Adăpost de noapte	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele fără adăpost	16
2	Directia generala de asistenta sociala si protectia copilului Mureș	Centrul de ingrijire si asistenta Sighisoara	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități	43
3	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Mureș	Complexul de servicii pentru copilul cu deficiențe neuropsihiatrice Sighișoara - Serviciul de recuperare de zi pentru copilul cu dizabilități din comunitate	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	60
4	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Mureș	Complexul de servicii pentru copilul cu deficiențe neuropsihiatrice Sighișoara - Serviciul rezidențial	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială	42
5	Fundația Centrul Creștin Social Medical de Zi	Centrul de zi pentru persoane vârstnice	Centre de zi pentru persoane vârstnice	40
6	Fundația Centrul Creștin Social Medical de Zi	Locuințe protejate		9
7	Fundația Metro Ministries	Serviciul de asistență comunitară	Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în situații de nevoie	
8	Fundația Veritas Sighișoara	Centrul de zi pentru copii	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	120
9	Fundația Veritas Sighișoara	Cantina socială	Centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie	120
10	Fundația Veritas Sighișoara	Serviciul social pentru persoane adulte pensionate	Centre de zi pentru persoane vârstnice	95

Sursa: Direcția de Asistență Socială a municipiului Sighișoara, 2019

In perioada 2007-2018 cheltuielile pentru asistență socială au crescut de peste trei ori pe fondul intensificării activității și al creșterii numărului de beneficiari și servicii oferite. Cheltuielile pentru asistență socială finanțată de la bugetul local, pentru anul 2019 au fost de 4.720.000 lei, reprezentând o valoare medie de 141 lei/pe locuitor, raportat la populația totală a municipiului Sighișoara.

FIGURĂ 100 CHELTUIELILE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ RAPORTATE ÎN EXECUȚIILE BUGETARE ALE UNITĂȚII ADMINISTRATIV TERITORIALE, 2007-2019, LEI

Sursa datelor: Banca mondială. Baze de date citatini.ro, platforma Politicii Urbane a României 2021-2035. Pentru 2019 proiecție de buget

In perioada 2015-2017 în domeniul asistenței sociale investițiile au presupus extinderea și reabilitarea termică a Creșei Sighișoara. Pentru perioada următoare, în acest domeniu, sunt prevăzute proiecte care vizează asigurarea de locuințe sociale pentru tineri, înființarea unui adăpost pentru victimele violenței domestice, înființarea unei băi sociale, pentru deservirea a două cartiere sărace populate de etnici romi, respectiv str. Parângului și str. Viilor și construirea unui Centru Social Multifuncțional în cartierul Viilor.

Una dintre problemele majore din punct de vedere social este cea a violenței stradale și a violenței în familie. Sighișoara înregistrează unul coeficient de criminalitate ridicat pentru spațiul urban[124]. Din acest motiv, mai multe programe și proiecte vizează ordinea publică și creșterea capacității de intervenție în zonele cu potențial conflictual major (ex: intersecția din str. Viilor cu str. Parângului), precum și asistența victimelor și monitorizarea potențialelor victime ale acestor fenomene.

[124] Banca mondială. Baze de date citatini.ro, indicator 13.32 coeficient de criminalitate 94,72

3.5.2. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE SĂNĂTATE

Infrastructura și calitatea acesteia

Conform Rapoartelor anuale de activitate ale Primăriei Municipiului Sighișoara, în anul 2019, în Infrastructura sanitară la nivel de oraș cuprindea următoarea infrastructură sanitară:

TABEL 31 NUMĂRUL UNITĂȚILOR MEDICALE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

UNITĂȚI SANITARE	2002	2009	2011	2015	2016	2017	2018	2019
Spitale	1	1	1	1	1	1	1	1
Număr de paturi pentru spitalizare continuă	394	301	271	251	251	251	251	251
Număr de paturi pentru însoțitori minori	-	10	10	10	10	10	10	10
Număr de paturi pentru spitalizare de zi	-	46	46	22	22	12	12	12
Policlinici	1	1	1	2	2	2	2	2
Farmacii	7	11	12	16	22	26	25	27

Sursa: Rapoarte anuale ale Primăriei municipiului Sighișoara 2002-2019.

Tabelul anterior evidențiază o scădere a capacității în număr de paturi în ultimii zece ani, atât pentru spitalizare continuă cât și pentru spitalizarea de zi.

Spitalul Municipal Sighișoara este al doilea ca mărime din județul Mureș, având arondată o populație de **peste 74.000 de locuitori și funcționează cu un număr de 251 de paturi**, distribuite pe mai multe secții și compartimente clinice: Secția Chirurgie - compartimentul ORL, compartimentul urologie și compartimentul ortopedie și traumatologie; Secția Medicină Internă compartimentul cardiologie, compartimentul nefrologie și compartimentul diabet zaharat, nutriție și boli metabolice; Secția Obstetrică și Ginecologie; Secția Pediatrie - compartimentul recuperare pediatrică; Secția Pneumologie; Compartiment ATI; Compartiment Boli infecțioase; Compartiment Neonatologie; Compartiment Neurologie; Compartiment Psihiatrie și Compartiment primiri urgențe.

Spitalul dispune și de un ambulatoriu integrat și de cabinete de specialitate (cardiologie, chirurgie generală, hematologie, medicină internă, neurologie, ortopedie și traumatologie, ORL, OG, oftalmologie, pediatrie, psihiatrie, reumatologie, recuperare medicală și balneologie, urologie, boli endocrine și nutriție, diabet zaharat, planificare familială, oncologie, boli infecțioase, TBC), laborator de radiologie și imagistică medicală, cabinet de recuperare și medicină fizică, laborator de sănătate mintală, laboratoare de analize medicale, de balneofizioterapie, farmacie, bază de tratament, cabinet de sterilizare și de un bloc operator cu 3 săli. Activitatea spitalului se desfășoară **în 10 clădiri** (7 clădiri pavilionare, dispensarul TBC, policlinică, laboratoare) aflate în administrația Consiliului Local, care au statut de monumente istorice, având o vechime **de peste 100 de ani**. Spitalul Municipal Sighișoara se înscrie în categoria a IV-a a spitalelor[125] care au un nivel de competentă bazal și deservesc populația pe o rază administrativ-teritorială limitată, pentru afecțiuni cu un grad mic de complexitate. Vechimea clădirilor determină o serie de probleme de la fiabilitatea investițiilor în reabilitare la gestionarea fluxurilor medicale necesare unui act medical de calitate.

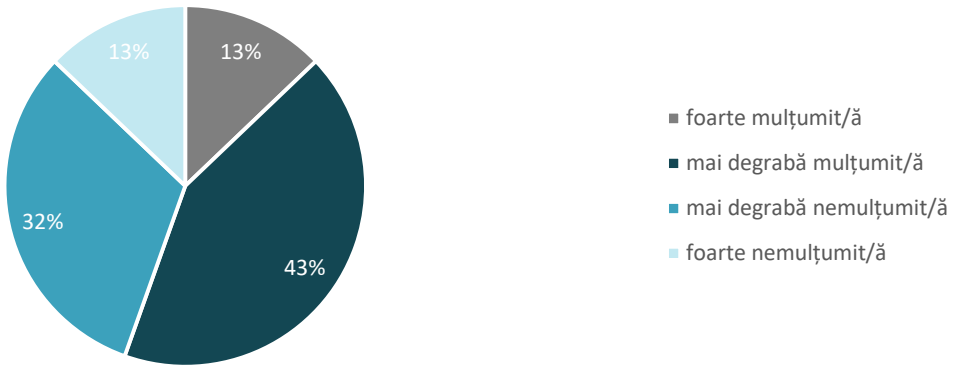
La nivelul municipiului funcționează Stația de ambulanță ca parte a Serviciului Județean de Ambulanță și Centrul SMURD de descarcerare și salvare. Pe plan local s-a format un parteneriat între pompierii militari, Primăria Sighișoara și Spitalul Clinic Județean de Urgenta Târgu Mureș.

Deservirea populației

[125] Conform clasificării efectuate de Ministerul Sănătății

La nivelul populației, Barometrul urban 2020 evidențiază faptul că gradul de satisfacție al locuitorilor față de serviciile de sănătate oferite de oraș este mediu, 43% dintre locuitori, declarându-se nemulțumiți sau mai degrabă nemulțumiți de acestea.

FIGURĂ 101 SATISFACȚIA POPULAȚIEI FAȚĂ DE SERVICIILE MEDICALE

Sursa: Banca Mondială, Barometrul Urban, 2020

În intervalul 2017- 2019, obiectiv, starea de sănătate s-a îmbunătățit constat, numărul de cazuri noi de îmbolnăvire pentru majoritatea bolilor fiind descendent pe parcursul perioadei, mai ales în domeniul acelor afecțiuni corelate cu starea precară de igienă a gospodăriei și minorilor[126]. Semnificativ a scăzut și victimologia medicală generată de accidente, atât rutiere cât și accidente de muncă.

TABEL 32 EVOLUȚIA CAUZISTICII MEDICALE ÎN MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

NUMĂR DE CAZURI	2017	2018	2019
Total cazuri	30688	23438	20899
Total cazuri din accidente	693	499	451

Sursa: Direcția de Sănătate Publică Mureș

Numărul de paturi în spital la 1.000 de locuitori 8,22‰ depășește media națională 6,9‰, dacă ne raportăm la populația municipiului și se poziționează semnificativ sub medie (3,7‰) dacă ne raportăm la populația deservită.

Personalul medical

Gradul de acoperire medicală cu personal de specialitate a municipiului (2,5‰) se poziționează ușor peste media la nivel național pentru mediul urban (2,35‰) pentru anul 2019.

În perioada 2007 – 2019 numărul cadrelor medicale a urmat un trend descendent în sistemul public și o tendință ascendentă în sistemul privat. Această evoluție evidențiază trendul remarcat la nivel național de creștere accelerată a ponderii serviciilor medicale private în detrimentul celor publice. Serviciile stomatologice sunt cele mai afectate de acest, dar și medicina de specialitate, ceea ce tinde să scadă accesibilitatea populației paupere la servicii medicale. Un aspect de asemenea deosebit de important îl reprezintă scăderea semnificativă a personalului sanitar mediu, atât în mediul privat cât și în cel public, problematică de asemenea de nivel național.

TABEL 33 EVOLUȚIA PERSONALULUI MEDICAL, 2009-2019

	SISTEM PUBLIC										
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

[126] Boli infecțioase, parazitare

	SISTEM PUBLIC										
Medici	75	75	63	66	51	45	44	48	51	55	58
din total medici: medici de familie	12	12	7	6	:	:	1	:	:	:	:
Stomatologi	7	7	5	5	3	1	1	1	1	1	1
Farmaciști	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2
Personal sanitar mediu	225	215	196	196	175	178	165	176	180	198	201

	SISTEM PRIVAT										
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medici	12	12	19	19	28	26	27	21	23	24	25
din total medici: medici de familie	5	5	9	11	15	15	15	15	15	15	15
Stomatologi	19	19	25	25	31	28	32	29	29	35	35
Farmaciști	10	10	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Personal sanitar mediu	99	64	42	40	50	35	35	38	48	46	50

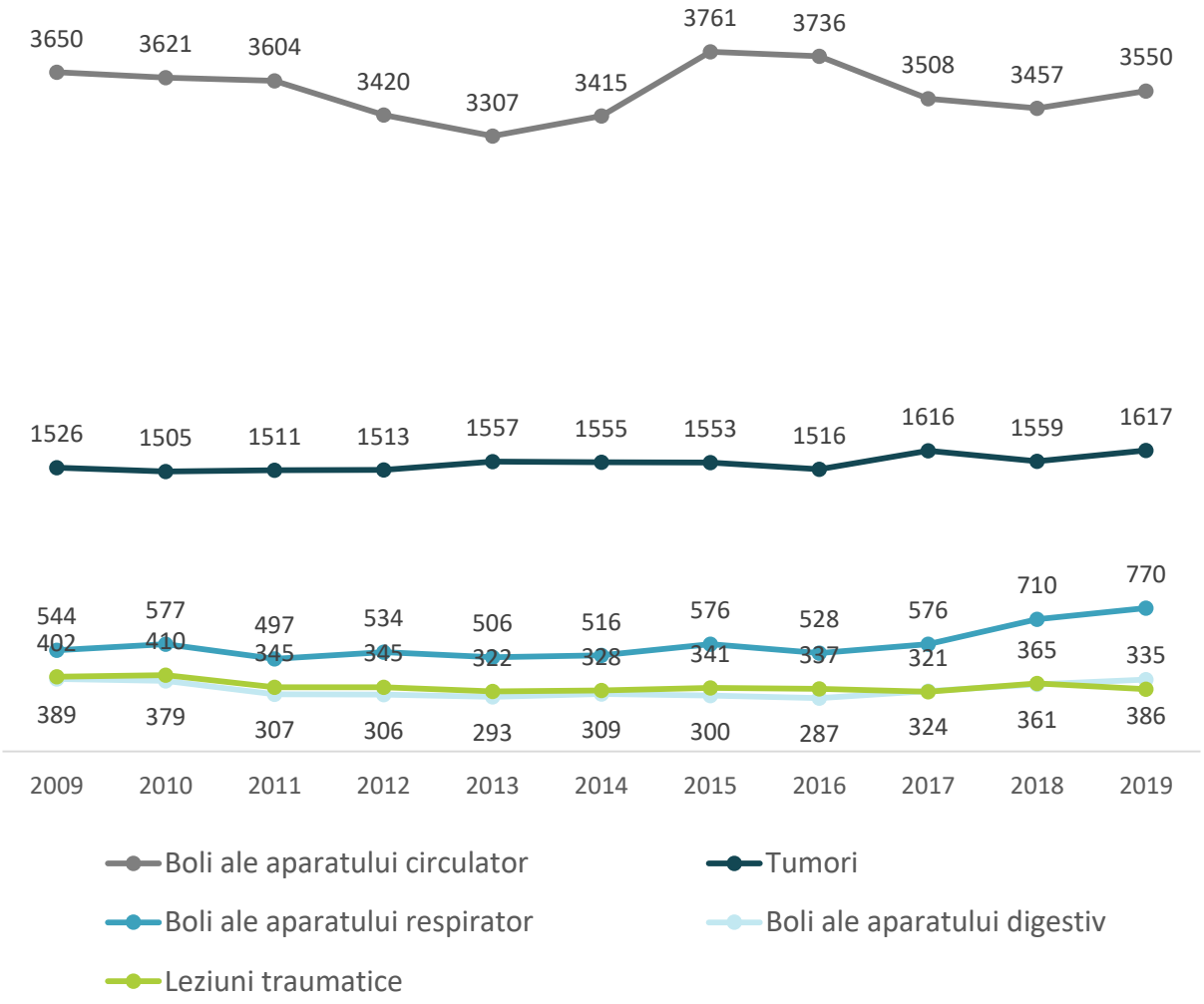
Sursa: INSSE, Tempo Online. Baze de date statistice SAN104D

Mortalitatea la naștere în perioada 2008-2018[127] a fost de 2,1 decese/an cu o creștere de 5 cazuri în 2018. Mortalitatea infantilă [128] , cu o rată de 8,23‰ în 2019 se plasează semnificativ peste media la nivel național (5,7‰) indicând probleme semnificative în educația prenatală și îngrijirea mamei și copilului.
Principalele afecțiuni care conduc la decese, la nivelul județului Mureș sunt:

- Bolile aparatului circulator- aproximativ jumătate din decese la nivel județean, respectiv 48,6% din totalul deceselor au avut drept cauza acest tip de afecțiuni, mai mult de jumătate din ele fiind datorate ischemiilor cardiace;
- Afecțiunile tumorale se află pe loc secunda la cauzelor de deces, 22,% din mortalitatea anului 2019 fiind datorată acestor afecțiuni, în creștere semnificativă în ultimii zece ani.
- Pe la treilea loc în cauzele mortalității se poziționează bolile aparatului respirator, în creștere constantă în ultimii 10 ani (2009-2019), cu aproape 11% incidență asupra mortalității la nivelul județului.

[127] INS Tempo POP204 C
[128] INS Tempo POP208 C

FIGURĂ 102 EVOLUȚIA PRINCIPALELOR CAUZE ALE MORTALITĂȚII ÎN JUDEȚUL MUREȘ, 2009-2019

Sursa datelor: INS TEMPO Online

3.5.3. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Infrastructura de învățământ și calitatea acesteia

În municipiul Sighișoara, în anul 2019, își desfășurau activitatea un număr de 23 unități școlare. Structura rețelei școlare a unităților de învățământ preuniversitar de stat și particular din anul 2019-2020 este următoarea:

TABEL 34 REȚEAUA UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

NR.	DENUMIREA UNITĂȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT	NIVEL
1.	Școala Postliceală Sanitară Eugen Nicoară	Învățământ postliceal particular
2.	Colegiul Național Mircea Eliade	Învățământ liceal
3	Liceul Teoretic Joseph Haltrich	Învățământ primar/gimnazial/liceal
4	Liceul Tehnologic Nr. 1	învățământ liceal, profesional și postliceal

NR.	DENUMIREA UNITĂȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT	NIVEL
5	Școala Gimnazială Aurel Mosora	învățământ preșcolar, primar și gimnazial;
6	Școala Gimnazială Miron Neagu	învățământ primar, gimnazial
7	Școala Gimnazială Nicolae Iorga	învățământ primar, gimnazial
8	Școala Gimnazială Victor Jinga	învățământ primar, gimnazial
9	Școala Gimnazială Octavian Goga	învățământ primar, gimnazial
10	Școala Gimnazială Zaharia Boiu	învățământ primar, gimnazial
11	Școala Gimnazială Radu Popa	învățământ primar/gimnazial
12	Școala Primară Hetiur	învățământ primar
13	Clubul Sportiv Școlar Sighișoara,	învățământ liceal
14	Grădinița cu Program Normal Nr. 1	Învățământ preșcolar
15	Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2	Învățământ preșcolar
16	Grădinița cu Program Normal Nr. 3	Învățământ preșcolar
17	Grădinița cu Program Normal Nr. 4,	Învățământ preșcolar
18	Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1	Învățământ preșcolar
19	Grădinița cu Program Prelungit Târnava	Învățământ preșcolar
20	Grădinița cu Program Normal Nr. 6	Învățământ preșcolar
21	Grădinița cu Program Normal Nr. 7	Învățământ preșcolar
22	Grădinița cu Program Normal Hetiur	Învățământ preșcolar
23	Grădinița Sonnenschein	Învățământ preșcolar

Sursa datelor: Primăria Municipiului Sighișoara

Învățământul particular[129] este reprezentat de trei unități de învățământ preșcolar cu predare exclusiv în limba germană: Grădinița ,Pinocchio, Grădinița Sonnenschein și Grădinița Sophie's Kindergarten și de o instituție de învățământ preuniversitar, Școala postliceală sanitară „Eugen Nicoară".

Municipiul Sighișoara oferă posibilitatea **instruirii și educării copiilor în limba germană și maghiară de la grădiniță până la clasa a XII-a**. Două școli gimnaziale și un liceu au clase cu predare în limba maghiară: Școala Gimnazială Aurel Mosora și Școala Gimnazială Zaharia Boiu, respectiv Colegiul Național Mircea Eliade. Liceul Teoretic Joseph Haltrich, cea mai veche unitate de învățământ din Sighișoara are și o secție cu predare în limba germană, de la clasa zero la clasa a XII-a. Continuarea studiilor este asigurată de învățământul liceal, împărțit pe pofilele real și filologie sau pe specialități. În cadrul liceelor teoretice funcționează clase cu predare în limbile maghiară și germană. Se remarcă faptul că liceul tehnologic și-a diversificat oferta, înființând profile în acord cu noua orientare economică a municipiului: turism, contabilitate, chimie alimentară, dar mențin în oferta lor și pofilele clasice: ceramică, confecții, electrotehnică, ce asigură calificările necesare industriei locale. Învățământul vocațional este asigurat de

[129] Sursa: Site-ul primăriei Municipiului Sighișoara, https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/invatamant-0000B9CE

Școala de Muzică cu clasele I-VIII, în care se studiază pianul, vioara, violoncelul, percuția, precum și de clasele cu profil sportiv din cadrul a două școli gimnaziale și în cadrul Clubului Sportiv.

TABEL 35 OFERTA DE EDUCAȚIE PROFESIONALĂ ȘI TEHNOLOGICĂ ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019-2020

DOMENIUL DE PREGĂTIRE	NIVELUL DE CALIFICARE	CALIFICARE	NR. ELEVI ÎN ANUL ȘCOLAR 2019-2020
Comerț	școală profesională	Comerciant – vânzător	52
Industrie textilă și pielărie	școală profesională	Confecționer produse textile	21
Electric	școală profesională	Electrician exploatare joasă tensiune	26
Turism și alimentație	școală profesională	Lucrător hotelier	25
Mecanică	școală profesională	Mecanic auto	41
Mecanică	școală profesională	Mecanic utilaje și instalații în industrie	40
Materiale de construcții	școală profesională	Operator ceramică fină	47
Electric	liceu tehnologic	Tehnician electrician electronist auto	25
Economic	liceu tehnologic	Tehnician în activități economice	47
Turism și alimentație	liceu tehnologic	Tehnician în turism	70
Mecanică	liceu tehnologic	Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații	54
Electronică automatizări	liceu tehnologic	Tehnician operator tehnică de calcul	49
Mecanică	liceu tehnologic	Tehnician proiectant CAD	46

Sursa: Inspectoratul Școlar Mureș, edumures.ro

Clubul Copiilor Sighișoara[130], structură a Palatului Copiilor Mureș, este o unitate de învățământ în care se desfășoară activități instructiv-educative specifice, în afara cursurilor școlare. În anul școlar 2017 - 2018 în cadrul Clubului Copiilor, au fost înscriși aproximativ 1.100 elevi. Această instituție a format de-a lungul timpului, generații de profesioniști în domeniul tehnic și artistic.

Deși ponderea cheltuielilor de pentru educație este ridicată, fondurile alocate întreținerii și exploatării unităților de învățământ s-au situat sub necesități, ceea ce a determinat degradarea acestora din punct de vedere:

- Al construcțiilor (degradare tencuieli, zugrăveli, fațade, lucrări de hidroizolație);
- Al utilităților (grupuri sanitare, vestiare, distribuția agentului termic, iluminat);
- Al dotării nesatisfăcătoare cu mobilier (bănci nediferențiate pe grupe de vârstă);
- Al dotării cu material didactic (slaba dotare cu tehnică de calcul și mijloace de predare: retroproiector, videoproiector, hărți, aparatură de laborator), producând perturbări în activitatea didactică și școlară, putând favoriza apariția în rândul elevilor a afecțiunilor colective (epidemii) și individuale (miopie, deformări de postură). Cabinetele medicale școlare sunt insuficient dotate cu aparatură, materiale sanitare și medicamente, ceea ce a determinat o slabă performanță a acestora[131].

[130] Sursa: Raportul privind starea economică, socială și de mediu a municipiului Sighișoara pe anul 2017
[131] Sursa: Raportul privind starea economică, socială și de mediu a municipiului Sighișoara pe anul 2017

Nivelul de educație al populației aduce în prim-plan nivelul de pregătire a forței de muncă, care reprezintă potențialul de dezvoltare socio-economică a municipiului.

Tendința de scădere a numărului de elevi a fost anterior menționată. La finalul anului 2019 numărul total de elevi a fost de 16.610, reprezentând o rată brută de școlarizare de 49.4%. Reducerea numărului de elevi, precum și reducerea nivelului de școlarizare a fost frecvent întâlnită la nivel național și a caracterizat județele României, printre care se numără și județul Mureș. Fenomenul care este în continuă creștere se datorează în special reducerii populației tinere (0-15 ani). Comparativ cu restul județului, populația școlară a Municipiului Sighișoara se reduce dramatic, fapt ce rezultă din valorile ratei de creștere a acesteia.

TABEL 36 NUMĂRUL TOTAL DE ELEVI ÎNSCRIȘI PER CICLURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT, 2019

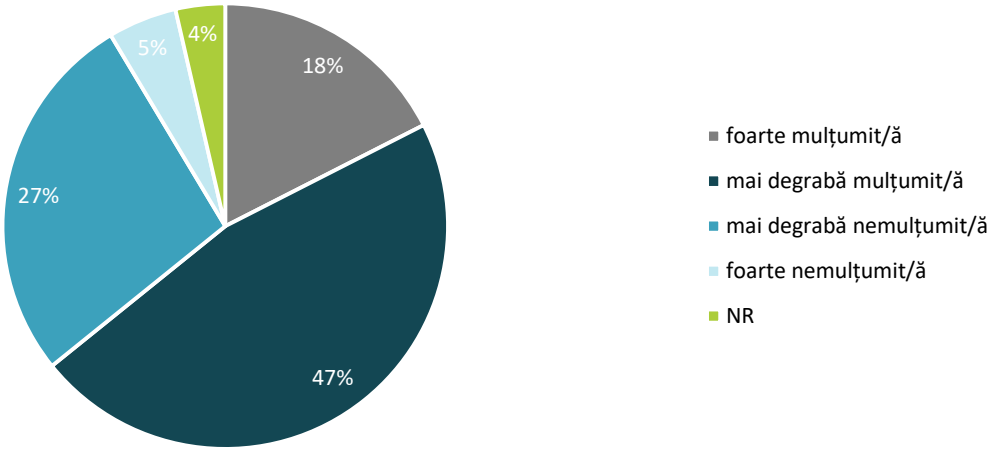
	2002-2003	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Învățământ preșcolar	1117	712	730	739
Învățământ primar	1780	1343	1310	1342
Învățământ gimnazial	2044	1248	1246	1415
Învățământ liceal	1920	1486	1450	1541
Învățământ postliceal		266	240	168
Învățământ profesional		235	254	252
Total preșcolari și elevi	7596	5290	5230	5430

[Sursa: Raport privind starea economică, socială și de mediu a Municipiului Sighișoara, 2019

Reducerea numărului de elevi este în relație directă cu evoluția numărului de unități școlare care au cunoscut o puternică scădere. Din 31 de unități școlare în 1992, Sighișoara a ajuns la 23 unități școlare grupate în 12 unități cu personalitate juridică (5 școli față de 14, 3 grădinițe față de 9, 3 licee față de 4 și o singură școală postliceală). Reducerea unităților de învățământ a avut loc pe fondul reducerii numărului de copii.

Făcând analiza celor 3 nivele de școlarizare, nivelul primar și cel gimnazial a înregistrat cea mai mare pierdere, din punct de vedere al nivelului de educație populația având de suferit. Reducerea accentuată a numărului de copii și numărului de elevi va fi într-o continuă scădere și, în același timp, infrastructura de învățământ. Cu toate acestea, unitățile de învățământ liceal și profesional rămân atractive atât pentru absolvenții școlilor locale și pentru cei din zonele rurale învecinate.

FIGURĂ 103 SATISFACȚIA POPULAȚIEI FAȚĂ DE SERVICIILE EDUCAȚIONALE, 2020

Sursa: Banca Mondială, Barometrul Urban, 2020

Personalul didactic

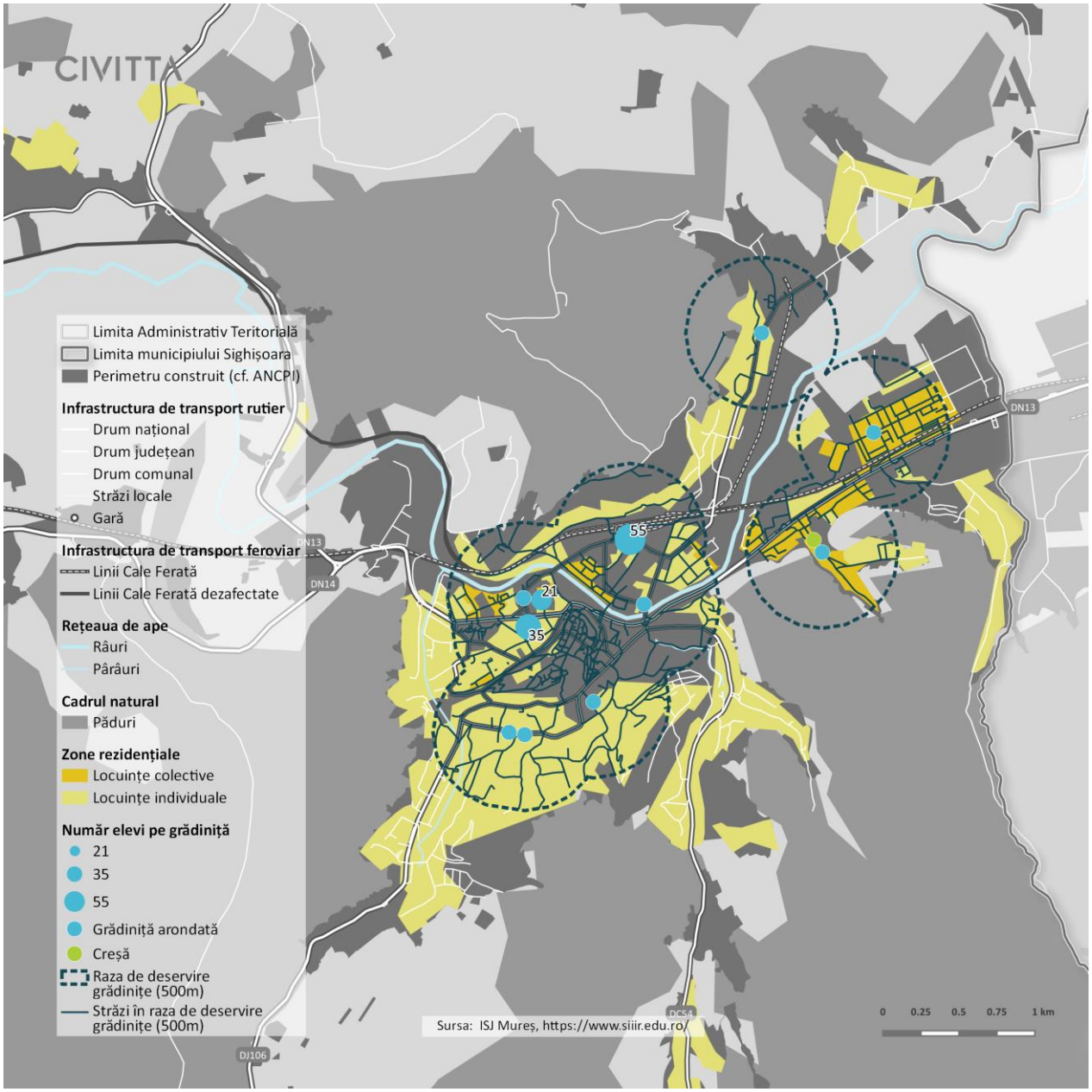
În ceea ce privește personalul didactic se observă o scădere a numărului de învățători de la 80 (în anii 2002-2003) la 59 (în anii 2018-2019). În același timp se observă o creștere a numărului de educatori și profesori în intervalul 2002-2019. Scăderea numărului de cadre didactice are la bază numărul mic de copii, precum și desființarea anumitor unități școlare.

TABEL 37 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE PERSONAL DIDACTIC, 2002-2019

ANUL ȘCOLAR	2002-2003	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Educatoare	46	47	47	52	54
Învățători	80	70	67	67	59
Profesori	186	224	253	271	281
TOTAL	358	340	367	390	394

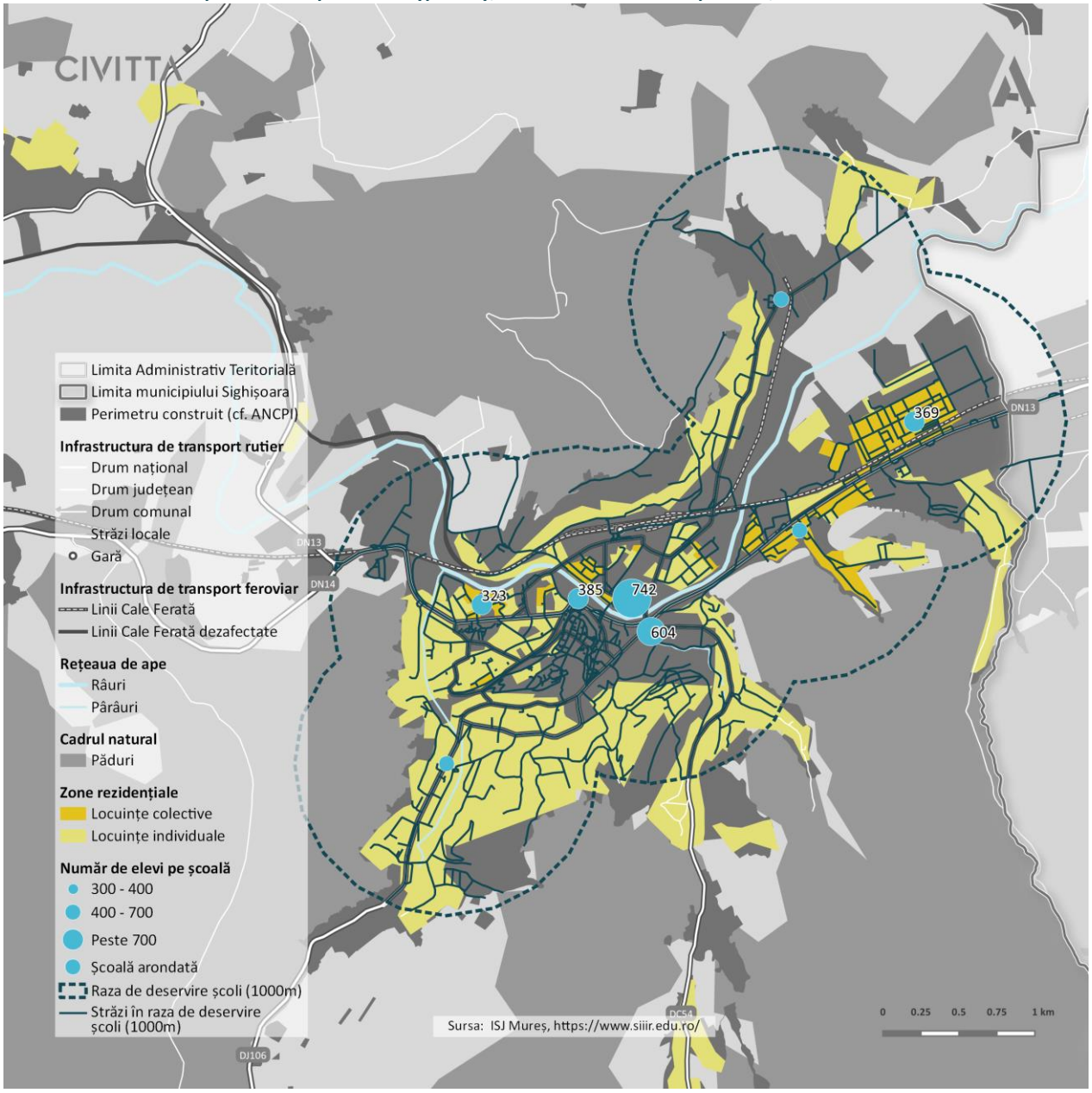
Sursa: INSSE, Tempo Online. Baze de date statistice SCL104D

FIGURĂ 104 UNITĂȚI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR (GRĂDINIȚE ȘI CREȘE), MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2021

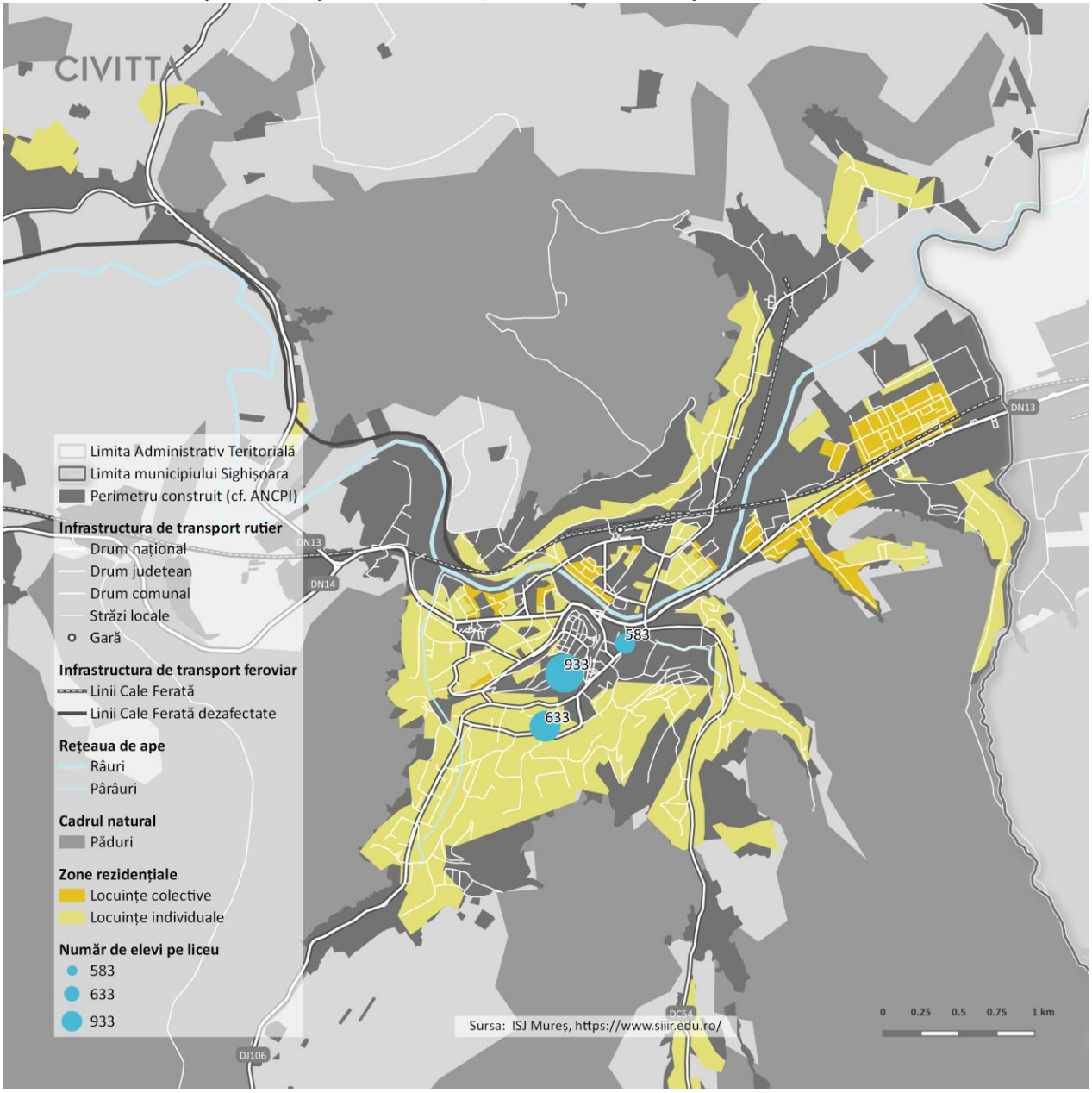
Sursa: ISJ Mureș, https://www.siiir.edu.ro/carto/

FIGURĂ 105 UNITĂȚI DE ÎNVĂȚĂMÂNT (ȘCOLI), MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2021

Sursa: ISJ Mureș, https://www.siiir.edu.ro/carto/

FIGURĂ 106 UNITĂȚI DE ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2021

Sursa: ISJ Mureș, https://www.siiir.edu.ro/carto/

3.5.4. SOCIETATEA CIVILĂ

La nivelul Municipiului Sighișoara se evidențiază colaborarea administrației locale cu diferiți reprezentanți ai societății civile, aceștia din urmă implicându-se în procesul decizional pentru rezolvarea unor probleme cu caracter public. La nivelul municipiului au fost identificate un număr total de 32 de ONG-uri: 10 ONG culturale, 6 ONG sportive, 4 ONG în domeniul social, 3 ONG umanitare, 4 ONG în domeniul religiei, 3 ONG în domeniul profesional, 1 ONG în domeniul drepturile omului, 1 ONG în domeniul interese de grup, 1 ONG în domeniul mediului, 1 ONG pe tineret. Numărului total de ONG se adaugă 242 de asociații de proprietari și locatari.

Lista principalelor organizațiilor neguvernamentale și domeniul lor de activitate[132]:

- Asociația Casa Vieții Sighișoara – Social;
- Asociația Corala Vox Animi – Cultură;
- Asociația Corala Armonia – Cultură;
- Asociația Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret - Social, Educație, Tineret Asociația Crown Child Placement Social;
- Asociația Femeilor Social – Sănătate;
- Asociația "Filantropia Ortodoxa " – Social;
- Asociația Mioritics - Social, Educație, Cultură;
- Asociația Sighișoara Durabila - Promovarea Democrației, Ecologie, Educație;
- Centrul pentru Dezvoltare Socială Cedes - Promovarea Drepturilor Omului, Promovarea Democrației;
- Fundația Beraca Social Fundația "Holt Romania" – Social;
- Fundația Dayspring - Protecția Copilului;
- Fundația Liga Pentru Teatru – Cultură;
- Fundația "Luminița Copiilor" - Protectia Copilului;
- Fundația Mihai Eminescu (Breite) - Mediu, Educație, Cercetare;
- Fundația Veritas - Social, Educație, Cultură.

3.5.5. CONCLUZII

Principalele aspecte problematice ale serviciilor publice oferite de administrația municipală sunt date de infrastructura învechită și de caracterul perimat sub aspect funcțional al clădirilor utilizate pentru serviciile sanitare si de educație. In mod constat spitalul consumă fonduri considerabile pentru reparații diverse, de maximă urgență de la fațade până la acoperiș, în condițiile în care cele 10 clădiri în care funcționează nu pot asigura un flux medical modern și de calitate. Similar infrastructura școlară, în special pentru învățământ secundar funcționează în clădiri care au nevoie de izolare termică, reparații și eficientizare din punct de vedere al consumului de energie.

Dotarea cu servicii educaționale în cartierele noi este deficitară fiind compensată cu o supra centralizare a instituțiilor de învățământ în oraș, ceea ce crește presiunea pe infrastructura de transport.

Volumul ridicat al populației din zonele urbane marginalizate generează o presiune semnificativă pe serviciile de asistență socială, care pe parcursul unui an instrumentează o cauzistică ce depășește numeric echivalentul a 20% din total populației[133]. De asemenea, Sighișoara suferă prin absența unor facilități sportive și de agrement pentru tineri care să diversifice oferta extra curriculară.

---

[132] Sursa: Site-ul Primăriei Municipiului Sighișoara https://primariasighisoara.ro/

[133] Raport între numărul de dosare instrumentate/an de către Direcția de Asistență Socială și volumul populației. Acesta este un raport de presiune asupra serviciilor sociale, chiar dacă pentru un caz pot fi instrumentate mai multe dosare succesive pe aceeași problema, sau simultane.

Aceste aspecte sunt însă dublate de o serie de avantaje incontestabile ale orașului și vom menționa în primul rând tradiția educațională semnificativă, de aproape 500 de ani (Liceul „Josef Haltrich”- atestare în anul 1522). Serviciile sociale sunt foarte diversificate, municipiul reușind să gestioneze cu succes o serie de probleme grave generate de marginalizare (violență, abandon, lipsa actelor de identitate, campanii de vaccinare etc.). Implicarea societății civile, mai ales în activități de asistență socială este consistentă, o mare parte din servicii realizându-se prin implicarea unor furnizori autorizați.

3.5.6. ANALIZA S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Servicii educaționale cu tradiție: Liceul „Josef Haltrich” are o vechime de 500 ani.	Infrastructura școlară veche, care necesită reparații, modernizări, eficientizări ale consumului de energie.
Servicii medicale care deservesc o zonă de două ori mai mare.	Oportunități educaționale reduse pentru copiii cu performanțe scăzute la învățătură.
Existența unor unități de învățământ preșcolar cu predare în exclusiv în limba germană, existența unor clase cu predare în limba maghiară sau în limba germană în cadrul școlilor și liceelor.	Fonduri insuficiente alocate unităților de învățământ, în raport cu necesitățile acestora.
Adaptarea pofilelor educaționale ale unităților de învățământ tehnologice la cerințele economice ale municipiului.	Cabinetele medicale școlare sunt insuficient dotate cu aparatură, materiale sanitare și medicamente, ceea ce a determinat o slabă performanță a acestora
În intervalul 2017- 2019, starea de sănătate a populației s-a îmbunătățit constat, numărul de cazuri noi de îmbolnăvire pentru majoritatea bolilor fiind descendent, mai ales în domeniul acelor afecțiuni corelate cu starea precară de igienă a gospodăriei și minorilor.	Infrastructură medicală veche depășită funcțional, care necesită multiple intervenții de reabilitare și de modernizare și echipare.
Serviciile sociale sunt foarte diversificate, municipiul reușind să gestioneze cu succes o serie de probleme grave generate de marginalizare (violență, abandon, lipsa actelor de identitate, campanii de vaccinare etc.).	Activitatea spitalului se desfășoară în 10 clădiri distribuite în zona centrală și pericentrală a municipiului.
Implicarea societății civile în activități de asistență socială.	Numărul de paturi în spital la 1.000 de locuitori 8,22‰ se poziționează semnificativ sub medie (3,7‰) raportat la populația deservită.
	Scăderea semnificativă a personalului sanitar mediu, atât în mediul privat cât și în cel public și scăderea numărului de cadre medicale din sistemul public de sănătate.
	Lipsa unei infrastructuri pentru asistența socială de urgență (centre pentru victime, bai publice, centre medic-sociale mobile etc).
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
Posibilitatea accesării unor proiecte cu finanțare națională și internațională pentru echiparea și dotarea unităților medicale din sistemul public de sănătate, existente în municipiul Sighișoara.	Lipsa unei coerențe în reformele educației și a unei strategii naționale integrate a dus la număr insuficient de clase raportat la numărul de elevi, probleme de dotare a unităților de învățământ, număr insuficient de profesori.
Posibilitatea accesării unor proiecte cu finanțare națională și internațională pentru echiparea și dotarea unităților de învățământ, existente în municipiul Sighișoara.	Tendința de migrație a personalului medical din România în străinătate.
	Nivelul de salarizare redus al personalului din cadrul serviciilor sociale.

3.6. PATRIMONIU, CULTURĂ, TURISM ȘI PETRECEREA TIMPULUI LIBER

3.6.1. PATRIMONIU CULTURAL ȘI NATURAL

La nivel național, municipiul Sighișoara se încadrează în categoria localităților cu o concentrație foarte mare a patrimoniul cultural, de importanță locală, națională și mondială, în conformitate cu legislația națională în vigoare. Acest patrimoniu construit reprezintă o mărturie a continuității culturii săsești în arealul municipiului, timp de opt secole. Recunoașterea valorilor de patrimoniu construit și natural s-a realizat prin: includerea centrului istoric în Lista Patrimoniului Mondial; prin nominalizarea a 6 ansambluri și imobile ca fiind valori ale patrimoniului construit de importanță națională (cf. Legii nr. 5/2000) și prin definirea a două rezervații și monumente ale naturii; prin clasarea în Lista Monumentelor Istorice a 236 imobile, ansambluri/ situri urbane și situri arheologice; prin includerea a 20 situri arheologice în Repertoriul Arheologic Național și prin identificarea, prin documentațiile de urbanism si cercetările arheologice punctuale, a unor imobile și situri cu valoarea de reprezentare la nivel local.

Patrimoniul mondial

În cadrul Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural[134], patrimoniul cultural este compus din:

- Monumentele: opere de arhitectura, de sculptura sau de pictura monumentala, elemente sau structuri cu caracter arheologic, inscripții, grote și grupuri de elemente care au o valoare universala excepțională din punct de vedere istoric, artistic sau științific;
- Ansamblurile: grupuri de construcții izolate sau grupate, care, datorita arhitecturii lor, a unității și a integrării lor în peisaj, au o valoare universala excepționala din punct de vedere istoric, artistic sau științific;
- Siturile: lucrări ale omului sau opere rezultate din acțiunile conjugate ale omului și ale naturii, precum și zonele incluzând terenurile arheologice care au o valoare universala excepționala din punct de vedere istoric, estetic, etnologic sau antropologic.

CONTEXT NAȚIONAL | În România, sunt înscrise în Lista Patrimoniului Mondial, 33 bunuri, grupate în 8 poziții: 6 poziții fac referire la bunuri care aparțin patrimoniului cultural (Bisericile din Moldova – 8 bunuri localizate în județul Suceava; Mănăstirea Hurezu – județul Vâlcea; Situri sătești cu biserici fortificate din Transilvania – 7 în județele Alba, Brașov, Mureș, Sibiu, Harghita; Cetățile Dacice din Munții Orăștie – 6 bunuri localizate în județele Hunedoara, Alba; Centrul istoric Sighișoara – localizat în județul Mureș, Ansamblul de Biserici de lemn din Maramureș – 8 bunuri localizate în județul Maramureș) și două poziții fac referire la bunuri din categoria patrimoniul natural (Delta Dunării - județul Tulcea și situl transnațional/ transfrontalier Pădurile primare și bătrâne de fag din Carpați și din alte regiuni ale Europei – 1 bun alcătuit din 12 locații în județele Brașov, Maramureș, Suceava, Vâlcea, Gorj, Caraș Severin, Mehedinți).

CONTEXT REGIONAL | Dintre acestea, 10 bunuri, încadrate în 4 poziții sunt localizate în Regiunea Centru: 1 bun aparținând patrimoniului natural (Codrul Secular Șinca – jud. Brașov) și 9 bunuri (încadrate în 3 poziții) aparținând patrimoniului cultural: cele 7 situri sătești cu biserici fortificate din Transilvania (Câlnic, Prejmer, Viscri, Dârjiu, Saschiz, Biertan), Centrul istoric Sighișoara și Cetatea Dacică Căpâlna din județul Alba.

[134] Convenție din 16 noiembrie 1972 privind protectia patrimoniului mondial, cultural și natural, ratificată prin Decretul nr. 187 din 30 martie 1990 pentru acceptarea Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural, adoptată de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știința și Cultura la 16 noiembrie 1972

În Lista Tentativă, din totalul de 17 poziții (obiective), 5 obiective sunt localizate în Regiunea Centru; dintre acestea, este important de menționat centru istoric al municipiului Sibiu și ansamblul de piețe, aflat in conexiune cu patrimoniul săsesc din mediul urban, din cadrul așezărilor fortificate, localizate partea de sud a Transilvaniei.

CONTEXT JUDEȚEAN | Județul Mureș beneficiază de un semnificativ patrimoniu cultural de importanță mondială, reprezentative pentru tradiția săsească din acest areal, prin bunurile localizate pe teritoriul acestuia: centrul istoric Sighișoara și situl sătesc cu biserică fortificată din satul Saschiz.

MUNICIPIUL SIGHIȘOARA | Centru istoric al municipiului Sighișoara a fost înscris în Lista Patrimoniului Mondial în anul 1999, acesta înglobând Cetatea Sighișoara (Citadela), dealul Cetății pe care aceasta este amplasată și o parte a Orașului de Jos, în zona de sud-est. Acest areal reprezintă nucleul așezării săsești inițiale, dezvoltată în perioada medievală și extinsă în perioada pre-modernă sub influență germanică/ habsburgică.

Monumentul istoric prezintă caracteristici reprezentative pentru așezările săsești medievale dezvoltate în intramuros și extramuros, în conexiune directă cu elementele de cadru natural – dealuri și cursuri de apă și în legătură cu drumurile comerciale de importanță teritorială din perioada medievală și pre-modernă.

Suprafața monumentului istoric Cetatea Sighișoara este de 33 ha, iar zona tampon aferentă acestuia are o suprafață de 145 ha. Cele două zone protejate, cu o suprafață totală de 178ha și reprezintă în prezent cca 14% din suprafața teritoriului intravilan al municipiului Sighișoara.

Centrul Istoric Sighișoara a fost înscris în Lista Patrimoniului Mondial pe baza criteriilor (iii) și (v), după cum urmează[135]:

- (iii) Sighișoara este o mărturie remarcabilă a culturii sașilor din Transilvania, cultură care s-a desăvârșit pe parcursul a 850 de ani de existență și care va continua să existe numai prin monumentele sale arhitecturale și urbane;
- (v) Sighișoara este un exemplu remarcabil al unui mic oraș fortificat într-o regiune care marchează frontiera între cultura latină a Europei Centrale și cultura bizantino-ortodoxă a Europei de Sud-Est. Procesul de emigrare a sașilor, aparent imposibil de stăvilit, dispariția păturii sociale care a creat și menținut tradițiile culturale ale regiunii, toate acestea amenință în egală măsură supraviețuirea patrimoniului lor arhitectural.

În vederea asigurării unei mai bune gestiuni a sitului, între Primăria Municipiului Sighișoara și Institutul Național al Patrimoniului a fost încheiat, în 2019, un protocol de colaborare[136], care are drept scop pregătirea și realizarea de acțiuni comune în domeniul protejării patrimoniului cultural imobil, mobil și imaterial al municipiului: dezvoltarea cadrului instituțional și tehnic, realizarea planului de gestiune și management al Centrului Istoric Sighișoara (monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial), actualizarea documentațiilor de urbanism referitoare la Centrul Istoric Sighișoara, monitorizarea stării de conservare a Centrul Istoric Sighișoara; realizarea de intervenții de calitate asupra fondului construit; realizarea de proiecte pilot de restaurare, conservare și punere în valoarea a unor obiective.

Centrul Istoric Sighișoara. Cetatea Sighișoara, cu rol de punct de refugiu poziționat pe Dealul Școlii, a fost întemeiată în secolul al XII-lea, de coloniștii secui pentru a apăra vechile frontiere de est ale Transilvaniei, fiind ulterior trecută în posesiune săsească (prima jumătate a secolului al XIII-lea). Sistemul de fortificații aferent Cetății Sighișoara a fost construit începând cu anul 1350, cu o lungime de 950 metri și o înălțime inițială de 4 metri, urmată, în secolul al XV-lea de o supraînălțare cu alți 3-4 metri. Construcția celor 4 bastioane s-a realizat în secolele XVI-XVII ca necesitate de adaptare a sistemului de apărare al cetății la

[135] Institutul Naional al Patrimoniului, Raport actualizat privind starea de conservare a bunului înscris în Lista patrimoniului mondial Centrul istoric Sighișoara, 2015
(România) (réf: C 902), anul 2015, ianuarie 2016, INP

[136] Protocol de colaborare aprobat prin HCL Nr. 18 din 27.02.2017 https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/anexe+hotarari+2017-00000D8A

apariția armelor de foc. În interiorul acestor ziduri s-au construit mai apoi principalele clădiri ale orașului: Biserica din Deal (1438), Biserica Mănăstirii (1481), Primăria Sighișoara (1887-1888), sediul fostei primării Sighișoara (secolele XVI - XVIII).

În ceea ce privește Orașul de Jos, acesta a început să se dezvolte în secolul al XIII-lea, organizat în jurul Marktplatz (actuala Piață H. Oberth) (utilizată ca loc de târg) și în lungului drumului de tranzit format din actualele Str. I. Chendi – Str. 1 Decembrie 1918.

Amplasamentul deosebit face ca cetatea, unică prin elementele sale – complex de arhitectură militară, civică și ecleziastică de valoare universală, să fie cea mai bine păstrată cetate amplasată în teritoriul construit al unui oraș, din Transilvania. Ansamblul de fortificații aferent Cetății Sighișoara este compus din ziduri de apărare cu o lungime totală de 930m, 9 turnuri (din numărul total de 14 turnuri inițiale), un bastion (dintr-un număr total de 4 bastioane construite inițial). Turnurile poartă denumirile breslelor în grija cărora se aflau în întreținere. Ansamblul de fortificații aparținând Cetății Sighișoara constituie interesante vestigii ale arhitecturii defensive din perioada medievală: Intrarea fortificată cu Galeria Bătrânelor Doamne, Turnul cu Ceas, Turnul Fierarilor, Turnul Cizmarilor, Turnul Croitorilor (cu fragmentele fostului bastion), Turnul Cojocarilor, Turnul Măcelarilor, Bastionul Măcelarilor, Turnul Frânghierilor, Bastionul Castaldo, Turnul Cositorarilor, Bastionul Cositorarilor, Turnul Tăbăcarilor, Galeria arcașilor și zidurile de apărare.

O altă caracteristică importantă a municipiului este și caracterul separator al celor două părți constituente ale centrului istoric al Sighișoarei: Cetatea, amplasată pe Dealul Cetății, și Orașul de Jos, amplasat preponderent în partea de sud-est a cetății. Cele două zone prezintă caracteristici urbanistice și arhitecturale distincte, conferite de configurația parcelarului, a tramei stradale, configurația fondului construit, rolul spațiilor urbane în viața orașului (Burgplatz versus Marktplatz), amplasamentul clădirilor de interes public (biserici, primărie, școli, sedii ale breslelor), tipurile de activități economice întreprinse în cele două areale și categoriile sociale care locuiau în cele două zone.

În Orașul de Jos elementul urbanistic cel mai important îl reprezintă Piața Hermann Oberth (Marktplatz), fiind vechea piață comercială dezvoltată în pantă spre Dealul Cetății. Casele care formează fronturile pieței creează ansambluri unitare, iar pornirile străzilor în pantă oferă perspective interesante spre Cetate.

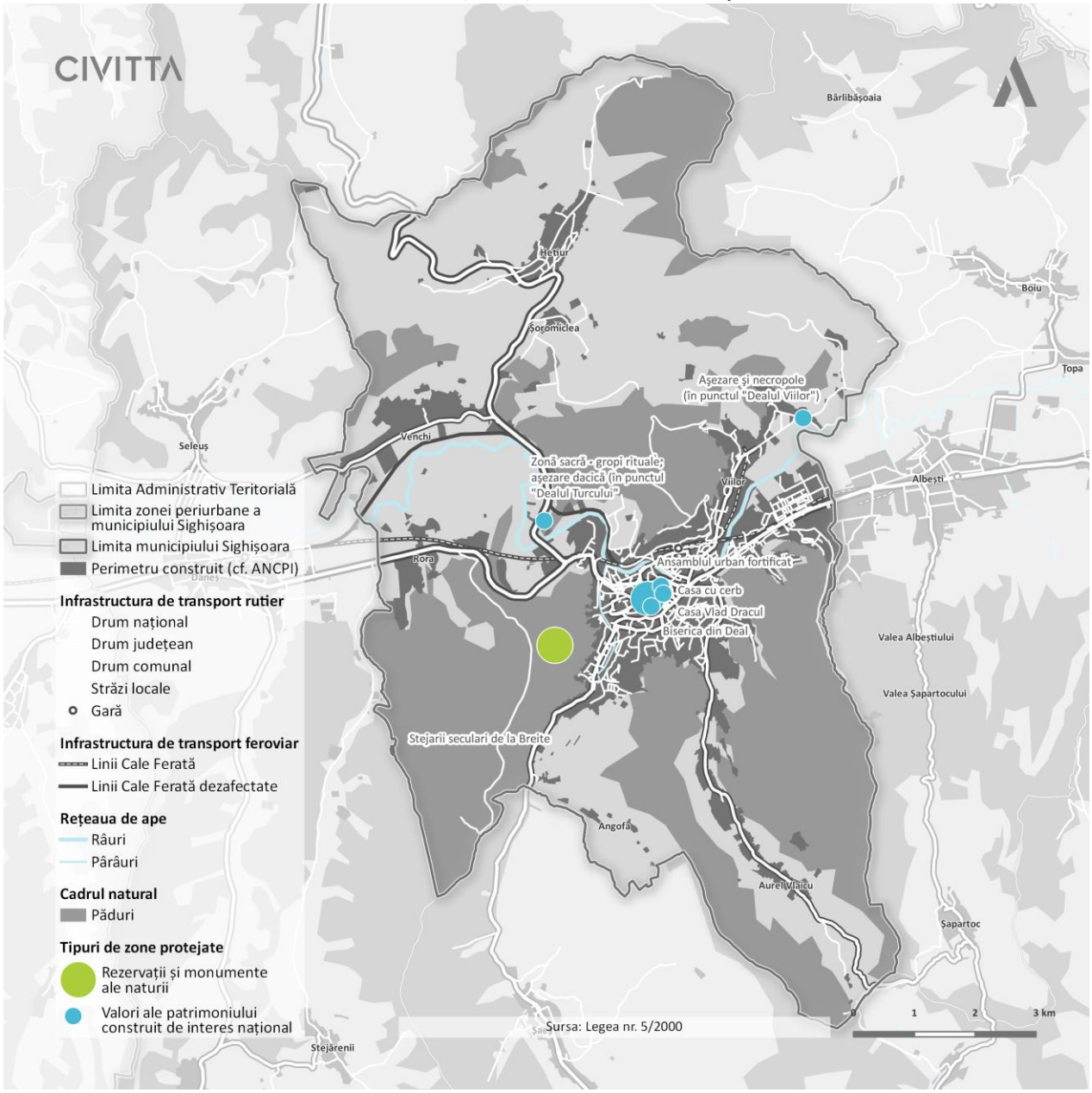
În același timp, Centrul istoric al municipiului Sighișoara a acumulat un bogat patrimoniu cultural construit pe parcursul evoluției sale istorice. Zona este caracterizată ca fiind un ansamblu unitar din punct de vedere compozițional, ce reflectă spațiul multicultural și multietnic prin amprenta stilurilor arhitecturale din perioada medievală, premodernă și modernă, elemente ce sporesc atractivitatea turistică a municipiului.

Zone protejate de interes național

În conformitate cu Legea 5/2000, zonele protejate sunt zonele naturale sau construite, delimitate geografic și/sau topografic, care cuprind valori de patrimoniu natural și/sau cultural și sunt declarate ca atare pentru atingerea obiectivelor specifice de conservare a valorilor de patrimoniu.

La nivelul municipiului Sighișoara sunt identificate 6 obiective, declarate valori ale patrimoniului construit de interes național, localizate în zona centrală (Cetatea Sighișoara) și în zonele periferice, în cazul siturilor arheologice. La acestea se adaugă o rezervație a naturii: Stejarii seculari de la Breite.

FIGURĂ 107 ZONE PROTEJATE PRIN LEGEA 5/2000, MUNCIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: Legea nr. 5/2000

TABEL 38 ZONE PROTEJATE PRIN LEGEA NR. 5/ 2000 - VALORI ALE PATRIMONIULUI CONSTRUIT DE INTERES NAȚIONAL ȘI REZERVAȚII ALE NATURII, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

NR. CRT	DENUMIRE	TIP	LOCALITATE
2.635.	Stejarii seculari de la Breite	Rezervații și monumente ale naturii	Municipiul Sighișoara (suprafață: 70,00ha)
f)34.	Casa Vlad Dracul	Clădiri civile urbane	Municipiul Sighișoara
f)35.	Casa cu cerb	Clădiri civile urbane	Municipiul Sighișoara
g)14.	Ansamblul urban fortificat	Ansambluri urbane	Municipiul Sighișoara
k)107.	Biserica din Deal	Biserici și ansambluri mănăstirești	Municipiul Sighișoara
f)4.	Zonă sacră - gropi rituale; așezare dacică (în punctul "Dealul Turcului"	Necropole și zone sacre - epoca fierului	Municipiul Sighișoara

NR. CRT	DENUMIRE	TIP	LOCALITATE
k)2.	Așezare și necropole (în punctul "Dealul Viilor")	Rezervații arheologice cuprinzând situri cu niveluri de locuire pe perioade îndelungate - așezări și necropole	Municipiul Sighișoara localitatea Viilor

Sursa: Legea nr. 5/2000

Monumente istorice de importanță națională și locală

Municipiul Sighișoara beneficiază de un substanțial patrimoniu construit, de importanță națională și internațională, recunoscut prin legislația națională (Lista monumentelor istorice). În Lista Monumentelor Istorice se regăsește o mare varietate de clădiri aparținând unor programe de arhitectură diverse: arhitectură militară (fortificațiile aferente cetății), arhitectură religioasă (sunt reprezentative bisericile gotice păstrate din perioada medievală), arhitectură rezidențială (municipiul dispun de un substanțial fond construit care datează preponderent din secolele XVII-XIX), instituții publice (primărie, școli, spitale, bănci ș.a), arhitectură industrială (uzina electrică), construcții tehnice (podul aferent liniei de cale ferată îngustă), arhitectură memorială (monumente de for public, funerare).

Monumentele istorice reprezintă principala resursă care stă la baza identificării unor areale cu o valoare culturală ridicată. Pe teritoriul administrativ al municipiului Sighișoara au fost identificate 236 monumente istorice, reprezentând aproximativ un sfert din numărul total de monumente istorice din județul Mureș (1018 monumente istorice). În municipiul Sighișoara se regăsește un număr de monumente istorice aproape asemănător cu municipiul Sibiu[137] cu un număr de 281 de monumente istorice, în condițiile în care suprafața municipiului Sighișoara este mult mai restrânsă în comparație cu cea a municipiului Sibiu, iar numărul de sosiri turistice este de 4 ori mai mic decât în cazul municipiului Sibiu. Această comparație relevă slaba valorificare a patrimoniului cultural din municipiul Sighișoara, în comparație cu municipii cu tradiție săsească similară, în ciuda faptului că acesta este concentrat într-un areal mult mai restrâns.

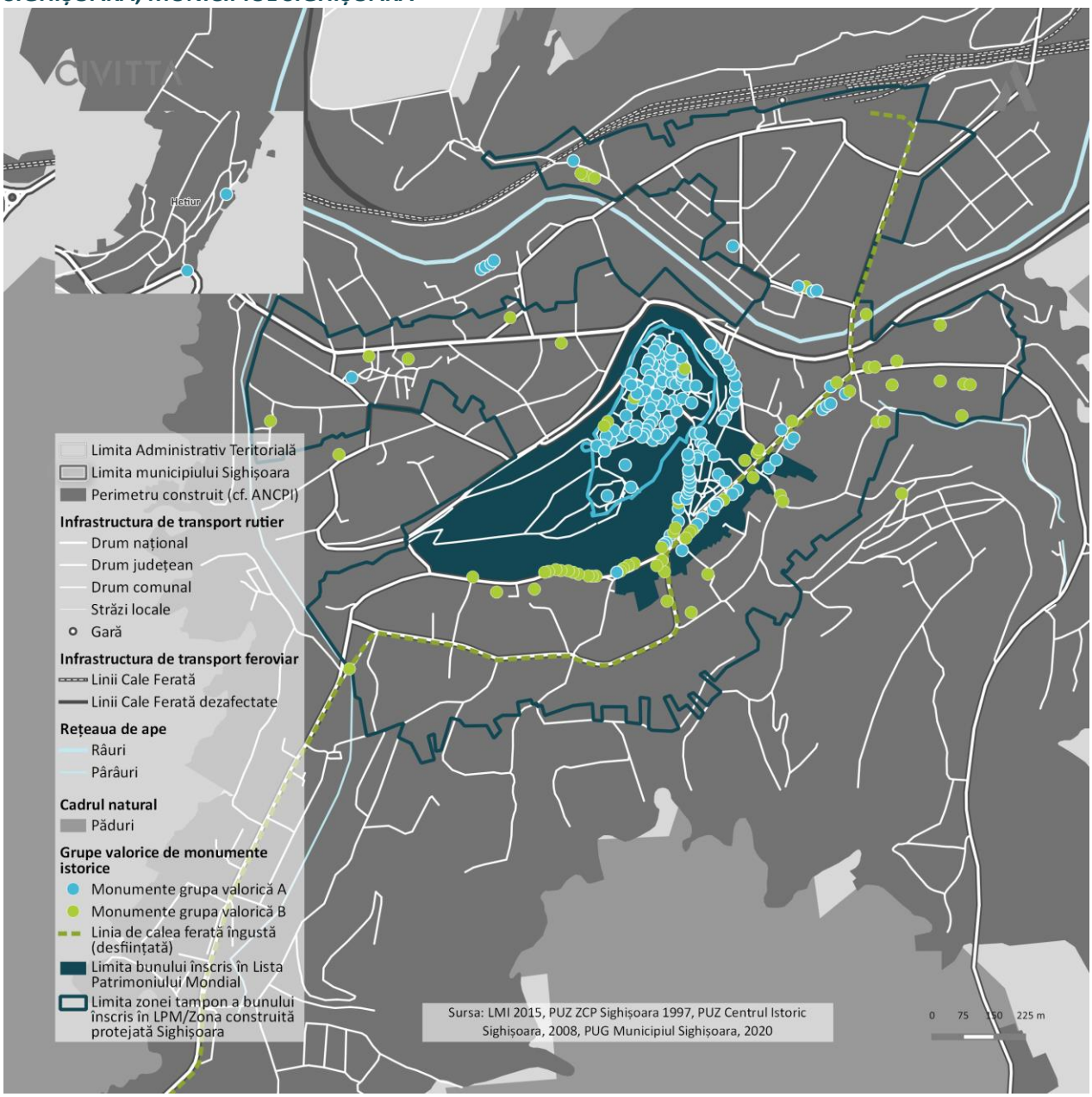
Numărul mare de monumente de grupă A (importanță națională) (160 monumente reprezentând cca 60% din numărul total de monumente istorice din municipiu și un sfert din monumentele de grupă A din județ) subliniază importanța culturală pe care patrimoniul construit din municipiu o deține, la nivel național. Aproximativ 80% din monumentele istorice din municipiu sunt amplasat în interiorul limitei monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, Centrul istoric Sighișoara. Majoritatea monumentelor (cca 92%) sunt monumente de arhitectură (II), martori ai culturii săsești existentă pe teritoriul municipiului, timp de peste 800 ani. Este important de menționat, includerea în listă a sitului urban ”Centru istoric” Sighișoara cu scopul de a recunoaște valoarea urbanistică pe care o are complexul format din Cetatea Sighișoara, Orașul de Jos, cartierul Cornești (parțial) și cartierul Târnava (parțial), adică arealele care reprezintă vechile zonele de locuire ale orașului datând din perioada premodernă.

Totalitatea acestui patrimoniu cultural este o parte componentă a identității locale care ilustrează evoluția fondului construit din perioada medievală și până în prezent. Existența unui fond construit cu valoarea culturală, urbanistică, arhitecturală și istorică recunoscut la nivel național și la nivel local, reprezintă un element de potențial în dezvoltarea economică, turistică, urbanistică și socială a municipiului. Modul în care este exploatat acest areal, însă, prezintă o serie de deficiențe: presiunea la care este supusă Cetatea în sezonul turistic ca urmare a numărului mare de vizitatori, intervențiile neadecvate asupra fondului construit, existența unui substanțial fond construit aflat în stare avansată de degradare, regimul juridic incert al imobilelor, lipsa unei viziuni unitare de dezvoltare a centrului istoric.

[137] Orașul a fost ales ca fiind pe locul 1 în topul destinațiilor din Europa în 2020 – European Best Destination.

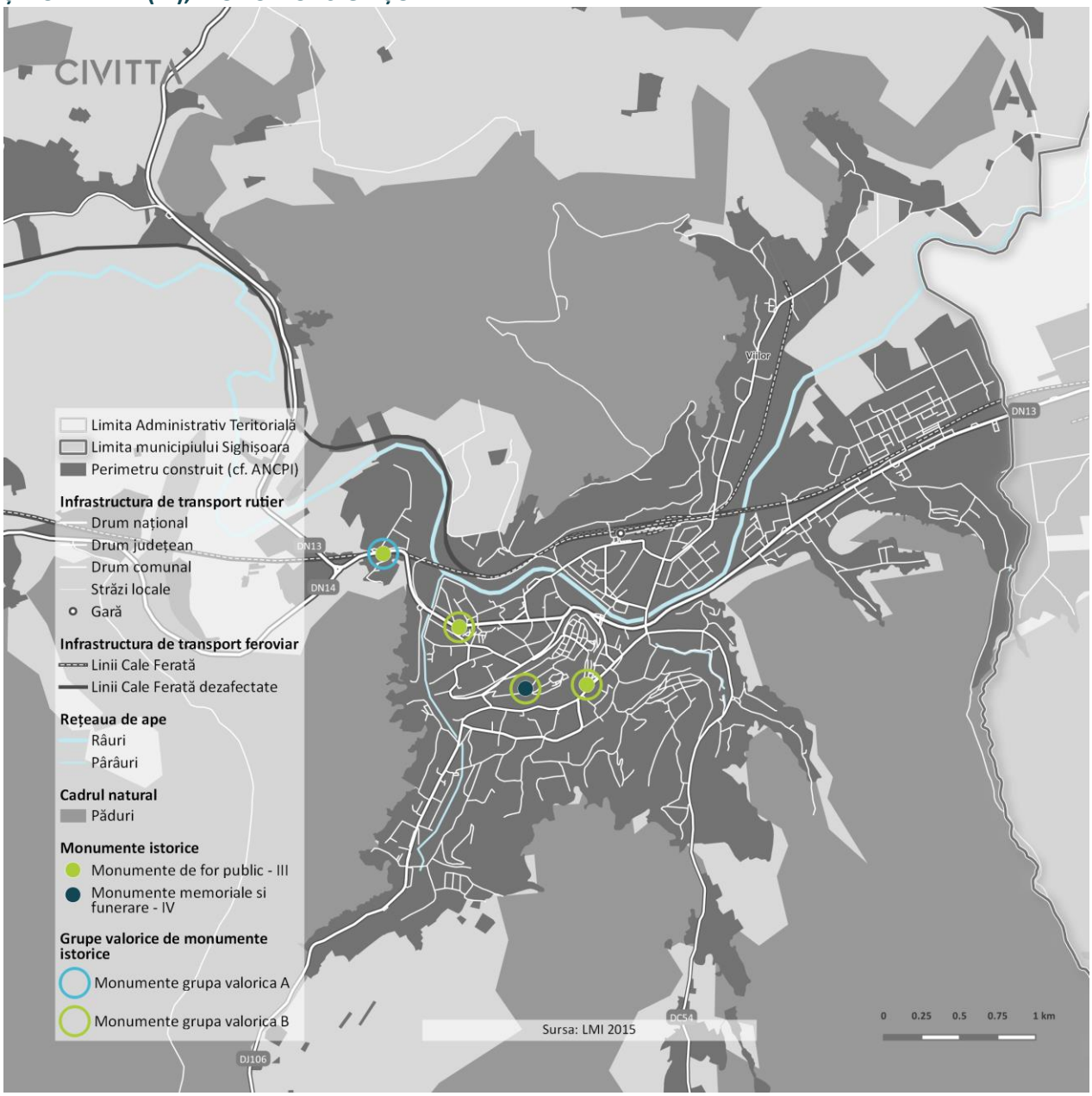
Monumentele de for public contribuie la conturarea imaginii urbane a zonei centrale, fac parte din identitatea locală datorită valorii memoriale (ilustrează personalități locale sau marchează momente istorice) și contribuie la creșterea calității spațiilor publice prin calitățile lor estetice.

FIGURĂ 108 MONUMENTUL ISTORIC ÎNSCRIS ÎN LISTA PATRIMONIULUI MONDIAL, MONUMENT ISTORICE ÎNSCRSE ÎN LMI (MONUMENTE DE ARHITECTURĂ - II), ZONA CONSTRUITĂ PROTEJATĂ SIGHIȘOARA, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: LMI 2015, PUZ ZCP Sighișoara 1997, PUZ Centrul Istoric Sighișoara, 2008, PUG Municipiul Sighișoara, 2020

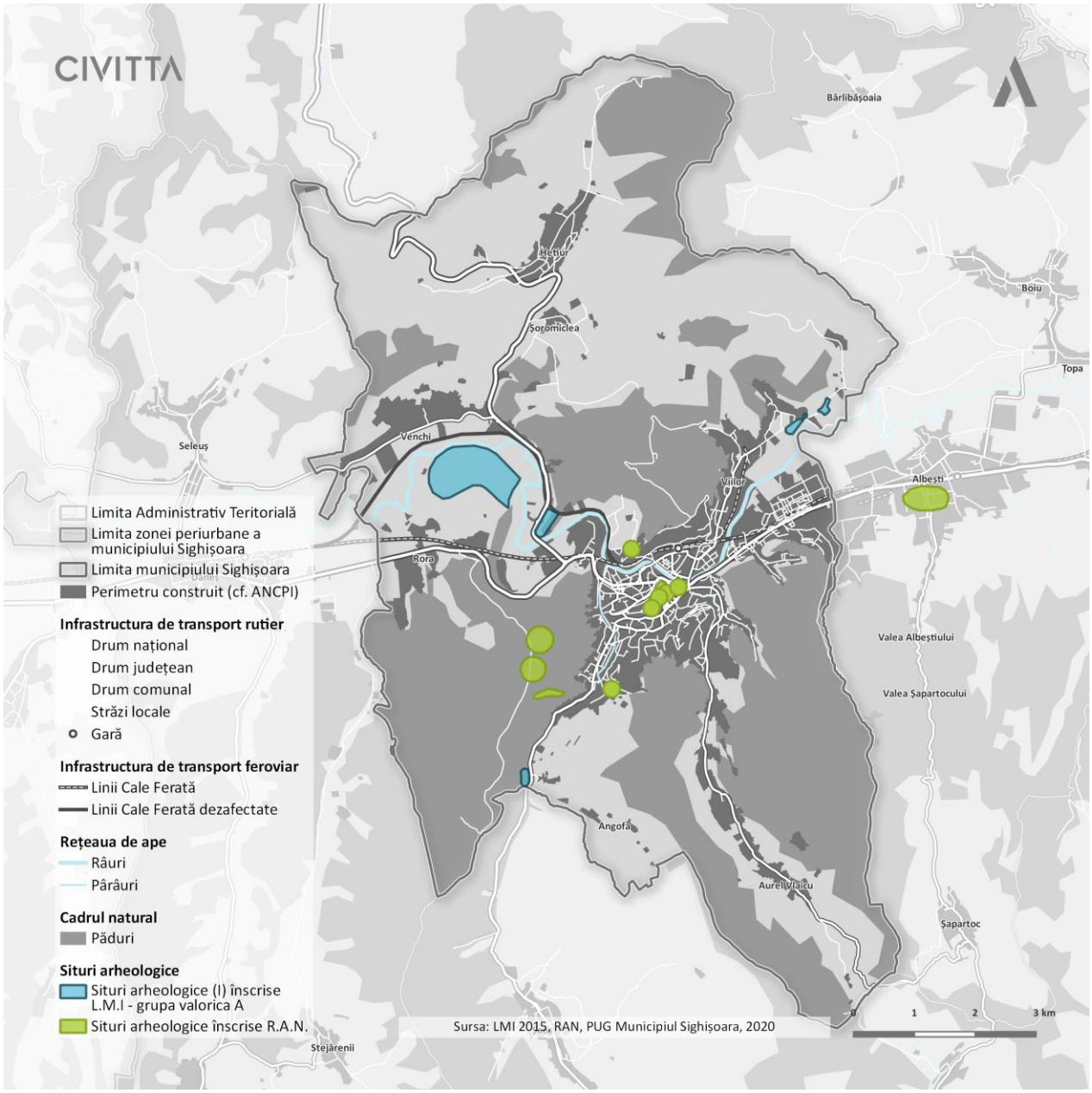
FIGURĂ 109 MONUMENTE ISTORICE – MONUMNTE DE FOR PUBLIC (III) ȘI MONUMENTE MEMORIALE ȘI FUNERARE (IV), MUNCIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: LMI 2015

La nivelul municipiului Sighișoara sunt identificate o serie de situri arheologice importante, recunoscute atât prin LMI (14 situri arheologice) cât și prin RAN (Repertoriul Arheologic Național) (20 situri arheologice care includ și siturile arheologice incluse În LMI). În acest moment, aceste situri sunt insuficient valorificate, existând potențialul continuării cercetărilor arheologice și realizarea unor muzee arheologice, aferente siturilor arheologice Podmoale și Dealul Turcului. Prin dezvoltarea acestor obiective se asigură o diversificare a ofertei culturale a municipiului și se asigură a reducere a presiunii turistice din zona centrală prin direcționarea turiștilor către alte zone de interes.

FIGURĂ 110 MONUMENTE ISTORICE - SITURI ARHEOLOGICE (I)

Sursa: LMI 2015, RAN, PUG Municipiul Sighișoara, 2020

În ceea ce privește starea de conservare a monumentelor de pe teritoriul municipiului Sighișoara, administrația publică nu dispune de o bază de date actualizată. Cea mai recentă bază de date în acest sens, a fost realizată de Institutul Național al Patrimoniului în anul 2007 și vizează monumentele incluse în limitele monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial. În cadrul acestui demers au fost realizate fișele analitice ale monumentelor istorice din cadrul Centrului istoric Sighișoara, înscris în Lista patrimoniului mondial ca parte a Studiului istoric aferent Planului Urbanistic Zonal al zonei înscrise în Lista Patrimoniului Mondial. Fișele privind starea fizică a monumentelor istorice au fost elaborate în cadrul studiului de fezabilitate pentru reabilitarea și revitalizarea ansamblului Centrului istoric Sighisoara zona înscrisă în Lista Patrimoniului Mondial. Aceste fișe au fost predate Biroului Patrimoniu UNESCO din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara, solicitându-se actualizarea anuală a informațiile, fapt care nu a fost realizat.

Datele furnizate de Institutul Național al Patrimoniului referitoare la starea construcțiilor monumente istorice din cadrul monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, prezintă următoarea situație: 44% din numărul total de imobile se află în stare bună; 29% din numărul total de imobile se află

în stare medie; 20% din numărul total de imobile se află în stare proastă; 7 % din numărul total de imobile se află în stare foarte proastă. Este îngrijorător procentul imobilelor aflate în stare proastă și foarte proastă, pentru acestea fiind necesare lucrări de intervenție prioritare. Raportul de gestiune al sitului din anul 2017, elaborat de Institutul Național al Patrimoniului menționează faptul că majoritatea clădirilor se află în stare bună: majoritatea construcțiilor se încadrează in categoriile de stare foarte bună, bună sau acceptabilă.

Fondul construit din Cetatea Sighișoara păstrează un grad de vulnerabilitate ridicat în ceea ce privește riscul la incendiu ca urmare a accesului îngreunat al autospecialelor, inclusiv în zona Bisericii din Deal, regimului de trafic și parcare, existenței unei vegetații necontrolate pe versantul Dealului Cetății și a cantității reduse de apă pentru stingerea incendiilor, disponibilă în perimetrul cetății.

In ceea ce privește centura de fortificații aferentă cetății Sighișoara, au fost semnalate o serie de probleme privind starea de conservare a diferitelor tronsoane, unele tronsoane aflându-se în stare de colaps. Principalii factori care au condus la apariția unor degradări sunt lipsa întreținerii curente și neefectuarea la timp a intervențiilor de remediere a unor deficiențe.[138]

În cazul tronsoanelor care cu probleme structurale grave au fost realizate, recent, lucrări de punere în siguranță, de către INP și Asociația Monumentum în cadrul programului Ambulanța pentru Monumente Transilvania Sud, pentru tronsolul 11, în timp ce pentru tronsonul 19 al zidului de incintă și zidul nordic la fostei biserici parohiale aflat între Scara Școlilor și Consistoriul Evanghelic, Institutul Național a Patrimoniului a întocmit o documentație privind intervenții de urgență. Lucrările a fost realizate în baza protocolului de colaborare între Asociația Monumentum și Municipiul Sighișoara, cu sprijinul Institutului Național al Patrimoniului. Proiectul Ambulanța pentru Monumente, susținut de Alteța Sa Regală Prințul de Wales, a fost lansat în anul 2016 pentru a contribui la salvgardarea a sute de monumente istorice, printr-o rețea de organizații active în domeniul protecției patrimoniului construit.

În perioada 2020-2021, au fost realizate lucrări de restaurare și consolidare la Galeria Bătrânelor Doamne, galeria fiind construită 1844 pentru a ajuta la accesul pietonal în Cetate dinspre Orașul de Jos. Au fost afectate structura de lemn și zidăria de piatră, aceasta fiind în pericol de prăbușire. Lucrările de consolidare și restaurare a monumentului s-au realizat cu respectarea tipului de materiale și a aspectului inițial al Galeriei.

Institutul Național al Patrimoniului, în parteneriat cu administrația locală, Consistoriul Evanghelic și OAR vor demara un concurs internațional de restaurare, care va sta la baza lucrărilor complexe de restaurare și consolidare a întregului ansamblu de fortificații aferent Cetății Sighișoara. Acest concurs va avea o importantă componentă de consultare a publicului, în faza de elaborare a temei de concurs. Reprezentanții muzeului de istorie din municipiul Sighișoara si-au manifestat dorința de a amenaja muzee tematice în fiecare turn al cetății, ulterior lucrărilor de restaurare.

În prezent sunt în curs de derulare lucrările inițiate de Parohia Evanghelică Sighișoara de restaurare a Bisericii Mănăstirii [139] : consolidarea clădirii, restaurarea fațadelor, a tâmplăriilor, conservarea ancadramentelor ferestrelor, restaurarea șarpantei și înlocuirea învelitorii și amenajare exterioară.

La nivelul Centrului Istoric Sighișoara este consemnată[140] existența unor intervenții necorespunzătoare, care afectează autenticitatea centrului istoric inclus în Lista Patrimoniului Mondial. Agresiunile aduse patrimoniului construit provin din utilizarea de materiale necorespunzătoare, incompatibile cu cele istorice, introducerea de elemente noi, nespecifice arealului, realizarea de intervenții care nu au la bază studii și cercetări istorice de specialitate care să fundamenteze intervențiile, amenajări neadecvate ale spațiilor publice. În cadrul Raportului de monitorizare a monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial,

[138] Institutul Naional al Patrimoniului, Raportului de monitorizare a monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, Centrul Istoric Sighișoara, 2017
[139] Institutul Naional al Patrimoniului, Raportului de monitorizare a monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, Centrul Istoric Sighișoara, 2017, https://www.agerpres.ro/cultura/2020 /10/27/mures-restaurarea-bisericii-manastirii-din-sighisoara-se-va-incheia-in-vara-anului-viitor--598178
[140] Adresă Institutul Național al Patrimoniului nr. 22/ 10.02.2021

Centrul Istoric Sighișoara din 2017 sunt consemnate 17 situații în care au fost sesizate organele de urmărire penală pentru intervenții neautorizate la monumente istorice sau in zona de protecție a centrului istoric.

Pentru perioada următoare sunt avute în vedere proiecte de restaurare a unor monumente istorice, finanțate din Programul Național de Restaurare (PNR): Primăria Municipiului Sighișoara, Casa Nikos Beloianis și ansamblul fortificațiilor.

În perioada 2008-2011 centrul istoric al municipiului Sighisoara a fost inclus în Proiectul HERO – Patrimoniul ca oportunitate (Heritage as Opportunity). Managementul integrat al centrelor istorice [141], cu scopul de a crește atractivitatea și competitivitatea zonelor istorice urbane din Europa. Proiectul a fost realizat în parteneriat cu municipalitățile din Regensburg (Germania), Graz (Austria), Napoli (Italia), Vilnius (Lituania), Liverpool (Marea Britanie), Lublin (Polonia), Poitiers (Franța) și Valletta (Malta).

În perioada 2012-2014 a fost derulat proiectul HERITPROT – Prevenirea riscului la incendiu și îmbunătățirea sistemului de stingere a incendiilor în centrele istorice și orașele declarate patrimoniu mondial (proiect realizat de în parteneriat cu alte 7 țări)[142], în cadrul căruia au fost realizate Planul Local de Acțiune și Planul Local de implementare pentru protecția la risc de foc a sitului UNESCO de la Sighișoara. În perioada următoare este necesară actualizarea acestor planuri și elaborarea unui plan de management al riscurilor la dezastre pentru monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial elaborat în conformitate cu recomandările forumurilor internaționale[143].

În prezent Centru Istoric Sighișoara nu dispune de un Program de protecție și gestiune, elaborat în conformitate cu cerințele Convenției Patrimoniului Mondial și legislația națională. În procesul de elaborare a Programului de protecție și gestiune și a Planurilor anuale de protecție și gestiune este necesară implicarea Comitetului de organizare UNESCO, a Consiliului Județean și a Consiliului Local și consultarea proprietarilor imobilelor în cauză. În cadrul Raportului de monitorizare a monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, Centrul Istoric Sighișoara elaborat în 2017 sunt prevăzute următoarele recomandări cu privire la conservarea și protejarea patrimoniului cultural din perimetrul Centrului Istoric Sighișoara și la eliminarea/diminuarea factorilor care influențează autenticitatea și integritatea monumentului istoric:

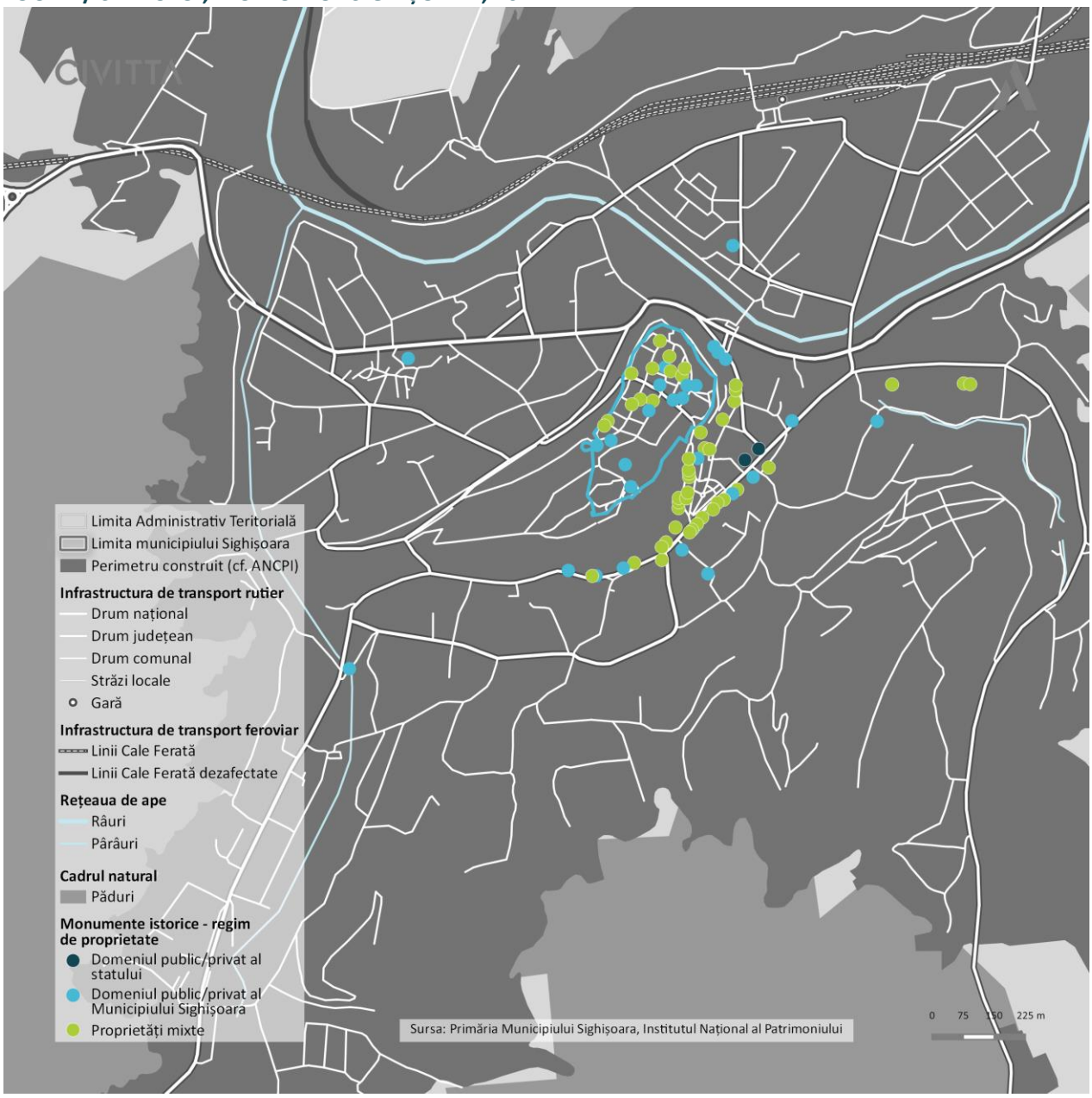
- Compartimentul patrimoniu UNESCO din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara trebuie să elaboreze o listă cu toate documentele care trebuie depuse de un cetățean pentru obținerea certificatului de urbanism și a autorizației de construire;
- Refacerea aleii de promenadă și prevederea unor elemente de siguranță pentru vizitatori;
- Efectuarea de lucrări de restaurare, consolidare și întreținere curentă a bisericilor;
- Este necesară realizarea de lucrări de restaurare a șarpantei și învelitorii clădirii Primăriei Municipiului Sighișoara și ulterior restaurarea integrală a clădirii;
- Sunt necesare lucrări de restaurare a elementelor decorative ale Casei Breslelor;
- Sunt necesare investigații privind proveniența umidității la Casa Venețiană, la circa 1,5 m de sol;
- Elaborarea planului de management al turismului durabil în municipiul Sighișoara;
- Asigurarea unei gestionări a vegetației dezvoltată necontrolat, prin consultarea unui specialist peisagist;
- Este necesară reabilitarea traseelor de poteci și trepte existente pe versanții Dealului Cetății și in cimitirele din zona înscrisă in Lista Patrimoniului Mondial;

[141] https://www.yumpu.com/ro/document/read/12605399/hero-brochure-a4qxd-urbact
[142] HERITPROT – Fire risk prevention and improvement of the fire extinction systems of the historic town centers of cities named wrold heritage
[143] UNESCO, ICCROM, ICOMOS, IUCN, Managing disaster risks for World Heritage, 2010, disponibil la http://whc.unesco.org/en/managing-disaster-risks/

- În cazul spațiilor publice se recomandă Crearea unui mobilier urban adecvat, personalizat pentru acest tip de spațiu urban;
- Sunt necesare măsuri de limitare a tonajului autovehiculelor, consolidarea și restaurarea imobilelor și terenurilor afectate de vibrațiile generate de traficul rutier în două zone vulnerabile la alunecări de teren, la intersecțiile dintre DN13 cu străzile Morii și Anton Pann și strada Cânepii, precum și în două zone în care structura de rezistență a clădirilor este afectată: străzile Ilarie Chendi și Libertății;
- Este necesară realizarea unei parcări într-o zonă adiacentă zonei înscrise în patrimoniul mondial prin soluții care să nu afecteze situl în mod negativ;
- Sunt necesare măsuri administrative, inclusive prin Hotărâri ale Consiliului local, care să încurajeze diversificarea serviciilor destinate populației rezidente în Cetate;
- Este necesară crearea, prin PUG în curs de elaborare, a unei zone de protecție a cadrului natural;
- Actualizarea Planului Urbanistic Zonal pentru Zona Construită Protejată.

În ceea ce privește regimul de proprietate al clădirilor monument istoric, acestea se află, majoritatea, în proprietatea privată a unor persoane fizice sau juridice (65%), în timp ce cca 20% se află în proprietate mixtă (administrația publică și persoane fizice sau juridice) (46 imobile), 14% se află în domeniul public/ privat al municipiului Sighișoara (33 imobile) și circa 1% (2 imobile) se află în domeniul public/ privat al statului român. Numărul ridicat de clădiri aflate în domeniul public fac necesare măsuri ale administrației locale de restaurare și valorificare a acestor clădiri și de refuncționalizare, acolo unde este cazul, în vederea asigurării unor activități culturale, educaționale care să contribuie la creșterea atractivității zonei centrale.

FIGURĂ 111 IMOBILELE MONUMENTE ISTORICE AFLATE ÎN DOMENIUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE/ STATULUI, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2021

Sursa: LMI 2015, PMS, INP

Zone construite protejate

În conformitate cu legislația în vigoare, zonele construite protejate reprezintă zone din teritoriul administrativ al orașelor și comunelor în care construcțiile, cadrul natural și activitățile umane prezintă calități (istorice) a căror protejare reprezintă un interes public. În cazul în care asupra unei zone protejate, organisme internaționale instituie (o protecție internațională, zona se poate considera de interes internațional (UNESCO - Lista patrimoniului mondial, natural și cultural). Zonele construite protejate instituite pentru protejarea patrimoniului construit se compun din totalitatea bunurilor imobile care necesită protecție.

La nivelul municipiului Sighișoara este instituită o singură zonă construită protejată, delimitată și reglementată prin PUZ ZCP Centrul istoric Sighișoara, aprobat în anul 1997. Limitele zonei construite protejate coincid cu limitele zonele de protecție (zonei tampon) a monumentului istoric înscris în Lista

Patrimoniului Mondial. Documentația, deși oferă reglementări detaliate privind intervențiile în zona protejată în vederea protejării patrimoniului construit și conservării imaginii urbane specifice, intervențiile recente oferă o imagine urbană destructurată, existând numeroase echipamente și construcții nocive care afectează calitatea fondului construit, conducând la diminuarea valorii sitului.

Modificările legislative în domeniu apărute în ultimele două decenii, intervențiile efectuate asupra fondului construit, evoluția urbanistică a zonei, modificarea caracteristicilor socio-culturale ale municipiului, fac necesară actualizarea acestei documentații de urbanism, în vederea asigurării unui grad de protecție adecvat pentru patrimoniul construit valoros din acest areal.

3.6.2. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE CULTURALE

Cultura, definită prin artă, literatură, tradiții, limbi, valori și credințe, este aproape universal considerată ca importantă pentru toleranță și integrare, iar activitățile cu funcție expresivă care țin de acest domeniu sunt importante pentru cel puțin trei sferturi din populația Europei.[144]

Fie că este vorba despre importante resurse de patrimoniu, fie că se remarcă oportunitățile de loisir din oraș și din împrejurimi, toate acestea stau la baza identității municipiului, având un rol semnificativ în conturarea imaginii de ansamblu a teritoriului. Pentru o mai bună înțelegere a situației actuale, este evidențiată dinamica dezvoltării serviciilor în raport cu nevoia din teritoriu și sunt identificate valorile care prezintă potențial de a fi exploatate în vederea conturării unei identități culturale puternice a municipiului și a unui grad ridicat de atractivitate atât pentru locuitori, cât și pentru vizitatori.

INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE CULTURALE

Această secțiune are ca scop evaluarea serviciilor culturale prezente la nivelul municipiului Sighișoara, atât din perspectiva infrastructurii culturale existente, cât și cu privire la consumul cultural al cetățenilor, pentru a identifica factorii ce pot influența atractivitatea municipiului. În acest context, diversitatea de dotări, spații, stiluri și activități reprezintă pe de-o parte un factor inedit care are potențialul de a fi exploatat prin varietatea ofertei culturale.

Este foarte important astfel de identificat și subliniat factorii care contribuie la conturarea municipiului Sighișoara drept un important centru multicultural precum și necesitățile acestuia pentru a-și spori atractivitatea atât pe plan local, dar și la nivel național.

RESURSELE CULTURALE

Municipiul Sighișoara reprezintă un oraș cultural de importanță națională, fiind identificat în istorie ca unul dintre cele mai importante centre comerciale și meșteșugărești din Transilvania, din perioada medievală păstrându-se cele mai importante elemente de patrimoniu cultural din Sighișoara. Orașul dezvoltat începând cu secolul al XII-lea, a avut, pe lângă rolul comercial datorat amplasamentului la intersecția unor mari drumuri comerciale și un important rol militar, datorat poziției sale strategice.

Mărturiile arheologice confirmă existența și continuitatea umană pe aceste meleaguri din cele mai vechi timpuri, aici găsindu-se urme materiale datând din toate perioadele istorice, începând din neolitic până în Evul Mediu, când, în a doua jumătate a secolului al XII-lea a fost fondat actualul oraș, în timpul venirii coloniștilor secui și ulterior a coloniștilor germani din Saxonia (sași), cărora li s-au acordat anumite drepturi și privilegii. Astfel, s-a creat, aici, cu timpul (în secolul al XIII-lea), un adevărat burg medieval cu caracter meșteșugăresc și comercial, care beneficia de un amplu sistem defensiv și de un cadru natural propice dezvoltării (dealurile care înconjoară orașul, râul Târnava Mare, pârâul Șaeș).

[144] https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/qe-04-16-540-ro-n.pdf

Dincolo de impactul său financiar, cultura, și în special patrimoniul cultural, sunt valoroase din perspectiva posibilităților de exprimare umană. Astfel, cultura este din ce în ce mai utilă orașelor a căror economie este bazată pe sectoarele creative. De asemenea, cultura poate reprezenta elementul catalizator în jurul căruia se pot cristaliza și dezvolta și alte sectoare ale serviciilor.

În acest context, Sighișoara se remarcă drept un oraș cultural de importanță națională, în cadrul căruia zona Cetății Sighișoara prezintă concentrația cea mai mare de patrimoniu cultural, religios, arheologic și de dotări de interes turistic din oraș.

Aspectele referitoare la cultură și petrecerea timpului liber reprezintă elemente de plus valoare și un avantaj competitiv nu numai la nivel de oraș, dar și la nivel de județ și chiar regiune, elementele culturale și de petrecerea timpului putând fi astfel folosite pentru a atrage atenția asupra municipiului.

Printre principalele dotări culturale prezente în municipiu se regăsesc următoarele echipamente majore:

MUZEE ȘI COMPLEXE MUZEALE, GALERII | Muzeul de Istorie, Sala „Mihai Eminescu", Sala „Ciprian Porumbescu", Centrul Educațional interetnic pentru tineret, Muzeul de Arme Medievale, Galeria Arcașilor și Galeria Bătrânelor Doamne, Camera de Tortură.

TEATRE ȘI BIBLIOTECI | Biblioteca Municipală „Zaharia Boiu", Biblioteca Documentară.

LĂCAȘURI ȘI EDIFICII DE CULT | Biserica evanghelică din Deal, Biserica Mănăstirii, Biserica Romano-Catolică „Sfântul Iosif", Biserica Ortodoxă din Cornești, Catedrala Ortodoxă „Sfânt Treime", Biserica Leproșilor ("Siechhof"), Biserica Reformată Sighișoara, Biserica Unitariană, Biserica Nouă, Sinagoga Sighișoara, Biserica evanghelică din satul Hetiur și Biserica Buna Vestire din satul Hetiur.

ARHITECTURA MILITARĂ | Intrarea fortificată cu Galeria Bătrânelor Doamne, Turnul cu Ceas, Turnul Fierarilor, Turnul Cizmarilor, Turnul Croitorilor (cu fragmentele fostului bastion), Turnul Cojocarilor, Turnul Măcelarilor, Bastionul Măcelarilor, Turnul Frânghierilor, Bastionul Castaldo, Turnul Cositorarilor, Bastionul Cositorarilor, Turnul Tăbăcarilor, Galeria arcașilor și zidurile de apărare.

ARHITECTURĂ CIVILĂ | Clădirile amplasate în Cetate: Casa cu Cerb, Casa Roman, Casa cu Șindrilă, Casa Hoch - Casa Venețiană, Casa Vlad Dracul, Clădirea Primăriei, Casa Rosenthal, Casa Zilinschi sau Casa meseriașilor (actualul restaurant Perla Cetății), sediul fostei Primării Sighișoara, Liceul Josef Haltrich, Scara de lemn acoperită; clădirile amplasate în Orașul de Jos cu precădere în jurul Pieței Hermann Oberth: Casa Hermann Oberth, Casa Heinz, Casa Sartorius Baltes, Casa Schuller von Rosenthal, Casa Welther, Casa Kroner, Casa Nikos Beloianis, Fostul Magyar Casino, Baia publică, Uzina electrică; construcții amplasate izolat, în teritoriul pericentral sau periferic al orașului; Turnulețul „La Chip" (monument memorial), Vila Franka.

O serie de informații legate de principalele atracții turistice se poate consulta în Anexa 3. Arhitectura reprezentativă a municipiului Sighișoara.

În ceea ce privește infrastructura culturală a municipiului Sighișoara, aceasta este alcătuită din biblioteci, muzee și colecții publice. Distribuția instituțiilor de cultură la nivel municipal indică o acoperire relativ scăzută. Astfel, în anul 2019, în municipiul Sighișoara funcționau 4 muzee (începând cu anul 2014, numărul de muzee a scăzut de la 5 la 4 muzee) și colecții publice și o singură bibliotecă publică municipală.

Centrul istoric al municipiului Sighișoara, respectiv Cetatea Sighișoara reprezintă nucleul istoric al orașului, fapt ce se observă și în urma distribuției teritoriale a dotărilor culturale prezente la nivelul municipiului. Astfel, majoritatea dotărilor culturale și de petrecere a timpului liber se concentrează în zona central-istorică a orașului, în special atracțiile reprezentative. Acest lucru oferă atât cetățenilor, cât și turiștilor, existența unei oferte culturale cât mai accesibile, fiind astfel ușor de vizitat, precum și oportunitatea pentru administrație de a dezvolta infrastructura de servicii și a ofertei culturale pentru producție și consum cultural de proximitate.

Un rol deosebit de important în cadrul patrimoniului cultural îl au și lăcașurile și edificiile de cult de pe teritoriul municipiului Sighișoara, care, pe lângă aportul semnificativ pe care îl aduc la identitatea

municipiului și inclusiv a județului, poartă un rol esențial în menținerea coeziunii sociale, prin serviciile spirituale, culturale, educative și comunitare pe care le asigură. Mai multe detalii vor fi prezentate în secțiunea dedicată – cap. 3.6.3.*Unități de cult.*

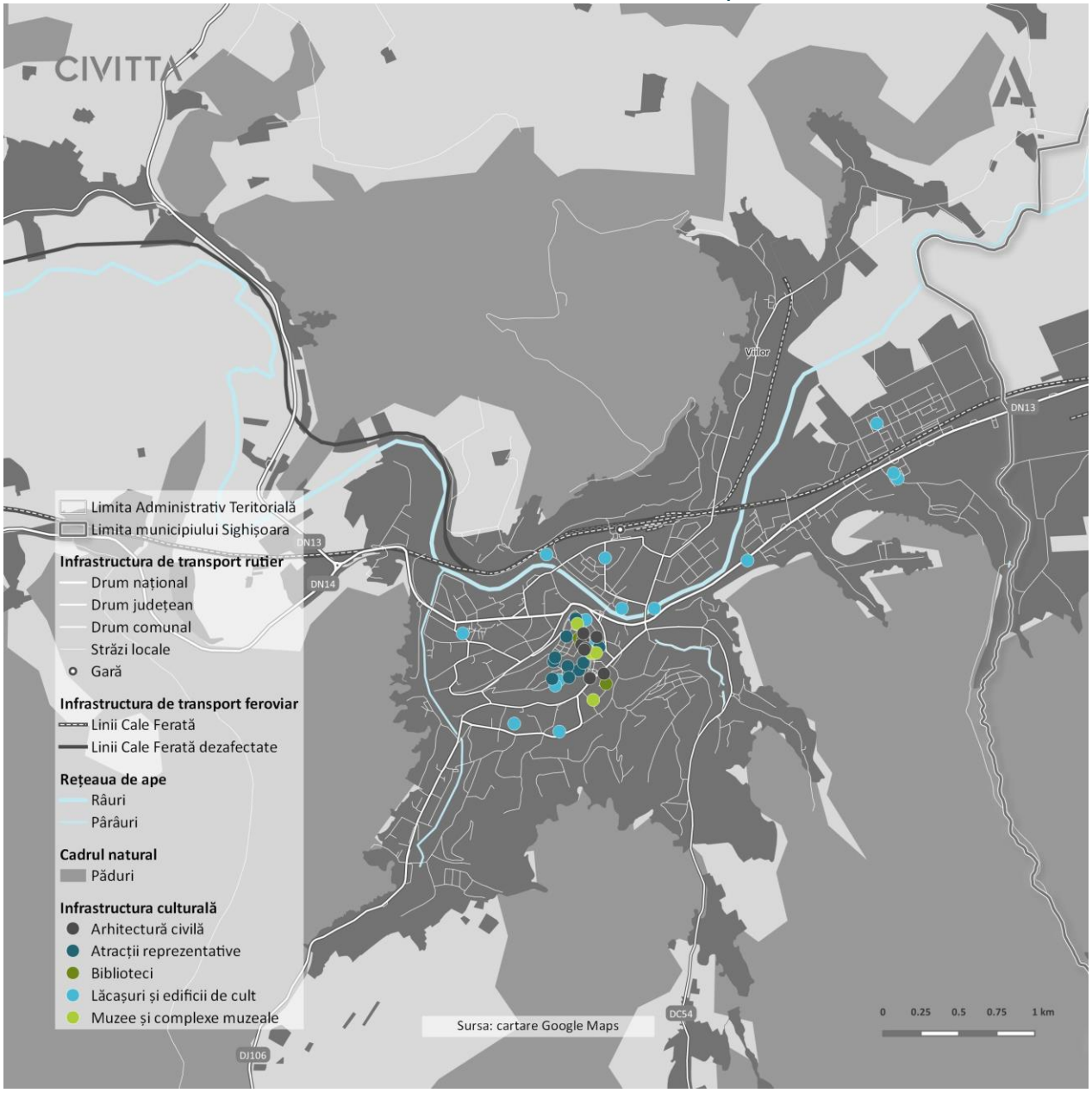
Cu toate acestea, faptul că toate dotările culturale precum bibliotecile (în număr total de 12 – inclusiv cele din cadrul școlilor și liceelor, dintre care 1 singură bibliotecă publică) sau muzeele și colecțiile publice (în număr de 4), se concentrează doar în zona central-istorică a orașului, în special în interiorul Cetății Sighișoara, pot îngreuna accesul la aceste facilități pentru comunitatea din zonele rezidențiale periferice. Este necesară astfel o diversificare și o promovare sporită a facilităților oferite, fiind de trebuință în continuare lucrări de reabilitare, modernizare, extindere și chiar construire de noi dotări culturale atât în zona centrală, cât și în zona periferică a municipiului Sighișoara, dat fiind faptul că majoritatea infrastructurii culturale, de interacțiune socială și de recreere, se concentrează în zona centrală.

În acest sens, o serie de spații culturale sau clădiri nefuncționale pot beneficia de intervenții de modernizare / extindere / dotare sau de activare culturală pentru a spori oferta disponibilă pentru public. Printre acestea se numără spre exemplu proiectul de Înființare a centrului regional etno – cultural în municipiul Sighișoara, în fosta clădire a centrului de plasament, proiect care se dorește a fi implementat în următoarea perioadă de programare. Proiectul are ca scop și modernizarea clădirii cu valoare arhitecturală care a găzduit centrul de plasament și va extinde aria ofertei turistice prin includerea în circuitul turistic al acestui centru etno – cultural, care va găzdui un muzeu, spații expoziționale, săli pentru desfășurarea evenimentelor culturale, bibliotecă municipală și alte spații destinate dezvoltării culturale.

Mai mult, se constantă nevoia locuitorilor și a turiștilor de a diversifica oferta cultural-turistică din municipiu, în special în cadrul Orașului de Jos, fiind astfel nevoie de intervenții la nivelul infrastructurii culturale. Astfel, există o serie de clădiri precum Fostul Internat al fostului Liceu Agricol, Casa Maurer, clădirea fostului dormitor al CFR, care pot fi valorificate și transformate în dotări culturale, precum realizarea unui Muzeu Etnografic sau realizarea unui Muzeu al Muzicii Medievale.

De asemenea, în cadrul acestor clădiri se pot realiza centre culturale/comunitare pentru locuitori în diferite cartiere din municipiu – săli de spectacole în cadrul cărora se pot ține și cursuri sau ateliere pentru elevi și nu numai.

FIGURĂ 112 PRINCIPALELE DOTĂRI CULTURALE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: cartare Google Maps

PATRIMONIUL IMATERIAL ȘI AGENDA CULTURALĂ

Patrimoniul cultural imaterial este definit ca fiind „totalitatea practicilor, reprezentărilor, expresiilor, cunoștințelor, abilităților – împreună cu instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate acestora, pe care comunitățile, grupurile sau, după caz, indivizii le recunosc ca parte integrantă a patrimoniului lor cultural. Patrimoniul cultural imaterial este transmis din generație în generație, recreat în permanență de comunități și grupuri umane, în interacțiune cu natura și istoria lor, conferindu-le acestora un sentiment de identitate și continuitate, contribuind în același timp la promovarea respectului față de diversitatea culturală și creativitatea umană”.[145]

[145] Legea nr. 26/2008 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial – http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/90098

Istoria și tradițiile municipiului Sighișoara, fie că vorbim de rolul militar, de tradiția mai veche a breslelor de meșteșugari și de oraș manufacturier, de cea mai recentă, industrială, de tradiția unor vechi instituții culturale sau religioase, de tradiția culinară sau sportivă, de istoria Cetății Sighișoara sau de istoriile și tradițiile Orașului de Jos, reprezintă elemente distinctive ale municipiului Sighișoara care au un puternic potențial, atât ca liant și fundament al unei identități comunitare împărtășite, cât și ca o resursă pentru o valorizare contemporană care să crească calitatea locuirii și atractivitatea orașului.

Una dintre trăsăturile definitorii ale comunității din Sighișoara este caracterul multietnic și multiconfesional. Alături de populația română majoritară, în oraș locuiesc comunități minoritare care au avut un aport extrem de important în evoluția istorică a orașului și a căror prezență se simte atât în aspectele concrete (arhitectura, limbile vorbite, tradiții), cât și în conturarea unui spirit local. Unele dintre aceste comunități sunt minorități istorice (maghiari, germani sau evrei). Cu toate acestea, diversitatea acestor grupuri și buna conviețuire au condus la dezvoltarea unei civilizații comune, contribuind la diversitatea culturală și confesională a Sighișoarei. Un oraș cu farmec medieval, Sighișoara este destinația ideală pentru cei pasionați de istorie, de arhitectură și de cultură săsească.

Printre elementele valoroase de patrimoniu imaterial se remarcă cele referitoare la istorie și multiculturalitate, precum și cele ale gastronomiei specifice locale, care contribuie la crearea identității culturale ale sighișorenilor, așa cum este cazul următoarelor evenimente și tradiții din zona Sighișoarei:[146]

FESTIVALUL SIGHIȘOARA MEDIEVALĂ | Oraș cu ample tradiții culturale, Sighișoara găzduiește anual, la sfârșitul lunii iulie, Festivalul Sighișoara Medievală, accentuând astfel principala caracteristică, aceea de cetate medievală. Străzile înguste, întortocheate, specifice perioadei medievale, transportă vizitatorii într-o altă lume, cu alte personaje, având ocazia de a descoperi tradiții și obiceiuri demult uitate.

Festivalul reprezintă unul dintre cele mai cunoscute Festivaluri Medievale din țară, fiind un punct de reper în viața culturală a municipiului Sighișoara. Festivalul se dorește a fi o prezentare a Sighișoarei așa cum era ea în Evul Mediu, la care sunt invitați să participe artiști din țară și din străinătate. Este cel mai important și mai cunoscut festival din Sighișoara, un adevărat brand local și un mijloc de promovare turistică foarte eficient. Importanța acestei manifestări culturale stă în faptul că, prin intermediul formelor de artă medievală precum jocurile, teatrul, muzica și dansul, se oferă o punte între lumea modernă și o eră demult uitată, fiind de asemenea o formă de comunicare culturală și contribuind la o înțelegere mai adâncă a mediului multicultural din Sighișoara.

Importanța acestei manifestări constă în puntea de comunicare realizată prin intermediul artei, cu ajutorul genurilor specifice epocii medievale. Astfel, pe parcursul celor trei zile de festival, locuitorii și turiștii municipiului Sighișoara se pot bucura de muzică și dansuri medievale, ordine militare de reconstituire medievală și grupuri de jonglerii medievale, spectacol de reconstituire medievală cu cai, teatru medieval și teatru interactiv pentru copii, ateliere de artă și manufactură medievală, jonglerii cu steaguri, tabăra cavalerilor, curtea comedianților, conferințe, expoziții și *video-mapping*.

FESTIVALUL DE MUZICĂ ACADEMICĂ | Acest festival se desfășoară în fiecare an la începutul lunii august și este organizat de Asociația „Cultura Viva Sighișoara” și Primăria Municipiului Sighișoara, cu sprijinul Liceului Teoretic „Joseph Haltrich” și in coordonarea Fundației „Elan”. Acest eveniment reunește muzicieni de pretutindeni și oferă sighișorenilor oportunitatea să asiste zilnic la concerte camerale. Concertele au loc în Sala Festivă a Primăriei, la Biserica Mănăstirii și la Sinagogă.

FESTIVALUL FANFARELOR | Se desfășoară la începutul lunii septembrie și este un eveniment care se adresează iubitorilor muzicii de promenadă. Acest festival se bucură de participarea unor fanfare atât din țară cât și din străinătate. Prin acest eveniment, Sighișoara se înscrie pe harta localităților care nu numai că susțin o fanfară, dar și creează cadrul de exprimare a acesteia, alături de cele mai reprezentative fanfare din România.

[146] https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/festivaluri-00000DA2, Strategia de Dezvoltare Locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020

FESTIVALUL INTERETNIC PROETNICA | În cadrul acestui festival, comunitățile participante au posibilitatea de a-și prezenta tradițiile și aspectele din viața acestora. Este un festival care se desfășoară în luna august și reprezintă un eveniment de importanță mare pentru toate comunitățile din municipiul Sighișoara. Festivalul își propune să ofere comunităților etnice și organizațiilor de imigranți din România o voce publică și posibilitatea de a-și prezenta toate domeniile vieții sociale, culturale și spirituale, prin diverse forme culturale și academice.

FESTIVALUL NAȚIONAL DE TEATRU MEDIEVAL PENTRU TINERET | Acest festival se desfășoară în luna mai, fiind organizat de Clubul Copiilor Sighișoara. În cadrul acestui festival se desfășoară o tabără medievală de corturi precum și renumita paradă a costumelor medievale.

SIGHIȘOARA BLUES FESTIVAL | Festivalul este organizat de Asociația Culturală Sighișoara Blues Hospital în parteneriat cu Primăria Municipiului Sighișoara. Acesta este un eveniment cultural cu participare internațională care își propune promovarea genului muzical *blues*. Acest festival este singura manifestare culturală de prestigiu de acest gen din țară și se desfășoară în luna februarie a fiecărui an, în Sala de Spectacole a Casei de Cultură „Mihai Eminescu".

ZIUA ORAȘULUI SIGHIȘOARA | Se desfășoară în luna mai a fiecărui an și reprezintă un prilej de promovare a valorilor locale și a patrimoniului istoric și cultural al municipiului Sighișoara. Această sărbătoare, născută în secolul al XIX-lea, a fost organizată anual până în anul 1939 când a fost întreruptă din cauza Războiului, iar încercarea de a relua organizarea acestei sărbători a eșuat în timpul regimului comunist.

Această sărbătoare a fost reintrodusă pe Agenda culturală a municipiului încă din anul 2008 și prezintă atât localnicilor, cât și turiștilor, istoria locală a municipiului. Evenimentul este structurat pe mai multe secțiuni: secțiune de conferințe – pe tema istoriei locale, secțiune de expoziții de fotografii și picturi reprezentative, având ca scop încurajarea tinerilor artiști sighișoreni, secțiune dedicată iubitorilor de folclor și o secțiune dedicată tinerilor.

TÂRGUL MEȘTEȘUGARILOR | An de an, de regulă în luna iulie, Piața Cetății este locul în care vin zeci de meșteri populari din județele din împrejurimi: Mureș, Cluj, Sibiu, Brașov, Harghita, dar și din Nordul Moldovei, pentru a-și expune produsele de artă populară confecționate.

ÎNTÂLNIREA SAȘILOR | Anual, în luna septembrie, sașii rămași în România, dar și cei plecați în străinătate, se întâlnesc în diferite localități din Transilvania și sărbătoresc împreună. Evenimentul a devenit o tradiție în rândul multor sași dornici de a se revedea, aceștia având ocazia de a petrece momente plăcute împreună. Programul evenimentului cuprinde expuneri și dezbateri, expoziții, muzică și dans.

ZILELE CULTURII GERMANE | Acest eveniment a fost inițiat în anul 2006 de către Forumul Democrat al Germanilor din România - Filiala Sighișoara și reprezintă o manifestare culturală cu un cadru generos de exprimare a valorii culturii germane ca o componentă esențială a multiculturalismului Sighișoarei.

FESTIVALUL NAȚIONAL DE FOLCLOR „DATINI" | Acest eveniment se desfășoară la sfârșitul lunii noiembrie-începutul lunii decembrie și este o manifestare culturală care are ca scop principal cultivarea interesului pentru folclorul autentic în rândul tinerei generații, dansul popular și tradițiile populare românești, fiind considerat unul dintre evenimentele de referință în Transilvania.

Mai mult, la Sighișoara, pulsează o viață culturală activă, manifestată prin numeroasele evenimente, cu o puternică rezonanță pe plan național și internațional care se desfășoară pe tot parcursul anului. Ansamblurile, corurile, trupele de dans și de teatru din Sighișoara au o activitate bogată, reprezentând Sighișoara la diferitele manifestări din țara și din străinătate.

Cele mai importante ansambluri folclorice din municipiul Sighișoara sunt: ansamblul folcloric „Plaiuri Ardelene", ansamblul folcloric „Junii Hetiurului" și ansamblul folcloric „Românașul". Cele mai consacrate și reprezentative coruri care s-au remarcat de-a lungul timpului prin participarea la simpozioane, cenacluri literare, festivaluri și multe alte evenimente internaționale sunt: Corul „Armonia", Corul „Vox Animi" fiind corul Catedralei Ortodoxe Romane din Sighișoara și Corul „Nicolae Bogdan" fiind corul Casei de Cultură Sighișoara.

Cele trei trupe de dans de performanță Karisma, Diamonds și K-Boom, activează în cadrul cercului de dans modern al Clubul Copiilor Sighișoara, reprezentând cu mare succes orașul Sighișoara la toate competițiile naționale și internaționale. Din anul 2012 până în prezent au obținut doar locul 1 la toate concursurile și festivalurile naționale de dans la care au participat (Alba Iulia, Deva, Târgu Mureș, Sighișoara, Drobeta Turnu Severin, Brăila, Drăgășani, Târgu Jiu și Bacău).

Pe lângă aceste evenimente cu notorietate pentru municipiul Sighișoara, municipalitatea organizează anual manifestări dedicate sărbătorilor naționale: Ziua Culturii Naționale, Unirea Principatelor Române, Ziua Europei, Ziua Independenței României, Ziua Victoriei, Ziua Eroilor, Ziua Internațională a Copilului, Săptămâna Mobilității Europene, Ziua Drapelului Național, Ziua Mediului, Ziua Imnului Național, Ziua Solidarității Orașelor din Patrimoniul Mondial, Ziua Armatei, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, Ziua Națională a României, Ziua Revoluției etc.

De asemenea, pentru a promova cât mai mult diversitatea culturală pe care municipiul Sighișoara o deține, s-au realizat și o serie de evenimente care, deși nu sunt evenimente anuale, au avut un puternic impact asupra vieții culturale a orașului. Printre acestea amintim: Festivalul de Film Sighișoara Film Festival, Festivalul Hameiului din Transilvania – Transylvania Hop Fest, Întâlnirea Europeană a Clovnilor sau Sighișoara Muzicală.

Pe lângă aceste aspecte referitoare la tradiții și multiculturalitate, o altă categorie, nu complet distinctă, de elemente valoroase de patrimoniu material este cea a gastronomiei specifice. Bucătăria românească este rezultatul sintetizării, în timp, a gusturilor și obiceiurilor gastronomice specifice poporului român. Ea este diversă, cuprinde nenumărate obiceiuri și tradiții culinare, mâncăruri specifice, împreună cu obiceiuri provenite din intersectarea culturii gastronomice cu tradițiile altor popoare. În Sighișoara mâncărurile tradiționale specifice pe care orice turist trebuie să le încerce sunt: ciorba de fasole cu ciolan în pâine, gulașul de căprioară, supa de conopidă cu smântână și plăcinta cu vișine.

În această eră a uniformității și a standardizării se observă o mare preocupare de a oferi produse globale, existând astfel necesitatea de a încuraja diversitatea culturală și de a menține și promova identitatea locală, atât ca resursă turistică, cât și ca moștenire culturală primită cu obligația de a o ocroti și lăsa generațiilor viitoare.

Aceste istorii și tradiții, inclusiv relația lor cu patrimoniul construit și spațiul public, sunt destul de cunoscute și asumate de mulți dintre locuitorii municipiului Sighișoara, fiind chiar modalitatea municipiului de a se diferenția în fiecare an de alte orașe cu o puternică istorie. Există o activitate relativ susținută a autorităților locale și județene de încurajare a unor proiecte de documentare, evenimente, studii și cercetări și conferințe, care au însă nevoie și de o acțiune mai amplă de diseminare în rândul populației.

VITALITATEA CULTURALĂ

Vitalitatea culturală reprezintă practica de creare, diseminare, validare și sprijinire a artei și culturii ca dimensiune a vieții comunitare. Astfel, vitalitatea culturală a orașelor vorbește despre potențialul cultural al comunităților locale și evidențiază dezvoltarea orașelor în plan cultural.

Astăzi, societățile prezentului sunt într-o continuă dinamică din punct de vedere economic, social, politic, moral și cultural. Este important să vedem cum se caracterizează orașele din România din perspectiva vitalității culturale, în contextul în care economia creativă are o pondere din ce în ce mai mare în modul în care mediul urban se dezvoltă. Vitalitatea culturală reprezintă un element tot mai important. Orașele creative sunt orașe cu o economie puternică ce acționează ca centre de atragere a populației în defavoarea orașelor care nu investesc deloc în dezvoltarea industriilor creative.

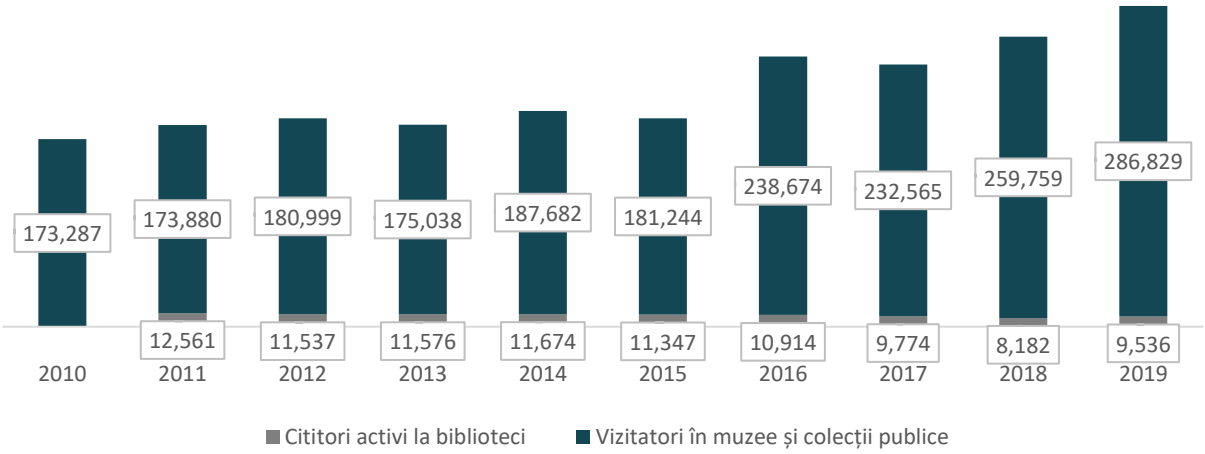
În ceea ce privește vitalitatea culturală a municipiului Sighișoara prezintă o atenție mai crescută din partea turiștilor, în comparație cu alte centre urbane importante și similare în profil și dimensiune, precum Brașov, Mediaș sau Sebeș care reprezintă orașe deja consacrate datorită resurselor culturale bogate.

Factorii culturali joacă un rol determinant în activitățile menite să promoveze transmiterea sau disiparea de cunoaștere sau de idei, iar elementele enumerate în continuare sunt doar câteva dintre entitățile,

evenimentele, activitățile care pot genera o circulație turistică semnificativă: biblioteci, muzee, expoziții, evenimentele muzicale, teatrale sau cinematografice, excursii educaționale, cursuri de scurtă durată, expediții științifice și arheologice, coproducții cinematografice, conferințe, întâlniri și seminarii.[147]

La nivelul municipiului Sighișoara, se poate remarca o creștere relativ accentuată a consumului cultural în intervalul 2010-2019, în special în rândul vizitatorilor în muzee. Astfel, numărul de participanți la activitățile culturale a crescut considerabil această perioadă, de la un total de 173.287 de participanți în anul 2010[148], la un total de 296.365de participanți în anul 2019. Această creștere accentuată este datorată în special interesului crescut vizitatorilor la muzee și colecții publice, fiind înregistrată o creștere de 65,52% în anul 2019, adică cu aproximativ 115.000de persoane mai mult, față de câte erau înregistrate în anul 2010.

FIGURĂ 113 CONSUMUL CULTURAL LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2010-2019

Sursa: Baza de date INS TEMPO

În ceea ce privește cititorii activi la biblioteci, aceștia înregistrează o scădere în perioada 2011-2019, respectiv de -24.08%. Acest procent reprezintă aproximativ cu 3.025 de mii de persoane mai puțin înregistrate în anul 2019, față de anul 2011 când, pe baza datelor, erau înregistrați un număr de 12.561 de cititori activi.

La nivelul întregii țări, numărul cititorilor activi se află într-o continuă scădere, iar bibliotecile clasice pierd tot mai mult teren în fața conținutului digital/online. În consecință, majoritatea bibliotecilor investesc acum în modernizări sau vin cu idei și proiecte menite să-i convingă pe cetățeni să citească. Un astfel de exemplu este cel de la Biblioteca Județeană din Cluj, unde, pe lângă cele 600 de mii de volume existente, cititorii au acces la calculatoare și la rețea Wi-Fi. În plus, sunt des organizate evenimente de lectură sau ateliere speciale pentru părinți, copii sau tineri pentru a promova lectura.

Conform Barometrului Urban – Calitatea Vieții în Orașele din România,[149] Sighișoara este municipiul non-reședință cu gradul cel mai ridicat de apreciere în ceea ce privește satisfacția locuitorilor față de viața urbană (92%), din cadrul eșantionului care a participat la acest sondaj.

Din păcate, municipiul Sighișoara nu este apreciat ca fiind unul dintre cele mai atractive orașe din România, acesta fiind clasat pe locul 12/20 în urma interpretării rezultatelor. Orașe consacrate precum Cluj-Napoca,

[147] Charles, R., Goelder, J.R., Brent R., 2006. TOURISM, Principles, Practices, Philosophies. John Whiley & Sons, Inc.
[148] Pentru acest an nu s-au găsit date înregistrate în ceea ce privește numărul de cititori activi la biblioteci pentru municipiul Sighișoara.
[149] În perioada 1 iulie – 15 august 2020 a fost elaborat un sondaj cuprinzător privind calitatea vieții în 41 de localități urbane din România. Sondajul a fost modelat după Eurobarometrul Flash, care se aplică periodic unor orașe selectate din Uniunea Europeană.

Brașov, Timișoara, București sau Sibiu ocupând primele 5 locuri. Cu toate acestea, poziția municipiului Sighișoara este una mult mai favorabilă spre deosebire de municipiul reședință de județ – Târgu Mureș, care se află pe locul 18/20, fiind astfel cel mai puțin atractive orașe din România.

De asemenea, trebuie menționat aici și prezența și integrarea străinilor, care, conform datelor înregistrate în Barometrul Urban, Sighișoara se află pe locul 3/41 orașe în care străinii care locuiesc în municipiul Sighișoara, sunt bine integrați. Acest lucru arată faptul că municipiul dispune de o comunitate foarte deschisă și dispusă să accepte noi schimbări și noi oameni în comunitatea lor.

În semn de apreciere pentru activitatea desfășurată în slujba ideilor europenismului, Sighișoara a primit toate cele patru distincții acordate comunităților locale de Consiliul Europei: Diploma europeană (în anul 1998), Drapelul de onoare (în anul 1999), Placheta de onoare (în anul 2003) și Premiul Europei (în anul 2012), acordat pentru prima oară unui oraș din România.[150]

Centrul a fost realizat cu ajutorul proiectului intitulat „Crearea și dotarea unui Centru Național de Informare și Promovare Turistică în municipiul Sighișoara", în anul 2014, ce a beneficiat de o finanțare nerambursabilă în cadrul Fondului European pentru Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 5 – Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, Domeniul de intervenție 5.3 – Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică, Operațiunea – Crearea Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică și dotarea acestora. Obiectivul general al proiectului a constat în promovarea Sighișoarei ca valoare istorică, arhitectonică și culturală, pe plan național și internațional, în scopul creșterii atractivității sale ca destinație turistică și al creșterii numărului de turiști.

În Sighișoara, de-a lungul unui an, se desfășoară o serie de evenimente artistice (muzică, teatru, dans, folclor sau film) cu o puternică rezonanță pe plan național și internațional. Fie că sunt organizate exclusiv de municipalitate, în parteneriat cu terți sau de diverse organizații, acestea compun Calendarul Agendei Culturale desfășurate în municipiul Sighișoara.

Pentru anul 2019 Primăria Municipiului Sighișoara a propus publicului sighișorean, pe lângă acțiunile culturale care se desfășoară cu regularitate și care s-au bucurat de apreciere în anii trecuți, câteva manifestări noi menite să diversifice oferta culturală a municipiului, precum: evenimentul Unirea Principatelor Române, Ora Pământului, Expoziții de pictură, Salonul de primăvară, Recital Liszt, 150 de ani de presă scrisă la Sighișoara, Noaptea Muzeelor – eveniment meta-muzeal, Folclorul și poezia românească în mediul cultural german, Sighișoara Folk, Săptămâna Mobilității, manifestări cultural-artistice ilustrate în presa locală de secol XIX-XX, Festival de teatru independent CentralAct (ediția a III-a), expoziții de fotografie sau diferite expoziții de carte și recitaluri de poezie.

Evenimentele culturale care au loc neîntrerupt, pot fi considerate elemente puternice de *branding* deoarece, în percepția turiștilor orașele sunt asimilate cu aceste evenimente care creează sau recreează ambianța specială a unor vremuri apuse. Cu toate acestea, se constată nevoia de realizare a unei Agende Culturale care să cuprindă evenimente culturale pe tot parcursul anului și care să se adreseze în principal comunității locale.

Mai mult, în contextul actual al pandemiei de COVID-19, sectorul cultural a avut foarte mult de suferit, fiind afectat diferit și inegal în funcție de formele de manifestare ale acestuia. Pandemia a afectat toți cetățenii și numeroase sectoare economice se află într-o situație dificilă, iar sectorul cultural se numără printre sectoarele cel mai grav afectate de acest context. Astfel, sectorul cultural a trebuit să caute soluții, să se reinventeze, să formeze alianțe și să analizeze noile forme de consum cultural și să adopte noi practici. Artiștii și organizatorii s-au străduit să ofere alternative: evenimente în cadru restrâns, concerte, piese de teatru și lansări în mediul online pe Facebook sau YouTube.

[150] https://www.agerpres.ro/documentare/2018/07/18/romania-in-anul-patrimoniului-cultural-centrul-istoric-sighisoara--146693

Multe dintre festivalurile deja consacrate, precum Sighișoara Blues Festival au fost anulate sau mutate pentru anul 2021, iar altele mai mici au reușit să se țină într-un cadru restrâns respectând măsurile de siguranță impuse de către autoritățile locale.

Cu toate acestea, Calendarul Evenimentelor Culturale pentru anul 2021 se arată unul adaptat la noua situație adusă de pandemia de COVID-19 și multe dintre evenimentele culturale care se țin an de an, au fost mutate în mediul online. Majoritatea sunt expoziții de pictură, sculptură, grafică, tapiserie și fotografie transpuse în mediul online precum: *Salonul Anual în pandemie, Salonul de primăvară, expoziție de grup – Culorile cetății Sighișoara, Salonul anual al elevilor, Instantanee Medievale, Medieval, Portrete ale personalităților municipiului Sighișoara, Salonul de toamnă sau Salonul de toamnă*, organizate de către Asociația Artiștilor plastici Alma Mater Castrum sextum din Sighișoara.

Multe dintre festivalurile de renume ale municipiului rămân programate pentru perioada obișnuită, urmând să se desfășoare sub noile reguli impuse de autoritățile publice.

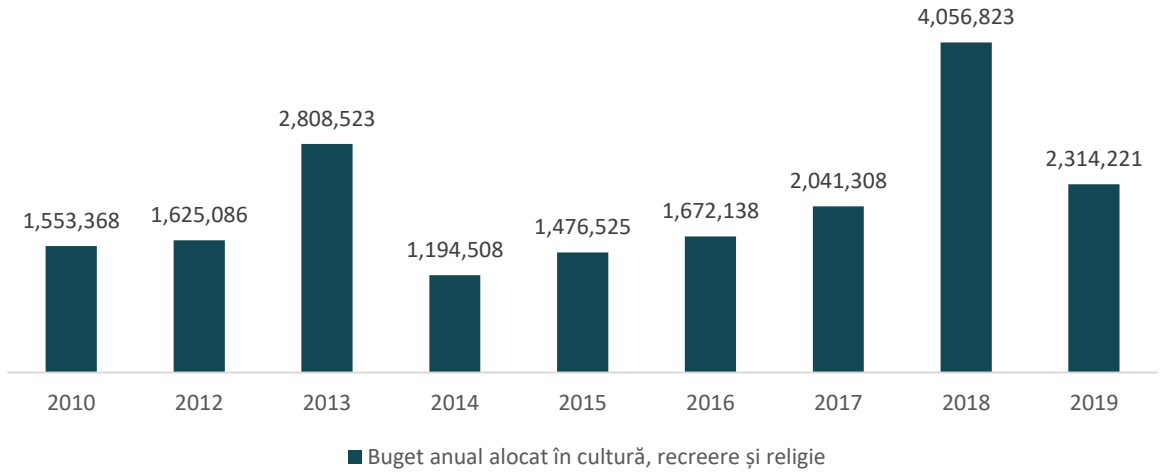
SECTORUL CULTURAL ȘI CREATIV

În ultima perioadă, sectoarele culturale și creative au devenit un punct principal de interes la nivelul orașelor cu un puternic element cultural din România, printre care și municipiul Sighișoara. Sectoarele creative și culturale din Sighișoara contribuie în mod semnificativ la creșterea economică, la ocuparea locurilor de muncă, dar și la promovarea și dezvoltarea inovării și coeziunii sociale în oraș.

În ceea ce privește investițiile în domeniul cultural în ultimii ani, se poate observa faptul că acestea au cunoscut fluctuații destul de mari în perioada 2010-2019, înregistrând o creștere în ansamblu cu 48,98% mai mult în anul 2019 față de anul 2010. Pe parcursul acestui interval, anul în care s-au acordat cele mai mari investiții în cultură, recreere și religie[151] a fost anul 2018, când bugetul total alocat a fost de 4.056.823 RON, respectiv cu 161,16% mai mult față de anul 2010.

[151] În cadrul bugetului local, domeniile cultură, recreere și religie sunt organizate în cadrul unui singur indicator

FIGURĂ 114 BUGETUL ANUAL ALOCAT ÎN CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2010-2019

Sursa: http://www.dpfbl.mdrap.ro/sit_ven_si_chelt_uat.html

Aceste investiții vin în urma interesului crescut pentru acest domeniu, prin care se încearcă consolidarea antreprenoriatului cultural și dezvoltarea domeniilor precum: artele vizuale, teatru, muzică, dans, artă digitală, educație prin cultură, promovarea patrimoniului cultural material, promovarea patrimoniului cultural imaterial sau promovarea culturii scrise.

De asemenea, anul 2018 a fost foarte important pentru patrimoniul cultural al municipiului Sighișoara, fiind *Anul european al patrimoniului cultural*[152]. Astfel, în anul 2018 s-a sărbătorit, în toată Europa, la nivel național, regional și local, diversitatea patrimoniului cultural.

Anul a fost marcat de o serie de inițiative și evenimente care au avut loc în toată Europa, inclusiv în municipiul Sighișoara, care le-a permis cetățenilor să se implice și să se apropie mai mult de patrimoniul lor cultural. Astfel, obiectivul a fost acela de a încuraja cât mai multe persoane să descopere și să aprecieze patrimoniul cultural al Europei și de a consolida sentimentul de apartenență la un spațiu european comun. Sloganul Anului a fost: *Patrimoniul nostru: la confluența dintre trecut și viitor*.

Pe lângă actorii publici, un rol deosebit de important în acest domeniu îl au și actorii privați din sectoarele culturale și creative, în acest context remarcându-se importanța ridicată pe care o au industriile creative în municipiul Sighișoara.

În viziunea documentului Cartea Albă, industriile creative sunt acele industrii care utilizează cultura ca input și care au o dimensiune culturală. Acestea includ arhitectura și designul, care integrează elemente creative în procese mai ample, precum și sub-sectoare precum grafica, moda sau publicitatea. La un nivel mai puțin specific, multe alte industrii se bazează pe producția de conținut pentru propria dezvoltare, fiind, prin urmare, interdependente într-o oarecare măsură cu ICC. Printre ele se numără turismul și sectorul noilor tehnologii.[153]

Din perspectiva microeconomică, în municipiul Sighișoara se întâlnesc companii aproape în toate domeniile de activitate ce fac parte din sectoarele culturale și creative: carte și presă, arte vizuale, artele spectacolului

[152] https://europa.eu/cultural-heritage/about_ro.html
[153] Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Cartea Albă pentru activarea potențialului economic al sectoarelor culturale și creative din România

/ arte interpretative, audiovizual și media, software, IT și jocuri, arhitectură, publicitate, patrimoniu cultural, artizanat și meșteșuguri [154], cu un număr destul de ridicat de sub-sectoare care nu sunt prezente.

În anul 2018, în municipiul Sighișoara activau un număr de 96 de firme în aceste domenii, reprezentând 9,99% din numărul total de întreprinderi. Această pondere este substanțial întrecută la nivelul indicatorilor de performanță economică, sectoarele culturale și creative însumând un număr total de 2.307 de salariați, respectiv 29,78% din numărul total la nivel municipal și totalizând o cifră de afaceri de 375.132.378 RON, adică 24,33% din cifra totală de afaceri a companiilor din municipiul Sighișoara.

TABEL 39 TOP 5 SECTOARE CREATIVE ÎN FUNCȚIE DE NUMĂRUL DE SALARIAȚI, CIFRA DE AFACERI ȘI NUMĂRUL DE FIRME, MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

TOP	SECTOR CAEN	NR. SALARIAȚI	SECTOR CAEN	NR. CIFRĂ DE AFACERI	SECTOR CAEN	NR. FIRME
1.	Artizanat și meșteșuguri	1.873	Artizanat și meșteșuguri	208.461.546	Arte vizuale	22
2.	Patrimoniul cultural	362	Patrimoniul cultural	158.263.816	Artizanat și meșteșuguri	19
3.	Carte și Presă	23	Arte vizuale	2.979.552	Artele spectacolului / Arte interpretative	17
4.	Arte vizuale	18	Carte și Presă	2.310.382	Software, IT și jocuri	12
5.	Artele spectacolului / Arte interpretative	11	Artele spectacolului / Arte interpretative	1.400.703	Carte și Presă	9

Sursa: Prelucrare proprie cu ajutorul datelor la nivelul anului 2018 din baza de date Listafirme

În funcție de numărul de firme, cifra de afaceri și numărul de salariați, cele mai importante sectoare la nivelul municipiului Sighișoara sunt cele prezentate de artizanat și meșteșuguri (ce cuprind inclusiv și cei mai mari actori economici din municipiu, precum VES S.A., SICERAM S.A și CESIRO S.A. care intră la categoria industrie productivă de mari dimensiuni), patrimoniul cultural, artele, carte și presă, artele spectacolului / arte interpretative și sectorul reprezentat de software, IT și jocuri.

TABEL 40 TOP 5 SUB-DOMENII CAEN DIN SECTOARELE CREATIVE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

TOP	SECTOR CAEN	NR. SALARIAȚI	SECTOR CAEN	NR. CIFRĂ DE AFACERI	SECTOR CAEN	NR. FIRME
1.	2341 – Fabricarea articolelor ceramice pentru uz gospodăresc și ornamental.	1089	1320 – Producția de țesături.	156.290.841	4778 – Comerț cu amănuntul al unor bunuri noi, în magazine specializate.	16
2.	2599 – Fabricarea altor articole din metal n.c.a.[155]	482	2341 – Fabricarea articolelor ceramice pentru uz	86.429.891	9329 – Alte activități recreative și distractive n.c.a.	7

[154] Domenii identificate de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală în Cartea albă pentru activarea potențialului economic al sectoarelor culturale și creative din România, 2016.

[155] Această clasă include: fabricarea de articole casnice, din metal, de componente din zinc pentru clădiri, fabricarea de articole din metal pentru birou, cu excepția mobilierului, de seifuri, casete (case de bani), uși blindate etc., diverse

TOP	SECTOR CAEN	NR. SALARIAȚI	SECTOR CAEN	NR. CIFRĂ DE AFACERI	SECTOR CAEN	NR. FIRME
			gospodăresc și ornamental.			
3.	1320 – Producția de țesături.	345	2332 – Fabricarea cărămizilor, țiglelor și a altor produse pentru construcții, din argilă arsă.	85.780.013	2341 – Fabricarea articolelor ceramice pentru uz gospodăresc și ornamental.	5
4.	2332 – Fabricarea cărămizilor, țiglelor și a altor produse pentru construcții, din argilă arsă.	261	2599 – Fabricarea altor articole din metal n.c.a.	33.203.245	3109 – Fabricarea de mobilă.	5
5.	3109 – Fabricarea de mobilă.	30	4778 – Comerț cu amănuntul al unor bunuri noi, în magazine specializate.	2.763.384	2599 – Fabricarea altor articole din metal n.c.a.	4

Sursa: Prelucrare proprie cu ajutorul datelor la nivelul anului 2018 din baza de date Listafirme

În ceea ce privește sub-domeniile acestor categorii care au avut cel mai mare aport la nivelul municipiului Sighișoara, acestea sunt reprezentate de: fabricarea articolelor ceramice pentru uz gospodăresc și ornamental, producția de țesături, comerț cu amănuntul al unor bunuri noi, în magazine specializate, fabricarea altor articole din metal, alte activități recreative și distractive, fabricarea cărămizilor, țiglelor și a altor produse pentru construcții, din argilă arsă și fabricarea de mobilă.

Cu toate acestea, putem spune că sectoarele creative din municipiul Sighișoara s-au dezvoltat destul de bine în ultimii ani, dispunând totodată și de o mai mare atenție alocată către acestea și participarea lor la stabilizarea economiei.

În final, sectorul cultural și creativ activează și o serie de asociații și fundații care au ca scop promovarea activităților culturale, fie printr-o paletă integrată de activități în domeniile de creație, fie axându-se pe anumite domenii, cum ar fi, muzica, teatrul, producția cinematografică sau meșteșugurile și tradițiile locale.

În municipiul Sighișoara sunt înregistrate aproximativ 55[156] de astfel de asociații și fundații. Câteva asociații, indivizi și grupuri mici remarcabile identificate pe teritoriul municipiului Sighișoara sunt descrise în continuare.

ASOCIAȚII, INDIVIZI ȘI GRUPURI MICI

Organizații Profesionale

articole din metal, fabricarea de pungi metalizate, fabricarea de magneți permanenți, termosuri din metal, însemne metalice și insigne din metal, bigudiuri din metal, mânere și schelete metalice pentru umbrele și piepteni.

[156] Conform Registrul Național ONG – http://www.just.ro/registrul-national-ong/

Forumul Democrat al Germanilor din România, filiala Sighișoara	Forumul Democrat al Germanilor din România este organizația prin intermediul căreia comunitățile cetățenilor români de etnie germană participă la viața politică din România. Sub semnul schimbărilor din 1989/1990, germanii din România și-au creat prin Forumul Democrat al Germanilor din România (FDGR) o organizație care îi reprezintă pe plan politic.
Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret	Asociația Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret a fost înființată în 2000 și a fost sprijinită între 2000-2003 de Guvernul R. F. Germania, prin Institutul pentru Relații Externe din Stuttgart, în cadrul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est. Misiunea Asociației Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret este de a promova dialogul și interacțiunea dintre oameni pentru o mai bună cunoaștere și acceptare a specificului etnocultural al fiecăruia. Asociația, împreuna cu Guvernul României – Departamentul pentru Relații Interetnice și Consiliul Județean Mureș, organizează ProEtnica - Festival Intercultural Sighișoara, care are loc în Cetatea Sighișoara.
Organizații neguvernamentale (asociații și fundații)	
Asociația Artiștilor Plastici Alma Mater Castrum Sex	Este o organizație profesională ai cărei membrii sunt creatori, specialiști și critici în domeniul artelor vizuale și plastice precum și susținători ai artelor în general, fiind constituită încă din anul 2008. Activitatea asociației s-a concretizat de-a lungul anilor în expoziții personale sau de grup ale membrilor acesteia, activități care au vizat în principal, promovarea municipiului Sighișoara sub aspectul identității cultural-artistice, sprijinirea comunității artiștilor plastici precum și încurajarea și promovarea activităților cultural-artistice din domeniul artelor plastice la nivel local, național și internațional.
Asociația Pro Cultura	Principalele obiective ale asociației sunt promovarea, prezentarea și dezvoltarea culturii, tradițiilor, obiceiurilor, valorilor și ideilor comunităților și minorităților etnice naționale și internaționale, precum și elaborarea și implementarea de strategii de încurajare a activităților culturale pentru încurajarea artiștilor, meșterilor și manufacturierilor locali, naționali și internaționali în folosirea, dezvoltarea și învățarea tehnicilor, îndeletnicirilor și cunoștințelor tradiționale.
Asociația Sighișoara Blues Festival	Sighișoara Blues Festival este prima manifestare culturală de prestigiu de acest gen din țară și a luat naștere cu ajutorul asociației cu același nume. Aceasta aduce pe scena românească artiști internaționali cu scopul de a promova blues-ul, gen muzical apreciat de un public tot mai numeros în ultimii ani. După un deceniu, festivalul s-a extins cu ateliere oferite de artiști, reprezentații ad-hoc în cetatea medievală de la Sighișoara sau duete istorice în *jamm-sessionuri*.
Fundația Gaudeamus	Scopul Fundației Gaudeamus constă în sprijinirea învățământului și a culturii în limba maternă a etniei maghiare din Sighișoara și din împrejurimi.

	Fundația are în proprietate și administrează Centrul Cultural Gaudeamus care cuprinde, printre altele un internat școlar cu bucătărie și cantină proprie și o sală de spectacole destinat activităților culturale. Tot în cadrul Centrului, în colaborare cu Fundația Sfântul Francisc din Deva, este susținută o activitate în domeniul asistenței sociale constând în identificarea copiilor aflați în situații de risc social și oferind în cadrul instituției condițiile unei vieți normale
Fundația Sighișoara Durabilă	Este o asociație nonprofit născuta în anul 2002 din protestul spontan împotriva proiectului guvernamental Draculapark.
Fundația ELAN	Fundația ELAN București a fost creată să desfășoare programe sociale, educative și culturale, cu scopul de a oferi acces la artă și celor mai puțin favorizați, de a facilita schimbul cultural între tinerii care provin din medii și culturi diferite. Astfel, începând din anul 1994, membrii fondatori, alături de Primăria Municipiului Sighișoara și maeștrii prestigioși ai muzicii clasice din Elveția – printre aceștia ocupând un loc de seamă Alexandru Gavrilovici, violonist renumit, sighișorean la origine au promovat și susținut diferite manifestări și festivaluri muzicale care au promovat schimbul cultural.
Fundația Veritas	Înființată în anul 1998, în sânul Bisericii Nazarineanului, Fundația are ca obiectiv principal îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu nevoi speciale și integrarea lor în comunitate. Fundația „Veritas" este o organizație creștină, ecumenică, ce urmărește producerea unei schimbări pozitive în viețile oamenilor din Sighișoara, prin servicii aduse comunității și persoanelor în nevoie, printr-o diversitate de programe educaționale și prin schimb intercultural.

Sursa: cercetare proprie

Pentru municipiul Sighișoara, asociațiile și fundațiile reprezintă un element cheie atunci când vine vorba despre implicarea lor în proiectele cu instituțiile culturale, majoritatea evenimentelor culturale care se fac la nivelul municipiului fiind realizate cu ajutorul implicării și colaborării cu diverse fundații și asociații din acest sector. Se constată însă nevoia de a promova și recunoaște artiștii stradali mai ales în sezonul estival și de promovare a micilor meșteșugari locali pentru diversificarea sectorului cultural și creativ din municipiu.

Acesta este motivul pentru care, împreună cu firmele din sectorul cultural, aceștia ar trebui să continue să fie cât mai des implicați și susținuți de către autoritățile publice pentru implementarea unor noi inițiative care să diversifice oferta culturală a municipiului Sighișoara. Trebuie menționată necesitatea de a demara mai multe demersuri în acest sens, instituții publice precum Primăria Municipiului Sighișoara fiind un promotor al parteneriatelor public-private și implicarea activă în transferul de cunoștințe care să permită scalarea sau replicarea unor acțiuni culturale de amploare.

3.6.3. UNITĂȚI DE CULT

Dincolo de impactul lor cultural și turistic, unitățile de cult reprezintă elemente valoroase din perspectiva posibilităților de exprimare umană. În Sighișoara au conviețuit, timp de sute de ani, români, sași, maghiari, evrei, rromi și alte minorități, ceea ce a determinat o dezvoltare a varietății vieții cultural religioase, ce a

dat naștere la o serie de interferențe etnice, culturale și religioase. De-a lungul timpului, viața religioasă s-a intensificat, prezentându-se astfel peste 15 culte religioase pe teritoriul municipiului.[157]

Arhitectura religioasă a fost în evul mediu la fel de importantă ca și arhitectura militară. Nu întâmplător pe vechea stemă a orașului Sighișoara (aflată actualmente în Muzeul din Turnul cu Ceas) există deviza *Nomen Domini turris fortissimo* tradusă ca: *numele Domnului este cel mai tare turn*. Prima biserică parohială a fost, după legendă, lângă Scara Acoperită, unde se pot vedea și astăzi ruinele ei, nu mai veche de secolul al XIV-lea. Sunt prezentate astfel principalele unități de cult marcante la nivelul municipiului Sighișoara care au rezistat de-a lungul secolelor și care au o puternică amprentă asupra vieții etnice, culturale și religioase din municipiu.

TABEL 41 INSTITUȚII RELIGIOASE

INSTITUȚII RELIGIOASE	
Cultul ortodox	Biserica Ortodoxă din Cornești, Catedrala Ortodoxă, Biserica Buna Vestire din Hetiur, Biserica Intrarea Maicii Domnului în Biserică, Mănăstirea Sf. Dumitru, Biserica Acoperământul Maicii Domnului, Biserica Înălțarea Sfintei Cruci, Biserica Nașterea Maicii Domnului, Biserica Sf. Ioan Botezătorul, Biserica Sf. Treime, Capela Adormirea Maicii Domnului
Cultul catolic	Biserica Romano-Catolică Sfântul Iosif
Alte culte	Sinagoga, Biserica Reformată (Str. Lazăr Gheorghe 2), Biserica Unitariană, Biserica Luterană din Hetiur, Biserica evanghelică din Deal, Biserica fostei mănăstiri dominicane (luterană), Biserica Leproșilor ("Siechhof") (greco-catolică), Biserica Adventistă, Biserica Baptistă Betania, Biserica Nouapostolică, Biserica Penticostală Betel, Casa de Rugăciune Evanghelică, Sala Regatului Martorii lui Iehova

Sursa: https://www.biserici.org/index.php?menu=CU

O prezentare mai detaliată a unităților de cult cu valoare arhitecturală și culturală excepțională se regăsește în Anexa 3. Arhitectura reprezentativă a municipiului Sighișoara.

Având în vedere numărul impresionant de biserici existente pe teritoriul municipiului Sighișoara, multe dintre acestea având o deosebită valoare arhitecturală, culturală și istorică, nu ne putem raporta la cultura municipiului Sighișoara fără să ținem cont de importanța unităților de cult și dezvoltarea acestora. Biserica, pe tot parcursul istoriei, a fost martoră la dezvoltarea orașului și a reușit să caracterizeze societatea de care depinde astăzi orașul. Aceste unități de cult se întâlnesc nu numai la nivelul municipiului Sighișoara, Valea Târnavei Mari fiind renumită pentru bisericile fortificate, castelele și cetățile încărcate de istorie alături de rezervațiile naturale care completează peisajul. Bisericile de la Seleuș, Daneș, Criș, Apold, Cloașterf, Archita, Saschiz sau Nadeș, reprezintă un exemplu de unicitate aparte – nicăieri în lume nu se regăsesc atâtea biserici fortificate într-un perimetru atât de restrâns. Fiecare unitate de cult, prin arhitectura săsească specifică, cu arhitectura care îmbină elemente gotice și baroce, sunt impresionante pentru fiecare turist care se aventurează să descopere aceste locuri în acest ținut.

3.6.4. INFRASTRUCTURA TURISTICĂ

Rolul acestui capitol este de a identifica și de a evalua resursele turistice de care dispune municipiul Sighișoara. Fie că este vorba despre importante resurse de patrimoniu, fie că se remarcă oportunitățile de loisir din oraș și din împrejurimi, toate acestea stau la baza identității municipiului, având un rol semnificativ în conturarea imaginii de ansamblu a orașului și în sporirea gradului de atractivitate. Pentru o mai bună înțelegere a situației actuale, este evidențiată dinamica dezvoltării serviciilor în raport cu nevoia din teritoriu și sunt identificate valorile care prezintă potențial de a fi exploatate în vederea conturării unei

[157] Agenda Locală 21 – Planul Local de Dezvoltare Durabilă a municipiului Sighișoara, 2004.

identități turistice puternice a municipiului cu un grad ridicat de atractivitate atât pentru locuitori, cât și pentru vizitatori.

În ultimele decenii, sectorul turistic a demonstrat că poate contribui într-o mare măsură la dezvoltarea economică și la crearea unor locuri de muncă, fiind astfel un interlocutor pentru dialogul multicultural, incluziune socială și chiar dezvoltarea durabilă.

Dezvoltarea turismului atât ca modalitate de petrecere a timpului într-un mod plăcut, cât și ca servicii prestate în diverse etape ale unei călătorii turistice, reprezintă una dintre caracteristicile civilizației actuale, cu largi perspective de evoluție, fiind concomitent consecința și cauza unor schimbări economice, sociale, culturale și de mediu.

Notorietatea turistică a unei destinații se reflectă prin capacitatea locului de a-și optimiza gradul de atractivitate pentru rezidenți și vizitatori, în vederea satisfacerii cerințelor acestora prin servicii de calitate, inovatoare și atractive, dar și pentru a câștiga cote de piață pe piețele interne și globale, asigurând în același timp că resursele disponibile pentru sprijinirea turismului sunt utilizate eficient și într-un mod durabil.

Turismul permite astfel unei comunități să-și diversifice sursele de venit și să nu se bazeze pe o singură industrie. Pe lângă contribuția economică remarcabilă pe care poate să o aibă, turismul poate fi și o sursă de mândrie pentru comunitățile locale, ce le permite să-și dezvolte propria identitate comunitară, bazată pe patrimoniul și cultura acestora.

În același timp însă, turismul este o industrie extrem de competitivă, astfel că pentru ca o destinație să poată concura în mod eficient cu alte destinații, este necesar ca vizitatorii să beneficieze de servicii și experiențe de o calitate superioară. Acest lucru este deosebit de important mai ales în contextul actual în care tendințele de călătorie sunt în continuă schimbare.

Atractivitatea turistică este direct corelată cu atractivitate urbană, astfel că degradarea mediului fizic, a patrimoniului construit, a spațiilor verzi sau a spațiului public poate reprezenta un factor cu impact negativ semnificativ. Principiile unui turism atractiv constau în îmbunătățirea experiențelor turistice, îmbunătățirea eficienței gestionării resurselor, precum și maximizarea competitivității destinației cu accent pe aspecte durabile.

Nu în ultimul rând, contextul actual al pandemiei de COVID-19 a influențat viața oamenilor de pe tot globul, atât turiștii cât și toți cei care lucrează în acest sector fiind extrem de afectați. Restricțiile de călătorie impuse în contextul pandemiei de COVID-19 au decimat sectorul turismului, un actor important în economia municipiului Sighișoara.

Într-un timp record, pandemia a reușit să schimbe multe lucruri, iar cea mai mare provocare a fost de a identifica rapid și corect nevoile și soluțiile care trebuie să răspundă acestora. Din acest motiv, este important să analizăm activitatea turistică atât înainte de actuala criză sanitară, pentru a determina principalele tendințe înainte de această perioadă, cât și ca urmare a pandemiei COVID-19, care a adus și va continua să determine noi comportamente de călătorie ale turiștilor.

RESURSELE TURISTICE

Turismul este un factor important de dezvoltare economică și socială. Sectorul stimulează creșterea economică prin generarea de venituri, locuri de muncă și investiții în municipiul Sighișoara. Aceasta ajută la susținerea patrimoniului cultural și natural, oferă venituri pentru finanțarea facilităților și infrastructurii de care se bucură vizitatorii și rezidenții și promovează conștientizarea unei identități unice în lume, care se distinge prin diversitatea sa.

Resursele turistice existente atât la nivelul municipiului, cât și în împrejurimi, conturează un produs turistic complex, diversificat, cu un potențial deosebit de ridicat de a satisface nevoile de călătorie ale unor turiști cu interese variate.

Municipiul Sighișoara are resursele naturale și culturale necesare pentru a-și consolida și dezvolta statutul de atracție turistică de interes atât pe plan local și național, dar și internațional. Amplasarea favorabilă pe

care o are municipiul în cadrul circuitului așezărilor rurale și urbane cu patrimoniu cultural reprezentativ pentru cultura săsească, face ca acest municipiu să joace un rol important în dezvoltarea turistică regională.

Chiar dacă valorile arhitecturale și culturale sunt printre cele mai remarcabile, Sighișoara este de asemenea și deținătoarea unui patrimoniu natural prețios.

RESURSE NATURALE | Cele mai importante resurse de cadru natural prezente în municipiul Sighișoara sunt Râul Târnava Mare, precum și Rezervația „Stejarii Multiseculari de la Breite". Prezența râului Târnava Mare, ce străbate zona centrală a municipiului și totodată în legătură directă cu patrimoniul construit și cu Cetatea Sighișoara, generează un ansamblu complex de elemente, sub forma unei axe est-vest în zona centrală a localității, ce poate fi considerată o competență distinctivă a municipiului. În acest context, râul Târnava Mare are un potențial deosebit pentru activități recreative, sportive, culturale, pentru noi practici de activare a spațiilor urbane pentru locuitori, dar și pentru activități turistice.

O altă posibilă atracție este reprezentată de lacul Șercheș, aflat în proprietate privată și care din păcate nu este încă amenajat corespunzător. În prezent, resursele naturale cele mai însemnate pentru viața locuitorilor și cu un potențial ridicat de dezvoltare a activităților turistice sunt foarte puțin valorificate și exploatate, atât în cazul râului Târnava Mare, cât și în cazul lacului Șercheș.

Dealul Gării, Platoul Breite (Stejăriș) sunt locurile preferate de odihnă și agrement ale municipiului. În aceste zone se practică turismul de recreere, care reconstruiește o punte de legătură între om și natură, oferindu-i acestuia posibilitatea ca, într-un cadru nou, să se elibereze de presiunea vieții de zi cu zi.

Pe Platoul Breite de lângă Sighișoara se află cel mai mare, reprezentativ și bine conservat habitat de pajiște împădurită cu goruni și stejari multiseculari din centrul și estul Europei. Prin originea sa, platoul Breite este o pădure „modificată cultural", purtând atât amprenta culturii locale săsești de peste opt secole, cât și a unei naturi bogate și variate. Această origine dublă conferă rezervației Breite valori excepționale multiple – de la cele istorice, culturale și ecologice, până la cele estetice și emoționale. Atât din punctul de vedere al patrimoniului natural, cât și ca mărturie vie a istoriei orașului Sighișoara, Breite reprezintă o valoare unică în Europa. În Rezervația Breite există peste 600 de arbori cu vârste între 350 și 450 de ani, printre care și câteva exemplare care au atins venerabila vârstă de 800 de ani, fiind totodată "casa" mai multor specii de gândaci, fluturi de zi și de noapte, păsări, plante și animale locale, multe dintre aceste specii fiind chiar pe cale de dispariție.

Platoul Breite a fost de asemenea, pentru multa vreme cadrul perfect pentru *Skopationfest*, o veche sărbătoare câmpenească organizată de Școala Evanghelică din Sighișoara (în perioada Rusaliilor), cu defilări de sfârșit de an ale elevilor, muzica, dans, cântece si întreceri de tot felul.

În prezent, în cadrul Rezervației se pot realiza plimbări și excursii turistice, putând fi vizitate mai multe puncte de atracție precum Pasul Lupilor, cel mai bătrând stejar de pe Platoul Breite de aproape 800 de ani, una dintre puținele mlaștini care au mai rezistat în Rezervație, precum și o serie de specii de reptile și plante rare. De asemenea se poate opta și pentru traseul turistic Sighișoara – Platoul Breite – Stejărenii – Sighișoara[158], atât la pas, cât și pe bicicletă sau călare, fiind unul dintre traseele preferate de turiștii care ajung în această zonă.

Incluse parțial sau integral în cele patru situri NATURA 2000 (ROSPA0099 - Podișul Hârtibaciului, ROSPA0028 – Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului, ROSCI0227 Sighișoara – Târnava Mare și ROSCI0186 Pădurile de stejar pufos de pe Târnava Mare), pe teritoriul municipiului Sighișoara se regăsesc numeroase arii naturale de cu potențial turistic și de petrecere a timpului liber, în special ariile împădurite de pe Dealul Hulei, Dealul Arpașu (cu Pădurea Arpașu), Dealul Boilor, Dealul Strâmb, Dealul Bisericii, Dealul Gării, Dealul din Mijloc (cu Pădurea Șelimbeac), Dealul Rustic, Dealul Poienii, Dealul Șestinei, Dealul Brădet (cu Pădurea

158 https://visit-mures.com/c/plimbari-si-drumetii-in-natura/p/traseu-turistic-sighi%C8%99oara-platoul-breite-stej%C4%83renii-sighi%C8%99oara

Herțeș), Dealul Ciuhii, Dealul Volzân, Dealul Galben, Dealul Venchi (Pădurea Capu Pădurii), Dealul Viilor, Dealul Rusu (cu Pădurea Rusului) sau dealul pe care este amplasată Pădurea Bisericii.

RESURSE ANTROPICE | Reperul turistic cu cel mai mare potențial al municipiului este Cetatea Sighișoara, perimetru inclus în limitele Centrului Istoric Sighișoara - monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial - și parte a sitului urban Centrul Istoric al municipiului Sighișoara (monument istoric înscris în Lista Monumentelor Istorice în grupa A – valoare națională și internațională).

Parte a Patrimoniului Mondial (UNESCO) începând cu anul 1999, Centrul Istoric Sighișoara (monument istoric compus din cetatea medievală, Dealul Cetății și o porțiune a Orașului de Jos) este unul dintre punctele de atracție pentru turiștii din întreaga lume care vin să-i descopere farmecul descris în cronici și recreat în timpurile moderne în cele mai neașteptate moduri.

Cetatea Sighișoara – singura cetate locuită din România, una dintre cele mai importante cetăți medievale din Transilvania , a primit de-a lungul timpului apelative ca *Perla Transilvaniei*, *Mărgăritar al Transilvaniei* sau *Nürnberg transilvănean*.[159] Aceasta este și astăzi un veritabil oraș-muzeu[160], oferind vizitatorului modern șansa de a realiza o întoarcere în timp, în atmosfera medievală specifică teritoriului transilvănean colonizat de sași.

Printre cele mai atractive obiective turistice și culturale preferate de către turiști sunt Cetatea Sighișoara (cu patrimoniul arhitectural principal Piața Cetății, Turnul cu Ceas, Turnul Fierarilor, Biserica Mânăstirii, Primăria, Biserica Romano-Catolică, Turnul Cizmarilor, Turnul Croitorilor, Turnul Cojocarilor, Turnul Măcelarilor, Scara Școlarilor, Școala din Deal, Biserica din Deal, Turnul Frânghierilor, Cimitirul din Deal, Turnul Cositorarilor, Turnul Tăbăcarilor), Piața Hermann Oberth, Biserica Ortodoxă Sf. Treime, Biserica Leproșilor, Turnul la Chip și Gara Sighișoara.

Se constată însă faptul că există și o mare presiune turistică ce se pune asupra Cetății Sighișoara, cu un impact negativ asupra conservării patrimoniului construit de importanță universală. Este nevoie astfel de dezvoltarea și încurajarea unui turism durabil și sustenabil, bazat pe descentralizarea ofertei turistice printr-o varietate de atracții ce trebuie identificate și potențate la nivelul municipiului Sighișoara precum și a zonelor proximitatea acestuia, pentru a reduce presiunea asupra Cetății Sighișoara.

Astfel de inițiative se pot realiza și prin revalorizarea unor spații din Orașul de Jos, cartierul Cornești, cartierul Gării, cartierul Bărăgan (Târnava II) sau satul Hetiur, turiștii putând fi redirecționați către aceste zone cu ajutorul unor elemente cultural-artistice noi și cu o infrastructură verde dezvoltată care să le permită acestora un acces pe căi prietenoase cu mediul și cu orașul.

În ceea ce privește potențialul turistic antropic existent în vecinătatea municipiului Sighișoara, se remarcă Domeniul Dracula Daneș[161] situat în comuna Daneș, , la doar câțiva kilometrii de Cetatea Sighișoara. . *Bird watching*, călărie, relaxare la piscină, plimbări cu trăsura, vizionarea unor spectacole ecvestre sunt câteva dintre activitățile pe care această destinație turistică le oferă. În teritoriul extins, adiacent municipiului Sighișoara, patrimoniul antropic de interes turistic se concentrează în jurul cetăților și bisericilor fortificate, a satelor tradiționale săsești (Viscri, Saschiz, Cloașterf etc) și a elementelor culturale imateriale aparținând culturii săsești care în ultimii ani au căpătat o notorietate crescută atât în rândul turiștilor români cât și a turiștilor străini.

În ceea ce privește potențialul turistic natural existent în vecinătatea municipiului Sighișoara, se remarcă Rezervația de Stejar pufos localizată în satul Criș, comuna Daneș, fiind o rezervație naturală declarată pentru ocrotirea speciei *Quercus Pubescens.*

[159] https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/cetatea+medievala-00000D72
[160] https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/cetatea+medievala-00000D72
[161] https://dracul.ro/

TIPOLOGII DE TURISM

Pornind de la cele menționate anterior, se remarcă faptul că municipiul Sighișoara se bucură de un capital bogat de resurse turistice, concentrate într-o serie de areale cu potențial ridicat de dezvoltare, ce acoperă o gamă variată de atracții, de la elemente favorabile de cadru natural și de patrimoniu natural, la un patrimoniu cultural diversificat (atât material – monumente istorice, situri arheologice și instituții de cultură, cât și imaterial – meșteșuguri, tradiții, obiceiuri), dar și o paletă largă de activități de agrement. În acest context, pe teritoriul municipiului au fost identificate o serie de tipologii de turism practicabile sau cu potențial de dezvoltare.

TURISMUL CULTURAL | Conform World Travel Organisation, turismul cultural este definit ca fiind orice deplasare a unei persoane din motive esențial culturale cum ar fi circuitele turistice de studiu, artele performative (dansul, teatru, muzica etc.), circuitele culturale, călătoriile la festivaluri sau alte evenimente culturale, vizitele în locuri culturale și la monumente etc. Acest tip de turism abordează cultura unui loc, în special valorile ei artistice și se bazează pe resursele locale din categoria lăcașurilor de cult religios, a instituțiilor de cultură, a monumentelor istorice și a spațiilor cu potențial de valorificare culturală, inclusiv prin implicarea patrimoniul imaterial, care a devenit din ce în ce mai promovat.

În prezent, acest tip de turism este unul destul de bine dezvoltat în cadrul municipiului Sighișoara, având deja o notorietate conturată în rândul orașelor medievale. Oraș multicultural, multietnic, cu diversitate confesională și cu un bogat patrimoniu material și imaterial, Sighișoara prezintă un potențial deosebit pentru dezvoltarea turismului cultural.

Cu toate acestea, obiectivele culturale permanente au un potențial redus din această perspectivă, prezentând un interes relativ scăzut, raportat la interesele de călătorie ale unui turist. Având în vedere calitățile unice ale cetății și posibilitățile de exploatare, darea în folosință civilă și integrarea în circuitul turistic reprezintă o necesitate majoră pentru acest tip de turism.

Totodată, patrimoniul arheologic și istoric, astăzi insuficient explorat și exploatat, poate avea un rol foarte important în dezvoltarea turismului cultural prin produse turistice precum circuite istorice, investiții în infrastructura muzeală, evenimente culturale „reason-to-come” etc. O altă resursă potențială legată de stilul de viață local multietnic și multicultural, ce ar susține și celelalte forme de turism, o reprezintă gastronomia, care atrage din ce în ce mai mult interes în rândul turiștilor curioși de mâncăruri specifice locului.

Mai mult, evenimentele culturale și obiective culturale nepermanente au, de asemenea, un potențial ridicat din punct de vedere turistic. Pentru sporirea atractivității destinației pentru turismul de sejur este necesară dezvoltarea unor noi produse turistice atractive și oportunități diverse de petrecere a timpului liber, dar și o promovare mai accentuată a acestei zone, astfel încât să atragă un număr cât mai mare și o gamă cât mai variată de turiști.

TURISMUL RELIGIOS | Acest tip de turism implică din partea turiștilor un nivel de instruire și un grad de cultură ridicate care să permită aprecierea obiectivelor cultural-religioase din punct de vedere al arhitecturii, construcției, valorii, semnificațiilor spirituale și conținutului de obiecte de artă.

În cazul de față, din cauza emigrării sașilor transilvăneni, numărul enoriașilor a scăzut drastic, astfel încât multe dintre biserici nu mai sunt folosite deloc sau numai foarte rar.

Cu toate acestea, turismul religios alături de cel cultural, pun în valoare peisajul bisericilor fortificate din Transilvania. Timp de secole ele au reprezentat centrul religios și cultural al comunităților în special rurale. După o perioadă de peste 800 de ani, în ultimele decenii, majoritatea sașilor transilvăneni a părăsit regiunea. Astfel, astăzi se pune problema viitorului bisericilor fortificate, a acestei moșteniri de valoare universală, care face parte din Lista Patrimoniului Mondial.

ECOTURISMUL | Reprezintă acea formă de turism în care activitatea de a petrece vacanța se realizează în mijlocul naturii, prin întoarcerea la viața și obiceiurile tradiționale. Acest tip de turism se referă la toate activitățile ocazionate de petrecere a unei perioade de timp determinate în mediul rural, mijlocul de cazare

fiind fie gospodăria țărănească, fie echipamente turistice generale cum sunt hanurile, hotelurile, popasurile etc., fiind bazat pe cunoașterea comunităților locale din aceste zone. Acest tip de turism îmbrățișează toate activitățile turistice derulate în zonele agroturistice din împrejurimi, având drept scop valorificarea potențialului natural și uman al satelor săsești. Deși județul Mureș nu este în general menționat ca destinație agroturistică, punctele de interes precum satele rurale săsești din apropierea municipiului Sighișoara sunt foarte căutate.

Tot mai mulți turiști caută experiențe inedite, când aleg să-și petreacă un sejur în astfel de zone. Sectorul de agrement și de petrecere a timpului liber este o verigă importantă în dezvoltarea și promovarea conceptului de ecoturism, acesta fiind extrem de ofertant, fie că ne referim la ospitalitatea specifică pensiunilor, la condițiile de relaxare și serviciile de agrement, la gastronomie sau la promovarea meșteșugurilor și comunităților locale, oamenii putând astfel alege pachete integrate diverse de a petrece vacanța.

Festivalurile tradiționale organizate în mediul rural sunt un bun prilej de promovare a localităților drept destinații turistice. Ecoturismul nu înseamnă doar ospitalitatea specifică pensiunilor, ci reprezintă mult mai mult decât atât. Meșteșugurile, patrimoniul natural și istoric, gastronomia, folclorul, portul popular reprezintă elemente care, incluse într-un program care beneficiază de o bună promovare, contribuie decisiv la dezvoltarea comunităților locale.

Pentru turiștii cu experiență, există trasee ecvestre în natură, prin sate și trasee ce includ vizitarea diferitor obiective turistice. Aceștia pot urca pe munte, se pot plimba pe cursul unui râu, pot călări peste văi, dealuri și câmpii. În vecinătatea municipiului Sighișoara, unul dintre cele mai mari centre care oferă o experiență a turismului ecvestru este și Centrul Ecvestru Dracula Daneș care se află în imediata apropiere a Pensiunii Dracula Daneș. Aici se pot organiza chiar și evenimente ecvestre, prezentând diverse rase de cai și elemente din dresajul clasic European, în marele manej acoperit al Centrului de Excelență Ecvestră.

TURISMUL SPORTIV | Deși acest tip de turism nu este unul foarte cunoscut pentru municipiul Sighișoara, există o serie de trasee excelente și preferate de amatorii de *Mountain Biking* cărora le place să se aventureze pe Colinele Transilvaniei.

De asemenea, Festivalul Transilvania Bike Trails Race (TBT Race)[162], aflat în anul 2019 la ediția a VI-a a avut ca scop lansarea și promovarea rețelei de trasee de bicicletă ce leagă satele săsești din zona Târnava Mare cu Sighișoara. Traseele parcurg atât zone special amenajate din rețeaua de poteci cât și dealuri cu iarba, drumuri forestiere, ulițe din satele vechi etc. Traseele de concurs trec prin curțile bisericilor fortificate, iar cel lung chiar prin cetatea Saschiz. În fiecare an, concursul propune startul din alt sat din zonă, pentru a promova în mod corect fiecare localitate în parte.

Traseele sunt pietruite pentru a se evita producerea de noroi, sunt ușor de urmărit, sunt construite în proporție de 80% prin pădure și pot fi utilizate pe toată perioada anului, exceptând perioadele cu zăpadă, fiind astfel favorabil promovării turismului pe tot parcursul anului în municipiul Sighișoara și în satele din apropiere.

TURISMUL DE WEEKEND | Această formă de turism se desfășoară ca un sejur scurt, de obicei cuprins între 2-4 zile, în care se pot vizita mai multe obiective. Pe lângă acestea, turismul cultural și turismul religios pot face parte din acest tip de turism și pot cuprinde o gamă diversificată de activități pentru petrecerea plăcută a timpului liber de către turiști. Acestea pot fi reprezentate de activități scurte, de la plimbarea prin oraș la drumeții, itinerarii ecumenice sau un circuit al cetăților medievale.

Municipiul Sighișoara este favorizat de poziția sa, fiind foarte apropiat de puncte importante din județul Mureș ce oferă noi perspective de dezvoltare turistică și anume[163]:

[162] https://tbtrace.ro/tbt-race/

[163] https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/imprejurimile+sighisoarei-00001AE6

- La 6 km de Sighișoara, pe DN13, există comuna Albești unde, în 1848, armata maghiară condusă de generalul Bem a fost înfrântă de trupele țariste. Aici se poate vizita Casa memorială „Petofi Sandor”, inaugurată în 1904, închinată vieții și activității poetului revoluționar, luptător împotriva tiraniei și exploatării nobiliare Petofi Sandor;
- La 9 km de Sighișoara, pe DN 106, în comuna Șaeș poate fi vizitata Biserica ce datează încă din secolul al XIV-lea ce își menține și astăzi într-o stare perfectă de conservare, pictura realizată în anul 1520, ce prezintă influențe ale Renașterii;
- La aproximativ 15 km se poate ajunge în comuna Apold unde e poate vizita Biserica fortificată construită din secolul al XV-lea alături de zidul și turnurile de apărare;
- La aproximativ 24 km de Sighișoara se ajunge in satul Mălâncrav. Aici se poate vizita Biserica fortificată Mălâncrav, ctitorie a familiei nobiliare Apafi, construită în jurul anului 1350, fiind considerată un monument specific goticului transilvănean;
- La 20 km de Sighișoara, pe DN13 (E60), în direcția Brașov, se află comuna Saschiz, centru meșteșugăresc activ încă din secolul al XVI-lea, vestit mai ales prin breasla olarilor. În localitate pot fi vizitate Cetatea țărănească și Biserica fortificată, aceasta din urmă fiind una dintre cele mai reprezentative și cele mai vechi construcții de acest gen din țară.

În aceste condiții, municipiul Sighișoara trebuie să profite de prezența turiștilor care îl tranzitează pentru a ajunge la aceste locuri și să folosească acest avantaj, astfel încât turiștii care vin în oraș să poată alege dintr-o ofertă variată de activități, inclusiv să petreacă câteva ore și în împrejurimi.

Cu toate acestea, s-a remarcat faptul că în sezonul estival, numărul foarte mare de turiști concentrați în special în Cetate pun de multe ori în dificultate accesul locuitorilor la o serie de dotări, fiind nevoie de o dispersare a turiștilor și în alte zone ale municipiului și pentru creșterea calității serviciilor turistice concomitent cu creșterea calității vieții în cetate pentru locuitori.

Mai mult, comerțul stradal neorganizat și lipsa unui regulament care să reglementeze activitatea micilor antreprenori care își pun standurile pe trotuare reprezintă o altă problemă pentru imaginea de ansamblu a cetății. În urma consultării actorilor locali relevanți, s-a recomandat realizarea unor standuri cu un design adecvat, care să se integreze armonios în peisajul urban al municipiului Sighișoara și pe care Primăria Municipiului Sighișoara să le poată închiria celor care doresc să facă comerț stradal, în special micilor meșteșugari care doresc să promoveze valorile și breslele sighișorene.

În general, turismul este considerat o sursă de dezvoltare economică atât la nivel local, cât și la nivel regional. Acesta oferă posibilitatea dezvoltării și creării unui cadru propice pentru valorificarea diverselor oportunități de inițiative antreprenoriale, dar și pentru acțiuni noi din partea administrației publice. În cazul de față, aceste tipologii de turism sunt în prezent accesate de vizitatori care au o perioadă relativ scurtă de ședere sau care nu înnoptează pe o perioadă foarte lungă sau deloc în oraș.

În vederea sporirii atractivității destinației pentru turismul de tip city-break sau de sejur este necesară dezvoltarea unor noi produse turistice atractive și o promovare mai accentuată a destinației, astfel încât să atragă un număr cât mai mare și o gamă cât mai variată de turiști, care să găsească aici diverse oportunități inedite de petrecere a timpului liber. Este necesară de asemenea realizarea unui studiu de segmentare a pieței turistice și de identificare a tipologiilor de turiști ideali, acest lucru fiind foarte important pentru dezvoltarea produselor turistice și canalelor de promovare potrivite pentru interesele vizitatorilor doriți în cadrul destinației.

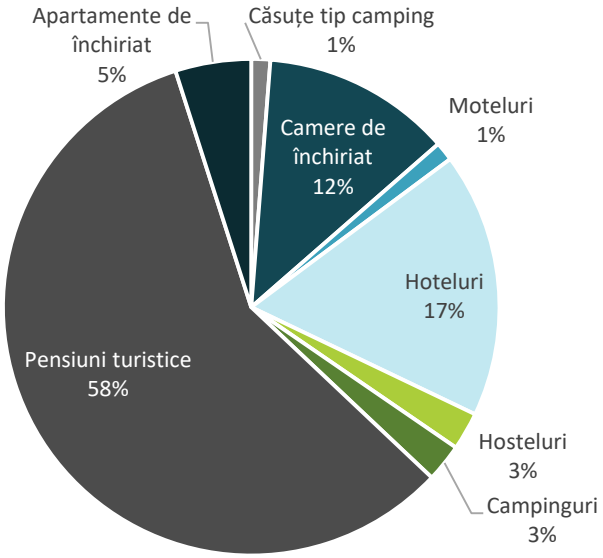
INFRASTRUCTURA TURISTICĂ

INFRASTRUCTURA DE CAZARE | În ceea ce privește infrastructura turistică ce susține activitățile turistice, aceasta este alcătuită în primul rând din unitățile de cazare existente pe teritoriul municipiului Sighișoara.

La nivelul anului 2021 în Sighișoara sunt clasificate 81[164] de astfel de structuri, totalizând o capacitate de 1.975 locuri.

Din totalul acestor structuri, cea mai mare pondere este reprezentată de structura pensiunilor turistice care însumează 47 de unități de cazare, cu o capacitate de 723 de locuri de cazare, urmată de structura hotelieră, cu 14 unități de cazare care beneficiază de o capacitate de 813 locuri de cazare pentru anul 2021. Sunt înregistrate în același timp și un număr de 10 unități de tip camere de închiriat, cu o capacitate de 73 de locuri de cazare și 4 unități de tip apartamente de închiriat, cu o capacitate de 46 de locuri de cazare.

FIGURĂ 115 NUMĂRUL DE UNITĂȚI DE CAZARE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, DUPĂ TIPOLOGIA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ, 2021, MINISTERUL TURISMULUI

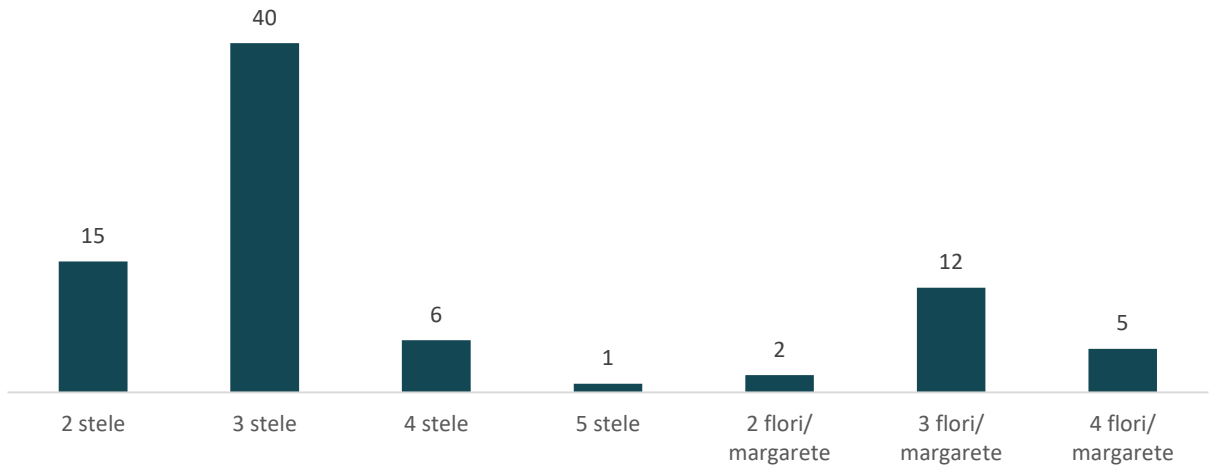
Sursa: Baza de date Ministerul Turismului

Prezența hostel-urilor și a camping-urilor este una redusă, fiind înregistrate doar 2 astfel de structuri pentru fiecare, cu o capacitate de cazare de 57 de locuri în cazul hostel-urilor și de 202 locuri de cazare în cazul camping-urilor.

Cea mai redusă pondere este reprezentată de structura motelurile și a căsuțelor de tip camping, existând la nivelul anului 2021 o singură structură de acest fel pentru ambele cazuri, cu o capacitate totală de 46 de locuri în cazul motelului, respectiv 15 locuri în cazul căsuței de tip camping.

[164] Date actualizate pe 29.01.2021

FIGURĂ 116 NUMĂRUL DE UNITĂȚI DE CAZARE CLASIFICATE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, PE CATEGORII DE CONFORT, 2020

Sursa: Baza de date Ministerul Turismului

În același timp, o analiză mai detaliată asupra unităților de cazare realizată pe baza datelor puse la dispoziție de Ministerul Turismului, arată un top al primelor 10 unități de cazare, după capacitate. În mare parte în acest clasament se află unități de cazare de tip hotel cu 4 și 3 stele, precum și unități de tipul camping de 2 stele.

TABEL 42 TOP AL CELOR MAI MARI UNITĂȚI DE CAZARE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, NUMĂR LOCURI 2021, MINISTERUL TURISMULUI

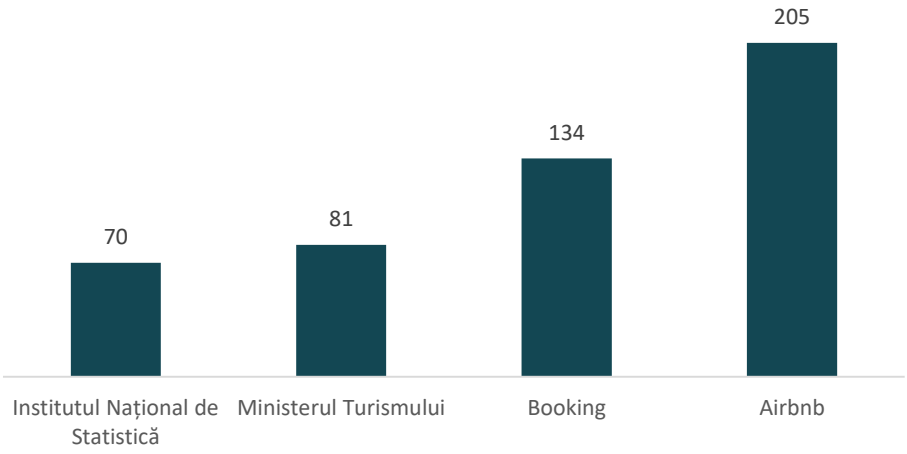
CLASAMENT	TIP UNITATE	NUME UNITATE	CATEGORIE	NUMĂR LOCURI
1	Hotel	Double Tree by Hilton Sighișoara - Cavaler	4 stele	145
2	Camping	Aquaris	2 stele	110
3	Hotel	Mercure Sighișoara Binderbubi Hotel&SPA	4 stele	103
4	Camping	Vila Franka	2 stele	92
5	Hotel	Korona	4 stele	76
6	Hotel	Central Park	4 stele	66
7	Hotel	Sighișoara	3 stele	64
8	Hotel	Rex	3 stele	60
9	Hotel	Casa Wagner	3 stele	59
10	Hotel	Imperial	3 stele	52

Sursa: Baza de date Ministerul Turismului

Diversitatea ofertei de cazare este vizibilă și la nivelul distribuției unităților de cazare clasificate pe categoriile de confort, în cadrul căreia predomină structurile de 3 stele (40 de unități) și 3 flori/margarete (12 unități). În ceea ce privește unitățile de cazare cu un grad superior de confort, pe teritoriul municipiului se înregistrează 6 unități de 4 stele și 1 unitate de 5 stele, respectiv 5 unități de 4 flori/margarete.

În ceea ce privește oferta structurilor de cazare în municipiul Sighișoara, prin sondarea portalurilor web care intermediază servicii de cazare (Booking și Airbnb), se constată un număr diferit de înregistrări ale unităților de cazare față de datele disponibile în bazele de date ale Ministerului Turismului sau ale Institutului Național de Statistică, Airbnb înregistrând un număr de 205 unități de cazare, iar Booking un număr de 134 unități de cazare.

FIGURĂ 117 NUMĂRUL DE STRUCTURI DE CAZARE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, COMPARAȚIE MINISTERUL TURISMULUI - INS - BOOKING - AIRBNB, 2020

Sursa: Baza de date INS TEMPO, baza de date Ministerul Turismului, Booking și Airbnb

În același timp, dacă este să verificăm platformele în perioadele cele mai aglomerate ale sezonului estival, respectiv lunile de vară iunie, iulie sau august, observăm că numărul acestor structuri este unul mult mai scăzut. Un astfel de exemplu este în cazul platformei Airbnb unde, pentru luna iulie au fost găsite doar 135 de structuri de cazare, iar în cazul platformei Booking, pentru aceeași perioadă, sunt înregistrate doar 75 de proprietăți. Acest lucru este datorat și faptului că multe dintre proprietățile existente sunt deja rezervate pentru perioada respectivă.

Cu toate acestea, aceste doua platforme din urmă aduc un aport semnificativ la oferta turistică din Sighișoara prin diversificarea tipologiilor de structuri disponibile la nivelul orașului.

La nivelul capacității de cazare turistice existente în structurile autorizate pentru anul 2020, conform datelor analizate de pe site-ul Ministerul Turismului, la nivelul municipiului Sighișoara s-a înregistrat un total de 1.975 de locuri de cazare, cu 28 de locuri mai puține față de datele analizate de pe site-ul Institutului Național de Statistică.

Cu toate acestea, datele de pe site-ul Institutului Național de Statistică au fost utilizate pentru a observa tendința generală din ultimii ani în ceea ce privește oferta de cazare turistică în municipiul Sighișoara, această baze de date oferind posibilitatea de a urmări și evoluția în timp a indicatorilor.

TABEL 43 CAPACITATEA DE CAZARE TURISTICĂ EXISTENTĂ PE TIPURI DE STRUCTURI TURISTICE, NR. LOCURI, 2010-2020

STRUCTURI DE CAZARE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hoteluri	349	671	675	675	745	734	758	806	808	857	857
Hosteluri	67	67	67	67	67	57	57	57	57	155	155
Moteluri	-	54	54	54	54	50	46	46	49	49	49
Bungalouri	224	224	224	224	224	224	224	224	224	224	224
Campinguri	-	-	-	-	-	-	-	100	100	100	100
Pensiuni turistice	419	337	425	476	605	642	741	631	651	618	618
Pensiuni agroturistice	-	24	24	-	-	22	22	22	-	-	-
TOTAL	1.059	1.377	1.469	1.496	1.695	1.729	1.848	1.886	1.889	2.003	2.003

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Se poate observa astfel un trend pozitiv în ceea ce privește capacitatea de cazare turistică existentă pe tipurile de structuri de primire turistică existente la nivelul municipiului Sighișoara, fiind astfel vorba despre o creștere de aproximativ 89.14%, respectiv cu aproape 950 mai multe locuri de cazare în anul 2020, față de anul 2010 când se înregistrau doar 1.059 locuri.

De asemenea, în ultimii ani, întreprinzătorii locali au intuit potențialul imens al turismului și au construit, amenajat și dotat numeroase structuri de cazare turistică – hoteluri, pensiuni, moteluri, campinguri, precum și o ofertă mai modernă de închiriat apartamente sau camere în regim hotelier. Acestea sunt localizate în special în zona Cetății Sighișoara, dar și în zonele limitrofe, valorificând astfel frumusețea împrejurimilor pitorești, cu bogate și valoroase monumente istorice și arhitecturale ale Sighișoarei.

REȚEAUA DE TRASEE TURISTICE ȘI TRASEE TEMATICE | La nivelul municipiului Sighișoara și a zonelor învecinate, o componentă importantă a infrastructurii turistice este reprezentată de traseele de drumeție și traseele de biciclete. Un astfel de exemplu este și rețeaua de trasee din Colinele Transilvaniei care s-a extins rapid în ultimii ani, astfel încât în prezent ea însumează peste 500 km de trasee marcate pentru bicicletă și drumeție. Ele fac legătura între 50 de sate săsești, unele dintre ele cu biserici fortificate, monumente istorice înscrise în Lista Patrimoniului Mondial, și urmează vechi drumuri medievale, drumuri județene, forestiere, agricole și poteci.[165]

În 2015, Asociația Mioritics și WWF România inaugurau o rețea de trasee de biciclete și de drumeție care străbat situl Natura 2000 Podișul Hârtibaciului – Târnava Mare din Transilvania și care avea o lungime totală atunci de 229 km. Traseele trec prin 26 de sate cu biserici fortificate și prin Sighisoara, leagă 3 monumente UNESCO de la Sighișoara, Viscri și Saschiz și traversează arii naturale protejate de importanță europeană și națională (cum este Rezervația de stejari seculari de la Breite). Lucrările au fost realizate de Asociația Mioritics în perioada septembrie 2013 – februarie 2015, în cadrul proiectului coordonat de WWF „Pentru Natură și Comunități Locale – Bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu – Târnava Mare – Olt". Lucrările au inclus verificarea, testarea și curățarea drumurilor și potecilor existente, selecția drumurilor și potecilor ce au fost marcate, identificarea punctelor de interes pentru turiști, aplicarea marcajelor (roșu și albastru, bandă, cruce și triunghi), înregistrarea track-urilor GPS, realizarea hărților și a

[165] https://www.eco-romania.ro/colinele-transilvaniei/trasee-de-drumetie-si-bicicleta-in-colinele-transilvaniei/

panourilor informative și a săgeților indicatoare.[166] Cu toate că este o zonă colinară, traseele din destinație pot fi în unele cazuri destul de solicitante, unele dintre ele fiind comparabile cu traseele montane de cicloturism. Există și variante mai ușoare, potrivite pentru familii cu copii sau pentru cei mai puțin antrenați.

Turiștii au astfel ocazia să observe în călătoria lor practici agricole tradiționale care întrețin de sute de ani pajiști cu cea mai diversă floră din Europa (conform părerilor experților străini care vizitează această zonă în mod regulat), să se bucure de priveliști deluroase și pline de felurite elemente naturale și semi-naturale – fânețe, pășuni cu arbori seculari, păduri, lacuri, să savureze produsele locale tradiționale, să descopere frumusețea și istoria satelor cu moștenire săsească.

De asemenea, rețeaua de trasee are o foarte importantă miză socio-economică, ea reprezintă un „produs" în jurul căruia localnicii își pot dezvolta o ofertă de ecoturism, agroturism sau turism activ, ca sursă de venit principală sau suplimentară. În felul acesta, ei vor avea o motivație mai puternică de a proteja biodiversitatea și de a păstra practicile și tradițiile agricole și culinare, într-un context economic și politic din ce în ce mai dificil pentru micii producători.

Un alt traseu foarte important pentru municipiul Sighișoara, era și cel al mocăniței, respectiv calea ferată îngustă de pe valea Hârtibaciului, care lega orașele Sibiu și Sighișoara, traversând orașul Agnita; tronsonul Agnita-Sighișoara a fost desființat în 1965. Ultimul tren a circulat în anul 2001, de atunci linia fiind trecută în conservare, dar un consorțiu local face demersuri pentru refacerea ei în scop turistic. Există de asemenea interes și din partea unor voluntari ajutați de un grup de britanici care au înființat Asociația Prietenii Mocăniței, care încearcă în prezent să restaureze și să conserve ce a mai rămas din fosta linie îngustă dintre Sibiu și Agnita. Începând din anul 2021, în urma unui demers sprijinit de Asociația Prietenii Mocăniței, a fost reluată circulația mocăniței pe Valea Hârtibaciului, între Cornățel și Hosman, circulație operată de SC Calea Ferată Îngustă SRL[167].

Istoria acestui traseu începe odată cu trasarea liniilor principale de cale ferată din Transilvania la sfârșitul secolului al XIX-lea, când conducerea Imperiului Austro-Ungar a decis să încurajeze inițiativele private locale pentru construirea de linii secundare care să deservească principalele stații de pe liniile magistrale și care să ajute la dezvoltarea zonelor rurale, atât prin asigurarea transportului de călători, cât mai ales pentru transportul produsele agricole și forestiere. În fața gării din Sighișoara se află o copie a vechii locomotive cu aburi care opera pe traseul de cale ferată îngustă dintre Sibiu și Sighișoara (locomotiva originală se află în municipiul Sibiu) și despre care se spune că atingea o viteză maximă de 30 km/h.

Mai mult, Sighișoara a obținut de-a lungul timpului datorită celor două influențe ale minorităților, a germanilor și a ungurilor, un caracter multicultural unic și cu aceasta și o deschidere către alte orașe europene fapt ce pune accept pe crearea unor posibile parteneriate cu alte orașe internaționale. Multiculturalitatea este definită ca fiind însumarea mai multor caracteristici, credințe, convingeri și orientări ale indivizilor, într-un spațiu relativ restrâns, dar care oferă unei comunități o serie de caracteristici distinctive – materiale, spirituale, intelectuale, artistice, valori, tradiții și credințe, care pot ajuta la crearea unor conexiuni favorabile municipiului.

Multiculturalitatea Sighișoarei se reflectă și în relațiile cu diferite orașe din Europa în cadrul cărora se desfășoară de foarte mulți ani schimburi de experiență prin intermediul instituțiilor de învățământ. Aceste schimburi de experiență oferă posibilitatea participanților de a cunoaște alte realități decât cele care le sunt familiare, de a descoperi civilizații și culturi europene, precum și de a-și dezvolta abilitățile de comunicare în alte limbi străine. În prezent, municipiul Sighișoara are ca orașe înfrățite și partenere următoarele orașe: Blois (Franța), Città di Castello (Italia), Dinkelsbühl (Germania), Kiskunfélegyháza (Ungaria) și Zamosc (Polonia).

[166] https://wwf.panda.org/wwf_news/?245450/S-au-inaugurat-229-km-de-trasee-de-biciclet-i-drumeie-n-Podiul-Hrtibaciului-din-Transilvania

[167] https://clubferoviar.ro/mocanita-de-pe-valea-hartibaciului/

O posibilitate de creștere a avantajului competitiv al unei destinații turistice poate fi reprezentat și de realizarea de parteneriate cu alte destinații similare. O astfel de inițiativă poate fi aplicată în cazul Sighișoarei și a orașului Verona, deoarece ele sunt potrivite pentru asemenea abordare datorită importanței lor istorice, arhitecturale și dotărilor turistice, însă astfel de inițiative se pot realiza și cu alte orașe. Aceste tipuri de parteneriate se pot realiza pe baza unei colaborări de tipul City2City, susținută de instituții internaționale ca Organizația Mondială a Orașelor Patrimoniu și UNESCO, sau printr-o inițiativă comună cunoscută ca „orașe înfrățite", ambele metode având ca obiectiv de bază o colaborare între administrațiile locale concretizată într-un schimb know-how în managementul destinațiilor istorice, într-o expertiză și o cooperare pentru dezvoltarea durabilă a orașelor. La nivel național există posibilitatea realizării unor parteneriate cu UAT-uri care prezintă caracteristici culturale săsești similare municipiului Sighișoara, fie că este vorba de centre urbane – în acest caz fiind recomandată realizarea unei rețele a burgurilor săsești (Sighișoara, Sibiu, Brașov, Bistrița, Mediaș, Cluj Napoca, Sebeș ș.a.) –, fie că este vorba de așezări rurale – în acest caz fiind recomandată dezvoltarea proiectelor care înglobează satele din partea de sud a Transilvaniei (Viscri, Criț, Saschiz, Cloașterf, Biertan etc).

CIRCULAȚIA ȘI PERFORMANȚA TURISTICĂ

Sighișoara, supranumită „Perla Medievală a României" de către promotori turistici, este situată în centrul Transilvaniei, la 120 de km de Brașov și 55 km de Târgul-Mureș și este printre puținele cetăți medievale locuite din Europa, dar și singura cetate medievală locuită din România, cu o imagine aparte, fiind un oraș mic care poate fascina orice turist iubitor de istorie, arhitectură și cultură locală săsească.

În ceea ce privește circulația turistică, la nivel local, municipiul Sighișoara se află pe locul al 3-lea în ceea ce privește numărul total de sosiri ale turiștilor în anul 2019 în județul Mureș, având un total de 108.360 de persoane înregistrate. Pe primul loc se află municipiul Târgu Mureș cu un total de 187.976 de persoane, urmat de orașul Sovata pe locul 2, cu un total de 134.842 de mii de turiști înregistrați.

Pe plan local, în ceea ce privește circulația turistică în perioada 2010-2019, aceasta înregistrează o tendință de creștere. Atât numărul de sosiri, cât și numărul de înnoptări ale turiștilor au crescut considerabil, în medie cu 203.30% respectiv 235.98% în ultimii ani. De asemenea, durata medie de ședere a turiștilor înregistrează în acest interval o ușoară tendință de creștere de aproximativ 10,77%, în timp ce indicele de utilizare a capacității de cazare înregistrează și el o creștere de 110,71% față de anul 2010, pus în general pe fondul ritmului mai scăzut de dezvoltare a structurilor de cazare din ultima perioadă, dar și pe deschiderea orașului spre turiștii dornici să viziteze acest oraș medieval.

TABEL 44 EVOLUȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI AI CIRCULAȚIEI TURISTICE, 2010-2019

ANUL	SOSIRI ALE TURIȘTILOR	ÎNNOPTĂRI ALE TURIȘTILOR	DURATA MEDIE DE ȘEDERE	INDICELE DE UTILIZARE AL CAPACITĂȚII DE CAZARE
2010	35.727	49.928	1,40	15,97%
2011	51.161	67.660	1,32	19,41%
2012	62.693	80.014	1,28	19,43%
2013	66.211	84.000	1,27	19,16%
2014	75.008	108.108	1,44	23,28%
2015	94.247	132.782	1,41	27,36%
2016	101.067	134.711	1,33	27,87%
2017	106.108	151.354	1,43	30,62%
2018	108.699	155.200	1,43	32,53%

ANUL	SOSIRI ALE TURIȘTILOR	ÎNNOPTĂRI ALE TURIȘTILOR	DURATA MEDIE DE ȘEDERE	INDICELE DE UTILIZARE AL CAPACITĂȚII DE CAZARE
2019	108.360	167.746	1,55	33,65%
EVOLUȚIE	203,30%	235,98%	10,77%	110,71%

Sursa: Baza de date INS TEMPO

În ceea ce privește sezonalitatea activității turistice în municipiul Sighișoara, la nivelul anului 2019, se remarcă faptul că lunile cu cele mai mari fluxuri turistice sunt lunile iulie, august și septembrie. Această perioadă de vârf este marcată de prezența accentuată a turismului cultural și ecumenic sau de tranzit, predominant în perioada aceasta a anului. La polul opus se află lunile de iarnă decembrie, ianuarie și februarie, fapt ce indică necesitatea diversificării ofertei turistice, astfel încât aceasta să acopere activități ce pot fi practicate pe tot parcursul anului. Cu toate acestea, în perioada lunii decembrie, durata medie de ședere a turiștilor a fost una destul de ridicată, iar în cazul indicelui de utilizare a capacității de cazare se constată faptul că în perioada de vârf, acesta ajunge la aproape 60% din capacitatea de cazare, ceea ce înseamnă că există perioade în care căutarea unui loc de cazare poate deveni destul de dificilă.

TABEL 45 SEZONALITATEA ACTIVITĂȚII TURISTICE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019 VS. 2020

LUNA ANULUI 2019	SOSIRI ALE TURIȘTILOR	ÎNNOPTĂRI ALE TURIȘTILOR	DURATA MEDIE DE ȘEDERE	INDICELE DE UTILIZARE A CAPACITĂȚII DE CAZARE	GRADUL DE UTILIZARE TURISTICĂ[168]
Ianuarie	3.758	5.921	1,58	16,03%	0,36%
Februarie	4.115	6.075	1,48	18,43%	0,44%
Martie	5.691	9.416	1,65	22,95%	0,55%
Aprilie	8.693	12.818	1,47	32,34%	0,86%
Mai	10.552	14.931	1,41	35,68%	1,01%
Iunie	9.897	14.895	1,51	34,08%	0,98%
Iulie	11.218	20.305	1,81	43,61%	1,09%
August	14.242	23.578	1,66	58,28%	1,37%
Septembrie	13.972	19.203	1,37	45,20%	1,39%
Octombrie	11.698	17.273	1,48	39,74%	1,12%
Noiembrie	7.954	12.413	1,56	29,81%	0,79%
Decembrie	5.540	9.435	1,70	24,59%	0,53%

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Deși anul 2020 nu a fost unul propice circulației turistice, dat fiind contextul pandemiei de COVID-19 și al limitărilor de circulație, observăm totuși că lunile iulie, august și septembrie au fost lunile care au înregistrat cele mai ridicate fluxuri turistice. Cu toate acestea, datele arată că atât numărul turiștilor sosiți, cât și numărul de înnoptări, a reprezentat în general cam jumătate din valoarea care s-a înregistrat în anul 2019 în aceleași luni.

[168] Gradul de utilizare turistică reprezintă ponderea numărului mediu zilnic de turiști, raportat la numărul de locuitori ai județului

TABEL 46 SEZONALITATEA ACTIVITĂȚII TURISTICE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019 VS. 2020

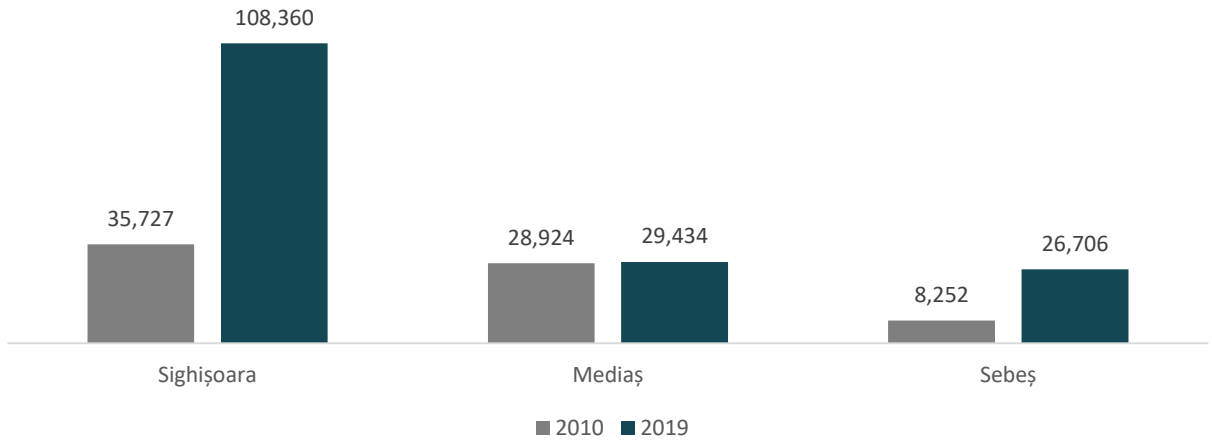
LUNA ANULUI	SOSIRI ALE TURIȘTILOR 2019	SOSIRI ALE TURIȘTILOR 2020	ÎNNOPTĂRI ALE TURIȘTILOR 2019	ÎNNOPTĂRI ALE TURIȘTILOR 2020	DURATA MEDIE DE ȘEDERE 2019	DURATA MEDIE DE ȘEDERE 2020
Ianuarie	3.758	4.685	5.921	7.884	1,58	1,68
Februarie	4.115	3.434	6.075	5.196	1,48	1,51
Martie	5.691	1.609	9.416	2.427	1,65	1,51
Aprilie	8.693	-	12.818	-	1,47	-
Mai	10.552	-	14.931	-	1,41	-
Iunie	9.897	832	14.895	1.197	1,51	1,44
Iulie	11.218	6.377	20.305	9.871	1,81	1,55
August	14.242	12.814	23.578	19.890	1,66	1,55
Septembrie	13.972	7.673	19.203	11.632	1,37	1,52
Octombrie	11.698	5.651	17.273	8.326	1,48	1,47
Noiembrie	7.954	2.510	12.413	4.041	1,56	1,61
Decembrie	5.540	1.579	9.435	2.477	1,70	1,57

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Analizând performanța turistică din punct de vedere comparativ, se remarcă faptul că municipiul Sighișoara atrage anual un număr mult mai ridicat de turiști (în jur de 100 de mii), față de municipii precum Mediaș sau Sebeș care au înregistrat pentru anul 2019 un număr de aproximativ 26-29 de mii de sosiri.

Prin această comparație se poate observa modul cum orașe asemănătoare ca dimensiune și ca tipologie – toate fiind orașe medievale dezvoltate, au evoluat în perioada 2010-2019 din punct de vedere al numărului de turiști sosiți. Acest lucru arată și preferințele turiștilor în alegerea destinațiilor de petrecere a vacanțelor, municipiul Sighișoara fiind printre orașele medievale preferate de aceștia.

FIGURĂ 118 NUMĂRUL DE SOSIRI ÎN ANUL 2010 VS. 2019 ÎNTRE ORAȘE SIGHIȘOARA, MEDIAȘ ȘI SEBEȘ

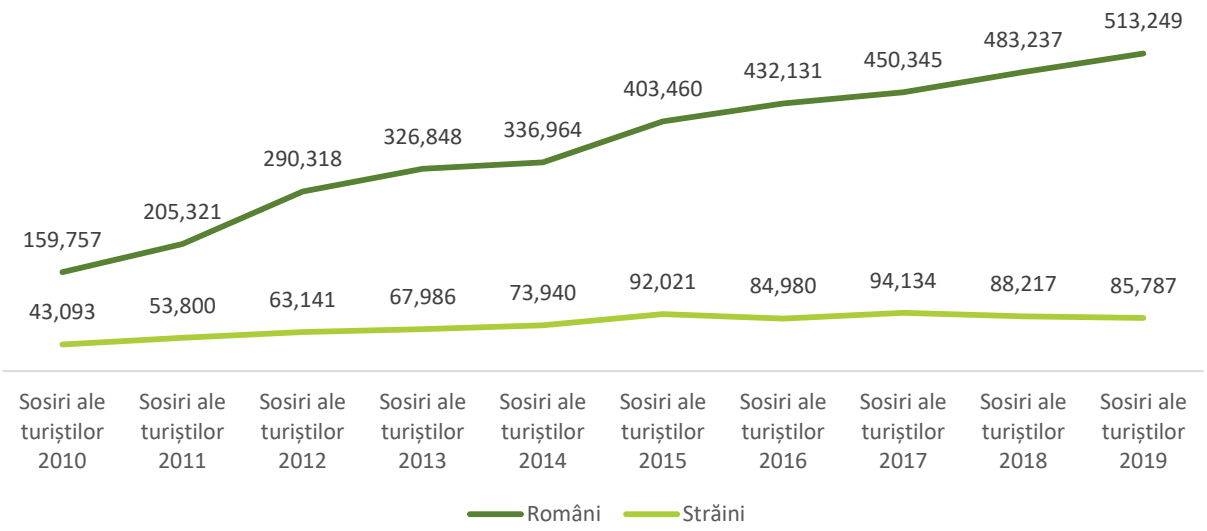

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Deși numărul sosirilor de turiști a crescut în anul 2019 în comparație cu anul 2010 în municipiul Sighișoara, acest număr este în continuare unul destul de scăzut față de orașele turistice fruntașe de pe teritoriul României. În același timp însă, acest lucru reprezintă și o posibilitate de exploatare, fiind astfel posibilă crearea de trasee turistice în parteneriate cu municipiile din regiune – Mediaș sau Sebeș, precum și dezvoltare de diverse oferte și pachete turistice care pot atrage un număr crescut de turiști interesați să își petreacă vacanța într-un circuit turistic de-a lungul mai multor orașe (tur al burgurilor săsești).

În ceea ce privește structura turiștilor sosiți, această analiză a fost realizată la nivelul județului Mureș, iar datele nu reflectă în totalitate situația reală pentru municipiul Sighișoara, acesta având un procent de numai 18,09% din turiștii veniți (români și străini), în județ.

FIGURĂ 119 EVOLUȚIA STRUCTURII TURIȘTILOR SOSIȚI ÎN PERIOADA 2010-2020 ÎN JUDEȚUL MUREȘ

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Se constată astfel faptul că, în cazul turiștilor români, în intervalul 2010-2019 se observă o creștere semnificativă a acestora, fiind în medie cu 221,26% mai mulți turiști români în anul 2019 față de anul 2010. Tot o creștere se înregistrează și în cazul turiștilor străini, fiind astfel cu 99,07% mai mulți străini în anul 2019 față de anul 2010. Această creștere înregistrată la nivelul județului Mureș poate fi pusă și pe fontul notorietății crescute a municipiului Sighișoara, care de-a lungul anilor și-a păstrat acest specific, atrăgând anual un număr foarte mare de turiști pasionați de arhitectura Cetății Sighișoara.

În același timp, structura vizitatorilor reflectă faptul că vizitatorii străini au o pondere de doar 14% față de turiștii români care reprezintă marea majoritate, respectiv 86% din totalul vizitatorilor. Totodată în județul Mureș există 3 atracții principale: Târgu Mureș, Sighișoara (activități turistice concentrate în jurul patrimoniului cultural) și Sovata (activități turistice concentrate în jurul patrimoniului natural). Astfel, aceste tendințe în ceea ce privește ponderea vizitatorilor străini comparativ cu ponderea turiștilor români se reflectă parțial și la nivelul municipiului Sighișoara, acesta fiind una dintre destinațiile preferate de turiști la nivelul județului Mureș.

Municipiul Sighișoara a jucat un rol important în creșterea numărului de vizitatori la nivel județean câștigându-și notorietatea, pe lângă patrimoniul cultural excepțional de care dispune, prin promovarea festivalurilor interculturale, devenind în anul 2019 timp de 5 zile, Capitala Interculturală a Europei.

Un real avantaj în domeniul turistic pentru municipiul Sighișoara este pus astfel și pe seama asemănărilor dintre municipiile Mediaș, Sibiu sau Târgu Mureș, municipiul Sighișoara fiind oricând un punct de atracție potrivit de vizitat în drumul spre alte orașe din regiune sau în cadrul unor pachete turistice complexe de vizitare a mai multor orașe medievale.

De asemenea, Sighișoara s-a bucurat și de o serie de colaborări cu Ambasada Germaniei în România, Ministerul pentru Știință, Cercetare și Cultură al Landului Brandenburg al Republicii Federale Germania, Institutul Cultural Român, FUEN (Federal Union of European Nationalities), Institutul pentru Relații externe din Stuttgart (Institut für Auslandsbeziehungen Stuttgart), Asociația Divers și PEN România, fapt ce a ajutat la creșterea notorietății orașului și impulsionarea turiștilor să vină în Sighișoara pentru a-i vizita obiectivele, arhitectura și pentru a cunoaște tradițiile și obiceiurile acestui oraș medieval.

IDENTITATE ȘI GRADUL DE ADOPȚIE A NOILOR SOLUȚII DIGITALE ÎN SECTORUL TURISTIC

Sighișoara este una din așezările reprezentative ale Transilvaniei și figurează în toate topurile privind destinațiile turistice din România, fiind una dintre destinațiile cele mai iubite de mii de turiști care, an de an, vizitează Cetatea Sighișoara.

Municipiul Sighișoara este perceput ca o destinație turistică de top (în sensul actual al conceptului de destinație turistică) atât în străinătate cât și în țară, însă vizibilitatea orașului este una destul de scăzut încă. Municipiul ar putea fi mult mai vizibil atât pe rețelele de socializare cât și prin activitățile realizate și ar putea atrage astfel un număr mult mai mare de turiști, fiind astfel schimbată percepția generală a destinației Sighișoara care este cea de destinație strict de weekend, cu servicii limitate.

Cu toate acestea, municipiul Sighișoara prezintă trăsături identificabile ale unei destinații turistice cu o identitate și imagine clară atât în mediul fizic, dar și în spațiul online. Aceasta este una dintre cele mai reprezentative și mai bine păstrate cetăți medievale, fiind singura cetate medievală locuită în întregime din România. Conform site-ului BigBoyTravel.com, Sighișoara se află în lista celor mai frumoase și bine conservate așezări medievale din Europa. Astfel, Sighișoara se află pe locul al 11-lea din cele 25 de cetăți medievale din Europa înscrise în acest top.

De altfel, Transilvania este inclusă în lista National Geographic a destinațiilor de vacanță pentru familie în 2021 – „descoperirea realului într-un tărâm celebru pentru fantezie". Lista anuală a destinațiilor, servește drept sursă de inspirație pentru viitoare călătorii, având în vedere situația incertă provocată de pandemie și poate reprezenta un imbold important pentru zonele rurale din jurul Sighișoarei.

În ceea ce privește activitatea de promovare a municipiului, Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Sighișoara este situat la poalele Turnului cu Ceas, principala poartă de intrare în Cetatea Sighișoara, urmând a se muta, în anul 2021, într-un nou sediu amplasat în Piața Octavian Goga. Turiștii pot primi aici hărți, broșuri, pliante și sunt informați cu privire la obiective turistice, cazare, transport, cultură și evenimente ce se organizează în municipiu. În ceea ce privește promovarea online, Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Sighișoara dispune de un site oficial[169] dedicat turismului, realizat printr-un proiect european cu fonduri nerambursabile, unde pot fi găsite diferite informații despre Cetatea Sighișoarei și punctele de interes ale acesteia, diferite informații despre transport, cazare, activități posibile și locuri de luat masa, calendarul evenimentelor și informații generale despre municipiul Sighișoara. Cu toate acestea, informațiile prezentate pe platformă sunt unele destul de sintetice și generale, iar accesul vizitatorilor străini este unul îngreunat, deoarece nu există posibilitatea de vizualizare a paginii și într-o altă limbă de circulație precum engleză, franceză sau germană. De altfel, aceleași informații oficiale disponibile despre monumentele istorice înscrise în Lista Patrimoniul Mondial și turismul din municipiul Sighișoara se pot accesa și de pe pagina oficială a Primăriei Municipiului Sighișoara.[170]

Secțiunea de Turism a site-ului Primăriei Municipiului Sighișoara prezintă astfel o serie de informații generale despre municipiul Sighișoara, originea și evoluția istorică a așezării, obiectivele turistice care pot fi vizitate, împrejurimile Sighișoarei, o serie de date despre Centrul Național de Informare și Promovare Turistică, informații despre cazare și o serie de informații practice vizitatorilor.

Turismul transilvănean se dorește a mai fi promovat și prin diverse broșuri, pliante, afișe și imagini de prezentare ale valorilor istorice, culturale, sportive sau al tradițiilor din întreg județul puse la dispoziție pe pagina oficială a Consiliului Județean Mureș[171], astfel încât municipiul Sighișoara, și nu numai, să devină un loc căutat pentru cei care doresc să își creeze o vacanță plină de experiențe noi în Transilvania.

[169] http://cniptsighisoara.ro/
[170] https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf
[171] http://www.cjmures.ro/stocare/promovare_judet/

În ajutorul turiștilor, dar și locuitorilor care vor să experimenteze cât mai multe activități în zona Colinelor Transilvaniei, se pot bucura de ajutorul platformei Descoperă Eco-România [172]. Această platformă promovează programele turistice care dețin un certificat Eco-România valabil sau care sunt oferite de membrii Asociației de Ecoturism din România (AER). Asociația de Ecoturism din România (AER) reunește într-o manieră inovatoare sectorul public și cel privat într-un parteneriat pentru conservarea naturii și dezvoltarea turismului durabil. AER contribuie la îmbunătățirea calității serviciilor de ecoturism și promovează natura ca element esențial al imaginii României ca destinație turistică.

Astfel, turiștii pot alege o serie de activități în funcție de tipul de activitate preferat: tur autoghidat cu bicicleta prin satele săsești, călărie, plimbare cu trăsura în Colinele Transilvaniei, MUSAI Experience, Eat Local – Gourmet Weekend sau Medieval Transylvania Heritage Cycling Tour sunt numai câteva din experiențele pe care această platformă le propune celor care vor să aibă parte de o experiență cultural-turistică nouă. Site-uri precum RadioSon Sighișoara[173], punctul.ro[174], Sighisoara Online[175], AGERPRES[176] sau site-ul zi-de-zi.ro[177] sunt alte exemple de site-uri unde se pot citi știri despre Sighișoara. Aici sunt prezentate mai pe larg de exemplu ce măsuri obligatorii a luat administrația din Sighișoara împotriva COVID-19 sau cu ce soluții au venit aceștia pentru a ajuta micii antreprenori din industria HoReCa[178].

Pentru a sprijini industria HoReCa, municipiul Sighișoara a căutat să găsească soluții noi, inovatoare, care să ajute acest sector. O astfel de soluție a fost și proiectul Electric-Up[179], prin care operatorii economici din domeniul HoReCa pot primi câte 100.000 Euro pentru montarea de panouri solare și stații de alimentare a automobilelor electrice. Prin implementarea unui astfel de proiect cu ajutorul panourilor solare se reduc costurile aferente alimentării cu energie electrică iar pensiunile care vor avea stații de încărcare a mașinilor electrice vor intra în atenția turiștilor care dețin astfel de vehicule.

Cooperarea între administrația publică și părțile interesate de la nivel local, regional sau național reprezintă atât o mare provocare, cât și un important element de potențial în vederea creării unei zone turistice atractive și competitive pentru turiștii români și străini. Astfel, se poate exploata potențialul natural favorabil de care dispune municipiul Sighișoara și arealul său de influență, valorificarea patrimoniului cultural, istoric și arheologic și lansarea unor produse turistice noi, menite să permanentizeze interesul asupra zonei pe întreaga perioadă a anului. Pentru gestionarea tuturor acestor elemente este oportună prezența unor structuri de management a destinației care să faciliteze cooperarea diferiților actori relevanți pentru dezvoltarea și promovarea destinației. Un astfel de exemplu este și cazul Organizației de Management a Destinației Colinele Transilvaniei, care include areale extrem de valoroase din punct de vedere naturale, cu cinci situri Natura 2000 și o arie protejată de interes național – fiind inclusă Rezervația Naturală Stejarii Seculari de la Breite din municipiul Sighișoara. De asemenea, trebuie menționate și Asociația Visit Mureș Egyesület care gestionează și platforma visit-mures.com, dar și Asociația Județeană de Turism Mureș, care însă nu este foarte vizibilă la momentul actual.

În ansamblu, promovarea în mediul online și social-media este una slab utilizată în acest moment, informația oferită de către instituții publice sau entități comerciale, deși actualizată zilnic, este incompletă. Sunt puse la dispoziția turiștilor puține informații pe paginile oficiale de Facebook a Primăriei Municipiului Sighișoara, Cetatea Medievală Sighișoara, sau Radio Son Sighișoara, aceasta fiind pagina ce conține cele mai multe știri și detalii despre municipiu. Cu toate acestea, aceste pagini nu pot fi utilizate și ca o platformă interactivă prin intermediul cărora turiștii sau cetățenii să poată să profite de noile tendințe digitale.

[172] https://www.eco-romania.ro/
[173] https://www.facebook.com/radioson.sighisoara/?ref=page_internal
[174] https://www.punctul.ro/
[175] https://sighisoaraonline.com/content/
[176] https://www.agerpres.ro/
[177] https://www.zi-de-zi.ro/
[178] HoReCa este acronimul pentru industria ospitalității: Hoteluri, Restaurante, Cafenele
[179] https://implicat.sighisoara.org.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/sprijin+pentru+agenii+economici+din+domeniul+horeca-0001617A

Aceștia nu își pot procura bilete online la evenimente / piese de teatru sau bilete pentru intrarea la muzee, să vizualizeze online meniul restaurantelor și cafenelelor deoarece nu există încă o platformă care să facă posibilă realizarea acestor lucruri.

Interesul pentru promovarea destinației turistice Sighișoara în mediul online se poate vedea însă din partea altor site-uri specializate în promovarea culturii săsești. Site-uri precum romaniatourism.com, lonelyplanet.com, sighisoara-medieval.ro, tripadvisor.com, wander-lush.org și yourguideintransylvania.com oferă informații diversificate despre cetatea medievală, oferte de cazare sau program de vizitare a unora dintre cele mai importante obiective turistice. Alte moduri prin care Sighișoara capătă notorietate este și prin blogurile de travel, precum amfostacolo.ro sau turistulvesel.ro, care prezintă experiențele trăite ale unor călători și pot astfel oferi o impresie personală care să îi motiveze și pe alții să viziteze Sighișoara.

Mai mult, destinația turistică Sighișoara nu este foarte bine reprezentată, fiind promovat mai curând produsul turistic al Cetății Sighișoara în contextul traseului turistic de vizitare al monumentelor incluse în Lista Patrimoniului Mondial, al bisericilor fortificate medievale, al așezărilor săsești sau al traseelor incluse în drumețiile din Colinele Transilvaniei.

3.6.5. SERVICII TURISTICE

SINERGIA SECTOARELOR CULTURALE ȘI TURISTICE

În ultimele decenii, turismul și cultura s-au legat inseparabil unul de celălalt, în special din cauza interesului crescut pentru cultură ca sursă de identitate locală în fața globalizării, a creșterii turismului și a accesibilității mai ușoare a bunurilor și experiențelor culturale. Mai mult, turismul cultural a fost privit ca o formă de turism favorabilă, pentru că generează beneficii culturale, sociale și economice.

Turiștii din întreaga lume caută experiențe memorabile atunci când vine vorba de alegerea unei noi destinații. Sinergia sectoarelor culturale și turistice presupune astfel o abordare concentrată pe autentic, pe descoperirea unor locuri noi, culturi noi și comunități locale. Din acest considerent rezultă importanța concentrării celor două sectoare pe un produs de excepție a atracțiilor locale într-un format care să pună accent pe experiențele unice și autentice, precum și pe emoția generată de acestea.

În acest context, Cetatea Sighișoara este inclusă pe Lista Patrimoniului Mondial încă din anul 1999 și a devenit o atracție turistică importantă pentru mii de vizitatori din toată lumea, dornici să descopere situl feeric al unei lumi descrisă în cronici și ghiduri turistice. Cu toate acestea, nu mulți turiști știu că nu departe de Cetatea Sighișoara, pe dealurile periferice orașului, s-au identificat urme de așezări datând de la începutul paleoliticului și, de asemenea, în muzeul local se găsesc vestigii materiale datând din secolul al XVIII-lea î.Hr., care atestă prezența unei populații care locuia în colibe și confecționa vase de lut decorate cu figuri geometrice asemănătoare celor realizate de creatorii culturii Cucuteni.

Având în vedere că există campanii la nivel global ce promovează turismul sustenabil, încurajând un mod de a călători mai prietenos cu natura și susținând comunitățile locale și tradițiile, din ce în ce mai mulți călători vor deveni conștienți de importanta responsabilității față de destinația turistică Sighișoara și de împrejurimile sale.

Transilvania atrage turiști din toate colțurile lumii și este de înțeles de ce are un asemenea magnet. Acesta este și cazul destinației de ecoturism Colinele Transilvaniei ce se întinde în jurul văilor Târnavei Mari, Hârtibaciului și Oltului care este situată între localitățile Sibiu, Sighișoara și Brașov. Zona se întinde în jurul văilor Hârtibaciului, Târnavei Mari și a Oltului și include areale de inestimabilă valoare naturală, printre care 5 situri Natura 2000, respectiv: Sighișoara – Târnava Mare, Podișul Hârtibaciului, Pădurea de stejar și gorun de la Dosul Fânaților, Pădurea de stejar și gorun de pe Dealu Purcărețul, Oltul Mijlociu – Cibin – Hârtibaciu și o arie protejată de interes național.

Colinele Transilvaniei reprezintă un loc numai bun de vizitat chiar și în perioada sărbătorilor de iarnă, iar în sprijinul celor interesați să descopere fiecare colț al destinației de ecoturism a fost realizată și o aplicație mobilă numită *Colinele Transilvaniei*, disponibilă momentan doar în Google Play. Aceasta este o aplicație GIS mobilă, utilă în a găsi obiective turistice cu ajutorul hărții integrate în aplicație.

Rolul acestei aplicații este de a stabili o interacțiune între turiști și zonă, dar și o interacțiune de tip turist-turist, astfel că turiștii pot dezvălui din experiența lor din zonă categorisind obiectivele vizitate. În funcție de calificativele pe care le dau, pot influența traseul ales de alți călători în explorarea arealului ales de ei. De asemenea, aplicația este disponibilă și în modul offline și este disponibilă atât în limba română, cât și în engleză și germană.

În plus, aplicația oferă un sprijin celor peste 60.000 de locuitori din cele 44 de localități din Colinele Transilvaniei, prin promovarea integrată a ariei ca destinație ecoturistică, asigurând astfel cadrul unei dezvoltări durabile, inclusiv la nivelul municipiului Sighișoara și a împrejurimilor sale.

Trebuie menționat și proiectul Via Transilvanica, unul dintre cele mai mari proiecte pentru drumeții din România, ce va cuprinde un traseu de circa 1.000 de kilometri, de la Putna până la Drobeta Turnu Severin, va pune în valoare și rețeaua de trasee Colinele Transilvaniei, înființată încă din anul 2015 din zona satelor săsești, reușind astfel să pună un accent pe dezvoltarea turismului și a culturii practicate în această zonă. Astfel, cu o lungime de 125 kilometri, Terra Saxonia va fi porțiunea din acest traseu ce traversează și Sighișoara, zonă locuită odinioară de sași. Traseul aferent Via Transilvanica poate fi parcurs pe jos, cu bicicleta sau călare, iar ghidul va furniza date despre posibilitățile de cazare și masă, dar și informații istorice și culturale ale diferitelor zone geografice.

Turismul și, cu precădere, turismul cultural prezent în municipiul Sighișoara, sunt elementele fundamentale pentru dezvoltarea durabilă a acestui municipiu și implicit prin dezvoltarea întregii regiuni. Acestea contribuie la bunăstarea pe plan local și în același timp reprezintă o cale de conservare și prezentare a moștenirii culturale, a cărei autenticitate și integritate au condus la înscrierea centrului istoric al municipiului în Lista Patrimoniului Mondial.

De altfel, turismul cultural va rămâne una dintre piețele cheie ale turismului în viitor. Gama extinsă de fenomene culturale consumate de turiști va crește, comunitățile locale devenind una dintre cheile dezvoltării durabile a experiențelor culturale pe care turiștii se așteaptă să le găsească aici. Cu toate acestea, pentru a dezvolta eficient aceste sectoare, sunt necesare mai multe informații cu privire la profilul, motivațiile și nevoile turiștilor cu interese culturale.

GRADUL DE ADOPȚIE A NOILOR SOLUȚII DIGITALE ÎN SECTORUL CULTURAL

Digitalizarea resurselor culturale este considerată, la nivelul Uniunii Europene, un factor cheie ce va contribui la îmbunătățirea accesibilității informației. Odată transpus în format electronic, patrimoniul cultural sau cel științific, acesta poate deveni resursă pentru un spectru larg de produse și servicii.

În ceea ce privește itinerariul cultural al municipiului Sighișoara, acesta este caracterizat de numeroase aspecte pozitive, dar și de o serie de elemente care necesită ameliorare. Statisticile oficiale privind dezvoltarea accesului la Internet la nivel mondial arată o dezvoltare și o creștere continuă, de la an la an, tot mai mulți oameni devenind utilizatori de internet. În acest context, multe instituții culturale desfășoară diferite activități specifice de sporire a prezenței în online, cum ar fi dezvoltarea unei pagini web, diverse proiecte specifice online, promovarea online a publicațiilor, festivalurilor, concertelor, expozițiilor etc.

La nivel local, o mare parte a instituțiilor de cultură din Sighișoara au o prezență în mediul online prin existența unui site oficial sau a unei pagini de Facebook oficiale. Principalul avantaj al acestor servicii este accesul facil la informație precum programul, informațiile generale despre instituție sau tarifele. Astfel de situații se întâlnesc la Muzeul de Istorie sau Biblioteca Municipală Zaharia Boiu, care din păcate nu au în acest moment un site propriu funcțional, accesul pe acestea fiind restricționat, dar care se bucură de

existența acestor informații pe site-urile oficiale ale Primăriei Municipiului Sighișoara, atât pagina oficială cât și cea de Facebook, sau pe site-uri conexe precum Sighișoara Online sau AGERPRES.

Prin intermediul accesului online, instituțiile culturale se pot dezvolta din punct de vedere organizatoric prin prisma faptului că pot evalua mult mai eficient și mai corect modul în care diverse categorii de informații sunt solicitate sau căutate de către utilizatorii de la distanță. De asemenea, instituțiile își pot promova creațiile, valorile, produsele, arta, cultura etc, având acces la o varietate de platforme online care servesc drept spațiu de prezentare. Instituțiile culturale pot ajunge astfel la maximizarea și eficientizarea rezultatelor pe paginile proprii și minimizarea eforturilor de a căuta informații în alte surse.

De exemplu, în cazul muzeelor sau galeriilor, pot exista ghiduri de vizitare pe smartphone-uri. Aceste aplicații pot oferi vizitatorilor informații suplimentare despre opere de artă sau exponate, pe propriul telefon și în propria limbă. În plus, aceste aplicații pot furniza muzeului informații detaliate privind dinamica vizitatorilor și pot fi utilizate în scopul îmbunătățirii experienței vizitării muzeului / galeriei pentru viitorii vizitatori.

Site-ul pune la dispoziția turiștilor diverse hărți tematice[180] cu Cetatea Sighișoara sau cu Platoul Breite ce pot fi printate sau scanate pentru a vedea harta în format digital. Acestea propun turiștilor diferite trasee tematice, principalele atracții, restaurante, cafenele, baruri dar și locurile de unde își pot cumpăra suveniruri. Mai mult, cu aceste hărți poate fi primit un discount de 10% în locațiile partenere.

Un instrument foarte util pentru toți turiștii municipiului Sighișoara este și platforma / aplicația Visit Mureș[181] prin care vizitarea obiectivelor turistice din județul Mureș devine mai ușoară și mai interesantă. Aplicația interactivă oferă informații despre istoria și cultura locală, recomandări de trasee și locuri care merită vizitate alături de experiențele conexe vizitei – un ghid de călătorie, cu hărți interactive și imagini superbe, calendar de evenimente, toate adunate toate la un loc.

Calendarul evenimentelor este un alt instrument util pentru a găsi cu ușurință cele mai populare concerte, festivaluri sau evenimente unice în județul Mureș. Există, de asemenea, o listă de restaurante, baruri și cafenele pentru a găsi cele mai potrivite locuri în apropierea diferitelor atracții turistice. De asemenea, se pot vizualiza plimbări virtuale cu panorame de 360 de grade ce oferă imagini uimitoare, care permit observarea unei locație ca și cum ai fi acolo.

Aplicația a fost realizată de Asociația Visit Mureș Egyesulet, înființată în anul 2017 de către Consiliul Județean Mureș, Serviciul Public Județean Salvamont-Salvaspeo Mureș și Muzeul Județean Mureș. Scopul a fost acela de a evidenția diversitatea județului din punct de vedere turistic și cultural. Atât platforma cât și aplicația sunt de mare ajutor celor care vor să viziteze atât Sighișoara cât și alte zone și regiuni ale județului, acestea fiind utile datorită secțiunilor speciale desemnate Patrimoniului, Traseelor, Ținuturilor legendare, elementelor Outdoor, HoReCa și Evenimentelor. Astfel, fiecare secțiune oferă fiecărui turist informațiile pe care le caută în funcție de locația în care se află, precum și un jurnal de călătorii din care se pot afla experiențele altor turiști.

3.6.6. INFRASTRUCTURA DE SPORT, AGREMENT ȘI LOISIR

Infrastructura, activitățile, evenimentele și serviciile pentru petrecerea timpului liber reprezintă un mod de a satisface necesitățile comunității locale, implicarea actorilor locali publici și privați jucând un rol deosebit de important în asigurarea unor oportunități de petrecere a timpului liber care contribuie la menținerea atât a unui mediu de viață sănătos pentru comunitatea locală, cât și a unui cadru social atractiv. Activitatea sportiv-recreativă constituie o necesitate care condiționează randamentul sporit al cetățeanului, indiferent

[180] https://www.draculainvestigation.ro/#citadel
[181] https://www.visit-mures.com/

de vârstă sau profesie. Prin rolul atribuit de societate, activitățile sportive și recreative se dovedesc utile în formarea și pregătirea cetățenilor pentru viața socială. În același timp, este dovedit faptul că sportul și activitățile de agrement sunt considerate instrumente de socializare extrem de importante, care sunt necesare pentru o dezvoltare favorabilă a comunității.

Activitățile sportive joacă un rol deosebit de important în dezvoltarea armonioasă a unei persoane. În contextul în care sportul contribuie la menținerea unui echilibru fizic și mental, dar și la dezvoltarea interacțiunilor sociale, este necesar ca acesta să devină o prioritate în dezvoltarea municipiului, iar beneficiile acestuia să fie promovate de către cât mai multe persoane. În același timp, trebuie făcută diferența dintre sportul de masă și sportul de performanță, întrucât acestea au scopuri diferite și se adresează unor categorii diferite de persoane. Pe de-o parte, sportul de masă sau sportul pentru toți reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea de comportamente care favorizează orientarea către performanța cotidiană și asigură o dezvoltare sănătoasă a omului.

Pe de altă parte, prin sportul de performanță[182] se urmărește valorificarea aptitudinilor individului într-un sistem organizat de selecție, pregătire și competiție, având ca scop ameliorarea rezultatelor sportive, realizarea de recorduri și obținerea victoriei.

Sighișoara are o bogată tradiție sportivă: mari campioni s-au născut în Sighișoara, îmbogățind gloria și tezaurul sportului românesc, mulți dintre aceștia fiind parte din loturile naționale. Un astfel de exemplu este reprezentat de handbal, echipa Voința Sighișoara participând încă din anul 1950 la Campionatul Național de Handbal în 11, fiind astfel printre primele echipe care participau la un astfel de eveniment.

În prezent, handbalul este practicat în cadrul clubului privat Handbal Club Sighișoara constituită în anul 2014 cu ajutorul Asociației Sportive Handbal Club Municipal Sighișoara. Echipa își desfășoară activitatea în Sala Polivalentă „Radu Voina" care este administrată de Clubul Sportiv Municipal Sighișoara aflat în subordinea Consiliul Local. Aceasta găzduiește activitățile Centrului Național de Excelență, în ramura sportivă handbal și își desfășoară meciurile în Divizia A.

Mari echipe naționale, precum și mari fotbaliști din epoca de aur au jucat odată la Sighișoara. În perioada 1974-1990, Metalul Sighișoara a fost o mândrie pentru întreg orașul. Această echipă de fotbal a reprezentat „sufletul mișcării sportive" din Sighișoara, fiind echipa întreprinderii Nicovala, ce beneficia de suportul atât material, cât și moral din partea tuturor angajaților din cadrul acestei întreprinderi. Mai mult, Metalul Sighișoara avea prima echipă de fotbal și trei grupe de juniori în competițiile naționale, fiind astfel una dintre cele mai de seamă echipe ale fotbalului național.

Unul din sporturile cu rezultate bune pe plan național este judo-ul, cu prezențe la finalele naționale. Judo a devenit un sport de referință pentru Sighișoara, odată cu cucerirea în ultimele competiții a nenumărate medalii la întreceri naționale și la internaționale.

În Sighișoara se practică și alte sporturi, precum baschetul, tenisul și boxul însă acestea nu au o formă de organizare oficializată și nici nu dispun de o bază materială de calitate.

INFRASTRUCTURA ȘI ACTIVITĂȚILE SPORTIVE

Municipiul Sighișoara se bucură de o diversitate ridicată din punct de vedere a numeroaselor discipline practicate aici precum fotbal, atletism, baschet, handbal, tenis, box, înot sau judo.

Printre dotările sportive majore din municipiul Sighișoara se numără și noul Stadion Municipal al municipiului Sighișoara, care beneficiază de o pistă de atletism care respectă normativele de proiectare pentru desfășurarea de competiții internaționale. In cazul Stadionului Municipal este necesară finalizarea procesului de construire al acestuia, fiind necesară amenajarea vestiarelor, tribunelor și a altor dotări complementare.

[182] Conform Legii 69/2000

Pe lângă Sala Polivalentă Radu Voina, fiind cea care găzduiește activitățile Centrului Național de Excelență în ramura sportivă handbal, terenul de handbal Voința este locul unde echipa își desfășoară de multe ori antrenamentele. Acesta este dotat cu teren sintetic și cu vestiare, fiind un loc potrivit pentru organizarea altor activități sportive importante la nivelul municipiului – turnee de judo, lupte sau fotbal pentru copii.

Pe lângă acestea, funcționează și sălile de sport ale unităților școlare din municipiu, baza sportivă Textila și un teren de tenis. De asemenea, activitățile sportive se desfășoară pentru elevi în cadrul Clubului Sportiv Școlar, unde se organizează competiții de handbal, atletism și fotbal (juniori), unul din sporturile cu rezultate bune pe plan național fiind în acest moment atletismul.

Analizând distribuția infrastructurii sportive la nivelul municipiului Sighișoara, se remarcă faptul că infrastructura sportivă din municipiul Sighișoara este alcătuită din terenuri de sport, baze sportive și stadioane, aflate în mare parte în proprietatea unor instituții publice precum Ministerul Tineretului și Sportului, FEDR sau Primăria Municipiului Sighișoara. La acestea se adaugă și principalele dotări pentru sportul de masă cum este cazul sălilor de sport / fitness private sau dotările aferente unităților de învățământ. Conform datelor înregistrate pe site-ul Institutului Național de Statistică, municipiul Sighișoara dispunea în anul 2019 de 12 săli de gimnastică, 1 teren de sport și niciun bazin de înot în cadrul școlilor și liceelor din municipiu.

Interesul autorităților locale pentru dezvoltarea infrastructurii sportive este unul ridicat, fiind identificate o serie de demersuri deja realizate sau în curs de dezvoltare în acest sector. În acest context, trebuie menționate investițiile finanțate de către C.N.I.[183] realizate în anii 2003-2004, și care au constat în modernizarea sălilor de sport din cadrul Școlilor Generale nr. 3 și 4 și din cadrul Liceului Teoretic Mircea Eliade.

Printre cele mai importante proiecte, propuse prin anterioara Strategie de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara, dar neimplementate, prin care administrația încearcă să asigure un mediu atractiv pentru locuitori se află și finalizarea complexului sportiv Stadionul Nou ce prevede executarea lucrărilor pentru finalizarea complexului sportiv din jurul noului stadion municipal: tribună, bazin de înot, teren de tenis, vestiare etc. De asemenea, autoritățile doresc și construcția unui bazin de înot acoperit cu dușuri, grupuri sanitare și vestiare. Pe lângă acestea, autoritățile și-au mai propus și reabilitarea tuturor sălilor de sport din municipiul Sighișoara..

Aceste proiecte vor răspunde unor nevoie actuale ale municipiului Sighișoara, de a suplimenta oferta de dotări sportive omologate pentru mai multe ramuri sportive, de a spori oferta de terenuri sintetice pentru practicarea sporturilor în sezonul rece, precum și de a asigura servicii superioare de recuperare pentru sportivii de performanță. Vor fi însă în continuarea necesare și o serie de măsuri conexe care să faciliteze accesul la dotări sportive pentru cât mai mulți locuitori ai municipiului, cum ar fi amenajarea unor terenuri de sport din incinta instituțiilor de învățământ pentru a fi adaptate mai multor ramuri sportive (spre exemplu, prin trasare marcaje) sau implementarea unui sistem online de programare și abonare la bazele sportive din oraș (inclusiv la cele din instituțiile de învățământ, în afara orelor de program).

În ceea ce privește activitățile desfășurate în municipiul Sighișoara, unul dintre principalii actori relevanți în acest domeniu este Clubul Sportiv Municipal Sighișoara – CSM Sighișoara[184], fiind cel mai mare club sportiv din Sighișoara. CSM Sighișoara s-a înființat în scopul organizării și administrării activității sportive, inclusiv prin dezvoltarea sportului de performanță la nivelul municipiului Sighișoara, a selecției continue, pregătirea și participarea sportivilor proprii la competiții interne și internaționale, precum și organizarea de competiții sportive, în baza regulamentelor și statutelor federațiilor sportive naționale. CSM Sighișoara sprijină, totodată, sportul pentru toți și sportul pentru persoanele cu nevoi speciale, în vederea menținerii sănătății, recreerii și socializării cetățenilor, prin organizarea de activități bazate pe practicarea liberă a exercițiului fizic într-un mediu curat și sigur, individual sau în grup, organizat ori independent. Clubul Sportiv Municipal Sighișoara are în structură următoarele secții pe ramuri de sport: arte marțiale, atletism,

[183] https://www.cni.ro/proiecte/proiecte
[184] http://www.csmsighisoara.ro/misc/acasa.php

baschet, box, dans sportiv, fotbal, fotbal în sală, gimnastică, handbal, judo, lupte, sportul pentru toți, sportul pentru persoane cu nevoi speciale, șah, tenis, tenis de masă și volei.

Pe lângă Clubul Sportiv Școlar, în municipiu au fost înființate numeroase asociații private care promovează sportul, unele dintre cele mai recunoscute fiind: Asociația Sportivă Judo Club Simo, Șah Club Junior, Șah Club Dragon, Asociația de Fotbal Club „Dealul Mare", Asociația Sportivă Motor Club Lorincz Racing Team, Clubul Atletic Municipal, Clubul de TAE-BO „Budo Maris", Asociația „Club Sportiv Hara" sau Clubul Sportiv „Spartacus".

În total, în municipiul Sighișoara activitățile sportive sunt susținute de numeroși actori privați / independenți, fiind înregistrate aproximativ 15 cluburi sportive și asociații[185], dintr-un total de 233 înregistrate la nivelul județului Mureș, care promovează numeroase sporturi precum: aeronautică, aikido, alpinism și escaladă, arte marțiale, atletism, automobilism sportiv, badminton, baschet, baseball și softball, biliard, bob sanie, box, bridge, canotaj, ciclism, culturism și fitness, dans sportiv, ecvestra, fotbal, gimnastică, gimnastică ritmică, golf, haltere, handbal, hochei pe gheață și pe iarbă, kaiac canoe, kempo, modelism, motociclism, oină, polo, snooker, șah, table, volei și tenis.

Nu în ultimul rând, trebuie menționate și evenimentele sportive majore care s-au organizat și care se organizează în continuare în cadrul municipiului Sighișoara și în împrejurimile municipiului, precum Cupa Liviu Antal de fotbal, Off Road Sighișoara: Cupa Sighișoara, Transilvania Motor Ring Campionatul Național de Viteză pe Circuit pentru Automobile Istorice, Turul României (ediția 2019), Cupa României Karate WUKF, meciuri de fotbal naționale, competiții naționale și internaționale oficiale (campionate mondiale, campionate europene, cupe mondiale).

Toate acestea susțin o ofertă diversificată a activităților sportive disponibile pentru comunitatea locală din municipiul Sighișoara. Este însă necesară sporirea activităților de promovare a sportului în vederea atragerii a unui număr cât mai mare de participanți, în acest caz fiind identificată necesitatea dezvoltării unui program integrat la nivelul orașului dedicat sportului pentru toți. De asemenea, organizarea frecventă a competițiilor sportive de talie națională sau internațională ar putea spori activitatea turistică și socio-economică, ar stimula îmbunătățirea sau dezvoltarea infrastructurii sportive actuale.

INFRASTRUCTURA ȘI ACTIVITĂȚILE DE AGREMENT

În ceea ce privește infrastructura și activitățile de agrement existente pe teritoriul municipiului Sighișoara, acestea se grupează în general în cadrul unor categorii principale în funcție de interesul utilizatorilor. Majoritatea obiectivelor din municipiu sunt concentrate chiar în centrul acestuia, însă pot fi descoperite locuri deosebite, atât la nivelul zonelor periferice ale municipiului, cât și la nivelul întregului județ. Sighișoara, prin așezarea sa și prin împrejurimile sale, oferă locuitorilor și turiștilor diverse posibilități de petrecere a timpului liber.

Printre cele mai des practicate activități de către sighișoreni sunt cele în aer liber, unele dintre cele mai importante dotări din această categorie fiind reprezentate de parcuri, spații verzi, zonele de agrement sau zonele de relaxare. Aceste dotări se întâlnesc atât în interiorul orașului, cât și în împrejurimi.

REZERVAȚIA NATURALĂ BREITE | Rezervația conține peste 600 de arbori cu vârste cuprinse între 100-800 de ani, Sighișoara mândrind-se astfel nu doar cu o cetate medievală ci și cu o pădure medievală, ea existând chiar înaintea construirii cetății, fiind astfel cel mai mare, reprezentativ și bine conservat habitat de pajiște împădurită cu goruni și stejari multiseculari din sud-estul Europei.

Rezervația cuprinde mai multe părți, chiar și un teren sătesc de fotbal, câteva zone de protecție specială, un mic punct de informare, dar și o cabană a paznicilor.

[185] http://mts.ro/sport/registru-sportiv/registru-sportiv/

Este împărțită în 6 zone din care 3 sunt cu protecție strictă (D, E, F). Printre cele mai importante elemente care se pot vizita în cadrul rezervației se numără și următoarele obiective: un arbore susținut cu o centură de siguranță, pentru a nu se rupe din cauza greutății, un stejar cu o vechime de aproape 800 de ani și Pasul Lupilor.

În prezent există o serie de reguli stricte care trebuie respectate de cei ce doresc să viziteze această rezervație naturală, tocmai pentru a se păstra și proteja valoarea stejarilor, plantelor și animalelor care trăiesc în rezervație.

PARCUL CENTRAL / UNIRII | Punctul central al Orașului de Jos este Piața Hermann Oberth. Spre acest loc se concentrează toate străzile importante ale zonei de jos a centrului istoric din Sighișoara.

De la începuturi și până la mijlocul secolului al XX-lea acest spațiu a constituit punctul central al Orașului de Jos, locul în care se țineau târgurile orașului. .

Până în anul 1924, piața de aici s-a numit „Marktplatz", până în 1948 „Unirii", apoi „Lenin" până în 1990, iar în final „Hermann Oberth". Caracterul istoric al pieței dispare la mijlocul anilor '50 din secolul trecut când, conform tendințelor perioadei de a elimina spațiile de reuniune din zonele centrale ale localităților, în mijlocul ei este amenajat un spațiu verde, cu denumirea generică de „Parcul Central". În anul 2018, Parcul Central a primit denumirea de Parcul Unirii.

CLUB AVENTURA VILA FRANKA | Situat în complexul Vila Franka, cu o priveliște superbă asupra orașului medieval Sighișoara, parcul de aventură este un loc de neratat de către cei aflați în căutarea aventurii și distracției. Aici, turiștii pot avea ocazia să aleagă din cele 8 trasee puse la dispoziție ce prezintă diferite stadii de dificultate și o tiroliană. Vila Franka este un loc de plimbare al localnicilor, cu frumoasă perspectivă asupra orașului, iar în zilele cu atmosferă limpede, asupra Munților Făgăraș.

În municipiul Sighișoara este localizat un ștrand municipal, care în prezent este nefuncțional fiind necesare lucrări de modernizare și reabilitare. Pe lângă acesta, sighișorenii și turiștii mai pot beneficia de piscina hotelului Aquaris, cea a hotelului Korona sau a hotelului Cavaler din Sighișoara.

Pe lângă toate acestea, locuitorii și turiștii pot realiza o serie de plimbări și drumeții în natură prin Pădurile Stejăreni sau Daneș, precum și un tur al obiectivelor turistice din împrejurimile Sighișoarei, unele dintre obiectivele care ar trebui menționate fiind: Satul scufundat Bezid, Castelul Apaffy de la Dumbrăveni, Cetatea Saschiz, Biserica fortificată din Saschiz, Biserica fortificată din Cloașterf, Biserica fortificată din Apold, Biserica fortificată din Criț, Biserica fortificată de la Biertan, Casa memorială Petofi Sandor, Bazilica Mălâncrav sau Biserica din Șaeș.

Din păcate, oferta nu este una foarte variată atunci când vine vorba despre parcuri, scuaruri verzi, piețe și locuri de joacă în zona centrală a municipiului Sighișoara. Cu toate acestea, prezența cursului râului Târnava Mare și a unor vaste suprafețe neamenajate adiacente acestuia pune încă probleme de accesibilitate și utilizare, însă prin amenajarea acestor suprafețe, cu mijloace simple în primele faze, se poate obține un plus de valoare deosebit pentru zonele rezidențiale învecinate și o atracție pentru vizitatorii Sighișoarei.

Interesul administrației pentru acest domeniu este unul vizibil, conform datelor furnizate din partea Primăriei Municipiului Sighișoara, fiind identificate o serie de priorități ce au ca scop valorificarea patrimoniului și a spațiului public din municipiul Sighișoara. Un proiect important pe lista autorităților este și cel de modernizare și amenajare a Parcului Central.

În ceea ce privește amenajarea zonei Sigma – zona liberă cuprinsă între Str. Morii și Str. Consiliul Europei, a fost elaborat și aprobat un Plan Urbanistic Zonal care prevede organizarea unui concurs de soluții de arhitectură pentru transformării acesteia în zonă pietonală, spațiu verde, de socializare, de organizare de evenimente în aer liber.

De asemenea, amenajarea unei zone de promenadă pe malul râului Târnava Mare reprezintă o altă prioritate importantă pe lista autorităților publice.

Mai mult, în cadrul discuțiilor cu actorii locali relevanți în domeniu s-a semnalat necesitatea de amenajare a unor spații verzi noi care să atragă populația și turiștii din municipiu și în alte zone cheie cum ar fi cartierul Bărăgan sau cartierul Cornești, precum și amenajarea unor spații verzi de calitate în relație cu fortificațiile cetății. Este importantă și adoptarea unor mijloace de transport care să faciliteze deplasarea turiștilor și a locuitorilor în municipiu și în împrejurimile acestuia, pentru a facilita accesul către aceste activități.

O altă ramură destul de dezvoltată în ceea ce privește tipologiile de dotări de petrecere a timpului liber existente pe teritoriul municipiului Sighișoara cuprinde dotările de alimentație publică (restaurante, baruri, cafenele), care în funcție de specificul și localizarea lor, pot fi frecventate atât de locuitori, cât și de vizitatori. De altfel, o analiză a gradului de satisfacție față de aceste spații în funcție de rating-ul primit pe Google Maps sau Tripadvisor, indică o calitate relativ superioară a serviciilor oferite, cea mai mare parte a restaurantelor, pub-urilor, barurilor, cafenelelor și cluburilor primind un punctaj de peste 4.5 din 5 puncte, unele dintre acestea fiind chiar remarcate prin mâncarea tradițională deosebit de bună sau serviciile ireproșabile. În ceea ce privește distribuția spațială a acestor unități de alimentație publică se remarcă concentrarea acestora în interiorul perimetrului Cetății Sighișoara și în Orașul de Jos, în vecinătatea Pieței H. Oberth.

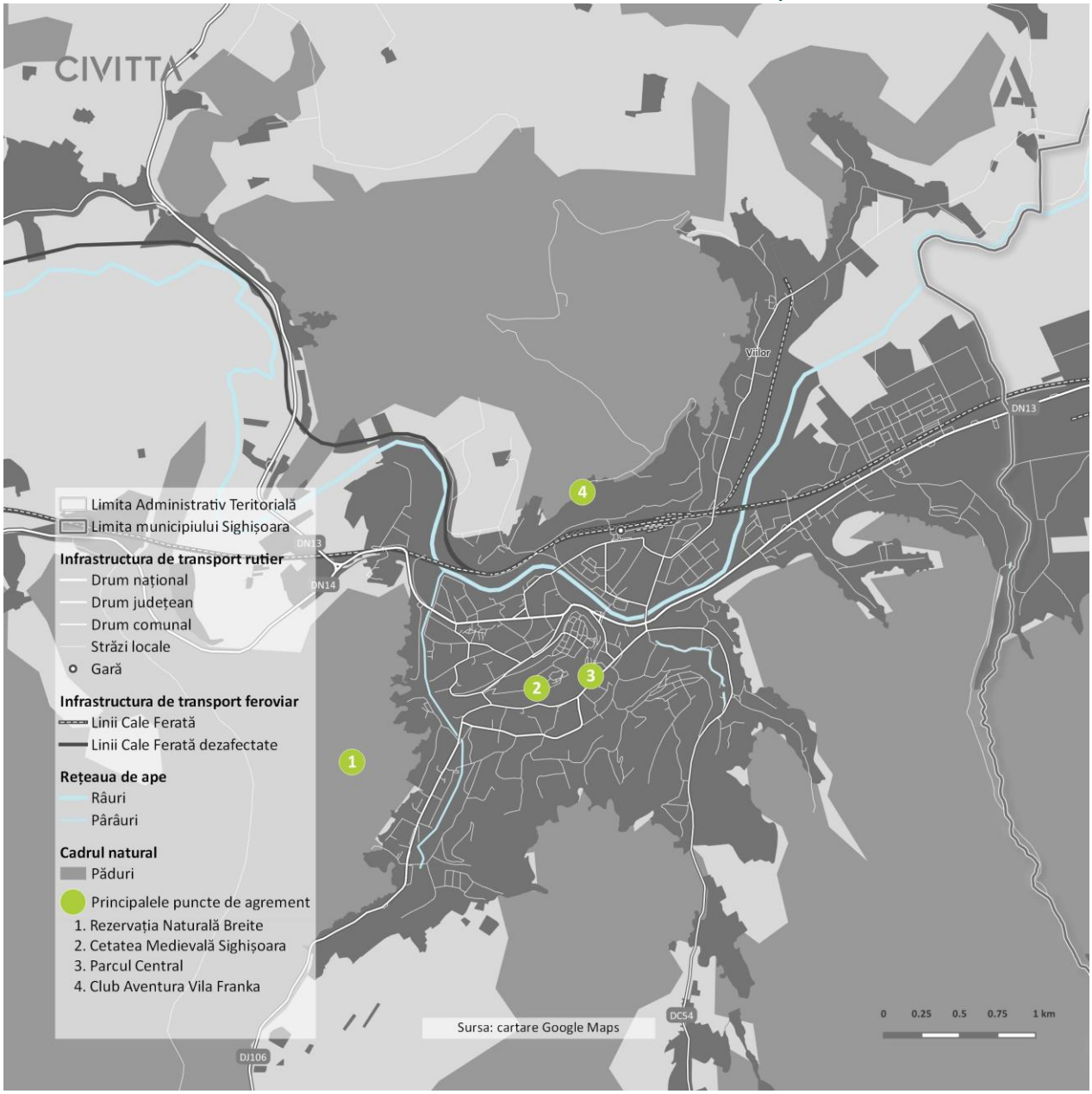
În ceea ce privește punctele de agrement din municipiul Sighișoara, se poate observa faptul că cea mai mare concentrare de astfel de dotări se regăsesc cu precădere în zona centrală a municipiului (în Cetate) și se adresează atât comunității locale, cât și turiștilor doritori de a diversifica activităților în cadrul vacanțelor.

Pe lângă elementele reprezentative ale municipiului Sighișoara menționate anterior, există și o serie de artere și spații pietonale reprezentative care sunt folosite ca alternative de petrecere a timpului liber de către locuitori și turiști. Zona istorică are un potențial deosebit dat de trama stradală și de clădirile existente. Străzile și piețele de aici sunt atracția turistică principală a orașului – un exemplu fiind Piața Cetății, Strada Zidul Cetății sau Piața Muzeului.

De calitatea lor depinde atractivitatea pentru antreprenoriat, gastronomie, turiști și în primul rând pentru locuitorii Sighișoarei. Trama stradală neregulată oferă numeroase scuaruri de calitate ambientală și de ședere. Majoritatea acestora sunt în prezent neamenajate corespunzător și pot fi valorificate prin intervenții minime pentru locuitorii din zonă. Principalele artere comerciale istorice ale municipiului sunt străzile din Cetate, respectiv Strada Zidul Cetății, Strada Școlii, Strada Tâmplarilor, sau Strada Cositorarilor, acestea reprezentând principala zonă de cumpărături și vizitat de către turiști.

Cu toate acestea, deși oferta de petrecere a timpului liber în municipiul Sighișoara este caracterizată de numeroase aspecte pozitive, există și o serie de elemente care necesită îmbunătățiri, precum lucrări de reabilitare, modernizare, extindere și chiar construire de noi dotări pe teritoriul municipiului, precum și de promovare mai accentuată a facilităților oferite, inclusiv în mediul online, pentru a atrage turiștii din țară, cât și din străinătate, dar mai ales pentru a fi vizibil către comunitatea locală.

FIGURĂ 120 PRINCIPALELE PUNCTE DE AGREMENT DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: cartare Google Maps

3.6.1. CONCLUZII

Municipiu dispune de un substanțial patrimoniu construit valoros din punct de vedere urbanistic, arhitectural, istoric și cultural, recunoscut la nivel internațional prin includerea Centrului Istoric Sighișoara în Lista Patrimoniului Mondial, prin înscrierea a 7 obiective în lista zonelor protejate definite prin Legea 5/ 2000, PATN – Zone Protejate, prin includerea în Lista Monumentelor Istorice a 236 de monumente de valorare locală și națională.

În zona centrală, istorică, patrimoniul construit se confruntă cu probleme referitoare la starea construcțiilor, la incertitudinea regimului de proprietate al imobilelor, la existența unor intervenții neadecvate, la imaginea urbană alterată ca urmare a intervențiilor care nu se încadrează în specificul urbanistic și arhitectural al zonei, la percepția asupra cetății care are de suferit ca în urmare a realizării de construcții neadecvate în vecinătatea acesteia.

În ceea ce privește domeniul culturii și al timpului liber, municipiul Sighișoara dispune de o ofertă relativ variată de dotări și servicii care însă necesită ample acțiuni de modernizare și reabilitare, cu potențial ridicat de dezvoltare a unor activități de petrecere a timpului liber în natură, dar care pot beneficia de mai multă vizibilitate atât pentru locuitori, cât și pentru vizitatori.

Din punct de vedere al ofertei culturale, aceasta se confruntă în unele cazuri cu o insuficiență, o stare precară sau o dotare redusă a infrastructurii culturale (în Orașul de Jos) sau a clădirilor de patrimoniu, în special în zona centrului istoric. În plus, oferta culturală a municipiului nu este suficient de atractivă pentru comunitatea locală, acest lucru fiind pe fondul unei lipse a dotărilor și a evenimentelor special dedicate locuitorilor municipiului. De altfel, o provocare majoră a municipiului o reprezintă polarizarea puternică a Cetății Sighișoara în raport cu restul orașului și a hinterlandului acestuia, fapt ce duce la o slabă cunoaștere a celorlalte resurse culturale de pe teritoriul municipiului.

Cu toate acestea, municipiul Sighișoara își poate baza viitoarele dezvoltări pe numeroasele atuuri existente din punct de vedere al ofertei culturale, de la diversitatea acesteia, la elementele valoroase de patrimoniu cultural material (Cetatea fiind considerată un veritabil oraș-muzeu, oferind vizitatorilor șansa de a realiza o întoarcere în timp, în atmosfera medievală de acum câteva sute de ani), precum și de patrimoniu imaterial (constituit din tradițiile și obiceiurile locale, moștenirea culturală și în special multiculturalitatea existentă).

Cadrul natural aferent municipiului Sighișoara este favorabil pentru desfășurarea a numeroase activități de agrement în aer liber, fiind necesare demersuri de dezvoltare a activităților recreative care să valorifice aceste resurse. Pe lângă toate acestea, în zona centrală, parcurile, scuarurile verzi, piețele, locurile de joacă și terenurile de sport fac parte din oferta cea mai la îndemână pentru loisir, acestea necesitând numeroase lucrări de reabilitare, modernizare, reamenajare care să valorifice specificul local și să formeze o rețea de spații cu rol important în viața urbană a comunității locale. De asemenea, cursului râului Târnava Mare și zonele verzi adiacente acestuia care pot fi valorificate și amenajate și pot contribui la diversificarea și descentralizarea ofertei de petrecere a timpului liber.

În ceea ce privește atractivitatea turistică a municipiului Sighișoara, acesta dispune de un capital bogat de resurse, cu numeroase atracții inedite, atât naturale, cât și cele antropice, care pot contura un produs turistic complex pentru turiștii curioși. Cu toate acestea, atracția principală a municipiului este Cetatea Sighișoara, aceasta fiind de multe ori sufocată de turiști în sezonul estival.

Cetatea Sighișoara, obiect de patrimoniu cultural unic prin elementele sale (complex de arhitectură medievală, civică și ecleziastică de valoare universală), reprezentativ pentru cultura săsească din sudul Transilvaniei, este singura cetate locuită din România și una din puținele de acest fel din Europa fiind în același timp cea mai bine păstrată cetate din Transilvania, fapt ce îi conferă integritate și autenticitate, motiv pentru care a fost inclusă în Lista Patrimoniului Mondial, dar și notorietate din punct de vedere turistic, fiind plasată pe locul 11 din cele 25 de Cetăți Medievale din Europa.

În prezent, o varietate mare de evenimente culturale se organizează an de an în municipiul Sighișoara, la care participă sute de turiști dornici de a lua parte la experiențe noi și speciale. Cu toate acestea, concentrarea acestora se face cu precădere în perimetrul cetății medievale, cartierele din Orașul de Jos sau alte spații din oraș fiind slab utilizate sau promovate în mediul social.

De altfel, o caracteristică importantă a orașului este dată de caracterul separator al celor două părți constituente ale centrului istoric: Cetatea și Orașul de Jos, fapt ce pune mari dificultăți comunității existente, atât în cazul accesului la dotări (unele dintre acestea putând fi accesate doar în Orașul de Jos), cât și în cazul accesului în Cetate în sezonul estival.

Mai mult, elementele cele mai promovate în cadrul municipiului Sighișoara sunt cele ce țin de patrimoniul arhitectural bogat, în timp ce multe dintre resursele naturale existente pe teritoriul municipiului sunt insuficient promovate sau accentuate în cadrul unor pachete turistice complexe. Sectorul de agrement și de petrecere a timpului liber este o verigă importantă în dezvoltarea și promovarea conceptului de ecoturism, acesta fiind de altfel și extrem de ofertant în cadrul zonelor rurale din împrejurul municipiului.

Un astfel de exemplu este și rețeaua de trasee din Colinele Transilvaniei care s-a extins rapid în ultimii ani și care includ în acest moment 3 monumente înscrise în Lista Patrimoniului Mondial, de la Sighișoara, Viscri și Saschiz.

În ansamblu, se remarcă faptul că destinația turistică Sighișoara nu este foarte bine reprezentată, fiind promovat mai curând produsul turistic al Cetății Sighișoara în contextul traseului turistic de vizitare al monumentelor incluse în patrimoniul UNESCO, al satelor săsești, al bisericilor medievale sau al traseelor incluse în drumețiile din Colinele Transilvaniei. În acest context, este necesară o promovare integrată a municipiului și a zonelor cu potențial din proximitate, pentru a descentraliza oferta turistică și pentru a convinge vizitatorii să petreacă aici un sejur prelungit, în care pot acces o varietate mai ridicată de atracții și activități.

3.6.2. ANALIZA S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
INFRASTRUCTURA TURISTICĂ	
Municipiul dispune de numeroase atracții inedite, cum sunt: obiectivele culturale, ansamblurile arhitecturale sau obiectivele naturale, cu o diversitate de culturi, evenimente, monumente istorice și culturale.	Istoria și tradițiile sighișorene sunt slab promovate și valorificate în mediul online.
Resursele turistice existente atât la nivelul municipiului, cât și în împrejurimi, conturează un produs turistic complex și diversificat în zona Târnavei Mari, dar și la nivelul întregii regiuni.	Cel mai practicat tip de turism în municipiul Sighișoara este cel de scurtă durată, fapt ce indică o performanță turistică scăzută în ceea ce privește ședereа vizitatorilor.
Cetatea Sighișoara, monument istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, reprezintă un simbol unic plin de valoare, cu o concentrație ridicată de patrimoniu cultural, religios și arheologic din municipiu.	Caracter relativ sezonier al activităților turistice și insuficiența unor dotări și produse turistice integrate la nivel local / județean care să susțină turismul pe tot parcursul anului.
Existența unor resurse turistice naturale și antropice diverse ce favorizează practicarea unor numeroase tipologii de turism precum turismul cultural, turismul ecvestru, turismul de tranzit, turismul rural, turismul sportiv sau turismul religios.	Prezența insuficientă sau insuficienta promovare a unor evenimente fanion, de interes regional, național sau internațional.
Tendința de sporire a fluxurilor turistice în municipiul Sighișoara, în perioada 2010-2019 atât numărul de sosiri, cât și numărul de înnoptări ale turiștilor cunoscând o tendință uriașă de creștere, cu respectiv 203,30% în cazul sosirilor și cu 235,98% în cazul înnoptărilor.	Lipsa unei identități și a unui brand pentru municipiul Sighișoara.
Tendința de creștere a duratei medii de ședere a turiștilor, aceasta a crescut cu 10,77% în 2019 față de 2010.	Lipsa pensiunilor de tip agroturistice care ar putea venit în susținerea turismului rural din zonă.
Municipiului Sighișoara prezintă o atenție mai crescută din partea turiștilor, în comparație cu alte centre urbane importante similare precum Mediaș sau Sebeș – se remarcă faptul că municipiul Sighișoara atrage anual un număr mult mai ridicat de turiști (în jur de 100 de mii), față de celelalte municipii care au înregistrat în anul 2019 un număr de aproximativ 26-29 de mii de sosiri.	Sufocarea Cetății Sighișoara în timpul sezonului estival ca urmare a numărului mare de turiști care se concentrează în zona centrului istoric, cu precădere în interiorul cetății.
	Lipsa unui regulament privind comerțul stradal și a unei unități vizuale privind amenajarea acestora
PATRIMONIU CONSTRUIT	

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existența unui substanțial fond construit cu valoare culturală complexă (arhitecturală, urbanistică, istorică și culturală) recunoscu la nivel internațional (Lista Patrimoniului Mondial) și la nivel național (Lista Monumentelor Istorice)	Existența unui număr semnificativ de clădiri aflate în stare proastă sau foarte proastă (27%) în interiorul Centrul Istoric Sighișoara
Existența unor inițiative publice de restaurare a patrimoniului construit din interiorul Centrului Istoric Sighișoara: realizarea unui concurs internațional de restaurare a ansamblului de fortificații	Inexistența unei baze de date în care să fie identificate toate clădirile și imobilele aflate în patrimoniul municipiului Sighișoara
Încheierea unui protocol între administrația publică locală și Institutul Național al Patrimoniului în vederea gestionării acțiunilor referitoare la Centrul Istoric Sighișoara.	Existența unui număr mare de imobile aflate în proprietate mixtă (municipiul Sighișoara și proprietari privați) ceea ce face dificilă realizarea de intervenții de reabilitare, restaurare sau modernizare a clădirilor, cu precădere în zona centrală
CULTURĂ ȘI PETRECEREA TIMPULUI LIBER	
Existenta Cetății Sighișoara – monument istoric înscris în Lista patrimoniului Mondial, identificată ca obiectiv cu valoare a patrimoniului construit de interes național prin Legea 5/2000, monument istoric înscris în Lista Monumentelor Istorice, grupa A (valoare națională și internațională); Obiectiv inclus în circuitele turistice al cetăților medievale transilvănene și ale culturii săsești.	Consumul cultural se află în scădere în ceea ce privește cazul cititorilor activi.
Cetatea Sighișoara prezintă un aspect compact, bine conservat ce păstrează toate etapele de evoluție ale orașului, nucleul medieval, trama stradală și clădirile medievale fiind bine păstrate.	Municipiul Sighișoara nu este apreciat ca fiind unul dintre cele mai atractive orașe din România, acesta fiind clasat pe locul 12/20 în topul celor mai atractive orașe din România în anul 2020[186] – primele 5 locuri sunt ocupate de orașe consacrate precum Cluj-Napoca, Brașov, Timișoara, București sau Sibiu.
Cetatea Sighișoara, o zonă strategică la nivelul municipiului Sighișoara este punctul de atracție principal la nivelul orașului și este subiectul a numeroase inițiative și proiecte ce au avut ca scop revitalizarea, valorificarea și recunoașterea acestui areal.	Deficiențe majore ale infrastructurii culturale și sportive și necesitatea de modernizarea și dotarea clădirilor existente, precum și de realizarea unor dotări noi, inclusiv regenerarea / reînnoirea / renovarea unor spații noi.
Existența unor demersuri și proiecte pilot care au permis desfășurarea evenimentelor culturale în maximă siguranță pe timpul pandemiei COVID-19, respectând prevederile legale de distanțare socială și limitare a publicului.	Insuficienta promovare a evenimentelor și activităților sportive.
Existența unui număr mare de asociații și fundații, organizații profesionale, reprezentanți din mediul privat și organizații publice active, implicate în dezvoltarea potențialului cultural și creativ al orașului.	Ofertă scăzută de resurse de agrement și petrecerea timpului liber (spații de promenadă, zone de agrement, parcuri etc.)
Aproape un sfert dintre întreprinderile din Sighișoara sunt în domeniul cultural și creativ (ce cuprind inclusiv și cei mai mari actori economici din municipiu, precum VES S.A., SICERAM S.A și CESIRO S.A. care intră la categoria industrie productivă de mari dimensiuni), ceea ce poate spori într-un viitor apropiat dezvoltarea acestui sector și mai mult.	Slaba promovare și valorificare în mediul online a moștenirii culturale bogate a municipiului.
Conform Barometrului Urban – Calitatea Vieții în Orașele din România, Sighișoara este municipiul non-reședință cu gradul cel mai ridicat de apreciere în ceea	Lipsa biletelor de acces in format electronic și a accesării site-urilor oficiale ale dotărilor culturale într-o altă limbă de circulație – engleză, franceză etc.

[186] Conform Barometrul Urban al României

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
ce privește satisfacția locuitorilor față de viața urbană (92%).	
Implicarea actorilor urbani în realizarea de evenimente – majoritatea evenimentelor sunt realizate în colaborare (ex. Festivalul Medieval Sighișoara este realizat în colaborare dintre Asociația Festivalului și Primăria Municipiului Sighișoara).	Lipsa accesului online la site-uri oficiale ale instituțiilor culturale – biblioteca municipală, muzeul de istorie etc.
Existența mai multor zone naturale dar și antropice ideale pentru activități de educație ecologică și ecoturism.	Lipsa unei strategii pe termen lung în domeniul cultural.
	Insuficiența mediatizării evenimentelor culturale.
	Insuficiența unor dotări culturale pentru comunitate în cartierele din zonele periferice.
	Insuficiența unor festivaluri și activități dedicate comunității pe tot parcursul anului.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
INFRASTRUCTURA TURISTICĂ	
Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul promovării turismului care pot fi folosite pentru a crește atractivitatea municipiului.	Riscul de degradare a unor valori locale în lipsa unor măsuri de promovare și valorificare a potențialului cultural și turistic.
Municipiul dispune de un amplasament favorabil în cadrul circuitului cetăților fortificate medievale, ce face ca acest lucru să joace un rol important în dezvoltarea turistică regională, dar și a parteneriatelor cu alte cetăți medievale – ex. Mediaș.	Riscul de pierdere a identității municipiului Sighișoara prin exploatarea turistică necorespunzătoare.
Rețeaua existentă de circuite tematice și trasee cicloturistice ce conectează principalele atracții la nivelul Colinelor Transilvaniei și includ și municipiul Sighișoara și împrejurimile acestuia.	Atractivitate turistică mai ridicată a localităților cu notorietate din județul Mureș, precum municipiul Târgu Mureș sau Sovata, sau chiar din vecinătate, spre exemplu din județul Sibiu, ce poate duce la o scădere a fluxului de turiști ce aleg să își petreacă sejurul în municipiul Sighișoara.
Existența traseelor care trec prin cele 26 de sate cu biserici fortificate și prin Cetatea Sighisoara și leagă 3 monumente istorice înscrise în Lista Patrimoniului Mondial de la Sighișoara, Viscri, Saschiz.	
Municipiul prezintă potențialul de a fi un veritabil muzeu în aer liber de stiluri arhitectonice specifice perioadei medievale, cu arhitectura extrem de valoroasă a orașului.	
Potențialul de activare a unor trasee turistice cu punctele importante din județul Mureș, județul Brașov, județul Alba și județul Sibiu.	
Creșterea interesului turiștilor români și străini pentru experiențe ecoturistice.	
Atractivitate ridicată a județului pentru piața externă (14% reprezintă ponderea de turiști străini în anul 2019).	
Oportunitatea accesării finanțărilor nerambursabile pentru susținerea de investiții și proiecte de dezvoltare	

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
/ revitalizare urbană a unor zone abandonate din municipiu.	
Progresul tehnologic ca factor determinant în utilizarea tehnologiilor smart (aplicații mobile, hărți interactive, ticket online etc.) ce pot spori accesibilitatea ofertei turistice, inclusiv în contextul COVID-19.	
PATRIMONIU CONSTRUIT	
Existența oportunităților de finanțare pentru restaurarea clădirilor aflate în proprietatea administrației publice locale	Insuficiența fondurilor publice pentru a investi în obiectivele de patrimoniu construit poate conduce la înrăutățirea stării clădirilor de patrimoniu aflate in domeniul public
	Realizarea de intervenții private, neautorizate, în zona istorică conduce la degradarea clădirilor monumente istorice care nu sunt sancționate corespunzător de autoritățile publice
	Realizarea de lucrări de exploatare agricolă intensivă a terenurilor agricole aflate în proprietate privată conduce la degradarea peisajului și pun în pericol patrimoniul arheologic existent în teritoriul extravilan
CULTURĂ ȘI PETRECEREA TIMPULUI LIBER	
Oportunitatea accesării finanțărilor europene și naționale pentru dezvoltarea și valorificarea resurselor culturale, sportive și turistice.	Riscul de degradare a unor valori locale în lipsa unor măsuri de promovare și valorificare a potențialului cultural.
Progresul tehnologic ca factor determinant în utilizarea tehnologiilor smart (aplicații mobile, hărți interactive, tichet online, meniuri contactless etc.) ce pot spori accesibilitatea ofertei culturale în contextul COVID-19.	Riscul ca așteptările vizitatorilor să nu fie îndeplinite, fie pe fondul ofertei de resurse culturale existente, fie din cauza infrastructurii conexe.
Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul promovării culturii care pot fi folosite pentru a crește atractivitatea municipiului pentru locuitori și diminuarea migrației către ale centre urbane mai dezvoltate.	

3.7. UTILITĂȚI PUBLICE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

3.7.1. LUCRĂRI HIDROTEHNICE

Inundațiile sunt fenomene naturale care nu pot fi prevenite și combătute în totalitate, activitatea umană mărind probabilitatea și impactul lor. Riscul la inundații și amploarea pagubelor produse vor crește ca urmare a schimbărilor climatice, a gestionării inadecvate a cursurilor de apă, a construirii în zone cu risc la inundații, a creșterii populației și a numărului de proprietăți în aceste zone.

Începând din anul 2007 este în vigoare Directiva Europeană - 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații al cărei scop este stabilirea unui cadru de reducere și control al riscului inundațiilor asupra sănătății oamenilor, a mediului, a moștenirii culturale și a activității economice asociate cu inundațiile în cadrul spațiului european. Implementarea acestei Directive este realizată în arealele aferente bazinelor hidrografice, în trei etape: evaluarea preliminară a riscului la inundații, întocmirea hărților de hazard și risc la inundații și realizarea planurilor de management al riscului la inundații.

Lucrările hidrotehnice cu rol de apărare existente pe teritoriul municipiului sunt reprezentate de îndiguiri și regularizări ale râului Târnava Mare și a afluenților acestuia, după cum urmează:

- Râul Târnava Mare: pe malul drept, în lungime de 6.580m și pe malul stâng, în lungime de 6.330m, PIF 1984;
- Pârâul. Valea Dracului: pe malul drept, în lungime de 900m și pe malul stâng, în lungime de 850m, PIF 1984;
- Pârâul Cloașterf (necadastrat): pe malul drept, în lungime de 500m și mal stâng, L=500m, PIF 1984;
- Pârâul Câinelui : pe malul drept, în lungime de 690m și pe malul stâng, în lungime de 170m, PIF 1984.

Pentru apărarea municipiului la inundații, pe râul Târnava Mare în zona localităților Vânători și Albești (la cca. 9 km distanță de Sighișoara) este realizată acumularea nepermanentă Vânători. Aceasta are un volum de atenuare de 25,5 milioane m^3 și controlează o suprafață de bazin de 0,175 ha.

Planul de Management al Riscului la Inundații pentru bazinul hidrografic Mureș nu a identificat pentru municipiul Sighișoara zone cu potențial semnificativ la inundații.

STAREA LUCRĂRILOR HIDROTEHNICE | Lucrările de apărare se află în stare tehnică bună și sunt bine întreținute, anual executându-se lucrări de întreținere, cosiri și înșămânțări pe taluzuri.

INVESTIȚII AFLATE ÎN PROMOVARE PENTRU GESTIONAREA RISCULUI LA INUNDAȚII | Administratorul Bazinului Hidrografic Mureș, pe teritoriul municipiului are în curs de promovare următoarele investiții:

- Amenajarea pârâului Șaeș, documentație aflată la faza SF, elaborată în anul 2007. Documentația necesită reactualizare conform legislației actuale din domeniu, precum și demersuri din partea municipiului Sighișoara în vederea stabilizării versantului de pe malul pârâului;
- Regularizarea râului Târnava Mare între comuna Albești și municipiul Sighișoara, documentație aflată în faza SF, elaborată în anul 2014, care necesită reactualizarea conform legislației în vigoare din domeniu.

3.7.2. INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE A APEI UZATE

Asigurarea optimă a serviciilor de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, reprezintă una dintre condițiile majore pentru dezvoltarea activităților sociale și economice, precum și pentru asigurarea unui nivel acceptabil al calității vieții într-o comunitate. În acest context, la nivel național există cerințe stricte în acest domeniu care vizează asigurarea calității vieții cetățenilor la un standard de calitate ridicat, prin asigurarea accesului facil la infrastructura edilitară de bază, cu respectarea condițiilor pentru protecția mediului înconjurător.

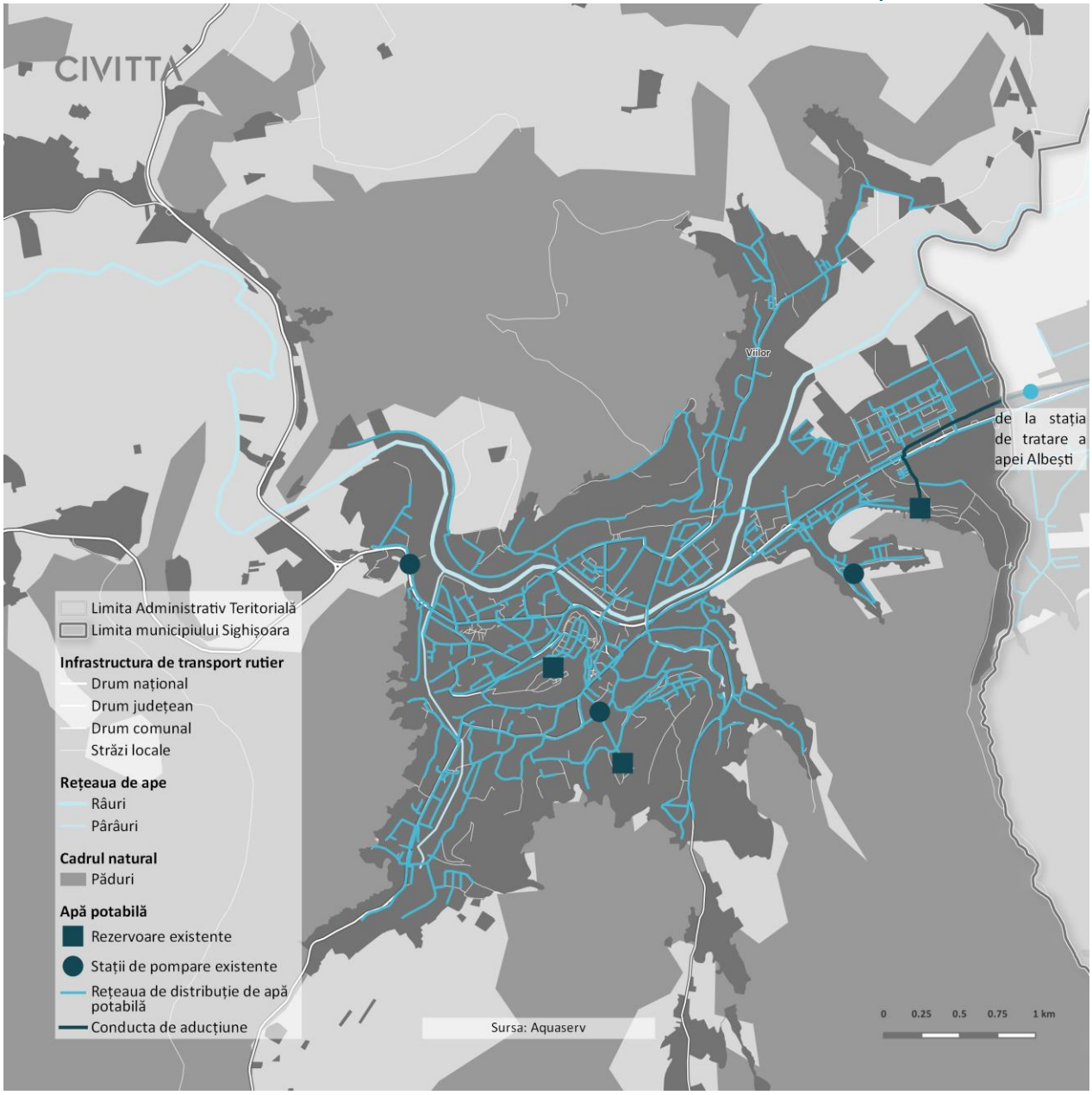
Pentru protejarea intereselor consumatorilor, promovarea regulilor concurenței pe piața liberă și a transparenței, la nivel județean, în anul 2007 a fost înființată Asociația de Dezvoltare Intercomunitară de utilități publice pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare și epurare a apelor uzate „Aqua Invest Mureș"; asociația cuprinde 66 de UAT-uri urbane și rurale asociate.

La nivelul municipiului Sighișoara, serviciile publice de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate sunt furnizate și administrate de către Operatorul Regional Compania AQUASERV S.A. Târgu Mureș - Sucursala Sighișoara. Printre obiectivele strategice ale companiei sunt:

- Prioritizarea lucrărilor de reabilitare și modernizare, cu scopul de a exploata o infrastructură fiabilă de alimentare cu apă și canalizare;
- Creșterea calității vieții prin furnizarea unor produse și servicii la nivelul standardelor europene în vigoare;
- Optimizarea permanentă a costurilor productive și de logistică, astfel încât atingerea performanțelor dorite și a nivelului serviciilor oferite să se facă cu costuri minime;
- Preocupare permanentă pentru creșterea gradului de încredere al clienților și pentru asigurarea unei transparențe legată de acțiunile întreprinse;
- Minimizarea/eliminarea impactului negativ semnificativ asupra mediului înconjurător și preocuparea continuă pentru protejarea sănătății publice.

INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU APĂ | Sistemul centralizat de alimentare cu apă deservește 99,3% din populația totală a orașului Sighișoara, conform adresei nr. 38/20.01.2021, eliberată de Compania AQUASERV SA - Sucursala Sighișoara. Acesta asigură apă potabilă și în satele limitrofe Albești, Țopa și Boiu. Comuna Daneș primește apă potabilă de la o fostă stație locală industrială de tratare a apei, administrată în prezent de către AQUASERV SA. Sursa de apă este asigurată de izvoare, care asigură un debit total de 2,50 l/s.

FIGURĂ 121 SCHEMA SISTEMULUI DE ALIMENTARE CU APĂ AL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: Aquaserv

Sursa de apă pentru alimentarea cu apă a municipiului Sighișoara este râul Târnava Mare, captarea apei de face printr-o priză de mal, amplasată în amonte de comuna Albești, cu capacitate proiectată de 360 l/s.

Tratarea apei brute se face în stația de tratare Albești, care are capacitatea maximă de 360 l/s (31.104 m^3/zi), în prezent fiind necesar un debit de 220-230 l/s (19.008 m^3/zi - 19.872 m^3/zi). Apa tratată este înmagazinată în două rezervoare, aflate în incinta stației sub unitățile de filtrare a apei, cu capacități de 220 m^3 și 450 m^3. Post-clorurarea apei se face în rezervorul de 450 m^3. Din datele INSSE capacitatea maximă a stației de tratarea apei a rămas constant în perioada 2010-2019 fiind de 31.104 m^3.

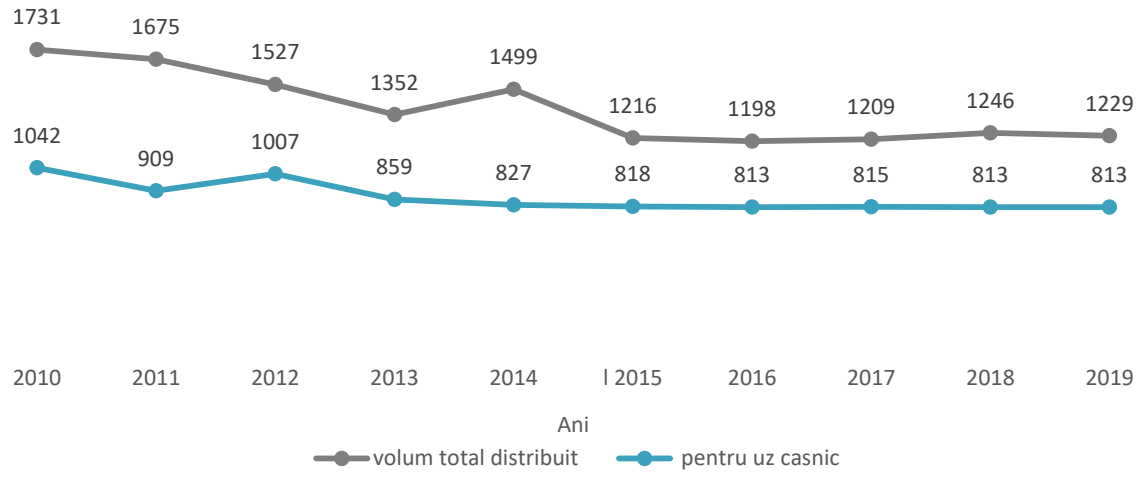
Transportul apei tratate din stația de la Albești către municipiu (în rezervoarele din zona Mihai Viteazu) se face printr-o conductă de aducțiune, din oțel, cu Dn=600mm și lungime de 6,25km.. O problemă a sistemului o reprezintă traseul conductei, care parțial se află pe teren privat. Conducta a fost reabilitată, urmând a fi recepționată, noua conductă este realizată din tuburi de PEID și PE 100, cu Dn=450mm. Aducțiunea furnizează apă potabilă municipiului Sighișoara și satelor Albești, Boiu și Țopa.

Rezerva de apă potabilă a municipiului este de 9.100 m^3, distribuită în cinci rezervoare care deservesc diferite zone de presiune:

- Zona I - Mihai Viteazu: 1x2.500 m^3 și 1x5.000 m^3;
- Zona II - Lunca Poștei: 1x1.000 m^3 (reconstruit în anul 2007 prin program SAMTID);
- Zona III – Cetate (str. Școlii): 2x300 m^3.

Volumul total de apă potabilă distribuit pentru consum (an de referință 2020) este de 1.234,4 mii m^3 (3.381,9 m^3/zi), din care: 838,11 mii m^3 (2.296,2 m^3/zi) pentru consumul populației și 349,16 mii m^3 (956,6 m^3/zi) pentru agenții economici. Analiza acestor date relevă faptul că, pentru consumul populației se alocă o pondere de 67% din volumul total distribuit. În perioada 2010 – 2019, conform datelor INSSE, volumul total de apă potabilă distribuit pentru consum a scăzut de la 1.731 mii m^3 (în anul 2010) la 1.229 mii m^3 (în anul 2019); consumul afernet anului 2019 reprezentând o pondere de cca. 71% față de anul 2010.

FIGURĂ 122 EVOLUȚIA VOLUMULUI DE APĂ POTABILĂ DISTRIBUIT PENTRU CONSUM ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, MII M^3/AN, 2010-2019

Sursa: Baza de date INS Tempo, 2021

Pentru pomparea apei în rețeaua municipiului, există trei unități de pompare, situate astfel:

- Zona Coșbuc, în care funcționează două stații de pompare, reconstruite în anul 2007 printr-un program SAMTID;
- Zona Cornești;
- Zona Plopilor, reconstruită în anul 2007 printr-un program SAMTID.

Stațiile, în general, sunt în condiții bune de funcționare, ca urmare a programelor de reabilitare și modernizare efectuate de-a lungul anilor.

Sistemul de distribuție apă potabilă acoperă municipiul Sighișoara (76 km - transport și distribuție). Rețeaua de distribuție a municipiului este realizată din fontă (18,5%), oțel (56,3%), azbociment (1,5%) și polietilenă (23,6%); rețeaua este realizată între anii 1933 – 2020. Trebuie semnalată existența rețelelor de alimentare realizate din materiale neconforme (azbociment) și necesitatea realizării de lucrări de modernizare a acestor rețele. Rețeaua din satele Albești, Boiu și Țopa are o lungime totală de 22 km - transport și distribuție – și este realizată din PE cu Dn=63-160mm, iar rețeaua din satul Daneș are o lungime de 1,5 km.

Rețeaua de distribuție este echipată cu: 2 stații de repompare apă, 5.500 branșamente pentru consumatorii casnici, 714 branșamente pentru consumatori economici, 47 branșamente instituții publice, 315 branșamente alți consumatori și 329 hidranți exteriori de incendiu de apă în municipiul Sighișoara, 1.637 branșamente în satele Albești, Boiu și Țopa, 33 branșamente în satul Daneș. Din datele INSSE, în

municipiul Sighișoara, evoluția rețelei de alimentare cu apă în perioada 2010 – 2019 este aproximativ constantă: 98 km în perioada 2010-2014, ulterior crescând ușor la 98,3km începând cu 2015.

Principalele disfuncționalități ale rețelei de distribuție sunt:

- Vechime foarte mare în unele zone ale orașului (rețeaua existentă datează începând cu anul 1933);
- Materialele folosite au grad mare de uzură fizică și nu sunt conforme normelor actuale;
- Pierderi mari de apă potabilă din rețea;
- Pe străzile Andrei Mureșan, Drumul Gării, Tudor Vladimirescu, Vasile Lucaciu presiunea din rețea este insuficientă;
- Străzile și zonele din municipiu neracordate la rețeaua de distribuție apă potabilă sunt: Str. Miron Neagu (parțial), localitatea Aurel Vlaicu (parțial), localitatea Venchi, localitatea Șoromiclea, localitatea Rora și satul Hetiur.

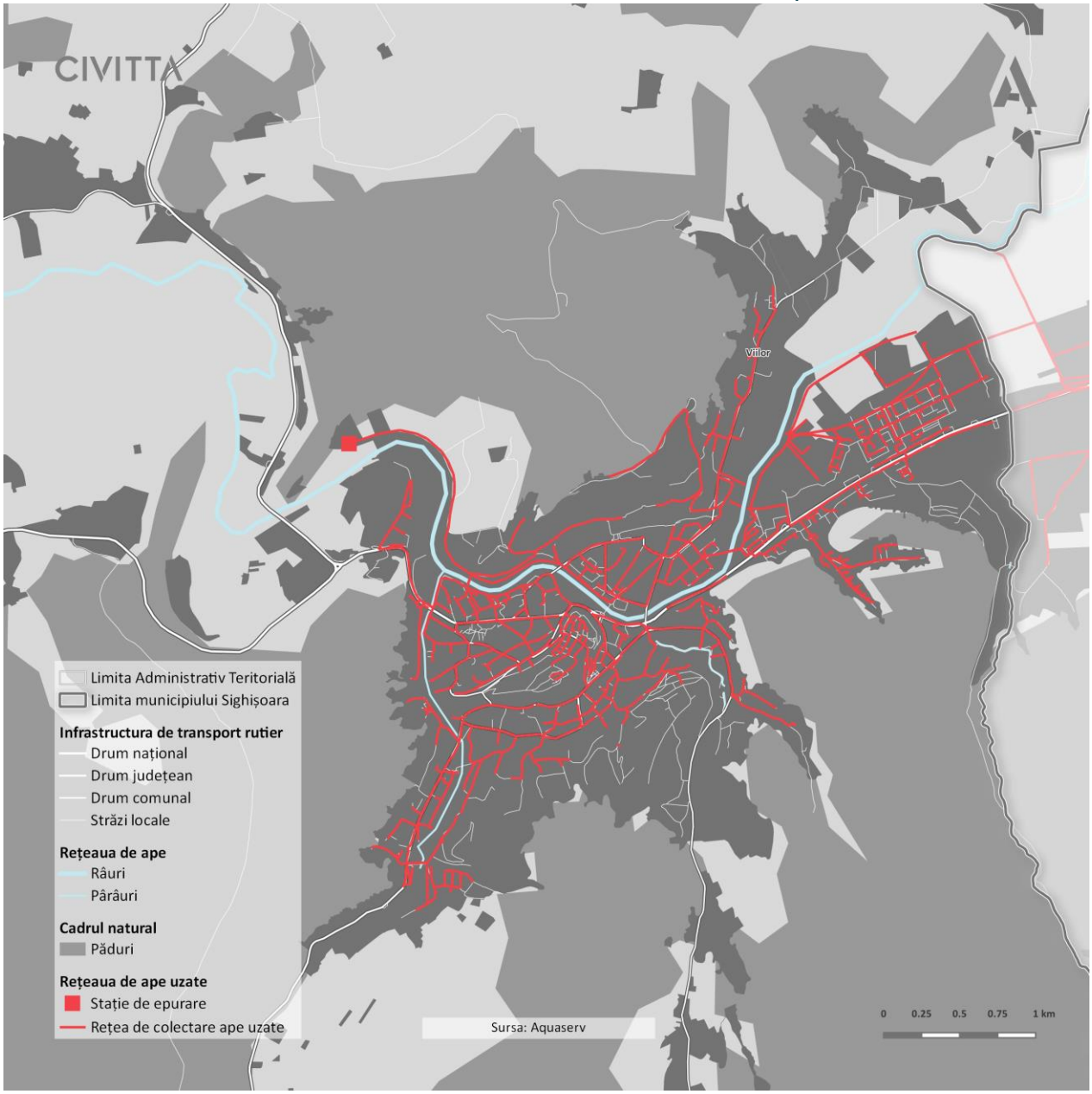
Deficiențele principale ale sistemului de alimentare cu apă ale municipiului sunt:

- Captarea apei din râul Târnava Mare prezintă semne de uzură specifică perioadei îndelungate de funcționare, fiind necesare lucrări de reabilitare;
- Stația de tratare a apei prezintă deficiențe la nivel structural și tehnologic de tratare. Lucrările de reabilitare și modernizare prevăzute vor îmbunătății indicii de calitate ai apei tratate, la nivelul cerințelor din normele europene;
- Aducțiunea de apă tratată prezintă grave probleme legate de etanșeitate și de traseul ei (mare parte prin proprietăți private). Sunt realizate lucrări de înlocuire și retrasare a traseului (în cadrul proiectului tehnic *MS-SG&CS-RB-03- Reabilitare conductă de aducțiune, extindere rețele de apă și canalizare, stații de pompare apă potabilă, stații de pompare apă uzată și conducte de refulare*, 2013), acestea urmând a fi recepționate;
- Stațiile de pompare apă potabilă se prezintă în condiții bune de funcționare, ca urmare a programelor de reabilitare și modernizare efectuate de-a lungul anilor;
- Rețeaua de distribuție apă potabilă prezintă caracteristicile unei rețele dezvoltată în mulți ani de funcționare, cu numeroase branșamente. Aceasta necesită reabilitări și extinderi în teritoriul deservit.

INFRASTRUCTURA DE CANALIZARE A APELOR UZATE | Sistemul centralizat de canalizare este format din colectoare, stații de pompare și stație de epurare. Serviciul de canalizare ape uzate menajere deservește 92,5% din populația orașului Sighișoara, iar cel de canalizare pluvială deservește 49% din aceasta. Canalizarea apelor uzate din oraș se realizează în sistem mixt, având cca. 50% sistem separativ și 50% sistem unitar de colectare a apelor. Pentru asigurarea curgerii gravitaționale sunt realizate 14 stații de pompare a apei uzate, dintre care 4 stații au fost realizate în perioada 2019 – 2020. La rețeaua orașului sunt racordate 4.941 de gospodării.

Localitățile aparținătoare municipiului Sighișoara: Venchi, Șoromiclea, Rora și parțial Aurel Vlaicu nu sunt racordate la rețeaua de canalizare apă uzată a orașului. În cazul satului Hetiur a fost elaborat o documentație tehnică (studiu de fezabilitate) în vederea realizării rețelei de canalizarea și construirea unei stații de epurare.

FIGURĂ 123 SISTEMUL DE CANALIZARE APĂ UZATĂ AL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: Aquaserv

Rețeaua de canalizare menajeră a orașului are o lungime de 80,5km și este alcătuită din canale cu secțiune circulară (Dn = 160 – 2.000 mm), ovoidă (900/600 mm) și clopot (1.500/1.200 mm). Rețeaua de canalizare pluvială are o lungime de 17,8 km, canalele având formă circulară cu Dn = 300 – 1.200 mm.
Structurile existente pe rețeaua de canalizare sunt:

- Casetă, care deservește gura de vărsare GV 7, situată pe str. Consiliul Europei, în scopul deversării apelor pluviale în pârâul Câinelui;
- Cămin cu perete devesor combinat cu cămin cu stavilă și clapetă de reținere, situat în str. Morilor;
- Cămin cu perete deversor și cămin de subtraversare a râului Târnava Mare, situat în str. Florilor;
- Cămin de subtraversare a râului Târnava Mare, situat în str. Mihai Viteazu;
- Cămine pe rețea - 1.564 bucăți;
- Racorduri la rețeaua de canalizare – 5.124 bucăți, din care: 4.229 bucăți racorduri consumatori casnici;

- Guri de scurgere apă pluvială - 2.136 bucăți.

Din datele statistice, în perioada 2010 – 2019, rețeaua de canalizare a municipiului a avut o creștere de 25%, de la 73,5km în perioada 2010-2011, la 98.3km, începând cu anul 2015.

Rețeaua de canalizare a fost realizată de-a lungul anilor 1903 – 2020; rețeaua prezintă conducte din beton, azbociment și PVC. Probleme semnificative sunt înregistrate din cauza conductelor realizate din beton și azbociment, pozate în special în cartierele de blocuri, zone cu aglomerări mari. . Cele mai frecvente probleme sunt cauzate de colmatări și surpări ale conductelor și căminelor de pe rețea, a blocajelor stațiilor de pompare din cauza căderilor de tensiune sau blocarea pompelor din cauza materialelor solide de mari dimensiuni aduse de canalele colectoare.

La nivelul orașului există zone încă neracordate la rețeaua de canalizare, aceste fiind: str. Lunca Poștei, str. Miron Neagu (parțial), str. Dragoș Vodă (parțial), str. Vasile Lucaciu (parțial) și str. Română (parțial).

Lucrări de reabilitare necesită și rețeaua de canalizare unitară de pe străzile: Ion Neculce, Griviței, Vlad Țepeș, Aron Pumnul, George Coșbuc, precum și rețeaua de canalizare separativă de pe str. Dumbravei.

Stația de epurare a municipiului de află în aval de oraș, pe malul drept al râului Târnava Mare, lângă tunelul CFR. Stația are o capacitate de epurare pentru 32.000 persoane echivalente și funcționează cu un debit mediu de 90 – 95 l/s. Gradul de epurare al stației, pentru anul 2020, este de 94,8% pentru materii în suspensie, 96,36% pentru substanțe organice, 76,69% pentru compuși cu fosfor și 72,02% pentru compuși cu azot. Stația funcționează cu trei trepte de epurare: mecanică (reținerea materiilor grosiere), biologică (descompunerea substanțelor organice) și terțiară (eliminarea azotului și fosforului). În prezent, se desfășoară lucrări de modernizare a stației de epurare.

Sistemul de canalizare și epurare al apelor uzate din municipiul Sighișoara, conform informațiilor furnizate de Aquaserv SA[187], are următoarele deficiențe majore:

- Colectarea apelor uzate în sistem mixt produce subdimensionarea rețelei de colectare atât din cauze tehnice, dar și ca urmare a extinderii orașului, a asfaltărilor și a construcțiilor (suprafețe impermeabile) pe spațiul verde al orașului;
- Perioada îndelungată de exploatare a rețelei (anii 1903 - 2020), materialele neconforme din care este executată (beton, azbociment), surpările conductelor și căminelor de pe rețea și colmatările rețelei;
- Blocajele în funcționarea stațiilor de pompare de pe rețea, cauzate de căderile de tensiune electrică, de blocarea pompelor cu materiale solide (cârpe, hârtie etc);
- Depășirea debitelor și a concentrațiilor de poluanți din apa uzată care intră în stația de epurare.
- Spațiul de stocare a nămolului rezultat din procesul de epurare este periodic limitat.

[187] Adresa Aquaserv SA Târgu Mureș nr. 38/20.01.2021

3.7.3. INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU GAZE NATURALE

Din datele furnizate de Institutul Național de Statistică, numărul localităților în care se distribuie gaze naturale în Județul Mureș, în perioada 2007 – 2019, a rămas constant, de 82 UAT, din care 11 municipii și orașe și 71 de comune. Localitățile urbane în care se distribuie gaze naturale sunt: municipiile Târgu Mureș, Reghin, Sighișoara și Târnăveni și orașele Iernut, Luduș, Miercurea Nirajului, Sângeorgiu de Pădure, Sărmașu, Sovata și Ungheni.

INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT GAZE NATURALE | Pe teritoriul administrativ al Municipiul Sighișoara se găsesc următoarele conducte de transport gaze naturale: Ø28" Coroi – Bărcuț, Ø24" Seleuș - Bărcut, Ø10" Țeline – Sighișoara, Ø10" Nadeș - Sighișoara, Ø24" Țigmandru – Hetiur (Moldova III), Ø28" Seleuș - Hetiur – Iașu, Ø20" Țigmandru – Hetiur, Ø4" racord alimentare gaz SRM Hetiur, Ø4" racord alimentare gaz SRM CESIRO Sighișoara, Ø3" racord alimentare gaz SRM SICERAM Sighișoara, Ø5 ¾ " racord alimentare gaz SRM Sighișoara (Rusu – SRM Sighișoara I), Ø2 ¾ " racord alimentare gaz SRM Venchi - Sighișoara. Aceste conducte aparțin Sistemului National de Transport Gaze Naturale, administrat de SNTGN TRANSGAZ SA Mediaș.

SNTGN TRANSGAZ SA asigură alimentarea cu gaze naturale a municipiului Sighișoara prin intermediul următoarelor stații de reglare măsurare gaze naturale și posturi de măsură gaze: SRM Sighișoara I, SRM Sighișoara II, SRM CESIRO Sighișoara, SRM SICERAM Sighișoara, PM Sighișoara Sonda III, SRM (provizoriu), SRM Hetiur, PM Nadeș – Sighișoara și PM Hetiur II.

Prin Adresa nr. 10931/15.02.2021, SNTGN TRANSGAZ SA , Departamentul de exploatare și mentenanță, Serviciul evidență și evaluare risc SNT, informează asupra obiectivelor TRANSGAZ de pe teritoriul administrativ al municipiului Sighișoara, respectiv: cca. 28 km lungime conducte și racorduri prin care se asigură serviciul de transport gaze naturale pentru un număr de 8 stații reglare măsurare gaze naturale, care deservesc zona de consum a municipiului. Volumul de gaze naturale vehiculat prin stațiile de reglare măsurare a fost de aproximativ 70.000 mii mc, în anul 2020.

În prezent, în zona teritoriului administrativ al municipiului Sighișoara este în derulare proiectul "Conductă de transport gaze naturale Nadeș-Sighișoara", aflat în faza de reglementare terenuri.

INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU GAZE NATURALE | Serviciul de distribuție și furnizare gaze naturale a municipiului Sighișoara este asigurat de operatorul SC DELGAZ Grid SA. La sfârșitul anului 2018, DELGAZ Grid SA deservea 12.311 clienți, din care 11.596 clienți casnici.

Conform datelor INS, este redată în tabelul următor, variația lungimii totale a conductelor de distribuție gaze naturale în municipiul Sighișoara, în perioada 2007-2019, raportată la lungimea străzilor din municipiu.

TABEL 47 VARIAȚIA LUNGIMII TOTALE A CONDUCTELOR DE DISTRIBUȚIE GAZE NATURALE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, RAPORTATĂ LA LUNGIMEA STRĂZILOR DIN LOCALITATE, KM, 2007-2019

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lungime totală conducte distribuție	101	102,2	103	101,1	94,5	94,7	94,8	97,7	97,9	97,9	100,9	113,7	110,8
Lungime străzi orășenești	76	76	76	76	76	76	76	76	76	76	76	76	76
Procent	133%	134%	136%	133%	124%	125%	125%	129%	129%	129%	133%	150%	146%

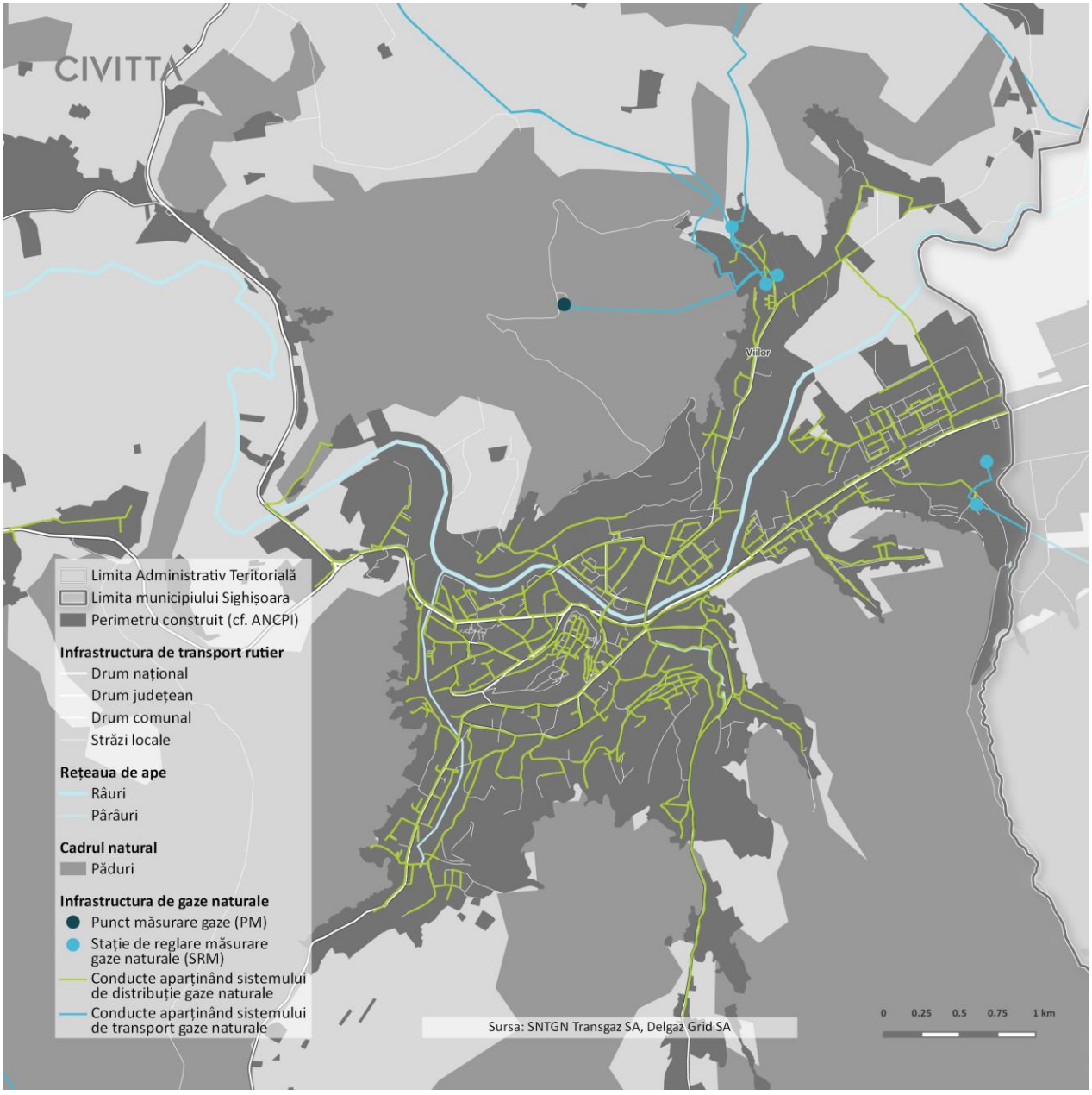
Sursa: Baza de date INS Tempo, 2021

Micșorarea lungimii conductelor distribuțiilor de gaze poate fi cauzată de faptul că, la începutul înființării distribuțiilor sau la extinderea lor, s-au pozat conducte fără respectarea tuturor condițiilor impuse de

normativele în vigoare la data respectivă (în special din punct de vedere al dimensiunilor), astfel încât aceste tronsoane au trebuit să fie scoase din funcțiune.

În municipiul Sighișoara, rețeaua de distribuție gaze naturale are o vechime de peste 25 ani, iar în perioada 2007-2019 această rețea de distribuție a fost extinsă cu 9,8 km, ajungând la 110,8 km; raportată la lungimea străzilor, de 76 km, se poate spune că rețeaua de distribuție gaze naturale acoperă toate străzile municipiului (având în vedere și faptul că pe străzile principale conductele se montează pe ambele părți ale acestora).

FIGURĂ 124 INFRASTRUCTURA DE GAZE NATURALE

Sursa: SNTGN TRANSGAZ SA

În februarie 2021, Delgaz Grid SA a furnizat informații referitoare la componentele sistemului de distribuție a gazelor naturale, respectiv lungimea totală a rețelelor, pozițiile stațiilor de reglare măsurare gaze naturale, capacitățile acestora, consumatori deserviți, volum de gaze distribuite pe un an și traseele conductelor rețelei de distribuție gaze naturale. Caracteristicile infrastructurii de distribuție gaze naturale de pe teritoriul municipiului Sighișoara sunt următoarele:

- Lungimea totală a rețelelor, formată din totalitatea conductelor și branșamentelor din municipiul Sighișoara este de 134,187 km. În prezent, conductele rețelei de distribuție sunt montate pe toate străzile din municipiu;
- Pozițiile stațiilor de reglare măsurare a gazelor naturale și capacitățile acestora sunt:
  - SRMS:
    - Str. Gh. Lazăr, cu capacitatea de 9.750 m^3/h;
    - Str. Crizantemelor, cu capacitatea de 10.000 m^3/h.
  - SRMC:
    - Str. Abatorului, SC CARNICOMP, cu capacitatea de 1.000 m^3/h;
    - Str. Zaharie Boiu, Spital Municipal, cu capacitatea de 1.000 m^3/h;
    - Str. M. Viteazu, SC PARAT, cu capacitatea de 1.000 m^3/h;
    - Str. M. Eminescu, SC NOVAMECANICA, cu capacitatea de 1.000 m^3/h.

Conform SC Delgaz Grid SA, lungimea rețelei de alimentare cu gaze naturale ce a necesitat măsuri de reabilitare, pentru perioada 2007 – 2019, este redată în tabelul următor:

TABEL 48 LUNGIMEA REȚELEI DE ALIMENTARE CU GAZE CE A NECESITAT MĂSURI DE REABILITARE, M, 2007-2019

NR. CRT.	AN PUNERE ÎN FUNCȚIUNE	LUNGIME CONDUCTĂ PE (METRI)	LUNGIME CONDUCTĂ OL (METRI)	LUNGIME BRANȘAMENT (METRI)	TOTAL (METRI)
1	2007	7.262	-	2.056	9.318
2	2008	15.725	-	2.832	18.557
3	2009	7.249	-	590	7.839
4	2010	1.446	-	2.612	4.058
5	2011	2.771	-	756	3.527
6	2012	4.029	-	1.630	5.659
7	2013	21	-	43	64
8	2014	20	-	132	152
9	2015	24.865	136	7.017	32.018
10	2016	4.482	-	1.292	5.774
11	2017	339	-	77	416
12	2018	5.859	10	160	6.029
13	2019	364	-	229	593
14	2020	5.115	38	1.288	6.441
15	2021	197	-	76	273
		79.744	**184**	**20.790**	**100.718**

Sursa: SC Delgaz Grid SA, 2021

Se observă că în perioada 2007 – 2021 Delgaz Grid SA a efectuat lucrări de reabilitare a rețelei de distribuție gaze naturale, în lungime totală de 100.718 m (aproximativ 101 km), din care: 79.744 m conducte din polietilenă (PE), 184 m conducte din oțel (OL) și 20.790 ml conducte de branșament.

Având în vedere că lungimea totală a rețelei de distribuție gaze naturale din municipiul Sighișoara este de 134.187 m, rezultă că, începând cu anul 2007 până în 2021 a fost reabilitată cca. 75% din această rețea.

Până în februarie 2021, Delgaz Grid SA nu a elaborat un proiect de investiții pentru anul 2021; pentru anul 2022 compania intenționează să elaboreze un proiect prin care să fie înlocuite conductele de oțel de pe străzile Caisului, Oltului, N. D. Cocea și parțial Viilor (între nr. 113 și 127).

Cantitățile de gaze naturale distribuite de compania Delgaz Grid în Municipiul Sighișoara, în perioada 2008 – 2019 este redată în următorul tabel:

TABEL 49 CANTITĂȚILE DE GAZE NATURALE DISTRIBUITE DE COMPANIA DELGAZ GRID ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2008-2019

NR. CRT.	AN	CANTITĂȚI DISTRIBUITE	
		MC	MWh
1	2008	29.807.608	-
2	2009	20.001.791	209.367
3	2010	19.622.250	205.673
4	2011	21.489.864	224.979
5	2012	17.633.097	184.541
6	2013	17.581.191	183.480
7	2014	15.023.852	157.258
8	2015	16.357.903	171.576
9	2016	17.388.014	182.172
10	2017	17.629.581	184.790
11	2018	174.641	12.311
12	2019	16.022.755	167.751
	Total	208.732.547	1.883.898

Sursa: SC Delgaz Grid SA, 2021

Se observă din tabel că, în municipiul Sighișoara, în perioada analizată, cantitatea totală de gaze naturale distribuită a scăzut cu 13.784.853 mc, de la 29.807.608 mc în anul 2008 la 16.022.755 mc în 2019; valoarea minimă distribuită e înregistrată anul 2018, la 174.641 mc.

Conform informațiilor INS, cantitatea de gaze naturale distribuită în Municipiul Sighișoara, după destinație, a variat, în perioada 2008-2019, conform tabelului următor:

TABEL 50 GAZE NATURALE DISTRIBUITE, DUPĂ DESTINAȚIE, ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, MII MC, 2008-2019

DESTINAȚIE	GAZE NATURALE DISTRIBUITE, DUPĂ DESTINAȚIE, IN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA											
	ANI/MII MC											
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	30.107	20.238	19.872	21.804	18.114	18.042	15.232	16.776	18.138	18.390	17.452	17.005
Uz casnic	12.398	11.380	10.654	13.749	10.717	9.919	9.107	9.720	10.192	10.254	9.591	9.591

DESTINAȚIE	GAZE NATURALE DISTRIBUITE, DUPĂ DESTINAȚIE, IN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA											
	ANI/MII MC											
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
% uz casnic din total	41%	56%	54%	63%	59%	55%	60%	58%	56%	56%	55%	56%

Sursa: Baza de date INS Tempo, 2021

Se observă că, în municipiul Sighișoara, în perioada analizată, cantitatea totală de gaze naturale distribuită a scăzut cu 13.102 mii mc, de la 30.107 mii mc în anul 2008 la 17.005 mii mc în 2019; scăderea maximă a fost înregistrată anul 2009 (de 9.869 mii mc) față de valoarea înregistrată în anul 2008; în anul 2014 s-a înregistrat cel mai mic consum total de gaze naturale, de 15.232 mii mc (aproape jumătate din cantitatea de gaze naturale distribuită în anul 2008), apoi cantitatea totală de gaze naturale distribuită anual a crescut ușor. Cantitatea de gaze naturale distribuite pentru uz casnic a scăzut ușor, cu 2.807 mii mc, variind, în ultimii ani, în jurul valorii de 10.000 mii mc .

În general, scăderea consumului total de gaze naturale s-a produs ca urmare a scăderii producției industriale (scăderii necesarului din procesele tehnologice), dar și a creșterii randamentului echipamentelor utilizate. În ceea ce privește consumul pentru uz casnic, acesta a scăzut ușor, ca urmare a creșterii eficientei energetice a clădirilor și instalațiilor aferente pentru încălzirea lor, deși rețeaua de distribuție a crescut puțin în timp. În perioada analizată, cantitatea de gaze naturale distribuite pentru uz casnic a variat ca procent din totalul distribuit, în jurul valorii de 56%.

EXPLOATĂRI GAZE NATURALE | Pe teritoriul administrativ al municipiului Sighișoara există obiective (sonde extracție gaze naturale, amplasate în zona de nord și vest a municipiului) administrate de Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz SA, Sucursala Mediaș.

Existența pe teritoriul administrativ al municipiului Sighișoara a sondelor de extracție gaze naturale și a conductelor și instalațiilor aferente impune respectarea prevederilor "Normativului departamental pentru stabilirea distanțelor din punct de vedere al prevenirii incendiilor dintre obiectivele componente ale instalațiilor tehnologice din industria extractivă de petrol și gaze", aprobat prin Ordinul nr. 278/1986. În Tabelul 1 din acest Normativ sunt date distanțele minime de siguranță dintre instalațiile de petrol și gaze și centre populate, locuințe, după cum urmează:

- Pentru sonde în foraj, probe, producție, extracție, țiței și gaze - raza de siguranță este de 50 metri;
- Pentru conductele de gaze de presiune înaltă, cuprinsă între 7 - 40 bar, distanța minimă de siguranță este de 20 metri;
- Pentru conductele de gaze cu presiune mai mare 40 bar, distanța minimă de siguranță este de 35 metri;
- Pentru parcuri de separatoare, colectare țiței și gaze (separatoare, rezervoare, compresoare, panouri măsură etc.) – distanța minimă de siguranță este de 35 metri.

DISFUNCȚIONALITĂȚI ALE INFRASTRUCTURII DE ALIMENTAR CU GAZE NATURALE | Ținând cont de vechimea a cca. 25 % din conductele (rămase nereabilitate) sistemului de distribuție gaze naturale, sunt necesare lucrări permanente de înlocuire sau modernizare a acestora.

În cadrul teritoriului intravilan al municipiului există zone unde clădiri de locuit sunt amplasate la o distanță mai mică de 20 metri de conductele de transport gaze naturale (de înaltă presiune), fapt ce pune în pericol atât viețile oamenilor din clădirile respective, cât și integritatea și funcționarea conductelor. Ca urmare a faptului că există locuințe amplasate în zona de siguranță, de 20 metri stânga-dreapta față de axul conductei, zonă în care este interzisă construirea oricărei clădiri ce adăpostește persoane, este necesară realizarea unui proiect pentru remedierea acestei situații, conform normativelor șilegislației în vigoare.

3.7.4. INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU ENERGIE TERMICĂ

Începând din anul 2014, municipiul Sighișoara a rămas singura localitate din județul Mureș în care a fost distribuită energie termică în sistem centralizat. În județul Mureș, în perioada 2007 – 2018, a fost distribuită energie termică în sistem centralizat în municipiile: Târgu Mureș (până în anul 2013), Reghin (până în anul 2012) și Sighișoara (până în anul 2018), conform tabelului următor:

TABEL 51 ENERGIA TERMICĂ DISTRIBUITĂ ÎN JUDEȚUL MUREȘ ȘI MUNICIPIILE DIN JUDEȚ, GIGACALORII, 2007-2019

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Județ Mureș	203.602	204.061	183.279	125.325	46.286	31.642	7.975	1.205	1.329	1.306	1.352	1.050
Mun. Târgu Mureș	197.436	197.918	178.821	120.182	41.628	27.982	5.996	-	-	-	-	-
Mun. Reghin	2.721	3.624	1.907	2.414	2.378	1.643	-	-	-	-	-	-
Mun. Sighișoara	2.948	1.981	2.551	2.729	2.280	2.017	1.979	1.205	1.329	1.306	1.352	1.050
% din totalul județean	1,5%	1,0%	1,4%	2,2%	4,9%	6,4%	24,8%	100%	100%	100%	100%	100%

Sursa: Baza de date INS Tempo, 2021

(Energia termică distribuită (Gcal) reprezintă energia termică distribuită prin cumpărare de la centralele electrice de termoficare și centralele termice de zonă, precum și energia termică distribuită de microcentralele termice de bloc sau cvartal, aparținând unităților administrației locale, conform INS, 2021)

În perioada analizată, valoarea energiei termice distribuită de sistemul centralizat al municipiului Sighișoara a scăzut continuu, astfel că în anul 2018 s-a distribuit cca. 35,6% din valoarea distribuită în anul 2007. Scăderea în timp a cantității de energie termică distribuită centralizat a fost cauzată de debranșările consumatorilor, locatarii apartamentelor montându-și microcentrale termice murale, iar clădirile socio-culturale utilizând centrale termice proprii, ce funcționează cu gaze naturale. Începând cu anul 2019 a fost oprită distribuirea centralizată a energiei termice în Municipiul Sighișoara.

În perioada în care energia termică era distribuită în sistem centralizat în cele 3 municipii din județ în perioada 2007-2012, energia termică distribuită în municipiul Sighișoara reprezenta sub 10% din totalul distribuit în județ.

Municipiul Sighișoara este amplasat în zona climatică III, temperatura exterioară de calcul, conform SR 1907-1 / 2014 „Instalații de încălzire. Necesarul de căldură de calcul. Metodă de calcul”, fiind Te = – 18°C.

Alimentarea cu energie termică a municipiului Sighișoara se realizează în prezent în sistem local cu centrale termice de scară de bloc (blocurile ANL), centrale termice de apartament sau locuință individuală, alimentate cu gaze naturale din sistemul de distribuție al municipiului și cu sobe de teracotă ce funcționează cu gaze naturale. Prepararea hranei se face în principal cu gaze naturale din rețeaua de distribuție, dar sunt locuințe individuale care folosesc buteliile de aragaz (în localitățile componente subordonate).

Activele fostului sistem centralizat de distribuție (SACET), actualmente dezafectate, au fost fie vândute (CT „Stadion”, „Faianța”), fie închiriate, centrala „Florilor” fiind încă funcțională și închiriată Spitalului Municipal.

Societatea Apă Termic Transport S.A. Sighișoara este constituită și funcționează în baza Legii nr. 207/1997 pentru aprobarea O.U.G. nr. 30/1997 privind reorganizarea regiilor autonome. Acțiunile sunt deținute în totalitate de către Statul Român, iar drepturile și obligațiile decurgând din dreptul de proprietate asupra acestora sunt exercitate de către acționarul unic Consiliul Local Sighișoara.

Începând cu luna mai 2018, SC "Apă Termic Transport" SA[188] nu mai are contract pentru furnizarea energiei termice, în prezent nu mai există furnizare, producție și distribuție de energie termică în municipiul Sighișoara.

Rețeaua termică a Municipiului Sighișoara este nefuncțională în cea mai mare parte, consumatorii racordați la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) fiind debranșați și nu există necesități în sensul retehnologizării/reabilitării acestei rețele. Rețeaua termică menținută, cu lungimea de 80 m este utilizată în prezent pentru asigurarea căldurii, la Gimnaziul Nicolae Iorga, prin Centrala termică Mihai Viteazu II.

În conformitate cu Adresa nr. 70/18.01.2021 emisă de SC Apă Termic Transport SA, în prezent se redistribuie energie electrică și gazul natural pentru: 204 apartamente, deservite de 18 centrale de scară de bloc și un agent economic, Gimnaziul Nicolae Iorga, deservit de CT Mihai Viteazu II.

Prin PAED Municipiul Sighișoara, aprobat de Consiliul Local în anul 2015, au fost implementate sau în curs de implementare următoarele măsuri referitoare la creșterea eficienței alimentării cu căldură a municipiului:

- Elaborarea planurilor de management energetic și implementarea unui sistem de management energetic în clădirile publice și cele administrative (aflat în curs de implementare);
- Promovarea utilizării serviciilor de termograficele a clădirilor înainte de implementarea proiectelor de reabilitare termică;
- Realizarea unui sistem solar termic pentru producerea apei calde menajere la Grădinița nr. 6 din Sighișoara

Conform Agenției pentru Managementul Energiei Sighișoara, la Grădinița nr. 6, în cadrul programului "Acoperișuri solare" al Agenției Germane pentru Energie (DENA) au fost realizate următoarele sisteme solare:

- Sistem fotovoltaic, montat pe acoperișul grădiniței, cu o putere instalată de 5,52 kWp energie electrică; sistemul este racordat la rețeaua electrică națională pentru debitarea energiei electrice produse. Sistemul fotovoltaic este compus din: 24 module Solon Black 230/07, un invertor Sunny Boy 5000TL, un sistem cu baterii Sunny Backul 5000, un Automatic Switch box M, un sistem de monitorizare AS Control, Sistem de montare Schletter, Putere instalată 5,52 kWp, randament anual 1,106 kWh/kWp, reducerea emisiilor de carbon 5,419 kg/an.
- Sistem termic-solar utilizat pentru prepararea apei calde menajere cu ajutorul energiei solare atât pe timp de vară cât și pe timp de iarnă; sistemul solar se poate conecta la sistemul de încălzire central al grădiniței ca aport la încălzire. Instalația termică solară este compusă din: 6 colectoare plane premium AS-EFK 2.3, un boiler solar bivalent cu serpentine, 1000 l stație AS-Solar 2-6. Caracteristici sistem termic-solar: putere instalată 9,83 kW, suprafață instalației 14,04 m^2, reducerea emisiilor de CO_2: 1.690 kg/an.

În anul 2011 a fost demarat un proiect de instalare a unui sistem termic solar la Spitalul Municipal Sighișoara, proiect încă nefinalizat.

Noi propuneri de proiecte în cadrul PAED sunt:

- Elaborarea Strategiei de Utilizare a Surselor Regenerabile de Energie;
- Proiecte care vizează crearea de instalații industriale private pentru producerea energiei din deșeuri;
- Proiecte pentru producerea energiei termice din resurse de biomasă (gunoi de grajd, deșeuri provenite din alimente, nămol, deșeuri de la tăiere, culturi energetice, deșeuri de lemn etc.).

[188] Adresa nr. 70/18.01.2021 emisă de SC Apă Termic Transport SA

Planul de Acțiune pentru Eficiență Energetică a Municipiului Sighișoara (2013-2017), prevede acțiuni aferente îmbunătățirii performanței energetice în diferite sectoare, dintre care, pentru capitolul de alimentare cu energie termică, se regăsesc în cadrul Programului de acțiuni în domeniul energiilor regenerabile, obiective specifice/acțiuni necesare promovării surselor regenerabile de energie, dintre care și Strategie de utilizare a deșeurilor urbane în scop energetic, Proiect de producere în cogenerare a energiei termice/electrice utilizând biomasa pentru alimentarea cu energie a unor importante clădiri terțiare (spitale, școli), Proiect de producere de energie din biogazul de la stațiile de epurare a apei, Completarea sistemelor clasice de producere și distribuție a energiei termice utilizate în prezent cu sisteme performante energetic și surse regenerabile de energie (panouri solare, panouri fotovoltaice, pompe de căldură, cogenerare de mică putere), prioritar creșele și grădinițele cu program prelungit.

O problemă importantă este dată de izolarea termică necorespunzătoare a clădirilor care conduce la inconfort termic, consum mare de energie necesară pentru încălzire, apariția condensului – ce duce în timp la deteriorarea construcțiilor prin fenomenul de îngheț - dezgheț a masei de vapori în interiorul structurii anvelopei.

3.7.5. INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU ENERGIE ELECTRICĂ

INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU ENERGIE ELECTRICĂ

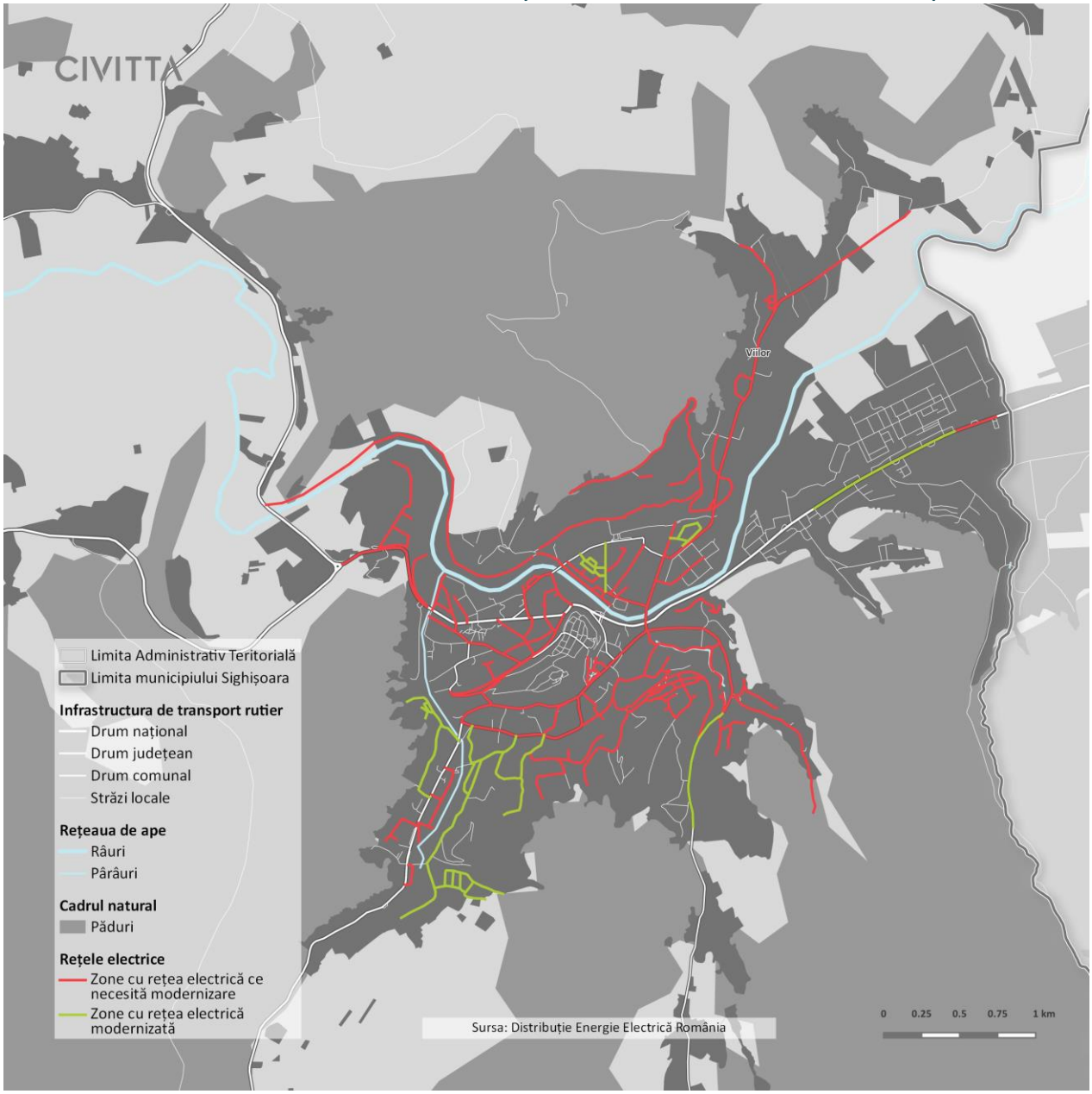
Necesarul de energie electrică al municipiului Sighișoara este asigurat din Sistemul Energetic Național, prin rețeaua electrică de distribuție. Rețeaua electrică de distribuție de pe teritoriul municipiului Sighișoara se află în gestiunea Companiei Distribuție Energie Electrică România (DEER) prin Sucursala Mureș, companie formată ca urmare a fuziunii celor trei companii de distribuție a energiei electrice din cadrul Grupului Electrica - SDEE Transilvania Nord, SDEE Transilvania Sud și SDEE Muntenia Nord, în ianuarie 2021.

Rețeaua de distribuție de pe teritoriul municipiului este formată din rețea de înaltă (110 kV), medie (20 kV) și joasă (0,4 kV) tensiune.

Municipiul Sighișoara este alimentat cu energie electrică prin intermediul stației de transformare 110/20 kV Sighișoara cu o putere de 2x25 MVA.

Liniile de înaltă tensiune care traversează teritoriul municipiului Sighișoara sunt: LEA 110 kV Sighișoara – Daneș; și LEA 110 kV Sighișoara – Fântânele.

FIGURĂ 125 NECESARUL DE MODERNIZARE AL REȚELOR ELECTRICE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: Distribuție Energie Electrică România

Liniile electrice de medie tensiune sunt atât aeriene cât și subterane și alimentează municipiul prin intermediul, punctelor de alimentare (PA), posturilor de transformare care sunt aeriene (PTA) și în cabină de zidărie (PTZ). Numărul posturilor de transformare existente este 139: 3 PA, 30 PTA și 106 PTZ, repartizarea pe puteri fiind următoarea:

- 63 kVA - 1 PTA, 2 PTZ;
- 100 kVA - 18 PTA, 2 PTZ;
- 250 kVA - 1 PA, 8 PTA, 21 PTZ;
- 400 kVA - 2 PA, 2 PTA, 33 PTZ;
- 630 kVA - 31 PTZ;
- 800 kVA - 1 PTA, 1 PTZ;
- 1000 kVA - 12 PTZ;
- 1600 kVA - 2 PTZ;
- 2500 kVA - 2 PTZ.

Rețeaua de joasă tensiune este alimentată din posturile de transformare, asigurând alimentarea cu energie electrică a consumatorilor casnici și non-casnici. Liniile electrice de joasă tensiune care alimentează consumatorii sunt atât aeriene (LEA), pozate pe stâlpi, cât și subterane (LES).

Conform datelor furnizate de DEER - Sucursala Mureș, în municipiul Sighișoara sunt 14.573 consumatori împărțiți în următoarele categorii:

- Casnici: 12.906 consumatori;
- Agenți economici: 1.667 consumatori, din care 1.618 sunt mici consumatori, iar 49 sunt mari consumatori.

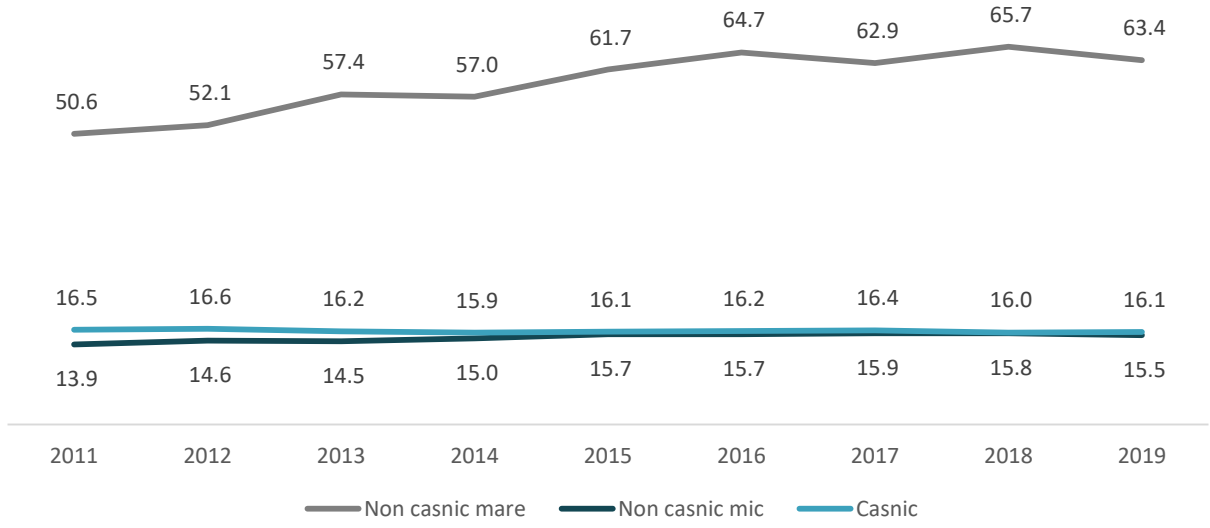
Consumul de energie electrică la nivelul municipiului Sighișoara, pentru intervalul 2011-2019 este prezentat în tabelul următor.

TABEL 52 CONSUMUL DE ENERGIE ELECTRICĂ PE TIP DE CONSUMATOR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, KWH, 2011-2019

TIP CONSUMATOR	UM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Non casnic mare	kWh	50.556.495	52.071.605	57.416.896	57.030.823	61.743.447	64.718.173	62.865.195	65.724.866	63.361.666
Non casnic mic	kWh	13.895.175	14.592.820	14.488.518	14.980.545	15.689.639	15.687.392	15.868.596	15.843.364	15.519.319
Casnic	kWh	16.456.330	16.635.544	16.176.677	15.942.510	16.107.374	16.237.497	16.360.831	15.982.916	16.063.102
TOTAL	kWh	80.908.000	83.299.969	88.082.091	87.953.878	93.540.460	96.643.062	95.094.622	97.551.146	94.944.087

Sursa: DEER - Sucursala Mureș, 2021

FIGURĂ 126 CONSUMUL DE ENERGIE ELECTRICĂ PE TIP DE CONSUMATOR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, MILIOANE KWH, 2011-2019

Sursa: DEER - Sucursala Mureș, 2021

Din tabelul de mai sus, pentru perioada 2011-2019, se observă o variație a consumului atât non-casnic cât și casnic, fiind înregistrate creșteri de la an la an, cu excepția anului 2019, când consumul a scăzut pentru consumatorii non-casnici. Consumul casnic a avut unele variații (conform datelor INS) rămânând totuși relativ constant. Se observă faptul că în cazul municipiului Sighișoara, consumul non-casnic mare este de circa 3-4 ori mai mare decât consumul casnic, în timp ce consumul non-casnic mic se situează la valori aproximativ egale cu consumul casnic.

În ultimii trei ani au fost efectuate următoarele lucrări de modernizare ale instalațiilor din municipiul Sighișoara:

- Modernizare LES JT prin montare de firide și FDCP-uri, str. Gării (bloc nr.5A) și str. Mihai Viteazu (bloc nr.1A);
- Modernizare PTZ și branșamente;
- Modernizare LEA JT și branșamente pe străzile: V. Lupu-M. Basarab, Câmpului, Păstorilor-Traian, V. Lucaciu, Cânepii;
- Montare stabilizatori de tensiune în rețeaua electrică de distribuție de 0,4 kV (str. Romană și str. Dragoș Vodă);
- Modernizare LES 20 kv: Sighișoara-Stofe, Sighișoara-Fider PA1, Sighișoara-Târnava.

Pentru următorii ani se consideră necesare următoarele lucrări de modernizare pe mai multe străzi din Sighișoara:

- Mărire grad de siguranță pe 20 kV în zona Spitalului Municipal Sighișoara, str. Gării și str. Andrei Șaguna;
- Modernizare LES joasă tensiune și branșamente, străzile: Viilor, 1 Decembrie, H. Oberth, Tache Ionescu;
- Modernizare LEA joasă tensiune și branșamente, străzile: Axente Sever, Barbu Ștefănescu Delavrancea, C. Negruzzi, Caisului, Caraiman, Ceahlăului, Clujului, Codrului, Făgărașului, Izvorului, Liliacului, Livezilor, Lunca Poștei, Mircea Vodă, Moților, N. Filipescu, Negoiului, Parângului, Sibiului, Stejarilor, Târnavei, V. Alecsandri, Viilor, Zugravilor, Alexandru cel Bun, Andrei Șaguna, Anton Pann, Avram Iancu, Cornești, Crinului, Dragoș Vodă, Ecaterina Teodoroiu, Ecaterina Varga, George Coșbuc, Gheorghe Lazăr, Horia Teculescu, Ilarie Chendi, Mărășești, M. Eminescu, N. Bălcescu, N. Grigorescu, N. Iorga, N. Titulescu, S. Bărnuțiu, Șt. O. Iosif, Tăbăcarilor, Tache Ionescu, T. Vladimirescu, Dealul Gării, Abatorului, Târgului, M. Kogălniceanu, Primăverii, V. Țepeș;
- Reabilitare LEA 20 kV Sighișoara - Apold și Sighișoara - Oraș 2;
- Montare firide de distribuție si contorizare palier la blocurile de locuințe, str. Mihai Viteazu nr.69-103.

În ceea ce privește gospodăriile neelectrificate din municipiul Sighișoara, conform datelor furnizate de DEER - Sucursala Mureș, acestea există în următoarele zone:

- Localitatea Rora: 28 gospodării;
- Localitatea Venchi: tunel 4 gospodării;
- Localitatea Șoromiclea: 12 gospodării;
- Str. Aurel Vlaicu: 4 gospodării;
- Str. Miron Neagu și str. Raiului: 27 gospodării.

Solicitările de racordare la rețeaua electrică sunt luate în considerare în conformitate cu respectarea prevederilor Ordinului 36/2019 privind extinderea rețelelor electrice de distribuție pentru alimentarea locuințelor individuale.

Încă din 2015, ANRE a avizat, pentru Electrica Distribuție Transilvania Sud, proiecte pilot de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, acesta reprezentând ansamblul de echipamente și aplicații informatice care includ utilizarea contoarelor inteligente. În municipiul Sighișoara aceste sisteme nu au fost încă implementate.

INFRASTRUCTURA DE ILUMINAT PUBLIC

Serviciul de iluminat public cuprinde iluminatul stradal-rutier, iluminatul stradal-pietonal, iluminatul arhitectural, iluminatul ornamental și iluminatul ornamental-festiv al municipiului Sighișoara.

Proprietarii infrastructurii de iluminat public sunt:

- Municipiul Sighișoara;
- Operatorul local de distribuție a energiei electrice, Electrica Transilvania Sud.

Gestiunea serviciului de iluminat public din municipiul Sighișoara a fost atribuită operatorului local S.C. Apa Termic Transport S.A. (S.C. ATT S.A) în anul 2018.

Sistemul de iluminat public aflat în funcțiune în momentul studiului este compus din următoarele elemente: stâlpi de susținere (din beton sau metalici), aparate de iluminat, rețele electrice subterane și aeriene (LES și LEA) de joasă tensiune, cutii de distribuție și puncte de aprindere.

TABEL 53 TIPURI DE CORPURI DE ILUMINAT EXISTENTE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

NR. CRT.	DESTINAȚIE / TEHNOLOGIE	TIP AIL	CANT.		PUTERE INSTALATĂ LAMPĂ / CORP
					W
1	Iluminat pietonal / Vapori sodiu la înaltă presiune	Selux / Felinar	155	buc	70
2	Iluminat pietonal / Fluorescent compact	Glob fluo	25	buc	23
3	Iluminat stradal / Vapori sodiu la înaltă presiune	Timlux	620	buc	70
			513	buc	100
			85	buc	150
			160	buc	250
			86	buc	400
		Malaga	129	buc	100
			6	buc	250
		PVB	231	buc	150
			39	buc	250
4	Iluminat stradal / Vapori mercur	Noris	67	buc	125
TOTAL			**2116**	**buc**	

PUNCTE DE CONSUM	
ECHIPAMENT	**Nr. PA**
Punct de aprindere	45
TOTAL GENERAL	**45**

Sursa: S.C. ATT S.A, 2020

Elementele componente ale sistemului de iluminat public din municipiul Sighișoara, conform S.C. ATT S.A., sunt:

- Stâlpi: 2.250 bucăți;
- Aparate de iluminat: 2.116 bucăți;
- Lungime rețea electrică: 70,05 km.

Străzile/ tronsoane de străzi pe care nu există iluminat public sunt următoarele: Str. Venchi, Str. Inului și Str. Panseluțelor. Aceste străzi totalizează o lungime de aproximativ 5,0 km și, implicit, necesită extinderea sistemului de iluminat public în amplasare unilaterală cu o lungime de rețea subterană de 5,0 km.

Conform S.C. ATT S.A., sistemul de iluminat public din Municipiul Sighișoara este într-o stare avansată de degradare și acoperă în proporție de 98% arterele de circulație din interiorul municipiului.

În prezent, în municipiul Sighișoara, este în curs de implementare (stadiul – licitație publică faza de proiectare) un proiect finanțat din fonduri europene: “Modernizarea și extinderea sistemului de iluminat

în municipiul Sighișoara". Proiectul este finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 3 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, Prioritatea de investiții 3.1 - Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice și în sectorul locuințelor, Operațiunea C - Iluminat public, urmând să fie finalizat în anul 2023. Proiectul include modernizarea infrastructurii de iluminat public pe 111 străzi și extinderea infrastructurii de iluminat public pe 3 străzi precum și realizarea unui sistem de telegestiune pentru întreg sistemul de iluminat al municipiului Sighișoara; în total vor fi montate 2.453 puncte luminoase dotate cu aparate de iluminat cu surse LED, 149 stâlpi metalici și 3 cutii de distribuție iluminat public[189].

Tot în 2020, Biroul de presă al Primăriei municipiului Sighișoara a anunțat că operatorul S.C. ATT S.A., căruia i-a fost atribuită gestiunea serviciului public de iluminat, a realizat montarea de proiectoare LED la trecerile de pietoni semaforizate din Sighișoara. Conform Primăriei Municipiului Sighișoara, prin montarea reflectoarelor LED se realizează iluminarea suplimentară a trecerilor de pietoni semaforizate din municipiu, cu scopul de a mări vizibilitatea și a crește siguranța participanților la trafic, în special a pietonilor. Astfel de corpuri au fost montate la toate trecerile semaforizate de pe DN 13 (E60).

FIGURĂ 127 ILUMINAT SUPLIMENTAR PENTRU TRECERILE DE PIETONI SEMAFORIZATE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2020

Sursa: arhiva consultantului

UTILIZAREA SURSELOR REGENERABILE DE ENERGIE

Amplasarea geografică a județului Mureș și caracteristicile zonei în care este situat municipiul Sighișoara favorizează utilizarea surselor regenerabile de energie în scopul producerii energiei electrice, atât pentru creșterea eficienței energetice, cât și ca mijloc de protejare a mediului. Potențialul existent care ar putea fi valorificat pe teritoriul municipiului Sighișoara este reprezentat, în principal, de energia solară, de biomasă și, într-o oarecare măsură, de potențial micro-hidroenergetic datorită rețelei hidrografice existente în zonă.

Conform hărții potențialului solar din România, elaborată de ICEMENERG, teritoriul pe care se află municipiul Sighișoara se încadrează în zona IV de radiație solară cu valori de 1200-1250 Wh/m^2/an ceea ce înseamnă posibilitatea exploatării energiei solare cu un randament mediu. În municipiul Sighișoara, conform datelor furnizate de SC Transelectrica SA, începând din anul 2011, există interes pentru valorificarea energiei solare, fiind întreprinse investiții în instalații fotovoltaice de putere redusă, în vederea

[189] http://regio-adrcentru.ro/iluminat-public-sighisoara/

producerii de energie electrică (variază între 0,00325 MW și 0,94 MW), care deservesc atât agenți economici cât și consumatori casnici (în total 6 beneficiari).

În ceea ce privește potențialul eolian, conform hărții potențialului eolian al României, teritoriul în care este amplasat municipiul Sighișoara se încadrează în zonele cu viteze medii anuale ale vântului sub 4 m/s (viteze calculate la înălțimea de 50 m deasupra solului). Întrucât generatoarele eoliene funcționează doar atunci când viteza vântului atinge o anumită valoare minimă, 3,5-5 m/s și nu depășește o valoare maximă, 25-30 m/s, conform Studiului de fundamentare privind integrarea în Sistemul Energetic Național a centralelor eoliene, realizat de Transelectrica în 2008, rezultă că potențialul eolian al zonei în care se află municipiul Sighișoara este scăzut, fără un grad de rentabilitate semnificativ. În prezent, în municipiul Sighișoara, nu există proiecte de valorificare a potențialului eolian, a biomasei și a potențialului micro-hidroenergetic. Conform datelor ANRE[190], în municipiul Sighișoara sunt înregistrați 13 producători de energie electrică din surse regenerabile, care dețin unități de producere a energiei electrice cu aviz tehnic de racordare, emis în cursul anului 2020, deținând o putere instalată cuprinsă între 0,003 MW și 0,00768 MW.

3.7.6. INFRASTRUCTURA DE TELECOMUNICAȚII

TELEFONIE FIXĂ ȘI MOBILĂ

Pe teritoriul municipiului Sighișoara, serviciile de telefonie fixă sunt asigurate atât de compania Telekom SA prin rețeaua sa de telefonie fixă cât și de alți operatori ca RCS&RDS, S.C. Vodafone România S.A., Orange România S.A și Iristel România SRL.

În ceea ce privește telefonia mobilă, principalii furnizori de servicii mobile existenți pe piața locală și care au acoperire la nivelul municipiului Sighișoara sunt Telekom România Mobile Communications, Orange România, Vodafone România și RCS&RDS.

Pe teritoriul municipiului există rețea de fibră optică și stații de telecomunicații mobile care aparțin companiilor Vodafone și Orange.

RADIO, TELEVIZIUNE, INTERNET

În municipiul Sighișoara emit trei posturi de radio:

- Radio Son, post local de radio care emite pe frecvența de 89,5 MHz și 107,9 MHz;
- Radio KISS FM, post național de radio care emite pe frecvența 107,3 MHz;
- Radio ZU, post național de radio care emite pe frecvența 105,9 MHz.

Municipiul Sighișoara beneficiază de servicii de televiziune analogică, digitală și transmisie prin satelit, principalii furnizori ai acestor servicii fiind RCS-RDS (Digi) și Telekom SA.

Serviciile de Internet sunt asigurate, în principal, de operatori mari, ca Telekom și RCS&RDS, și de alți furnizori autorizați de către ANCOM, iar gradul de acces la serviciile de internet este ridicat.

În 2012, municipiul Sighișoara a fost selectat pentru participarea la proiectul „Creșterea accesului la serviciile de internet” inițiat de Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale. Acest proiect a fost un prim pas din procesul de implementare a Strategiei de Broadband, scopul MCSI fiind de a determina populația să conștientizeze beneficiile internetului de bandă largă. În cadrul acestui proiect a fost pusă la dispoziția municipiului Sighișoara aparatura necesară pentru facilitarea accesului gratuit la internet în două spații publice, pe o rază de 500 m, în Piața Cetății și la Serviciul Public Comunitar de Evidență a Persoanelor.

În 2020, Primăria municipiului Sighișoara a anunțat demararea proiectului ”WiFi4EU Promovarea conectivității la internet în comunitățile locale”. Conform Primăriei, contractul prevede instalarea unei

[190] Adresa ANRE nr. 7169/22.01.2021

rețele wireless cu acces gratuit în 26 de puncte din municipiul Sighișoara, iar costurile vor fi suportate din voucherul accesat de pe platforma Comisiei Europene.

Tehnologia 5G este cea de-a cincea generație de tehnologie pentru comunicațiile mobile. Este în prezent cea mai nouă astfel de tehnologie standardizată internațional, lansată începând din a doua jumătate a anului 2018 în unele state ale lumii și preconizată să devină tehnologia dominantă în comunicațiile mobile mondiale în anul 2025. Tehnologia 5G va îmbunătăți serviciile existente și va favoriza dezvoltarea de noi servicii (așa cum aplicațiile mobile s-au dezvoltat cu adevărat odată cu răspândirea 4G). Serviciile comerciale 5G au fost lansate de operatorii prezenți pe piața din România în prima jumătate a anului 2019 folosind licențele de utilizare a spectrului de frecvențe radio în banda de 3,4 – 3,8 GHz. Prima versiune comercială a 5G a fost lansată în România în mai 2019, în câteva localități, serviciile fiind în prezent disponibile în rețelele a 3 operatori. Acoperirea este în prezent limitată la mari centre urbane și la un număr redus de zone mediu și mic urbane ori rurale, însă se află în extindere. În municipiul Sighișoara, acest serviciu nu este încă disponibil.

3.7.7. GESTIUNEA DEȘEURILOR

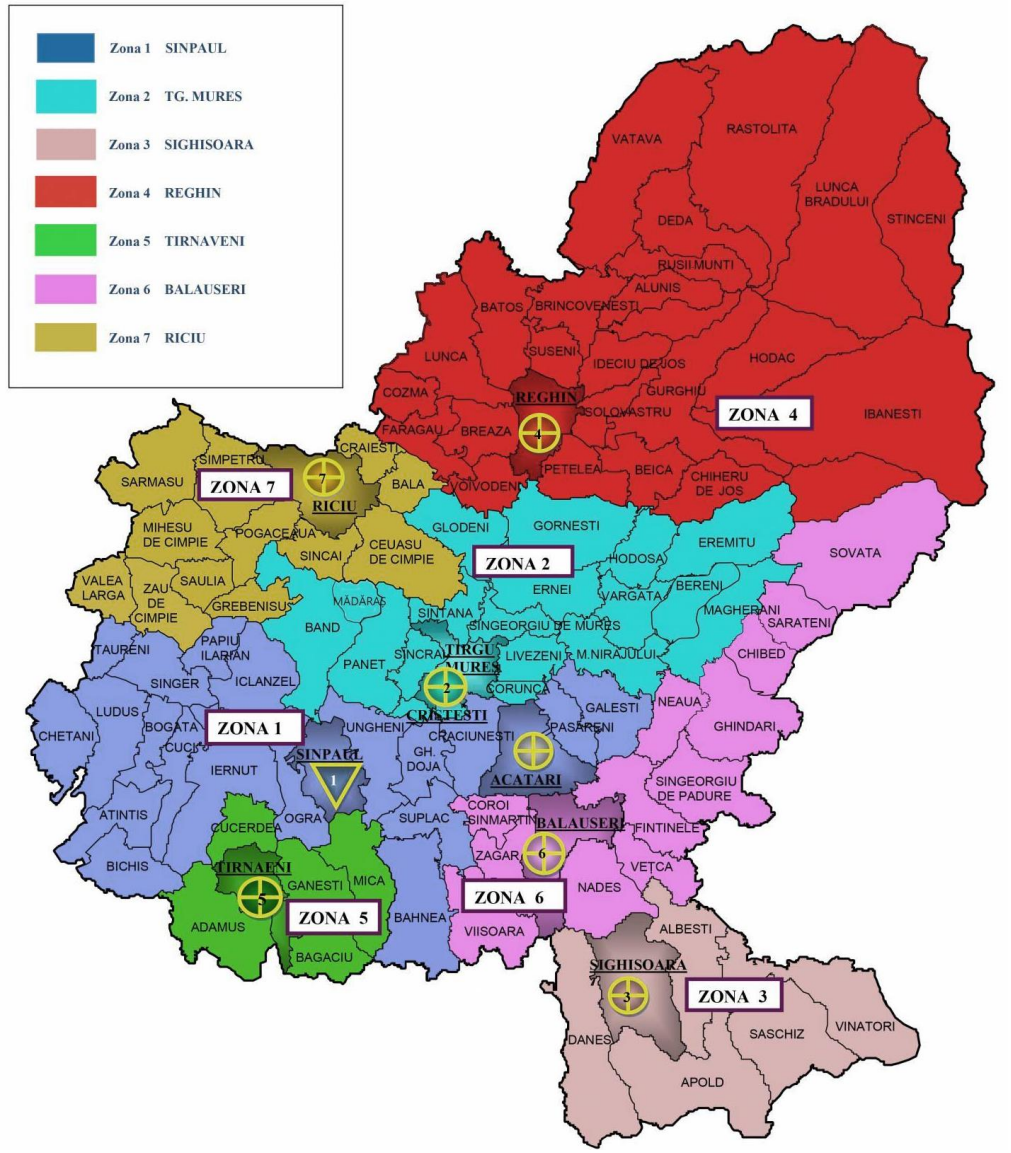
ZONELE DE MANAGEMENT AL DEȘEURILOR

Municipiul Sighișoara face parte din **ZONA 3 SIGHIȘOARA**, fiind una din cele **7 zone de gestiune a deșeurilor** stabilite prin Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor din județul Mureș. Acestea sunt spațializate în figura de mai jos. Pe lângă municipiul Sighișoara, localitățile care mai fac parte din ZONA 3 SIGHIȘOARA sunt comunele Albești, Apold, Daneș, Saschiz și Vânători. În această zonă **cantitatea medie de deșeuri menajere generate este de aproximativ 7.408,78 t/ an, respectiv 133 kg/ locuitor într-un an**. Aceasta cantitate este mai mică decât media națională de 272 kg/ locuitor.

Conform contractului semnat în anul 2019, deșeurile reziduale colectate din municipiul Sighișoara sunt transportate și depozitate la **Depozitul de Deșeuri Sighișoara**, iar cele din mediul rural la Stația de Transfer Bălăușeri (din ZONA 6 BĂLĂUȘERI). În ceea ce privește **deșeurile reciclabile colectate din municipiul Sighișoara**, acestea sunt transportate la **Instalația de sortare Sighișoara**, iar cele din mediul rural tot la Stația de Transfer Bălăușeri. În afară de Depozitul de Deșeuri Sighișoara, mai există Depozitul de Deșeuri Sânpaul în care sunt depozitate toate deșeurile provenite din celelalte zone de management al deșeurilor din județul Mureș.

Conform Raportului de mediu al PJGD (2020-2025), în județul Mureș funcționează 4 stații de sortare la Cristești, Sighișoara, Reghin și Acățari, iar **până în anul 2023 este în plan retehnologizarea stațiilor Sighișoara și Cristești**. De asemenea, **tot până în 2023, este în plan construirea unei stații de transfer cu tocător de deșeuri verzi la Sighișoara**. Alte proiecte necesare care trebuie implementate până în anul 2025 sunt instalațiile de digestie anaerobă cu recuperare de biogaz și compost, care tratează deșeurile biodegradabile colectate separat, dar și pe cele reziduale colectate în amestec.

FIGURĂ 128 ZONELE DE GESTIUNE A DEȘEURILOR ÎN JUDEȚUL MUREȘ

Sursa: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT MUREȘ", valabilă la adresa web https://www.adiecolectms.ro/despre-noi (accesată la 24 februarie 2021)

INFRASTRUCTURA DE MANAGEMENT AL DEȘEURILOR

Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara

Conform Raportului anual (2019) al Agenției pentru Protecția Mediului Mureș, deșeurile din municipiul Sighișoara sunt depozitate la **Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara** – depozit construit pe o suprafață de aproximativ 64 ha, cu o capacitate proiectată de 411.000 m^3 și disponibilă de 113.000 m^3 – gestionat de operatorul economic, S.C. Schuster Ecosal S.R.L. (Raportul de mediu al Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor (PJGD) 2020-2025, 2018). La nivelul depozitului de deșeuri au fost semnalate mai multe probleme[191]:

[191] Informare privind Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara (2020), sursă valabilă la adresa web: https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/2020/hotarari.nsf/Hotarari/F47F64B971AB4634C22585AF0043756B/$FILE/3%20Informare%20privind%20depozitul%20de%20deseuri%20nepericuloase%20Sighisoara.pdf (accesată la 24 februarie 2021)

- Celula 3, singura care deține autorizație integrată de mediu, nu este delimitată de celulele 1 și 2 ale depozitului. Deși capacitatea maximă de depozitare a fost depășită pentru celulele 1 și 2, depozitarea deșeurilor în cadrul acestor celule continuă.;
- Straturile de deșeuri depozitate nu sunt acoperite periodic cu un strat de pământ de 10-20 cm, conform Planului de Management al Mirosului;
- Se depozitează și deșeuri provenite din alte localități, activitate neaprobată de Consiliul Local Sighișoara;
- S-au produs numeroase incendii în perioada 2019-2020.

În perioada 2019-2020, au fost depozitate 42.523,52 t în anul 2019 și 13.853,42 t în anul 2020 (ianuarie-iunie). Localitățile care au depozitat aici deșeurile municipale, în afara de municipiul Sighișoara, sunt: municipiul Mediaș (din județul Sibiu), municipiul Aiud (din județul Alba), municipiul Târnăveni (din județul Mureș), orașul Sovata (din județul Mureș), comuna Orlat (din județul Sibiu) și satele învecinate depozitului din județul Mureș. Deci, pe lângă localitățile din județul Mureș, **3 localități aflate în afara limitei județului Mureș depozitează deșeuri în depozitul din Sighișoara**. Conform tabelul de mai jos, cantitatea de deșeuri depozitată de Municipiul Aiud depășește cantitatea de deșeuri depozitată de UAT-urile aflate în județul Mureș. Cauza problemei este că în zona 1 de management al deșeurilor din județul Alba, din care face parte Municipiul Aiud, nu există un depozit ecologic[192]. Problema se va rezolva în viitorul apropiat, în anul 2021, când va fi pus în funcțiune noul centru de management al deșeurilor din comuna Galda de Jos care va avea și un depozit ecologic. Acesta va deservi și zona 1 din care face parte Municipiul Aiud[193].

o problemă similară a fost depistată și în județul Sibiu, unde singurul depozit ecologic de deșeuri conform din județ este amplasat în localitatea Cristian, în cadrul acestui depozit fiind depozitate inclusiv deșeuri provenite din județele vecine[194]. În consecință, deșeurile provenite din municipiul Mediaș și din comuna Orlat, din județul Sibiu, sunt depozitate în Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara.

Pe lângă aceste localități, în cadrul depozitului de deșeuri nepericuloase Sighișoara au depozitat deșeuri (în anul 2019 și în primul semestru din 2020) și **20 de societăți comerciale**, jumătate dintre acestea fiind situate în afara județului Mureș. În total, societățile comerciale depășesc cantitățile de deșeuri municipale depozitate de Municipiul Sighișoara.

TABEL 54 CANTITĂȚILE DE DEȘEURI DEPOZITATE DE CĂTRE UNELE LOCALITĂȚI ȘI SOCIETĂȚI COMERCIALE ÎN DEPOZITUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, ÎN PERIOADA DE TIMP 2019-2020

LOCALITĂȚI ȘI SOCIETĂȚI COMERCIALE	CANTITATEA DE DEȘEURI (T) DEPOZITATĂ ÎN ANUL 2019	PROCENT (%) ÎN ANUL 2019	CANTITATEA DE DEȘEURI (T) DEPOZITATĂ ÎN ANUL 2020 (IANUARIE-IUNIE)	PROCENT (%) ÎN ANUL 2020 (IANUARIE-IUNIE)
Municipiul Sighișoara	5.645,88	13,28 %	2.672,81	19,29 %
Municipiul Aiud (jud. Alba)	14.781,08	34,76 %	3.186,08	22,99 %
Municipiul Mediaș (jud. Sibiu)	3.593,09	8,45 %	826,22	5,96 %
Municipiul Târnăveni (jud. Mureș)	18	0,04 %	0	0
Orașul Sovata (jud. Mureș)	1.878,54	4,42 %	0	0
Comuna Orlat (jud. Sibiu)	43,72	0,1 %	0	0
Satele învecinate (jud. Mureș)	1.338,09	3,15 %	979,46	7,07 %
Societăți comerciale	15.225,12	35,8 %	6.188,85	44,67 %
TOTAL	**42.523,52**	**100 %**	**13.853,42**	**100 %**

Sursa: prelucrarea datelor prezente în Informare privind Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara (2020)

[192] Raport privind starea economică, socială și de mediu a U.A.T. Municipiul Aiud (2017)
[193] Sursă valabilă la adresa web: https://www.g4media.ro/cel-mai-mare-centru-de-management-al-deseurilor-din-transilvania-va-deveni-functional-dupa-ani-intregi-de-la-finalizare-curtea-de-apel-alba-iulia-a-pus-capat-contestatiilor-pentru-concesionarea-depoz.html (accesat la 9 martie 2021)
[194] Raportul de mediu al Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor 2019-2025 pentru județul Sibiu (2020)

Conform Raportul de mediu al PJGD 2020-2025, este nevoie de construirea urgentă a celulei 4 în anul 2021, pentru care a fost solicitată autorizația de mediu[195].

Instalația de sortare Sighișoara

Instalația de sortare a Municipiului Sighișoara este localizată în partea de N-V a municipiului și este gestionată de operatorul economic SC Schuster Ecosal SRL. Capacitatea maximă de sortare a instalației este de 32.000 t/ an de deșeuri de tip hârtie/ carton, PET, plastic, materiale feroase și aluminiu.

OPERATORII ECONOMICI

Frecvența de colectare a deșeurilor municipale

Conform datelor furnizate de către Primăria Municipiului Sighișoara (2021) și datelor publicate de către Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT MUREȘ"[196], frecvența de colectare a deșeurilor din municipiu de către operatorul de salubrizare, S.C. Schuster Ecosal S.R.L. Sighișoara, este prezentată în Tabelul 2, de mai jos:

TABEL 55 FRECVENȚA DE COLECTARE A DEȘEURILOR DIN MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

DENUMIRE FRACȚIE COLECTATA SELECTIV/ TIP DE COLECTARE	NUMĂR DE PUNCTE DE COLECTARE	CAPACITATE PUBELĂ/ CONTAINER	FRECVENȚA DE COLECTARE
Puncte de colectare plurifamiliale	67		
Hârtie și carton		1.100 l	7 zile
Plastic și metal		1.100 l	7 zile
Sticlă		1.100 l	1/lună
Biodegradabile și reziduale		1.100 l	2 zile
Puncte de colectare zonale pentru gospodării individuale	33		
Hârtie și carton		1.100 l	7 zile
Sticlă		1.100 l	1/lună
Plastic și metal – „din poartă în poartă"		240 l	7 zile
Biodegradabile si reziduale – „din poartă în poartă"		120 l	7 zile

Sursa: Primăria Municipiului Sighișoara (2021) și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT MUREȘ"

Operatorul de salubrizare, S.C. Schuster Ecosal S.R.L. Sighișoara, conform Raportului anual (2019) al Agenției pentru Protecția Mediului Mureș, pe lângă salubrizare, desfășoară și alte activități, precum colectare, reciclare și valorificare de deșeuri de ambalaje (toate categoriile de deșeuri). Pe lângă acesta, Municipiul Sighișoara mai are 6 operatori care gestionează **deșeurile de ambalaje**: S.C. FEROFLOR S.R.L. (toate, fără materiale textile), S.C. SICERAM S.A. (plastic), S.C. BRELA INT S.R.L. (lemn și plută), S.C. RECYCLES TRANSYLVANIA SRL (toate), S.C. AND & DEN S.R.L. (doar metale) și S.C. CLAU COM S.R.L. (toate în afară de materiale textile, lemn și plută).

Doi operatori economici, dintre cei enumerați mai sus, colectează și **DEEE**: S.C. FEROFLOR S.R.L. și S.C. RECYCLES TRANSYLVANIA S.R.L.

La nivelul municipiului Sighișoara, trei operatori economici colectează și tratează **vehicule scoase din uz**: S.C. CLAU COM S.R.L., S.C. FEROFLOR S.R.L. și S.C. SIREF S.R.L.

[195] Raport – Sinteză la studiul de evaluare a impactului asupra mediului – „Salubrizare Sighișoara. Rampa gunoi menajer – extindere celula 3+4"

[196] Sursă valabilă la adresa web: https://erikamarginean.blog/2019/02/22/contract-semnat-pentru-colectarea-deseurilor-solide-zona-sighisoara/ (accesată la 24 februarie 2021)

TABEL 56 NUMĂRUL DE OPERATORI ECONOMICI CARE GESTIONEAZĂ DEȘEURILE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, ÎN ANUL 2019

NUMĂRUL OPERATORILOR ECONOMICI CARE COLECTEAZĂ DEȘEURI DE AMBALAJE	NUMĂRUL OPERATORILOR ECONOMICI CARE COLECTEAZĂ DEEE	NUMĂRUL OPERATORILOR ECONOMICI CARE COLECTEAZĂ/ TRATEAZĂ VEHICULE SCOASE DIN UZ
7	2	3

Sursa: Raportului anual (2019) al Agenției pentru Protecția Mediului Mureș

3.7.8. CONCLUZII

Pe teritoriul municipiului Sighișoara au fost realizate lucrări hidrotehnice cu rol de apărare (îndiguiri și regularizări) în lungul râului Târnava Mare și a afluenților pârâul Valea Dracului, pârâul Cloașterf și pârâul Câinelui. Pentru apărarea municipiului la inundații, pe râul Târnava Mare în zona localităților Vânători și Albești (la cca. 9 km distanță de Sighișoara) este realizată acumularea nepermanentă Vânători.

Alimentarea cu apă în sistem centralizat se face numai în orașul Sighișoara. Localitățile aparținătoare municipiului Sighișoara: Venchi, Șoromiclea, Aurel Vlaicu și Rora și satul Hetiur nu sunt racordate la rețeaua de apă potabilă a orașului. Ponderea populației alimentată cu apă este de 99,3% din populația totală a orașului Sighișoara. Sistemul de alimentare prezintă deficiențele specifice unei perioade lungi de funcționare, începând cu anul 1933. Cele mai importante probleme sunt la aducțiunea de apă tratată Albești-Sighișoara, în ceea ce privește etanșeitatea conductei și traseu ei (mare parte trece prin proprietăți private). În prezent conducta de aducțiune a fost reabilitată (tuburi din PEID), precum și traseul acesteia corectat, dar lucrările nu sunt încă recepționate pentru a putea intra în funcțiune, contractul de lucrări fiind reziliat (antreprenorul care a realizat lucrare intrând în insolvență). O altă problemă majoră o reprezintă rețeaua de distribuție a apei potabile, care nu acoperă străzile orașului, este veche, cu grad mare de uzură și pierderi de apă potabilă. Materialele din care este realizată sunt în mare parte (cca. 76,3%) neconforme normelor actuale (oțel, fontă, azbociment).

Sistemul centralizat de canalizare a apelor uzate funcționează în sistem mixt (50% sistem unitar, 50% sistem separativ) și deservește numai orașul Sighișoara. Localitățile componente Venchi, Șoromiclea, Rora și parțial Aurel Vlaicu și satul Hetiur nu sunt racordate la acest sistem. Rețeaua colectoare are vechime foarte mare (1903 - 2020), este realizată din tuburi de beton, azbociment și PVC. Problemele majore ale rețelei sunt legate de colmatările, înfundările, surpările conductelor și căminelor de vizitare de pe rețea. De asemenea, căderile de tensiune electrică provoacă probleme mari în funcționarea stațiilor de pompare apă uzată. Stația de epurare apă uzată a orașului are o capacitate de funcționare pentru 32.000 persoane echivalente, procesul de epurare se realizează în trei trepte de epurare: mecanică, biologică și chimică. Problemele majore ale stației de epurare sunt căderile de tensiune electrică, depășirea debitelor și concentrațiilor de poluanți ale apei uzate care intră în stație. Spațiul de stocare a reziduurilor, în special a nămolului rezultat este periodic limitat.

În ceea ce privește infrastructura de alimentare cu gaze naturale, pe teritoriul administrativ al Municipiul Sighișoara se găsesc cca. 28 km de conducte de transport gaze naturale prin care sunt alimentate un număr de 8 stații reglare măsurare gaze naturale. În anul 2020, prin aceste stații a fost vehiculat un volum de aproximativ 70.000 mii mc gaze naturale. Sistemul de distribuție gaze naturale din municipiu este operat de SC DELGAZ Grid SA și este compus din șase stații de reglare măsurare gaze (de sector/consumator) și o rețea de conducte, în lungime de 134,187 km, ce acoperă toate străzile municipiului. În perioada 2007 – 2021, a fost reabilitat un procent de cca. 75 % din lungimea rețelei de distribuție gaze naturale, fiind necesare măsuri pentru modernizarea sau înlocuirea a cca. 25 % din rețeaua rămasă nereabilitată.

În perioada 2007-2018, energia termică distribuită de sistemul centralizat al municipiului Sighișoara a scăzut continuu, cauza fiind debranșările consumatorilor ce au preferat centrale termice proprii ce

funcționează cu gaze naturale; ca urmare, în anul 2019 a fost oprită distribuirea centralizată a energiei termice în Municipiul Sighișoara. În prezent, alimentarea cu energie termică a municipiului Sighișoara se realizează în sistem local cu centrale termice (de scară de bloc, de apartament sau locuință individuală), alimentate cu gaze naturale din sistemul de distribuție gaze naturale și cu sobe de teracotă ce funcționează cu gaze naturale. În vederea eficientizării alimentării cu energie termică în municipiul Sighișoara se recomandă implementarea unor măsuri de creștere a eficienței energetice a clădirilor și instalațiilor interioare.

Municipiul Sighișoara include zone care nu sunt racordate la rețeaua de alimentare cu energie electrică, localitățile Rora, Venchi, Șoromiclea și pe străzile Aurel Vlaicu, Miron Neagu și Raiului din Sighișoara în timp ce numeroase componente ale infrastructurii necesită lucrări de modernizare și reabilitare (linii electrice aeriene și subterane, de medie și joasă tensiune).

Sistemul de iluminat public din municipiul Sighișoara este în proces de modernizare și extindere, fiind în curs de implementare un proiect finanțat prin POR 2014-2020, care include și utilizarea energiei regenerabile ca sursă de energie electrică pentru alimentarea corpurilor de iluminat. În ceea ce privește iluminatul arhitectural, în cadrul perimetrului Cetății Sighișoara, a fost implementat, încă din anul 2010 un sistem de iluminat arhitectural menit să pună în valoare principalele construcții de patrimoniu și spații publice reprezentative pentru municipiu.

În ceea ce privește sistemul de telecomunicații, la nivelul municipiului Sighișoara, în anul 2020 a fost demarat un proiect de instalare a unei rețele wireless cu acces gratuit în 26 de puncte din municipiu.

Municipiul Sighișoara are infrastructură importantă de management al deșeurilor, dar incompletă. În prezent infrastructura acestuia este compusă doar din depozitul de deșeuri nepericuloase și din instalația de sortare. În cadrul depozitului sunt înregistrate mai multe probleme, cele mai mari fiind: (1) depășirea capacității maxime în cadrul celulelor 1 și 2, (2) neacoperirea periodică a deșeurilor depozitate cu un strat de pământ și (3) depozitarea deșeurilor provenite atât din localități, cât și de la societățile comerciale aflate în afara județului Mureș. Mai departe, o altă problemă este că instalația de sortare are o capacitate mică de sortare și sortează doar deșeurile care nu sunt biodegradabile.

Pe viitor, va fi nevoie de realizarea unei instalații pentru digestia anaerobă a deșeurilor biodegradabile, pentru obținerea biogazului și compostului. Fiindcă actualul depozit este doar pentru deșeuri municipale, va fi necesară și construirea unui depozit pentru deșeurile inerte. Sunt în plan și alte proiecte, precum retehnologizarea instalației de sortare și construirea unei stații de transfer, conform Planului de gestiune a deșeurilor din județul Mureș (2020-2025).

3.7.9. ANALIZA S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
LUCRĂRI HIDROTEHNICE	
Starea tehnică bună a lucrărilor hidrotehnice cu rol de apărare la inundații aflate pe teritoriul municipiului Sighișoara	
INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANALIZARE	
Alimentarea cu apă prin sistem centralizat este asigurată pentru cca. 99,3% din populația totală a orașului Sighișoara	Cartierele Aurel Vlaicu (parțial), Șoromiclea, Rora, Venchi și localitatea aparținătoare Hetiur nu sunt conectate la sistemul centralizat de alimentare cu apă al municipiului Sighișoara
Canalizarea și epurarea apelor uzate este asigurată pentru cca. 92,5% din populația orașului Sighișoara	Cartierele Aurel Vlaicu (parțial), Șoromiclea, Rora, Venchi și satul Hetiur nu sunt racordate la sistemul de canalizare și epurare apă uzată al municipiului

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Investiții în curs de derulare pentru reabilitarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare apă uzată	Pe străzile Andrei Mureșan, Drumul Gării, Tudor Vladimirescu, Vasile Lucaciu presiunea din rețea este insuficientă
	Străzile Lunca Poștei, Miron Neagu (parțial), Dragoș Vodă (parțial), Vasile Lucaciu (parțial) și Română (parțial) nu sunt neracordate la rețeaua de canalizare a municipiului
	În municipiul Sighișoara o parte a rețelei de distribuție a apei potabile are o vechime foarte mare (începând din 1933), prezentând caracteristicile unei rețele dezvoltată în mulți ani de funcționare, cu numeroase branșamente; aceasta este realizată din materiale cu grad mare de uzură fizică sau sunt neconforme normelor actuale (cca. 76,3%).
	Sunt înregistrate pierderi mari de apă potabilă din rețeaua de alimentare cu apă potabilă
	Captarea apei din râul Târnava Mare prezintă semne de uzură specifică perioadei îndelungate de funcționare, fiind necesare lucrări de reabilitare
ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ	
Existența echipamentelor moderne a permis instalarea sistemelor de încălzire de apartament corespunzătoare din punct de vedere tehnic și al siguranței în funcționare.	Desființarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică a municipiului Sighișoara.
Clădirile nou construite sunt dotate în general cu centrale termice proprii cu randament ridicat și grad redus de poluare, alimentate cu gaze naturale.	Izolarea termică necorespunzătoare a clădirilor publice și a locuințelor.
Implementarea proiectului de utilizare a energiei solare pentru producerea apei calde menajere la Grădinița nr. 6	Valorificare slabă a surselor regenerabile de energie existente în zonă – solară și biomasă.
ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE	
Existența pe teritoriul municipiului a conductelor (cca. 28 km) de transport gaze naturale și a 8 stații de reglare măsurare gaze naturale.	Existența unor clădiri de locuit amplasate la o distanță mai mică de 20 metri de conductele de transport gaze naturale.
Existența a șase stații de reglare măsurare gaze (de sector/consumator) și a unei rețele de 134,187 km conducte aparținând sistemului de distribuție gaze.	Cca. 25 % din conductele rețelei de distribuție gaze naturale necesită lucrări de modernizare, reabilitare sau înlocuire.
Creșterea lungimii rețelei de distribuție gaze naturale în municipiul Sighișoara, acoperind astfel toate străzile din municipiu.	Utilizarea consumului de combustibil solid (lemne și cărbuni) pentru încălzire și prepararea apei calde menajere, combustibil cu grad ridicat de poluare a aerului.
În perioada 2007 – 2021, s-au realizat lucrări de reabilitare a rețelei de distribuție gaze naturale, în lungime totală de 100.718 m, fiind reabilitată cca. 75 % din rețeaua de distribuție.	Uzura conductelor de transport și diverse accidente pot conduce la poluarea mediului, în unele cazuri la incendii și explozii.
	Pierderile de gaze naturale datorate uzurii conductelor sau a refulatoarelor reprezintă pericol de explozie și incendiu.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	Nerespectarea distanțelor de siguranță de către clădiri și alte obiective construite în apropierea conductelor de gaze, pune în pericol atât siguranța respectivelor clădiri, dar și a conductelor de distribuție și a celor de transport gaze naturale.
	Nerespectarea de către consumatori a prevederilor impuse de legislația în vigoare poate conduce la explozii, incendii, intoxicații.
	Nerespectarea distanțelor minime de siguranță a sondelor, conductelor și instalațiilor aferente extracției gazelor naturale față de clădiri și alte obiective învecinate.
ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ	
În ultimii 3 ani au fost realizate lucrări de modernizare e rețelei de distribuție a energiei electrice din municipiul Sighișoara	Rețeaua electrică de distribuție este parțial uzată și nemodernizată
Se află în curs de implementare un proiect de extindere și modernizare a infrastructurii de iluminat public a municipiului	Există gospodării neelectrificate în localitățile Rora, Venchi, Șoromiclea și pe străzile Aurel Vlaicu, Miron Neagu și Raiului din Sighișoara
Utilizarea surselor regenerabile de producere a energiei electrice (solare) în cadrul marilor întreprinderi și utilizatorilor casnici.	În municipiul Sighișoara nu a fost realizat proiectul de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, demarat de Electrica Distribuție Transilvania Sud în anul 2015
	Valorificare slabă a surselor regenerabile de energie existente pe teritoriul municipiului Sighișoara: nu există proiecte de valorificare a potențialului eolian, a biomasei și a potențialului micro-hidroenergetic
TELECOMUNICAȚII	
Existența unei rețele wireless cu acces gratuit în 26 de puncte din municipiul Sighișoara	Lipsa serviciilor ce utilizează noua tehnologie 5G
Existența unui post local de radio (Radio Son)	
MANAGEMENTUL DEȘEURILOR	
Zona 3 de gestiunea a deșeurilor, în care este încadrat municipiul Sighișoara, generează anual o cantitate de aproximativ 133 kg/ locuitor deșeuri menajere, care este mai mică decât media națională de 272 kg/ locuitor.	Depozitul de deșeuri nepericuloase Sighișoara are numeroase probleme: (1) deșeuri depozitate pe celulele 1 și 2 care au atins de mult capacitatea de depozitare, (2) deșeurile depozitate nu sunt acoperite periodic cu strat de pământ, conform prevederilor în vigoare, (3) cantități mari de deșeuri depozitate provenite din localități aflate în afara județului Mureș și (4) numeroase incendii izbucnite în incinta depozitului în ultimii doi ani.
În Municipiul Sighișoara există infrastructură importantă de management al deșeurilor, și anume: (1) Depozitul de deșeuri nepericuloase și (2) Instalația de sortare a deșeurilor.	Instalația de sortare a deșeurilor este o stație de mici dimensiuni, cu o capacitate mică de sortare.
A fost solicitată autorizație de mediu pentru construirea ultimei celule de depozitare din cadrul Depozitului de deșeuri nepericuloase Sighișoara: celula 4.	Nu există instalație pentru digestia anaerobă a deșeurilor biodegradabile, pentru recuperarea biogazului și compostului.
În Municipiul Sighișoara este implementat un sistem de colectare selectivă a deșeurilor	Nu există stație de transfer, necesară pentru depozitarea temporară a deșeurilor.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Există 8 operatori economici în Municipiul Sighișoara implicați în activități de gestionare și valorificare a deșeurilor.	Nu există depozit de deșeuri inerte.
	Cantitatea de deșeuri depozitată de către municipiul Sighișoara în cadrul depozitului de deșeuri este mică (circa 13 % în 2019, circa 19 % în primele 6 luni din 2020) în comparație cu cantitatea de deșeuri provenită din municipiul Aiud (circa 35 % în 2019 și 23 % în primele 6 luni din 2020) sau cu cea provenită de la societăți comerciale (circa 36 % în 2019 și 45 % în primele 6 luni din 2020).

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
LUCRĂRI HIDROTEHNICE	
Promovarea de către administrația bazinală a investițiilor de amenajarea a unor cursuri de apă în vederea apărării la inundații a municipiului	Gestionarea deficitară, de către administrația bazinală, a lucrărilor de apărare la inundații (lipsa lucrărilor, neîntreținerea corespunzătoare a celor existente) favorizează riscul apariției inundațiilor
INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANALIZARE	
Existența unor fonduri europene pentru reabilitarea și extinderea infrastructurilor de alimentare cu apă și canalizare apă uzată la nivel de municipiu	Lipsa investițiilor în modernizarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare apă uzată, din partea furnizorului de utilități, conduce la scăderea potențialului socio-economic al zonelor urbane afectate
ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ	
Existența unor surse externe de finanțare a unor proiecte de utilizare a deșeurilor urbane în scop energetic, în instalații de cogenerare de înaltă eficiență; aceste soluții pot contribui și la diminuarea cantității de deșeuri municipale utilizate.	
Existența unor surse externe de finanțare a lucrărilor de modernizarea clădirilor și a instalațiilor interioare aferente, însoțită de reabilitarea termică a anvelopei clădirilor; ceea ce va conduce la creșterea confortului termic și reducerea consumului de combustibil, respectiv a cheltuielilor utilizatorilor finali.	
ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE	
Existența unor surse de finanțare pentru creșterea lungimii rețelei de distribuție gaze naturale în municipiul Sighișoara, acoperind astfel toate străzile din municipiu	Nerespectarea distanțelor de siguranță de către clădiri și alte obiective construite în apropierea conductelor de gaze, pune în pericol atât siguranța respectivelor clădiri, dar și a conductelor de distribuție și a celor de transport gaze naturale.
Existența zăcămintelor de gaze naturale în subsolul municipiului, din care sunt alimentate conductele de transport gaze, exploatate de către operatorii de stat	Există proiectele naționale viitoare care vizează rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale care pot afecta unele zone naturale, unele zone construite etc.
Posibilitatea eliminării consumului de combustibil solid (lemne și cărbuni) pentru încălzire și prepararea apei calde menajere și scăderea poluării factorilor de mediu	

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
în urma extinderii rețelei de alimentare cu gaze naturale.	
ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ	
Interes al furnizorului de utilități pentru investiții în extinderea și modernizarea infrastructurii energetice	Întreruperi ale furnizării de energie electrică datorită uzurii și subdimensionării rețelei electrice de distribuție
Existența unor surse de finanțare pentru implementarea unor tehnologii moderne în funcționarea rețelelor electrice de distribuție	
Existența unor surse de finanțare pentru valorificarea surselor regenerabile de energie	
TELECOMUNICAȚII	
Existența unor surse de finanțare pentru investiții în implementarea unor tehnologii moderne în furnizarea serviciilor de telecomunicații	Lipsa interesului operatorilor de telecomunicații pentru investiții în noile tehnologii
MANAGEMENTUL DEȘEURILOR	
Finanțarea intervenției de retehnologizare a instalației de sortare Sighișoara, prevăzută în Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Mureș (2020 – 2025)[197].	Localitățile din afara județului Mureș care depozitează deșeuri la Depozitul de deșeuri nepericuloase Sighișoara, contribuie la depășirea mai rapidă a capacității proiectate.
Finanțarea construirii unei stații de transfer cu tocător de deșeuri verzi la Sighișoara, prevăzută în Planul Județean de Gestiune a Deșeurilor pentru județul Mureș (2020 – 2025)	Numeroase societăți comerciale localizate în afara județului Mureș depozitează deșeurile la Depozitul de deșeuri din Sighișoara, iar cantitatea de deșeuri provenită de la acestea este cea mai mare.
Finanțarea construirii unor depozite de deșeuri inerte în județul Mureș, prevăzute a se realiza până în anul 2022, conform Planului Județean de Gestiune a Deșeurilor pentru județul Mureș (2020 – 2025).	

[197] http://www.cjmures.ro/anunturi/PJGD_Mures_2020-2025_rev_ian.2021.pdf

3.8. PROVOCĂRI LEGATE DE MEDIU ȘI PROVOCĂRI CLIMATICE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

3.8.1. CADRUL NATURAL – ELEMENTE FAVORABILE ȘI ELEMENTE RESTRICTIVE

SUBSTRATUL GEOLOGIC. GEOMORFOLOGIA

Din punct de vedere geologic, Municipiul Sighișoara se află în unitatea structurală a bazinului Transilvaniei, caracterizată printr-un fundament cristalin, petice de cuvertură sedimentară mezozoică, urmate de două cicluri sedimentare distincte: paleogen – miocen inferior și miocen superior – pliocent (unde apar, la zi, argile, marne, nisipuri, pietrișuri). Cele mai recente depozite sedimentare sunt cele aluvionare din holocen, regăsite în zona de luncă[198].

Pe teritoriul administrativ al municipiului cuvertura sedimentară este alcătuită din depozite sedimentare neogene sarmațiene (marno-argile și nisipuri gresificate) și panoniene (grupate în trei orizonturi: nisipuri inferioare, marne medii și nisipuri superioare) și din depozite cuaternare (aluviale, în zona de luncă: pietrișuri, nisipuri cu lentile de luturi prăfoase). Ca urmare a rectificării cursului râului Târnava Mare și a unor afluenți ai acestuia, suprafețe destul de mari au fost acoperite cu moloz[199], acest strat determinând **condiții mai dificile de fundare**.

Resursele de subsol exploatabile pe teritoriul municipiului apar sub forma **materialelor de construcții:** argile și argile marnoase, nisipuri, luturi, gresii, calcare marnoase albe (tufuri de Ighiș) sau marno-argile cu intercalații nisipoase (tufuri de Vorumloc)[200].

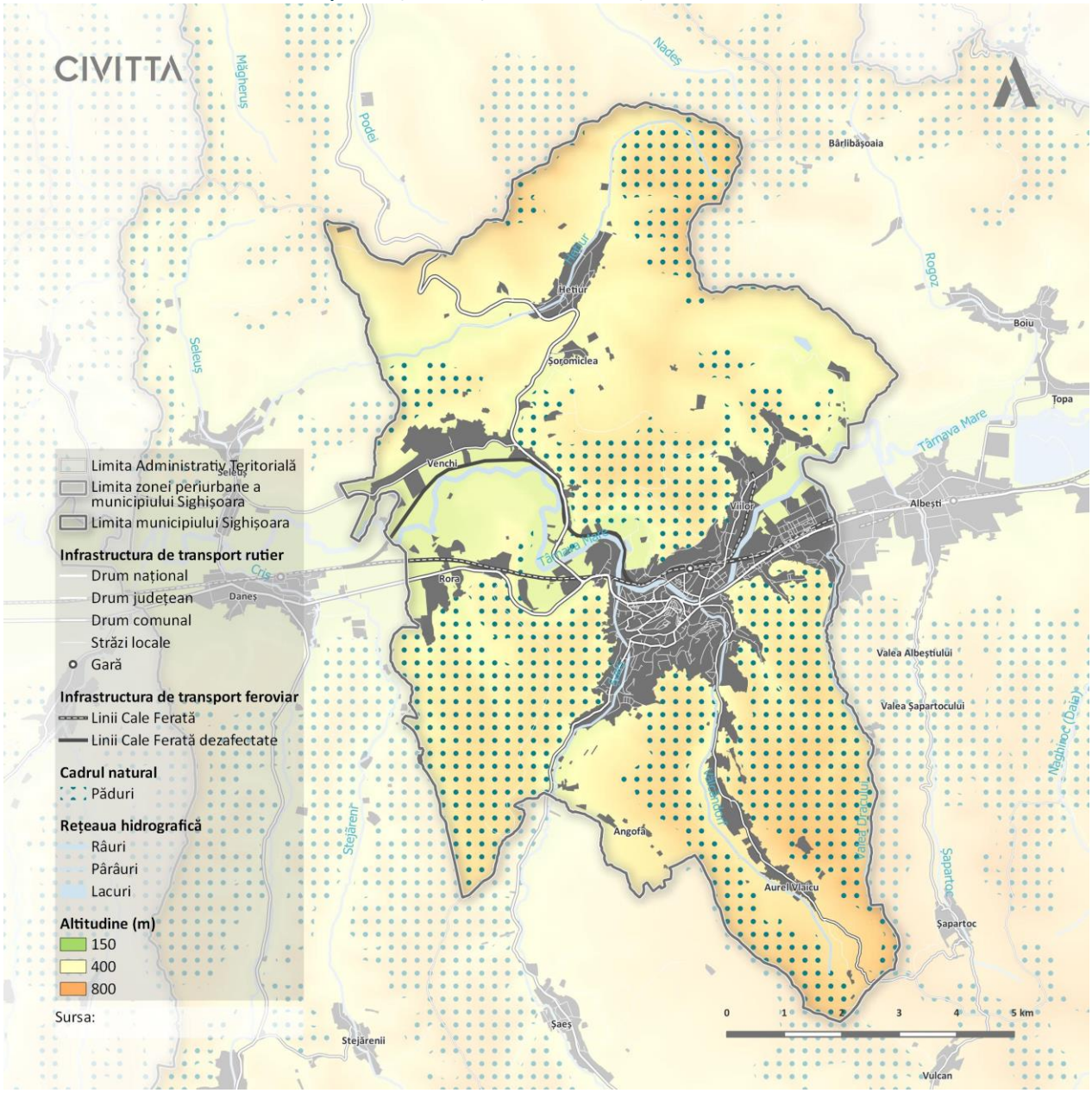
Municipiul Sighișoara se află în Depresiunea Colinară a Transilvaniei, în unitatea de relief a Podișului Târnavelor. Acesta este caracterizat prin prezența versanților abrupți, **adesea fragmentați de torenți și alunecări de teren**, dar și de culoare depresionare cu lunci largi și terase fluviatile extinse de-a lungul Târnavelor (caracteristici întâlnite și în cazul Municipiului Sighișoara). La nord de Târnava Mare se află Dealurile Jacodului (subunitate a Dealurilor Târnavei). La sud de Târnava Mare se află Podișul Vânătorilor (subunitate a Podișului Hârtibaciului), cu altitudini de 550-600 m[201].

Localizarea Municipiului Sighișoara, pe ambele maluri ale râului Târnava Mare, determină încadrarea geografică a acestuia în **Culoarul Târnavei Mari**. Terasele sunt dispuse preponderent pe stânga văii Târnavei Mari, această zonă, favorabilă din punct de vedere geomorfologic, fiind ocupată de cea mai mare parte a vetrei Municipiului Sighișoara, inclusiv zona cetății medievale[202]. În rest, pe teritoriul administrativ al municipiului relieful este caracterizat prin prezența unor dealuri înalte care coboară spre lunca Târnavei Mari, precum și a zonei cu aspect de podiș neted dinspre Albești[203]. Cuesta abruptă situată spre nord, pe dreapta Târnavei Mari, precum și **dealurile dinspre nord și sud, adesea cu versanți abrupți, fac dificilă extinderea așezărilor umane sau a căilor de comunicații**. Altitudinea maximă, de 698 m, se înregistrează în Dealul Icoanei, în apropiere de localitatea Aurel Vlaicu. În intravilanul municipiului, altitudinea maximă atinge 560 m în Dealul Bisericii[204].

---

[198] Cf. Posea, G. (coord), (1983), Enciclopedia Geografică a României, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
[199] Memoriu General – Plan Urbanistic General Municipiul Sighișoara, județul Mureș – Decembrie 2020.
[200] Cf. Strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Sighișoara pentru perioada 2008-2013.
[201] Cf. Posea, G. (coord), (1983), Enciclopedia Geografică a României, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
[202] Cf. Strategia de dezvoltare locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020.
[203] Cf. Strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Sighișoara pentru perioada 2008-2013.
[204] Cf. Strategia de dezvoltare locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020.

FIGURĂ 129 MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, RELIEF, HIDROGRAFIE, PĂDURI

Sursa: Prelucrare proprie

Întreaga regiune colinară a județului Mureș este caracterizată prin **degradarea terenurilor ca urmare a intensității și frecvenței proceselor de modelare**. Pe versanții Podișului Târnavelor apar fenomene de ravenare și alunecări de teren, iar luncile sunt supuse proceselor de aluvionare și colmatare[205]. Astfel, au fost identificate **zone cu eroziuni importante pe teritoriul administrativ al municipiului**: pârâul Vâlcăndorf, în zonele de strangulare a albiei (intervenții antropice insuficient studiate) și pârâul Șaeș (malul stâng, pe sectorul paralel cu Str. V. Lucaciu și malul drept în dreptul străzii Crișan și în lungul străzii Horea)[206].

HIDROGRAFIA

Municipiul Sighișoara este străbătut de **râul Târnava Mare** – o arteră hidrografică cu un curs puternic meandrat și o pantă redusă (sub 1,5 ‰), ce determină **depunerea unor cantități însemnate de aluviuni**. Debitul mediu (înregistrat la stația hidrologică Topa-Vânători, situată în amonte de Sighișoara) este de 10

[205] Cf. Posea, G. (coord), (1983), Enciclopedia Geografică a României, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
[206] Cf. Memoriu General – Plan Urbanistic General Municipiul Sighișoara, județul Mureș – Decembrie 2020.

m^3/s, iar debitul maxim (probabilitate 1 %) este de 725 m^3/s[207], de unde rezultă o **expunere a Municipiului Sighișoara la inundații**. Pe teritoriul administrativ al municipiului există mai mulți afluenți ai Târnavei Mari, cel mai important fiind pârâul Șaeș – afluent pe partea stângă ce delimitează municipiul către vest.

Au fost realizate **lucrări hidrotehnice în vederea gestiunii riscului la inundații**. Astfel, în amonte de Sighișoara există o acumulare permanentă (Zetea – jud. Harghita, la 60 km) și o acumulare nepermanentă (Vânători) pe cursul râului Târnava Mare, cu rol de protecție împotriva viiturilor. **Albia râului Târnava Mare este regularizată pe teritoriul municipiului pe o lungime de circa 3 km**, fiind realizate regularizări și pentru afluenții Târnavei Mari: pâraiele Dracului, Herțeș, Vâlcandorf, Șaeș, Broșteanu, Cloașterf, Cetății. **Aceste albii ale afluenților sunt însă întreținute necorespunzător**, cu probleme în ceea ce privește vegetația (curățată insuficient) sau depozitare necontrolată a deșeurilor[208].

Prin urmare, Municipiul Sighișoara este străbătut de mai multe râuri, ce reprezintă atât o resursă de apă, cât și un potențial peisajer important pentru municipiu – potențial adesea insuficient valorificat. La rețeaua hidrografică se adaugă și lacurile Șercheș (pe dreapta râului Târnava Mare, în vestul municipiului – suprafață de 3,56 ha) și Rusu (în nord-estul teritoriului administrativ).

În ceea ce privește apele subterane, un singur acvifer este exploatat. În general, pânza freatică se întâlnește la adâncimi de 2 – 2,5 m, ajungând la circa 3 m în zonele mai înalte ale municipiului. O problemă este reprezentată de zona fostei albii a pârâului Șaeș (străzile Mihai Eminescu, Șt. O. Iosif), unde **nivelul ridicat al apei subterane** (0,5 – 0,6 m adâncime) determină inundarea permanentă a pivnițelor locuitorilor[209].

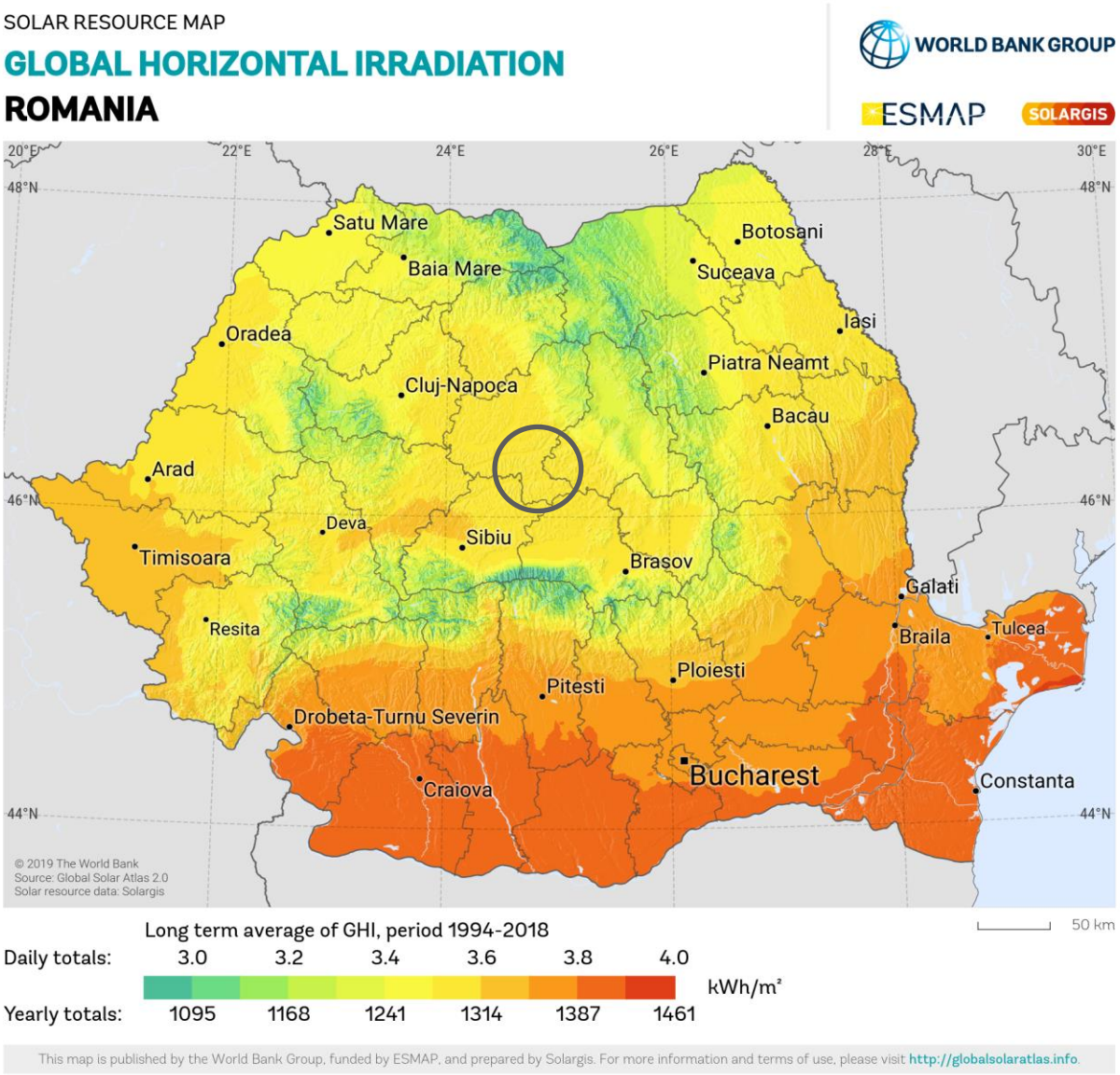
CLIMA

Municipiul Sighișoara se află în **ținutul climatic al Podișului Transilvaniei**, caracterizat printr-o climă continentală-moderată, cu ușoare influențe oceanice datorită circulației generale a atmosferei dinspre nord-vest și vest. **Pe culoarele de văi, se remarcă condiții de încălzire excesivă vara și de răcire deosebită iarna**, în special în situațiile de calm atmosferic. Este o caracteristică pe care o regăsim și în cazul Municipiului Sighișoara, unde predomină calmul atmosferic (64 %)[210]. Culoarul Târnavei Mari influențează regimul temperaturilor și precipitațiilor, determinând **inversiuni termice, precum și o frecvență mai mare a ceților și curenților**.

Temperatura medie anuală este de 8 - 9°C. Localizarea municipiului pe culoarul Târnavei Mari **determină amplitudini termice pronunțate**: ierni reci (temperatura medie a aerului pentru luna ianuarie este de -6 - - 4 °C), iar verile pot fi deosebit de calde (temperatura medie a lunii iulie este de 18 – 20 °C)[211].

[207] Cf. Posea, G. (coord), (1983), Enciclopedia Geografică a României, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
[208] Cf. Memoriu General – Plan Urbanistic General Municipiul Sighișoara, județul Mureș – Decembrie 2020.
[209] Ibidem.
[210] Cf. Posea, G. (coord), (1983), Enciclopedia Geografică a României, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
[211] Cf. Posea, G. (coord), (1983), Enciclopedia Geografică a României, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

FIGURĂ 130 VALORI MEDII ALE RADIAȚIEI SOLARE GLOBALE PE TERITORIUL ROMÂNIEI

Sursa: Solargis.com – World Bank Group și ESMAP

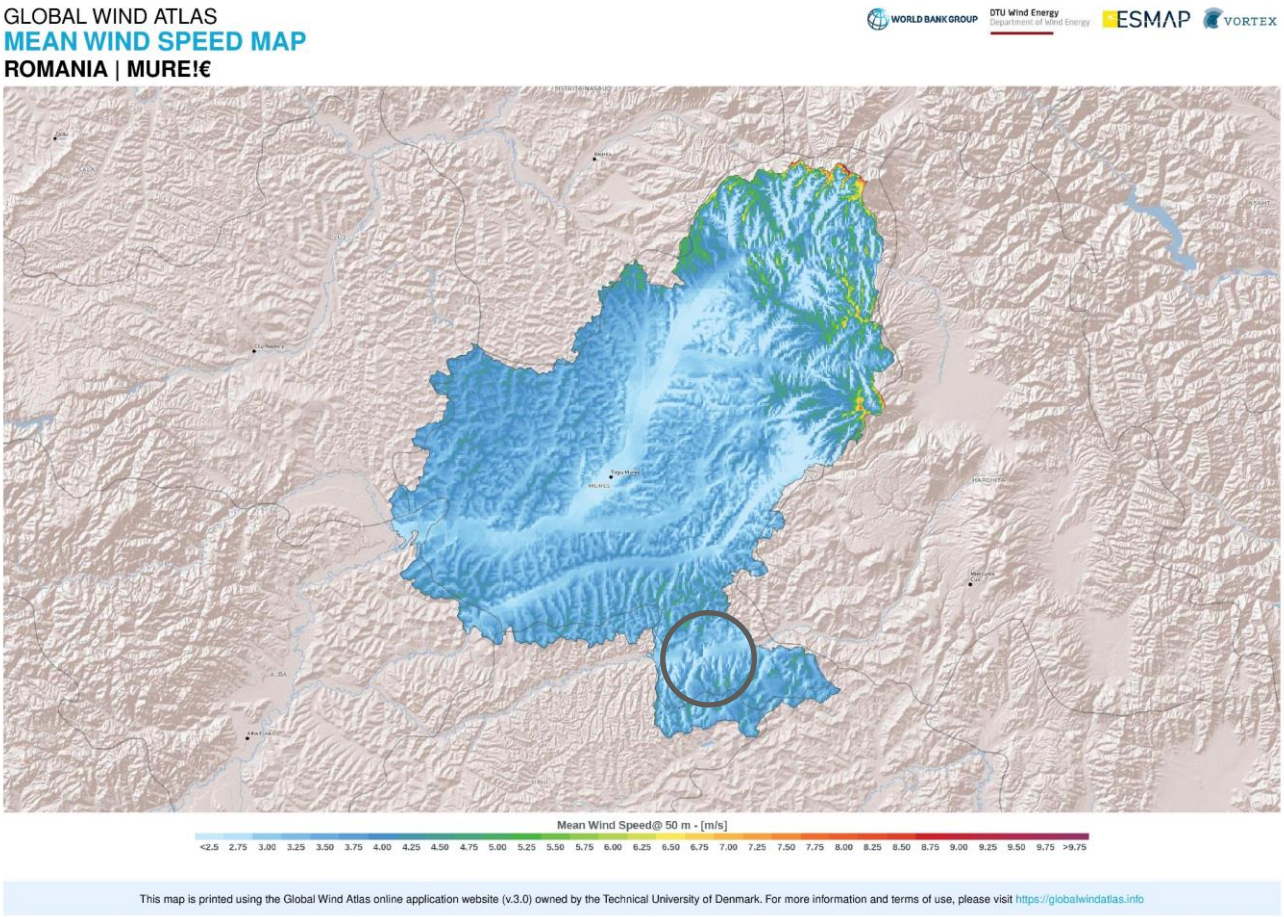
Radiația solară globală în zona Municipiului Sighișoara are valori între 1.200 – 1.350 kWh/m^3, valori ce determină **încadrarea acestui teritoriu în zona III de radiație solară (potențial mediu de utilizare a energiei solare)**.

Valorile medii ale precipitațiilor atmosferice sunt de 600 – 700 mm. Cantitățile maxime de precipitații căzute în 24 de ore au fost de 50,7 mm în ianuarie și 59,0 mm în iulie, maxima absolută înregistrată fiind de 63 mm în 24 de ore (iunie 1922). **Aceste precipitații cu caracter torențial au un impact potențial negativ asupra infrastructurii și activităților economice**, putând accentua vulnerabilitatea municipiului la inundații[212].

Vânturile dominante sunt dinspre nord-vest (12,10 %), iar viteza medie nu depășește 2 m/s (vânturile dinspre nord-vest și nord-est). **Frecvența ridicată a calmului atmosferic reprezintă o problemă pentru municipiu întrucât determină o dispersie lentă a poluanților din atmosferă**.

[212] Cf. Memoriu General – Plan Urbanistic General Municipiul Sighișoara, județul Mureș – Decembrie 2020.

FIGURĂ 131 VITEZA MEDIA A VÂNTULUI LA ÎNĂLȚIMEA DE 50 M, JUDEȚUL MUREȘ

Sursa: Sursă date – globalwindatlas.info – World Bank Group și ESMAP

Figura 3 ilustrează faptul că în zona teritoriului administrativ al municipiului, viteza medie a vântului la 50 m înălțime este de sub 3,5 m/s. Prin urmare, **potențialul de utilizare a energiei eoliene în Municipiul Sighișoara este unul redus.**

SOLURILE

Relieful variat de pe teritoriul Municipiului Sighișoara determină prezența unui mozaic edafic. Astfel, dacă în zona culoarului Târnavei Mari se întâlnesc soluri aluviale, spre nord predomină pseudorendzine, pseudorendzine cambice și soluri brune, iar spre sud se întâlnesc soluri argiloiluviale brune. Resursele de sol utilizate intensiv (în special în zona de luncă și pe terasele Târnavei Mari) determină necesitatea realizării unor lucrări agroameliorative și hidroameliorative[213].

Datele de la Direcția Agricolă Județeană pentru anul 2019 arată faptul că **majoritatea terenurilor agricole sunt pășuni (1.656 ha) și fânețe (1.247 ha)**, terenurile arabile cutivate având o suprafață de doar 841 ha.

VEGETAȚIA ȘI FAUNA

Din punct de vedere al vegetației, teritoriul municipiului Sighișoara se află în zona pădurilor de stejar în amestec cu gorun, ce alternează cu culturi agricole și pajiști secundare destinate pășunatului ce au înlocuit

[213] Cf. Posea, G. (coord), (1983), Enciclopedia Geografică a României, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

vegetația naturală, specifică[214]. Altitudinea și inversiunile de temperatură determină însă prezența subetajului gorunetelor, cu păduri de fag în alternanță cu păduri de gorun[215].

De altfel, cea mai mare parte a fondului funciar al municipiului este ocupată de păduri. **Suprafața fondului forestier este de 4.428,74 ha** conform datelor furnizate de către Direcția Silvică Mureș – circa **46 % din suprafața teritoriului administrativ al municipiului[216]**. Din această suprafață ocupată de păduri, 2.900,54 ha (65 %) se află în proprietatea publică a Municipiului Sighișoara. O suprafață de 779,6 ha (18 % din total) se află în proprietate privată. Prin urmare, **82 % din fondul forestier se află în proprietatea publică a Municipiului Sighișoara sau a Statului Român**. Asociațiile vegetale sunt reprezentate de păduri de deal formate din stejar, gorun, fag sau carpen, păduri de luncă de-a lungul Târnavei Mari cu salcie și plop sau zona de luncă cu aspect de silvostepă (plante spinoase și arbuști)[217].

Fauna caracteristică pădurilor de foioase este reprezentată de mamifere (**specii de interes cinegetic:** căprior, cerb, mistreț, jder, vulpe, viezure, iepure, veveriță)[218], dar și de specii de păsări precum ciocănitoarea, gaița sau cinteza. Ca ihtiocenoze, Municipiul Sighișoara se află în zona cleanului.

3.8.2. BIODIVERSITATEA. ARIILE NATURALE PROTEJATE

ARII NATURALE PROTEJATE DE INTERES COMUNITAR

Pe teritoriul administrativ al Municipiului Sighișoara se află patru arii naturale protejate de interes comunitar (situri Natura 2000): **două arii de protecție specială avifaunistică** (ROSPA0099 - Podișul Hârtibaciului, la sud de zona construită a municipiului Sighișoara, și ROSPA0028 – Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului, în nordul teritoriului administrativ al municipiului) și **două situri de importanță comunitară** (ROSCI0227 Sighișoara – Târnava Mare, la sud, și ROSCI0186 Pădurile de stejar pufos de pe Târnava Mare).

Există suprapuneri între teritoriile ariilor naturale protejate ROSPA0099 – Podișul Hârtibaciului și ROSCI0227 Sighișoara – Târnava Mare, după cum se poate vedea și în figura de mai sus. De altfel, ambele arii naturale protejate sunt incluse în același plan de management. Tabelul de mai jos prezintă principalele caracteristici ale ariilor naturale protejate de pe teritoriul Municipiului Sighișoara.

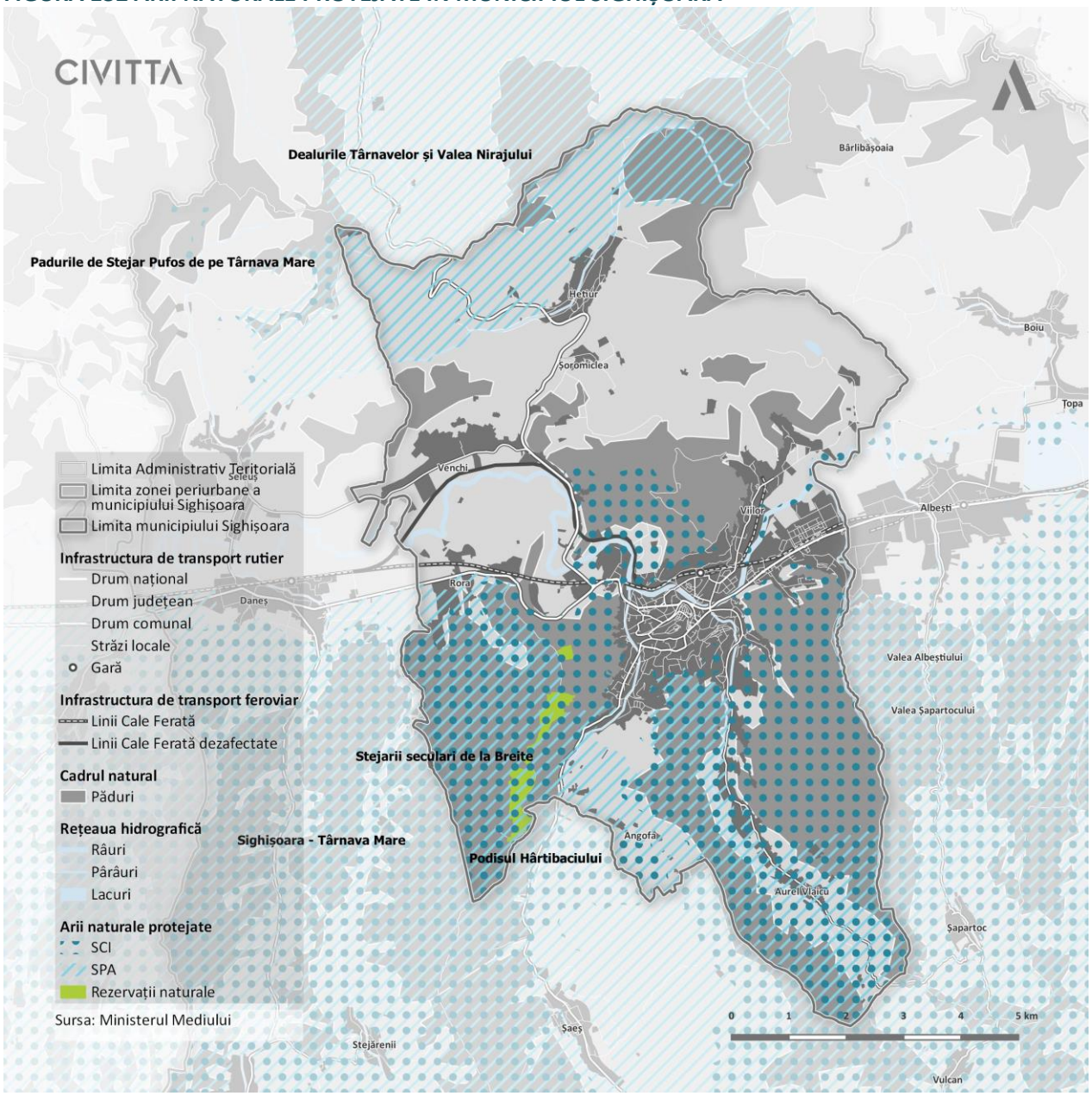
TABEL 57 ARII NATURALE PROTEJATE DE INTERES COMUNITAR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

COD NATURA 2000	DENUMIRE	JUDEȚE	SUPRAFAȚĂ ÎN UAT SIGHIȘOARA	PLAN DE MANAGEMENT
ROSPA0028	Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului	MS, HR	1.183,89 ha 12,33 %	Plan de management al ariilor naturale protejate ROSPA0028, ROSCI0186, ROSCI0297 și ROSCI0384 – OM nr. 1553/2016.
ROSCI0186	Pădurile de stejar pufos de pe Târnava Mare	MS, SB	4,20 ha 0,04 %	
ROSPA0099	Podișul Hârtibaciului	MS, BV, SB	2.499,71 ha 26,03 %	Plan de management al ariilor naturale protejate ROSPA0099, ROSCI0227, ROSC0144, ROSC0132, ROSCI0303, ROSCI0304, ”Stejarii seculari de la Breite”, ”Canionul Mihăileni”, ”Rezervația de stejar pufos” – OM nr. 1166/2016.
ROSCI0227	Sighișoara – Târnava Mare	MS, BV, SB, HR	3872,29 40,33 %	

[214] Ibidem.
[215] Cf. Memoriu General – Plan Urbanistic General Municipiul Sighișoara, județul Mureș – Decembrie 2020.
[216] Considerând suprafața municipiului de 9.602 ha (conform date INSSE Tempo online – suprafața fondului funciar).
[217] Cf. Strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Sighișoara pentru perioada 2008-2013.
[218] Cf. Strategia de dezvoltare locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020.

Sursa: Date publice ANANP. Suprafețe calculate în soft GIS

FIGURĂ 132 ARII NATURALE PROTEJATE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: Limite arii naturale protejate – website Ministerul Mediului

Ponderea teritoriului administrativ ocupat de arii naturale protejate este ridicată: **peste 38 % în cazul ariilor de protecție specială avifaunistică și peste 40 % în cazul siturilor de importanță comunitară**. Se remarcă faptul **că toate ariile naturale protejate de interes comunitar de pe teritoriul administrativ al municipiului au planuri de management și regulamente aprobate**, conform datelor publicate de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (ANANP)[219]. Toate ariile naturale protejate se află în administrarea ANANP.

Conform formularelor standard Natura 2000 disponibile pe site-ul Ministerului Mediului[220], **situl de importanță comunitară** ROSCI0227 **Sighișoara – Târnava Mare prezintă 18 habitate de interes comunitar**, cele mai reprezentative (ponderi de minim 10 % din sit) fiind 9130 – Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum,

[219] http://ananp.gov.ro/wp-content/uploads/inventar_arii_Ro_v1-00000003.pdf consultat pe 2 aprilie 2021.
[220] https://biodiversitate.mmediu.ro/rio/natura2000/static/pdf/rosci0227.pdf consultat pe 2 aprilie 2021.

9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip Gallo-Carpinetum și 40A0* - Tufărișuri subcontinentale peri-panonice. Pe teritoriul ariei naturale protejate au fost identificate 6 specii de mamifere, 4 specii de amfibieni și reptile, 4 specii de pești, 15 specii de nevertebrate și 7 specii de plante enumerate în Anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE. Situl cuprinde specii incluse pe Lista Roșie a IUCN; precum *Trollius europaeus* (bulbucii de munte), *Cephalanthera longifolia* (căpșunița longifolie), *Epipactis palustris* (mlăștinița), *Orchis morio* (poroinicul), *Lillium martagon* (crinul de pădure) sau lemnul cucului[221].

În cazul ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului, au fost identificate 27 de specii de păsări enumerate în Anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC[222]., **iar în cazul ROSPA0028 Dealurile Târnavelor – Valea Nirjaului au fost identificate 40 de specii de păsări[223]**. Cele mai importante specii identificate au fost *Dendrocopos medius* (ciocănitoarea de stejar – din punct de vedere al populației rezidente) și *Lannius collurio* (sfrânciocul roșiatic – din punct de vedere al cuibăritului).

ARII NATURALE PROTEJATE DE INTERES NAȚIONAL

Pe teritoriul Municipiului Sighișoara există și o arie naturală protejată de interes național: rezervația naturală de tip mixt ”Stejarii seculari de la Breite”, cu o suprafață de 70 ha, aflată în sud-vestul teritoriului administrativ și inclusă în ROSCI0227 Sighișoara – Târnava Mare. Motivul protecției îl reprezintă prezența, pe teritoriul rezervației, a stejarilor seculari de pășune[224]. Zona este considerată a fi cel mai mare, reprezentativ și bine conservat habitat de pășune împădurită cu goruni și stejari multiseculari din centrul și estul Europei[225].

Pe lângă ariile naturale protejate menționate anterior, pe teritoriul administrativ al Municipiului Sighișoara au fost identificate și alte tipuri de habitate[226], ce pot fi considerate de interes local:

- Zona umedă reprezentată de lacul Șercheș, acoperită de vegetație palustră, ce se continuă spre est cu rețeaua de băltoace temporare de pe Dealul Gării ce este un habitat pentru specii ocrotite conform OUG nr. 236/2000: *Rana arvalis* (broasca de mlaștină), *Bombina variegata* (buhaiul de baltă sau izvorașul cu burta galbenă);
- Zone deschise – pajiști și pășuni pe care se regăsesc, local, arbuști, arbori sau benzi forestiere, intercalate cu ecosisteme agricole.

3.8.3. CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU

CALITATEA AERULUI

Municipiul Sighișoara, alături de alte localități urbane din județul Mureș, precum municipiile Târgu Mureș, Reghin și Târnăveni și orașele Iernut și Luduș, dețin cele mai multe surse antropice de emisie în atmosferă. Între cele mai importante trei cauze ale poluării aerului, conform *Raportului anual privind starea mediului (2019)*, în afara industriei chimice din Târgu Mureș (combinatului chimic Azomureș S.A.), se numără: (1) încălzirea rezidențială, (2) industria de prelucrare și construcții și utilizarea energiei în cadrul acestora și (3) transportul rutier și feroviar. În *Raportul privind starea economică, socială și de mediu a Municipiului Sighișoara (2017)*, pentru Municipiul Sighișoara sunt precizate ca surse principale de poluare următoarele:

[221] Cf. Strategia de dezvoltare locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020.
[222] https://biodiversitate.mmediu.ro/rio/natura2000/static/pdf/rospa0099.pdf consultat pe 2 aprilie 2021.
[223] https://biodiversitate.mmediu.ro/rio/natura2000/static/pdf/rospa0028.pdf consultat pe 2 aprilie 2021.
[224] Cf. Raport anual privind starea mediului – Mureș, 2019 (Agenția pentru Protecția Mediului Mureș).
[225] Cf. Strategia de dezvoltare locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020.
[226] Ibidem.

industria[227], transportul rutier și feroviar (în special pe drumul rutier european E60 care traversează longitudinal municipiul din lipsa unei variante ocolitoare[228] și calea feroviară Brașov-Teiuș care afectează cartierele din proximitatea acesteia: Gării, Viilor și Târnava II care generează și zgomot stradal și vibrații de intensități ridicate), agricultura și încălzirea rezidențială[229] cu centrale termice sau alte surse de încălzire individuale și **Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara contribuie la poluarea aerului**, principalele emisii în atmosferă ale acestuia fiind cele rezultate din gazul de depozit. De asemenea, pulberile prezente în deșeurile municipale depozitate sunt împrăștiate de vânt în atmosferă[230]. În plus, în ultimii doi ani, în cadrul depozitului de deșeuri au izbucnit numeroase incendii.

Lista completă a surselor antropice de emisie în atmosferă din județul Mureș, cu accent pe Municipiul Sighișoara, este, în tabelul de mai jos, sortată în ordinea descrescătoare a intensității surselor. În figura ce urmează după tabel sunt spațializate principalele surse de emisii în atmosferă.

TABEL 58 PRINCIPALELE SURSELE ANTROPICE DE EMISIE ÎN ATMOSFERĂ ÎN ZONELE URBANE DIN JUDEȚUL MUREȘ ȘI MODUL ÎN CARE ACESTEA SE MANIFESTĂ ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2018

NR. CRT.	SURSA ANTROPICĂ DE EMISIE ÎN ATMOSFERĂ	PRINCIPALELE EMISII ÎN ATMOSFERĂ	MAXIMA ATINSĂ ÎN ANUL 2018 (T/AN) ÎN JUDEȚUL MUREȘ, ÎN TOATE ZONELE URBANE
1.	Încălzirea rezidențială (pentru Municipiul Sighișoara: în prezent sistemul SACET – centrala termică a municipiului – nu mai funcționează, iar încălzirea rezidențială se realizează doar prin intermediul sistemelor individuale)	CO, NO_X, NH_3, particule în suspensie (TSP), Benzo(a)piren, Benzo(b)fluoranten, Benzo(k)fluoranten, plumb, cadmiu, mercur, hidrocarburi aromatice polinucleare, compuși organici volatili nemetanici	8.200 t/an de CO
2.	Industria de prelucrare și construcții, cât și utilizarea energiei în cadrul acestora (pentru Municipiul Sighișoara: principalii operatori economici care poluează, conform *Raportul privind starea economică, socială și de mediu a Municipiului Sighișoara (2017)*, sunt S.C. CESIRO S.A. – fabrică de ceramică, S.C. SICERAM S.A. – fabrică de produse pentru construcții din argilă arsă, S.C. VES S.A. – fabrică de procesare a metalelor si de acoperiri de protecție)	NO_X, NH_3, SO_2, N_2O, CH_4, Fenantren, Benzo(a)piren, Benzo(b)fluoranten, plumb, cadmiu, mercur, hidrocarburi aromatice polinucleare, TSP, compuși organici volatili nemetanici	7.700 t/an de compuși organici volatili nemetanici
3.	Transportul rutier și feroviar (pentru Municipiul Sighișoara: în special pe drumul rutier european E60 care traversează longitudinal municipiul din lipsa unei	NO_2, plumb, CO_2, CO	4.050 t/an de CO

[227] Principalii operatori economici care poluează, conform Raportul privind starea economică, socială și de mediu a Municipiului Sighișoara (2017), sunt S.C. CESIRO S.A. – fabrică de ceramică, S.C. SICERAM S.A. – fabrică de produse pentru construcții din argilă arsă, S.C. VES S.A. – fabrică de procesare a metalelor si de acoperiri de protecție.

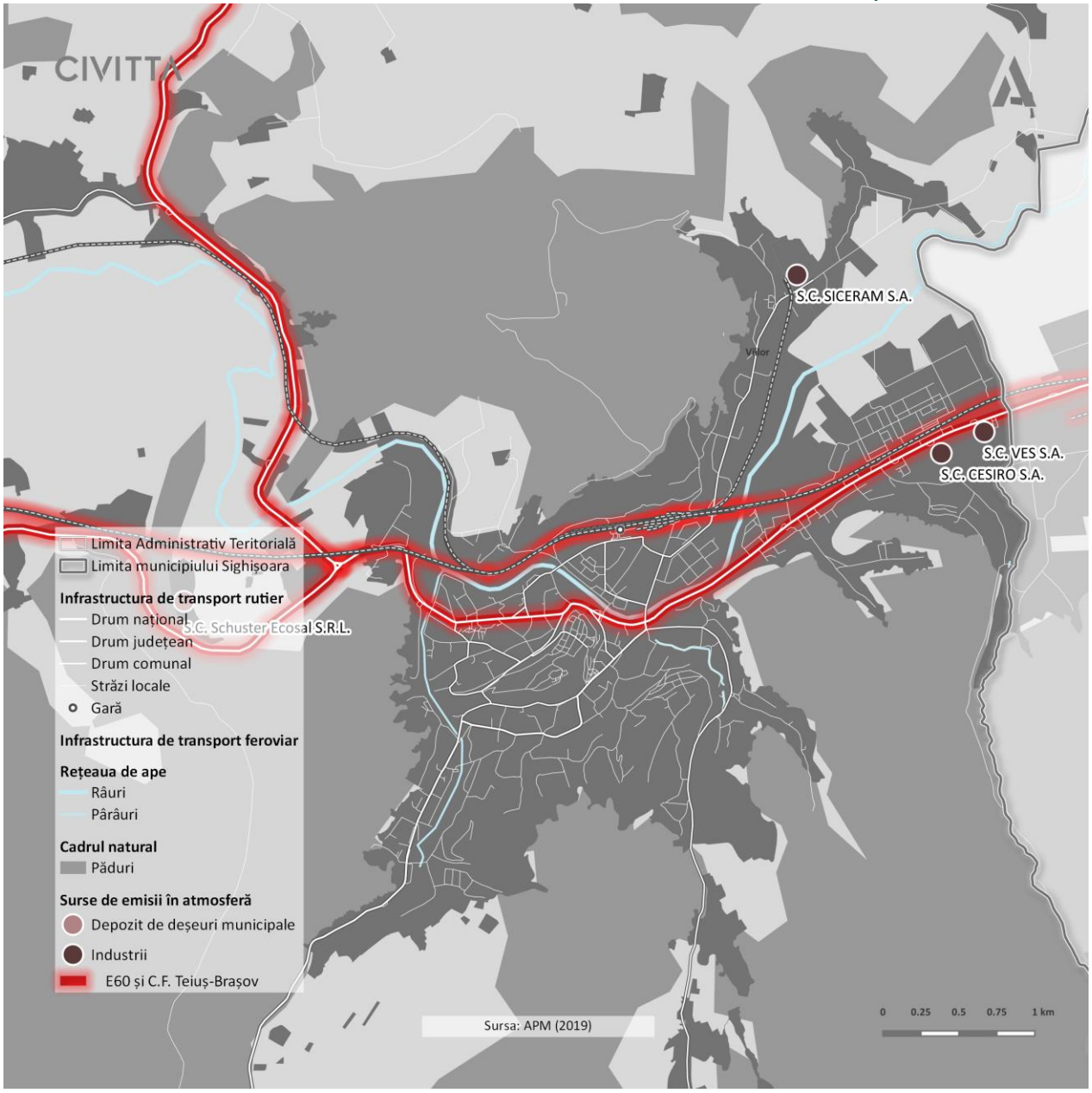
[228] „Varianta de ocolire Sighișoara" va fi realizată în următorii doi ani, din fonduri externe nerambursabile și de la bugetul de stat al Ministerului Transporturilor. Sursă: http://mt.gov.ro/web14/transparenta-decizionala/consultare-publica/acte-normative-in-avizare/3102-hg17092020drtac (accesat la 04.03.2021).

[229] În prezent sistemul SACET – centrala termică a municipiului – nu mai funcționează, iar încălzirea rezidențială se realizează doar prin intermediul sistemelor individuale.

[230] Planul județean de gestionare a deșeurilor pentru Județul Mureș 2020-2025 – Raport de mediu.

NR. CRT.	SURSA ANTROPICĂ DE EMISIE ÎN ATMOSFERĂ	PRINCIPALELE EMISII ÎN ATMOSFERĂ	MAXIMA ATINSĂ ÎN ANUL 2018 (T/AN) ÎN JUDEȚUL MUREȘ, ÎN TOATE ZONELE URBANE
	variante ocolitoare[231] și calea feroviară Brașov-Teiuș care afectează cartierele din proximitatea acesteia: Gării, Viilor și Târnava II) care generează și zgomot stradal și vibrații de intensități ridicate		
4.	Asfaltarea drumurilor	particule în suspensie (TSP)	1.800 t/an de TSP
5.	Deșeurile și apele uzate (pentru Municipiul Sighișoara: Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara unde celulele de depozitare ale acestuia sunt suprasolicitate)	CH_4 (metan), CO_2 (dioxid de carbon), COV (cantități mici de compuși organici volatili), H_2S (hidrogen sulfurat), SO_2 (dioxid de sulf), NO_X (oxizi de azot), NH_3 (amoniac)	1.200 t/an de compuși organici volatili nemetanici

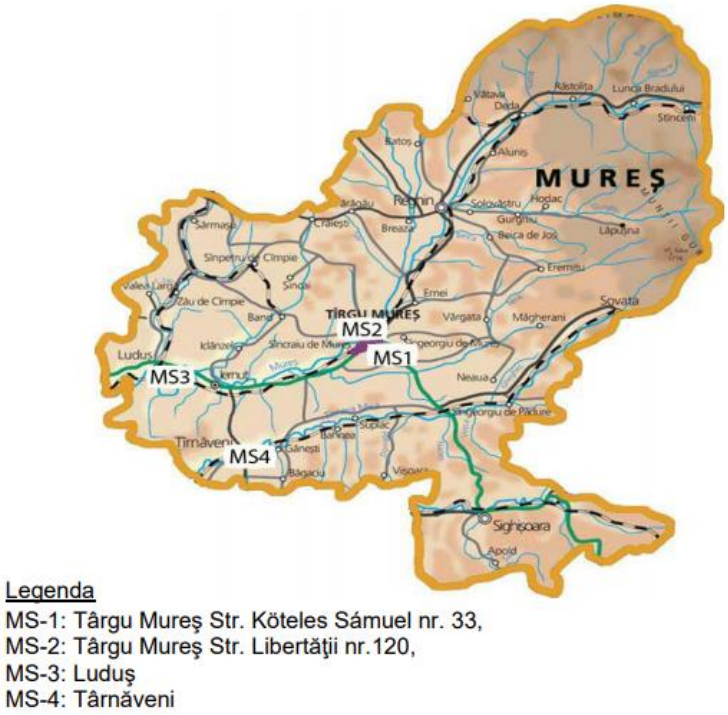
FIGURĂ 133 PRINCIPALELE SURSE DE DEGRADARE A AERULUI ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: prelucrarea datelor prezentate în Raportul anual privind starea mediului pentru județul Mureș (2019) și Raportul privind starea economică, socială și de mediu a Municipiului Sighișoara (2017)

În prezent, în Municipiul Sighișoara **nu există o stație de monitorizare a calității aerului**, dar este în plan să se amplaseze una în următorii doi ani, cel mai probabil prin intermediul programului de extindere a rețelei naționale cu încă 60 de stații. Stațiile care monitorizează calitatea aerului în județ sunt în număr de 4, două dintre ele fiind amplasate în municipiul Târgu Mureș, astfel: (1) MS-1 este o stație de monitorizare a fondului urban și (2) MS-2 este o stație de monitorizare a influenței zonei industriale. Celelalte două stații sunt amplasate în: (1) orașul Luduș, MS-3 este o stație de monitorizare a influenței zonei industriale și în (2) municipiul Târnăveni, MS-4 este o stație de monitorizare a influenței zonei industriale.

FIGURĂ 134 STAȚIILE DE MONITORIZARE A CALITĂȚII AERULUI DIN JUDEȚUL MUREȘ

Sursa: Raportul anual privind starea mediului pentru județul Mureș (2019)

Conform *Raportului anual privind starea mediului pentru anul 2019*, **în anul 2019 s-au înregistrat 302 de depășiri ale valorilor limite ale PM_{10}** (gravimetric și nefelometric) în zonele urbane ale județului, astfel:

- **78 de depășiri ale limitei zilnice** (de 50 µg/m^3 PM_{10} gravimetric) în cadrul stației de monitorizare MS-1 și **15 depășiri în cadrul stației** MS-2, majoritatea depășirilor fiind înregistrate în lunile octombrie și decembrie;
- **3 depășiri ale limitei zilnice** (de 50 µg/m^3 PM_{10} nefelometric) în cadrul stației de monitorizare MS-1, **200 de depășiri ale limitei zilnice** în cadrul stației de monitorizare MS-2 și **6 depășiri ale limitei zilnice** în cadrul stației de monitorizare MS-3, depășirile fiind înregistrate în lunile ianuarie și februarie.

CALITATEA APEI

Evoluția calității corpului de apă de suprafață râul Târnava Mare, prezent pe teritoriul municipiului Sighișoara (secțiunea dintre confluența cu Brădești și confluența cu Criș - **RORW4.1.96_B4 TÂRNAVA MARE, conf. Brădești - conf. Criș)**, pentru perioada de timp 2015-2019, este prezentată în tabelul de mai jos. Predomină calitatea bună a acestuia pentru evaluarea integrată, elementele biologice și starea chimică. În cazul elementelor suport, s-a înregistrat o calitate moderată, excepție făcând anul 2019, când corpul de apă a avut o calitate bună. Cauza principală a calității moderate este evacuarea apelor uzate, atât a celor din municipiu, cât și din localitățile periurbane, inclusiv toate localitățile amplasate în amonte de Municipiul Sighișoara. Este vorba despre apele uzate care nu sunt preluate de sistemul de canalizare. Municipiul Sighișoara beneficiază de existența unei stații de epurare cu trei trepte, asupra căreia se realizează, în prezent, lucrări de modernizare.

TABEL 59 EVOLUȚIA CALITĂȚII CORPULUI DE APĂ DE SUPRAFAȚĂ, RORW4.1.96_B4 TÂRNAVA MARE, CONF. BRĂDEȘTI - CONF. CRIȘ, 2015-2019

ANUL	EVALUARE INTEGRATA	ELEMENTE BIOLOGICE	ELEMENTE SUPORT	STAREA CHIMICĂ
2015	bună	bună	moderat	bună
2016	bună	bună	moderat	bună
2017	bună	bună	moderat	bună
2018	moderat	bună	moderat	bună
2019	bună	maximă	bună	bună

Sursa: Datele furnizate de către Administrația Bazinală Apele Române, Administrația Bazinală de Apă Mureș (2021)

În ceea ce privește celălalt corp de apă de suprafață, pârâul Șaeș (**RORW4.1.96.29_B1 SAES**), nu există date recente pentru acesta, ci doar pentru perioada de timp 2011-2012, unde a obținut calitate moderată, atât la evaluarea integrată, cât și la elementele biologice. În cazul elementelor suport și a stării chimice, a obținut calitatea bună.

Situația evacuării apelor uzate în canalizarea municipală, apoi în râul Târnava Mare, de către operatorii economici din Municipiul Sighișoara, în anul 2019, este prezentată în tabelul de mai jos. **Volumul de ape uzate evacuate a fost de 393.237 mii m^3, fiind înregistrate depășiri la mai mulți indicatori**. Pe primul loc, cu cel mai mare volum de apă uzată, de 45% din total, a fost S.C. Compania AQUASERV S.A., **stația de epurare a apelor uzate** din Municipiul Sighișoara. Aceasta nu mai corespunde cerințelor legislației în vigoare privind protecția calității apelor (gradul de epurare este de 94,8% - materii în suspensie; 96,36% - pentru substanțele organice; 76,69 % - pentru compușii cu fosfor și 72,02 % - pentru compușii cu azot[232]). Pe locul doi, în anul 2019,cu volumul de apă uzată de 44% din total, a fost S.C. GST SAFETY TEXTILES S.R.L., **fabrică de textile** (mai exact, airbag-uri). Pe locul 3 a fost S.C.CESIRO S.A., **stația de epurare a fabricii de producție de ceramică** (receptor: pârâul Valea Dracului), care ulterior a intrat în insolvență, iar pe locul 4, a fost S.C. HOCHLAND ROMÂNIA S.R.L., **fabrică de produse lactate și brânzeturi**. Ceilalți 5 operatori au avut volumul de ape uzate evacuate sub 10.000 mii m^3.

TABEL 60 VOLUMUL DE APE UZATE EVACUATE ÎN CANALIZARE AL OPERATORILOR ECONOMICI DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA ȘI POLUAREA SPECIFICĂ, 2019

NR. CRT.	OPERATORUL ECONOMIC CARE EVACUEAZĂ ÎN CANALIZAREA MUNICIPALĂ	VOLUMUL DE APE UZATE EVACUATE ÎN CANALIZARE (MII M^3)	POLUAREA SPECIFICĂ
1.	S.C. Compania AQUASERV S.A. – stația de epurare a apelor uzate Sighișoara	290.580	Suspensii, CBO5, CCO-Cr, NH4, azotați, azotiți, substanțe extractibile
2.	S.C. GST SAFETY TEXTILES S.R.L. – industrie textilă (producția de airbag-uri)	284.883	CCO-Cr, CBO5, MTS,Ptot, SE,DETERG ENTI
3.	S.C.CESIRO S.A. – stația de epurare a fabricii de producție de ceramică	32.305	MTS
4.	S.C. HOCHLAND ROMÂNIA S.R.L. – industrie alimentară (lactate și brânzeturi)	15.444	CBO5, CCOCr, MTS, Ptot, SE
5.	S.C. OMV PETROM MARKETING S.R.L. – industria petrolieră și a gazului	8.188	MTS, CCOCr, CBO5, NH4, SE, Ptot
6.	S.C. ROMPETROL DOWNSTREAM S.R.L. – industria petrolieră și a gazului	7.498	CCO-Cr, CBO5, SS,NH4, SE

[232] Conform datelor furnizate de către S.C. Compania AQUASERV S.A. Târgu Mureș, Sucursala Sighișoara (2021)

NR. CRT.	OPERATORUL ECONOMIC CARE EVACUEAZĂ ÎN CANALIZAREA MUNICIPALĂ	VOLUMUL DE APE UZATE EVACUATE ÎN CANALIZARE (MII M^3)	POLUAREA SPECIFICĂ
7.	S.C.CARNICOMP S.R.L. industrie alimentară (carne)	7.442	CCO-Cr, CBO5,NH4, Ptot
8.	S.C. KAUFLAND ROMÂNIA S.R.L. - supermarket	3.879	CCO-Cr, CBO5, MTS,NH4, SE, Ptot
9.	S.C. Apă Termic Transport S.A. – transportul municipal în comun și producție și distribuția energiei termice în municipiu	1.953	CCO-Cr, CBO5, MTS,NH4,SE
10.	S.C. MOL ROMÂNIA S.A. – industria petrolieră și a gazului	1.748	CCO-Cr, CBO5, SS,NH4, SE
11.	S.C. GARDEN SERVICE S.R.L. – activități de peisagistică	839	MTS

Sursă date: Raportului anual privind starea mediului pentru anul 2019

Calitatea corpurilor de apă este monitorizată prin intermediul a două stații, după cum urmează: (1) stația hidrometrică Sighișoara și (2) stația automată hidrologică cu senzori Deswat AHHS 521. Ambele stații sunt localizate în nordul municipiului, pe str. Morii, nr. 22. Pentru cele două corpuri de apă de suprafață:

- **RORW4.1.96_B4 TÂRNAVA MARE, conf. Brădești - conf. Criș**, cu lungimea de 80,99 km, monitorizarea se face la nivelul secțiunilor **Sighisoara priză** și **Cristuru Secuiesc priză**;
- **RORW4.1.96.29_B1 SAES**, cu lungimea de 40,57 km, monitorizarea se face la nivelul **secțiunii Sighișoara**.

În afara celor două corpuri de apă de suprafață, pe teritoriul Municipiului Sighișoara se găsesc 2 corpuri de apă subterane:

- **ROMU05-Lunca și terasele râului Târnava Mare**;
- **ROMU24-Depresiunea Transilvaniei**.

TABEL 61 EVOLUȚIA CALITĂȚII CORPURILOR DE APĂ SUBTERANE, 2015-2017

ANUL	STAREA CHIMICĂ	
	ROMU05-LUNCA ȘI TERASELE RÂULUI TÂRNAVA MARE	ROMU24-DEPRESIUNEA TRANSILVANIEI
2015	bună	slabă
2016	slabă	slabă
2017	slabă	slabă

Sursa: Datele furnizate de către Administrația Bazinală Apele Române, Administrația Bazinală de Apă Mureș (2021)

Evoluția calității celor două corpuri de apă subterane, pentru perioada de timp 2015-2017, este prezentată în tabelul de mai sus. Doar în anul 2015, corpul de apă subterană ROMU05-Lunca și terasele râului Târnava Mare a obținut o calitate bună a stării chimice. În rest, în toți anii, **ambele corpuri de apă subterană au înregistrat o calitate slabă a stării chimice**.

Este foarte posibil ca pesticidele utilizate în agricultură să fie o altă cauză a calității slabe-moderate a apelor din UAT-ul Sighișoara, aici utilizându-se anual o cantitate de 0,5-1 kg/ha[233]. Mai adăugăm că în

[233] Și media națională este încadrată în aceeași categorie, aceasta fiind de 0,8 kg/ha. Sursa: https://www.worldometers.info/food-agriculture/pesticides-by-country/ (accesat la 04.03.2021)

vecinătate, mai exact în amonte de Municipiul Sighișoara, se utilizează o cantitate mai mare de pesticide, de 1-2 kg/ha, care ar putea avea efecte negative la scară mai mare, resimțite în aval[234].

De asemenea, instalațiile celor 8 operatori economici care gestionează deșeurile din Municipiul Sighișoara pot contribui la calitatea slabă-moderată a apelor, din cauza tratării și evacuării necorespunzătoare a apelor uzate rezultate în diferitele procese tehnologice. Este problematic, în special, Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara, gestionat de către S.C. Schuster Ecosal S.R.L., unde deșeurile sunt depozitate pe celule care au atins de mult capacitatea maximă de depozitare. În cadrul depozitului apar **infiltrații și scurgeri accidentale de levigat și alte ape uzate** în corpurile de apă de suprafață și subterane, mai ales că acesta este localizat la aproximativ 400 m de râul Târnava Mare. În levigat, în afară de N (azot), P (fosfor) și K (potasiu) – elemente chimice ce generează eutrofizare, există și alți poluanți chimici, precum metalele grele și produșii petroliferi[235].

Apa potabilă distribuită populației a înregistrat depășiri la parametrul microbiologic **Escherichia coli (E. coli)** și la indicatorul **clor rezidual liber la capăt de rețea**[236]. În ceea ce privește situația celor 2 izvoare și 10 fântâni publice din Municipiul Sighișoara, doar în izvoare apa este bună de băut[237].

TABEL 62 NUMĂRUL DE PROBE RECOLTATE CU CONCENTRAȚIA DEPĂȘITĂ LA UZINA DE APĂ DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, ÎN ANUL 2013

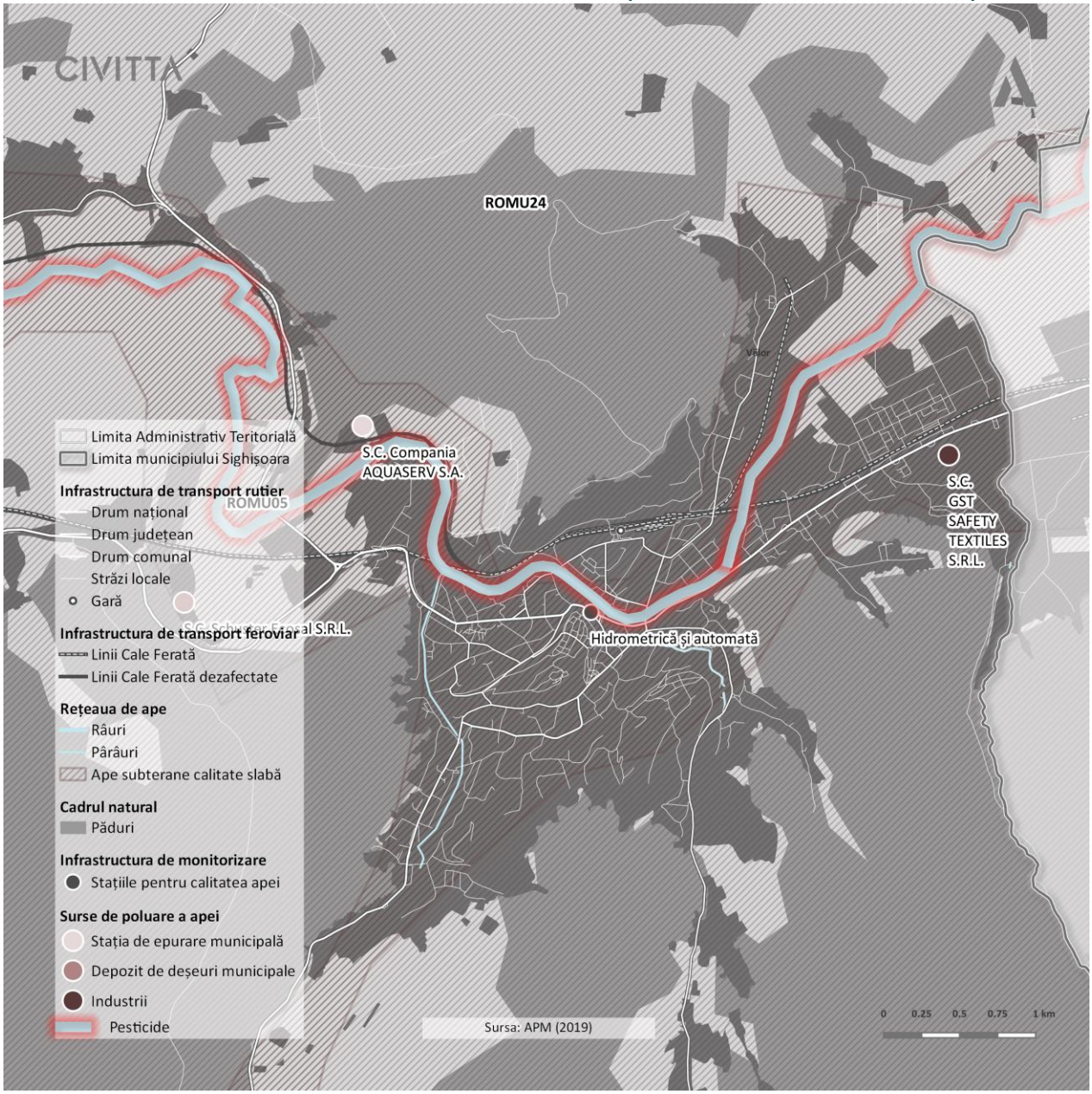
NR. CRT.	INDICATORUL MONITORIZAT	NUMĂRUL DE PROBE RECOLTATE	NUMĂRUL DE PROBE CU CONCENTRAȚIA DEPĂȘITĂ
1.	Amoniu (mg/l)	49	6
2.	Aluminiu (mg/l)	49	2
3.	Oxidabilitate (mg O2/l)	365	1

Sursa: Planul Local de Acțiune pentru Mediu al județului Mureș

În anul 2013, **priza de apă Sighișoara, pentru secțiunea de potabilizare, a înregistrat depășiri în cadrul a 3 indicatori**: (1) MTS (materii totale în suspensii), (2) Mn (mangan) și (3) CCOCr (consum chimic de oxigen). Tot în anul 2013, s-au recoltat probe de la Uzina de Apă din municipiu și **s-au înregistrat 9 probe cu concentrația depășită**, cele mai multe fiind în cazul amoniului. Principalele cauze ale depășirilor au fost: (1) naturale, cele hidrologice, (2) reactivii de tratare dozați necorespunzător, (3) spărturile și (4) problemele apărute la nivelul sistemului de distribuție a apei.

[234] Sursă date: https://grants.ulbsibiu.ro/sidpop/ro/despre-proiect/context/index.html (accesat la 04.03.2021)
[235] Raport – Sinteză la studiul de evaluare a impactului asupra mediului – „Salubrizare Sighișoara. Rampa gunoi menajer – extindere celula 3+4”
[236] Raport apă potabilă distribuită prin sistem centralizat în județul Mureș (2019)
[237] Tabel cu situație izvoare și fântâni publice în județul Mureș (2020) – Direcția pentru Sănătate Publică Mureș (https://www.aspms.ro/calitatea-apei/1314-20cap02.html accesat la 4 martie 2021).

FIGURĂ 135 PRINCIPALELE SURSE DE DEGRADARE A CALITĂȚII APELOR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

Sursa: prelucrarea datelor prezentate în Raportul anual privind starea mediului pentru județul Mureș (2019)

Din anul 2013, UAT-ul Sighișoara are aprobat *Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole*, care prevede **o perioadă de interdicție pentru aplicarea îngrășămintelor pe terenurile agricole**, prezentată în figura de mai jos.

TABEL 63 PERIOADA DE INTERDICȚIE PENTRU APLICAREA ÎNGRĂȘĂMINTELOR, PERIOADĂ NECESARĂ PENTRU PROTECȚIA ÎMPOTRIVA POLUĂRII CU NITRAȚI DIN SURSE AGRICOLE, ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

TIPUL DE ÎNGRĂȘĂMÂNT	TIPUL CULTURII ȘI MODUL DE UTILIZARE A TERENULUI (ARABIL, PĂȘUNI)	ÎNCEPUTUL PERIOADEI DE INTERDICȚIE	SFÂRȘITUL PERIOADEI DE INTERDICȚIE
Îngrășământ organic solid	Teren arabil și pășuni (suprafața maximă de 3.183 ha)	1 noiembrie	15 martie
Îngrășăminte minerale și îngrășăminte organice lichide/ semilichide	Culturi de toamna	1 noiembrie	1 martie
	Alte culturi	1 octombrie	15 martie
	Pășuni (suprafața maximă de 1.656 ha)	1 octombrie	15 martie

Sursa: Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (2013)

CALITATEA SOLULUI

Conform bazei de date INSSE Tempo Online din anul 2014, terenurile degradate și neproductive reprezintă doar 2% din suprafața fondului funciar.

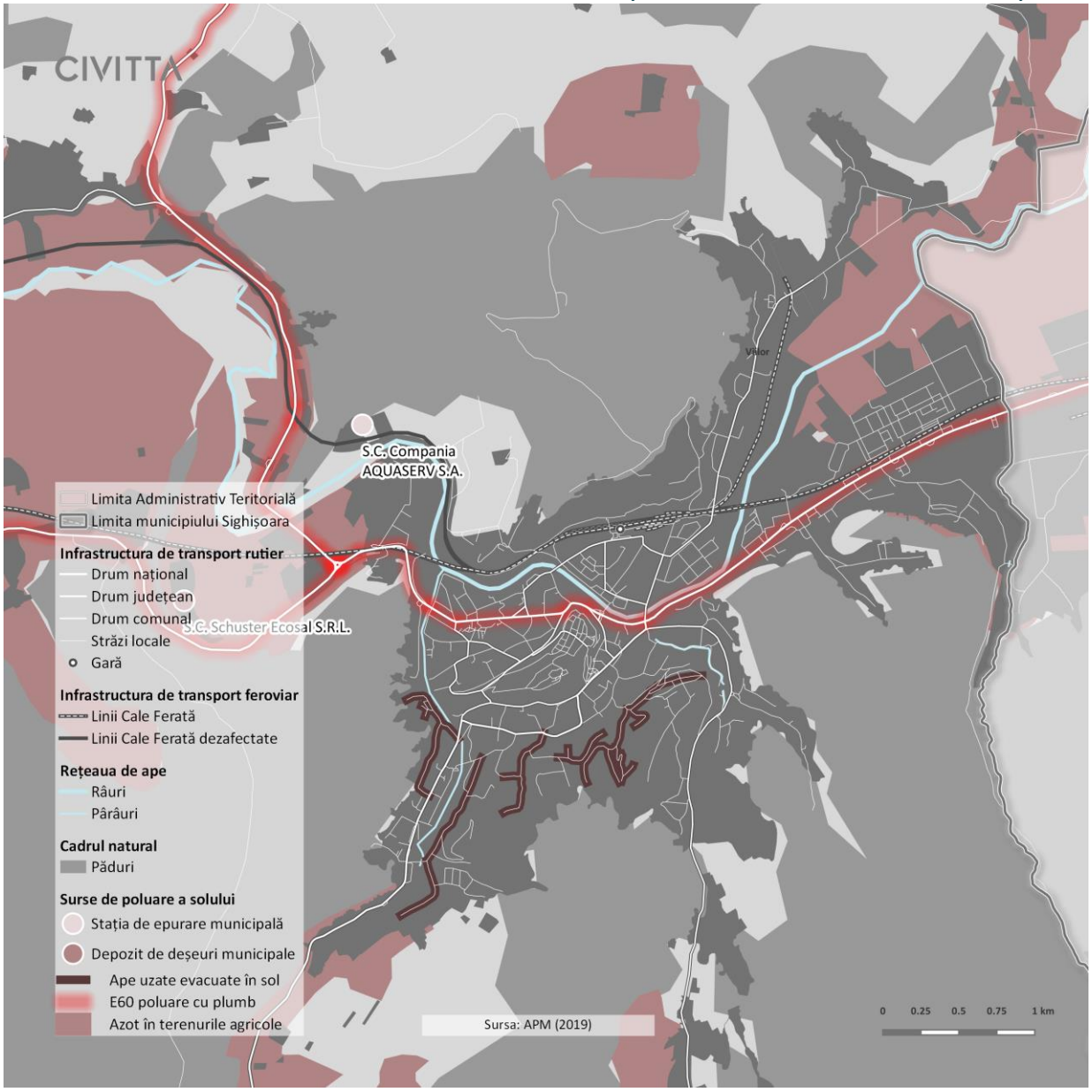
Lista completă cu sursele de poluare ale solului și a deșeurilor generate, din județul Mureș, este în tabelul de mai jos, sortată în ordinea descrescătoare a suprafețelor poluate. Doar ultimele 3 cauze ale terenurilor degradate și neproductive se regăsesc și pe teritoriul UAT-ului Sighișoara.. De asemenea, o altă problemă este că **nu toate străzile municipiului au canalizare** (populația deservită de canalizarea pluvială este de 49% și de canalizarea menajeră de 92,5% - date ce exclud satele aparținătoare ale municipiului). Străzile fără canalizare, unde solul și apele subterane sunt cel mai afectate, sunt: Lunca Poștei (toată strada), Dragoș Vodă, Vasile Lucaciu, Română (aceste străzi parțial).

TABEL 64 SURSELE DE POLUARE ALE SOLULUI DIN JUDEȚUL MUREȘ, CU ACCENT PE MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

NR. CRT.	SURSA DE POLUARE A SOLULUI	TIPUL DE DEȘEU GENERAT CARE A POLUAT SOLUL	SUPRAFAȚA POLUATĂ (HA)
1.	Industria chimică	Deșeuri menajere	2000
2.	Industria extractivă	Noroaie miniere	145
3.	Alte ramuri (pentru Municipiul Sighișoara, S.C. Compania AQUASERV S.A. – stația de epurare a apelor uzate Sighișoara)	Nămolurile de la stațiile de epurare	139,5
4.	Agricultură (pentru Municipiul Sighișoara, există cantități ridicate de azot provenit din deșeuri solide și lichide, în livezi, grădini de legume și vii)	Dejecții	38
5.	Gospodării comunale (pentru Municipiul Sighișoara, Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara unde celulele de depozitare ale acestuia sunt suprasolicitate)	Deșeuri menajere	27

Sursă: prelucrarea datelor prezentate în Raportul anual privind starea mediului pentru județul Mureș (2019)

FIGURĂ 136 PRINCIPALELE SURSE DE DEGRADARE A CALITĂȚII SOLURILOR ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

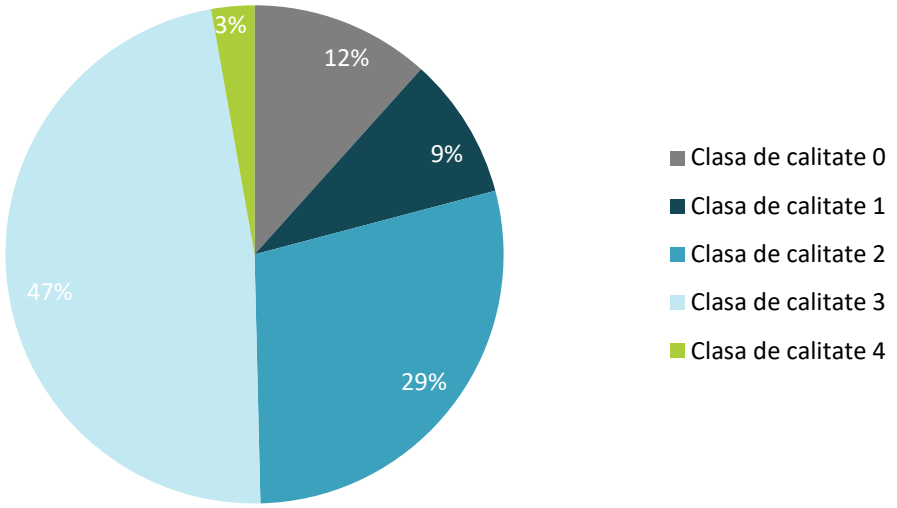
Sursa: prelucrarea datelor prezentate în Raportul anual privind starea mediului pentru județul Mureș (2019)

O altă sursă de poluare a solului este Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara, care prezintă, după cum s-a menționat anterior, **infiltrații și scurgeri de levigat și alte ape uzate**, atât în corpurile de apă, cât și în sol. De asemenea, **deșeurile abandonate pe sol**, în locurile care nu sunt special amenajate, prezintă aceleași efecte negative.

O altă problemă, conform *Strategiei de dezvoltare economico-socială a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2008- 2013*, este **în zona drumului european E60, unde solurile sunt poluate cu plumb**.

În ceea ce privește agricultura, ca altă sursă de poluare a solului, precizăm că **majoritatea solurilor agricole din UAT-ul Sighișoara sunt de calitate medie (calitatea 3 – penultima clasă de calitate)**, și anume o suprafață de 1.891 ha care reprezintă 47% din totalul solurilor agricole. Acestea sunt urmate de solurile agricole, de calitatea 2, care reprezintă un procent de 29% din total. Procentele tuturor claselor de calitate sunt prezentate în figura de mai jos.

FIGURĂ 137 PROCENTUL SUPRAFEȚELOR CLASELOR DE CALITATE ALE SOLURILOR DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2013

Sursa: Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (2013)

Livezile, grădinile de legume și viile din UAT-ul Sighișoara reprezintă principala sursă de poluare a solului cu azot provenit din deșeurile lichide și solide. În cazul livezilor, cantitatea medie de azot provenit din deșeuri lichide este cea mai mare și reprezintă 90% din total, urmate de grădinile de legume cu 7%. De asemenea, grădinile de legume ocupă primul loc, cu un procent de 62% de cantitate de azot provenit din deșeuri solide, urmate de vii cu 32%. Toate rezultatele (kg/ha) sunt prezentate în figura de mai jos.

CALITATEA FACTORILOR BIOTICI

O parte din suprafața fondului forestier este inclusă în aria naturală protejată, ROSCI0027 Sighișoara-Târnava Mare, în care **habitatele de interes comunitar s-au deteriorat de-a lungul timpului din cauza fenomenelor naturale externe și pășunatului excesiv**.

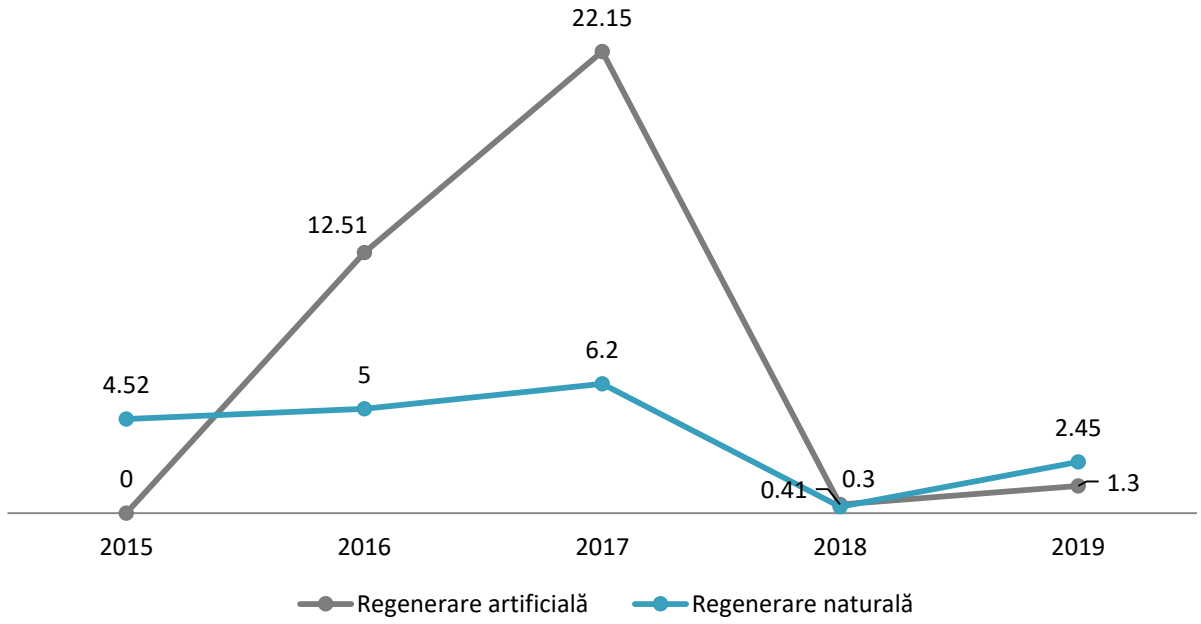
În proximitatea Pădurii Bisericii și râului Târnava Mare, în vestul municipiului, se află Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara, care este o sursă de poluare a aerului, apelor și solului, implicit a factorilor biotici din acea zonă. Un depozit poate duce la eliminarea unui număr cuprins între 30-300 specii/ha (această aproximație nu cuprinde și populația microbiologică a solului)[238], deci **depozitul de deșeuri poate contribui la reducerea semnificativă a biodiversității** în zonă, suprafața acestuia fiind de 64 ha. **Depozitul de deșeuri cauzează efecte negative asupra factorilor biotici și la o scară mai mare**, astfel că: (1) speciile vegetale specifice zonei poluate domină celelalte specii din zonă, (2) o parte din mamifere, păsări și insecte pleacă din zona poluată și rămân doar cele care se hrănesc din deșeuri, precum șobolanii și ciorile, (3) germenii patogeni și paraziții sunt împrăștiați de vânt, iar (4) speciile dăunătoare mediului natural și omului sunt atrase în zona depozitului, se înmulțesc, mărindu-se astfel suprafața de teren degradat.

Conform figurii de mai jos, în anul 2017, s-au regenerat artificial cele mai multe hectare - 22,15 ha. Tot în anul 2017, s-au regenerat natural și cele mai multe hectare de păduri, mai exact 6,2 ha. Conform datelor furnizate de către *Ocolul Silvic Sighișoara (2021)*, **toate plantațiile realizate în perioada de timp prezentată mai jos, au o stare fitosanitară bună**, cu creșteri consistente. Aceștia au prognozat în 2021 o regenerare a

[238] Conform Raport de Mediu – Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Mureș 2020 – 2025.

suprafeței forestiere de 20,21 ha, mai exact, 19,26 ha prin regenerare naturală și 0,95 ha prin regenerare artificială.

FIGURĂ 138 EVOLUȚIA SUPRAFEȚELOR FORESTIERE REGENERATE, ARTIFICIAL ȘI NATURAL, ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2015-2019, HA

Sursa: Conform datelor furnizate de către Regia Națională a Pădurilor – ROMSILVA Direcția Silvică Mureș, Ocolul Silvic Sighișoara (2021)

Situația spațiilor verzi publice din Municipiul Sighișoara poate fi îmbunătățită. **Suprafața spațiilor verzi este mică, constantă în ultimii ani, de 57 ha (INSSE, 2019), mai exact, 16,99 m²/ locuitor, sub suprafața optimă de 26 m²/ locuitor**[239], conform legilor naționale și normelor Uniunii Europene. Conform Registrului local al spațiilor verzi, suprafața totală a spațiilor verzi din municipiul Sighișoara este chiar mai mică, de doar 32,81 ha (9,78 mp / locuitor). În tabelul de mai jos, am prezentat calitatea parcurilor din municipiu. Conform datelor furnizate de către *Primăria Sighișoara (2021)*, cele 6 parcuri[240] însumează 14.041 m² de spații verzi, iar **toate parcurile au o calitate satisfăcătoare** („calitatea bună" fiind, descrescător, a treia categorie de calitate din cele patru). De asemenea, toate parcurile sunt concentrate în zona centrală a municipiului, restul cartierelor fiind slab deservite. În cadrul zonei centrale, Dealul Cetății are un potențial peisajer important, însă se află într-o stare degradată în prezent.

TABEL 65 CALITATEA PARCURILOR DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA ȘI SUPRAFEȚELE ACESTORA, M²

DENUMIREA PARCULUI	SUPRAFAȚA PARCULUI (M²)	CALITATEA PARCULUI (DEGRADATĂ/ BUNĂ/ FOARTE BUNĂ/ EXCELENTĂ)
Parcul Central (centrul Municipiului)	3.783	Bună
Parcul Sigma (St. Morii, de-a lungul râului Târnava Mare)	1.682	Bună
Parcul Zaharia Boiu	1.890	Bună
Parcul Catedrala	5.368	Bună
Parcul Sauna	1.763	Bună

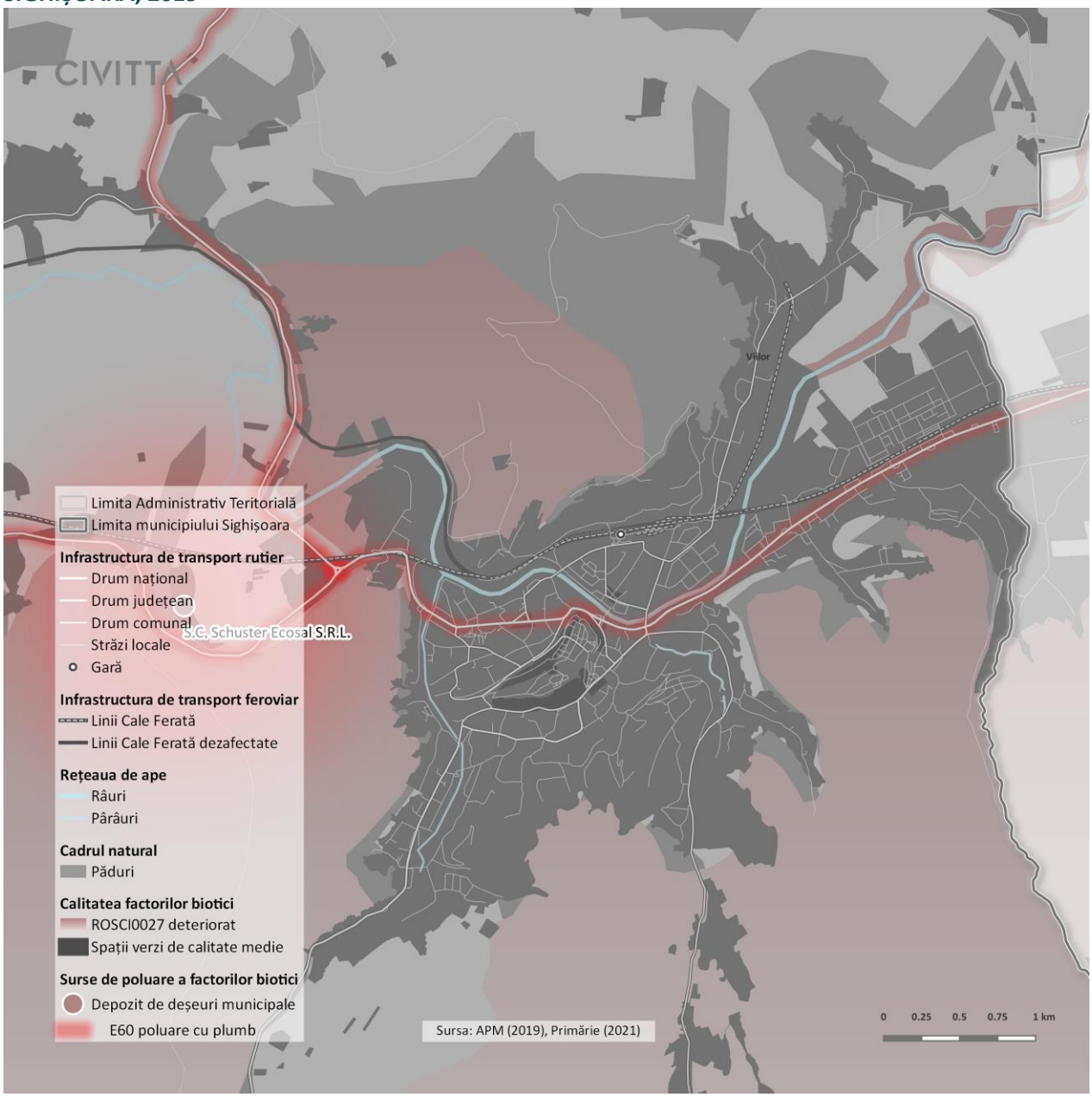
[239] Considerând populația după domiciliu la 1 ianuarie 2019 a municipiului Sighișoara, de 33.551 locuitori (INSSE Tempo Online).
[240] Deși sunt denumite parcuri, acestea sunt de fapt grădini sau scuaruri, toate având sub 10.000 mp.

DENUMIREA PARCULUI	SUPRAFAȚA PARCULUI (M^2)	CALITATEA PARCULUI (DEGRADATĂ/ BUNĂ/ FOARTE BUNĂ/ EXCELENTĂ)
Parcul Sinaia	1.256	Bună

Sursa: Datele furnizate de către Primăria Municipiului Sighișoara (2021)

De asemenea, reamintim că **în zona drumului european E60, solurile și, implicit, vegetația sunt poluate cu plumb**.

FIGURĂ 139 PRINCIPALELE SURSE DE DEGRADARE A FACTORILOR BIOTICI DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2019

Sursa: prelucrarea datelor prezentate în Raportul anual privind starea mediului pentru județul Mureș (2019)

3.8.4. RISCURI ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE

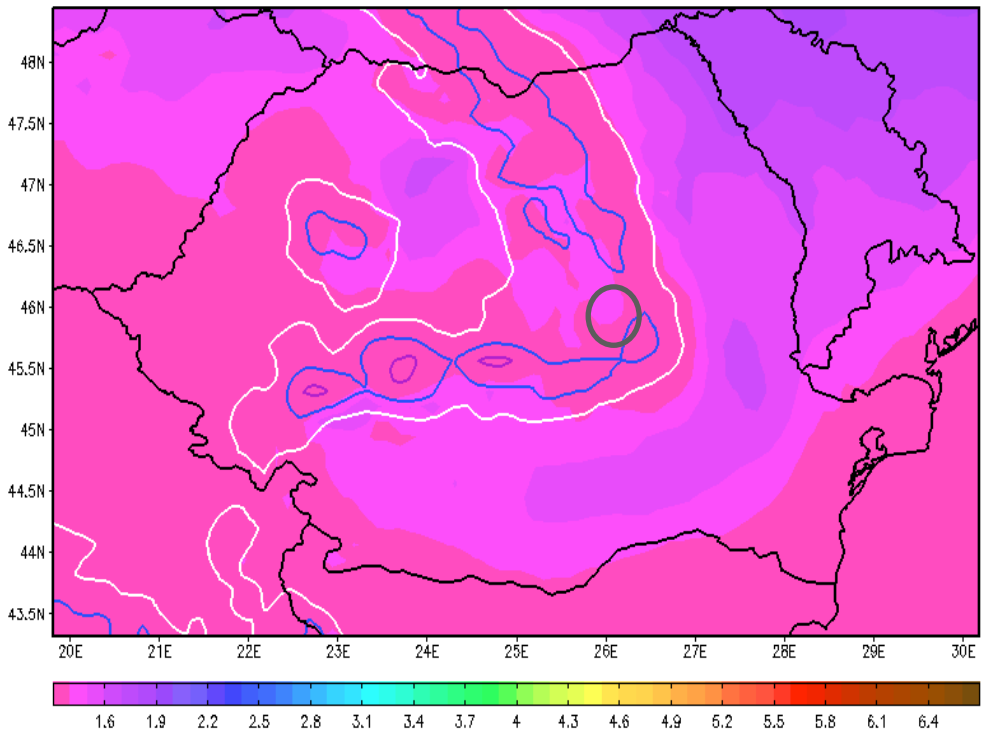
IMPACTUL PROGNOZAT AL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Scenariile realizate privind impactul prognozat al schimbărilor climatice indică un **risc moderat pentru zona Municipiului Sighișoara**. Astfel, pentru perioada 2021 – 2050 se estimează o **creștere medie a temperaturii aerului iarna de circa 1,5°C** față de intervalul 1971-1990 (în condițiile scenariului RCP 8.5), impactul fiind similar cu cel resimțit în Câmpia Olteniei (vezi figura de mai jos). Pentru perioada 2070 – 2099, față de același interval 1971 – 1990 și în condițiile aceluiași scenariu, creșterea medie a temperaturii aerului vara este estimată la circa 4°C, ceea ce ar însemna o creștere a incidenței a temperaturilor maxime extreme și, implicit, a valurilor de căldură.

În ceea ce privește regimul pluviometric, se estimează **o ușoară creștere a cantității medii de vară a precipitațiilor (până în 5 %)** în intervalul 2021-2050 față de intervalul 1971-2000, în condițiile scenariului RCP 8.5. Pentru perioada 2070-2099, față de același interval și în condițiile aceluiași scenariu se preconizează însă o scădere de până la 5 % a cantității medii de vară a precipitațiilor.

Schimbările preconizate în regimul termic și pluviometric vor avea cu siguranță un impact și asupra altor caracteristici climatice**: reduceri ale grosimii stratului de zăpadă cu circa 40 %** (în medie, în intervalul 2021-2050 față de intervalul 1971-2000), creșterea indicelui nopților tropicale (numărul de zile pe an cu temperatura minimă mai mare de 20°C) cu 3-6 zile (în medie, , în intervalul 2021-2050 față de intervalul 1971-2000)[241].

FIGURĂ 140 CREȘTEREA MEDIE A TEMPERATURII AERULUI IARNA ÎN INTERVALUL 2021-2050[242]

Sursa: Bojariu et al. (2015). Schimbările climatice – de la bazele fizice la riscuri și adaptare. Editura Printech, București.

Strategia Națională privind Schimbările Climatice (2013-2020) prevede două categorii importante de măsuri. Prima vizează reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă, printre intervențiile

[241] Cf. Bojariu et al. (2015). Schimbările climatice – de la bazele fizice la riscuri și adaptare. Editura Printech, București.
[242] Față de intervalul 1971 – 2000, în condițiile scenariului RCP 8.5.

posibile numărându-se **acțiuni de eficientizare energetică a clădirilor rezidențiale, instituțiilor publice sau sistemelor de iluminat public** sau de **creștere a gradului de utilizare a energiei din surse regenerabile nepoluante**, pentru asigurarea tranziției către un sistem energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon. A doua categorie de măsuri vizează adaptarea le efectele schimbărilor climatice, prin creșterea rezilienței localităților față de riscurile naturale prognozate. Posibilele intervenții includ atât măsuri de protecție împotriva riscurilor naturale, cât și de creștere a suprafețelor ocupate cu arbori (spații verzi plantate, păduri) pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice.

În anul 2013, **Municipiul Sighișoara a elaborat un Plan de Acțiune pentru Energie Durabilă**, ce includea o serie de acțiuni și măsuri specifice pentru eficientizarea energetică a sectoarelor clădiri, iluminat public, transporturi sau producția locală de energie din surse regenerabile. Datele primite de la Primăria Municipiului Sighișoara indică **implementarea parțială acestor măsuri**, fiind realizate doar:

- Elaborarea planurilor de management energetic și implementarea unui sistem de management energetic în clădirile publice și cele administrative;
- Realizarea auditului energetic al sistemului de iluminat public al municipiului;
- Programe de monitorizare a consumului de carburanți și raționalizarea deplasărilor flotei municipale;
- Promovarea utilizării serviciilor de termografiere a clădirilor înainte de implementarea proiectului de reabilitare termică.

Pe lângă măsurile din PAED, au mai fost implementate o serie de proiecte în domeniul energetic:

- Sistem fotovoltaic cu o putere instalată de 5,52 KWp, cuplat la rețeaua națională, amplasat pe acoperișul clădirii Grădiniței nr. 6 din Sighișoara;
- Sistem solar termic pentru producerea apei calde menajere, tot la Grădinița nr. 6 din Sighișoara.

Municipiul Sighișoara **beneficiază de un fond forestier bogat**, suprafața pădurilor ocupând circa 46 % din teritoriul administrativ. **Conservarea zonelor împădurite devine foarte importantă și în context climatic**, pentru asigurarea unui microclimat favorabil în municipiu. De cealaltă parte, se remarcă un **deficit de spații verzi publice în interiorul localităților** de pe teritoriul administrativ, suprafața de spațiu verde fiind de circa 17 m^2/locuitor (circa 10 mp / locuitor conform Registrului local al spațiilor verzi).

Pe lângă intervenții care să asigure creșterea suprafeței de spații verzi și a suprafeței împădurite, Municipiul Sighișoara își poate crește reziliența printr-o gestiune mai atentă a lucrărilor hidrotehnice existente pe teritoriul său, în vederea reducerii riscului la inundații.

VULNERABILITATEA LA RISCURI NATURALE

Municipiul Sighișoara este inclus în zona cu o intensitate seismică de VII (grade MSK), fapt ce indică o vulnerabilitate moderată la cutremure de pământ – zona este influențată de seismele mai puternice produse în zona seismică Vrancea. Au fost identificate două construcții cu risc seismic în municipiul Sighișoara, ambele fiind parte a patrimoniului construit al localității: Zidul cetății și Turnul cositorarilor[243]. Cu toate acestea, comparativ cu alte zone de pe teritoriul României, **se poate afirma că riscul seismic este mai redus**. Acest fapt este subliniat de valorile de vârf ale accelerației terenurilor cu interval mediu de recurență de 225 ani (adică 20% probabilitate de depășire în 50 de ani), de **doar 0,15g în zona municipiului Sighișoara[244]**.

Conform Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a V-a – Zone de risc natural, Municipiul Sighișoara prezintă **potențial scăzut de alunecări de teren primare, respectiv potențial ridicat de alunecări**

[243] Cf. Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor în județul Mureș – 2020 (http://www.isumures.ro/index.php/centru-operational/secretariat-tehnic-permanent/1782-planul-de-analiza-si-acoperire-a-riscurilor-al-judetului-mures-2020)
[244] Cf. Hărții de zonare seismică a României - codul P100-1/2013.

de teren reactivate. Hărțile de risc la alunecări de teren realizate la nivelul județului Mureș indică, în cazul Municipiului Sighișoara[245]:

- Zonă cu potențial mediu și probabilitate medie de producere a alunecărilor de teren: în partea centrală a teritoriului administrativ și, local, în satul Hetiur, partea de nord-est a municipiului, în lungul văilor Morii și Rus, pe platourile plate ale Dealului Breite și ale Dealului din Mijloc;
- **Încadrarea celei mai mari părți din teritoriu în zona cu potențial mediu de producere a alunecărilor de teren cu probabilitate medie mare**, factorul mediu de hazard (Km) având cele mai mari valori (peste 0,40) pe circa 20 % din teritoriul administrativ, în lungul văilor dispuse nord-sud (Vâlcandorf, Șaeș, Broștean) și în zonele deluroase cu înclinări medii și mari. Sudul municipiului Sighișoara și localitatea componentă Aurel Vlaicu sunt cuprinse tot în acest interval.

TABEL 66 ZONE CU RISC DE ALUNECĂRI DE TEREN ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

NR. CRT.	RÂU	CASE SAU GOSPODĂRII POTENȚIAL AFECTATE	PERSOANE POTENȚIAL AFECTATE
1.	Dealul Gării	21	101
2.	Pârâul Câinelui	18	75
3.	Dealul Galben	3	16
4.	Dealul Stejăriș (Breite)	22	96
5.	Pârâul Șaeș	11	51
6.	Dealul Viilor	18	62
	TOTAL	**93**	**344**

Sursa: Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor în județul Mureș – Anexa 12 – 2015.

În anul 2010 s-au produs alunecări de teren în mai multe zone din municipiul Sighișoara, acestea fiind determinate de precipitațiile abundente: zona Dealul Strâmb – Strada Vasile Lucaci (Valea Șaeș), Dealul Gării – Strada Tudor Vladimirescu și Dealul Galben – Strada Caraiman și Strada Ceahlăului[246]. De altfel, în municipiul Sighișoara au fost identificate **6 zone care prezintă potențial de producere a alunecărilor de teren**, 93 de case și 344 de persoane fiind supuse acestui risc – vezi tabelul de mai sus.

[245] Cf. Memoriu General – Plan Urbanistic General Municipiul Sighișoara, județul Mureș – Decembrie 2020.
[246] Cf. Strategia de dezvoltare locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014 – 2020

FIGURĂ 141 BENZI INUNDABILITATE (1%) DE-A LUNGUL TÂRNAVEI MARI

Sursa: Website Administrația Națională Apele Române

TABEL 67 ZONE INUNDABILE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

NR. CRT.	RÂU	CASE SAU GOSPODĂRII POTENȚIAL AFECTATE	OBIECTIVE ECONOMICE POTENȚIAL AFECTATE
1.	R. Târnava Mare	320	12
2.	P. Dracului	12	2
3.	P. Cloașterf	22	8
4.	P. Herțeș	11 scări de bloc	3
5.	P. Vâlcăndorf (Câinelui)	28	6
6.	P. Șaeș	46	2
	TOTAL	**428 și 11 scări de bloc**	**33**

Sursa: Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor în județul Mureș – Anexa 11 – 2015.

Pe teritoriul municipiului există mai multe zone inundabile, existând astfel **428 de gospodării, 11 scări de bloc și 33 de obiective economice vulnerabile la riscul la inundații** – vezi tabelul de mai sus. Cu toate acestea, riscul la inundații este diminuat prin datorită lucrărilor hidrotehnice realizate pe cursul Târnavei Mari, în amonte, precum și datorită amenajărilor realizate, în intravilan, pe afluenții Târnavei. În perioadele cu precipitații abundente pot să apară inundații la nord-vest de Dealul Cetății, din cauza incapacității rețelei de canalizare pluvială de a prelua debitele (cel mai recent, în iulie 2016)[247].

Astfel, Planul de Management al Riscului la Inundații elaborat de către Administrația Bazinală de Ape Mureș nu identifică alte arii cu risc potențial semnificativ la inundații pe teritoriul Municipiului Sighișoara, cu excepția râului Târnava Mare. Planul **nu cuprinde măsuri care să fie localizate pe teritoriul administrativ al municipiului**.

[247] Cf. Memoriu General – Plan Urbanistic General Municipiul Sighișoara, județul Mureș – Decembrie 2020.

Strategia de dezvoltare locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020 subliniază nevoia de reabilitare a unor amenajări hidrotehnice locale:

- Râul Târnava Mare: regularizare 12 km, apărare de mal 6,45 km și diguri 5,25 km;
- Pârâul Herțeș: regularizare 905 m, casetare 140 m, apărare de mal 543 m;
- Pârâul Cloașterf: regularizare 1,12 km, diguri 940 m;
- Pârâul Câinelui: regularizare 1,61 km, casetare 210 m, diguri 1,06 km;
- Pârâul Șaeș: regularizare 510 m, apărare de mal 464 m.

Gradul mare de acoperire a teritoriului administrativ al municipiului cu fond forestier indică un **potențial de producere a incendiilor de pădure**, în special în perioadele prelungite de secetă. Riscul crește în cazul zonelor frecventate de turiști, a căror neglijență poate duce la provocarea de incendii.

VULNERABILITATEA LA RISCURI TEHNOLOGICE

În Municipiul Sighișoara nu există obiective SEVESO, care să intre sub incidența Legii nr. 59 din 11 aprilie 2016 privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase[248].

3.8.5. CONCLUZII

Municipiul Sighișoara se află localizat într-o zonă cu relief în general favorabil, pe culoarul Târnavei Mari, beneficiind de prezența mai multor râuri, pâraie și oglinzi de apă ce oferă un **potențial peisajer important**, precum și de existența unor **resurse de subsol exploatabile** (materiale de construcții). Cu toate acestea, relieful colinar de la nord și sud de municipiu limitează extinderea localității și a căilor de comunicații, fiind, în plus, afectat de procese intense de versant. Clima este favorabilă, existând un **potențial mediu de utilizare a energiei solare**, iar **suprafața împădurită este considerabilă**, ocupând 46 % din teritoriul administrativ. Varietatea elementelor de cadru natural se reflectă în **biodiversitatea** prezentă, protejată prin cele două situri de importanță comunitară, două arii de protecție specială avifaunistică și o rezervație naturală mixtă ce se regăsesc pe teritoriul administrativ al municipiului. Problemele de mediu sunt cauzate de următoarele surse de degradare: (1) Depozitul de Deșeuri, (2) Stația de Epurare, (3) Drumul european E60 și (4) Calea ferată Teiuș-Brașov. **Depozitul de deșeuri Sighișoara este principala sursă de poluare**, deoarece afectează toți factorii de mediu. Aerul este afectat **din cauza pulberilor din deșeurile depozitate, gazului de depozit, dar și a poluanților apăruți în numeroasele incendii** care au izbucnit în incinta acestuia. Apele și solurile sunt afectate **din cauza infiltrațiilor și scurgerilor accidentale de levigat și alte ape uzate**. Factorii biotici sunt afectați **din cauza speciilor invazive**. A doua sursă de poluare este reprezentată de sistemul de canalizare și epurare a apelor uzate: **apele și solurile sunt afectate din cauza evacuării directe a apelor uzate în sol pe străzile unde nu există canalizare**, mai exact în sudul municipiului și în satele aparținătoare. În cazul **axelor de transport rutier și feroviar**, factorii de mediu cei mai afectați sunt aerul, solurile și factorii biotici. Calitatea factorilor biotici poate fi îmbunătățită, suprafața de spații verzi fiind de doar 16,99 mp/locuitor. Municipiul are o **vulnerabilitate moderată** la cutremure de pământ, alunecări de teren și inundații. Riscul la inundații este mult diminuat ca urmare a lucrărilor hidrotehnice existente pe râul Târnava Mare (inclusiv acumulări permanente și nepermanente situate în amonte) și pe afluenții acesteia. Cu toate acestea, **albiile afluenților nu sunt întreținute corespunzător**, iar pe versanții acestora există un potențial mai mare de producere a alunecărilor de teren.

Este nevoie de o accelerare a investițiilor în domeniul energetic pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră: atât intervenții pentru **eficientizarea energetică a fondului construit** și a sistemului de iluminat public, cât și încurajarea **utilizării panourilor fotovoltaice** pentru producerea apei calde. De asemenea, reziliența municipiului poate fi îmbunătățită prin **extinderea suprafeței de spații verzi**, în special prin

[248] Cf. Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor în județul Mureș – 2020.

amenajări peisajere de-a lungul cursurilor de apă, dar și prin **reabilitarea lucrărilor hidrotehnice** existente de-a lungul Târnavei Mari și a afluenților acesteia. Pentru problema cauzată de drumul european există deja un proiect, care va fi finalizat în următorii doi ani: **„Varianta de ocolire Sighișoara”**. Acesta va elimina efectele negative generate de actualul E60, în special la nivelul cartierelor Gării, Viilor și Târnava II. Pentru problema căii ferate, C.F. Teiuș-Brașov, va fi nevoie de modernizarea acesteia și plantarea unei zone de protecție. În cazul Depozitului de Deșeuri, există un **proiect de realizare a celulei 4 de depozitare**, care probabil va diminua câteva dintre presiunile negative ale celorlalte celule asupra mediului natural. Totuși, este nevoie de **proiecte de regenerare a naturii afectate atât de depozitul de deșeuri, cât și de celelalte surse de degradare a mediului**. În paralel, este necesar ca Municipiul Sighișoara să reducă cantitatea de deșeuri depozitate, să tindă către o economie circulară, prin **proiecte care promovează prevenirea, reutilizarea și reciclarea de deșeuri**. Aceste proiecte vor promova, implicit, **eco-agricultura** și **eco-industria**, pentru creșterea conștientizării – cu privire la protecția mediului – la nivelul operatorilor economici și micilor fermieri din UAT-ul Sighișoara.

3.8.6. ANALIZA S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
CADRU NATURAL	
Existența resurselor de subsol exploatabile – materiale de construcții. Zona luncii și a teraselor Târnavei Mari este favorabilă pentru extinderea zonelor construite și a activităților economice.	Condiții dificile de fundare în zonele acoperite cu moloz ca urmare a rectificării cursului Târnavei Mari. Dealurile aflate la nord și sud de culoarul Târnavei au versanți abrupți, fiind dificilă extinderea așezărilor umane sau a căilor de comunicații. Există zone cu eroziuni importante: pârâul Câinelui (zone strangulare albie) și pârâul Șaeș.
Municipiul este străbătut de un râu important (Târnava Mare) și de mai mulți afluenți, ce au un potențial important pentru municipiu. Prezența lacurilor Șercheș și Rusu, cu potențial de valorificare pentru activități piscicole sau de agrement. Adâncimea apelor subterane (2 – 2,50 m) nu impune restricții pentru construcții și amenajări. Pe Târnava Mare și afluenții acesteia există lucrări hidrotehnice ce reduc considerabil riscul la inundații.	Debitul maxim al Târnavei Mari (725 m^3/s – probabilitate 1 %) implică o expunere mare a municipiului Sighișoara la inundații. Întreținerea necorespunzătoare a albiilor afluenților Târnavei Mari, acolo unde există lucrări hidrotehnice (pâraiele Dracului, Herțeș, Vâlcăndorf, Șaeș, Broșteanu, Cloașterf, Cetății) poate determina creșterea riscului la inundații. În zona fostei albii a pârâului Șaeș (străzile Mihai Eminescu și Șt. O. Iosif), nivelul ridicat al apei subterane (0,5 – 0,6 m) determină inundarea permanentă a pivnițelor locuitorilor.
Localizarea în ținutul climatic al Podișului Transilvaniei, caracterizat printr-o climă continentală moderată.	Predomină calmul atmosferic (64 %), fapt ce face dificilă dispersia poluanților în atmosferă. Apar precipitații cu caracter torențial, ce pot cauza inundații, cu impact potențial negativ asupra infrastructurii și activităților economice. Din cauza vitezei medii reduse (sub 3,5 m/s), potențialul de utilizare a energiei eoliene este redus.
Circa 46 % din suprafața teritoriului administrativ (4.428,64 ha) este ocupată de păduri. Majoritatea pădurilor (82 %) se află în proprietate publică (a Municipiului Sighișoara sau a Statului Român).	

Prezența speciilor de interes cinegetic în pădurile de foioase din municipiu.	
BIODIVERSITATE. ARII NATURALE PROTEJATE	
Pe teritoriul municipiului se găsesc două arii de protecție specială avifaunistică (circa 38 % din suprafață) și două situri de importanță comunitară (peste 40 % din suprafață). Toate ariile naturale protejate au un plan de management aprobat. Rezervația naturală ”Stejarii seculari de la Breite” este considerată a fi cel mai mare, reprezentativ și bine conservat habitat de pășune împădurită cu goruni și stejari multiseculari din centrul și estul Europei.	Promovarea insuficientă a ariilor naturale protejate existente în municipiul Sighișoara.
CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU	
	În Municipiul Sighișoara nu există o stație de monitorizare a calității aerului. Câteva unități industriale din Municipiul Sighișoara au fost considerate, în anul 2019, principalele surse de emisii în atmosferă: S.C. CESIRO S.A. – fabrica de ceramică, S.C. SICERAM S.A. – fabrica de produse pentru construcții din argilă arsă și S.C. VES S.A. – fabrica de procesare a metalelor si de acoperiri de protecție. Drumul rutier european E60 și calea ferată Brașov - Teiuș generează zgomot stradal și vibrații de intensități ridicate, fiind afectate în special cartierele Gării, Viilor și Târnava II din apropierea căii ferate. Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara este o sursă de emisie în atmosferă din cauza gazului de depozit și pulberilor prezente în deșeurile depozitate care sunt împrăștiate de vânt în atmosferă, dar și din cauza numeroaselor incendii izbucnite în incinta acestuia.
În anul 2019, râul Târnava Mare (corpul de apă de suprafață, RORW4.1.96_B4 TÂRNAVA MARE, conf. Brădești - conf. Criș) a obținut calitatea bună la toți indicatorii analizați, iar la indicatorul elemente biologice, a obținut calitate maximă. Cele două izvoare din Municipiul Sighișoara au apă bună de băut. Municipiul Sighișoara are aprobat *Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (din 2013)*, în care este prevăzută o perioadă de interdicție pentru aplicarea îngrășămintelor pe terenurile agricole.	Volumul de ape uzate evacuate este de 393.237 mii m^3 și a înregistrat depășiri la mai mulți indicatori; din totalul volumului de apă: 45% a fost S.C. Compania AQUASERV S.A. – stația de epurare a apelor uzate municipală și 44% a fost S.C. GST SAFETY TEXTILES S.R.L. – fabrică de textile (mai exact, airbag-uri). Spațiul de depozitare a rezidurilor (în special al nămolului), din cadrul stației de epurare, este limitat. În perioada 2011-2012 (ultimele date disponibile), pârâul Șaeș a avut o calitate moderată la evaluarea integrată și la evaluarea elementelor biologice. Cele două corpuri de apă subterană, ROMU05-Lunca și terasele râului Târnava Mare și ROMU24-Depresiunea Transilvaniei, au înregistrat o calitate slabă a stării chimice în perioada 2015-2017.

	Din Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara apar infiltrări și scurgeri accidentale de levigat, metale grele, produși petroliferi și alte ape uzate în corpurile de apă. Apa potabilă distribuită populației din municipiu a înregistrat depășiri la câțiva indicatori analizați, iar fântânile din municipiu nu au apă bună de băut.
Terenurile degradate și neproductive reprezintă doar 2% din suprafața fondului funciar.	Nu există canalizare pe toate străzile municipiului (populația deservită de canalizarea pluvială este de 49% și de canalizarea menajeră de 92,5% - date ce nu iau în considerare disfuncțiile sistemului de canalizare din satele aparținătoare). Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara prezintă infiltrări și scurgeri de levigat în sol, iar deșeurile abandonate în locurile care nu sunt special amenajate poluează solul. Majoritatea solurilor agricole din UAT-ul Sighișoara sunt de calitate medie (calitatea 3), și anume 47% din totalul solurilor agricole. Cantități considerabile de azot în sol provenite din deșeurile lichide și solide au fost depistate în cazul livezilor, grădinilor de legume și viilor.
Pentru anul 2021 Ocolul Silvic Sighișoara prognozează o regenerare a suprafeței forestiere de 20,21 ha, mai exact, 19,26 ha prin regenerare naturală și 0,95 ha prin regenerare artificială. Starea fitosanitară bună a plantațiilor forestiere realizate în ultimii 5 ani.	În ROSCI0027 Sighișoara-Târnava Mare habitatele de interes comunitar s-au deteriorat de-a lungul timpului din cauza fenomenelor naturale externe și pășunatului excesiv. În proximitatea Pădurii Bisericii și râului Târnava Mare, în vestul municipiului, se află Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Sighișoara care contribuie la reducerea biodiversității din arealul respectiv. Suprafața spațiilor verzi din municipiu este foarte mică, constantă în ultimii ani, de 57 ha, mai exact, 16,99 m^2/ locuitor, sub suprafața optimă de 26 m^2/ locuitor, conform legilor naționale și normelor Uniunii Europene. Conform Registrului local al spațiilor verzi, suprafața este și mai mică (32,81 ha, respectiv 9,78 mp / locuitor). Cele 6 parcuri din Municipiul Sighișoara (14.041 m^2 de spații verzi) au o calitate medie și sunt concentrate exclusiv în partea centrală a municipiului. Drumul european E60 poluează cu plumb vegetația, implicit și solurile din zona respectivă.
SCHIMBĂRI CLIMATICE. RISCURI NATURALE ȘI TEHNOLOGICE	
Impactul prognozat al schimbărilor climatice este mai redus decât în alte părți ale țării – creșterea medie a temperaturii aerului iarna este estimată la 1,5°C în intervalul 2021 – 2050 față de intervalul 1971-1990 (în condițiile scenariului RCP 8.5). Nu sunt schimbări semnificative în regimul precipitațiilor.	Este estimată creșterea cu 3-6 zile, în medie, a numărului de zile pe an cu temperatura minimă mai mare de 20°C în perioada 2021 – 2050. Doar 4 măsuri din Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă elaborat în anul 2013 au fost implementate.

Risc seismic moderat – valoarea de vârf a accelerației terenului este de doar 0,15g în zona Municipiului Sighișoara.	Potențial mediu și probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren în lungul văilor dispuse nord-sud și în zonele deluroase cu înclinări medii și mari.
Zona cea mai dens construită in teritoriul administrativ este cea cu cel mai mic potențial și cea mai mică probabilitate de producere a alunecărilor de teren.	Peste 400 de gospodării și 33 de obiective economice sunt vulnerabile la riscul la inundații, de-a lungul Târnavei Mari și a altor 5 afluenți ai acesteia.
Banda de inundabilitate de 1 % de-a lungul Târnavei Mari nu se suprapune aproape deloc peste zonele construite din municipiu.	Potențial de producere a incendiilor de pădure în perioadele prelungite de secetă.
Pe teritoriul municipiului nu există obiective SEVESO.	

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Încadrarea în zona II de radiație solară (potențial mediu de utilizare a energiei solare).	Producerea unor accidente la lucrările hidrotehnice situate în amonte de Municipiul Sighișoara.
Implementarea măsurilor de conservare și valorificare incluse în Planurile de Management ale ariilor naturale protejate.	Eventuale probleme apărute în managementul ariilor naturale protejate, cauzate inclusiv de lipsa finanțării pentru atingerea obiectivelor de conservare propuse.
Realizarea unor parteneriate intercomunitare și interjudețene pentru valorificarea ariilor naturale protejate.	Introducerea speciilor invazive poate afecta biodiversitatea din ariile naturale protejate de pe teritoriul municipiului.
În următorii doi ani, rețeaua națională de stații de monitorizare a calității aerului din România se va extinde cu încă 60 de stații și este posibil ca Municipiul Sighișoara să beneficieze de o stație de monitorizare a calității aerului.	Celelalte localități amplasate în amonte de municipiu evacuează apele uzate în râul Târnava Mare, afectând calitatea acestui corp de apă de suprafață. Celelalte localități amplasate în amonte de municipiul Sighișoara utilizează o cantitate mai mare de pesticide (1-2 kg/ha) care poluează corpurile de apă.
Schimbările climatice pot duce la creșterea, în viitor, a potențialului de utilizare a energiei solare. Finanțarea proiectelor de investiții ce vizează ameliorarea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale, clădirilor publice administrative sau a sistemului de iluminat public.	Lipsa finanțării pentru realizarea măsurilor propuse în amonte de Municipiul Sighișoara, în Planul de Management al Riscului la Inundații elaborat de Administrația Bazinală de Ape Mureș.

3.9. GUVERNANȚĂ ȘI ADMINISTRAȚIE LOCALĂ

Analiza mediului intern evaluează capacitatea administrativă a Primăriei Municipiului Sighișoara în îndeplinirea obiectivelor strategice asumate, a viziunii instituției și în oferirea de servicii publice de calitate. Este prezentată o imagine de ansamblu asupra modului în care resursele umane, cele financiare și procedurile de lucru converg în îndeplinirea responsabilităților autorității publice locale. Calitatea capacității administrative joacă un rol important în dezvoltarea sustenabilă a municipalității.

În cadrul analizei mediului intern sunt prezentate principalele caracteristici și responsabilități ale Primăriei Municipiului Sighișoara, este analizat (1) managementul resursei umane, inclusiv organigrama, structura de personal și programul de formare dedicat personalului, (2) sănătatea financiară a municipiului (planificare bugetară, structura de venituri și cheltuieli, politica de investiții), (3) resursele materiale și procedurile de lucru, (4) procesul de transparență și interacțiunea cu cetățeanul. Un chestionar a fost aplicat la nivelul personalului instituției pentru o mai bună înțelegere a mediului intern de lucru și interacțiunii dintre Primărie și cetățeni.

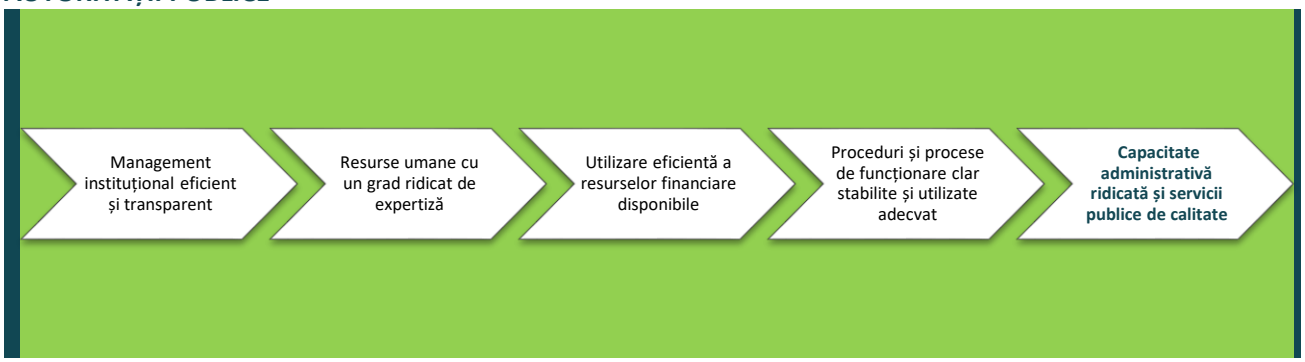
Analiza propune îmbunătățiri acolo unde alocarea de resurse financiare, umane sau materiale nu este optimă pentru livrarea unor servicii publice eficiente și de calitate.

Conceptul de capacitate administrativă este deseori folosit și la nivelul UE și se regăsește și în principalele documente de analiză ale Comisiei Europene, în special rapoartele de țară din cadrul pachetului Semestrul European. România dispune și de un *Program Operațional*, componentă a Cadrului Financiar Multianual 2014-2020 ce se fundamentează pe întărirea capacității administrative la nivel local – *Programul Operațional Capacitate Administrativă*. Cel mai recent raport de țară din cadrul pachetului Semestru European, aferent lunii Februarie 2020, indică numeroase provocări ale administrației publice din România cu efecte negative asupra dezvoltării și furnizării de servicii publice, inclusiv servicii digitale.

Raportul notează inclusiv un "număr scăzut de contracte încheiate și un nivel scăzut de execuție al fondurilor UE disponibile pentru măsuri de simplificare pentru administrația locală", ceea ce se traduce printr-o birocrație extinsă și un interes limitat al comunităților locale în abordarea situației. Primăria Municipiului Sighișoara este însă una din autoritățile publice locale ce a implementat în perioada 2018-2020 un program de simplificare administrativă extinsă și de îmbunătățire a accesului cetățenilor la servicii publice.

Termenul de capacitatea administrativă se referă astfel la o utilizare eficientă a resurselor disponibile la nivelul autorității publice locale, instituirea unui management eficient și transparent, dar și a unor proceduri clare de funcționare, pentru îndeplinirea competențelor stabilite prin lege, atingerea obiectivelor și furnizarea de servicii publice de calitate.

FIGURĂ 142 ETAPE DE SUPORT PENTRU ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE LA NIVELUL AUTORITĂȚII PUBLICE

3.9.1. RESURSE UMANE

Managementul resursei umane este o dimensiune cheie a autorității publice. Responsabilitățile personalului Primăriei și modul în care acesta își îndeplinește obiectivele sunt indicatori cheie în capacitatea oricărei instituții de a furniza servicii publice de calitate. Modul în care funcționează și rolul pe care îl îndeplinește personalul instituției poate îmbunătăți considerabil capacitatea autorității publice de a livra servicii de calitate, îmbunătăți relația dintre autoritate și cetățeni, susține principiile bunei guvernări și un proces de dezvoltare sustenabil la nivelul unității administrativ-teritoriale.

Autoritatea publică trebuie să aibă în centrul strategiilor sale o resursă umană bine formată, cu un înalt grad de profesionalism, integritate și etică. Managementul acesteia trebuie să țină cont de cele mai bune practici la nivelul UE. O structură eficientă a resursei umane trebuie să includă:

- Organigramă care să corespundă nevoilor instituției și îndeplinirii obiectivului cheie de a livra servicii publice de calitate;
- Roluri și responsabilități bine definite pentru personal;
- Strategie de resurse umane, aplicată în mod consecvent, și o politică de formare a personalului;
- Sistem transparent și bazat pe indicatori de performanță pentru recrutarea și promovarea personalului;
- Strategie de evaluare a managementului resursei umane și un sistem de control adecvat;
- Independență politică în managementul resursei umane.

În România, Ordonanța de Urgentă nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ reglementează „cadrul general pentru organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor administrației publice, statutul personalului din cadrul acestora, răspunderea administrativă, serviciile publice, precum și unele reguli specifice privind proprietatea publică și privată a statului și a unităților administrativ-teritoriale.” La nivel local, procesul de inițiere, implementare și evaluare a unei politici publice locale se realizează de către consiliul local și aparatul de specialitate al primarului. Cele două structuri au un rol cheie în îndeplinirea viziunii, obiectivelor generale și strategiilor adoptate de către autoritatea publică.

Codul Administrativ definește instituția primăriei ca o „structură funcțională fără personalitate juridică și fără capacitate procesuală, cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, soluționând problemele curente ale colectivității locale, constituită din: primar, viceprimar, administratorul public, consilierii primarului sau persoanele încadrate la cabinetul primarului și aparatul de specialitate al primarului”. Aparatul de specialitate al primarului, unitate cheie în interiorul proceselor de guvernare la nivel local, este definit ca „totalitatea compartimentelor funcționale, fără personalitate juridică, de la nivelul unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale, precum și secretarul general al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale”. Din punct de vedere operațional, consiliul local al municipiului are funcția de inițiativă și hotărăște, în condițiile enunțate de cadrul legal în vigoare, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități.

Subcapitolul următor va prezenta și analiza structura de resurse umane de la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara, luând în considerare: (1) evoluția resursei umane și mobilitatea personalului, (2) vechimea, gradul profesional și gradul de ocupare al posturilor, (3) planul de formare al resursei umane, (4) gradul de cunoaștere de către personal a obiectivelor strategice ale instituției și de participare la elaborarea acestora.

STRUCTURA DE RESURSE UMANE LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Ultimele date furnizate de Primărie Municipiului Sighișoara, aferente lunii ~~Martie~~ Septembrie 2021, indică o organigramă cu un număr total de 200 funcții[249]. Dintre acestea, 140 erau ocupate, și 58 de poziții vacante, la care se adaugă două poziții de demnitari (primar și viceprimar). Gradul de ocupare al posturilor

[249] Funcții publice, contractuale și două posturi de demnitari.

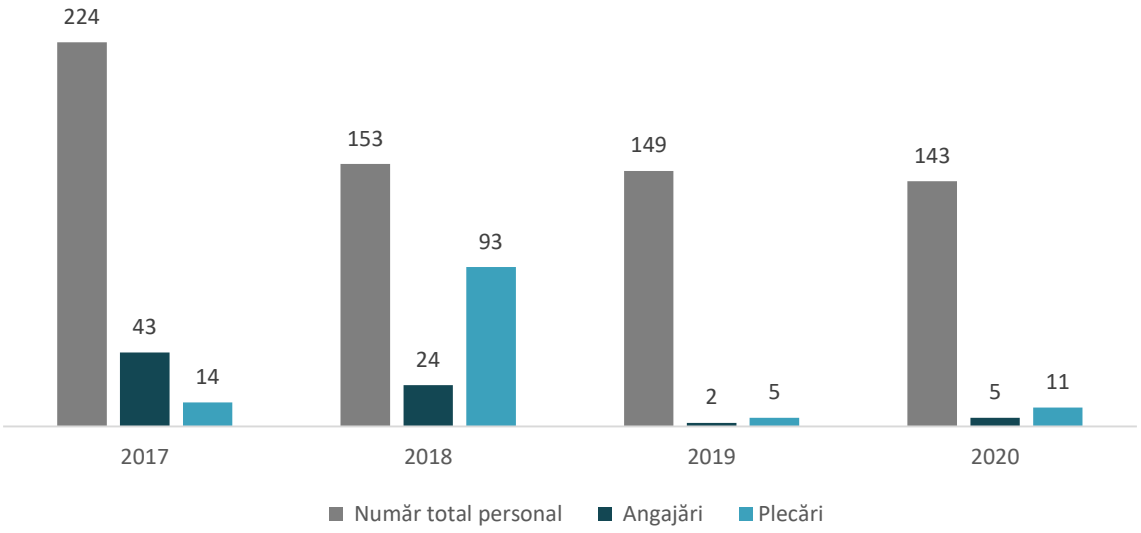
este astfel de doar 70%. Dintre posturile vacante, majoritatea sunt funcții publice de execuție (35 posturi), funcții publice de conducere (4 posturi), funcții contractuale de execuție (16 posturi) și 1 funcție contractuală de conducere. Dintre funcțiile publice temporar vacante, 1 este de conducere și 3 de execuție.

Evoluția anuală a structurii de personal relevă un grad de ocupare de 140 poziții în 2021[250], 143 poziții în 2020, 149 poziții în 2019 și 153 poziții în 2018. Mobilitatea personalului nu a fost una accentuată în ultimii 2 ani, așa cum reiese din Figură 143. În 2020, un număr de 11 angajați au părăsit instituția și 5 angajări au fost efectuate, iar în 2019 au avut loc 5 plecări și 2 angajări.

Principala modificare a structurii de personal provine însă din schimbarea statutului Direcției de Asistență Socială în 2018. Aceasta a fost înființată ca instituție publică cu personalitate juridică în subordinea Consiliului Local Sighișoara. În 2018, ca urmare a procesului de reorganizare, numărul de posturi ocupate a scăzut de la 224 la 153 in principal prin transferul unui număr ridicat de angajați către noua entitate. Cifrele aferente anului 2018 indică 93 de plecări din instituție și 24 de angajări.

Conform datelor furnizate de Direcția Asistență Socială, fluxul de personal dintre Primăria Municipiului Sighișoara și DAS Sighișoara la nivelul anului 2018 a fost reprezentat de: (i) 5 funcții publice ocupate prin transfer de la Municipiul Sighișoara la Direcția de Asistență Socială Sighișoara, (ii) o funcție publică ocupată temporar prin detașare de la Municipiul Sighișoara la DAS Sighișoara, (iii) 76 de persoane angajate cu contract individual de muncă și-au încetat activitatea începând cu data de 20 Septembrie 2018 și au fost angajate începând cu aceeași dată la DAS Sighișoara.

FIGURĂ 143 EVOLUȚIA STRUCTURII DE PERSONAL LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2017-2020

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Departamentele cu cea mai mare mobilitate de la nivelul instituției, așa cum sunt ele identificate de către Departamentul de Resurse umane sunt:

- Direcția de Asistență Socială;
- Direcția Relații Publice și Comunicare;
- Serviciul Tehnic, Investiții-Urmărire Contracte, Monitorizarea Servicii de Utilități Publice.

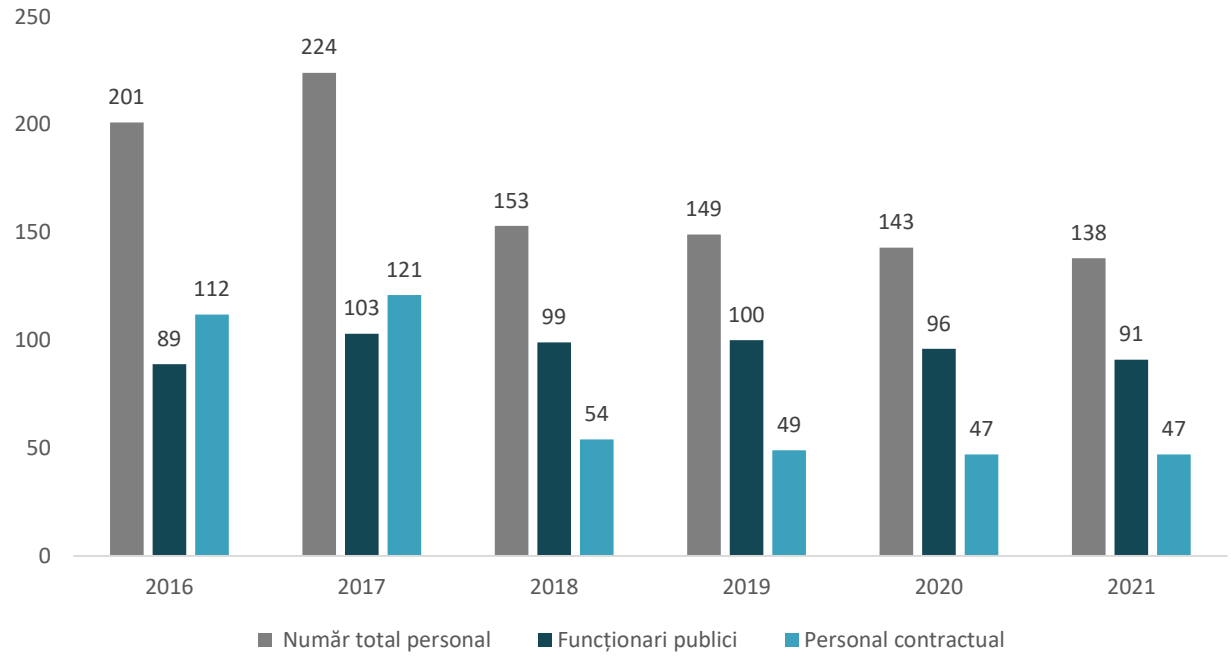
Structura de personal a Primăriei Municipiului Sighișoara include în primul semestru al anului 2021 un număr de 91 funcționari publici (funcții ocupate si temporar ocupate) și 47 personal contractual (funcții ocupate), inclusiv 2 posturi de demnitari publici. Numărul total a personalului este în scădere față de

[250] Conform datelor aferente lunii Septembrie 2021

perioada 2018-2019, atât în ceea ce privește funcția de funcționar public, dar și de personal contractual. Autoritatea publică locală s-a confruntat în ultimii ani cu pensionări și plecări din sistemul publicul.

Mai mult, în Mai 2020, conform Legii 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID19, concursurile pentru ocuparea posturilor sau funcțiilor vacante de la nivelul administrației publice au fost suspendate, cu excepția celor din domeniul sanitar. Acest lucru a afectat capacitatea autorității publice de a ocupa pozițiile vacante. În februarie 2021, prin derogare de la dispozițiile art. 27 alin.(3) din Legea nr.55/2020, Parlamentul României a decis „desfășurarea concursurile pentru ocuparea posturilor și funcțiilor vacante și temporar vacante din cadrul instituțiilor și autorităților publice, cu încadrare în sumele aprobate în buget pentru anul 2021".

FIGURĂ 144 EVOLUȚIA STRUCTURII DE PERSONAL LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2016-2021[251]

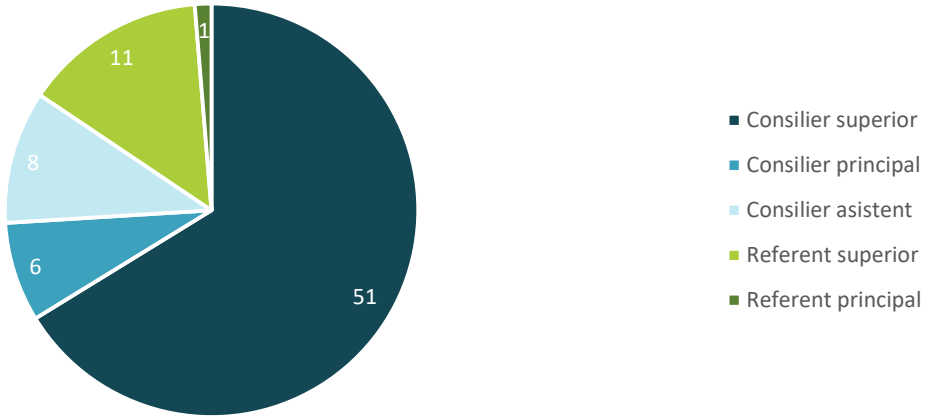
Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Aparatul propriul al Primarului este format din 77 funcționari publici și 29 de angajați ca personal contractual[252]. Dacă ne raportăm la vechimea în funcție a funcționarilor publici, două treimi sunt încadrați cu grad profesional superior (51 din 77), cu o vechime minimă de peste 7 ani în funcție, având studii superioare. Urmează consilierii principali cu o vechime minimă de peste 5 ani (6 persoane), și consilierii asistenți (8 persoane) cu o vechime mai mare de 1 an. 11 persoane sunt încadrate ca referent superior, iar o persoană încadrată ca referent principal.

Legislația din România prevede ca funcțiile publice de execuție cu grad profesional superior necesită minim 7 ani, iar pentru funcțiile publice de conducere este nevoie de o vechime de minim 5 ani pentru funcția de șef birou sau șef serviciu, respectiv peste 7 ani pentru celelalte funcții de conducere.

[251] Datele aferente anului 2021 sunt din semestrul întâi.
[252] Conform datelor furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara în 20 Ianuarie 2021.

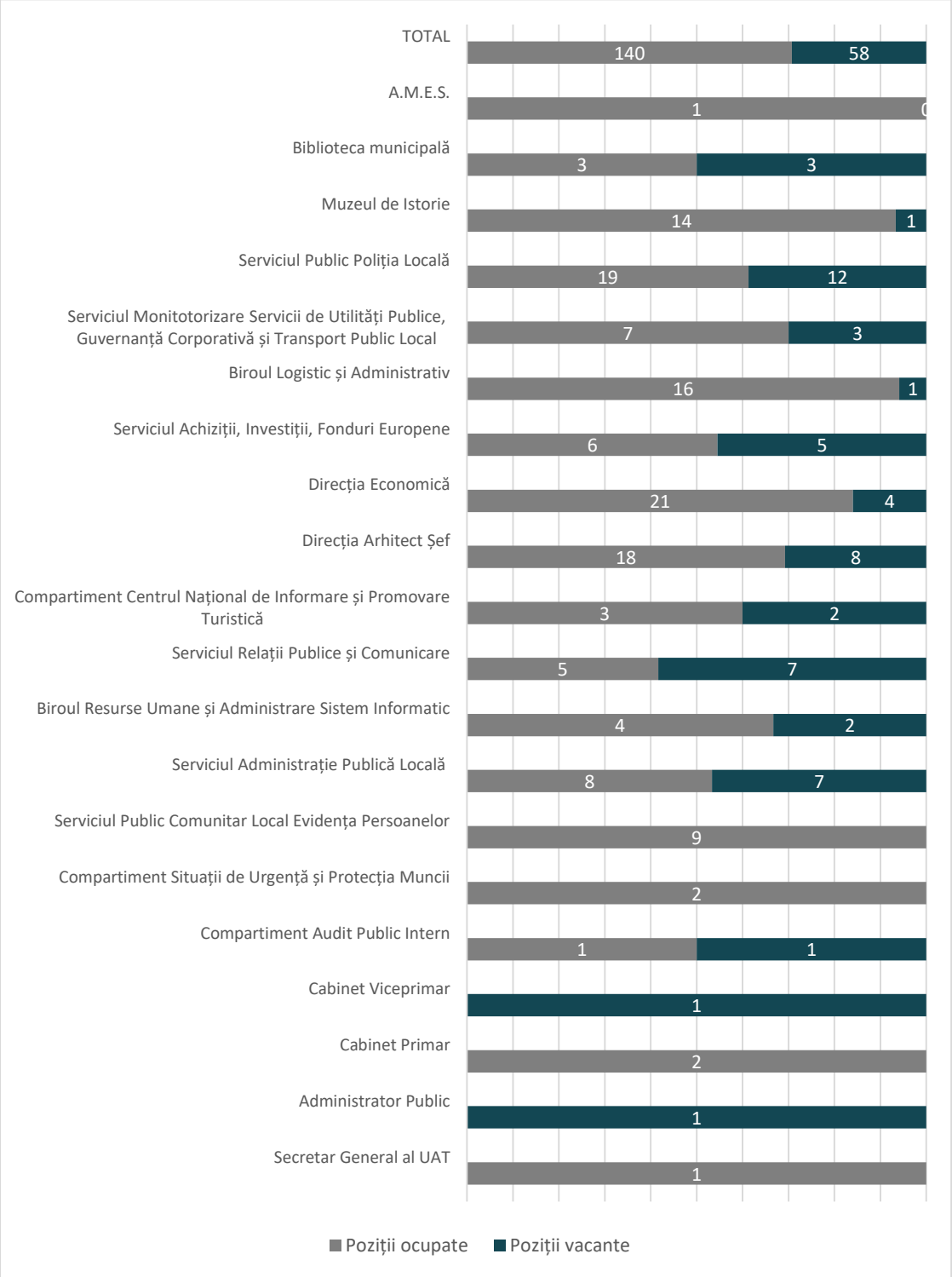
FIGURĂ 145 GRAD PROFESIONAL PRIMĂRIA MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA - APARATUL PROPRIU AL PRIMARULUI, 2021

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Figură 146 prezintă arhitectura de personal la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara, inclusiv numărul de posturi ocupate și vacante, aferente fiecărei structuri din interiorul instituției. Se remarcă un număr ridicat de posturi vacante în cadrul mai multor direcții și servicii, inclusiv Serviciul public poliție locală (12 posturi vacante), Serviciul Relații Publice și Comunicare (7 posturi vacante), Direcția Arhitect Șef (8 posturi vacante) sau Serviciul Administrație Publică Locală (7 poziții vacante). Numărul ridicat de posturi vacante poate fi explicat prin reorganizările de la nivelul instituției din ultimii ani, respectiv suspendarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor vacante în perioada mai 2020 – februarie 2021, însă este nevoie de o strategie de ocupare a posturilor vacante și atragerea a forței de munca înalt calificate pentru a nu afecta capacitatea instituției de a livra servicii publice de calitate. Ultima actualizare a organigramei a avut loc în anul 2021, luna martie.

FIGURĂ 146 POSTURI OCUPATE VS. VACANTE LA NIVELUL PRIMĂRIEI[253]

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

[253] Conform celor mai recente datele prezentate de Primăria Municipiului Sighișoara la 22 Septembrie 2021. Organigrama cuprinde și două pozitii de demnitari – Primar și Viceprimar, ceea ce corespunde unui număr total de 200 poziții.

REZULTATE CHESTIONAR APLICAT LA NIVELUL PERSONALULUI INSTITUȚIEI PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Resursa umană are un rol în cheie în îndeplinirea obiectivelor strategice ale Primăriei și, de aceea, cunoașterea acestora de către personalul instituției și participarea la elaborarea și fundamentarea documentelor strategice este esențială pentru o politică de dezvoltare sustenabilă la nivel local. Chestionarul aplicat la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara relevă în linii mari o bună cunoaștere a obiectivelor, activității și strategiilor instituționale.

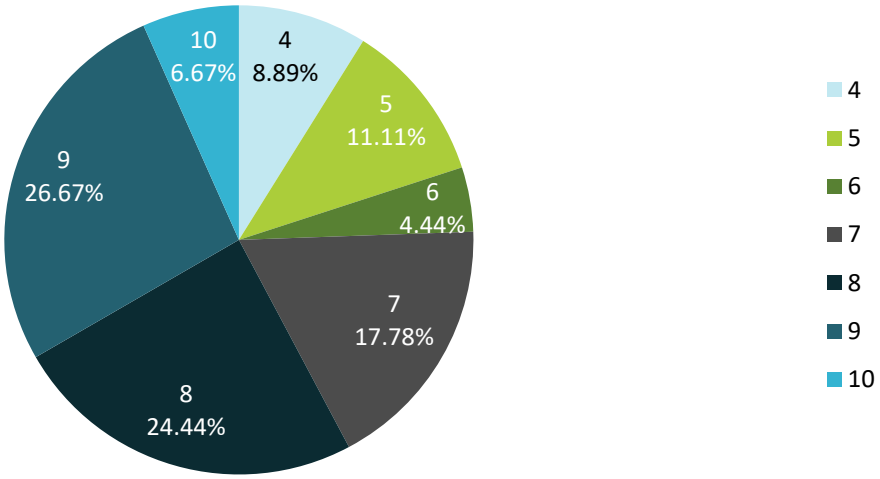
Personalul din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara consideră că are un grad foarte bun de cunoaștere a obiectivelor generale ale instituției. Conform Figurii 152, aproape 60% dintre respondenți și-au evaluat gradul de cunoaștere a obiectivelor generale ale Primăriei cu o notă peste 8 (24.5% nota 8, 26.7% nota 9, 6.7% nota 10). Doar 1 din 5 respondenți a evaluat gradul de cunoaștere cu o notă sub 5, iar nota minima a auto-evaluării a fost 4.

Percepția respondenților cu privire la gradul general de cunoaștere a obiectivelor Primăriei indică însă că numai 40% dintre aceștia consideră că la nivelul instituției există un grad de cunoaștere Mare (37.8%) și Foarte Mare (2.2%). Procentul celor care consideră că există un grad de cunoaștere limitat are o valoare similară, cu 37.8% evaluând gradul de cunoaștere ca fiind scăzut (Mic), iar 4.5% ca foarte scăzut (Foarte Mic). Aproape 1 din 5 respondenți (17.8%) a preferat să nu răspundă sau nu au știut să răspundă. Figura 7 indică rezultatele acestei exercițiu de percepție la nivelul instituției.

Cele două întrebări prezentate în Figurile 6 și 7 nu au aceeași scară de răspuns, însă obiectivul acestora este similar – evaluarea gradului de cunoaștere a obiectivelor generale de la nivelul Primăriei. Întrebarea privind autoevaluarea personalului a înregistrat un răspuns pozitiv semnificativ mai ridicat față de întrebarea privind evaluarea gradului general de cunoaștere a obiectivelor generale la nivelul Primăriei, neexistând o corelație între cele două.

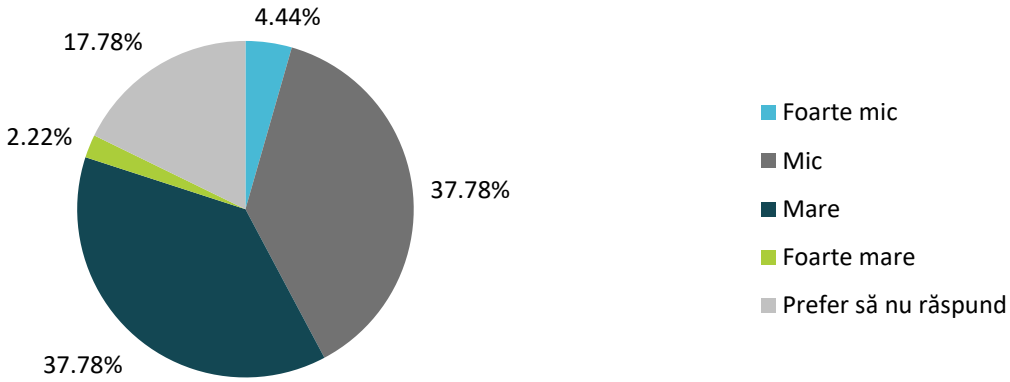
Conform Figurii 7, procentul celor care percep gradul de cunoaștere ca fiind ridicat sau foarte ridicat este similar cu procentul celor care îl consideră ca fiind scăzut sau foarte scăzut. În privința autoevaluării, două treimi din personalul primăriei s-a autoevaluat cu note peste 7.

FIGURĂ 147 EVALUAREA GRADULUI DE CUNOAȘTERE A OBIECTIVELOR GENERALE ALE PRIMĂRIEI, SCARĂ DE LA 1 (NOTA MINIMĂ) LA 10 (NOTA MAXIMĂ).

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

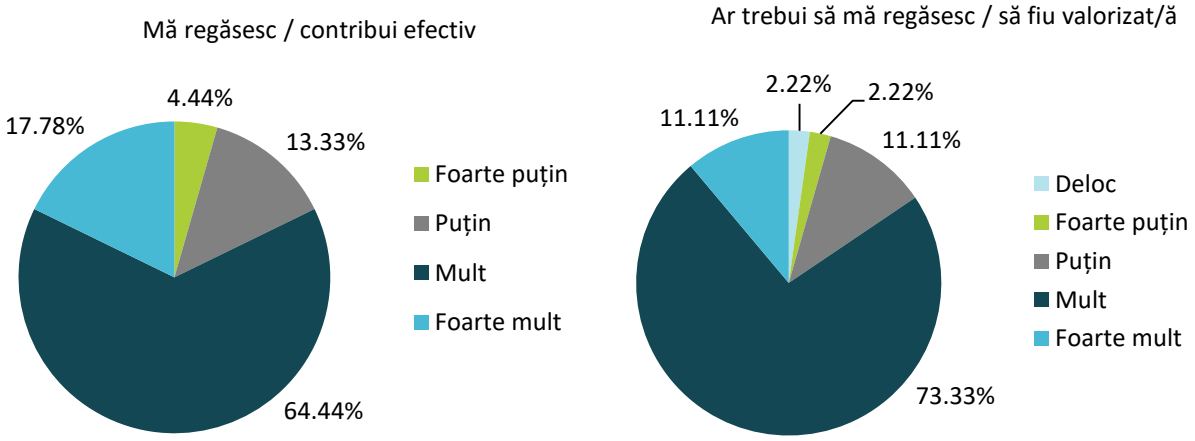
FIGURĂ 148 PERCEPȚIA PRIVIND NIVELUL DE CUNOAȘTERE A OBIECTIVELOR GENERALE ALE PRIMĂRIEI

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

Nu există diferențe semnificative între implicarea personalului în îndeplinirea obiectivelor strategice ale instituției și așteptările acestora. Peste 80% dintre respondenți consideră că se regăsesc sau contribuie efectiv la efortul de îndeplinire a obiectivelor strategice (64.5% consideră că se regăsesc sau contribuție Mult, iar 17.8% Foarte Mult), în timp ce un nivel similar consideră că s-ar fi așteptat să fie parte a acestui efort conform fișei postului (73.3% consideră Mult, 11.1% Foarte Mult). Doar 13.3% consideră că se regăsesc Puțin și 4.4% Foarte Puțin.

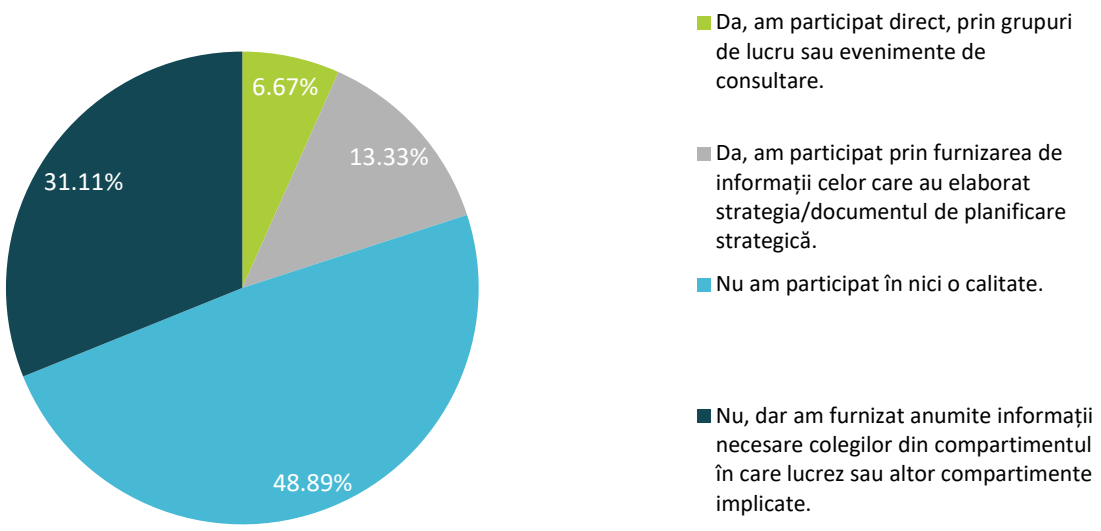
FIGURĂ 149 EVALUAREA PRIVIND GRADUL ÎN CARE PERSONALUL SE REGĂSEȘTE ÎN EFORTUL DE ÎNDEPLINIRE A OBIECTIVELOR STRATEGICE (MĂ REGĂSESC/CONTRIBUI EFECTIV) VS. AȘTEPTĂRILE ACESTORA (AR TREBUI SĂ MĂ REGĂSESC/SĂ FIU VALORIZAT/Ă)

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

În privința participării personalului instituției la elaborarea documentelor strategice, doar 7% au declarat că au participat în mod direct la elaborarea acestora prin grupuri de lucru sau evenimente de consultare. 13% au declarat cu au participat prin furnizarea de informații celor care au elaborat documentele strategice și 1 din 3 respondenți a declarat că a furnizat informații necesare colegilor în elaborarea documentelor strategice. 50% dintre respondenți au declarat că nu au participat în nicio calitate în elaborarea documentelor strategice de la nivel local.

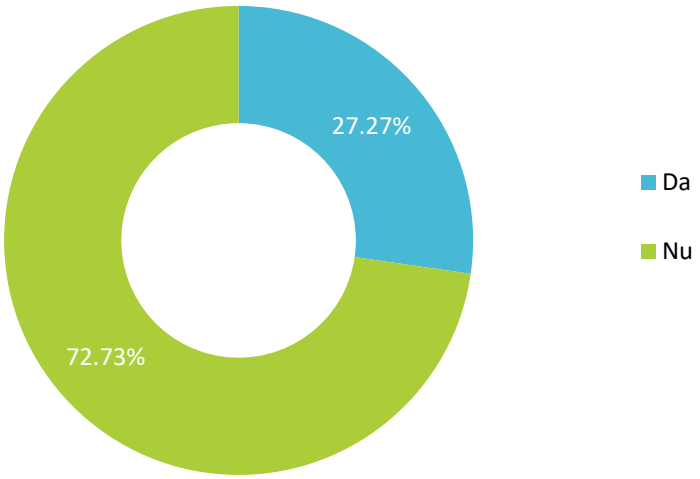
FIGURĂ 150 GRADUL DE PARTICIPARE AL PERSONALULUI LA ELABORAREA DOCUMENTELOR STRATEGICE ALE PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

Aproape 73% dintre respondenți au declarat că au cunoștințe privind obiectivele stabilite prin documentele strategice la care contribuie activitatea lor. Indicatorul este corelat cu procentul celor care cunosc obiectivele strategice de la nivelul instituției, respectiv celor care se așteaptă să fie parte a eforturilor de îndeplinire a acestora. Rămâne însă ridicat numărul celor care nu au participat în nicio calitate la elaborarea documentelor strategice.

FIGURĂ 151 AVEȚI CUNOȘTINȚĂ LA CE OBIECTIVE STABILITE PRIN DOCUMENTE STRATEGICE (STRATEGII, PLANURI DE DEZVOLTARE ETC.) CONTRIBUIE ACTIVITATEA DUMNEAVOASTRĂ ÎN CADRUL INSTITUȚIEI?

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

3.9.2. CADRUL DE COMPETENȚE EXISTENT ȘI POLITICILE DE FORMARE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Creșterea capacității administrative și livrarea de servicii publice de calitate depind de îmbunătățirea cadrului de competențe existent la nivelul personalului și stabilirea unui program de formare adecvat. Buna guvernare la nivel local depinde de o resursă umană cu un grad ridicat de calificare și pregătire profesională, iar autoritățile publice au obligația de a elabora un plan anual de formare atât pentru funcționarii publici, cât și pentru personalul contractual, respectiv de a aloca resurse financiare pentru programele de pregătire, formare și perfecționare profesională.

Cadrul legal privind formarea și perfecționarea profesională a funcționarilor publici și personalului contractual este bine reglementat în legislația din România. Aceasta reglementează drepturile și obligațiile în ceea ce privește politica de formare continuă. Cadrul legal impune funcționarilor publici și personalului contractual, dar și instituțiilor administrației publice, prevederi clare privind politicile de formare și alocarea adecvată de resurse.

Funcționarii publici și personalul contractual au obligația de a-și îmbunătăți în mod continuu abilitățile și pregătirea profesională. Secțiunea a 4-a privind Formarea și perfecționarea profesională a funcționarilor publici (Articolele 458 și 459) din Codul Administrativ stabilește cadrul general pentru formarea funcționarilor publici și o serie de drepturi și obligații ale acestora: (1) dreptul și obligația de a-și îmbunătăți în mod continuu abilitățile și pregătirea profesională, (2) participarea fiecărui funcționar public cel puțin o dată la doi ani la un program de formare și pregătire profesională sau (3) elaborarea anuală a planul de perfecționare profesională a funcționărilor publici de către autoritatea publică.

Formarea personalului contractual este prevăzută la Articolul 551- Alte drepturi și obligații specifice personalului contractual. Aceștia au „dreptul și obligația de a-și îmbunătăți în mod continuu abilitățile și pregătirea profesională”, iar responsabilitățile autorităților și instituțiilor publice includ “elaborarea planului de perfecționare profesională a personalului contractual, anual, precum și obligația să prevadă în buget sumele necesare pentru plată programelor de pregătire, formare și perfecționare profesională”.

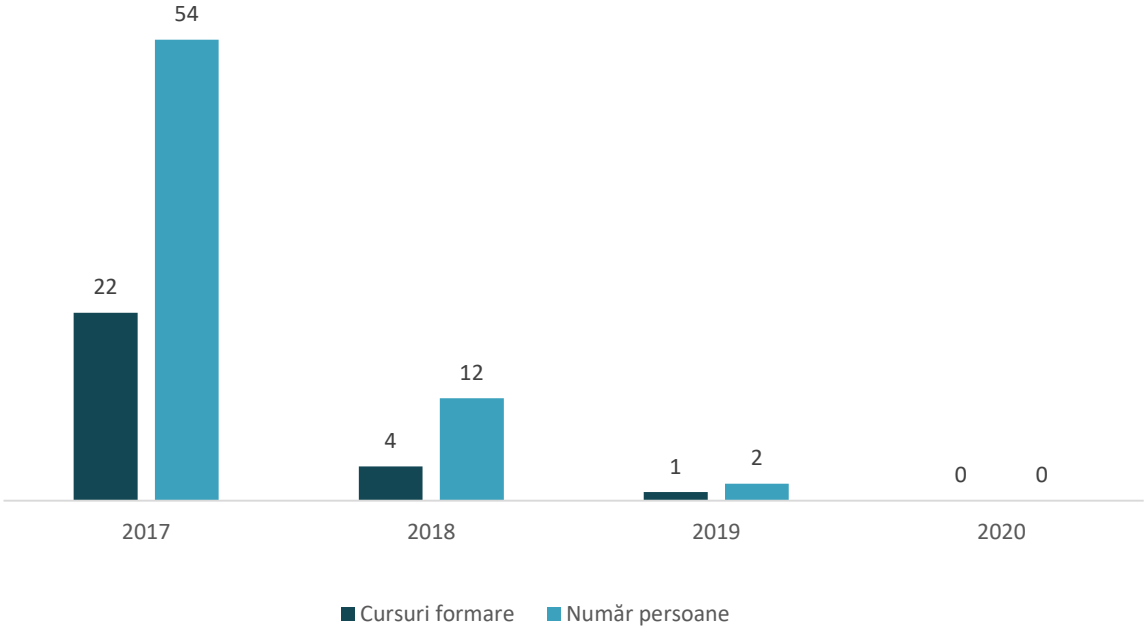
Principalele prevederi legale privind politica de formare a personalului autorității publice includ:

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ;
- Hotărârea nr. 650/2016 pentru aprobarea Strategiei privind formarea profesională pentru administrația publică 2016-2020;
- Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici;
- Hotărârea Guvernului nr. 611/2008 pentru aprobarea normelor privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici;
- Hotărârea Guvernului nr. 1066/2008 pentru aprobarea normelor privind formarea profesională a funcționarilor publici.

La nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara există un plan anual pentru politica de formare a personalului, însă execuția anuală a acestuia indică un număr de cursuri de formare și de persoane formate mult redus comparativ cu planul inițial aprobat. În 2019, de exemplu, doar 2 persoane au participat la cursurile de formare, deși planul anual de perfecționare profesională a prevăzut 34 de persoane formate în 7 tematici distincte.

Alocările financiare sunt reduse pentru programul de formare al angajaților, bugetul anual dedicat fiind de 80.000 RON în 2017, 20.000 RON în 2018, 4.000 RON în 2019 și 0 RON în 2020. Cele mai multe cursuri de formare au avut loc în anul 2017 – 22 cursuri. În 2018 au avut loc 4 cursuri de formare, în 2019 a avut loc 1 curs de formare, iar în 2020 nu a avut loc niciun curs de formare. Numărul de funcționari publici sau personal contractual din cadrul Primăriei care au participat la cursuri de formare se află pe un trend descendent: 54 persoane în 2017, 12 persoane în 2018, 2 persoane în 2019 și 0 persoane în 2020.

FIGURĂ 152 NUMĂR CURSURI FORMARE ȘI PARTICIPANȚI LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

TABEL 68 CURSURI DE FORMARE LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

NR.CRT	CURS FORMARE	AN
1	Planificarea, scrierea, implementarea și evaluarea proiectelor	2017
2	Cursuri privind Strategia Naționale Anticorupție 2016-2020	2017
3	Program de perfecționare centru de informare turistică	2017
4	Achiziții Publice	2017
5	Specialist în domeniul securității și sănătății în muncă	2017
6	Impozite si taxe locale	2017
7	Audit intern in sectorul public	2017
8	Managementul priorităților, timpului și stresului	2017
9	Comunicare Publică și Transparență în procesul de comunicare al instituțiilor Publice	2017
10	Managementul resurselor umane	2018
11	Tehnici și instrumente de comunicare instituțională	2018
12	Achiziții Publice	2019

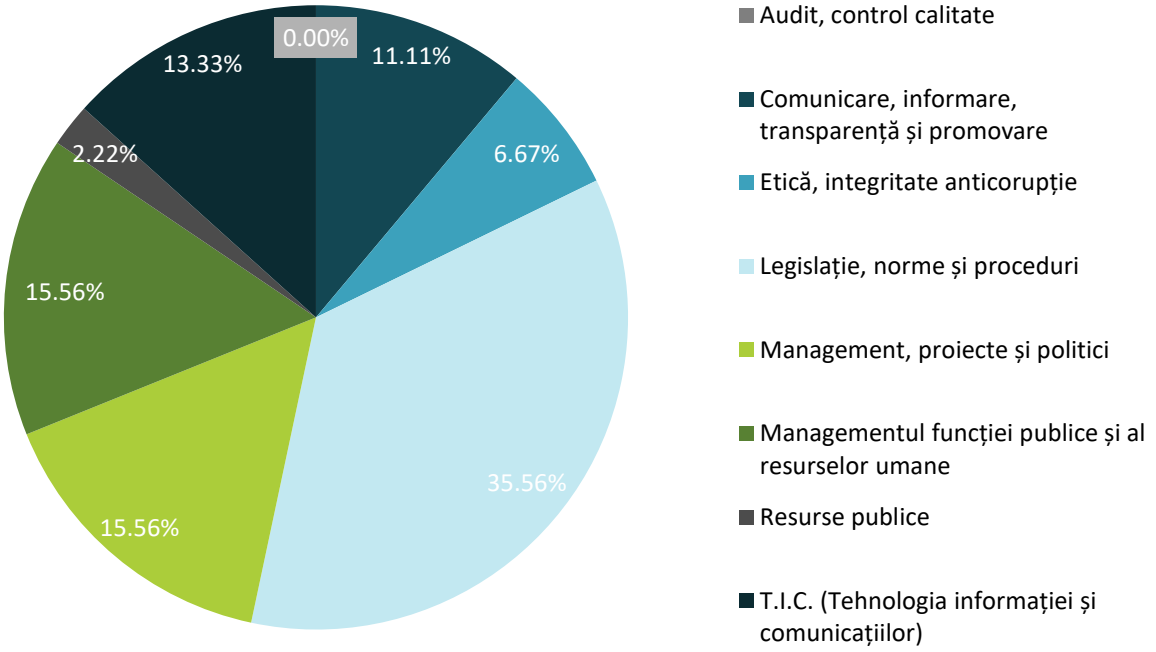
Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

REZULTATE CHESTIONAR APLICAT LA NIVELUL PERSONALULUI INSTITUȚIEI PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN DOMENIUL POLITICII DE FORMARE

Chestionarul aplicat la nivelul personalului din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara a relevat că programele de formare pe care aceștia doresc să le parcurgă se regăsesc în cele menționate în raportul de evaluare a performanțelor profesionale individuale în proporție de 17.8% (în totalitate) și 53.3% (parțial). 13.3% au declarat că acestea nu se regăsesc, iar 15.5% nu au știut să răspundă.

În privința alegerii domeniilor în care ar dori să-și dezvolte abilitățile, 35.5% dintre aceștia au optat pentru Legislație, norme și proceduri, 15.5% pentru Management, proiecte și politici, respectiv Managementul funcției publice și al resurselor umane și 11.1% pentru Comunicare, informare, transparența și comunicare. Numai 13.3% au optat pentru Tehnologia informației și comunicațiilor și niciun respondent nu a optat pentru Audit și controlul calității. În privința tipului de formare preferat, majoritatea respondenților preferă cursurile de scurtă durată și programe organizate cu participare față în față (clasic). Un număr redus de respondenți a optat pentru programe online.

FIGURĂ 153 IDENTIFICAREA DOMENIILOR DE FORMARE ÎN CARE PERSONALUL PRIMĂRIEI AR DORI SĂ-ȘI DEZVOLTE ABILITĂȚILE ȘI COMPETENȚELE PROFESIONALE

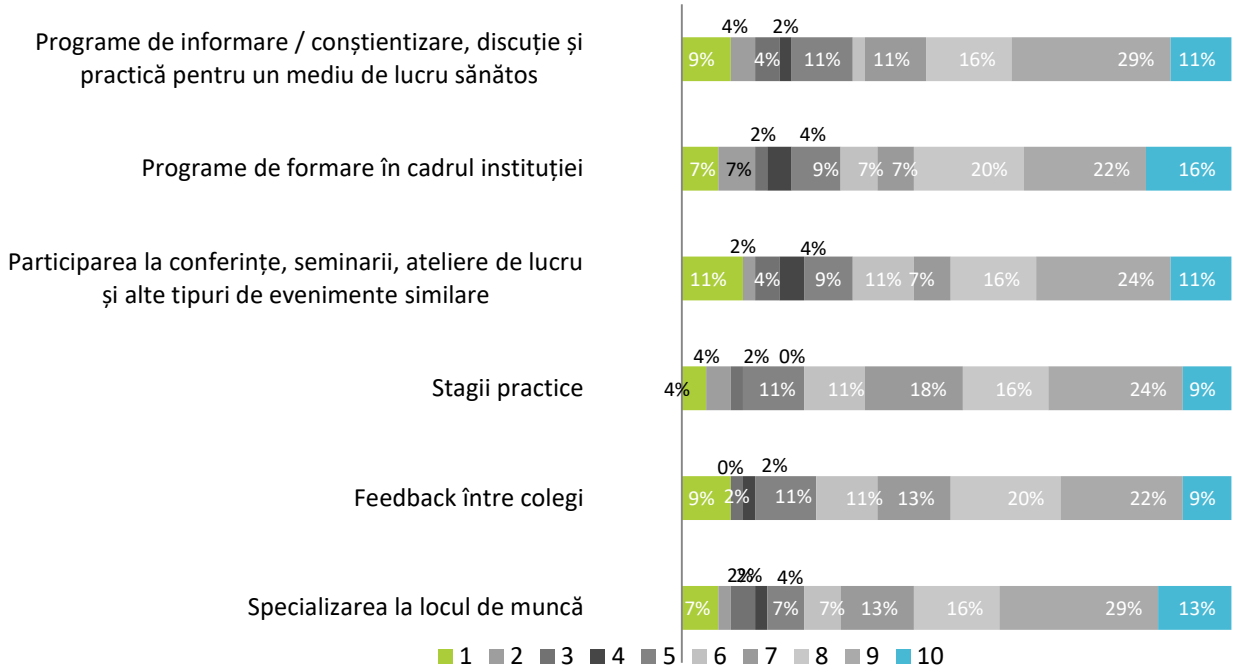

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

Figura de mai sus indică opțiunile personalului Primăriei Municipiului Sighișoara privind o serie de inițiative și programe de formare și instruire ce pot fi organizate în cadrul instituției. Opțiunile includ (i) program de specializare la locul de muncă, (ii) crearea unui mecanism de feedback între colegi, (iii) organizarea de stagii practice, (iv) participarea la conferințe, seminarii, ateliere de lucru și alte tipuri de evenimente similare, (v) programe de formare în cadrul instituției și (vi) programe de formare/conștientizare, discuție și practică pentru un mediu de lucru sănătos.

Toate aceste inițiative potențiale au fost evaluate pozitiv de către respondenți. Acestea au fost considerate optime pentru îmbunătățirea programelor de formare și îmbunătățirii competențelor personalului, două treimi dintre respondenți au evaluat cu note peste 8 toate opțiunile. Este subliniată în special nevoia de Specializare la locul de muncă, cu un procentaj de 58% dintre respondenți care au optat să noteze această inițiativă cu note mai mari de 8. Același scor fiind obținut și de categoria Programe de formare în cadrul instituției.

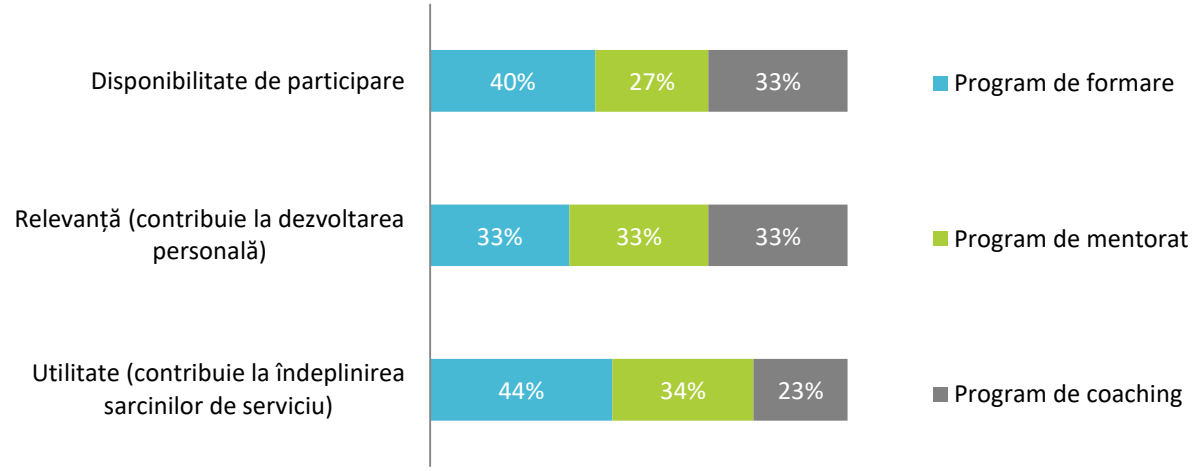
FIGURĂ 154 EVALUAREA PERSONALULUI PRIVIND INIȚIATIVE CE PRESUPUN ORGANIZAREA ȘI DERULAREA UNOR PROGRAME DE FORMARE ÎN CADRUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA. SCARĂ DE LA 1 (MINIM) LA 10 (MAXIM).

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

Personalul Primăriei a evaluat pozitiv și potențiale programe de formare, mentorat sau coaching pe care le poate organiza sau contracta instituția. Programele de formare au fost cel mai bine evaluate dintre cele trei categorii, 40% dintre respondenți având disponibilitatea de a participa, 33% considerându-le utile pentru dezvoltarea personală și 44% utile pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu. Figura 14 prezintă în extenso evaluarea caracteristicilor programelor enumerate anterior.

FIGURĂ 155 EVALUAREA PROGRAMELOR DE FORMARE, MENTORAT ȘI COACHING LA NIVELUL PERSONALULUI PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

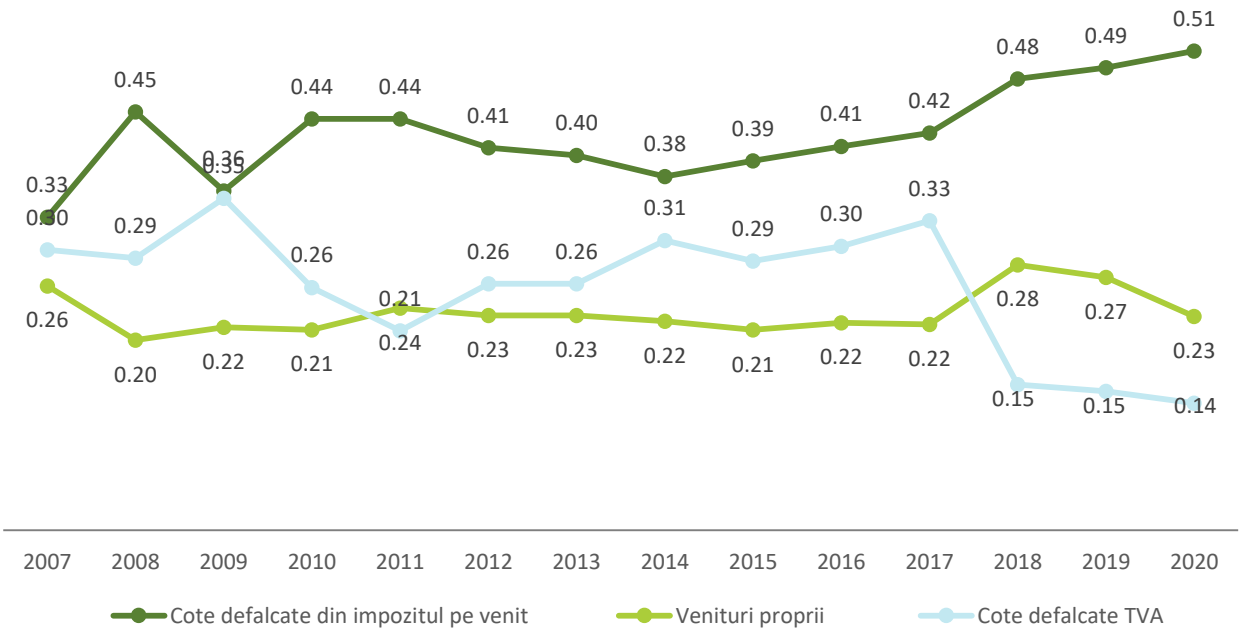
Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

3.9.3. RESURSE FINANCIARE

Alocarea eficientă a resurselor financiare reprezintă un element cheie pentru îndeplinirea obiectivelor strategice ale autorității publice locale și furnizarea de servicii publice de calitate. În România, finanțarea autorităților publice locale este reglementată în principal de Legea 273/2006 privind finanțele publice locale ce stabilește „principiile, cadrul general și procedurile privind formarea, administrarea, angajarea și utilizarea fondurilor publice locale, precum și responsabilitățile autorităților administrației publice locale și ale instituțiilor publice implicate în domeniul finanțelor publice locale."

Autoritățile publice locale depind într-o măsură semnificativă de un proces centralizat de alocare a resurselor. Structura lor de venituri depinde de: (1) cotele defalcate din impozitul pe venit, cea mai importantă resursă financiară la nivel local, (2) sumele defalcate din taxa pe valoare adăugată și (3) resursele colectate la nivel local – taxe și impozite, servicii, venituri din capital etc. Pe lângă aceste categorii mari de venituri, autoritățile publice locale își pot crește resursele financiare în special prin atragerea de fonduri europene nerambursabile, subvenții de la bugetul de stat (pentru cheltuieli de capital sau operaționale) sau donații și sponsorizări. Schimbările legislative succesive, dar și practica utilizării de derogări de la legea-cadru în aprobarea legii bugetului de stat, au însă potențialul de a crea un mediu impredictibil privind fluxurile financiare și alocarea resurselor la nivel local.

FIGURĂ 156 STRUCTURA VENITURILOR MUNICIPIILOR ÎN ROMÂNIA PRIVIND COTELE DEFALCATE DIN IPV, TVA ȘI VENITURI PROPRII, 2007-2020, %[254]

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale

Figura de mai sus indică structura veniturilor la nivelul municipiilor în perioada 2007-2020. În 2020, Municipiul Sighișoara a avut o pondere a veniturilor depinzând în proporție de 40% de impozitul pe venit (incluzând cotele defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale), 30% venituri proprii și 22% sume

[254] Indicatorul "Cotele defalcate din impozit" include și cotele defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale. Indicatorul "Cote defalcate din TVA" include și cotele defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale.
Scăderea ponderii sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată începând cu anul 2018 se datorează modificării unei responsabilități cheie la nivelul autorității publice locale. Anvelopa salarială a personalului din domeniului Educațional a fost preluată la nivel central, ceea ce a redus alocările specifice de TVA pentru plata acestora.

defalcate din taxa pe valoare adăugată. Municipiul are o dependență mai mare de cotele alocate din TVA față de media la nivel național, dar și o pondere mai redusă a veniturilor din impozitul pe venit, ceea ce subliniază un potențial de îmbunătățire și dezvoltare economică la nivel local. Cotele din resursele proprii, deși limitate, sunt peste media la nivel național.

În ultimii ani, modificările privind transferurile IPV și TVA către autoritățile publice locale au determinat o volatilitate a resurselor de la nivel local ce a afectat capacitatea unei planificări adecvate a bugetelor multianuale și a alocării de resurse. Soluțiile utilizate pentru compensarea scăderii veniturilor acestora au echilibrat bugetele locale pe termen scurt, însă au afectat capacitatea autorității publice locale de planificare și alocare a resurselor. Acest mediu volatil îngreunează procesul de planificare și crearea unui plan multianual pentru investiții, mai ales în situația în care atragerea de resurse financiare adiționale sub forma taxelor locale este limitată de cadrul legal în vigoare și de limitările privind politica de taxare.

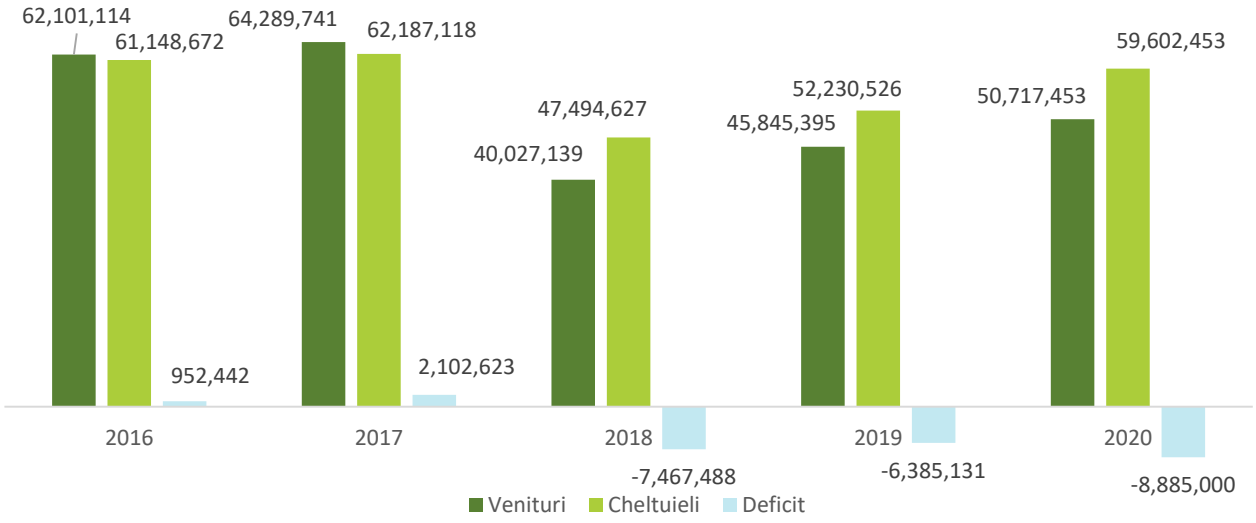
Atragerea de resurse financiare externe sporește semnificativ capacitatea autorității publice locale de a derula un plan ambițios de investiții și de a implementa un număr semnificativ de proiecte. În acest cadru, fondurile europene reprezintă un element cheie pentru o politică ambițioasă de investiții. În condițiile în care bugetele pentru investiții de capital la nivel național sunt limitate, utilizarea fondurilor europene poate crește exponențial capacitatea autorității publice locale de a derula proiecte de investiții, de a crește eficiența utilizării resurselor financiare proprii și de a implementa o politică financiară sustenabilă.

RESURSELE FINANCIARE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Municipiul Sighișoara este o autoritate publică locală cu o structură de venituri și cheltuieli relativ echilibrată în ultimii 5 ani, însă cu o creștere accentuată a deficitului anual în perioada 2018-2020. Deficitul bugetar la finalul anului fiscal a fost de 7.5 milioane RON în 2018, 6.4 milioane RON în 2019 și 8.9 milioane RON în 2020. În ultimul an fiscal, acest deficit reprezintă 17% din totalul veniturilor.

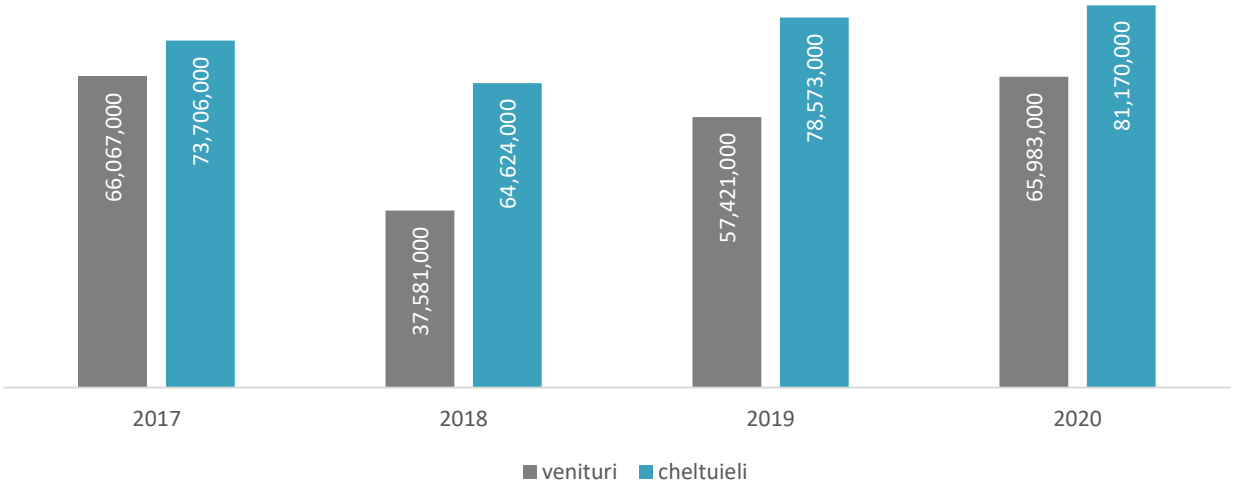
În ultimii trei ani, atât veniturile, cât și cheltuielile municipalității au crescut cu o marjă similară (26.5% creștere a veniturilor, respectiv o creștere de 25% a cheltuielilor), menținând un deficit anual ce a variat între 12-18% din totalul veniturilor. La nivelul municipiilor din România, creșterea medie a veniturilor a fost ușor mai ridicată, de 29.1%, în timp ce ponderea cheltuielilor a crescut cu 23.4%.

FIGURĂ 157 STRUCTURA DE VENITURI ȘI CHELTUIELI A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2016-2020, RON

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale, respectiv Primăria Municipiului Sighișoara

FIGURĂ 158 PLANIFICARE VENITURI ȘI CHELTUIELI ALE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2016-2020, RON

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Planificarea sub optimală a resurselor financiare este o provocare cheie la nivelul autorităților publice locale în România și, de multe ori, inclusiv predictibilitatea limitată a transferurilor financiare de la nivel central impune deseori rectificări bugetare intermediare. Municipiul Sighișoara a supraestimat structura de venituri și cheltuieli la începutul fiecărui an fiscal, lucru vizibil în special în perioada 2019-2020. În 2020, execuția bugetară indică cheltuieli la 69% față de cele prognozate, inclusiv comparativ cu rectificarea de pe trimestrul IV, dar și venituri la 70% din cele prognozate. Municipiul Sighișoara a dispus șase rectificări bugetare în 2017, zece în 2018, șapte în 2019 și zece în 2020.

O planificare deficitară a veniturilor și cheltuielilor determină politici bugetare nesustenabile, alocări deficitare de resurse financiare și lipsa prioritizării proiectelor la nivel local. La nivelul anului fiscal 2020, principalele diferențe între veniturile planificate și cele executate la nivelul autorității publice locale se referă la: (1) Subvenții de la bugetul de stat, în special pentru finanțarea Programului Național de Dezvoltare locală (grad execuție 9%), (2) Sume primite de la UE aferente cadrului financiar 2014-2020 (grad execuție 28.7%) și (3) Cote defalcate din impozitul pe venit (grad execuție 84%). În ceea ce privește veniturile proprii ale municipalității, acestea au un grad de execuție de aproape 87%, substanțial peste gradul de execuție al veniturilor totale.

TABEL 69 VENITURI BUGETARE PLANIFICATE VS. EXECUTATE ÎN ANUL FISCAL 2020

NR.CRT	DENUMIRE INDICATOR BUGETAR	PLANIFICARE	EXECUTAT	%
1	Venituri totale	72,284,000	50,717,453	70.16
2	Venituri proprii	41,262,000	35,774,402	86.70
3	Venituri proprii (cote defalcate IPV)	24,018,000	20,400,466	84.94
4	Subvenții de la bugetul de stat	11,312,000	1,025,207	9.06
5	Fonduri Europene	8,126,000	2,333,844	28.72

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Așa cum indică Tabelul 2, cele mai mari diferențe dintre veniturile planificate și cele execute se referă la subvențiile de la bugetul de stat pentru finanțarea PNDL (investiții de capital) și sumele aferente fondurilor europene. Cele două categorii de buget au un efect semnificativ asupra bunei implementări a politicii de

investiții a municipalității, în special dacă ținem cont de resursele proprii limitate pentru a compensa pe termen scurt și mediu lipsa acestora.

Comparativ, veniturile proprii sunt mult mai bine planificate, iar gradul de execuție pe principalele venituri aferente impozitelor și taxelor la nivel local este peste 90%: impozite și taxe pe proprietate (89.5%), variind între 88% în cazul impozitului pe clădiri și 95% în cazul impozitului pe terenuri, sau taxele pe utilizarea bunurilor (90.5%), inclusiv mijloace de transport (98.5%).

ANALIZA VENITURILOR

TABEL 70 TOTAL VENITURI MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2016-2020, RON

MUNICIPIUL SIGHIȘOARA	2020	2019	2018	2017	2016	STRUCTURĂ % 2020	STRUCTURĂ % 2016
Total venituri RON	50,717,453	45,845,395	40,027,139	64,289,741	62,101,114	100%	100%
Venituri proprii totale:	35,774,402	35,288,182	33,402,098	34,686,897	35,968,304	70.54%	57.92%
Venituri Impozit pe Venit	18,048,702	16,978,491	13,715,298	18,336,186	17,070,843	35.59%	27.49%
Alocări din cotele defalcate din impozitul pe venit	2,351,764	0	395,095	534,753	596,220	4.64%	0.96%
Total Venituri proprii (fără cotele defalcate din IPV)	15,373,936	18,309,691	19,291,705	15,815,958	18,301,241	30.31%	29.47%
Sume defalcate din taxa pe valoare adăugată	11,584,000	8,110,793	5,397,807	29,515,616	25,624,851	22.84%	41.26%
Subvenții de la bugetul de stat	1,025,207	1,497,593	742,944	33,105	459,935	2.02%	0.74%
Sume primite de la UE în contul plăților efectuate	2,333,844	948,827	484,290	54,123	7,043	4.60%	0.01%
Alte venituri	0	0	0	0	40,980	0.00%	0.07%
Total Secțiunea de Funcționare	48,315,689	43,339,253	36,699,737	60,910,086	56,872,716	95.26%	91.58%
Total Secțiunea de Dezvoltare	2,401,764	2,506,142	3,327,402	3,379,656	5,228,398	4.74%	8.42%

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale, respectiv Primăria Municipiului Sighișoara

Veniturile Municipiului Sighișoara au crescut cu peste 25% în ultimii trei ani, de la 40 milioane RON în 2018 la 50.7 milioane RON în 2020. Această creștere a fost susținută în principal de veniturile generate de cotele defalcate din IPV (aprox. 40% din totalul veniturilor în 2020) și sumele defalcate din taxa pe valoare adăugată (23% în 2020). Veniturile proprii, inclusiv cotele defalcate din IPV, însumează peste 70% la nivelul anului 2020. Veniturile proprii, altele decât cotele defalcate din IPV, sunt într-o ușoară scădere în cifre absolute, reprezentând 30% din bugetul pe 2020.

În perioada 2016-2020, municipiul nu a beneficiat de resurse financiare adiționale semnificative, fie fonduri europene nerambursabile, fie subvenții de la bugetul de stat pentru investiții de capital. În privința fondurilor pentru investiții de la nivel central, municipalitatea a prevăzut venituri semnificative la nivelul anului 2020, așa cum reiese din *Tabelul 2,* însă execuția bugetară a fost modestă. Sumele primite de la Uniunea Europeană pentru finanțarea proiectelor aferente cadrului financiar multianual 2014-2020 sunt și ele limitate, deși în creștere în anul fiscal 2020 (aprox. 4.6% din venituri).

Dependența municipalității de fluxurile financiare de la nivel central subliniază nevoia unei strategii de îmbunătățire a structurii bugetare. În 2020, municipalitatea a primit 11.5 milioane RON din sumele defalcate din TVA, din care 6 milioane RON pentru echilibrarea bugetelor locale. Veniturile proprii ale municipalității sunt în scădere, în timp ce veniturile din capital rămân foarte limitate. Prioritizarea folosirii

fondurilor europene pentru investițiile de capital poate îmbunătăți semnificativ structura bugetară și reprezenta o resursă financiară pe termen mediu și lung.

ANALIZA CHELTUIELILOR

TABEL 71 TOTAL CHELTUIELI MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, 2016-2020, RON

MUNICIPIUL SIGHIȘOARA	2020	2019	2018	2017	2016	STRUCTURĂ % 2020	STRUCTURĂ % 2016
Total cheltuieli	**59,602,453**	**52,230,526**	**47,494,627**	**62,187,118**	**61,148,672**	100%	100%
Cheltuieli de personal	11,459,278	11,184,920	13,003,564	33,962,126	26,752,485	19.23%	43.75%
Asistență socială	94,034	90,697	1,596,930	1,897,254	1,580,042	0.16%	2.58%
Subvenții	4,202,519	4,826,531	3,666,564	3,417,672	2,934,000	7.05%	4.80%
Bunuri și servicii	17,148,003	17,366,631	19,535,694	14,885,435	13,509,714	28.77%	22.09%
Cheltuieli de capital	6,779,163	3,626,739	2,542,751	2,942,200	11,637,219	11.37%	19.03%
Dobânzi	401,461	515,118	509,171	449,079	487,712	0.67%	0.80%
Rambursări de credite	2,513,412	2,501,462	2,489,716	2,476,739	2,471,613	4.22%	4.04%
Transferuri curente	11,575,710	9,999,654	1,885,174	432,912	590,082	19.42%	0.96%
Transferuri interne	130,993	131,702	89,881	92,657	64,794	0.22%	0.11%
Proiecte cu finanțare din fonduri europene	3,559,170	871,040	284,182	66,074	18,469	5.97%	0.03%
Alte cheltuieli	1,738,710	1,116,032	1,891,001	1,564,969	1,102,543	2.92%	1.80%

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale, respectiv Primăria Municipiului Sighișoara

Municipiul Sighișoara are o structură relativ echilibrată de cheltuieli, însă cu o pondere însemnată a cheltuielilor operaționale. Cheltuielile aferente liniilor de buget Bunuri și Servicii (29%) și Cheltuieli de Personal (19%) sunt semnificative. Costurile cu subvenția pentru transport public reprezintă 7% din totalul cheltuielilor la nivelul anului 2020, în ușoară scădere față de 2019. Comparativ cu anul 2016, costurile cu subvențiile au crescut în cifre absolute de la 2.9 milioane RON la 4.2 milioane RON, cu un maxim de 4.8 milioane RON în 2019. În 2019, de exemplu, costurile cu subvențiile au fost mai ridicate decât investițiile de capital, fie ele din surse proprii sau din fonduri europene nerambursabile.

Cheltuielile cu investițiile sunt pe un trend ascendent, deși municipalitatea alocă în continuare un procent modest investițiilor de capital, de numai 11.3% în 2020. Se poate observa însă o creștere accentuată față de 2019 când cheltuielile de capital au reprezentat numai 6%.

În cifre absolute, cheltuielile de capital aproape s-au dublat în 2020, de la 3,6 milioane RON în 2019 la 6,8 milioane RON în 2020. Cheltuielile cu proiectele cu finanțare din fonduri europene au crescut și ele semnificativ față de 2019, de la 0,9 milioane RON la 3,6 milioane RON în 2020, o creștere de aproape 400%. Cumulat, cheltuielile cu proiecte de investiții din surse proprii și fonduri europene nerambursabile reprezintă cca 17.5% din totalul cheltuielilor la nivel local.

Rata de îndatorare a municipalității este redusă, reprezentând numai 5% din totalul cheltuielilor la nivelul anului 2019, atât în privința rambursării de credite, cât și privind plata dobânzilor aferente. Municipalitatea are la nivelul anului 2020 de rambursat trei credite, dintre care două credite comerciale pentru investiții, acordate în 2007 și 2010, respectiv un acord de împrumut cu Banca Europeana de Investiții din anul 2006.

Municipiile sunt practic organizate ca un guvern subnațional cu responsabilități cheie în domenii precum transportul (inclusiv infrastructură rutieră locală și operarea rutelor locale de transport), asistență socială, mediul (canalizarea și gestionarea deșeurilor), educația și parțial sectorul sănătății.

Administrația trebuie să sprijine, printre altele, transportul public local și întreținerea drumurilor, investițiile în clădiri publice, alimentarea cu apă și tratarea apelor uzate, facilități de recreere sau parcuri. Aceste responsabilități se reflectă și în structura de cheltuieli funcționale ale municipalității, așa cum reies ele din Tabel 72.

TABEL 72 CHELTUIELI TOTALE CONFORM CLASIFICAȚIEI FUNCȚIONALE, 2016-2020

MUNICIPIUL SIGHIȘOARA	2020	2019	2018	2017	2016	STRUCTURĂ % 2020	STRUCTURĂ % 2016
Cheltuieli totale conform clasificației funcționale	**59,602,453**	**52,230,526**	**47,494,627**	**62,187,118**	**61,148,672**	100%	100%
Autorități publice și acțiuni externe	14,273,947	10,855,023	9,950,875	7,455,544	4,813,006	23.95%	7.87%
Tranzacții privind datoria publică	404,909	520,654	516,553	449,679	498,785	0.68%	0.82%
Învățământ	5,390,530	5,109,099	6,250,877	30,503,346	26,295,266	9.04%	43.00%
Sănătate	2,413,076	3,325,698	1,114,277	993,466	1,001,872	4.05%	1.64%
Cultură, recreere și religie	1,715,655	2,314,221	4,056,823	2,041,308	1,139,765	2.88%	1.86%
Asigurări și asistență socială	8,371,086	5,440,596	4,774,200	3,907,916	3,099,737	14.04%	5.07%
Locuințe, servicii și dezvoltare publică	2,242,024	2,363,828	2,155,926	2,351,738	1,965,327	3.76%	3.21%
Protecția mediului	4,071,907	2,851,744	2,816,626	1,719,764	9,571,917	6.83%	15.65%
Combustibili și energie	0	0	0	0	0	0.00%	0.00%
Transporturi	10,813,511	9,850,746	6,831,995	6,880,657	8,042,811	18.14%	13.15%
Alte cheltuieli	9,905,808	9,598,917	9,026,478	5,883,703	4,720,189	16.62%	7.72%

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale, respectiv Primăria Municipiului Sighișoara

În privința cheltuielilor funcționale, se remarcă creșterea capitolului bugetar privind Asigurări și asistență socială, de la 5,4 milioane RON în 2019 la 8,4 milioane RON în 2020, reprezentând aproape 15% din totalul cheltuielilor. Costurile cu Sănătatea rămân scăzute, municipalitatea având un rol secundar în finanțarea acestui sector, alocând în 2020 numai 1,1 milioane RON pentru investiții și 1,3 milioane RON pentru cheltuieli curente. Modificarea legislativă ce a permis trecerea cheltuielilor salariale din sectorul Învățământ de la bugetul local, la bugetul central se reflectă prin scăderea semnificativă a costurilor din categoria Învățământ ce reprezentau nu mai puțin de 43% în anul fiscal 2016. Preluarea anvelopei salariale de către bugetul central a presupus însă și scăderea veniturilor autorității publice locale din cota de TVA destinată acoperirii acestei cheltuieli. Din cei 5,4 milioane RON alocați în 2020, 4,3 milioane RON au reprezentat diverse cheltuieli de bunuri și servicii.

3.9.4. POLITICA DE INVESTIȚII LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Municipiul Sighișoara are patru surse principale de finanțare a investițiilor de capital:

- Utilizarea resurselor financiare proprii;
- Utilizarea fondurilor europene nerambursabile sau alte surse externe de finanțare nerambursabile;[255]
- Utilizarea subvențiilor de la nivel central pentru finanțarea investițiilor de capital (ex: Programul Național de Dezvoltare Locală);
- Contractarea de împrumuturi pentru investiții de la instituțiile de stat, instituții internaționale sau bănci comerciale.

Politica de investiții a unui municipiu este fundamentală pentru dezvoltarea sustenabilă a acestuia și livrarea unor servicii publice de calitate. Autoritatea publică locală are delegate atribuții și poate implementa proiecte de investiții într-un număr ridicat de domenii cu impact direct asupra calității vieții urbane și satisfacției cetățeanului. Planul anual de investiții trebuie însă structurat și prioritizat în funcție de nevoile de la nivel local, bine conturate și fundamentate, cu o viziune pe termen mediu și lung, de resursele financiare disponibile, fie ele proprii sau ce pot fi atrase extern, impactul lor pe termen mediu și lung, respectiv raportul cost-beneficiu.

În teorie, această paletă de opțiuni la nivel local ar trebui analizată atent și identificate adecvat resursele pentru fiecare proiect local de investiții. Aceste opțiuni de finanțare nu se exclud, însă este nevoie de o abordare unitară în identificarea surselor optime pentru implementarea proiectelor locale. De multe ori, Programele Operaționale, așa cum au fost ele structurate la începutul cadrului financiar, reprezintă fundamentul investițiilor la nivel local și ar trebui să răspundă majorității nevoilor.

Municipalitățile de dimensiuni medii, cu venituri limitate, așa cum este cazul în Sighișoara, dar cu planuri ambițioase de investiții, au nevoie de identificarea și atragerea de resurse financiare externe pentru a putea finanța investițiile de la nivel local. Această limitare a resurselor financiare proprii disponibile impune o prioritizare a proiectelor implementate, dar și a procesului prin care aceste proiecte sunt finanțate.

La nivel municipal, majoritatea cetățenilor sunt mulțumiți de politica de investiții a Primăriei. Datele Barometrului Urban, Calitatea Vieții în Orașele din România[256], publicat în Octombrie 2020 de Banca Mondială și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, relevă că 58% dintre cetățenii municipiului Sighișoara sunt Foarte mulțumiți (17%) sau Mai degrabă mulțumiți (41%) de proiectele de investiție realizate de către primărie. 26% s-au declarat Mai degrabă nemulțumiți, în timp ce 14% sunt Foarte nemulțumiți. Comparativ, cota de mulțumire la nivel urban este de aproape 55%.

Același barometru indică și un grad de mulțumire peste medie, la nivel urban, privind prezența și atragerea investițiilor private la nivel municipal. 17% dintre respondenți s-au declarat Foarte Mulțumiți, în timp ce 37% se consideră Mai degrabă mulțumiți. 30% se declară mai degrabă Nemulțumiți, în timp ce 11% se declară Foarte Nemulțumiți. Gradul de mulțumire față de atragerea investițiilor private corelează astfel cu satisfacția privind investițiile realizate de către Primărie.

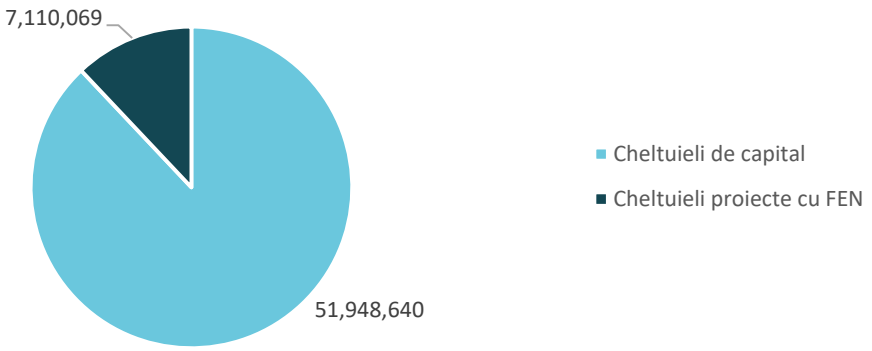
În perioada 2007-2020, municipiul a alocat aproape 52 milioane RON pentru investiții de capital și peste 7 milioane RON destinate proiectelor cu finanțare europeană nerambursabilă. Din acest punct de vedere, ponderea investițiilor în bugetul local este modestă. Municipiul Sighișoara a crescut însă semnificativ

[255] În prezentul capitol, cheltuielile cu proiecte din Fonduri Europene Nerambursabile la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara sunt cele implementate exclusiv de Primărie și nu includ potențiale alte proiecte implementate la nivel local de entități sau operatori economice unde Primăria Municipiului Sighișoara deține parțial sau total valoarea acțiunilor din capitalul social.

[256] Document disponibil la adresa: https://citadini.ro/wp-content/uploads/Barometrul-Urban_Politica-Urbana-a-Romaniei.pdf

ponderea cheltuielilor de capital, fie ele din surse proprii, fie surse externe, în anul fiscal 2020. Procentual, acestea reprezintă 17.5% din totalul cheltuielilor municipiului. Mai mult, suma destinată cheltuielilor cu proiectele cu finanțare externă nerambursabilă, de cca 3.6 milioane RON, este cea mai semnificativă alocare din perioada 2007-2020.

FIGURĂ 159 ALOCĂRI PENTRU INVESTIȚII DE CAPITAL ÎN PERIOADA 2007-2020 DE CĂTRE PRIMĂRIA MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, RON

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale, respectiv Primăria Municipiului Sighișoara

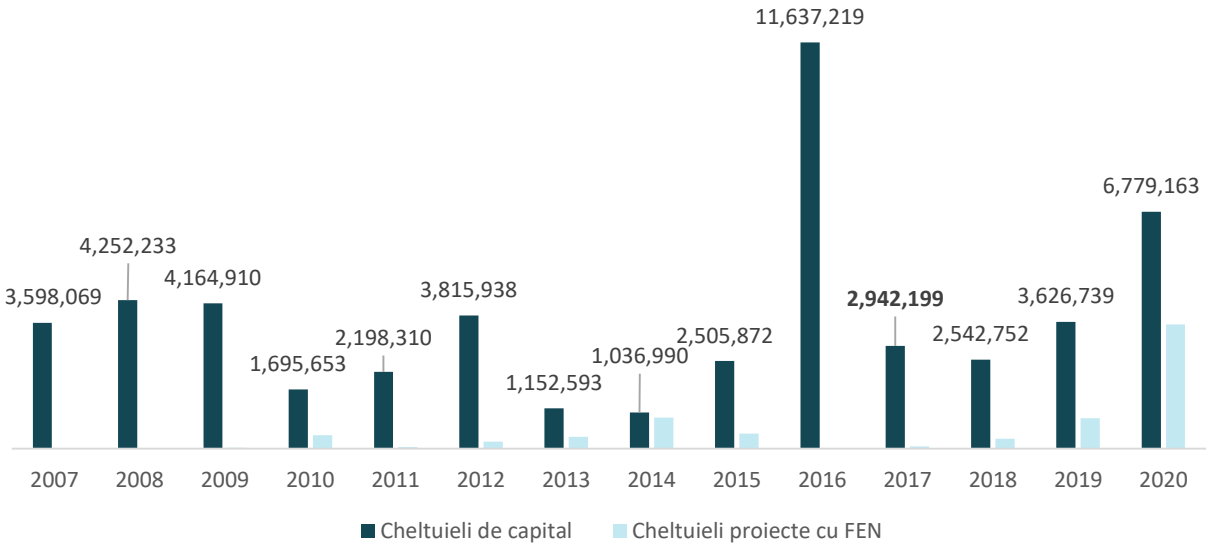
Anexa 4 indică alocările financiare per locuitor destinate investițiilor de capital din surse proprii în perioada 2007-2018 la nivelul municipiilor reședință de județ, respectiv în cazul Municipiului Sighișoara. Primăria Municipiului Sighișoara a utilizat 1,575 RON per locuitor pentru investiții de capital în perioada menționată, puțin peste 50% din media națională la nivelul reședințelor de județ.

Deși Municipiul Sighișoara nu este o reședință de județ, este un oraș important la nivel județean și regional, cu venituri și cheltuieli comparabile ca structura cu municipii reședință și non reședință de județ de dimensiuni similare, iar analiza include costuri per locuitor la nivelul fiecărei municipalități, ceea ce indică o imagine de ansamblu asupra modelului de creștere și dezvoltare al fiecărei municipalități.

Capacitatea de atragere a fondurilor externe nerambursabile este limitată. În perioada 2007-2016, aferentă cadrului financiar multianual 2007-2013, municipalitatea a raportat cheltuieli cu proiecte cu finanțare europeană de numai 2,4 milioane RON, o valoare de 88 RON per cap de locuitor.

Comparativ, la nivelul municipiilor reședință de județ, acest indicator variază între 178 RON și 3,452 RON. În perioada 2017-2020, cheltuielile cu proiecte europene sunt in sumă de 4,8 milioane RON, dublu față de perioadă întregului cadru financiar anterior. La nivel de locuitor însă, pe întreaga perioadă 2007-2020, municipiul a utilizat numai 270 RON pentru proiectele cu finanțare europeană.

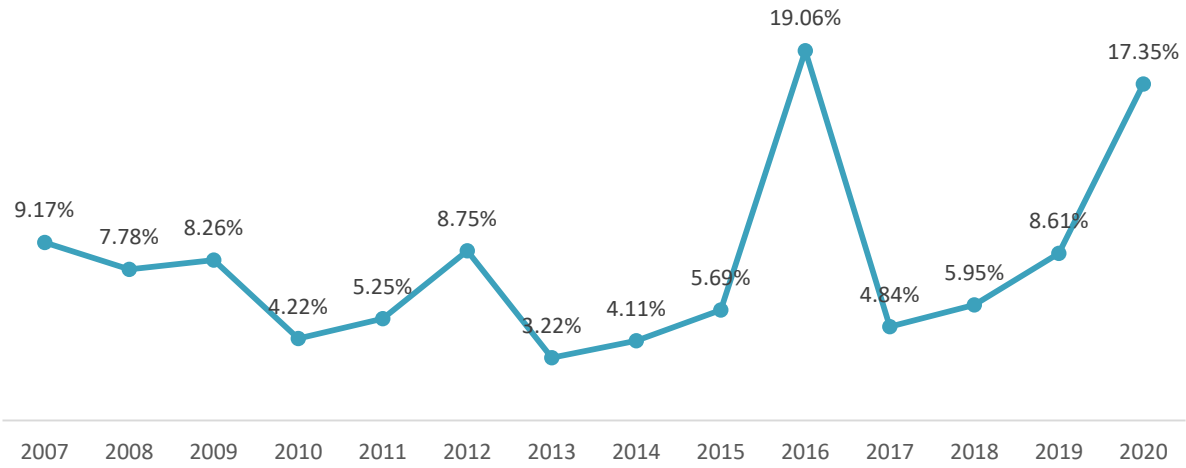
FIGURĂ 160 EVOLUȚIA CHELTUIELILOR DE CAPITAL VS. CHELTUIELILE RAPORTATE CU FONDURI FEN LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2007-2020, RON

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale, respectiv Primăria Municipiului Sighișoara

Cheltuielile de capital sunt pe un trend ascendent în ultimii ani, remarcându-se ponderea acestora în anul fiscal 2020, cu cele mai mari alocări din perioada 2007-2020, cu excepția anului 2016. Planificarea bugetară pentru 2020 a inclus cheltuieli substanțiale cu investițiile de capital: cheltuieli de capital de 23 milioane RON și costuri cu proiecte cu finanțare europeană nerambursabilă de 8,1 milioane RON. Execuția bugetară a indicat însă cheltuieli totale semnificativ reduse, de numai 6,8 milioane RON, respectiv 3,6 milioane RON. Procentual, aceste valori indică un indice de execuție de 29% in cazul cheltuielilor de capital, respectiv 43% în cazul cheltuielilor cu fonduri europene.

FIGURĂ 161 PROCENT TOTAL CHELTUIELI DE CAPITAL, INCLUZÂND FEN, DIN TOTAL CHELTUIELI LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, %

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale, respectiv Primăria Municipiului Sighișoara

Figura de mai sus indică evoluția procentuală a cheltuielilor de capital raportate de municipalitate în perioada 2007-2020. Se remarcă valoarea modestă a acestora din totalul cheltuielilor de la nivel municipal,

cu un maxim de 19% în 2016 și o valoare semnificativă în 2020, de peste 17%. În restul perioadei analizate, ponderea cheltuielilor de capital, din orice surse de finanțare, nu depășește 10%.

3.9.5. RESURSE MATERIALE

Conform datelor furnizate de către Primăria Municipiului Sighișoara, instituția beneficiază de infrastructură hardware cu o vechime medie, majoritatea unităților de lucru fiind în exploatare de 5 ani. La nivelul instituției, PC-urile tip desktop au o vechime medie 5 ani, în timp ce multifuncționalele au o vechime ce depășește 5 ani. Unitățile tip server și unitățile notebook sunt cele mai noi unități hardware, cu o vechime medie de 3 ani. Echipamentul hardware include și unități tip server pentru arhivă, unități de depozitare a datelor, unități tip UPS (surse de alimentare) și unități tip Rack pentru suport server.

TABEL 73 INFRASTRUCTURĂ HARDWARE LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

INFRASTRUCTURA HARDWARE	NUMĂR TOTAL	VECHIME MEDIE
PC (tip Desktop)	111	5 ani
Server	3	3 ani
Imprimante	10	Peste 5 ani
Multifuncționale	62	Peste 5 ani
Unitate Notebook	7	3 ani

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

TABEL 74 INFRASTRUCTURĂ HARDWARE LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

INFRASTRUCTURA HARDWARE	NUMĂR TOTAL
Echipament comunicații de tip router cu firewall	2
Unitate server pentru și arhivă	2
Unitate tip Storage pentru datele din portal și arhivă	1
Echipament tip backup pentru datele arhivate	1
Unitate tip UPS (uninterruptible power supply) pentru server	2
Unitate tip Rack pentru suport server și UPS	1

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Procedurile și sistemele de lucru sunt susținute de o serie de instrumente tehnice, de regulă soluții software, care asigură gestiunea internă a proceselor de lucru în interiorul instituției. La nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara, sunt utilizate aplicații informatice enumerate în Tabel 8. Sistemul de management al documentelor interne este realizat cu ajutorul aplicației Document Management.

TABEL 75 SOLUȚII SOFTWARE UTILIZATE LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

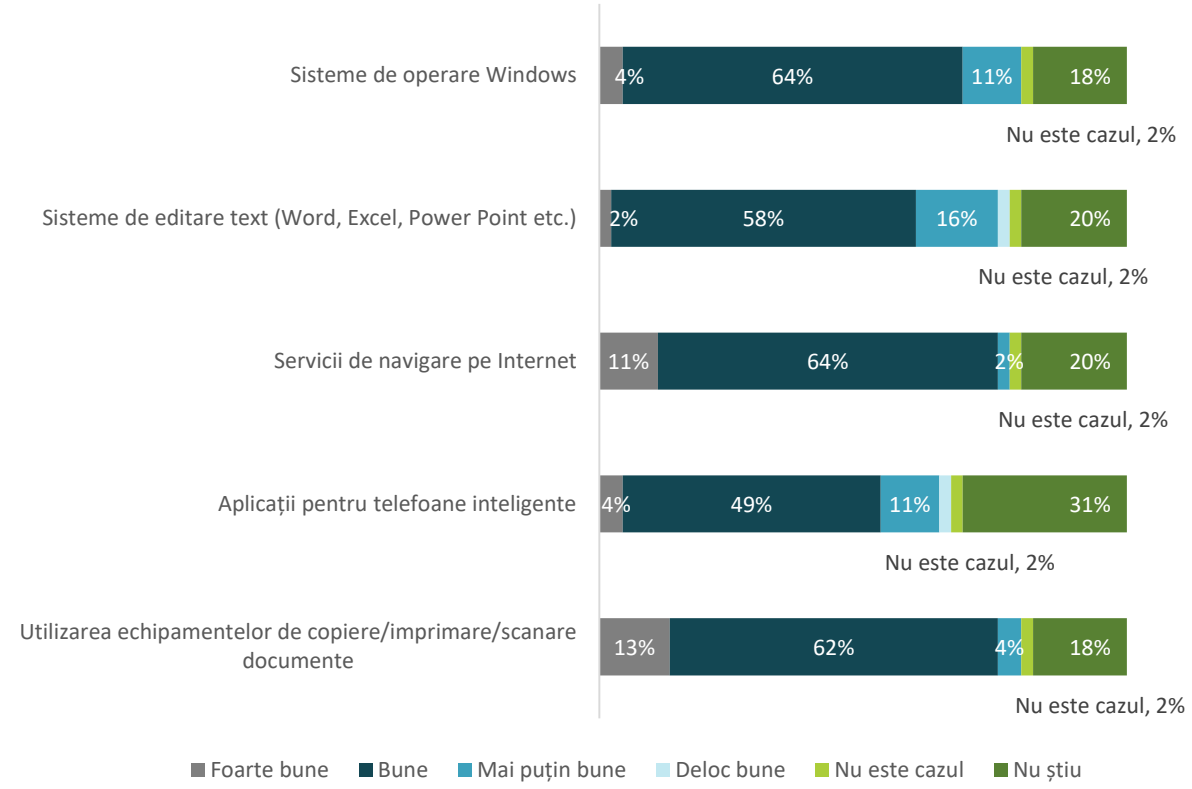
SOLUȚII SOFTWARE UTILIZATE LA NIVELUL PRIMĂRIEI	DOMENIU
eCub	Sistem integrat de gestiune financiar contabilă.
Impotax	Impozite și taxe.
GeCon	Gestionare contracte.
AgroRegis	Registru agricole.
Acon	Sistem de achiziții.
Document Manager	Sistem management documente.

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Personalul Primăriei apreciază resursa materială cea mai utilizată a instituției (calculatoarele desktop) ca fiind Vechi (6-10 ani vechime) sau Foarte vechi (peste 10 ani). Nu mai puțin de 55% dintre respondenți au

indicat calculatoare desktop ca fiind uzate și fiind nevoie de achiziția unor echipament hardware nou. Resursele materiale de care respondenții sunt cel mai mulțumiți și le consideră noi sunt Multifuncționalele copiere/imprimare și Imprimantele. În privința resursei software, aceasta este consideră Relativ nouă sau Nouă de 56% dintre respondenți.

FIGURĂ 162 EVALUAREA RESURSEI MATERIALE ÎN FUNCȚIE DE VECHIME

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

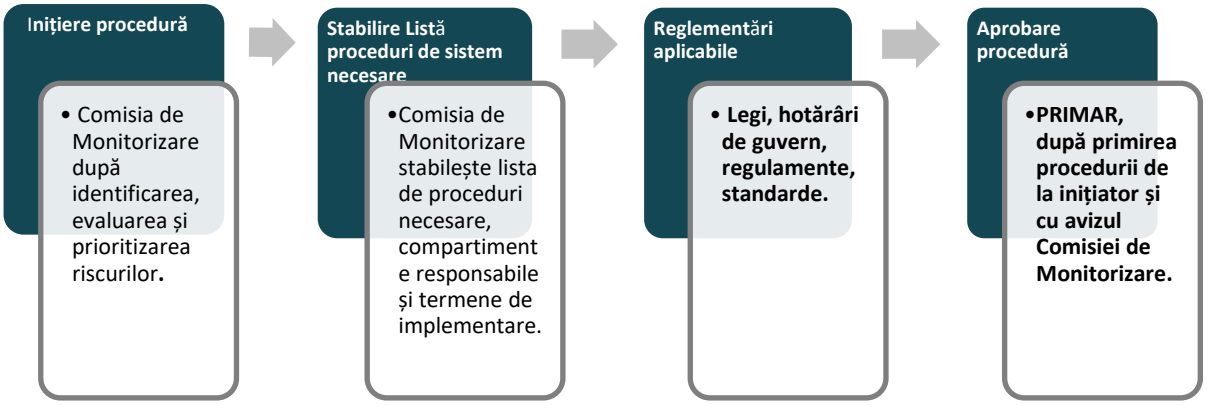
3.9.6. PROCEDURI DE LUCRU LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Procedurile și sistemele de lucru susțin eficiența activității autorității publice, ajută la realizarea obiectivelor propuse și sunt un element cheie în îmbunătățirea serviciilor publice oferite. Procedurile sunt critice în formalizarea și stabilirea parametrilor de lucru din interiorul instituției. La nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara sunt implementate două tipuri de proceduri: (1) proceduri de sistem și (2) proceduri operaționale.

Procedurile de sistem susțin instituția în (1) identificarea, evaluarea și prioritizarea riscurilor ce pot influența realizarea obiectivelor generale și funcționarea în ansamblu a instituției, iar procedurile operaționale (2) oferă un cadru formal de implementare a activităților cu caracter repetitiv pentru o mai bună gestionare a acestora. Figura 22 descrie procedura de sistem de la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara, iar Figura 23 procesul de adoptare al unei proceduri operaționale.

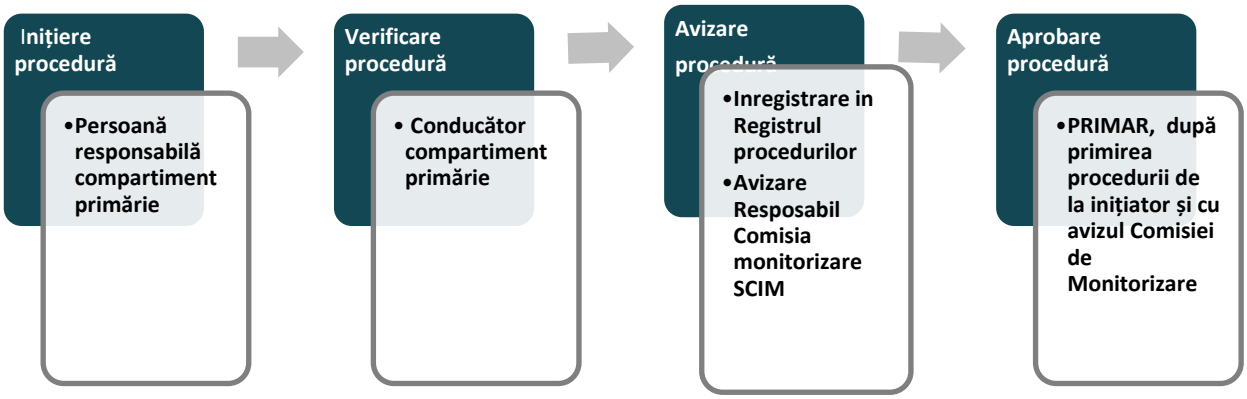
Procedurile de sistem sunt inițiate de către Comisia de Monitorizare ce are inclusiv rolul de a stabili lista de proceduri necesare în urma analizei riscurilor ce pot afecta funcționarea instituției, compartimentele responsabile pentru implementarea procedurii și termenele de implementare. Avizarea procedurilor este în responsabilitatea Comisiei de Monitorizare, după îndeplinirea tuturor pașilor procedurali, iar aprobarea acesteia este efectuată de către Primar.

FIGURĂ 163 PROCEDURA DE SISTEM LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Procedurile operaționale pot fi inițiate de către conducătorul unui departament din Primărie pentru a reglementa activități sau procese repetitive, în vederea eficientizării și standardizării procedurii de lucru și limitarea oricărui risc ce poate împiedica îndeplinirea obiectivelor propuse. Conducătorul compartimentului stabilește Lista procedurilor operaționale necesare și și desemnează persoana responsabilă pentru îndeplinirea acestora și termenul de implementare. Toate procedurile operaționale trebuie să respecte standardul PS-00 elaborat la nivelul instituției. Avizarea procedurii este efectuată de către Comisia de Monitorizare, iar aprobarea acesteia de către Primar.

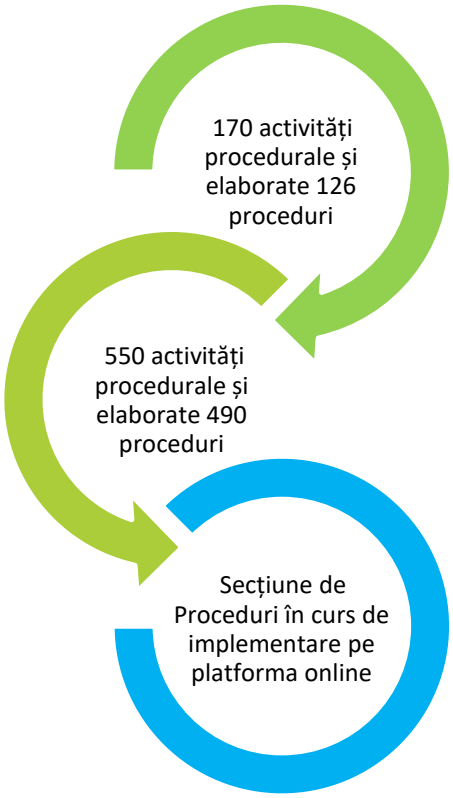
FIGURĂ 164 PROCEDURA OPERAȚIONALĂ LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

La nivelul primăriei este alcătuită o Comisie de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică pentru dezvoltarea și aplicarea sistemului intern de control, proceduri și de implementare a standardelor de management. Această abordare permite personalului administrativ un control cât mai eficient asupra funcționării instituției. La nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara au fost identificate 170 de activități procedurale și implementate 126 proceduri operaționale.

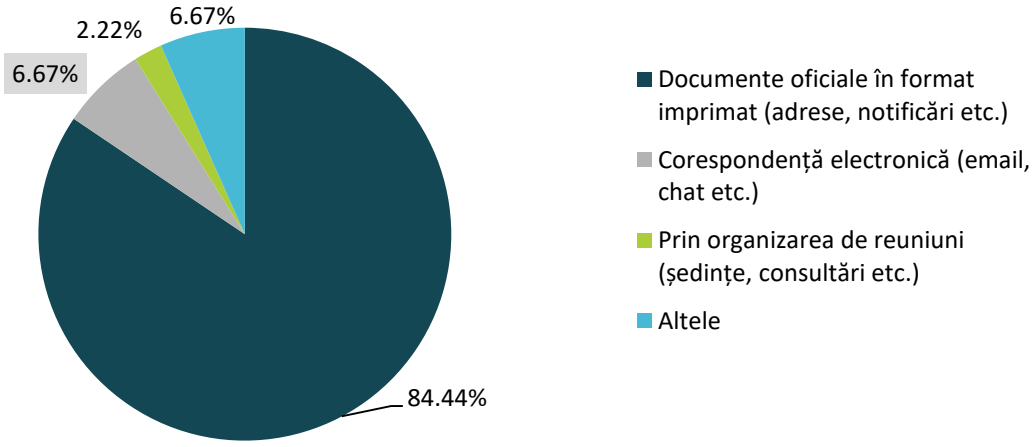
La nivelul entităților aflate în subordinea Primăriei, au fost identificate 550 activități procedurale și elaborate 490 de proceduri. Conform informațiilor furnizate de personalul Primăriei, procedurile adoptate reglementează majoritatea activităților interne și urmează un cadru bine reglementat la nivel intern. De asemenea, este în curs de implementare o secțiune privind procedurile de la nivelul instituției pe platforma online a instituției.

FIGURĂ 165 SISTEM PROCEDURI LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

FIGURĂ 166 MODALITĂȚI DE COMUNICARE ÎNTRE COMPARTIMENTELE DIN CADRUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

Procesul de comunicare la nivel intern în cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara se desfășoară preponderent prin utilizarea de documente oficiale în format imprimat (85%), urmat de folosirea corespondenței electronice (7%) și altele (7%, ex. telefon sau comunicare directă). Primăria poate dispune de soluții electronice pentru facilitarea comunicării și schimbului de documente între compartimente pentru optimizarea procedurilor de lucru. Tabelul 9 indică soluțiile personalului din Primăria Municipiului Sighișoara pentru optimizarea procesului de comunicare intern.

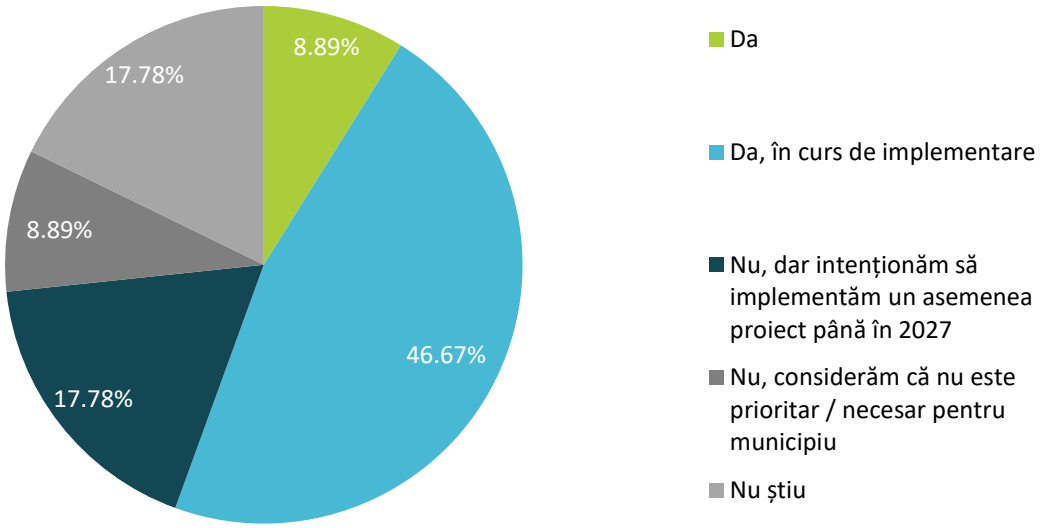
TABEL 76 SOLUȚII PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA PROCESULUI DE COMUNICARE ÎN CADRUL PRIMĂRIEI

SOLUȚII PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA PROCESULUI DE COMUNICARE ÎN CADRUL PRIMĂRIEI
1. Modalități de comunicare unitare, care să țină cont de nevoile de eficiență, predictibilitate și securizare a informațiilor. Fiecare angajat trebuie să dispună de o adresă de e-mail proprie, alocată domeniului de internet al instituției, iar comunicarea prin mijloace externe (adrese de e-mail persoanele) trebuie să fie eliminată.
2. Eficientizarea procesului de comunicare interdepartamental prin simplificarea procedurilor (Notă de serviciu versus opțiunea de comunicare tip e-mail atunci când situația o permite).
3. Informarea fiecărui angajat privind circuitul documentelor. Optimizarea circuitului documentelor.
4. Reducerea birocrației și simplificarea procesului de comunicare între departamente și chiar în interiorul departamentelor.

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

Chestionarul dedicat personalului Primăriei Municipiului Sighișoara a inclus o întrebare privind existența și eventualul grad de utilizare a unei arhive digitale a documentelor. 9% dintre respondenți au declarat că Primăria dispune de o arhivă digitală, 46.7% au declarat că o astfel de arhivă este în curs de implementare, iar 17.8% au declarat că un astfel de proiect va fi implementat în următoarea perioadă de programare. 9% dintre respondenți au considerat că o astfel de arhivă nu este prioritară.

FIGURĂ 167 RĂSPUNSURILE FURNIZATE DE PERSONALUL PRIMĂRIEI LA ÎNTREBAREA ”DISPUNEȚI DE O ARHIVĂ DIGITALĂ A DOCUMENTELOR DIN CADRUL PRIMĂRIEI?”

Sursa: Rezultate chestionar aplicat la nivelul personalul instituției Primăriei Municipiului Sighișoara

3.9.7. INTERACȚIUNEA DINTRE AUTORITATEA PUBLICĂ LOCALĂ ȘI CETĂȚEANUL

Primăria este autoritatea locală cu care cetățenii interacționează cel mai frecvent. Evaluarea calității acestei interacțiuni depinde în mare măsură de gradul de satisfacție al cetățenilor față de serviciile publice oferite, iar procesele de guvernare electronică, transparență, participare civică activă sau consultare publică sunt factori cheie în livrarea eficientă a acestora. Menținerea unui grad ridicat de încredere între cei doi actori reprezintă fundamentul unei bune guvernări la nivel local, iar calitatea serviciilor publice reprezintă un indicator cheie în evaluarea acesteia.

Datele preliminare indică Sighișoara ca unul din municipiile din România cu cel mai ridicat grad de satisfacție generală a cetățenilor[257]. 92% dintre cetățenii care au răspuns evaluării unui barometru privind calitatea vieții în orașele din România s-au declarat mulțumiți de viața urbană din Sighișoara, față de o medie națională de 80% din populația din mediul urban care este mulțumită de orașul în care trăiește. Mai mult, Sighișoara este municipiul non-reședință de județ, parte a analizei, cu cel mai ridicat nivel de apreciere.

Primăria Municipiului Sighișoara a inițiat în ultimii ani un proces de modernizare a serviciilor publice oferite, în special prin implementarea unor soluții digitale care pot asigura un acces calitativ și reducerea birocrației. În perioada 2018-2020, instituția a implementat un proiectul eCetatean@Sighisoara2021 dedicat consolidării capacității administrative pentru furnizarea de servicii publice de calitate ce a inclus:

- Crearea unui portal de servicii electronice pentru cetățeni;
- Crearea unui sistem intern electronic de gestionare a documentelor;
- Inițierea procesului de bugetare participativă;
- Actualizarea paginii oficiale a municipalității;
- Dezvoltarea unei arhive digitale.

Tabelul de mai jos indică principalele servicii electronice oferite de Primăria Municipiului Sighișoara în relația cu cetățenii. Acest proces de modernizare a serviciilor electronice este cu atât mai important cu cât România este țara din Uniunea Europeană cu cea mai slabă interacțiune dintre cetățean și autoritățile publice în privința informării de pe paginile oficiale ale celor din urmă. În România, doar 10% dintre cetățeni au declarat că au obținut informații de pe paginile oficiale ale autorităților publice, comparativ cu o medie la nivelul Uniunii Europene de 47%. Disponibilitatea serviciilor publice electronice și accesului la informații variază astfel considerabil la nivel european[258].

TABEL 77 SERVICII PUBLICE ELECTRONICE OFERITE DE PRIMĂRIA MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

NR. CRT	DENUMIRE	DESCRIERE	LINK
1	ePrim	Aplicație electronică ce permite căutarea și verificarea de documente.	https://primariasighisoara.ro/portal/mures/sighisoara/portal.nsf/pagini/eprim-00000D66
2	ePortal	Aplicație electronică ce permite depunerea de petiții sau adeverințe. Aplicația permite verificarea stadiului unei solicitări pe baza codului de acces primit pe adresa de e-mail furnizată la depunerea acesteia.	https://servicii.ghiseulonline.ro/dm_depuneri_online/forms.nsf?Open&c=E6E251D37B3D271E4225784E002A2614
3	eCetatean	Platformă online ce permite gestionarea majorității serviciilor de la nivel local. Platforma oferă ca posibilități: 1. Plata taxelor și impozitelor; 2. Eliberarea certificatelor de atestare fiscală; 3. Consultarea documentelor emise de organul fiscal; 4. Depunerea declarațiilor de impunere pentru clădiri, terenuri, mijloace de transport etc; 5. Eliberarea și plata autorizațiilor. Pentru a avea acces la totalitatea serviciilor oferite, utilizatorul trebuie să completeze o cerere care apoi	https://ecetatean.sighisoara.org.ro/public/aplicatii

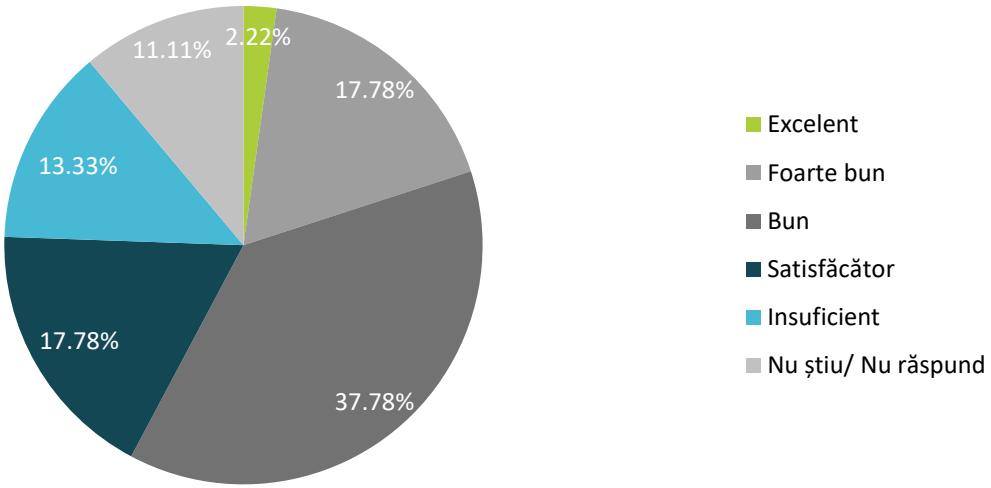
[257] Conform datelor Barometrului Urban, Calitatea Vieții în Orașele din România, publicat în Octombrie 2020 de Banca Mondială și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, document disponibil la adresa https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2020/10/Barometru-Urban_Politica-Urbana-a-Romaniei-1.pdf

[258] Conform datelor EUROSTAT, publicate în Martie 2021, disponibile la adresa https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20210306-1

NR. CRT	DENUMIRE	DESCRIERE	LINK
		trebuie transmisă electronic împreună cu copia cărții de identitate.	
4	Implicat. Bugetare participativă	Primăria Municipiului Sighișoara implementează începând cu anul fiscal 2022 proiecte de bugetare participativă pe baza ideilor transmise de cetățeni. Data limită a transmiterii proiectelor este 01.03.2021	https://implicat.sighisoara.org.ro/
5	iReport	Aplicație online ce permite transmiterea de petiții și sesizării municipalității privind problemele de interes de la nivel local.	

Sursa: Prelucrare proprie pe bază datelor publice de pe website-ul Primăriei Municipiului Sighișoara

FIGURĂ 168 EVALUAREA PERSONALULUI PRIMĂRIEI PRIVIND PROCESUL DE COMUNICARE DINTRE INSTITUȚIE ȘI CETĂȚENII MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Sursa: Rezultat chestionar aplicat la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara

La nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara, 37.8% dintre respondenți au evaluat procesul de comunicare dintre instituție și cetățeni ca Bun, 17.8% îl consideră Foarte bun și doar 2.2% Excelent. 17.8% consideră această este numai Satisfăcător și 11.1% îl percep ca Nesatisfăcător. 11.1% nu au știut să răspundă.

Procesul de comunicare dintre cetățean și autoritatea publică locală trebuie evaluat și o strategie instituțională trebuie asumată pentru a putea îmbunătăți calitatea acestuia. Chestionarul dedicat personalului instituției a inclus o întrebare deschisă privind îmbunătățirile ce ar trebui operate pentru a spori gradul de încredere dintre cele două entități și pentru a facilita comunicarea dintre acestea. Răspunsurile au relevat nu doar modificări de ordin sistemic, la nivelul de proceduri instituționale sau soluții adoptate de Primărie, ci și privind procesul în sine, a nevoilor de îmbunătățire a competențelor de comunicare din interiorul instituției. Cele mai frecvente răspunsuri au inclus:

- Îmbunătățirea competențelor de comunicare din interiorul instituției;
- Îmbunătățirea comunicării instituționale (inclusiv prin utilizarea extinsă a canalelor oficiale – pagina web sau pagina oficială de Facebook) pentru a facilita relaționarea dintre cetățean și autoritatea publică locală;
- Reducerea timpului de soluționare a cererilor și petițiilor adresate de cetățeni (inclusiv prin oferirea de timpi intermediari pentru verificarea stadiului cererii acolo unde rezolvarea problemei adresate necesită o durată extinsă);
- Crearea unui cadru care să îmbunătățească participarea publică a cetățenilor.

3.9.8. PROCESUL DE TRANSPARENȚĂ LA NIVELUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

România are o legislație consolidată în privința transparenței la nivelul autorităților publice și accesului la informații de interes public. Strategia Națională Anticorupție 2016-2020 impune măsuri adiționale de transparență și evaluează implementarea lor de către autoritățile publice.

Cele mai importante prevederi legale includ:

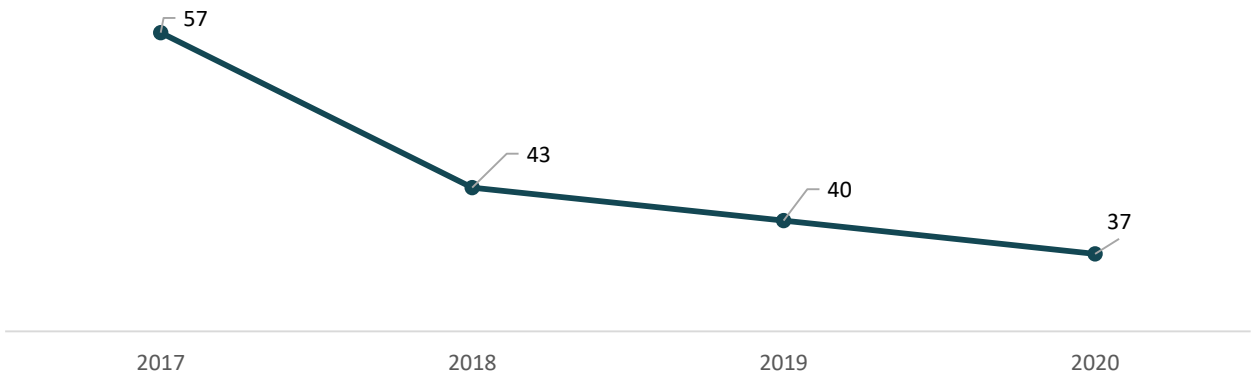
- Legea nr. 52 din 21 ianuarie 2003 privind transparența decizională în administrația publică;
- Legea nr.544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public;
- Legea nr. 109 din 25 aprilie 2007 privind reutilizarea informațiilor din instituțiile publice.

De asemenea, pentru facilitarea publicării de date publice deschise, au fost publicate o serie de recomandări pentru autoritățile publice:

- Ghid de publicare a datelor deschise, Aprilie 2015, elaborat de Cancelariei Prim-Ministrului în parteneriat cu membri ai Coaliției pentru Date Deschise;
- Metodologia pentru publicarea datelor deschise, Iulie 2018, document elaborat de Secretariatul General al Guvernului

În perioada 2017-2020, municipalitatea a primit un număr de 177 cereri de informații de interes public în virtutea Legii 544/2001. Cele mai multe au fost primite în anul 2017, urmând apoi un trend descendent, cu 43 solicitări în 2018, 40 în 2019 și 37 solicitări în 2020. La nivelul municipalității există un registru care cuprinde date privind solicitări primite de instituție, însă nu există o bază de date publică care să identifice și să structureze toate aceste informații pentru a facilita accesul cetățenilor la acestea. Responsabilul privind Legea 544/2001 și responsabilul privind Legea 52/2003 au participat la cursuri de formare privind cele două reglementări legale aflate în vigoare.

FIGURĂ 169 SOLICITĂRI DE INFORMAȚII PUBLICE AFERENTE LEGII 544/2001 PRIMITE DE PRIMĂRIE

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Conform informațiilor incluse în rapoartele periodice anuale privind implementarea Legii 544/2001, numărul de reclamații administrative primite în perioada 2017-2019 a fost redus. O reclamație administrativă la adresa instituției a fost primită în anul 2019, două reclamații administrative în 2018 și două reclamații administrative în 2017. În anul 2019 a existat și o plângere în instanță la adresa instituției în baza Legii 544/2001. Majoritatea cererilor primite de instituție sunt în format electronic, iar un număr limitat de cereri sunt în scris: șase în 2017, opt în 2018 și opt în 2019.

Datele publice prezente pe pagina oficială a Primăriei Municipiului Sighișoara conțin informații necesare unei administrații transparente, însă formatul acestora este unul modest. Majoritatea datelor publicate de municipalitate sunt în format ce nu permite editarea sau reutilizarea lor într-o manieră facilă.

Municipalitatea publică majoritar date în format tip Portable Document Format (PDF) sau imagini scanate. Municipalitatea nu transmite date deschise către portalul național de date deschise data.gov.ro.

Publicarea datelor într-un format deschis facilitează schimbul de informații între autoritățile publice, dar și în interiorul aceleași autorități, ajută la reducerea cheltuielilor și birocrației și limitează riscul apariției de erori.

TABEL 78 EXEMPLE DE DATE PUBLICE PREZENTATE DE PRIMĂRIA MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

NR. CRT	INFORMAȚIE PUBLICĂ	FORMAT PUBLICARE
1	Informații publice privind bugetul local în perioada 2011-2020	Format tip .PDF, non-editabil, ce nu permite utilizarea lor automată.
2	Informații publice privind implementarea Legii 544/2001 la nivel local în perioada 2017-2019	Format tip .PDF, non-editabil, ce nu permite utilizarea lor automată.
3	Plan anual al achizițiilor publice 2019-2020	Format tip .PDF, non-editabil, ce nu permite utilizarea lor automată.

Sursa: Date furnizate de Primăria Municipiului Sighișoara

Dezbaterile publice organizate de municipalitate sunt reduse atât ca număr, cât și ca participare a cetățenilor. În perioada 2017-2020 au fost organizate 61 de dezbateri publice privind proiectele de acte normative la nivel local cu o participare medie redusă de numai 10 persoane. Consultările publice au vizat aprobarea bugetului local, aprobarea sau modificarea tarifelor și taxelor la nivel local, proceduri de licitații publice, regulamente la nivel municipal sau concesiuni de imobile. Se remarcă o scădere a numărului dezbaterilor publice în 2019 și, în special, în 2020, ca urmare a pandemiei de COVID-19. La nivelul municipalității nu au fost întreprinse în anul 2020 acțiuni de modificare a formatului dezbaterilor publice sau organizarea acestora în mediul online pentru a asigura atât o creștere a numărului acestora, dar și a numărului de participanți.

3.9.9. CONCLUZII

Primăria Municipiului Sighișoara necesită o nouă strategie de atragere a investițiilor la nivel local și îmbunătățire a sănătății financiare a municipiului într-un regiune cu o competiție semnificativă. Veniturile la nivel local sunt modeste și, aproape exclusiv, sunt folosite pentru cheltuielile operaționale ale municipalității, iar deficitul bugetar anual este unul ridicat. Resursele alocate investițiilor de capital, ce pot genera venituri adiționale pe termen mediu și lung, în condițiile unei prioritizări și analize cost-beneficiu adecvate, sunt limitate. Ajustarea cheltuielilor operaționale, cuplată cu o capacitate sporită de a atrage resurse financiare extra bugetare, în special fonduri europene nerambursabile, poate crește marja operațională și îmbunătăți semnificativ sustenabilitatea financiară a municipalității.

Capacitatea Primăriei Municipiului Sighișoara de a atrage fonduri europene nerambursabile trebuie consolidată, iar municipalitatea trebuie să prioritizeze utilizarea de fonduri europene pentru investițiile de capital. Noile programe financiare europene, Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 și Planul Național de Redresare și Reziliență, vin cu obiective strategice diferite și necesită noi abordări la nivel local. Cele două programe reprezintă însă și o oportunitate importantă pentru generarea de noi resurse și îmbunătățirea potențialului de investiții la nivel local, în special dacă Sighișoara va putea prioritiza și atrage investiții privind tranziția verde sau procesele de digitalizare. Municipiul este și una dintre puținele autoritățile publice locale care a derulat un program de simplificare administrativă și îmbunătățire a serviciilor publice în cadrul CMF 2014-2020.

Resursa umană joacă rolul cheie în îmbunătățirea perspectivelor financiare și livrarea de servicii publice de calitate. Este nevoie de o ajustare a organigramei municipalității, mai ales după reorganizarea Direcției de Asistență Socială și corelarea acesteia cu nevoile de la nivelul instituției. Numărul ridicat de posturi vacante pot altera capacitatea anumitor departamente din cadrul Primăriei de a livra servicii publice de calitate

ridicată. Mai mult, este nevoie de o îmbunătățire a planului anual de formare, corelarea sa cu nevoile raportate de personalul instituției și optimizarea acestuia.

Primăria Municipiului Sighișoara este și una dintre autoritățile publice de care cetățenii sunt mai degrabă mulțumiți în privința serviciilor publice oferite și dezvoltării urbane. Este nevoie de consolidarea și îmbunătățirea serviciilor publice, în special prin accelerarea procesului de digitalizare și creșterea rolului cetățenilor în procesul de decizie la nivel local, sporirea transparenței și îmbunătățirea procesului de publicare a datelor publice. De asemenea, regândirea funcției de servicii publice în jurul noii paradigme digitale și de adaptare a documentelor strategice, respectiv îmbunătățirea capacităților IT&C ale personalului primăriei.

3.9.10. ANALIZA S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Resursa umană cu roluri și responsabilități bine conturate, grad profesional ridicat, mobilitate redusă în ultimii 2 ani.	Nevoia de ajustare a organigramei instituției, în special după reorganizarea Direcției de Asistență Socială în 2018. Număr ridicat de posturi vacante la nivelul instituției. Numărul de cursuri de formare la nivelul personalului instituției este în scădere accentuată, planul de formare relevă diferențe semnificative între planul aprobat și cel executat la finalul anului. În anul 2020, nu au existat cursuri de formare sau buget anual dedicat. Ajustarea politicii de formare și corelarea sa cu nevoile raportate de personalul instituției.
Creșterea veniturilor municipalității în ultimii 3 ani. Ușoară creștere a veniturilor raportat la cheltuieli.	Planificare bugetară sub optimală, în special prin supraestimarea veniturilor de la nivel central și veniturilor pentru susținerea investițiilor de capital, fie prin subvenții de capital, fie prin absorbția de fonduri europene. Utilizarea a numeroase rectificări bugetare în timpul anului fiscal. Dependență a municipalității de fluxurile financiare de la nivel central, inclusiv a sumelor pentru echilibrarea bugetelor locale. Venituri proprii limitate și capacitate limitată de atragere a resurselor financiare adiționale. Balanța financiară negativă la sfârșitul fiecărui an fiscal din perioada 2018-2020. Deficit între 12-18% din totalul veniturilor.
Creșterea resurselor financiare dedicate investițiilor de capital în anul fiscal 2020, atât resurse proprii, cât și fonduri externe nerambursabile.	Alocare modestă de resurse financiare către investițiile de capital. Capacitate limitată de atragere a fondurilor externe nerambursabile, număr redus de proiecte cu finanțare europeană implementate sau în contractare.
Nivel scăzut de îndatorare al municipalității, costuri reduse cu împrumuturile raportat la venituri.	Alocarea semnificativă de resurse financiare pentru secțiunea de funcționare a primăriei, ce utilizează integral veniturile proprii ale municipalității, în detrimentul secțiunii de dezvoltare.
Proceduri de lucru bine reglementate la nivelul municipalității.	Lipsa unor sisteme digitale de lucru la nivelul primăriei privind procesele interne de comunicare. Utilizarea preponderentă a adreselor oficiale și documentelor în format imprimat (pe hârtie) inclusiv în comunicarea între departamente.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Dezvoltarea unui număr semnificativ de servicii digitale în ultimii 3 ani. Implementare program ecetatean@Sighisoara2021. O politică bine reglementată privind transparența și publicarea de date publice și existența a numeroase modalități de interacțiune între personalul primăriei și cetățeni, societate civilă și mediul de afaceri.	Capacitate redusă a instituției de a publica date publice în format deschis. Publicarea de date în format non-machine readable, ce nu pot fi preluate automat, tip .scan sau .pdf scanat. Implicare redusă a cetățenilor în politicile publice locale, număr redus de consultări publice și evenimente publice, utilizare limitată a aplicațiilor digitale sau instrumentelor de social media pentru promovarea acestora.
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
Creșterea veniturilor ca urmare a unei absorbții sporite determinată de alocările crescute aferente Cadrului Financiar Multianual 2021-2027, respectiv prin intermediul Planului Național de Redresare și Reziliență cu proiecte eligibile până în anul 2026. Creșterea veniturilor alocate pentru obiectivele majore de investiții ca urmare a derulării unor programe naționale de investiții în perioada următoare (continuarea Programului Național de Dezvoltare Locală) sau creșterii subvențiilor de capital de la nivel central Creșterea veniturilor ca urmare a deciziilor guvernului central de a aloca resurse adiționale la nivel local pentru combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 (alocări în creștere din cotele defalcate de impozit pe venit, subvenții sau cotele din taxa pe valoare adăugată). Creșterea veniturilor locale ca urmare a revenirii economice și redeschiderii treptate a granițelor ce va permite revenirea fluxului de turiști (cu impact pozitiv asupra HORECA).	Efectul pandemiei de COVID-19 pe termen mediu și lung ce se poate traduce prin scăderea alocărilor de resurse financiare de la nivel central, în special în privința sumelor pentru echilibrarea bugetelor locale sau subvențiilor de capital. Limitarea capacității de a crește veniturile proprii ale municipalității dinspre populație și agenți economici ca urmare a efectelor pandemiei de COVID-19.
Pregătirea unui plan de investiții multianual pentru a putea beneficia încă din start de alocările financiare parte a Cadrului Financiar Multianual 2021-2027 și Planului Național de Redresare și Reziliență cu proiecte eligibile până în anul 2026. Prioritizarea de proiecte în domeniul transformării digitale, tranziției verde, coeziunii sociale sau educației și competențelor.	Modificările de priorități de finanțare de la nivelul UE, atât parte a Cadrului Financiar Multianual 2021-2027, cât și Planului Național de Redresare și Reziliență, ce necesită o abordare diferită față de perioadele anterioare și poate influența capacitatea de absorbție a fondurilor de către municipalitate. Lansarea întârziată a Programelor Operaționale aferente CMF 2021-2027 ce poate genera întârzieri semnificative în contractarea, implementarea și rambursarea fondurilor destinate proiectelor FEN.
Creșterea investițiilor în Regiunea Centru odată cu finalizarea lucrărilor la rețeaua rutieră de autostrăzi (A3, A10 A13) și îmbunătățirea rețelei de cale ferată. Creșterea numărului de pasageri și traficului de mărfuri ca urmare a finalizării rețelei de autostrăzi și a infrastructurii e cale ferată.	Scăderea veniturilor din Turism ca efect al pandemiei COVID-19 cu provocări pe orizontală (impact negativ substanțial asupra sectorului HORECA, venituri limitate dinspre agenții economici, nevoia de programe de suport la nivel local prin scăderea sau anularea unor taxe și servicii locale).

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Accesul la programe externe de formare, cursuri profesionale și pregătire continuă pentru angajații Primăriei Municipiului Sighișoara, desfășurate de autoritățile publice centrale, instituții europene sau cursuri de formare ale operatorilor acreditați.	Concurență semnificativă din partea altor municipii pentru investiții la nivel regional. Migrație extinsă și lipsa de infrastructură pentru a genera un pol de dezvoltare urbană și de creștere a veniturilor la nivel local.
Posibilitatea de a beneficia de soluții inovative pentru publicarea datelor deschise și îmbunătățirea transparenței, fie prin crearea de parteneriate cu parteneri externi, fie prin extinderea cooperării și preluării de bune practice parte a angajamentelor asumate de România prin participarea la Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă.	Nevoia de alocare a unor resurse substanțiale din bugetul local pe termen mediu și lung pentru a limită efectele pandemiei de COVID-19, în domeniile Sănătate, Asistență Socială sau dezvoltarea de programe de suport pentru agenții economici. Scăderea puterii de cumpărare ce poate genera o scădere a veniturilor municipalității.
Creșterea gradului de digitalizare a administrației publice locale prin adaptarea de soluții generate de inițiativele naționale, europene sau internaționale. Accesarea programelor de digitalizare ce vor fi disponibile ca parte a Planului Național de Redresare și Reziliență.	
Colaborarea cu autoritățile publice locale, din România și de la nivelul Uniunii Europene, pentru schimbul de bune practici și crearea unei rețele de suport reciproc.	

3.10. ANALIZĂ S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
PROFIL SPAȚIAL	
Nucleului istoric al municipiului Sighișoara, conturat în jurul Cetății Sighișoara, reprezentând o continuitate a locuirii în acest areal, conferă caracter de autenticitate municipiului, fiind elementul simbol al acestuia	Dezvoltarea extensivă și fragmentată a municipiului în zonele periferice și formarea a numeroase trupuri izolate în teritoriu pune o presiune suplimentară pe infrastructura rutieră și pe infrastructura de servicii și utilități publice a municipiului.
Din punct de vedere al gradului de dotare a locuințelor cu instalații tehnico-edilitare și cu dependințe, municipiul Sighișoara se situează foarte bine	Nu există date centralizate privind starea în care se regăsesc construcțiile aparținând fondului locativ de stat și locuințele ANL
Existența unor proiecte etapizate de construire de locuințe colective ANL	Existența unui număr semnificativ de cereri nesoluționate de solicitare de locuințe pentru tineri, realizate din fonduri ANL și locuințe aparținând fondului locativ de stat
	Densitatea scăzută a locuirii (cca 27 locuitori/ha) conduce la investiții semnificative în dezvoltarea infrastructurii tehnice, aceste investiții nefiind eficiente în toate arealele urbane
	Existența unor zone rezidențiale periferice aflate în afara razelor de deservire a unităților școlare
	Existența unor extinse ansambluri de locuințe colectivă care necesită lucrări prioritare de regenerare urbană: Cartier Bărăgan, Cartier Plopilor, Cartier Andrei Șaguna (Vatican), Cartier Zaharia Boiu (Strada Florilor – Strada Nouă)
	Lipsa spațiilor verzi de tip parcuri, conform definiției Legii spațiilor verzi: suprafață minimă 1 ha.
	Amenajarea neadecvată a spațiilor verzi de protecție a versanților – cu precădere Dealul Cetății.
	Spații verzi de protecție a cursurilor de apă, neamenajate peisagistic în lungul cursurilor de apă: râul Târnava Mare, pârâul Șaeș, pârâul Câinelui.
	Lipsa perdelelor de protecție din lungul infrastructurii feroviare și infrastructurii rutiere majore.
MOBILITATE URBANĂ ȘI CONECTIVITATE	
Municipiul este bine conectat în teritoriu prin intermediul drumurilor naționale DN13 (E60) și DN14 și de drumul județean DJ106.	Municipiul Sighișoara nu dispune de un Plan de Mobilitate Urbană.
Municipiul dispune de un sistem de semaforizare de tip „undă verde” pe traseul DN13 din interiorul municipiului.	Insuficiente date despre fluxurile auto. Fundamentarea intervențiilor asupra tramei stradale, optimizare și fluidizare trafic este dificilă.
Există un regulament de gestiune a parcărilor publice și de reședință din municipiu.	Numai 70% din km de străzi din municipiu sunt modernizați (2019).
Municipiul dispune de o rețea de transport public local (care a crescut cu 147% în perioada 2007-2019.), ce asigură inclusiv curse pentru elevi.	Traficul greu este concentrat pe traseul DN13 din interiorul municipiului, traversând majoritatea cartierelor de locuințe, precum și zona centrală, rezultând în probleme de poluare (fonică și a aerului) și congestie.
În municipiu s-au amenajat 19 noi stații de transport public local.	Trecerile peste râul Târnava Mare sunt concentrate în zona centrală a municipiului, cartierele din est și vest nefiind deservite de astfel de infrastructură.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existența unor proiecte aflate în curs de implementare, de deviere a traficului din zona centrală (variantă ocolitoare Sighișoara, pod peste Târnava Mare)	La nivelul municipiului se evidențiază multiple situații de parcări neregulamentare pe trotuare sau pe prima bandă a carosabilului, precum și în zona Cetății.
	Flota transportului public local are o vechime de peste 10 ani, conturând un nivel de poluare ridicat.
	Calitatea trotuarelor din municipiu este una deficitară, acestea fiind fie subdimensionate, fie în stare de degradare.
	Lipsa infrastructurii specifice destinate transportului velo, amenajate în conformitate cu standardele în vigoare.
	Lipsa amenajărilor specifice menite să asigure accesibilitatea persoanelor cu mobilitate redusă.
PROFIL ECONOMIC	
Existența unei tradiții industriale ce poate fi valorificată în continuare (textilă, ceramică, prelucrarea metalului etc.)	PIB-ul local scăzut indică un nivel de dezvoltare scăzut
Existența unor resurse naturale pe teritoriul municipiului: pășuni, terenuri agricole și păduri, care pot fi valorificate în activități agricole	Inițiative restrânse din partea agenților economici de a elabora standarde ocupaționale pentru diverse ocupații care sunt în pericol să se piardă (ex. emailator)
Implicarea mediului de business în calificarea muncitorilor	Număr redus de companii și startup-uri tehnologice sau de IT&C
Creșterea numărului de startup-uri din industriile creative și culturale	Se lucrează încă în sistem lohn, iar nivelul salarial este scăzut
Concentrare sectorială în domeniul articolelor de îmbrăcăminte și textile, precum și construcții metalice	Pondere redusă a persoanelor ce constituie resursele de muncă, în activitățile economice locale
Sub-ramuri industriale cu productivitate peste media națională: produse lactate, fibre textile, hârtie și carton, producția de țesături	Ocupare informală mare, mai ales în agricultura de subzistență
Existența unei suprafețe de peste 450 ha terenuri agricole certificate ecologic	Existența unui număr redus de companii cu capital străin
	Mediul antreprenorial fragil – 92% sunt firme fără niciun angajat și microîntreprinderi
	Jumătate din companiile locale sunt într-o etapă incipientă de dezvoltare
	În municipiul Sighișoara structurile asociative agricole sunt insuficient dezvoltate
	Suprafață cultivată din totalul suprafeței agricole arabile este în scădere
PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC	
Dinamica raportului demografic între municipiul Sighișoara și comunele aflate în proximitate a crescut constant, de la 42% în 1992, la 47% în 2009, respectiv 55% în 2019.	Scădere demografică accentuată: municipiul Sighișoara înregistrează la 1 ianuarie 2020 o cotă de depopulare, prin raportare la anul 2000, de 3,6 ori mai mare decât media la nivel județean.
La nivelul municipiului Sighișoara se remarcă o ușoară tendință de creștere în volum pentru segmentul 0-9 ani.	La nivelul municipiului Sighișoara și a zonei periurbane, sporul demografic al ultimei decade rămâne negativ (-2,4%), în ciuda creșterii constante a raportului demografic din acest areal.
Raportul de dependență demografică înregistrat la nivelul municipiului Sighișoara (41,2%, în anul 2019) este mai mic decât cel înregistrat a nivel județean (48,4%), datorându-se cohortei 1968-1989.	Indicele de îmbătrânire a populației la nivelul municipiului Sighișoara este de 151% și este semnificativ mai ridicat decât valoarea înregistrată la nivelul județului Mureș, respectiv 113%

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
În ultimii 10 ani, soldul migrației temporare se menține pozitiv	Rata de înlocuire a populației în vârstă de muncă, a devenit, începând cu anul 2012, subunitară la nivelul municipiului Sighișoara (80% rată de înlocuire în 2019).
	Dublarea, în perioada 2000-2019, a coeficientul de presiune parentală
	Rata natalității (7.27‰), înregistrată la nivelul anului 2019, pentru municipiul Sighișoara este una dintre cele mai mici din urbanul românesc.
	Sporul natural are o evoluție descrescătoare în Municipiul Sighișoara (- 3.86‰, în anul 2019), acesta poziționându-se peste toate valorile de referință existente la nivel județean, regional și național (total și mediul urban).
	La nivelul municipiului Sighișoara, soldul migrației nete este unul negativ (minus 3,4‰), numărul plecărilor depășind numărul stabilirilor cu domiciliul în Sighișoara.
	Rata de emigrare a municipiului este situată peste mediile la nivel național, regional sau județean.
	15.22% din populație trăiește în zone dezavantajate din punct de vedere al locuirii.
	Identificarea a 8 zone urbane marginalizate în care locuiesc 8.12% din locuitorii municipiului.
PATRIMONIU, CULTURĂ, TURISM ȘI PETRECEREA TIMPULUI LIBER	
Existența unor resurse turistice naturale și antropice (cu precădere Cetatea Sighișoara) diverse ce favorizează practicarea unor numeroase tipologii de turism, conturându-se un produs turistic complex și diversificat în zona Târnavei Mari, dar și la nivelul întregii regiuni.	Cel mai practicat tip de turism în municipiul Sighișoara este cel de scurtă durată, fapt ce indică o performanță turistică scăzută în ceea ce privește ședereа vizitatorilor.
Tendința de sporire a fluxurilor turistice în municipiul Sighișoara, în perioada 2010-2019 atât numărul de sosiri, cât și numărul de înnoptări ale turiștilor cunoscând o tendință uriașă de creștere, cu respectiv 203,30% în cazul sosirilor și cu 235,98% în cazul înnoptărilor.	Caracter relativ sezonier al activităților turistice și insuficiența unor dotări și produse turistice integrate la nivel local / județean care să susțină turismul pe tot parcursul anului.
Tendința de creștere a duratei medii de ședere a turiștilor, aceasta a crescut cu 10,77% în 2019 față de 2010.	Prezența insuficientă sau insuficienta promovare a unor evenimente fanion, de interes regional, național sau internațional, dar și a istoriei și tradițiilor sighișorene
Existența unui substanțial fond construit cu valoare culturală complexă (arhitecturală, urbanistică, istorică și culturală) recunoscu la nivel internațional (Lista Patrimoniului Mondial) și la nivel național (Lista Monumentelor Istorice)	Sufocarea Cetății Sighișoara în timpul sezonului estival ca urmare a numărului mare de turiști care se concentrează în zona centrului istoric, cu precădere în interiorul cetății.
Existența unor inițiative publice de restaurare a patrimoniului construit din interiorul Centrului Istoric Sighișoara	Existența unui număr semnificativ de clădiri aflate în stare proastă sau foarte proastă (27%) în interiorul Centrul Istoric Sighișoara
Existența unui număr mare de asociații și fundații, organizații profesionale, reprezentanți din mediul privat și organizații publice active, implicate în dezvoltarea potențialului cultural și creativ al orașului și în realizarea de evenimente culturale.	Inexistența unei baze de date în care să fie identificate toate clădirile și imobilele aflate în patrimoniul municipiului Sighișoara
Aproape un sfert dintre întreprinderile din Sighișoara activează în domeniul cultural și creativ, ceea ce poate	Existența unui număr mare de imobile aflate în proprietate mixtă (municipiul Sighișoara și proprietari

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
spori într-un viitor apropiat dezvoltarea acestui sector și mai mult.	privați) ceea ce face dificilă realizarea de intervenții de reabilitare, restaurare sau modernizare a clădirilor, cu precădere în zona centrală
Existența mai multor zone naturale dar și antropice ideale pentru activități de educație ecologică și ecoturism.	Deficiențe majore ale infrastructurii culturale și sportive și necesitatea de modernizarea și dotarea clădirilor existente, precum și de realizarea unor dotări noi, inclusiv regenerarea / reînnoirea / renovarea unor spații noi.
	Lipsa unei strategii pe termen lung în domeniul cultural.
	Ofertă scăzută de resurse de agrement și petrecerea timpului liber (spații de promenadă, zone de agrement, parcuri etc.)
	Inexistența sau slaba dezvoltare a site-urilor și platformelor online aferente instituțiilor culturale
	Insuficiența unor dotări culturale pentru comunitate în cartierele din zonele periferice.
UTILITĂȚI PUBLICE	
Investiții în curs de derulare pentru reabilitarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare apă uzată	Cartierele Aurel Vlaicu (parțial), Șoromiclea, Rora, Venchi și localitatea aparținătoare Hetiur nu sunt conectate la sistemul centralizat de alimentare cu apă al municipiului Sighișoara
Implementarea proiectului de utilizare a energiei solare pentru producerea apei calde menajere la Grădinița nr. 6	Cartierele Aurel Vlaicu (parțial), Șoromiclea, Rora, Venchi și satul Hetiur și câteva străzi din Sighișoara nu sunt racordate la sistemul de canalizare și epurare apă uzată al municipiului
Existența pe teritoriul municipiului a conductelor (cca. 28 km) de transport gaze naturale, a 8 stații de reglare măsurare gaze naturale, facilitează alimentarea cu gaze naturale a municipiului	În municipiul Sighișoara o parte a rețelei de distribuție a apei potabile are o vechime foarte mare; aceasta este realizată din materiale cu grad mare de uzură fizică sau sunt neconforme normelor actuale (cca. 76,3%).
În perioada 2007 – 2021, s-au realizat lucrări de reabilitare a rețelei de distribuție gaze naturale	Apa potabilă distribuită populației din municipiu a înregistrat depășiri la câțiva indicatori analizați, iar fântânile din municipiu nu au apă bună de băut.
Se află în curs de implementare un proiect de extindere și modernizare a infrastructurii de iluminat public a municipiului	Captarea apei din râul Târnava Mare prezintă semne de uzură specifică perioadei îndelungate de funcționare, fiind necesare lucrări de reabilitare
Utilizarea surselor regenerabile de producere a energiei electrice (solare) în cadrul marilor întreprinderi și utilizatorilor casnici.	Izolarea termică necorespunzătoare a clădirilor publice și a locuințelor.
Existența unei rețele wireless cu acces gratuit în 26 de puncte din municipiul Sighișoara	Cca. 25 % din conductele rețelei de distribuție gaze naturale necesită lucrări de modernizare, reabilitare sau înlocuire.
	Utilizarea consumului de combustibil solid (lemne și cărbuni) pentru încălzire și prepararea apei calde menajere, combustibil cu grad ridicat de poluare a aerului.
	Pierderile de gaze naturale datorate uzurii conductelor sau a refulatoarelor reprezintă pericol de explozie și incendiu.
	Rețeaua electrică de distribuție este parțial uzată și nemodernizată
	Există gospodării neelectrificate în localitățile Rora, Venchi, Șoromiclea și pe străzile Aurel Vlaicu, Miron Neagu și Raiului din Sighișoara

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
	Valorificare slabă a surselor regenerabile de energie existente pe teritoriul municipiului Sighișoara: nu există proiecte de valorificare a potențialului eolian, a biomasei și a potențialului micro-hidroenergetic
	Lipsa serviciilor ce utilizează noua tehnologie 5G
În Municipiul Sighișoara există infrastructură importantă de management al deșeurilor, și anume: (1) Depozitul de deșeuri nepericuloase și (2) Instalația de sortare a deșeurilor.	Depozitul de deșeuri nepericuloase Sighișoara are numeroase probleme: (1) deșeuri depozitate pe celulele 1 și 2 care au atins de mult capacitatea de depozitare, (2) deșeurile depozitate nu sunt acoperite periodic cu strat de pământ, conform prevederilor în vigoare, (3) cantități mari de deșeuri depozitate provenite din localități aflate în afara județului Mureș și (4) numeroase incendii izbucnite în incinta depozitului în ultimii doi ani.
În Municipiul Sighișoara este implementat un sistem de colectare selectivă a deșeurilor	Instalația de sortare a deșeurilor este o stație de mici dimensiuni, cu o capacitate mică de sortare.
Există 8 operatori economici în Municipiul Sighișoara implicați în activități de gestionare și valorificare a deșeurilor.	Nu există instalație pentru digestia anaerobă a deșeurilor biodegradabile, pentru recuperarea biogazului și compostului;
	Cantitatea de deșeuri depozitată de către municipiul Sighișoara în cadrul depozitului de deșeuri este mică (circa 13 % în 2019, circa 19 % în primele 6 luni din 2020) în comparație cu cantitatea de deșeuri provenită de la alte UAT-uri sau cu cea provenită de la societăți comerciale (circa 36 % în 2019 și 45 % în primele 6 luni din 2020).
MEDIU ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE	
Pe Târnava Mare și afluenții acesteia există lucrări hidrotehnice ce reduc considerabil riscul la inundații.	Dealurile aflate la nord și sud de culoarul Târnavei Mari au versanți abrupți, fiind dificilă extinderea așezărilor umane sau a căilor de comunicații. Potențial mediu și probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren în lungul văilor dispuse nord-sud și în zonele deluroase cu înclinări medii și mari.
Circa 46 % din suprafața teritoriului administrativ (4.428,64 ha) este ocupată de păduri. Majoritatea pădurilor (82 %) se află în proprietate publică (a Municipiului Sighișoara sau a Statului Român).	Există zone cu eroziuni importante: pârâul Câinelui (zone strangulare albie) și pârâul Șaeș.
Pe teritoriul municipiului se găsesc două arii de protecție specială avifaunistică (circa 38 % din suprafață) și două situri de importanță comunitară (peste 40 % din suprafață).	Întreținerea necorespunzătoare a albiilor afluenților Târnavei Mari, acolo unde există lucrări hidrotehnice (pâraiele Dracului, Herțeș, Vâlcăndorf, Șaeș, Broșteanu, Cloașterf, Cetății) poate determina creșterea riscului la inundații. Peste 400 de gospodării și 33 de obiective economice sunt vulnerabile la riscul la inundații, de-a lungul Târnavei Mari și a altor 5 afluenți ai acesteia.
Rezervația naturală ”Stejarii seculari de la Breite” este considerată a fi cel mai mare, reprezentativ și bine conservat habitat de pășune împădurită cu goruni și stejari multiseculari din centrul și estul Europei.	Din cauza vitezei medii reduse (sub 3,5 m/s), potențialul de utilizare a energiei eoliene este redus.
În anul 2019, râul Târnava Mare (corpul de apă de suprafață, RORW4.1.96_B4 TÂRNAVA MARE, conf. Brădești - conf. Criș) a obținut calitatea bună la toți indicatorii analizați, iar la indicatorul elemente biologice, a obținut calitate maximă.	Câteva unități industriale din Municipiul Sighișoara au fost considerate, în anul 2019, principalele surse de emisii în atmosferă: S.C. CESIRO S.A., S.C. SICERAM S.A. și S.C. VES S.A.

Pentru anul 2021 Ocolul Silvic Sighișoara prognozează o regenerare a suprafeței forestiere de 20,21 ha, mai exact, 19,26 ha prin regenerare naturală și 0,95 ha prin regenerare artificială.	Drumul rutier european E60 și calea ferată Brașov - Teiuș generează zgomot stradal și vibrații de intensități ridicate, fiind afectate în special cartierele Gării, Viilor și Târnava II din apropierea căii ferate.
	Suprafața spațiilor verzi din municipiu este foarte mică, constantă în ultimii ani, de 57 ha, mai exact, 16,99 m^2/ locuitor, sub suprafața optimă de 26 m^2/ locuitor.
	Au fost implementate doar 4 măsuri din Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă elaborat în anul 2013.
CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	
Resursa umană cu roluri și responsabilități bine conturate, grad profesional ridicat, mobilitate redusă în ultimii 2 ani.	Nevoia de ajustare a organigramei instituției. Număr ridicat de posturi vacante la nivelul instituției.
Creșterea veniturilor municipalității în ultimii 3 ani. Ușoară creștere a veniturilor raportat la cheltuieli.	Numărul de cursuri de formare la nivelul personalului instituției este în scădere accentuată, planul de formare relevă diferențe semnificative între planul aprobat și cel executat la finalul anului. În anul 2020, nu au existat cursuri de formare sau buget anual dedicat.
Creșterea resurselor financiare dedicate investițiilor de capital în anul fiscal 2020, atât resurse proprii, cât și fonduri externe nerambursabile.	Planificare bugetară sub optimală și utilizarea a numeroase rectificări bugetare în timpul anului fiscal. Dependență a municipalității de fluxurile financiare de la nivel central. Venituri proprii limitate și capacitate limitată de atragere a resurselor financiare adiționale, inclusiv a fondurilor externe nerambursabile.
Nivel scăzut de îndatorare al municipalității, costuri reduse cu împrumuturile raportat la venituri.	Alocare modestă de resurse financiare către investițiile de capital.
Proceduri de lucru bine reglementate la nivelul municipalității.	Alocarea semnificativă de resurse financiare pentru secțiunea de funcționare a primăriei, ce utilizează integral veniturile proprii ale municipalității, în detrimentul secțiunii de dezvoltare.
Dezvoltarea unui număr semnificativ de servicii digitale în ultimii 3 ani. Implementare program ecetatean@Sighisoara2021.	Lipsa unor sisteme digitale de lucru la nivelul primăriei privind procesele interne de comunicare. Utilizarea preponderentă a adreselor oficiale și documentelor în format imprimat (pe hârtie) inclusiv în comunicarea între departamente.
O politică bine reglementată privind transparența și publicarea de date publice și existența a numeroase modalități de interacțiune între personalul primăriei și cetățeni, societate civilă și mediul de afaceri.	Capacitate redusă a instituției de a publica date publice în format deschis. Publicarea de date în format non-machine readable, ce nu pot fi preluate automat, tip .scan sau .pdf scanat.
	Implicare redusă a cetățenilor în politicile publice locale, număr redus de consultări publice și evenimente publice, utilizare limitată a aplicațiilor digitale sau instrumentelor de social media pentru promovarea acestora.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
PROFIL SPAȚIAL	
Existența unor fonduri guvernamentale sau europene pentru proiectele de regenerare urbană oferă posibilitatea implementării unui număr semnificativ de proiecte de regenerare a arealelor urbane identificate în cadrul strategiei	Nerealizarea de proiecte de regenerare urbană poate conduce la agravarea situației zonelor rezidențiale de locuințe colective
Posibilitatea amenajării de unor zone de recreere în lungul râului Târnava Mare în parteneriat cu UAT învecinate și beneficiind de sprijinul ABA Mureș	Realizarea de lucrări de exploatare agricolă intensivă a terenurilor agricole aflate în proprietate privată conduce la degradarea peisajului și pun în pericol patrimoniul arheologic existent în teritoriul extravilan

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
MOBILITATE URBANĂ ȘI CONECTIVITATE	
Conectarea la coridorul TEN-T Rin-Dunăre pe cale feroviară (rețeaua TEN-T Centrală) și rutieră (rețeaua TEN-T Globală).	Creșterea economică a României și a nivelului de trai face ca un număr din ce în ce mai mare de persoane să își permită achiziția unei mașini (noi sau la mâna a doua) aspect care pune în continuare presiune pe infrastructura de transport rutier a municipiului.
Acces facil la aeroporturile existente din vecinătate (Aeroportul Internațional Transilvania, Aeroportul Internațional Sibiu) și dezvoltarea noului aeroport Ghimbav din vecinătatea municipiului Brașov.	Cadru legal, Stas-urile și normativele pentru infrastructura dedicată mersului cu bicicleta existente la nivel național sunt învechite. Ghidul metodologic de reglementare a proiectării, execuției, utilizării și mentenanței lucrărilor de infrastructură pentru biciclete este în curs de avizare la MLPDA de peste 3 ani. Fără un cadru legal adecvat amenajarea pistelor de biciclete și a dotărilor aferente va fi mult îngreunată.
Existența traseelor de agrement ciclabile din zona Târnava Mare ce traversează municipiul.	
Existența unor programe de cercetare și schimb de experiență și bune practici precum URBACT / UIA (Urban Innovative post 2023) / Interreg Europe asigură finanțare și pentru proiecte de mobilitate urbană.	
Mobilitatea urbană rămâne o prioritate la nivelul UE și au asigurate deja resurse financiare considerabile prin FEDER pentru perioada 2023-2030. Acest aspect este întărit prin semnarea Acordului de la Paris și adoptarea „The Green Deal” care vizează neutralitatea din punct de vedere climatic al UE până în 2050.	
Proiectele propuse prin MPGT: drumul Trans Regio Ardeal, varianta de ocolire a municipiului Sighișoara, modernizare cale ferată pe tronsoanele Brașov – Sighișoara și Sighișoara – Coșlariu.	
PROFIL ECONOMIC	
Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea mediului de business și pentru inovare	Locurile de muncă formale se confruntă cu provocări ce țin de digitalizare și a unor noi modele de raporturi de muncă (click working sau munca online, crowd-sourcing sau externalizarea către public)
Finalizarea autostrăzii Unirii Târgu Mureș-Iași-Ungheni și finalizarea drumului ocolitor al municipiului Sighișoara, va contribui la stimularea dezvoltării economice a zonei și va crește gradul de atractivitate al municipiului pentru investitori	Efectele negative ale schimbărilor climatice care obligă, mai ales companiile din industria prelucrătoare să-și regândească în mod sustenabil business-urile
Orientările viitoare ale strategiilor de specializare inteligentă pentru sustenabilitate și creștere incluzivă care sunt strategii bazate pe inițiative locale ce vin ca răspuns la provocările de mediu, derivate ale strategiilor de specializare inteligentă elaborate la nivel regional, motivând și ghidând forțele antreprenoriale	Viteza de automatizare și computerizare, mai ales a activităților industriale intensive în forță de muncă slab calificată ce face față cu greu provocărilor viitorului (fără competențe digitale). Pericolul dezindustrializării este foarte mare, ceea ce ridică un semnal de alarmă pentru municipiu, în condițiile în care industria prelucrătoare înregistrează cele mai mari valori ale indicatorilor economici (peste 50% din numărul total al angajaților, peste 60% cifra de afaceri etc.).
Finanțările existente din Planul Național de Redresare și Reziliență prin care pot fi sprijinite inițiative de creare a technopolurilor, parcurilor industriale și tehnologice	
Finanțările existente din mecanismul pentru ”Tranziție Justă” care încurajează: dezvoltarea spiritului	

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
antreprenorial, IMM-urilor și a cercetării și inovării și a digitalizării; investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse; reducerea poluării și consolidarea economiei circulare; creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată	
Guvernanța multi-nivel creată la nivelul strategiilor de specializare inteligentă servește ca platformă pentru a implementa Pactul Verde European	
INTERREG EUROPE – oportunități pentru autoritățile publice locale pentru schimb de experiență în politici publice	
PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC	
Municipiul reprezintă un atractor pentru populația din zona periurbană, asigurând locuri de muncă și servicii publice de nivel municipal.	Lipsa unor politici publice județene de creștere demografică și de atragere de populație poate duce, pe viitor la continuarea fenomenului de scădere a populației municipiului
Populația din zona periurbană reprezintă un bazin extins pentru atragerea de forță de muncă în municipiul Sighișoara	Universitățile din centrale urbane apropiate atrag populația tânără a municipiului Sighișoara, care are tendința de a nu se mai întoarce în municipiu după terminarea studiilor universitare.
Există fonduri europene pentru recalificarea forței de muncă (Fondul Social European), pentru oferirea de noi oportunități și stoparea migrației.	Dezvoltarea activităților economice din centrele urbane învecinate poate conduce la atragerea populației din municipiul Sighișoara și la accentuarea fenomenului de emigrare a forței de muncă către aceste zone.
DOTĂRI PUBLICE	
Posibilitatea accesării unor proiecte cu finanțare națională și internațională pentru echiparea și dotarea unităților medicale din sistemul public de sănătate, existente în municipiul Sighișoara.	Lipsa unei coerențe în reformele educației și a unei strategii naționale integrate a dus la număr insuficient de clase raportat la numărul de elevi, probleme de dotare a unităților de învățământ, număr insuficient de profesori.
Posibilitatea accesării unor proiecte cu finanțare națională și internațională pentru echiparea și dotarea unităților de învățământ, existente în municipiul Sighișoara.	Tendința de migrație a personalului medical din România în străinătate.
PATRIMONIU, CULTURĂ, TURISM ȘI PETRECEREA TIMPULUI LIBER	
Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul promovării turismului care pot fi folosite pentru a crește atractivitatea municipiului.	Atractivitate turistică mai ridicată a localităților cu notorietate din județul Mureș, precum municipiul Târgu Mureș sau UAT Sovata, sau chiar din vecinătate, spre exemplu din județul Sibiu, ce poate duce la o scădere a fluxului de turiști ce aleg să își petreacă sejurul în municipiul Sighișoara.
Rețeaua existentă de circuite tematice și trasee cicloturistice ce conectează principalele atracții la nivelul Colinelor Transilvaniei și includ și municipiul Sighișoara și împrejurimile acestuia.	Insuficiența fondurilor publice pentru a investi în obiectivele de patrimoniu construit poate conduce la înrăutățirea stării clădirilor de patrimoniu aflate in domeniul public
Existența traseelor care trec prin cele 26 de sate cu biserici fortificate și prin Cetatea Sighisoara și leagă 3 monumente istorice înscrise în Lista Patrimoniului Mondial de la Sighișoara, Viscri și Saschiz.	Riscul ca așteptările vizitatorilor să nu fie îndeplinite, fie pe fondul ofertei de resurse culturale existente, fie din cauza infrastructurii conexe.
Potențialul de activare a unor trasee turistice cu punctele importante din județul Mureș, județul Brașov, județul Alba și județul Sibiu.	

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Existența oportunităților de finanțare pentru restaurarea clădirilor aflate în proprietatea administrației publice locale	
Oportunitatea accesării finanțărilor europene și naționale pentru dezvoltarea și valorificarea resurselor culturale, sportive și turistice.	
Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul promovării culturii care pot fi folosite pentru a crește atractivitatea municipiului pentru locuitori și diminuarea migrației către ale centre urbane mai dezvoltate.	
UTILITĂȚI PUBLICE	
Promovarea de către administrația bazinală a investițiilor de amenajarea a unor cursuri de apă în vederea apărării la inundații a municipiului	Gestionarea deficitară, de către administrația bazinală, a lucrărilor de apărare la inundații favorizează riscul apariției inundațiilor
Existența unor fonduri europene pentru modernizarea, reabilitarea și extinderea infrastructurilor de alimentare cu apă și canalizare apă uzată, alimentare cu gaze naturale, alimentare cu energie electrică și telecomunicații	Lipsa investițiilor în modernizarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare apă uzată, alimentare cu gaze naturale, alimentare cu energie electrică, telecomunicații din partea furnizorilor de utilități, conduce la scăderea potențialului socio-economic al zonelor urbane afectate
Existența unor surse externe de finanțare a unor proiecte de utilizare a deșeurilor urbane în scop energetic, în instalații de cogenerare de înaltă eficiență; aceste soluții pot contribui și la diminuarea cantității de deșeuri municipale utilizate.	Există proiectele naționale viitoare care vizează rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale care pot afecta unele zone naturale, unele zone construite etc.
Existența unor surse externe de finanțare a lucrărilor de modernizarea clădirilor și a instalațiilor interioare aferente, însoțită de reabilitarea termică a anvelopei clădirilor; ceea ce va conduce la creșterea confortului termic și reducerea consumului de combustibil, respectiv a cheltuielilor utilizatorilor finali.	
Existența unor surse de finanțare nerambursabile pentru valorificarea surselor regenerabile de energie	
Existența unor documente strategice la nivel județean care au în vedere dezvoltarea infrastructurii de gestiune a deșeurilor din municipiul Sighișoara	
MEDIU ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE	
Încadrarea în zona II de radiație solară (potențial mediu de utilizare a energiei solare).	Producerea unor accidente la lucrările hidrotehnice situate în amonte de Municipiul Sighișoara.
Implementarea măsurilor de conservare și valorificare incluse în Planurile de Management ale ariilor naturale protejate.	Celelalte localități amplasate în amonte de municipiu evacuează apele uzate în râul Târnava Mare, afectând calitatea acestui corp de apă de suprafață.
	Lipsa finanțării pentru realizarea măsurilor propuse în amonte de Municipiul Sighișoara, în Planul de Management al Riscului la Inundații elaborat de Administrația Bazinală de Ape Mureș.
CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	
Creșterea veniturilor ca urmare a unei absorbții sporite determinată de alocările crescute aferente Cadrului Financiar Multianual 2021-2027, prin intermediul Planului Național de Redresare și Reziliență sau prin creșterea subvențiilor de capital de la nivel central.	Modificările de priorități de finanțare de la nivelul UE, atât parte a Cadrului Financiar Multianual 2021-2027, cât și Planului Național de Redresare și Reziliență, ce necesită o abordare diferită față de perioadele anterioare și poate influența capacitatea de absorbție a fondurilor de către municipalitate.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Accesul la programe externe de formare, cursuri profesionale și pregătire continuă pentru angajații Primăriei Municipiului Sighișoara, desfășurate de autoritățile publice centrale, instituții europene sau cursuri de formare ale operatorilor acreditați.	Lansarea întârziată a Programelor Operaționale aferente CMF 2021-2027 ce poate genera întârzieri semnificative în contractarea, implementarea și rambursarea fondurilor destinate proiectelor FEN.
Posibilitatea de a beneficia de soluții inovative pentru publicarea datelor deschise și îmbunătățirea transparenței, fie prin crearea de parteneriate cu parteneri externi, fie prin extinderea cooperării și preluării de bune practice parte a angajamentelor asumate de România prin participarea la Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă.	
Creșterea gradului de digitalizare a administrației publice locale prin adaptarea de soluții generate de inițiativele naționale, europene sau internaționale. Accesarea programelor de digitalizare ce vor fi disponibile ca parte a Planului Național de Redresare și Reziliență.	
Colaborarea cu autoritățile publice locale, din România și de la nivelul Uniunii Europene, pentru schimbul de bune practici și crearea unei rețele de suport reciproc.	

3.11. DISFUNCȚIONALITĂȚI ȘI PROPUNERI DE INTERVENȚIE

3.11.1. PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
În cadrul ansamblurilor de locuințe colective, fondul construit este învechit, remarcându-se lipsa lucrărilor complexe de reabilitare a clădirilor, iar spațiile interstițiale se află într-o stare proastă, lipsind o utilizare judicioasă a acestora.	Proiecte complexe de regenerare urbană: • Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: (a) amenajare spații verzi, (b) spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, (c) locuri de joacă, (d) circulații și spații de parcare, (e) construire parcări supraetajate. • Intervenții complexe de reabilitare și modernizare a clădirilor de locuințe colective: (a) lucrări de reabilitare structurală, (b) lucrări de refațadizare a clădirilor, (c) lucrări de termoizolare a fațadelor și de creștere a eficienței termice, (d) lucrări de creștere a eficienței energetice prin modernizare și reabilitare rețele termice, (e) inclusiv promovarea utilizării resurselor regenerabile de energie pentru alimentarea acestora. • Completarea infrastructurii de servicii sociale și servicii comunitare: (a) identificarea unor spații/ construcții care pot căpăta rol de centru de cartier/ centru comunitar, (b) amenajare piață agroalimentară, (c) construire creșă.
Existența, în cadrul ansamblurilor de locuințe a unor construcții nefuncționale: puncte termice, parte a rețelei de termoficare desființată anterior	Refuncționalizare punctelor termice și transformarea acestora în spații comerciale, spații comunitare
Imaginea urbană neunitară a zonelor rezidențiale	Elaborarea unui ghid de bune practici privind modul de construire specific municipiului și intervențiile permise în zonele rezidențiale în corelare cu caracteristicile specifice țesutului urban din fiecare cartier (cromatică, tipuri de materiale, texturi, elemente de limbaj arhitectural permise, volumetria clădirilor, amplasarea clădirilor pe parcele)
Existența unui număr semnificativ de locuințe aparținând fonului locativ de stat, aflate în zona istorică sau aflate în imobile proprietate mixtă (Municipiul Sighișoara și proprietari privați)	Clarificarea statului juridic al imobilelor și stabilirea unor măsuri ulterioare de abordare care să permită realizarea de investiții pe aceste clădiri (vânzare, cumpărare, schimburi).
Existența unor cereri de locuințe din fondul locativ de stat și locuințe ANL nesoluționate din lipsa de fond locativ	Continuarea programului de construire locuințe destinate tinerilor Continuarea programului de construire locuințe sociale
Infrastructura de spații verzi insuficient dimensionată	• Amenajarea de parcuri în la maxim 10-15 minute de mers pe jos de marile zone rezidențiale. • Amenajarea spațiilor verzi aferente versantului Dealului Cetății: rol de stabilizare a terenului, promenadă, zone de recreere și socializare. • Amenajarea peisagistică spațiilor verzi de protecție aferente râului Târnava Mare, în parteneriat cu UAT vecine (Daneș, Albești) și crearea unui coridor de verde-albastru (promenadă, recreere, socializare, piste de biciclete, puncte de observație).

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
	• Amenajarea spațiilor verzi din lungul pârâului Șaeș • Amenajarea de zone de agrement în jurul lacurilor Șercheș și Rusu. • Amenajarea peisagistică spațiilor verzi de protecție aferente pârâului Șaeș pentru deservirea locuitorilor din zonă (promenadă, recreere, socializare). • Modernizarea și extinderea traseelor de drumeție din păduri, astfel încât să permită deplasarea nemotorizată (biciclete) între diferite cartiere/ localități ale municipiului (iluminat public, pavare trasee, signaletică).
Infrastructura de spații publice insuficient dimensionată	Amenajarea unei rețele de spații publice în zona centrală, în jurul fortificațiilor, în lungul râului Târnava Mare, în Orașul de Jos care să încurajeze deplasarea pietonilor și să ofere spații în care se pot organiza activități recreative care să contribuie la îmbunătățirea vieții urbane
Existența unui fond construit substanțial aferent activităților industriale, aflat în stare rea, abandonat sau nefuncțional	Reconversia funcțională a construcțiilor industriale și nefuncționale, din zona centrală a municipiului
Existența unor zone periferice cu locuințe insalubre, locuințe informale - calitatea foarte slabă a fondului construit, lipsa infrastructurii de utilități publice de bază, starea proastă a circulațiilor, distanța față de serviciile de proximitate	Implementarea unui proiect de identificare a comunităților rome, delimitarea zonelor destinare așezărilor informale, în conformitate cu prevederile legii; elaborarea fișe de date privind așezările informale cf. Ordinului 233/2016. Creșterea calității locuirii în zonele cu populație defavorizată, zone periferice cu locuințe insalubre, locuințe informale prin extinderea infrastructuri tehnico-edilitare, modernizarea străzilor, facilitarea accesului la serviciile cotidiene
Existența unor ample rezerve de teren în interiorul teritoriului intravilan al municipiului	Potențial de dezvoltare a activităților industriale și comerciale în zone de est, cu acces facil la viitoarea variantă ocolitoare. Potențial de dezvoltare a activităților industriale/ productive în localitățile Venchi și Rora Potențial de dezvoltare a zonelor rezidențiale în localitatea Aurel Vlaicu, în zonele aflate în curs de constituire
Existența unui fond construit substanțial aferent activităților industriale, aflat în stare rea, abandonat sau nefuncțional	Reconversia funcțională a construcțiilor industriale nefuncționale, de pe teritoriul municipiului; inclusiv dezafectarea liniilor de cale ferată nefuncționale și utilizarea resurselor de teren în vederea realizării de obiective de utilitate publică;

3.11.2. MOBILITATE URBANĂ ȘI CONECTIVITATE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
Lipsa unui Plan de Mobilitate Urbană Durabilă.	Elaborarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă și realizarea măsurătorilor de trafic care să susțină și să valideze intervențiile ce privesc mobilitatea urbană durabilă din municipiu.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
Număr redus de măsuri ce vizează managementul traficului.	Implementarea unui sistem de management al traficului la nivelul întregului municipiu.
Municipiul este străbătut de magistrala 300, ce se află în curs de modernizare pe segmentul Brașov – Sighișoara.	Amenajarea unui nod intermodal la Gara Sighișoara, care să permită transferul facil între multiple mijloace de transport disponibile pe teritoriul municipiului (tren, transport public județean, transport public local, parcare autocare, taxi, bike-sharing etc.).
Traficul greu străbate cartierele de locuințe și zona centrală a municipiului.	Amenajarea variantei de ocolire a municipiului (în implementare). Realizarea unui regulament de acces a traficului greu în interiorul municipiului.
Prezența parcărilor neregulamentare la nivelul municipiului.	Eliminarea garajelor din zonele de locuințe colective și înlocuirea acestora cu parcări multietajate (locuri de parcare de reședință) sau cu spații publice de calitate pentru locuitorii municipiului. Realizarea unor parcări multietajate supraterane/subterane în vecinătatea zonei centrale pentru a concentra cererea din această zonă și pentru a contribui la eliberarea presiunii de pe principalele artere (ex. zona parcării Quattro Amici). Aplicarea și/sau creșterea sancțiunilor aplicate pentru parcările neregulamentare. Limitarea timpului de staționare în zona centrală și/sau creșterea tarifelor pentru parcare.
Număr redus de locuri de parcare pentru autocare.	Amenajarea unei parcări pentru autocare corelată cu nodul intermodal Gara Sighișoara. Transferul turiștilor între gară și zona centrală se poate realiza prin intermediul unor servicii de transport cu autobuzul (autobuze electrice).
Potențial de creștere a atractivității transportului public local, în vederea ameliorării problemelor actuale de flotă cu vechime ridicată, frecvență redusă și stații neamenajate corespunzător.	Înnoirea flotei de transport public prin achiziția de autobuze noi electrice, cu un nivel de poluare cât mai scăzut, dotate și cu GPS. Amenajarea tuturor stațiilor de transport public local de pe teritoriul municipiului. Implementarea unei aplicații mobile care să ofere acces la informații în timp real cu privire la serviciile de transport public local (orar, hartă, timpi de deplasare de pe traseu, metode de plată etc.).
Calitatea scăzută a infrastructurii de transport destinată deplasărilor pietonale.	Reabilitarea trotuarelor aferente străzilor din municipiu aflate în stare de degradare. Conturarea unor trasee pietonale pe arterele principale din municipiu, susținute de dotări conexe (vegetație de aliniament, mobilier urban etc.) Amenajarea unor străzi cu sens unic pe străzile care permit acest lucru, în vederea creșterii spațiului destinat deplasărilor nemotorizate. Gestionarea adecvată a străzilor cu profil îngust ce nu permit amenajarea de trotuare – măsuri de calmare a traficului, limitarea accesului auto, limitarea vitezei maxime admise etc.
În municipiu nu este amenajată infrastructură corespunzătoare destinată transportului velo.	Amenajarea unor piste de biciclete în conformitate cu standardele în vigoare pe arterele care pot susține o astfel de infrastructură (inclusiv pe străzile transformate în sens unic, DN13 după implementarea variantei ocolitoare etc.).

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
	Amenajarea parcărilor de biciclete securizate în principalele zone de interes din municipiu (zona centrală, gară, zonele locuințelor colective). Amenajarea unei noi legături cu cartierul Bărăgan destinată transportului nemotorizat (str. Stadionului – noul pod peste Târnava – str. Viilor – str. Libertății). Amenajarea unor conexiuni cu traseele de cicloturism din zona Târnava Mare, ce deservesc municipiul. Implementarea unui sistem de bike-sharing după realizarea unei rețele de piste de biciclete complete la nivelul municipiului.
Accesibilitate scăzută pentru persoanele cu mobilitate redusă.	Amenajarea corespunzătoare a trecerilor de pietoni (semnale sonore pentru nevăzători, ridicarea intersecțiilor, marcaje tactile etc.). Asigurarea existenței rampelor de urcare/coborâre pentru acces către principalele zone de interes (inclusiv instituții publice).
Numărul ridicat de accidente rutiere înregistrate pe teritoriul municipiului.	Implementarea unor măsuri de calmare a traficului în zonele care concentrează un număr ridicat de accidente. Semnalizarea corespunzătoare a intersecțiilor și a trecerilor pentru pietoni.

3.11.3. PROFIL ECONOMIC

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
Municipiul Sighișoara înregistrează o rată a șomajului scăzută (0.5%), ceea ce indică un deficit potențial de forță de muncă și o capacitatea limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și viitori, putând totodată să descurajeze marii investitori (români și străini) să investească în piața locală. Sunt 3 surse de forță de muncă care are putea fi capacitate: • persoanele care lucrează în străinătate pentru că realizează câștiguri mai mari. • persoanele ocupate informal, mai ales în agricultura de subzistență. • persoanele din proximitatea municipiului – navetiștii.	Încurajarea activă a procesului de imigrație (din țară și din străinătate), prin promovarea oportunităților oferite de piața forței de muncă din municipiu și prin parteneriate cu alte autorități publice locale (AJOFM).
	Asigurarea serviciilor de care navetiștii au nevoie (ex. transport public, informare etc.), pentru a le facilita accesul la locurile de muncă din municipiu.
	Promovarea ”lucrului în comun” – lucrul prin rotație între diferite întreprinderi
	Pentru încurajarea muncii formale se pot introduce stimulente economice, financiare și fiscale, de tipul: subvenții pentru angajări, investiții în formarea profesională, reduceri ale contribuțiilor plătite de angajatori
Procesul de modernizare/ reconfigurare economică presupune nu numai eforturi de retehnologizare și informatizare, dar și înzestrarea forței de muncă cu competențe tehnice complexe și, eventual, digitale.	Dezvoltarea unor programe de mobilitate /flexibilitate profesională. Acestea sunt necesare și reprezintă o cerință a companiilor care devin obligate să se adapteze concurenței tot mai puternice, fiind favorizate cele care au un nivel de pregătire ridicat, cu o paletă mai largă de competențe, dar și cu o mobilitate profesională mare.
	Dezvoltarea unor programe prin care tinerii care au plecat în străinătate s-ar putea întoarce acasă, dezvoltând business-uri și împărtășind din know-how-ul dobândit.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
Foarte multe din locurile de muncă din municipiu au un risc mare de automatizare, existând un deficit de forță de muncă calificată, mai ales a tehnicienilor sau chiar și a personalului cu studii medii.	Sprijinirea dezvoltării învățământului profesional dual, pe baza unei implicări mai active a sectorului privat în procesul de formare inițială a forței de muncă, precum și întreprinderea unor măsuri urgente de mobilizare a populației apte de muncă mai ales ocupată în agricultura de subzistență (de ex. prin caravane de promovare a ocupării, la care să participe și potențialii angajatori, revizuirea politicii de acordare a ajutoarelor sociale care fac captivă o parte din forța de muncă potențială). (rezultat workshop)
	Recalificarea persoanelor care ar putea fi influențate negativ de automatizare, mai ales din industria prelucrătoare.
	Oferirea unor subvenții pentru persoanele care fac o reconversie profesională la mijlocul carierei.
	Dezvoltarea/ dobândirea abilităților digitale pentru a permite munca de la distanță.
	Utilizarea platformelor digitale pentru a putea satisface cererea pentru anumite competențe specifice.
	Acordarea unor facilități pentru companii astfel încât acestea să investească în trainingul angajaților și sprijinirea uceniciei.
	Crearea unor parteneriate între profesori/ educatori și angajatori pentru dezvoltarea unei curricule sau programe de învățământ relevante pentru dezvoltarea carierei.
	Derularea periodică a unor analize cu privire la identificarea deficiențelor de competențe și dezvoltarea unor programe de perfecționare și recalificare a forței de muncă prin parteneriatele dintre angajatori, unitățile de învățământ profesional și tehnic și administrația publică locală.
Spiritul antreprenorial local redus (1%) și un număr scăzut al freelancerilor.	Crearea unui incubator de afaceri în care focusul să fie asupra serviciilor oferite (nu asupra construcției în sine), poate fi chiar și un hub creativ în care se pot dezvolta diverse ateliere (ex. IncubART Timișoara), chiar în parteneriat cu actorii privați
	Oferirea unor stimulente financiare sau dezvoltarea unor scheme de ajutor de minimis (a se vedea exemplul Primăriei Oradea care a investit 300.000 de euro într-un program de pre-accelerare pentru start-up-uri în cadrul Oradea Tech Hub)
	Promovarea oportunitățile de finanțare pentru micii antreprenori locali (ex. fonduri europene, programe guvernamentale de tip Startup Nation), precum și să acorde asistență pentru pregătirea și implementarea proiectelor acestora.
Mediul antreprenorial slab dezvoltat / fragil reprezentat în proporție de peste 92% de firme fără niciun angajat sau microîntreprinderi.	Dezvoltarea unui parc industrial cu servicii suport aferente, dar fără să fie omise elementele culturale, de identitate (EX. Zona Industrială Cartier Venchi)
	Este imperios necesară o abordare integrată ce pornește de la proiectarea unei viziuni și a

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
Dezvoltarea unor domenii precum textilele smart, domenii creative/de meșteșug (emailarea manuală/artizanală, ceramica etc.) și turism.	leadershipului administrativ, la intersecția cu competențele și, eventual, tradiția și priceperea industrială în anumite activități care ar putea să fie upgradate pe scara valorii. Pentru a supraviețui din punct de vedere economic este imperios necesar să se identifice și să fie asumată de către toți stakeholderii relevanți din teritoriu o viziune de dezvoltare economică a municipiului Sighișoara care să pornească de la competențele existente, dar care să ia în calcul și trendurile economice globale, precum și leadershipul local.
	Dezvoltarea unui cluster în textile smart sau turism și industrii creative și culturale (caracter festivalier, meșteșugi cu tradiție – emailare artizanală, ceramică etc.)
	Contribuția la domeniile de specializare inteligentă din Regiunea de Dezvoltare Centru prin proiecte care să conecteze stakeholderii din municipiu la rețelele de cunoaștere regionale
	Contactul cu clusterul Transilvania Textile & Fashion
	Implicarea cetățenilor în dezvoltarea politicilor publice din sfera culturii / a turismului urban prin cultură
Atragerea de investitori, atât cu capital străin, cât și autohton.	Crearea unui birou de atragere proactivă a investițiilor străine
	Crearea unui brand de municipiu (Sighișoara – Platforma culturală sau Ecosistem cultural) și participarea la diverse târguri internaționale pentru a identifica potențiali investitori care se află pe o treaptă superioară a valorii adăugate.
Sighișoara este cel mai important obiectiv turistic antropic din județul Mureș, Centrul Istoric Sighișoara fiind inclus pe lista monumentelor UNESCO.	Promovarea municipiului ca o platformă culturală și încorporarea culturii în ”strategia” de dezvoltare și promovare a turismului
Destinație preferată de turiști - municipiul Sighișoara înregistrează a doua cea mai mare creștere a numărului de înnoptări din unitățile de primire a turiștilor în intervalul de analiză, după municipiul Oradea, trendul fiindu-i crescător de la un an la altul.	Dezvoltarea activităților culturale și creative din sfera concertelor, festivalurilor de film, târgurilor etc., oferind o gamă variată pentru turiști, dar și pentru localnici. Două caracteristici ar trebui să aibă această platformă culturală: experiența cetățenilor și participarea turiștilor
	Crearea unei platforme online de promovare, încheierea unor parteneriate cu diverși influenceri
	Diversificarea ofertelor culturale și turistice (rezultat workshop)

3.11.4. PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC ȘI DOTĂRI PUBLICE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
Scăderea demografică generează necesitatea creșterii atractivității municipiului la nivel județean și regional	Oferta unor servicii educaționale de calitate și a unor activități educaționale extra curriculare care să creeze un avantaj competitiv (săli de sport amenajate, bazin de înot, activități creative, cluburi artistice etc). Crearea unui mediu prietenos cu copiii (participare civică, spații publice de calitate,

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
	transport ecologic). Integrarea Sighișoarei în rețeaua ”Orașelor prietenoase cu copiii”, certificată de UNICEF.
Zone urbane marginalizate multiple cu pondere ridicată a copiilor roma aflați în situații de dificultate pe diferite aspecte, inclusiv victime ale violenței de unde o presiune ridicată la nivelul serviciului e asistență socială al municipalității	Oferta unui parteneriat (inclusiv prin concesionarea de clădiri disponibile) organizațiilor internaționale de prestigiu (UNICEF, Salvați Copiii, World Vision) care să introducă municipiul în rețeaua internațională de protecție a copilei și de dezvoltare a centrelor pilor pentru soluționarea problemelor sociale ale acestora.
Presiune spre migrație exercitată de centre universitare și proximitate și de orașele cu rețele de migrație externă semnificative de unde nevoia de a crea un spațiu public atractiv care să compenseze pentru tinerii educați, prin calitatea vieții și ecologie, oferta universitară și economică a marilor orașe	Crearea unui spațiu public de calitate, ecologic, lipsit de poluare, cu facilități multiple de petrecere a timpului liber: complex sportiv, bazin de înot, parcuri publice, evenimente publice, zone de promenadă, amenajarea unor trasee navigabile, spații comunitare
Spații medicale depășite funcțional și uzate moral care necesită investiții ridicate și permanente	Identificarea unui profil medical al orașului (ex neo-natalitate) și investirea prioritară spre acel sector (maternitate nouă și modernă, chirurgie pentru non-născuți, centru de excelență în domeniul neo-natalității puericultură etc) urmând ca în timp să se dezvoltare și celelalte secții. Dezvoltarea sistemului medical într-o rețea trans județeană de parteneriat. Susținerea în parteneriat public-privat de evenimente anuale (sală de conferință, dotări, facilități de transport) a unui eveniment internațional medical
Salba integrare pe piața muncii a persoanelor cu deficit educațional	Crearea unui centru de educație premenită și reconversie profesională care să asigure o mai bună legătură între cererea și oferta de locuri de muncă. Integrarea acestui centru în serviciile de asistență socială. Acordarea de sprijin psihologic și de specialitate pentru persoanele cu deficit în gestionarea violenței, abuz, consum de alcool.
Îmbătrânirea populației și deficitul de înlocuire a forței de muncă generează nevoia de integrare a vrâstnicilor și de asigurare a serviciilor sociale pentru persoane vrâstnice	Facilități acordate partenerilor sociale, nonguvernamentali și privați pentru deschiderea centrelor pentru persoane vârstnicie. Dezvoltarea în parteneriat public privat a secțiilor de geriatrice și a celor anti îmbătrânire. Crearea unei rețele de sprijin comunitar pentru persoanele singure care să permită asigurarea de servicii la domiciliul de câte pensionari pentru pensionari.
Continuarea efortului de integrare socială a persoanelor din zonele marginalizate	Programe continuarea și dezvoltarea unor programe de tip "Școală după școală", "A doua șansă" și de corectare a abandonului școlar; activități de educație parentală și de încurajare a participării părinților romi la procesul educațional; Derularea periodică a unor activități de informare/instruire sanitară și de educație pentru sănătate la nivelul comunităților de romi; Elaborarea de proiecte locale de intervenție socială pentru prevenirea și combaterea fenomenului "copiii străzii”

3.11.5. PATRIMONIU, CULTURĂ, TURISM ȘI PETRECEREA TIMPULUI LIBER

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
TURISM	
Necesitatea dezvoltării vocației turistice a municipiului Sighișoara. Lipsa unei identități și a unui brand.	Inițierea unui proiect complex de elaborare și implementare a unei strategii de dezvoltare și marketing turistic. Organizarea de campanii tematice / sezoniere / dedicate unor tipologii de public țintă sau unor teme de interes pentru municipiu, cum ar fi: • realizarea unei mini-serii de video-uri cu tema redescoperirii municipiului care să ilustreze avantajele de a locui în municipiul Sighișoara și promovarea acestora online unde să poată și locuitorii să posteze apoi propriile video-uri; • realizarea unor colaje 360, gamification sau chiar a unor materiale VR de promovare a centrului istoric și a Cetății Sighișoara pentru o experiență autentică; • digitalizarea tuturor elementelor de patrimoniu în cadrul unei aplicații mobile interactive care să conțină jocuri cu premii, reduceri la diferite facilități etc. • dezvoltarea unui brand. Încurajarea actorilor locali în dezvoltarea de programe care să stimuleze turismul de tip city-break și promovarea cooperării cu alte municipii din regiune. Facilitarea parteneriatelor între actorii din domeniul turismului (spre exemplu, unități de cazare – organizatori de tururi ghidate – instituțiile culturale etc.) pentru realizarea / promovarea unor tururi de complexități diferite în municipiul Sighișoara și în împrejurimi. Realizarea unor hărți turistice ale municipiului Sighișoara, care să cuprindă detalieri ale ariilor de interes, precum și o serie de alte informații utile pentru turiști (cel mai apropiat Info Point, stații de autobuz, stații de taxi, cel mai apropiat spital etc., față de punctul în care se află).
Insuficiența sau neadecvarea sprijinului disponibil pentru industria HoReCa.	Introducerea unui program de finanțare nerambursabilă a sectorului independent pentru acțiuni ce pot spori notorietatea turistică a municipiului. Organizarea de schimburi și colaborări între infrastructura hotelieră, a restaurantelor și cafenelelor cu fermieri locali. Înființarea unui OMD – Organizație de Management a Destinației pentru Sighișoara.
Insuficiența promovare a patrimoniului natural	Inițierea unui proiect complex de elaborare și implementare a unei strategii de dezvoltare și marketing turistic.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
	Organizarea de campanii tematice / sezoniere pentru promovarea patrimoniului natural. Includerea în circuitul turistic a teritoriilor din jurul orașului (în mod special a dealurilor) prin activitățile turistice soft (plimbări, ciclism montan, birdwatching etc.). Valorificarea turistică a zonelor de cadru natural de pe teritoriul municipiului Sighișoara și din împrejurimi – pădurile, rezervația de codrii seculari de la Breite etc. și includerea acestora în diferite circuite cultural-turistice. Inițierea unor activități în aer liber în cadrul zonelor naturale de pe teritoriul municipiului Sighișoara.
Promovare insuficientă a ofertei turistice disponibile la nivelul municipiului Sighișoara și al împrejurimilor acestuia.	Dezvoltarea schimburilor și a sinergiilor cu alte orașe similare în lume care organizează evenimente și activități culturale similare. Includerea Sighișoarei în rețele internaționale de activități și evenimente culturale. Realizarea unor schimburi între actorii locali și alți actori internaționali implicați, pentru a facilita schimbul de idei și de know-how. Crearea unor pachete turistice tematice adresate vizitatorilor care apreciază valorile culturale ale localităților medievale – ex. pachetul turistic *Descoperind Europa Medievală.* Acest lucru poate fi folosit și ca o metode de branding, astfel încât Sighișoara ar putea să între într-o competiție și cu alte orașe medievale din Europa. Realizarea unui traseu al treptelor care să lege diverse zone de interes ale municipiului: zonele din interiorul teritoriului construit și zonele de cadru natural adiacente, cu precădere rezervația naturală Breite. Revalorizarea unor noi spații și direcționarea turiștilor către noi zone din cadrul municipiului Sighișoara precum: cartierul Cornești sau cartierul Bărăgan (Târnava II). Extinderea proiectelor de conectare cultural-turistică a municipiului Sighișoara cu hinterlandul acestuia.
PATRIMONIU CONSTRUIT ȘI NATURAL	
Municipiul Sighișoara beneficiază de un vast patrimoniu construit valoros, recunoscut la nivel internațional, insuficient protejat și valorificat Clădiri monumente istorice aflate în stare de colaps sau precolaps sau asupra cărora au fost realizare intervenții neadecvate.	Clarificarea regimului juridic al imobilelor aflate în domeniul public/ privat al municipiului/ statului și în proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice. Realizarea Registrului Cadastral. Actualizarea fișelor de evaluare ale clădirilor monument istoric incluse în limitele monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial (UNESCO) (cele mai recente informații datează din anul 2007). Elaborarea unei baze de date urbane cuprinzând informații despre toate imobilele incluse in limitele monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial (UNESCO), în zona tampon a acestuia, în

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
	limitele zonei construite protejate, sitului urban Centru istoric Sighișoara și a monumentelor istorice/ siturilor arheologice aflate în afara acestor limite. Elaborarea Programului de gestiune și control a sitului UNESCO. Realizarea unui proiect integrat de reabilitare a centrului istoric (inclusiv prioritizarea intervențiilor de restaurare a clădirilor, asigurarea unei modernizări integrate a spațiului public). Realizarea unui ghid de bune practici privind intervențiile în centrul istoric/ zona construită protejată/ situl urban ”Centrul Istoric Sighișoara” (inclusiv tehnici constructive, signaletică, amenajare vitrine, reclame). Restaurarea/ reabilitarea construcțiilor de patrimoniu aflate în domeniul public al municipiului prin proiecte complexe, integrate (inclusiv eficientizarea termică prin utilizarea de tehnologii adecvate zonelor protejate) și refuncționalizarea acestora acolo unde este cazul. Dezvoltarea unor programe de sprijinire tehnică a persoanelor fizice, proprietari ai clădirilor protejate prin legislația în vigoare, în vederea realizării de lucrări de restaurare, reabilitare, conservare, în acord cu prevederile legii 422/2001; Actualizarea documentațiilor de urbanism specifice protejării patrimoniului cultural (PUZ Zone Construite Protejate) Aplicarea de sancțiuni financiare pentru proprietarii clădirilor monumente istorice aflate în stare de colaps, precolaps Elaborarea unui plan de management al riscurilor la dezastre pentru monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial[259]. Actualizarea Planului Local de Acțiune și Planului Local de Implementare pentru protecția la risc de foc a sitului UNESCO de la Sighișoara
Existența unui număr semnificativ de locuințe aparținând fonului locativ de stat, aflate în zona istorică sau aflate în imobile proprietate mixtă (Municipiul Sighișoara și proprietari privați)	Clarificarea statului juridic al imobilelor și stabilirea unor măsuri ulterioare de abordare care să permită realizarea de investiții pe aceste clădiri (vânzare, cumpărare, schimburi).
INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE CULTURALE	
Provocări majore în ceea ce privește starea și gradul de dotare a echipamentelor culturale.	Suplimentarea infrastructurii culturale a municipiului prin sprijinirea realizării de noi dotări precum spații multifuncționale pentru evenimente, sedii ale unor instituții culturale – ex. Centrul Regional Etno-cultural. Realizarea unui ghid de reabilitare / consolidare / amenajare a monumentelor istorice și a clădirilor cu valoare arhitectural-ambientală ridicată astfel încât acestea să respecte identitatea locală, inclusiv prin

[259] UNESCO, ICCROM, ICOMOS, IUCN, Managing disaster risks for World Heritage, 2010, disponibil la http://whc.unesco.org/en/managing-disaster-risks/

	identificarea unor posibili specialiști ce pot fi implicați în aceste intervenții. Inventarierea și valorificarea spațiilor abandonate sau a spațiilor în stare avansată de degradare din oraș pentru transformarea lor în echipamente socio-culturale. Implementarea unui program de modernizare a instituțiilor publice de cultură astfel încât să ofere servicii necesare și de calitate (spre exemplu, sprijinind desfășurarea evenimentelor în aer liber, în special în contextul COVID-19, sau amenajarea unor spații potrivite pentru desfășurarea acestor evenimente pe tot parcursul anului). Realizarea unui ghid de amenajare a instituțiilor publice de cultură astfel încât acestea să implementeze instrumente moderne de prezentare și descriere a ofertei culturale, inclusiv prin încurajarea utilizării noilor tehnologii XR (VR – Realitate Virtuală, AR – Realitate Argumentată, MR – Realitate Mixtă) pentru îmbogățirea mijloacelor de prezentare / reconstrucție a resurselor culturale, dar și pentru a oferi un acces mai facil la acestea – ex. Tururi virtuale în Turnurile de apărare. Dezvoltarea site-ului Muzeului de Istorie, a Camerei de Tortură și a Camerei cu Arme, pentru a permite transmiterea mai multor informații utile către persoanele interesate, inclusiv posibilitatea de achiziționare de bilete și tururi online și pentru digitalizarea exponatelor și prezentarea acestora în tururi, expoziții și arhive online. Valorificarea unor clădiri precum Fostul Internat al fostului Liceu Agricol, Casa Maurer, Centrul de bătrâni, Gara CFR, clădirea fostului dormitor al CFR – aceste spații pot fi valorificate și transformate în dotări culturale, precum realizarea unui Muzeu Etnografic. Organizarea de concerte și spectacole stradale în cetate, urmând exemplele de bune practici din alte orașe turistice importante. Realizarea unui spațiu în aer liber dedicat organizării de piese de teatru.
Potențialul de sporire a reprezentativității municipiului Sighișoara pe scena culturală la nivel național și internațional.	Sprijinirea instituțiilor culturale în organizarea unor evenimente de mare anvergură. Organizarea de schimburi de experiență între specialiștii în domeniul cultural din municipiu și personal implicat în exemple de succes din Europa pentru dezvoltarea și implementarea de noi practici în managementul cultural și în diversificarea ofertei culturale. Sprijinirea instituțiilor culturale în internaționalizarea creațiilor și artiștilor locali. Dezvoltarea unui portal web complex de promovare a ofertei turistice a municipiului. Structura paginii web trebuie dezvoltată în jurul temelor strategice în promovarea municipiului Sighișoara, la care se

	adaugă date și instrumente interactive (travel planner, hărți, tururi virtuale ale orașului, tururi virtuale ale Cetății Sighișoara, mapare 3D a Cetății etc.) și zone dinamice de conținut care variază în funcție de sezon, campanii, subiecte promovate într-un moment anume etc.
Promovare insuficientă a ofertei culturale disponibile la nivelul municipiului Sighișoara și a împrejurimilor acestuia.	Dezvoltarea unor strategii de dezvoltare și marketing pentru domeniile culturale care să identifice publicul țintă pentru oferta culturală din municipiu. Dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda culturală a municipiului pe parcursul unui an. Implementarea unui program care să recunoască restaurantele care se aprovizionează cu produse locale. Sprijinirea unui program de organizare de evenimente culturale inedite prin asociere cu o serie de locații noi (spre exemplu, spectacole de muzică, teatru, film etc. în spațiile dintre blocuri / în piațete / în spații industriale / în cimitirul de pe Deal – în special în contextul COVID-19, cu respectarea limitării participării persoanelor și siguranța acestora.
Insuficiența sau neadecvarea sprijinului disponibil pentru actorii culturali.	Dezvoltarea unor spații de lucru / hub-uri pentru actorii din sectoarele culturale și creative, ce pot primi și funcțiuni de centre comunitare, rezidențe artistice, spații de creație și expoziție sau dotări pentru formare, cercetare și inovare în domeniu. Implementarea unor programe de accelerare și incubare pentru antreprenorii din sectoarele culturale și creative. Organizarea unor grupuri de lucru periodice cu actori reprezentativi din sectoarele culturale și creative. Încurajarea micilor antreprenori și a micilor meșteșugari prin promovarea acestora și a produselor realizate locale pentru comerțul stradal. Realizarea unor proiecte culturale de educare a tinerilor în sectorul teatral; posibilitatea realizării unu festival dedicat păpușarilor. Educarea generației tinere cu privire la patrimoniul material și imaterial prin activități extracurriculare. Realizarea unui program de educație muzeală destinat tinerilor.
Necesitatea dezvoltării infrastructurii și serviciilor sportive din municipiul Sighișoara, în vederea asigurării cadrului necesar pentru practicarea sportului de masă sau de performanță.	Realizarea unor dotări sportive majore care să asigure spațiile necesare practicării sporturilor de performanță, dar și organizării de evenimente și competiții de interes la nivel municipal, național și internațional. Realizarea și actualizarea permanentă a unei evidențe a infrastructurii sportive din municipiul Sighișoara (atât în funcțiune, cât și în stare avansată de degradare sau urmează să se realizeze), care să cuprindă informații despre tipologia echipamentelor, starea, regimul juridic, capacitatea și gradul de dotare a acestora.

	Implementarea unui program de modernizare continuă a infrastructurii sportive care necesită lucrări de reabilitare / extindere / dotare.
Insuficiente dezvoltare și promovare a ofertei de activități sportive din municipiu.	Organizarea de activități sportive și recreative în aer liber – spre exemplu, prin blocarea accesului auto pe anumite străzi din zona centrală și din cartierele de locuit săptămânal / lunar. Sprijinirea organizării de evenimente sportive majore care să sporească vizibilitatea activităților sportive în municipiul Sighișoara – de exemplu evenimente tip Color Run. Includerea foștilor sportivi de performanță în campaniile de promovare a sportului, în special prin parteneriate cu instituțiile de învățământ – ex. sighișoreanul Claudiu Mihăilă multiplu campion la arte marțiale. Promovarea sportului către comunitate prin campanii de activare, precum simulatoare sportive sau evenimente în spațiul public. Organizarea de evenimente sau activități sportive, culturale gastronomice etc. în afara Cetății și direcționarea turiștilor către aceste zone.
Insuficiența sau neadecvarea spațiilor publice și de agrement la care cetățenii din municipiul Sighișoara au acces.	Lucrări de amenajare a spațiilor publice pentru sporirea atractivității imaginii urbane și pentru diversificarea dotărilor pentru comunitate. Utilizarea noilor tehnologii în echipamentele de petrecere a timpului liber (de joacă sau de fitness) prin introducerea de structuri interactive, generatoare de energie, dotate cu Wi-Fi sau mijloace de încărcare telefon / tabletă / laptop etc. Dezvoltarea oportunităților de petrecere a timpului liber prin crearea / reactivarea unor zone noi / neconvenționale pentru petrecerea timpului liber. Organizarea unor tabere și ateliere de ceramică sau alte activități care să reflecte breslele și meșteșugurile din Sighișoara. Crearea unor centre culturale/ comunitare pentru locuitori în diferite cartiere din municipiu – săli de spectacole în cadrul cărora se pot ține cursuri sau ateliere pentru elevi și nu numai.

3.11.6. UTILITĂȚI PUBLICE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
LUCRĂRI HIDROTEHNICE	
Propagarea viiturii pe râul Târnava Mare, care traversează municipiul, a fost sensibil atenuată de lucrările de apărare din oraș, de acumularea nepermanentă Vânători și de lipsa unui aport masiv de debite din partea afluenților din teritoriu. Lucrările de apărare la inundații nu au probleme majore, având în vedere măsurile permanente de întreținere efectuate de administratorul bazinului hidrografic Mureș.	Administratorul bazinului hidrografic Mureș are în curs de promovare investiții de amenajare a pârâului Șaeș și de regularizare a râului Târnava Mare, pe sectorul comuna Albești – municipiul Sighișoara. Realizarea investiției de amenajare a pârâului Șaeș, de către A.B.A. Mureș necesită demersuri susținute din partea Primăriei Municipiului Sighișoara pentru aplicarea măsurilor de stabilizare a versantului de pe malul pârâului.
INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU APĂ	
Captarea apei din râul Târnava Mare prezintă semne de uzură specifică perioadei îndelungate de funcționare.	Sunt necesare lucrări de reabilitarea instalației de captare a apei din râul Târnava Mare.
Stația de tratare a apei prezintă deficiențe la nivel structural și tehnologic de tratare.	Aplicarea măsurilor propuse în Master Planul de apă și apă uzată pentru județul Mureș (investiții termen lung – orizont de timp 2038), și anume: lucrări de reabilitare structurală și mecanică, introducerea sistemului SCADA de control, pre-tratarea nămolului
Aducțiunea de apă tratată prezintă grave probleme legate de etanșeitate și de traseul ei (mare parte prin proprietăți private).	Sunt realizate lucrări de înlocuire și retrasare a traseului (în cadrul proiectului tehnic MS-SG&CS-RB-03- Reabilitare conductă de aducțiune, extindere rețele de apă și canalizare, stații de pompare apă potabilă, stații de pompare apă uzată și conducte de refulare, 2013), acestea urmând a fi recepționate.
Rețeaua de distribuție apă potabilă prezintă caracteristicile unei rețele dezvoltată în mulți ani de funcționare: vechime mare, materiale neconforme normelor actuale, pierderi mari de apă potabilă, neacoperirea întregii trame stradale a orașului	Necesită reabilitare și extindere pe toată trama stradală a orașului și în localitățile limitrofe.
INFRASTRUCTURA DE CANALIZARE A APEI UZATE	
Rețeaua de canalizare apă uzată este subdimensionată, este realizată din materiale neconforme normelor actuale din domeniu, care produc probleme în special în zonele aglomerate ale orașului (zona cartierelor de blocuri). Rețeaua este deseori colmatată, cu căminele de vizitare înfundate în mare parte.	Redimensionare rețelei la parametrii actuali de utilizare, reabilitarea și extinderea pe trama de străzi a municipiului și a localităților limitrofe;
Blocaje în funcționarea stațiilor de pompare de pe rețea, cauzate de căderile de tensiune electrică, de blocarea pompelor cu materiale solide (cârpe, hârtie etc);	Asigurarea continuității alimentării cu energie electrică a stațiilor de pompare, precum și reabilitarea stațiilor existente de pompare;
Căderi de tensiune la stația de epurare a municipiului; depășirea debitelor și a concentrațiilor de poluanți din apele uzate care intră în stați de epurare; Există perioade când spațiul de stocare al reziduurilor este limitat, în special al nămolului rezultat.	Asigurarea continuității alimentării cu energie electrică a stației; Stația de epurare se află în curs de reabilitare și modernizare a treptei terțiare de epurare.
INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU ENERGIE TERMICĂ	
Izolarea termică necorespunzătoare a clădirilor publice și a locuințelor.	Creșterea eficienței energetice a clădirilor și instalațiilor interioare, prin măsuri de izolare termică a anvelopei și modernizarea instalațiilor interioare.
Valorificare slabă a surselor regenerabile de energie existente – solară și biomasă.	Realizarea/ implementarea obiectivelor specifice/ acțiunilor cuprinse în Programul de implementare a acțiunilor aferente domeniului energiilor regenerabile,

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
	din cadrul Planului de Acțiune pentru Eficiență Energetică a Municipiului Sighișoara. Propunerea de utilizare a deșeurilor urbane în scop energetic, în instalații de cogenerare de înaltă eficiență, soluție ce ar rezolva și problema depozitării acestor deșeuri municipale.
INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU GAZE NATURALE	
În cadrul teritoriului intravilan al municipiului există zone unde clădiri de locuit sunt amplasate la o distanță mai mică de 20 metri de conductele de transport gaze naturale (de înaltă presiune), fapt ce pune în pericol atât viețile oamenilor din clădirile respective, cât și integritatea și funcționarea conductelor.	Este necesară realizarea unui proiect pentru remedierea acestei situații, conform normativelor și legislației în vigoare.
Existența unor tronsoane de conducte ale sistemului de distribuție gaze naturale unde sunt necesare lucrări de înlocuire și modernizare a acestora.	Efectuarea de lucrări de înlocuire și modernizare a tronsoanelor de conducte de distribuție gaze.
INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU ENERGIE ELECTRICĂ	
Există segmente ale rețelei electrice de distribuție parțial uzate și care trebuie modernizate.	Modernizarea integrală a rețelei electrice de distribuție.
Există gospodării neelectrificate în localitățile Rora, Venchi, Șoromiclea și pe străzile Aurel Vlaicu, Miron Neagu și Raiului.	Extinderea rețelei electrice de distribuție pentru racordarea gospodăriilor neelectrificate.
Slaba valorificare a surselor regenerabile de energie (solar, biomasă).	Investiții publice în instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie.
TELECOMUNICAȚII	
Lipsa serviciilor care utilizează tehnologia 5G	Implementarea tehnologiei 5G pentru asigurarea accesului la comunicații electronice în bandă largă
GESTIONAREA DEȘEURILOR	
Deșeurile biodegradabile nu sunt valorificate, acestea sunt doar depozitate.	Infrastructura de gestiune a deșeurilor din Municipiul Sighișoara are nevoie de o instalație pentru digestia anaerobă a deșeurilor biodegradabile pentru recuperarea biogazului și compostului. Astfel, celulele 3 și 4 nu vor fi suprasolicitate. Este în plan realizarea de astfel de instalații în județ, până în anul 2025, utilizând ca surse de finanțare, exemple menționate în PJGD (2020-2025).
Cea mai mare cantitate de deșeuri depozitate este cea provenită de la societățile comerciale, de 44,67% din totalul deșeurilor depozitate (semestru 1 al anului 2021).	Este nevoie ca municipalitatea din Sighișoara și ceilalți actori din administrația publică din județ, să organizeze evenimente care au ca scop creșterea conștiinței operatorilor comerciali cu privire la necesitatea reducerii, prevenirii și reciclării deșeurilor produse. De asemenea, este nevoie ca aceștia să realizeze contracte cu cei care se ocupă de reciclarea și valorificarea deșeurilor. Ar putea fi încurajată amplasarea de instalații, la scară mică, pentru o gestiune eficientă a deșeurilor.
Nu există o stație de transfer deșeuri, necesară pentru depozitarea temporară a deșeurilor.	Este în plan realizarea unei stații de transfer, până în anul 2023, utilizând ca surse de finanțare exemple menționate în PJGD (2020-2025): POIM, AFM, Fondul IID, Fonduri private și alte surse.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII / RECOMANDĂRI
Instalația de sortare a deșeurilor este o stație de mici dimensiuni, cu o capacitate mică de sortare.	Este în plan retehnologizarea instalației de sortare, până în anul 2023, utilizând ca surse de finanțare, exemple menționate în PJGD (2020-2025): POIM, AFM, Fondul IID, Fonduri private și alte surse.
Nu există depozit de deșeuri inerte, nici în Municipiul Sighișoara, nici în restul județului Mureș.	Este în plan realizarea de depozite inerte, până în anul 2022, utilizând ca surse de finanțare, exemple menționate în PJGD (2020-2025): AFM, Fonduri private și alte surse.

3.11.7. MEDIU ȘI PROVOCĂRI CLIMATICE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII/RECOMANDĂRI
Întreținerea necorespunzătoare și intervențiile antropice necorespunzătoare asupra albiilor afluenților Târnavei Mari poate crește riscul la inundații.	Înlăturarea vegetației necontrolate din albiile afluenților, ecologizarea acestora și reabilitarea lucrărilor hidrotehnice existente.
Rețeaua hidrografică (inclusiv zonele de bălți și lacurile Șercheș și Rusu) reprezintă un element de potențial insuficient valorificat.	Amenajarea peisageră a văii râului Târnava Mare și pâraielor Șaeș și Câinelui. Dezvoltarea activităților de agrement (inclusiv amenajări pentru pescuit) în zona oglinzilor de apă.
Municipiul Sighișoara este foarte cunoscut pentru patrimoniul său construit, iar patrimoniul natural tinde să fie ignorat și insuficient promovat.	Valorificarea potențialului ariilor naturale protejate pentru dezvoltarea de activități educaționale și a turismului sustenabil.
Depozitul de deșeuri este principala sursă de poluare: gaz de depozit, pulberi, infiltră și scurgeri de levigat și alte ape uzate, eliminarea speciilor de floră și plantă pe o arie mult mai mare decât suprafața acestuia. Este în plan realizarea unei noi celule de depozitare.	Regenerarea zonei naturale afectate și prevenirea, reutilizarea și reciclarea de deșeuri pentru reducerea cantității de deșeuri depozitate
Stația de Epurare, afectează în special apele și solurile, din cauza evacuării directe a apelor uzate în sol pe străzile unde nu există canalizare. Sunt în plan modernizări ale stației de epurare.	Finalizarea proiectului de modernizare a stației de epurare și extinderea canalizării pe străzile unde aceasta lipsește.
Drumul rutier E60 și feroviar C.F. Teiuș-Brașov, afectează aerul, solurile și factorii biotici: emisii în atmosferă, vibrații și zgomote ridicate, plumb în sol.	Realizarea variantei ocolitoare Sighișoara. Modernizarea liniei de cale ferată. Plantarea de vegetație de protecție în zonele cu trafic intens.
Există o cantitate mare de pesticide utilizate în agricultură.	Intervenții care vizează creșterea conștientizării operatorilor economici și fermierilor, dar și promovarea eco-agriculturii
Există o cantitate mare de azot provenit din deșeurile lichide și solide rezultate din activitățile agricole, în special în livezi, grădini de legume și vii.	
Câțiva operatori economici care desfășoară activități industriale afectează și ei mediul natural, în special aerul și apele.	Intervenții care vizează creșterea conștientizării operatorilor economici, dar și promovarea eco-industriei.
Ritm lent de realizare a investițiilor în domeniul energetic.	Eficientizarea energetică a fondului construit și a sistemului de iluminat public. Utilizare energie solară.
Deficitul de spații verzi existent în municipiu (circa 17 mp/locuitor cf. INSSE, 10 mp / locuitor cf. Registru local al spațiilor verzi).	Extinderea suprafeței de spații verzi prin amenajarea de noi parcuri, grădini și scuaruri, localizate în afara zonei centrale. Amenajarea zonei Dealului Cetății.
Potențial mediu și probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren de-a lungul văilor ce străbat municipiul pe direcția nord-sud și în zona dealurilor.	Conservarea zonelor împădurite și extinderea acestora în zonele cu risc mai mare de alunecări de teren.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII/RECOMANDĂRI
Venituri limitate colectate la nivel local și deficit anual ridicat. Bugetul municipalității depinde într-o măsură semnificativă de transferurile de la nivel central. Veniturile la nivel local, generate de taxe, servicii sau alte operațiuni, sunt limitate, similar cu veniturile din activitățile de capital. În perioada 2018-2020, atât veniturile, cât și cheltuielile municipalității au crescut cu o marjă similară (26.5% creștere a veniturilor, respectiv o creștere de 25% a cheltuielilor), menținând un deficit anual semnificativ ce a variat între 12-18% din totalul veniturilor.	Elaborarea unei strategii pentru creșterea veniturilor la nivel local, luând în considerare faptul că transferurile de la nivel central, în principal din cota IPV și TVA, sunt volatile și pot fi afectate de pandemia de COVID-19. Municipalitatea ar trebui să se concentreze pe maximizarea performanței veniturilor generate la nivel local și veniturilor din surse extra bugetare precum fondurile europene nerambursabile. Ajustarea cheltuielilor operaționale și elaborarea unei strategii pentru limitarea deficitului bugetar anual.
Investiții limitate de capital. Se remarcă valoarea modestă a cheltuielilor de capital raportate de municipalitate în perioada 2007-2020 din totalul cheltuielilor de la nivel municipal, cu un maxim de 19% în 2016 și o valoare mai ridicată numai în 2020, de peste 17%. În restul perioadei analizate, ponderea cheltuielilor de capital, din orice surse de finanțare, nu depășește 10%.	Ajustarea planului de investiții la nivel local și alocarea de resurse către acele proiecte care pot genera venituri suplimentare pe termen mediu și lung. Municipiul ar trebui să analizeze costul post-investiție/ cost-beneficiu al proiectelor. Ajustarea cheltuielilor operaționale pentru a beneficia de resurse adiționale pentru investiții de capital și creșterea capacității de atragere de resurse adiționale (fonduri europene nerambursabile)
Capacitate redusă de absorbție a fondurilor europene nerambursabile. Capacitatea de atragere a fondurilor externe nerambursabile este limitată. În perioada 2007-2016, aferentă cadrului financiar multianual 2007-2013, municipalitatea a raportat cheltuieli cu proiecte cu finanțare europeană de numai 2,4 milioane RON, o valoare de 88 RON per cap de locuitor. În perioada 2017-2020, cheltuielile cu proiecte europene sunt in sumă de 4,8 milioane RON, dublu față de perioada întregului cadru financiar anterior. La nivel de locuitor însă, pe întreaga perioada 2007-2020, municipiul a utilizat numai 270 RON pentru proiectele cu finanțare europeană.	Nevoie de adaptare a planului investițional de la nivel local pentru a include și a prioritiza proiectele aferente noilor obiective prioritare ale CMF 2021-2027 și PNRR. Dezvoltarea capacității administrative interne de scriere și accesare a programelor cu finanțare nerambursabilă. Elaborarea unui program de formare extins pentru departamentele de lucru cu fonduri externe nerambursabile, mai ales în condițiile schimbărilor de priorități de la nivelul programelor multianuale. Prioritizarea programelor de finanțare nerambursabile în vederea dezvoltării unor proiecte ce pun în aplicare Acordul de la Paris, investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile, combaterea schimbărilor climatice sau digitalizare.
Planificare bugetară sub optimală. Planificare bugetară sub optimală, în special prin supraestimarea veniturilor de la nivel central și veniturilor pentru susținerea investițiilor de capital, fie prin subvenții de capital, fie prin absorbția de fonduri europene. Utilizarea a numeroase rectificări bugetare în timpul anului fiscal. Municipiul Sighișoara a dispus șase rectificări bugetare în 2017, zece în 2018, șapte în 2019 și zece în 2020. Planificarea bugetară pentru 2020 a inclus cheltuieli substanțiale cu investițiile de capital: cheltuieli de capital de 23 milioane RON și costuri cu proiecte cu finanțare europeană nerambursabilă de 8,1 milioane RON. Execuția bugetară a indicat însă cheltuieli totale semnificativ reduse, de numai 6,8 milioane RON, respectiv 3,6 milioane RON. Procentual, aceste valori	Îmbunătățirea capacității municipalității de a impune un proces optim de planificare bugetară. Estimare realistă a veniturilor și a capacității de atragere de resurse extrabugetare la începutul anului fiscal. Revizuirea planificării bugetare pentru perioada 2021-2023 ținând cont de efectele pandemiei de COVID-19 și a oportunităților și amenințărilor ce decurg de aici din perspectiva finanțelor publice locale și potențialul efect al scăderii veniturilor la nivel central.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII/RECOMANDĂRI
indică un indice de execuție de 29% in cazul cheltuielilor de capital, respectiv 43% în cazul cheltuielilor cu fonduri europene.	
Lipsa de predictibilitate a programelor de formare la nivelul personalului. Numărul de cursuri de formare la nivelul personalului instituției este în scădere accentuată, planul de formare relevă diferențe semnificative între planul aprobat și cel executat la finalul anului. În anul 2020, nu au existat cursuri de formare sau buget anual dedicat.	Ajustarea politicii de formare și corelarea sa cu nevoile raportate de personalul instituției. Evaluare anuală din perspectiva cost-beneficiu a programelor de formare și a eficienței acestora în îmbunătățirea capacității administrative la nivel municipal.
Nevoia de îmbunătățire a organigramei și structurii de personal care să țină cont de modificările de personal din ultimii ani și prioritățile municipalității, respectiv asigurarea livrării unor servicii publice de calitate. Număr ridicat de posturi vacante la nivelul instituției.	Ajustarea organigramei instituției, în special după reorganizarea Direcției de Asistență Socială în 2018.
Gradul de implicare scăzut al cetățenilor în procesul de decizie la nivel local. Dezbaterile publice organizate de municipalitate sunt reduse atât ca număr, cât și ca participare a cetățenilor. În perioada 2017-2020 au fost organizate 61 de dezbateri publice privind proiectele de acte normative la nivel local cu o participare medie redusă de numai 10 persoane. Se remarcă o scădere a numărului dezbaterilor publice în 2019 și, în special, în 2020, ca urmare a pandemiei de COVID-19. La nivelul municipalității nu au fost întreprinse în anul 2020 acțiuni de modificare a formatului dezbaterilor publice sau organizarea acestora în mediul online pentru a asigura atât o creștere a numărului acestora, dar și a numărului de participanți.	Continuarea si accelerarea digitalizării serviciilor publice oferite de Primăria Municipiului Sighișoara. Nevoia de a regândi funcția de servicii publice în jurul noii paradigme și de adaptare a documentelor strategice, respectiv îmbunătățirea capacităților IT&C ale personalului primăriei Îmbunătățirea mecanismelor de consultare a cetățenilor. Participarea cetățenilor în procesele de decizie poate oferi perspective noi și soluții pentru o dezvoltare urbană sustenabilă, dar și îmbunătățirea gradului de satisfacție al acestora fată de cu autoritatea publică locală. Participarea civică este facilitată de transformările digitale în desfășurare si procesul de digitalizare trebuie corelat cu o creștere a implicării cetățenilor in procesele de decizie la nivel local.
Publicarea seturilor de date deținute de municipalitate în format non-deschis, de obicei tip .PDF sau tip Scan, în pofida implementării ecetatean@Sighisoara2021.	Adoptarea unei strategii de îmbunătățire a datelor publice deschise publicate de municipiu și îmbunătățirea formatului acestuia prin utilizarea unor formate cel puțin editabile și reutilizabile. Publicarea datelor publice ale municipiului pe portalul național de date publice deschise.

4. DIAGNOSTIC

Municipiul Sighișoara, centru urban secundar la nivelul județului Mureș, concentrează cel mai mare procent al patrimoniului cultural județean (cca 25% din numărul total de monumente istorice din județ) ca urmare a continuității culturii săsești pe acest teritoriu, dispune de un important potențial turistic antropic și natural, concentrează importante unități economice cu capital străin, dispune de o lungă tradiție în numeroase ramuri meșteșugărești și industriale, beneficiază de o bună conectivitate în teritoriu, atât feroviar cât și rutier, beneficiind de un hinterland relativ extins în teritoriu care depășește coroana de comune adiacente. Cu toate acestea municipiul are dificultăți în a asigura forță de muncă calificată, în a asigura servicii publice de calitate locuitorilor și de a asigura un cadru de dezvoltare pentru activitățile economice de înaltă tehnologie/ inteligente.

Municipiul Sighișoara, deși beneficiază de o veche tradiție industrială și meșteșugărească este un centru economic secundar la nivel județean, care se bazează preponderent pe activități economice din sectorul industriei prelucrătoare (fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor, țesături și fibrele textile), cu un nivel redus de competitivitate, iar procentul populației apte de muncă care își desfășoară activitatea în municipiu este foarte redus (15%), existând un nivel redus de calificare profesională. Din punct de vedere al PIB-ului/capita, municipiul Sighișoara se situează la un nivel similar cu centre urbane precum Luduș, Râșnov sau Cugir.

Din punct de vedere demografic, municipiul Sighișoara se încadrează în categorii orașelor mijlocii, deținând 5,63% din populația județului și cca 8,5% din populația județului împreună cu zona periurbană. Municipiul înregistrează o scădere continuă a populației cauzată în parte de procesul îmbătrânire și în parte de procesul de migrare către alte centre urbane mai bine dezvoltate, sau în afara țării. Presiunea demografică exercitată de municipiile Brașov și Târgu-Mureș, având drept rezultat major fenomenul de brain-drain, poate avea consecințe semnificative în scăderea pe termen mediu a calității capitalului uman la nivelul municipiului.

Municipiul deține o infrastructură de servicii publice (sănătate, educație, comerț, cultură) care deservește un hinterland extins, cu toate acestea, gradul de satisfacție al populației față de oferta, calitatea și diversitatea acestor infrastructuri este scăzută, fiind necesare investiții de modernizare și echipare și de introducere de componente inteligente și de valorificare a componentelor culturale specifice municipiului Sighișoara.

Municipiul Sighișoara se află într-un areal cu o bogată cultură săsească, la distanțe relativ reduse față de centre urbane care dispun de caracteristici culturale similare (Sibiu, Mediaș, Brașov) și în vecinătatea a numeroase centre rurale în care sunt păstrate/ se regăsesc elemente specifici tradiției săsești. Cu toate acestea, municipiul Sighișoara este abordat ca o oprire intermediară în cadrul unor trasee mai ample în regiune, nedispunând de infrastructura necesară pentru a atrage vizitatori pe termen mai lung sau pentru a oferi o gamă diversificată și atractivă de activități culturale și de petrecere a timpului liber.

Municipiul Sighișoara, deși beneficiază de o serie de caracteristici urbanistice care îi conferă particularitate și autenticitate, prin prisma așezărilor intramuros (Cetatea Sighișoara) și extramuros (Orașul de Jos), dezvoltate în perioada medievală și premodernă, la care se adaugă un consistent patrimoniu construit de valoare internațională, reprezentativ pentru tradiția săsească și germanică, municipiul se confruntă cu o serie de provocări referitoare calitatea spațiilor publice și spațiilor verzi din zona centrală și din zonele rezidențiale, la calitatea imaginii urbane din centrul istoric din cauza unor intervenții neadecvate pentru zonele cu valoare de patrimoniu. Deși municipiul beneficiază de o structură planimetrică care a favorizat dezvoltarea locuirii individuale, pe parcelă, acesta se confruntă, în zonele rezidențiale cu o serie de probleme care îngreunează asigurarea unei locuiri de calitate.

Municipiul, deși beneficiază de un semnificativ fond locativ, organizat în cadrul ansamblurilor de locuințe colective din zonele periferice, prezintă deficiențe de accesibilitate nemotorizată pentru aceste zone, se confruntă cu provocări în ceea ce privește calitatea spațiilor interstițiale și starea fondului construit; aceste ansambluri de locuințe colective, aflându-se într-un puternic dezacord cu specificul zonei centrale, istorice, sunt percepute ca zone urbane independente, de sine stătătoare, ceea ce conduce la apariția unor fenomene de segregare urbană.

Municipiul se caracterizează printr-o puternică dezvoltare extensivă în teritoriu, nu beneficiază o infrastructură de transport public foarte diversificată și este lipsit de o infrastructură adecvată de transport nemotorizat care să asigure conexiunea tuturor cartierelor municipiului, ceea ce determină un procent foarte mare al populației să aleagă să se deplaseze cu autovehiculul privat, punând presiuni ridicate asupra infrastructurii rutiere, cu precădere în zona centrală, acolo unde rezervele de teren sunt foarte limitate iar nevoia de spații publice destinate pietonilor este mai ridicată.

Municipiul Sighișoara, deși beneficiază de o bună conectivitate teritorială, prin existența magistralei de cale ferată (aflată în curs de modernizare) și prin conectarea la două drumuri naționale, prezintă importante deficiențe cauzate de existența drumului național care traversează zonă centrală și zona istorică precum și importante zone rezidențiale, fiind puternic afectate calitatea factorilor de mediu, integritatea fondului construit protejat și calitatea locuirii din aceste areale.

Municipiul Sighișoara, deși beneficiază de o serie de componente ale cadrului natural care îi conferă plus valoare (râul Târnava Mare, pârâul Șaeș, dealurile care înconjoară municipiul, pădurile limitrofe, ariile naturale protejate, rezervația de stejari seculari de la Breite), acestea nu sunt valorificate la adevăratul lor potențial, reprezentând, în unele cazuri, bariere în calea dezvoltării spațiale a municipiului și generând probleme de conectivitate între diferite zone urbane.

În următorii ani municipiul Sighișoara trebuie să își crească gradul de atractivitate pentru investitori, să sprijine dezvoltarea antreprenoriatului local și să implementeze măsuri care să asigure creșterea calității locuirii în municipiu, valorificând competențele sale distinctive și resursele de care dispune: buna conectivitate teritorială (rutieră și feroviară), existenta unui substanțial patrimoniu construit valoros, recunoscut la nivel internațional, existenta unei identități locale bazată pe cultura săsească, existența unor ramuri economice cu tradiție care diferențiază municipiul de alte centre urbane din țară, existența unor elemente de cadru natural cu valoarea peisajeră care conferă particularitate municipiului și care pot fi valorificate în vederea diversificării activităților de petrecere a timpului liber, existența unei infrastructuri socio-culturale de bază care poate fi dezvoltată și vitalizată pentru a corespunde în mod adecvat cerințelor comunității locale, existenta unui extins hinterland din care poate fi atrasă forță de muncă și în care se pot dezvolta parteneriate pe diferite domenii de interes.

4.1. PROVOCĂRI ECONOMICE

Municipiul Sighișoara, deși este un centru industrial cu tradiție, din punct de vedere al PIB-ului/capita, are un nivel de dezvoltare scăzut, situându-se la mare distanță față de orașele puternic industrializate din țară care au reușit să atragă și capital străin important dezvoltării economice și creșterii nivelului de trai sau chiar prin comparație cu alte centre urbane din județ, fiind surclasat de municipiile Tg. Mureș, Ungheni, Reghin și Sovata.

În Municipiul Sighișoara, deși un procent ridicat al populației este aptă de muncă (cca 23.000 locuitori, reprezentând cca 71% din populația totală), un număr foarte restrâns de persoane sunt angrenate în activitățile economice locale, respectiv în companiile din Sighișoara (cca 4.800 locuitori). Municipiul se confruntă cu o problemă de retenție locală a talentelor, fiind necesare măsuri de stabilizare a pieței forței de muncă, de sporire a gradului de atractivitate al mediului de afaceri din municipiu prin încurajarea activităților economice cu o valoare adăugată mai ridicată care să asigure un nivel salarial mai mare și de crearea de locuri de muncă bine plătite sau de sprijinire a dezvoltării antreprenoriatului local. De la un an la altul s-a observat o fluctuație a personalului care nu sunt benefice pentru companiile locale, iar pentru

alți investitori, fac piața locală netentantă, sau chiar riscantă. Municipiul Sighișoara înregistrează o rată a șomajului scăzută (0.5%), ceea ce indică un deficit potențial de forță de muncă și o capacitatea limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și viitori, putând totodată să descurajeze marii investitori (români și străini) să investească în piața locală.

În municipiul Sighișoara mediul antreprenorial este slab dezvoltat, fragil, existând un număr mare de firme care nu dispun de angajați (cca 37% în anul 2019). Administrația publică poate să încurajeze spiritul antreprenorial local prin oferirea unor stimulente financiare sau prin dezvoltarea unor scheme de ajutor de minimis (de exemplu program de pre-accelerare pentru start-up-uri).

Municipiul Sighișoara, deși dispune de un sistem de învățământ profesional și tehnic, are un mediu de afaceri caracterizat prin agenți economici care prezintă dificultăți în asigurarea și menținerea forței de muncă calificate. De asemenea, municipiul se confruntă cu un deficit al absolvenților de studii superioare. Sunt necesare demersuri prin care administrația locală, împreună cu operatorii economici, poate să dezvolte cursuri de formare sau programe de învățământ dual care să atragă talent sau care să urce nivelul calificărilor existente în prezent.

Municipiul Sighișoara, deși dispune de o veche tradiție meșteșugărească, prezintă o deficiență în găsirea unor specialiști în aceste domenii de nișă. Sunt necesare măsuri de sprijinire a inițiativelor pentru formarea și pentru inițierea unor standarde ocupaționale care își propun să ridice anumite ocupații la rang de artă, atrăgând talente din regiune și crescând nivelul calificărilor existente în prezent.

În ceea ce privește nivelul salarial din municipiu, luând în calcul structura economică din Sighișoara, gradul de pregătire școlară și ponderea ridicată de persoane ocupate în servicii de comerț și turism și industrie, acesta are un nivel foarte redus deoarece se bazează pe activități intensive în forță de muncă, fiind foarte probabil ca acesta să se situeze sub valorile înregistrate la nivel regional sau național.

Municipiul Sighișoara se încadrează în linia economică a județului, cu un nivel redus de competitivitate, în care ramurile intensive în know-how high-tech, cum ar fi IT&C, au printre cele mai reduse contribuții la formarea valorii adăugate brute.

În ceea ce privește dezvoltarea sectoarelor economice, la nivelul municipiului Sighișoara, cele mai mari afaceri sunt derulate de companiile din industria prelucrătoare, toate cele 3 firme mari din municipiu având profil industrial, iar circa 50% din numărul total al angajaților din municipiu activează în sectorul industrial; de asemenea cea mai mare contribuție la bugetul local este adusă de firmele din sectorul industrial - industria prelucrătoare (fabricarea produselor lactate, producția de țesături, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, pregătirea fibrelor, operațiuni de mecanică generală, fabricarea produselor din carne), care deține și 62% din cifra de afaceri totală a întreprinderilor active. Este necesară sprijinirea și stimularea activităților economice industriale cu grad ridicat de competitivitate prin prisma productivității muncii, care plasează municipiul peste media națională (fabricarea produselor lactate, pregătirea fibrelor, fabricarea hârtiei, producția de țesături), de creștere a concentrării teritoriale și de formare a unei mase critice de stakeholderi în aceste domenii, existând posibilitatea realizării de specializări sectoriale în cadrul unor clustere.

În ceea ce privește sectorul comercial (cu excepția activităților turistice), deși în sectorul terțiar sunt angajați o treime din numărul total al angajaților din municipiu, analiza cifrei de afaceri (19% din cifra totală a societăților active din municipiu, de circa 2.45 ori mai mică față de cea înregistrată în companiile cu profil industrial), a profitului (este de 2.3 ori mai mic față de cel înregistrat de companiile industriale) conduce la concluzia că sectorul terțiar nu este nici profitabil și nici generator de valoare adăugată brută și deci nici de dezvoltare locală. Municipiul, în sectorul terțiar nu prezintă avantaje competitive la nivel național, ramurile sectorului terțiar unde se regăsesc cele mai mari cifre de afaceri fiind specifice majorității orașelor din România (transport rutier de mărfuri, comerț cu amănuntul de produse alimentare, băuturi și tutun, comerț al materialului lemnos și a materialelor de construcții).

Din punct de vedere al activităților turistice, municipiul Sighișoara, deși este cel mai important obiectiv turistic antropic din județul Mureș și unul dintre cele mai importante obiective turistice din Regiunea

Centru și a înregistrat a doua cea mai mare creștere a numărului de înnoptări din unitățile de primire a turiștilor în intervalul 2008-2019, după municipiul Oradea, veniturile provenite din domeniul HORECA sunt de 5 ori mai mici decât cele din sectorul comercial, angrenând un număr foarte mic de angajați (500 angajați în anul 2019), furnizând cca 5% din cifra de afaceri totală a societăților active din municipiu. Numărul de sosiri turistice anuale plasează municipiul cu mult în urma unor municipii precum Brașov, Sibiu, Cluj-Napoca, Timișoara, Oradea sau Târgu Mureș. O altă provocare cu care se confruntă municipiul este reprezentată de numărul ridicat de locuri de cazare din afara sistemului clasificat, nedeclarate, de tip locuință de închiriat în regim privat de cazare, care potrivit estimărilor reprezintă cca o cincime din numărul total.

În ceea ce privește activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare, în municipiu nu-și desfășoară activitatea astfel de actori: nici de drept public, nici de drept privat. De asemenea, nici din perspectivă antreprenorială, lucrurile nu stau mai bine, în sensul în care nu putem vorbi despre startup-uri tehnologice sau măcar intensive în capital sau know-how. Chiar dacă nu are niciun potențial de inovare, municipiul Sighișoara trebuie să contribuie la dezvoltarea sectoarelor de specializare inteligentă stabilite la nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru și să-și dezvolte structuri de guvernanță multi-nivel aliniate la nivel strategic. Municipiul Sighișoara poate să-și dezvolte capacități și să contribuie cel puțin la dezvoltarea următoarelor domenii de specializare inteligentă: industria ușoară, mai ales în textile smart; turism combinat cu industrii creative (potențialul turistic combinat cu festivaluri și cu meșteșuguri – emailare, ceramică etc.).

În ceea ce privește dinamica antreprenorială, municipiul Sighișoara nu se remarcă printr-un spirit antreprenorial ridicat, densitatea firmelor active economic fiind destul de scăzută în comparație cu principalele centre economice din România. Economia locală gravitează în jurul unui număr restrâns de companii mari (o parte din ele cu capital străin), care absorb o pondere importantă din forța de muncă și generează peste 50% din cifra de afaceri, iar produsele obținute sunt destinate consumului extern, aproape în totalitate.

În ceea ce privește competitivitatea economică a municipiului Sighișoara a nivel național, indicele de competitivitate plasează municipiul la mijlocul ierarhiei centrelor urbane din România, în timp ce indicele de atractivitate plasează municipiul în ultima treime a ierarhiei naționale; la nivel sectorial, municipiul prezintă o atractivitate crescută în domeniile transport și logistică și în industria echipamentelor electrice, situându-se în primul sfert a ierarhiei pentru ambele domenii. Indicele accesibilității, important pentru competitivitatea și atractivitatea economică, plasează municipiul Sighișoara în prima cincime a ierarhiei naționale.

Inexistența unei efervescențe antreprenoriale influențează negativ dezvoltarea economică a Sighișoarei, fiind necesare măsuri de stimulare a acestui spirit antreprenorial prin crearea infrastructurii specifice și a serviciilor-suport: crearea unui incubator de afaceri în care focusul să fie asupra serviciilor oferite, poate fi chiar și un hub creativ în care se pot dezvolta diverse ateliere, chiar în parteneriat cu actorii privați sau dezvoltarea unui parc industrial cu servicii suport, incluzând elementele culturale, de identitate. Administrația publică locală ar trebui să aibă interesul de a promova oportunitățile de finanțare pentru micii antreprenori locali precum și să acorde asistență pentru pregătirea și implementarea proiectelor acestora.

4.2. PROVOCĂRI DEMOGRAFICE

În ceea ce privește evoluția demografică, municipiul Sighișoara se încadrează în tendința europeană, națională și regională de scădere demografică constantă și de îmbătrânire a populației. Cu toate acestea, la nivelul municipiului efectele acestor tendințe se resimt mai accentuat, prin existența unei cote de depopulare mai accentuate decât media județeană (în perioada 2000-2020, populația municipiului a scăzut cu 10,8%, în timp ce populația județului s-a redus cu 3,0%), municipiul Sighișoara înregistrând o tendință anuală de scădere a populației de 0,7%, în comparație cu rata înregistrată la nivel județean, de 0,5%. În municipiul Sighișoara și zona periurbană, deși dinamica raportului demografic a crescut constant, pentru acest areal, sporul demografic al ultimei decade rămâne negativ (-2,4%). La nivelul municipiului Sighișoara se înregistrează o presiune demografică ridicată, ca urmare a tendințelor de creștere a populației din zona periurbană și de scădere a populației din municipiul Sighișoara. Tendința demografică a municipiului Sighișoara de reducere a numărului de locuitori, înregistrată în ultimele 3 decenii, evidențiază o provocare majoră pentru municipiu: măsurile de redresare demografică care vor fi demarate în următoarea perioadă, vor avea rezultate semnificative după o perioadă cel puțin similară ca timp (3 decenii).

În cazul municipiului Sighișoara, tendința de îmbătrânire demografică (media de vârstă este de 43,2 ani în anul 2020) este mai accentuată decât cea înregistrată la nivelul județului Mureș (media de vârstă este de 41,1 ani în anul 2020); de asemenea indicele de îmbătrânire a populației prezintă valori mai ridicate decât în cazul mediei județene (151% în cazul municipiului Sighișoara, respectiv 113% în cazul județului Mureș), în timp ce ponderea copiilor din total populație din municipiul Sighișoara este semnificativ mai scăzută (12,1%) în comparație cu nivelul județului Mureș (15,3%).

În ceea ce privește rata de înlocuire a populației în vârstă de muncă, după anul 2012 aceasta este subunitară, indicând un deficit potențial în ocuparea locurilor de muncă existente și o atractivitate rezervată a mediului economic pentru dezvoltarea de noi oportunități de angajare; de asemenea această rată se situează sub media județeană.

Dublarea în ultimele două decenii a coeficientului de presiune parentală evidențiază nevoia în comunitate de servicii publice de îngrijire destinate persoanelor vârstnice și de proiectare urbană (spații de relaxare, treceri de pietoni, zone comerciale) adecvată acestui segment de populație.

În ceea ce privește mișcarea naturală a populației, municipiul Sighișoara se confruntă cu provocări semnificative: rata natalității, înregistrată la nivelul anului 2019, este una dintre cele mai mici din urbanul românesc; de asemenea, în anul 2020, numărul nașterilor la nivelul municipiului este similar cu suma nașterilor înregistrate în localităților din zona periurbană; rata mortalității (11,13‰, în anul 2019) se situează este media la nivelul localităților urbane din Regiunea Centru și a localităților urbane la nivel național; sporul natural negativ se situează cu mult peste toate valorile de referință județene, regionale și naționale (total și mediul urban). Peste aceste fenomene se suprapune un spor migratoriu negativ (minus 3,4‰), cu o rată de emigrare situată peste mediile la nivel național, regional sau județean.

Evoluția prognozată a populației este negativă, municipiul urmând să piardă, în următorii 10 ani între 7%, în variantă optimistă și 11% în variantă pesimistă din totalul populației înregistrate la nivelul anului 2019.

La nivelul municipiului Sighișoara au fost identificate 8 zone urbane marginalizate (zone de tip ghetou cu blocuri, zone de tip ghetou cu blocuri în foste colonii de muncitori și zone de tip mahala cu case), cu o populație totală de 2.282 locuitori în anul 2019 (cca 6.8% din populația totală a municipiului). În aceste zone se înregistrează o pondere ridicată a copiilor romă aflați în situații de dificultate pe diferite aspecte, inclusiv victime ale violenței de unde o presiune ridicată la nivelul serviciului de asistență socială al municipalității; aceste probleme, coroborate cu tendințele demografice particulare ale comunității rroma arată, pentru perioada următoare, o acutizare a problematicii marginalizării și o tendință de transformare a acesteia într-o problemă generațională.

Tendințele demografice existente la nivelul municipiului Sighișoara, precum și evoluțiile similare înregistrate la nivelul orașelor mici în istoricul de dezvoltare european arată că următorii zece ani

reprezintă o fereastră majoră de oportunitate pentru dezvoltarea municipiului Sighișoara, o fereastră în care o mare parte din elementele de deficit pot fi transformate în avantaje pe fondul unui capital uman de calitate la nivelul orașului și a unor resurse de dezvoltare culturală și educațională cu potențial economic major.

4.3. PROVOCĂRI SOCIALE

ASISTENȚĂ SOCIALĂ | La nivelul municipiului Sighișoara se remarcă o pondere ridicată a activităților medicale sociale. Îmbătrânirea populației corelează cu creșterea presiunii parentale, determină creșterea nevoii de instituții sociale pentru îngrijirea vârstnicilor și a serviciilor corelate, aduce modificări în logica de proiectare urbană în vedere creșterii accesibilității și conduce la creșterea cheltuielilor pentru asistență socială și servicii de sănătate.

În prezent, municipiul se confruntă cu un deficit al locuințelor sociale și al locuințelor destinate tinerilor. Municipiul Sighișoara se confruntă cu un deficit de infrastructură socială destinat categoriilor sociale defavorizate, fiind necesare înființarea unui adăpost pentru victimele violenței domestice, înființarea unei băi sociale pentru deservirea a două cartiere sărace populate de etnici romi, respectiv str. Parângului și str. Viilor și construirea unui centru social multifuncțional în cartierul Viilor, construirea unui centru rezidențial pentru vârstnici.

În cadrul sistemului de asistență socială, municipiul se confruntă cu un deficit important ale numărului de creșe existente și al capacității totale, pe teritoriul municipiului existând o singură creșă, cu grad relativ scăzut de accesibilitate pentru populația întregului municipiu, amplasată în partea de est în zona periferică. În acest sens sunt necesare proiecte de construire de noi creșe în municipiu care să asigure o mai bună deservire a populației, amplasate judicios, pe baza unui studiu care să determine care sunt zonele urbane în care acestea sunt necesare. Volumul ridicat al populației din zonele urbane marginalizate generează o presiune semnificativă pe serviciile de asistență socială. În ceea ce privește populația tânără provenită din familii vulnerabile sau zone defavorizate, este necesară implementarea de măsuri de diminuare a abandonului școlar prin proiecte dedicate.

INFRASTRUCTURA DE SĂNĂTATE | Infrastructura de sănătate a municipiului se confruntă cu următoarele provocări: fluxul medical deficitar cauzat de distribuția secțiilor spitalului municipal în 10 clădiri, starea proastă în care se află o parte din aceste clădiri și necesitatea unor intervenții urgente de reabilitare și modernizare acestea fiind depășite funcțional și uzate moral, tendința accentuată de migrare a personalului medical către sectorul privat, deficitul de cadre medicale de nivel mediu, gradul scăzut de acoperire prin raportare la populația deservită (aprox. 74.000 locuitori din municipiul Sighișoara și zonele limitrofe).

În ceea ce privește finanțarea din fonduri publice, se remarcă faptul că spitalul consumă fonduri considerabile pentru reparații diverse, de maximă urgență, în condițiile în care cele 10 clădiri în care funcționează nu pot asigura un flux medical modern și de calitate. Vechimea clădirilor determină o serie de probleme de la fiabilitatea investițiilor în reabilitare, la gestionarea fluxurilor medicale necesare unui act medical de calitate. De asemenea, raportat la populația deservită, se înregistrează o subdimensionare a spitalului municipal, din punct de vedere al numărul de paturi în spital la 1.000 de locuitori, cu un indice de aproape de două ori mai mic decât media națională.

INFRASTRUCTURA DE ÎNVĂȚĂMÂNT | Scăderea ponderii copiilor în populație poate genera probleme la nivelul sistemului de învățământ în acoperirea normelor didactice; în același timp este nevoie de o creștere a competitivității unităților de învățământ pentru atragerea de elevi, fiind necesare investiții în echipamente și dotări specifice dar și investiții de modernizare a clădirilor și de creștere a eficienței energetice, astfel încât, bugetele considerabile care în prezentă sunt alocate către plata utilităților, să fie redirecționate către investiții în echipamente școlare și în desfășurarea de activități educaționale.

Rețeaua școlar din municipiul Sighișoara se confruntă cu o serie de probleme tehnice ca urmare a alocării de fonduri sub necesități pentru întreținerea și exploatarea acestora, ceea ce a condus la degradarea acestora (construcții, utilități, dotări cu mobilier și material didactic). De asemenea, Sighișoara suferă prin absența unor facilități sportive și de agrement pentru tineri care să diversifice oferta extra curriculară și care să contribuie la dezvoltarea activităților educaționale.

Din punct de vedere al distribuției spațiale a unităților de învățământ, municipiul se confruntă cu o serie de provocări: există extinse zone rezidențiale aflate în afara razelor de deservire ale grădinițelor și școlilor, fiind necesare, măsuri de îmbunătățire a accesibilității elevilor prin investiții în infrastructura de transport școlar și prin asigurarea unei infrastructuri de transport nemotorizat care să se desfășoare în siguranță.

4.4. PROVOCĂRI DE MEDIU ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE

Principalele provocări de mediu cu care se confruntă municipiul Sighișoara țin de calitatea factorilor de mediu, gestiunea defectuoasă a deșeurilor, calitatea spațiilor verzi, lipsa de eficiență energetică a clădirilor, utilizarea insuficientă a energiei provenite din resurse regenerabile.

Principalele probleme de calitate a factorilor de mediu cu care se confruntă municipiul sunt cauzate de câteva surse majore de degradare: depozitul de deșeuri nepericuloase care deservește municipiul Sighișoara, comunele limitrofe precum și UAT din județele Sibiu și Alba și o serie de agenți economici din județ și din afara acestuia; sistemul de alimentare cu apă și canalizare care necesită lucrări de modernizare și extindere; drumul european E60 care introduce un important trafic de tranzit și trafic greu în zona centrală a municipiului; și calea ferată Teiuș - Brașov care traversează extinse zone rezidențiale, fiind necesare lucrări de modernizare a întregului tronson și de amplasare de echipamente cu rol fonoabsorbant. Depozitul de deșeuri Sighișoara este principala sursă de poluare, acesta afectând toți factorii de mediu.

La nivelul municipiului Sighișoara este necesară de o accelerare a investițiilor în domeniul energetic pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră: atât intervenții pentru eficientizarea energetică a fondului construit și a sistemului de iluminat public, cât și încurajarea utilizării panourilor fotovoltaice pentru producerea energiei electrice. Din acest punct de vedere municipiul Sighișoara este amplasat într-o regiune geografică în care energia solară are un ridicat potențial de utilizare. La nivelul municipiului există, de asemenea, potențial pentru utilizarea biomasei și a biogazului (obținut din deșeurile biodegradabile).

În ceea ce privește gestiunea defectuoasă a deșeurilor, este prioritară finalizarea proiectului de extindere a depozitului de deșeuri nepericuloase care probabil va diminua câteva dintre presiunile negative ale celorlalte celule asupra mediului natural, de realizarea unui depozit de deșeuri inerte și de implementarea de proiecte care permit reducerea cantității de deșeuri depozitate și încurajează valorificarea deșeurilor menajare și deșeurilor provenite din construcții.

În ceea ce privește riscurile naturale, albiile afluenților râului Târnava mare nu sunt întreținute corespunzător, iar pe versanții acestora există un potențial mai mare de producere a alunecărilor de teren. O probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren se înregistrează și în cazul versanților dealurilor adiacente municipiului, cu înclinări medii și mari, fiind necesare lucrări de stabilizare, cu precădere în cazul Dealului Cetății.

În ceea ce privește spațiile verzi, municipiul se confruntă cu un deficit semnificativ de spații verzi, aflându-se cu mult sub normele minime de 26mp/ locuitor (în prezent, suprafața de spații verzi este de cca 17mp/locuitor). O provocare semnificativă a municipiului o reprezintă lipsa parcurilor din municipiu, definite în conformitate cu legislația în vigoare. Zonele rezidențiale se confruntă cu o lipsă acută de spații verzi, iar cele existente necesită lucrări de amenajare și de creștere a calității fondului vegetal.

În vederea combaterii efectelor schimbărilor climatice, sunt necesare măsuri de amenajare a malului râului Târnava Mare și a malurilor principalilor afluenți care traversează zona construită: pârâul Șaeș și Pârâul

Câinelui și de includerea a acestora în circuitul urban, depășind statutul de bariere naturale, prin amenajarea de spații de promenadă, de recreere și socializare.

4.5. PROVOCĂRI PRIVIND DEZVOLTAREA URBANĂ

În ceea ce privește dezvoltarea spațială, municipiul se confruntă cu o serie de provocări cauzate de puternica dezvoltare extensivă a municipiului. Dezvoltarea zonelor de locuit în areale periferice conduce la apariția unor presiuni suplimentare asupra infrastructurii rutiere, a infrastructurii de utilități publice, în timp ce calitatea locuirii este puternic afectată de lipsa serviciilor de proximitate și de distanțele față de unitățile de învățământ care sunt concentrate în zona centrală sau în ansamblurile de locuințe colective.

Existenta în cadrul municipiului a mai multe localități componente, o parte din ele izolate de orașul Sighișoara, conduce la apariția de numeroase deficiențe spațiale și de izolare în teritoriu a unor activități economice (localitățile Venchi, Rora, Șoromiclea). La nivel teritoriul, în cazul satului Hetiur, se resimte un efect de izolare a locuitorilor, cauzat de distanța semnificativă dintre acesta și zona centrală și distanța față de serviciile cotidiene.

În ceea ce privește organizarea funcțională a municipiului, la nivel teritorial se remarcă lipsa unor centralități locale, cu precădere în zonele rezidențiale, periferice, principalele servicii publice fiind concentrate în zona centrală, în jurul Cetății Sighișoara. Singurul cartier care prezintă o infrastructură de bază care să sprijine centralitatea locală este cartierul Bărăgan (Orașul Nou), dar și în cazul acesta sunt necesare investiții semnificative în dezvoltarea serviciilor comunitare, pentru a putea prelua din presiunile exercitate asupra infrastructurii publice din zona centrală.

Municipiul Sighișoara beneficiază de o bună conectivitate în teritoriu, fiind deservit de artere importante de circulație atât pe cale rutieră, cât și pe cale feroviară. La nivel local, mobilitatea urbană se află în proces de îmbunătățire, cu multiple intervenții de ameliorare a problemelor fiind fie în curs de implementare, fie planificate. Cu toate acestea, municipiul se confruntă cu probleme ale traficului rutier, în special ale traficului greu, ce străbate întreg municipiul de-a lungul drumului național DN13, cu o calitate scăzută a infrastructurii destinate deplasărilor pietonale și cu lipsa unei infrastructurii velo la standardele în vigoare. Transportul public local dispune de o flotă cu o vechime de peste 10 ani, având un grad ridicat de poluare, precum și de o frecvență redusă pe traseele existente. Totodată, indicele ridicat de motorizare pune presiune pe infrastructura existentă, conducând la probleme de poluare și congestie, iar cererea ridicată de parcare conduce la parcări neregulamentare în tot municipiul. Circulațiile locale nu sunt adaptate pentru persoanele cu mobilitate redusă, deplasarea acestora fiind îngreunată de obstacole precum relieful, calitatea scăzută a infrastructurii, parcările neregulamentare și lipsa amenajărilor specifice.

Din punct de vedere al calității locuirii, se remarcă existența unui substanțial fond locativ învechit în cadrul ansamblurilor de locuințe colective, fiind necesare intervenții integrate de reabilitare și de modernizare a clădirilor, inclusiv al instalațiilor tehnice și de creștere a eficienței energetice a acestor construcții. La nivelul municipiului se remarcă existența unui substanțial fond locativ de stat, amplasat în zona centrală, istorică în cadrul zonelor construite protejate și imobile cu perioadă normală de funcționare depășită, fiind necesare intervenții de restaurare, reabilitare sau de modernizare a acestora, după caz. Din analiza indicatorilor de calitate a locuirii, municipiul Sighișoara se situează sub media județeană și sub media centrelor urbane din județ, fiind necesare politici de sprijinirea a dezvoltării unui fond locativ cu o calitate ridicată.

Municipiul Sighișoara prezintă deficiențe semnificative în ceea ce privește rețeaua de spații publice. La nivelul zonei centrale se remarcă lipsa spațiilor urbane (piețe urbane) care să permită buna desfășurare a unor activități care țin de viața urbană a municipiului, în corelare cu gradul ridicat de atractivitate turistică al zonei centrale, cu precădere a Cetății Sighișoara. În arealul Cetății spațiile publice sunt sufocate în sezonul estival, de numărul mare de turiști și de activitățile comerciale ambulante aflate în dezacord cu specificul cultural al spațiului. O analiza atentă a spațiilor publice din Cetate și din Orașul de Jos indică faptul că există zone care au potențial de dezvoltare și de amenajare a unor piețe și piațete urbane conectate

printr-un sistem coerent de circulații pietonale, însă în prezent aceste spații sunt neglijate, cele mai multe fiind utilizate ca spații de parcare. La nivelul zonelor rezidențiale, cu precădere cele din zona centrală și pericentrală, structura urbană de factură medievală, permite într-o măsură foarte mică găsirea unor spații publice care să fie amenajare în incluse în circuitul comunităților locale, cele mai importante astfel de spații fiind amplasate în lungul cursurilor de apă. Este necesară extinderea rețelei de spații publice în zonele rezidențiale periferice, cu precădere în zona de est, unde este necesară amenajarea de ample spații verzi care să includă, pe lângă dotări comunitare, amenajări pentru practicarea sportului. Amenajarea spațiilor verzi aferente cursurilor de apă oferă posibilitatea realizării unor linii de legătură între diverse zone ale municipiului, în cadrul cărora este favorizată deplasarea nemotorizată.

În ceea ce privește zona istorică a municipiului Sighișoara, se remarcă o serie de provocări privind statutul juridic al imobilelor, starea tehnică a clădirilor, modul de utilizare a fondului construit și imaginea urbană specifică. O importantă problemă funcțională cu care se confruntă populația care locuiește în cetate este lipsa serviciilor de proximitate din interiorul cetății, cele mai multe activități din acest areal fiind destinate instituțiilor publice sau dezvoltate în sprijinul turiștilor (unități de cazare și unități de alimentație publică).

În ceea ce privește statutul juridic al imobilelor este necesară clarificarea regimului de proprietate și listarea imobilelor/ construcțiilor aflate în domeniul administrației publice locale, pentru a permite prioritizarea lucrărilor de intervenție, inclusiv de refuncționalizare a acestor clădiri. De asemenea, numărul semnificativ de clădiri, din interiorul monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial (Centru Istoric Sighișoara) și din vecinătatea acestuia, aflate în proprietate mixtă (persoane fizice sau juridice și municipiul Sighișoara) ridică o serie de probleme care fac dificilă sau chiar imposibilă finanțarea unor lucrări de investiții.

În ceea ce privește starea tehnică a clădirilor aflate în domeniul administrației publice în mod particular și a clădirilor aflate în interiorul zonelor protejate este necesară actualizarea inventarului și realizarea unei baze de date urbane care să faciliteze activitatea administrației publice. Lipsa de intervenții de restaurare și conservare a clădirilor, în special a celor declarate monument istoric, a dus la starea de degradare avansată din prezent a fondului construit, fiind necesară semnalarea stării precare în care se află fortificațiile aferente Cetății Sighișoara (zidurile de apărare și turnurile), o parte dintre acestea necesitând lucrări de intervenție de urgență pentru punerea în siguranță. Cu toate că există instrumente legislative prin care autoritatea locală poate proteja și valorifica monumentele istorice în proprietate privată, acestea nu au fost aplicate pe întregul teritoriu al municipiului, demersurile concentrându-se în arealul cetății medievale.

În ceea ce privește imaginea urbană, în zona istorică și vizibilitatea Cetății Sighișoara, aceasta este una destructurată, incoerentă din multe puncte de vedere. Sunt necesare măsuri de asigurare a unor intervenții coerente în acord cu patrimoniul construit valoros existent în aceste areale, care să protejeze și să valorifice elementele caracteristice ale culturii săsești și ale arhitecturii germanice din acest areal. Toate aceste intervenții în zona centrală ar trebui cuprinse în cadrul unei strategii integrate de reabilitare și restaurare a zonei istorice.

În ceea ce privește calitatea spațiului urban din cadrul ansamblurilor de locuințe colective, sunt necesare operațiuni integrate, complexe de regenerare urbană care să aibă în vedere reabilitarea fondului construit, amenajarea și modernizarea spațiilor interstițiale și asigurarea infrastructurii de servicii comunitare, în limitele rezervelor de teren existente.

În ceea ce privește infrastructura culturală, de agrement și de petrecere a timpului liber, municipiul Sighișoara prezintă o echipare foarte slabă, fiind necesare investiții în dezvoltarea infrastructurii cultural-sportive și în dezvoltarea activităților de petrecere a timpului liber, destinate atât locuitorilor municipiului, cât și turiștilor. Concentrarea celor mai importante echipamente culturale și de petrecere a timpului liber în zona centrală a condus la apariția unui dezechilibru teritorial și la o suprasolicitare a centrului istoric în perioadele cu număr ridicat de turiști. La nivelul municipiului Sighișoara se remarcă din ce în ce mai multe interacțiuni și colaborări între mediul privat, asociații, organizații profesionale, neguvernamentale active în

domeniul cultural, în vederea promovării turistice a municipiului și în vederea multiplicării activităților culturale și recreative care se desfășoară în municipiu.

În prezent, o varietate mare de evenimente culturale se realizează an de an în municipiul Sighișoara, la care participă sute de turiști dornici de a lua parte la experiențe noi și speciale. Cu toate acestea, concentrarea acestora se face cu precădere în Cetatea Sighișoara, cartierele din Orașul de Jos sau alte spații din municipiu fiind slab utilizate sau promovate în mediul social. Mai mult, elementele cele mai promovate în cadrul municipiului Sighișoara sunt cele ce țin de patrimoniul arhitectural bogat, în timp ce multe dintre resursele naturale existente în jurul municipiului sunt insuficient promovate sau accentuate în cadrul unor pachete turistice complexe. În ansamblu, se remarcă faptul că destinația turistică Sighișoara nu este foarte bine reprezentată, fiind promovat mai curând produsul turistic al Cetății Sighișoara în contextul unor trasee turistice organizate în zona de sud a Transilvaniei, menite să valorifice cultura și tradiția săsească.

Din punct de vedere al ofertei culturale, aceasta se confruntă în unele cazuri cu o insuficiență, o stare precară sau o dotare redusă a infrastructurii culturale (în Orașul de Jos) sau a clădirilor de patrimoniu, în special în zona centrului istoric. În plus, oferta culturală a municipiului (patrimoniul construit, cultura, moștenirea culturală sau cadrul natural) nu este suficient de atractivă pentru comunitatea locală, acest lucru fiind pe fondul unei lipse a dotărilor și a evenimentelor special dedicate locuitorilor municipiului și nu susțin dezvoltarea economică locală prin turism la adevăratul lor potențial, fapt ilustrat prin numărul redus de înnoptări în comparație cu alte orașe turistice sau prin cifra de afaceri a sectorului HORECA. De altfel, o provocare majoră a municipiului o reprezintă polarizarea puternică a Cetății Sighișoara în raport cu restul orașului și a hinterlandului acestuia, fapt ce duce la o slabă cunoaștere a celorlalte resurse culturale de pe teritoriul municipiului.

În ceea ce privește racordarea imobilelor la infrastructura tehnico-edilitară, la nivelul municipiului Sighișoara sunt semnalate o serie de provocări importante care țin de lipsa infrastructurii de distribuție în toate arealele municipiului, sau de starea tehnică a infrastructurii. Se remarcă existența unor extinse areale urbane care nu beneficiază de infrastructură de alimentare cu apă (Str. Miron Neagu (parțial), localitatea Aurel Vlaicu (parțial), localitatea Venchi, localitatea Șoromiclea, localitatea Rora și satul Hetiur), infrastructură de canalizare (localitățile Venchi, Șoromiclea, Rora și parțial Aurel Vlaicu, în timp ce satul Hetiur și areale din partea de sud a orașului Sighișoara), vechimea infrastructurii de alimentare cu gaze naturale (25% din lungimea totală a conductelor trebuie reabilitate) sau infrastructură de alimentare cu energie electrică (localitățile Rora, Venchi, Șoromiclea și străzile Aurel Vlaicu, Miron Neagu și Raiului). De asemenea, infrastructura de alimentare cu apă și canalizare este învechită, o parte din rețelele de apă potabilă și de canalizare sunt realizate din materiale neconforme normelor actuale și prezintă un grad ridicat de uzură, fiind necesare lucrări de reabilitare și de modernizare a acesteia pe lungimi extinse. Un alt aspect esențial pentru dezvoltarea durabilă a municipiului Sighișoara este asigurarea extinderii rețelelor tehnico-edilitare noile zone prognozate spre dezvoltare. În ceea ce privește infrastructura de iluminat public, este necesară continuarea operațiunilor de modernizare, de utilizare a unor sisteme eficiente energetic și de introducere a unui sistem de telegestiune.

Municipiul Sighișoara se confruntă cu o serie de provocări ale dezvoltării urbane generate de veniturile modeste la nivel local, de gradul redus de absorbție de finanțări nerambursabile, fiind necesară o orientare a fondurilor locale în sprijinirea proiectelor care pot atrage ulterior finanțare externă, fiind astfel posibilă o eficientizare a bugetului local și realizarea de proiecte cu impact crescut asupra comunității locale.

5. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE ȘI OBIECTIVELE STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

5.1. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Viziunea Strategiei de Dezvoltare Locală a municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030 pornește de la propunerile și viziunea Strategiei de Dezvoltare Locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020, pe care le validează și le completează.

În anul 2030 municipiul Sighișoara este un important pol județean, cu o identitate locală și culturală bine definită și valorificată, prietenos cu mediul și inteligent, susținut de un mediu economic competitiv bazat pe un antreprenoriat dezvoltat, cu o comunitate prosperă care beneficiază de un cadru urban atractiv și de o infrastructură de servicii publice performante și de un turism durabil recunoscut la nivel internațional.

DEZVOLTARE ECONOMICĂ | În anul 2030 municipiul Sighișoara dovedește o capacitate superioară de reinventare economică prin reconfigurare, modernizare, diversificare și valorificare economică a identității culturale. Municipiul prezintă un grad mare de atractivitate pentru investitori, mizând pe accesibilitatea ridicată, pe tradiția industrială și culturală, pe cadrul antreprenorial dezvoltat. Municipiul dispune de o forță de muncă specializată, cu o înaltă calificare în domeniile de specializare inteligentă și adaptată la tendințele curente de digitalizare și tehnologizare, utilizate la scară largă de entitățile economice din Sighișoara.

În municipiul Sighișoara sunt înregistrate entități economice cu grad mare de competitivitate pe piața autohtonă și pe piețele externe, care valorifică identitatea și tradiția culturală a zonei și care stimulează activități inovatoare ce conduc la obținerea unei valori adăugate mai ridicate, transformând Sighișoara într-un exemplu de bune practici recunoscut la nivel internațional.

Municipiul Sighișoara se caracterizează printr-un ecosistem antreprenorial local reinventat, flexibil și dinamic, care beneficiază de un puternic sistem de sprijin dedicat dezvoltării de servicii și de o infrastructură flexibilă, adaptată cerințelor digitale curente. Acest ecosistem antreprenorial contribuie în mod activ la diversificarea structurii economice a municipiului.

Totodată, sprijinirea mediului de afaceri și a antreprenoriatului local asigură creșterea dinamismului economic local, ce oferă oportunități noi de angajare pentru tinerii din municipiu și localitățile învecinate, iar consolidarea dialogului și parteneriatului dintre administrația locală și principalii actori economici conturează o strategie de retenție a forței de muncă bazată pe competențe și calificări relevante pentru piața forței de muncă.

Mediul de afaceri beneficiază de sprijin din partea administrației locale prin asigurarea unei infrastructuri moderne pentru desfășurarea activităților antreprenoriale ale cetățenilor și întreprinderilor, prin asigurarea de sprijin în procesul de accesare de finanțare externă și prin dezvoltarea unor parteneriate în ceea ce privește formarea forței de muncă. Prin aceste mecanisme sunt încurajate companiile inovatoare și cele care contribuie la îndeplinirea priorităților de specializare inteligentă, activitățile de cercetare și dezvoltarea serviciilor specializate.

DEZVOLTARE SOCIALĂ | Sighișoara este un oraș care valorifică tradiția educațională și tradițiile meșteșugărești și creative locale pentru a crea un spațiu atractiv pentru locuitori, pentru a sprijini

incluziunea socială și dezvoltarea economică, acesta devenind un model regional de dezvoltare a întreprinderilor sociale, un centru național de artă și creație, de restaurare și artizanat și un centru zonal recunoscut pentru excelență și inovație în educația preuniversitară. În acest sens sunt valorificați trei piloni de dezvoltare: patrimoniul imaterial dat de istoricul artelor și meșteșugurilor, patrimoniul material dat de clădirile de patrimoniu cu valoare culturală și patrimoniul educațional dat de calitatea și vechimea învățământului multilingivistic din municipiu.

Populația școlară a municipiului Sighișoara beneficiază de infrastructură și servicii educaționale de calitate și de activități educaționale extra-curriculare care creează un avantaj competitiv la nivel județean. Municipiul oferă un mediu prietenos cu copiii (participare civică, spații publice de calitate, transport ecologic), acesta fiind integrat în rețeaua ”Orașelor prietenoase cu copiii”, certificată de UNICEF.

Municipiul Sighișoara beneficiază de o infrastructură socială care contribuie la coeziunea economică și socială a comunității locale și care sprijină locuitorii din zonele urbane marginalizate și categoriile sociale defavorizate. Municipiul Sighișoara este un centru urban caracterizat de o societate civilă activă, echilibrată și bine organizată, al cărui sistem de valori este bazat pe educație și simț civic. Acesta este un oraș plin de vitalitate, cu oameni prosperi și politicoși în care spiritul tolerant dintre diferitele categorii sociale are ca rezultat coeziunea comunitară.

DEZVOLTAREA CADRULUI URBAN | Municipiul Sighișoara beneficiază de un cadru urban atractiv, definit printr-o varietate largă de activități de interes public și de dotări socio-culturale dezvoltate în conexiune cu rețeaua de spațiile publice și verzi. Zona central-istorică beneficiază de o imagine urbană unitară, în care silueta urbană și specificul arhitectural local sunt protejate, valorificate și potențate. Spațiile publice din zona centrală găzduiesc multiple manifestări și activități de petrecere a timpului liber destinate prioritar comunității locale, contribuind la asumarea patrimoniului cultural cu valoare universală excepțională de către comunitatea locală.

Ansamblurile de locuințe colective dispun de un fond locativ reabilitat, modernizat în conformitate cu cerințele actuale de eficiență energetică și cu tendințele moderne de estetică arhitecturală, generând spații cu o imagine urbană coerentă, unitară și reprezentativă pentru municipiul Sighișoara.

Infrastructura municipală de spații verzi și spații publice este completată, în zonele de locuințe, de spații dedicate comunităților locale, coerent ierarhizate și amenajate, în care centrele comunitare, spațiile verzi și spațiile de socializare și recreere pentru toate categoriile de vârstă joacă un rol important în coeziunea socială și în creșterea calității locuirii. Zonele periferice dens populate beneficiază de centralități locale organizate în jurul centrelor de cartier, care contribuie la coeziunea comunităților locale și asigură infrastructura socio-culturală de bază a acestor areale.

PROTECȚIA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI DEZVOLTAREA CULTURALĂ ȘI TURISTICĂ | În anul 2030 patrimoniul cultural al municipiului Sighișoara este adecvat conservat și valorificat, fiind protejate elementele care îi conferă autenticitate și valoare universală excepțională. Acesta servește ca sursă de educație, suport pentru viața urbană a comunității locale, pilon central al identității și brandului local și operează ca motor al unei dezvoltări urbane sustenabile, cu o calitate crescută.

Mecanismul de gestiune si control aferent monumentului istoric Centrul Istoric Sighișoara, înscris în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, servește drept model de bune practici pentru celelalte monumente de acest tip existente pe teritoriul României. Starea de conservare a centrului istoric și proiectele de restaurare derulate pentru clădirile cu valoare culturală complexă și pentru spațiile publice urbane care susțin o infrastructură culturală și socială cu o vitalitate sporită și oferă cadru de desfășurare a unor activități turistice sustenabile, reprezintă exemple de bune practici pentru zonele istorice din centrele urbane care dispun de un bogat patrimoniu construit.

În anul 2030, municipiul Sighișoara este un oraș vibrant, atractiv și primitor, în cadrul căruia atât locuitorii, cât și vizitatorii, se bucură de oportunități diverse, atractive și interactive, privind oferta de activități culturale, sportive sau de petrecerea timpului liber. În plus, municipiul Sighișoara reprezintă o destinație turistică de notorietate, în care sunt aplicate principiile turismului durabil, cu o identitate consolidată și

promovată la nivel regional și chiar internațional, ce se bucură de fluxuri ridicate de turiști pe tot parcursul anului.

Zona centrală, caracterizată de specificul medieval, având ca element emblematic Cetatea Sighișoara, dispune de o rețea amplă de obiective culturale și turistice de interes internațional, în cadrul cărora se regăsește o ofertă diversă de activități pentru petrecerea timpului liber. Aceasta este completată de resursele existente pe întreg teritoriul municipiului, de la oferta culturală bogată, inclusiv la nivelul Orașului de Jos, la oportunitățile în aer liber regăsite în lungul râului Târnava Mare. La acestea se adaugă obiectivele culturale, punctuale, împrăștiate în teritoriu care valorifică identitatea și patrimoniul construit local (de exemplu bisericile din satul Hetiur sau situl arheologic de la Podmoale), gastronomia locală, precum și posibilitatea de a practica diverse meșteșuguri tradiționale locale în cadrul taberelor interactive, asigurând coeziunea comunităților locale și contribuie la distribuție echitabilă a activităților turistice în teritoriul municipiului.

În același timp, accesul comunității și al vizitatorilor la oportunități de petrecere a timpului liber a fost sporit prin intervenții asupra infrastructurii de bază (prin construirea, modernizarea sau dotarea instituțiilor culturale, sălilor sau terenurilor de sport), precum și prin descentralizarea ofertei culturale din Cetatea Sighișoara si distribuirea în mod echilibrat la nivelul municipiului a unui număr sporit de dotări culturale, ce oferă o gamă variată de activități disponibile pentru locuitori. Mai mult, fiind remarcat drept un pol cultural de renume, actorii culturali locali și parteneriatele între aceștia sunt sprijinite pentru a dezvolta și a promova o ofertă culturală complexă cu activități diverse, ce contribuie la dezvoltarea armonioasă a municipiului Sighișoara.

Patrimoniului imaterial de arte și meserii este valorificat prin centre culturale, tabere de creație pentru copii și tineri artiști, ateliere de recondiționare, ateliere de creație, programe culturale derulate în parteneriat cu importanți actori culturali. Acestea sunt integrate în rețele europene și internaționale, contribuind la creșterea notorietății municipiului pe plan național și internațional.

Noua identitate turistică a fost și este promovată printr-o serie de campanii care au sporit vizibilitatea destinației, stârnind interesul vizitatorilor care au descoperit o serie de pachete turistice integrate la nivel local și județean, ce au făcut ca sejururile acestora să fie mai îndelungate.

MOBILITATE URBANĂ ȘI TRANSPORT | În anul 2030, municipiul Sighișoara dispune de o accesibilitate locală ridicată, susținută de un sistem de mobilitate durabilă, orientat către mijloace de transport prietenoase cu mediul.

Municipiul Sighișoara beneficiază de o conexiune eficientă la nivel regional prin intermediul coridoarelor TEN-T, atât pe cale rutieră cât și pe cale feroviară, precum și de conexiuni eficiente ale acestora cu infrastructura locală de circulații, amenajate în puncte cheie ale municipiului, cum ar fi nodul intermodal din zona gării. Municipiul dispune de o accesibilitate crescută, în care traficul de tranzit și traficul greu se realizează prin intermediul centurii ocolitoare, fiind evitată aglomerarea zonei centrale a municipiului sau poluarea zonelor rezidențiale.

Municipiul dispune de o rețea de coridoare de mobilitate verde compusă dintr-un principal coridor de mobilitate urbană durabilă amenajat de-a lungul DN 13 ce asigură accesul pe direcția E-V, precum și de coridoare de mobilitate locale ce asigură legăturile între zonele de locuințe din municipiu și principalele obiective economice, instituții și servicii publice de interes. Prin acest sistem de coridoare este asigurată inclusiv conexiunea cu coridorul verde-albastru adiacent râului Târnava Mare și cu infrastructura de agrement dezvoltată în lungul acestuia, este asigurat accesul către zona central-istorică a municipiului, către cartierele periferice de locuințe colective și către marile platforme industriale. Infrastructura velo a municipiului este racordată cu rețeaua cicloturistică regională. Infrastructura rutieră și pietonală a municipiului este una eficientă, integrată asigurând buna conexiune a arealelor urbane separate prin bariere antropice și naturale (linii de cale ferată, cursuri de apă).

La nivelul municipiului Sighișoara este încurajată dezvoltarea infrastructurii de transport public electric, municipiul beneficiind de o infrastructură extinsă de transport public ecologic care deservește în mod

echilibrat toate zonele de interes ale municipiului. Autovehiculul privat este din ce în ce mai mult substituit de mijloace alternative de deplasare (autobuze, biciclete și mersul pe jos). Teritoriul construit al municipiului este deservit de un sistem integrat de parcări, dispuse echilibrat în teritoriu, în acord cu nevoile specifice fiecărui areal urban.

Traficul și staționarea sunt bine gestionate și monitorizate, asigurând fluxuri optime și o bună funcționare a sistemului de transport, precum și prioritizarea transportului public local și a pietonilor și bicicliștilor. Persoanele cu mobilitate redusă se pot deplasa facil și în siguranță datorită amenajărilor specifice existente la nivelul întregului municipiu.

CREȘTEREA CALITĂȚII MEDIULUI | În municipiul Sighișoara calitatea mediului este mai bună ca urmare a investițiilor realizate în domeniul eficienței energetice, gestiunii deșeurilor și infrastructurii de canalizare și epurare a apelor uzate. De asemenea, eficiența energetică la nivelul municipiului este crescută ca urmare a intervențiilor realizate pentru modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public, respectiv eficientizarea energetică a unor instituții publice. Infrastructurile alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu gaze naturale și alimentare cu energie electrică deservesc toate străzile municipiului. Depozitul de deșeuri nepericuloase a fost extins, iar presiunea asupra acestuia diminuată prin creșterea ponderii deșeurilor colectate reciclate și valorificate (inclusiv prin producerea energiei din deșeuri) și prin realizarea unui depozit de deșeuri inerte.

În municipiul Sighișoara, în anul 2030, rețeaua de spații verzi publice depășește valoarea de 26 mp spațiu verde per locuitor ca urmare a amenajărilor realizate de-a lungul cursurilor de apă, a amenajării versanților dealurilor, cu precădere a Dealului Cetății și a amenajării unor noi spații verzi în zonele rezidențiale ale municipiului și a modernizării spațiilor verzi existente pentru a include facilități prietenoase cu mediul și activități variate destinate tuturor categoriilor de utilizatori.

Municipiul Sighișoara este o zonă urbană care își valorifică potențialul rețelei hidrografice și a celorlalte elemente naturale valoroase – rezervații ale naturii, situri Natura 2000 etc. Valea Târnavei Mari reprezintă un coridor verde-albastru amenajat, integrat în cadrul urban, iar pe văile celorlalți afluenți au fost realizate amenajări peisagistice (pârâul Șaeș, pârâul Câinelui) și lucrări hidrotehnice pentru reducerea riscului la inundații. În zona oglinzilor de apă (lacurile Șercheș și Rusu) au fost realizate amenajări pentru activități de agrement și pescuit. În cadrul ariilor naturale protejate se desfășoară activități cu caracter educațional, menite să conștientizeze comunitatea locală asupra valorilor naturale existente în municipiu și asupra importanței cadrului natural în procesul de combatere a schimbărilor climatice și în conturarea peisajului urban și identității locale; în același timp traseele turistice din cadrul ariilor naturale protejate sunt promovate în oferta turistică a municipiului ca mijloc de asigurare a unei diversități a activităților turistice și de petrecere a timpului liber puse la dispoziția comunității locale și vizitatorilor.

DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE | Capacitatea administrativă crescută este un element-cheie pentru managementul urban performant. În anul 2030 Primăria Municipiului Sighișoara se bazează pe (1) o resursă umană bine formată, cu un înalt grad de profesionalism, integritate și etică, dar și pe proceduri și management de gestionare a resursei umane care pot să atragă și să mențină personal calificat în contextul unei piețe a muncii dinamice, (2) un management financiar eficient care permite municipalității identificarea și alocarea adecvată de resurse pentru obiective cheie de investiții ale municipalității, (3) sisteme de lucru și management intern performante și (4) pe un cadru strategic și operațional bine structurat, implementat și monitorizat de unități/ departamente dedicate, cu un grad mare de profesionalism. Toate aceste resurse susțin capacitatea municipalității de a furniza servicii publice de calitate și de a limita orice risc de perturbare în livrarea acestora. Primăria Municipiului Sighișoara are capacitatea de a se adapta la constantele transformări digitale, la procesul continuu de creștere a interacțiunilor digitale și la reglementările privind datele publice și securitatea acestora.

În municipiului Sighișoara procesul decizional la nivel local se bucură de o implicare activă din partea societății civile care beneficiază de instrumente și mecanisme destinate consultării și participării publice, în timp ce procesul de bugetare participativă are drept rezultat implementarea unui număr semnificativ de proiecte cu impact asupra vieții urbane și comunității locale.

În vederea atingerii viziunii propuse, obiectivele și acțiunile prevăzute în Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030, cu posibilitatea extinderii până în anul 2030, vizează depășirea provocărilor și valorificarea oportunităților identificate anterior, pe următoarele paliere: demografie, social, economie, mediu și schimbări climatice, dezvoltare urbană și servicii publice și capacitate administrativă, la care se adaugă digitalizare și inovare.

La baza dezvoltării municipiului Sighișoara pe termen mediu și lung stă reconectarea componentelor municipiului la nivel spațial, funcțional, social și economic prin remedierea deficiențelor menționate anterior și prin valorificarea elementelor de potențial și a competențelor distinctive ale acestuia: patrimoniul cultural și natural – centrul istoric (Cetatea Sighișoara și Orașul de Jos), râul Târnava Mare și afluenții acestuia și ariile naturale protejate care ocupă un procent semnificativ al teritoriului extravilan, tradiția industrială a municipiului, existența unor mari întreprinderi industriale, inclusiv cu capital străin, existența unor ample platforme industriale, caracterul multicultural al municipiului, gradul de dotare al zonei centrale, gradul crescut de accesibilitate la municipiului pe cale rutieră și feroviară, existența unor zone rezidențiale care pot oferi o calitate crescută a locuirii.

În acest context, investițiile din perioada 2021 – 2030 vor avea în vedere potențarea elementelor competitive ale municipiului și dezvoltarea echilibrată a municipiului prin reducerea decalajelor dintre zona centrală și zonele periferice și prin asigurarea coeziunii sociale.

În acest sens, Strategia de Dezvoltare Locală a municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030 propune 6 obiective strategice, o serie de obiective specifice, direcții de acțiune și un portofoliu de proiecte care să asigure dezvoltarea urbană integrată a municipiului.

Cele 6 obiective strategice aferente viziunii de dezvoltare a municipiului Sighișoara sunt:

- Obiectivul strategic 1 (O1) Sighișoara competitivă – Motor economic bazat pe activități economice performate, specializate și diversificate care valorifică tradiția locală la nivel internațional;
- Obiectivul strategic 2 (O2) Sighișoara atractivă - Cadru urban atractiv și servicii publice performante și echitabile, ce asigură o calitate crescută a locuirii
- Obiectivul strategic 3 (O3) Sighișoara culturală - Oraș dinamic, vibrant și primitor, cu o identitate locală structurată în jurul patrimoniului construit protejat și valorificat, cu o ofertă variată de oportunități culturale, turistice și de petrecere a timpului liber ce corespunde cerințelor cetățenilor și vizitatorilor;
- Obiectivul strategic 4 (O4) Sighișoara accesibilă – oraș bine conectat în teritoriu, cu o mobilitate urbană durabilă bine conturată ce susține mijloacele de transport nepoluante;
- Obiectivul strategic 5 (O5) Sighișoara verde – oraș rezilient cu o calitate crescută a factorilor de mediu;
- Obiectivul strategic 6 (O6) Sighișoara bine guvernată – oraș cu o capacitate administrativă crescută, servicii publice performante și societate civilă implicată în procesele decizionale de la nivel local.

5.2. OBIECTIVELE GENERALE ȘI DOMENII DE INTERVENȚIE PENTRU DEZVOLTAREA MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA IN PERIOADA 2021- 2030

5.2.1. OBIECTIVUL STRATEGIC 1 (O1) SIGHIȘOARA COMPETITIVĂ – MOTOR ECONOMIC BAZAT PE ACTIVITĂȚI ECONOMICE PERFORMATE, SPECIALIZATE ȘI DIVERSIFICATE CARE VALORIFICĂ TRADIȚIA LOCALĂ LA NIVEL INTERNAȚIONAL

Prin acest obiectiv se urmărește creșterea atractivității municipiului prin îmbunătățirea competitivității activităților economice ce valorifică identitatea culturală și tradiția locală și stimularea activităților inovatoare pentru reconfigurarea, modernizarea și diversificarea sectorială pentru obținerea unei valori adăugate mai ridicate.

Structura economică trebuie să potențeze atuurile municipiului Sighișoara și trebuie să sublinieze valoarea tradițiilor locale în dezvoltarea IMM-urilor și antreprenoriatului local, care ar ajuta la repoziționarea municipiului ca un exemplu internațional prin valorificarea identității culturale.

Îndeplinirea acestui obiectiv conduce la dezvoltarea economiei municipiului prin sprijinirea creșterii IMM-urilor, creșterea activităților antreprenoriale ale cetățenilor și IMM-urilor, creșterea calității în afaceri, folosirea tehnologiei informaționale (dezvoltarea de noi piețe, comerțului electronic), asigurarea unor locații adecvate (clădiri noi sau clădiri existente reabilitate și modernizate) și a unei infrastructuri de afaceri pentru IMM-uri (incubatoare, parcuri industriale) și sprijinirea accesului la finanțare pentru toate categoriile de actori economici.

Obiectivul specific 1.1. (OS1.1.) Sighișoara - destinație atractivă pentru investiții, cu toate calitățile unui municipiu de nota 10

Prin acest obiectiv se urmărește atragerea de investiții private noi, productive, în municipiul Sighișoara, cu prioritate în domeniile de specializare inteligentă stabilite la nivel regional și îmbunătățirea accesului întreprinderilor la tehnologii noi și digitalizare.

Acest obiectiv vizează îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea afacerilor, precum și creșterea sectorului productiv și cel al serviciilor, în vederea sprijinirii companiilor pentru competiția pe piața autohtonă și pe pieţele externe. Sprijinul va fi acordat pentru factorii de competitivitate tangibili și intangibili, promovând acumularea de capital, serviciile specializate, know-how, managementul, precum și sprijin pentru integrarea întreprinderilor în lanțurilor de furnizori și clustere.

Administrația publică locală urmărește atragerea de investiții în concordanță cu specificul și cu structura economică a municipiului, dar cu o valoare adăugată mai ridicată, pentru asigurarea unor niveluri salariale mai ridicate. În acest sens sprijinul va fi îndreptat spre crearea și dezvoltarea infrastructurii suport pentru afaceri, spre dezvoltarea activităților economice în care municipiul deține avantaj competitiv, spre dezvoltarea activităților care valorifică tradiția locală și identitatea Sighișoarei și care contribuie la îndeplinirea priorităților de specializare inteligentă stabilite la nivelul Regiunii de dezvoltare Centru, dar și în alte zone cu potențial pentru concentrarea dezvoltării locale. În aceste operațiuni de sprijin sunt incluse și activitățile de creare de noi locații pentru a asigura dezvoltarea companiilor inovatoare, care sunt încurajate să desfășoare activități de cercetare, pentru un boost de încredere în repornirea motoarelor R&D și pentru a sprijini companiile din sectoarele care trebuie diversificate, transformate și modernizate. Vor fi sprijinite următoarele tipuri de structuri de afaceri: parcuri industriale, parcuri tehnologice, parcuri de afaceri, platforme logistice sau clustere.

Obiectivul vizează promovarea municipiului Sighișoara ca destinație de afaceri, prin crearea unui brand tentant pentru investitorii străini și autohtoni, ce valorifică identitatea culturală – element de diferențiere la nivel național și internațional – prin dezvoltarea unor platforme digitale, punând la dispoziția părților interesate toate informațiile necesare pentru a considera municipiul o destinație de investiții ofertantă.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D1.1.1. Dezvoltarea infrastructurii de sprijinire a afacerilor de tipul parcurilor industriale/parcurilor tehnologice, precum și reconversia fostelor platforme industriale pentru dezvoltarea unor noi funcțiuni economice sau a infrastructurii de cercetare-dezvoltare.

D1.1.2. Dezvoltarea serviciilor suport pentru investitori și promovarea municipiului ca destinație de afaceri.

D1.1.3. Susținerea înființării de clustere de importanță regională.

Obiectivul specific 1.2. (OS1.2.) Sighișoara - generatoare de oportunități pentru talente

Prin acest obiectiv se urmărește asigurarea necesarului de forță de muncă specializată, cu competențe și capacități relevante pentru viitor.

Existența unui personal cu o calificare înaltă în domeniile de specializare inteligentă căutate reprezintă un element cheie pentru atragerea și menținerea investitorilor. În acest sens este necesar ca instituțiile de învățământ să fie puternic ancorate în realitatea economică a comunității. Trebuie sprijinită stabilirea parteneriatelor dintre administrația publică, instituțiile de învățământ și agenții economici pentru dezvoltarea educației în sistem dual. Acțiunile propuse în cadrul acestui obiectiv vor contribui la dezvoltarea competențelor economice la nivel local și sectorial.

Sunt sprijinite acțiuni care vizează dobândirea și dezvoltarea de competențe pentru funcționarea și modernizarea pieței muncii din municipiu, sprijinirea metodelor inovatoare pentru forme flexibile de organizare a muncii, promovarea și sprijinirea instruirii în noi tehnologii, inclusiv TIC, deoarece transformarea digitală accelerată a sectoarelor determină ca majoritatea locurilor de muncă să aibă un nivel de competențe digitale.

De asemenea, în condițiile în care structura economică a municipiului Sighișoara este dominată de sectorul industrial, care va fi cel mai afectat de robotizare și automatizare, înlocuind munca de rutină, trebuie implementate acțiuni pentru crearea și adaptarea la modele de afaceri și profiluri profesionale corespunzătoare.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D1.2.1. Stimularea formării și specializării forței de muncă (creșterea pe scara competențelor) pentru adaptarea la provocările economiei colaborative, bazate pe cunoaștere.

D1.2.2. Investiții în educația și formarea profesională, pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții.

D1.2.3. Susținerea introducerii de către angajatori a unor forme flexibile de muncă și a principiilor de tip ”shared resources”, mai ales în domeniul industrial.

Obiectivul specific 1.3. (OS1.3.) Sighișoara - ecosistem antreprenorial local ce valorifică inteligent tradiția și cultura locală

Una din provocările cu care se confruntă municipiul Sighișoara este rata scăzută a antreprenoriatului, număr redus de startup-uri, mai ales în domenii creative și tehnologice, astfel că este necesară implementarea unor măsuri de stimulare a spiritului antreprenorial, mai ales în rândul tinerilor, ca opțiune de carieră în domeniile de care sunt interesați.

Prin acest obiectiv se urmărește încurajarea dezvoltării ecosistemului antreprenorial local, cu precădere în domeniile de specializare inteligentă identificate la nivel regional și competitive la nivel de municipiu.

În vederea dezvoltării unui ecosistem antreprenorial local, reinventat și dinamic, sunt necesare acțiuni pe următoarele paliere: asigurarea unui bazin de antreprenori (diversitate, incluzivitate și talent), dezvoltarea unei rețele de sprijin pentru antreprenoriat (suport pentru startup-uri, specializare și diversificare), crearea de capital social (densitatea rețelelor și o cultură a inovării) și guvernanță locală (administrația publică adoptă politici dedicate startup-urilor și stabilește conexiuni internaționale).

Alte acțiuni indicative care vor contribui la îndeplinirea acestui obiectiv sunt: creșterea conștientizării cu privire la importanța culturii antreprenoriale și a inovării; derularea unor programe și a unor servicii de sprijin pentru dezvoltarea acesteia; dezvoltarea și promovarea abilităților manageriale moderne, în special pentru startup-uri, microîntreprinderi și IMM-uri; servicii de sprijin pentru demararea unei afaceri; încurajarea antreprenoriatului pentru întinerirea mediului de afaceri local.

De asemenea, trebuie sprijinită crearea unor infrastructuri de afaceri mai flexibile de tipul: incubatoare, huburi, ateliere de creație (dedicate dezvoltării meșteșugurilor), laboratoare vii care să permită co-crearea și testarea soluțiilor inovatoare împreună cu cetățenii municipiului, fab-laburi dotate cu echipamente digitale pentru realizarea unor prototipuri și alte infrastructuri care să nu necesite investiții hard foarte mari. Dacă aceste structuri își vor deschide porțile și pentru cetățeni, aceștia s-ar putea transforma în viitori antreprenori.

Se recomandă ca investițiile să fie dedicate dezvoltării de servicii, mai degrabă decât construcțiilor de spații noi, care în timp, nu pot să se autosusțină sau nu-și demonstrează utilitatea. Astfel, aceste infrastructuri trebuie să ofere acces la servicii inovatoare, consultanță în elaborarea planurilor de afaceri sau a proiectelor, pregătire pentru participarea la sesiuni de prezentări de idei de afaceri, activități de diseminare, informare pentru startup-uri etc. Ținând cont de rata actuală de antreprenoriat care este foarte scăzută, se urmărește finanțarea startup-urilor care vor contribui la diversificarea structurii economice a municipiului. Aceste startup-uri vor fi sprijinite să-și îmbunătățească accesul la tehnologii noi și inovare.

Trebuie sprijinit accesul la instrumente de finanțare, altele decât creditele bancare și inovare tehnologică pentru a putea răspunde dezvoltării continue a cererii piețelor internaționale, atât în ce privește diversitatea, cât și calitatea produselor. O atenție specială se va acorda accesului la noi instrumente financiare inovatoare.

Toate acțiunile prin care se atinge acest obiectiv trebuie să vizeze respectarea principiului specializării inteligente. Cu alte cuvinte, guvernanța multinivel (cooperarea între mai multe tipuri de actori cheie – privați și publici – reprezentând mai multe niveluri teritoriale, pentru dezvoltarea și implementarea politicilor) trebuie să fie asigurată, atât pe orizontală, cât și pe verticală, tocmai pentru a îndeplini prioritățile stabilite în strategia de specializare inteligentă a regiunii de dezvoltare Centru. Astfel, este importantă sprijinirea antreprenoriatului, mai ales în domeniile de specializare inteligentă, iar municipiul să găsească puncte de intersecție prin care să poată contribui cu atuurile pe care le deține, la conturarea nișelor de specializare inteligentă.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D1.3.1. Dezvoltarea competențelor antreprenoriale.

D1.3.2. Sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru ecosistemul antreprenorial local. Sprijinirea inițiativelor antreprenoriale (startup-uri) și stimularea inovării și creativității.

D1.3.3. Sprijinirea antreprenoriatului prin acces la instrumente financiare inovatoare.

D1.3.4. Parteneriate între stakeholderii din municipiu și cei regionali, naționali pentru consolidarea guvernanței multi-nivel a specializării inteligente.

5.2.2. OBIECTIVUL STRATEGIC 2 (O2) SIGHIȘOARA ATRACTIVĂ – CADRU URBAN ATRACTIV ȘI SERVICII PUBLICE PERFORMANTE ȘI ECHITABILE, CE ASIGURĂ O CALITATE CRESCUTĂ A LOCUIRII

Prin acest obiectiv se urmărește crearea unui cadru urban atractiv, esențial pentru creșterea calității locuirii în municipiul Sighișoara, care contribuie la coeziunea și egalitatea socială. Prin implementarea proiectelor propuse în cadrul acestui obiectiv se asigură ca toți locuitorii să beneficieze de condiții bune de locuire, de dotări publice de bună calitate și de spații publice orientate către îndeplinirea cerințelor comunităților locale.

Menținerea populației existente și încurajarea tinerilor să revină în municipiu după finalizarea studiilor reprezintă un obiectiv prioritar pentru dezvoltarea municipiului. În acest scop sunt necesare o serie de acțiuni care urmăresc îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii sociale (educație, sănătate și asistență socială) și creșterea calității spațiilor publice de pe teritoriul municipiului, regenerarea și revitalizarea urbană a ansamblurilor de locuințe colective, asigurarea unor centralități locale în zone periferice dens populate, cu precădere în cartierele de locuințe colective și dezvoltarea infrastructurii de dotări comunitare de pe teritoriul municipiului.

Obiectivul specific 2.1. (OS2.1.) Sistem de învățământ performant, adaptat cerințelor pieței forței de muncă

Prin acest obiectiv se urmărește îmbunătățirea calității infrastructurii de educație din municipiul Sighișoara, prin reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ pentru asigurarea unui proces educațional la standarde europene si a creșterii participării populației școlare la procesul educațional. Obiectivul are în vedere crearea unor servicii educaționale de calitate și a unor activități educaționale extra-curriculare care să creeze un avantaj competitiv la nivel județean.

Intervențiile și investițiile în infrastructura școlară au rolul de a contribui la creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu, în special pentru copii cu risc crescut de părăsire timpurie a sistemului. Completarea ofertei educaționale are în vedere valorificarea patrimoniului imaterial prin dezvoltarea programelor culturale și educaționale de arte și meserii adresate tinerilor și afilierea acestora la rețele europene de acest tip. Este avută în vedere integrarea Sighișoarei în rețeaua ”Orașelor prietenoase cu copiii”, certificată de UNICEF.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D2.1.1. Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de educație și formare.

D2.1.2. Completarea ofertei educaționale destinată tinerilor.

Obiectivul specific 2.2. (OS2.2.) Sistem de sănătate eficient, echitabil și modern

Prin acest obiectiv se urmărește modernizarea și echiparea infrastructurii de sănătate din municipiu, fiind prioritară modernizarea și echiparea Spitalului Municipal cu echipamente moderne de cea mai bună calitate. Se are în vedere eficientizarea fluxurilor sanitare specifice ca urmare a asigurării unor condiții termice, de ventilație, sanitare, de circulație și evacuare corespunzătoare a activităților medicale.

În cadrul procesului de dezvoltare a infrastructurii sanitare se urmărește realizarea unei noi clădiri în cadrul maternității Sighișoara precum și modernizarea cabinetelor medicale existente în municipiu.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D2.2.1. Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii de sănătate și eficientizarea activităților sanitare.

Obiectivul specific 2.3. (OS2.3.) Servicii sociale eficiente, oferite în mod echilibrat pe întreg teritoriul municipiului Sighișoara, ce răspund nevoilor tuturor categoriilor de beneficiari

Prin acest obiectiv se urmărește creșterea coeziunii sociale a comunităților locale prin dezvoltarea și îmbunătățirea calității infrastructurii și serviciilor sociale oferite în mod echilibrat pe întreg teritoriul Municipiului Sighișoara și asigurarea unui acces egal al cetățenilor la astfel de servicii. Prin proiectele propuse se urmărește reducerea numărului de persoane aparținând grupurilor vulnerabile prin furnizarea unor servicii sociale adecvate nevoilor specifice în vederea integrării socio-profesionale. Se urmărește reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate în care există populație aparținând minorității roma, prin implementarea de măsuri integrate. În cadrul acestui obiectiv sunt propuse proiecte care urmăresc, de asemenea, reducerea numărului de copii și tineri plasați în instituții, prin consolidarea rețelei de asistenți maternali.

Acest obiectiv se corelează cu obiectivele generale și specifice aferente Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D2.3.1. Reducerea numărului de persoane aparținând grupurilor vulnerabile prin furnizarea unor servicii sociale adecvate nevoilor specifice.
D2.3.2. Îmbunătățirea infrastructurii sociale prin reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale.
D2.3.3. Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate prin implementarea de măsuri integrate.
D2.3.4. Dezvoltarea fondului locativ destinat categoriilor sociale dezavantajate.

Obiectivul specific 2.4. (OS2.4.) Cartiere de locuințe colective regenerate, cu o calitate ridicată a spațiului public, adaptate cerințelor și nevoilor locuitorilor

Obiectivul propune intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajarea spațiilor verzi, a spațiilor de recreere și socializare destinate tuturor categoriilor de utilizatori, a locurilor de joacă, circulațiilor și spațiilor de parcare, identificarea și amenajarea spații în care se pot desfășura micro-evenimente. Aceste intervenții trebuie să se realizeze având la bază un proiect complex care să vizeze întreg teritoriul ansamblului de locuințe colective, prin care să se stabilească o ierarhie a spațiilor publice din interiorul ansamblului și care să se coordoneze cu proiecte de dezvoltarea unei mobilități urbane durabile (amenajarea de piste de biciclete, trasee de transport public de persoane). Proiectele de intervenții în cadrul ansamblurilor de locuințe colective trebuie să fie coroborate cu proiectele de dezvoltarea dotărilor comunitare din aceste areale (centre comunitare, piețe, creșe ș.a.).

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D2.4.1. Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe colective.

Obiectivul specific 2.5. (OS2.5.) Infrastructură de dotări comunitare amplasate echilibrat în teritoriu

Prin acest obiectiv se urmărește modernizarea dotărilor comunitare existente (piețe agroalimentare) și amplasarea de noi dotări în teritoriu, pentru asigurarea unui acces facil al comunităților locale la servicii de interes cotidian și la activități care să stimuleze viața urbană a municipiului. În cadrul acestui obiectiv se are în vedere dezvoltarea dotărilor comunitare în cadrul Cetății Sighișoara, în zona centrală a municipiului, în marile ansambluri de locuințe colective din zonele periferice și în satul Hetiur (centre comunitare, piață agroalimentară de gross).

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D2.5.1. Modernizarea și completarea sistemului de dotări comunitare.

Obiectivul specific 2.6. (OS2.6.) Rețea de spații publice adaptată cerințelor comunității și corelată cu specificul local

Acest obiectiv urmărește creșterea calității spațiilor publice din cadrul municipiului Sighișoara prin propuneri de reorganizare sau reamenajare a unor spații existente pentru a corespunde cerințelor actuale de utilizare a spațiilor publice. Proiectele au în vedere amenajarea de spații publice în Orașul de Jos, reamenajarea spațiilor publice și traseelor pietonale aferente Dealului Cetății dar și intervenții de modernizarea a mobilierului urban din zona centrală și asigurarea unui cadru coerent de organizare a comerțului stradal în zonele turistice.

Existența unor areale identificate ca zone vulnerabile din punct de vedere al siguranței publice face necesară implementarea unor sisteme de supraveghere care să asigure integritatea obiectivelor.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D2.6.1. Consolidarea rețelei de spații publice și spații verzi prin lucrări de restaurare, modernizare și extindere.
D2.6.2. Creșterea nivelului siguranței publice și combaterea infracționalității.

Obiectivul specific 2.7. (OS2.7.) Fond locativ de stat bine gestionat, restaurat, reabilitat și modernizat, adaptat statutului municipiului și specificului local

Municipiul Sighișoara beneficiază de un bogat fond locativ de stat constituit, în cea mai mare parte, din clădiri cu vechime de peste 100 de ani, clădiri care prezintă valori culturale, arhitecturale, istorice și urbanistice și care necesită lucrări de restaurare, reabilitare sau modernizare. Aceste clădiri se află, în cele mai multe cazuri, parțial în domeniul administrației publice locale fapt ce îngreunează efectuarea de lucrări.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D2.7.1. Gestiunea și reabilitarea fondului locativ de stat

5.2.3. OBIECTIVUL STRATEGIC 3 (O3) SIGHIȘOARA CULTURALĂ - ORAȘ DINAMIC, VIBRANT ȘI PRIMITOR, CU O IDENTITATE LOCALĂ STRUCTURATĂ ÎN JURUL PATRIMONIULUI CONSTRUIT PROTEJAT ȘI VALORIFICAT, CU O OFERTĂ VARIATĂ DE OPORTUNITĂȚI CULTURALE, TURISTICE ȘI DE PETRECERE A TIMPULUI LIBER CE CORESPUNDE CERINȚELOR CETĂȚENILOR ȘI VIZITATORILOR

În prezent, identitatea culturală a municipiului Sighișoara gravitează în jurul patrimoniului construit protejat existent în zona centrală a municipiului, în acest areal fiind concentrate principalele obiective culturale ale municipiului și marea majoritate a monumentelor istorice ale municipiului.

În ceea ce privește patrimoniul cultural recunoscut la nivel internațional, se urmărește protejarea și valorificarea monumentului istoric Centrul Istoric Sighișoara, cu valoare universală excepțională, înscris în Lista Patrimoniului Mondial, cu cele 3 componente ale sale: Cetatea Sighișoara, Dealul Cetății și o porțiune a Orașului de Jos prin măsuri care să asigure autenticitatea și integritatea sitului care face parte din patrimoniul universal, în spiritul principiilor dezvoltării durabile și al angajamentului asumat prin Convenția privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural[260]. În ceea ce privește patrimoniul de importanță locală sau națională, amplasat izolat în exteriorul zonei centrale, se urmărește valorificarea acestuia în corelare cu propunerile de extindere a infrastructurii culturale și de petrecere a timpului liber și cu

[260] Obligația de a asigura identificarea, ocrotirea, conservarea, valorificarea și transmiterea către generatiile viitoare a patrimoniului cultural.

proiectele care au în vedere intervenții de reabilitare a activităților sociale pe care aceste imobile le găzduiesc.

Valorificarea patrimoniului construit în corelare cu activitățile economice, sociale și culturale importante la nivel comunitar și municipal va contribui la o dezvoltare sustenabilă a municipiului, la o valorificare a identității locale care are în vedere redarea acestui patrimoniu comunităților locale, asigurând astfel o asumare mare a acestui patrimoniu de către comunitatea locală.

Valorificarea sustenabilă a resurselor locale va contribui la asigurarea unei infrastructuri culturale, sportive și de petrecere a timpului liber care să corespundă cerințelor locuitorilor și va contribui la sporirea notorietății municipiului Sighișoara atât pe plan local, dar și național și internațional, acesta fiind din ce în ce mai recunoscut ca un cadru urban aparte, în care se îmbină spiritul medieval cu cadrul urban modern și viața citadină. În acest sens, acest obiectiv are ca scop definirea municipiului drept o destinație plină de vitalitate, în care oricând se pot găsi numeroase opțiuni adaptate diferitelor categorii sociale și de vârstă, fie că este vorba despre activități culturale, turistice, sportive sau de agrement. Astfel, intervențiile din cadrul acestui obiectiv vizează o serie de paliere principale precum dezvoltarea infrastructurii, diversificarea ofertei de activități, promovarea adecvată a potențialului local, precum și susținerea actorilor locali relevanți în sectoarele cultural-artistice, sportive și turistice.

Obiectivul specific 3.1. (OS3.1.) Patrimoniu construit și natural remarcabil, protejat, valorificat, restaurat într-o manieră sustenabilă ce poate sprijini economia locală și pus în serviciul cetățenilor

Obiectivul are ca scop, pe de o parte, protejarea monumentelor istorice de importanță internațională, națională și locală care conturează și contribuie la promovarea identității municipiului Sighișoara, și pe de altă parte, urmărește valorificarea activă a cât mai multor elemente de patrimoniu construit din teritoriu, astfel încât acestea să devină parte dintr-o infrastructură culturală, educațională și recreativă extinsă la nivel teritorial.

Proiectele propuse urmăresc conservarea caracteristicilor distincte ale centrului istoric: țesutul urban intramuros și extramuros dezvoltat de coloniștii sași în perioada medievală, conservat până în prezent și intervențiile arhitecturale, premoderne și moderne, de influență germanică. Se urmărește protejarea patrimoniului construit variat al municipiului: arhitectură militară, arhitectură religioasă, instituții publice, dotări culturale, clădiri rezidențiale și păstrarea acestei diversități a activităților urbane care să deservească întreaga populație a municipiului.

Demersurile de protejare a patrimoniului construit trebuie să se desfășoare în paralel cu acțiunile de educare a populației în ceea ce privește valoarea universală excepțională a sitului și cu cele care asigură o calitate crescută a fondului construit și a activităților desfășurate, în acord cu statutul patrimoniului cultural protejat.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D3.1.1. Planificare și sprijin pentru protejarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural cu valoare universală excepțională și a patrimoniului construit de importanță națională și locală
D3.1.2. Protejarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural de importanță universală, națională și locală.
D3.1.3. Educarea cetățenilor cu privire la valorile culturale existente în municipiul Sighișoara și promovarea bunelor practici în domeniul protecției patrimoniului

Obiectivul specific 3.2. (OS3.2.) Vitalitate culturală sporită, bazată pe valorificarea elementelor de identitate culturală și a patrimoniului construit

Obiectivul are ca scop dezvoltarea și consolidarea municipiului Sighișoara drept un important centru cultural la nivel național prin intervenții asupra agendei culturale a municipiului, promovarea ofertei culturale, inclusiv a patrimoniului imaterial local și, nu în ultimul rând, sprijinirea actorilor locali relevanți.

De asemenea, obiectivul are în vedere dezvoltarea și promovarea activităților culturale prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale, precum și înființarea de noi obiective care să promoveze cultura locală prin consolidarea sprijinului pentru actorii locali. Mai mult, prin promovarea unei agende culturale comune, în parteneriat cu organizațiile locale active în domeniu, se poate asigura vizibilitatea evenimentelor culturale ce se desfășoară în municipiul Sighișoara.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D3.2.1. Revitalizarea vieții sociale prin evenimente și facilități culturale și promovarea activă a acestora.
D3.2.2. Sprijinirea actorilor relevanți din domeniile cultural-artistice din municipiu.
D3.2.3. Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii culturale.

Obiectivul specific 3.3. (OS3.3.) Ofertă variată, accesibilă și atractivă a activităților sportive, de agrement și de petrecere a timpului liber, susținute de o infrastructură sportivă și de agrement bine dezvoltată

Obiectivul urmărește dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sportive și de agrement de anvergură a municipiului, precum și crearea de noi obiective pentru încurajarea sportului de masă și de performanță și de asigurare a unei oferte variate de oportunități de petrecere a timpului liber pentru locuitori și vizitatori.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D3.3.1. Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii sportive și de agrement și petrecerea timpului liber din municipiul Sighișoara.
D3.3.2. Promovarea activă a ofertei de activități sportive și de agrement și petrecerea timpului liber din municipiul Sighișoara.

Obiectivul specific 3.4. (OS3.4.) Destinație turistică atractivă, de notorietate națională și internațională

Obiectivul are ca scop dezvoltarea municipiului Sighișoara atât în ceea ce privește infrastructura turistică, cât și imaginea sa, fiind pus accentul pe nevoia de a contura o imagine turistică („brand”) clară și atractivă, bazată atât pe atuurile locale, cât și pe relația cu teritoriul înconjurător. Mai mult, prin dezvoltarea și consolidarea unei identități turistice, municipiul își va promova atuurile și potențialul pentru practicarea turismului de tip city-break, cultural, sportiv sau chiar de tip ecoturistic.

Prin cest obiectiv, în corelare cu obiectivele specifice anterioare, se urmărește asigurarea unui cadru de desfășurare a activităților turistice pe măsura notorietății municipiului și a patrimoniului cultural de care acesta dispune.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D3.4.1. Extinderea și diversificarea infrastructurii și serviciilor turistice.
D3.4.2. Promovarea municipiului Sighișoara ca destinație turistică de notorietate, recunoscută la nivel național și internațional.

5.2.4. OBIECTIVUL STRATEGIC 4 (O4) SIGHIȘOARA ACCESIBILĂ – ORAȘ BINE CONECTAT ÎN TERITORIU, CU O MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ BINE CONTURATĂ CE SUSȚINE MIJLOACELE DE TRANSPORT NEPOLUANTE

La nivelul municipiului Sighișoara este necesară implementarea de măsuri care să îmbunătățească accesibilitatea la nivel local și care să asigure infrastructură și servicii de transport de calitate. Dezvoltarea

municipiului trebuie orientată către un sistem de mobilitate urbană durabilă ca principal element cheie de ghidare a intervențiilor și măsurilor propuse.

În acest context, prin intermediul acestui obiectiv se propun acțiuni pe termen scurt, mediu și lung care să contribuie la susținerea unui sistem de mobilitate durabilă și, implicit, la creșterea calității locuirii în municipiu. În acest sens este necesară derularea de acțiuni complexe prin care să se asigure infrastructura necesară deplasărilor nemotorizate, implementarea unui sistem de transport public ecologic, creșterea performanței sistemului rutier, implementarea unui sistem inteligent de management și gestiune a traficului și parcărilor și îmbunătățirea conectivității la nivel supramunicipal.

Intervențiile și măsurile propuse în cadrul acestui obiectiv vor fi corelate cu cele propuse în cadrul celorlalte obiective, în special a celor ce vizează protecția mediului și calitatea locuirii, acestea fiind abordate integrat pentru a asigura o dezvoltare unitară a municipiului.

Obiectivul specific 4.1. (OS4.1.) – Municipiu cu grad ridicat de conectivitate la nivel județean și național

Obiectivul are în vedere creșterea conectivității la nivel județean, regional și național prin realizarea variantei ocolitoare a municipiului Sighișoara și prin modernizarea infrastructurii feroviare. Acest obiectiv este important pentru dezvoltarea economiei locale, pentru creșterea gradului de atractivitate al municipiului ca importantă destinație turistică și, în cazul infrastructurii rutiere, pentru devierea traficului greu și de tranzit din zona centrală și zonele rezidențiale, pentru creșterea calității locuirii în municipiu și pentru protejarea patrimoniului cultural cu valoare excepțională. Acest obiectiv este dependent de sursele de finanțare disponibile la nivel național.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D4.1.1. Ameliorarea conectivității cu teritoriul județean și național și creșterea gradului de accesibilitate al municipiului.

Obiectivul specific 4.2. (OS4.2.) – Infrastructură rutieră modernizată și performantă, ce asigură legături optime pe tot teritoriul municipiului

Scopul asociat acestui obiectiv este de a contura o rețea rutieră bine definită și de a optimiza legăturile în interiorul municipiului, cât și în relație cu zona periurbană a acestuia. În cadrul acestui obiectiv sunt prevăzute intervenții de modernizare și de reabilitare a infrastructurii rutiere existente, precum și de extindere a acesteia, în vederea creșterii eficienței, asigurării unei bune accesibilități a tuturor cartierelor municipiului și îmbunătățirii legăturilor peste cursurile de apă și peste calea ferată. Pentru a răspunde tendințelor actuale de utilizare a vehiculelor electrice sunt prevăzute proiecte de dezvoltarea infrastructurii de încărcare a acestora.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D4.2.1. Modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere de pe teritoriul municipiului.
D4.2.2. Îmbunătățirea legăturilor în teritoriu.
D4.2.3. Infrastructură de suport pentru susținerea tranziției către vehicule nepoluante.

Obiectivul specific 4.3. (OS4.3.) – Management și gestiune inteligentă a traficului și a parcării

Acest obiectiv vizează implementarea unor acțiuni de planificare a mobilității urbane la nivelul municipiului, precum și de conturare a unor măsuri specifice care să permită gestiunea traficului și a parcărilor. Măsurile și proiectele propuse în cadrul acestui obiectiv vor contribui în mod direct la eficientizarea sistemului local de transport, precum și la asigurarea unei dezvoltări sustenabile a acestuia.

În cadrul acestui obiectiv sunt propuse, inclusiv, măsuri care au în vedere eficientizarea resurselor de teren alocate parcărilor, inclusiv realizarea de parcări etajate, amplasate în puncte cheie. Amenajarea acestor parcaje permite eliberarea unor resurse de teren, inclusiv prin eliminarea garajelor, care pot fi

transformate în noi spații publice de interes municipal sau de cartier, sau la diminuarea parcărilor la stradă în favoarea spațiilor pietonale și a spațiilor verzi. Implementarea proiectelor de digitalizare a parcării are drept scop reducerea timpului alocat acestei operațiuni și a traficului asociat.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D4.3.1. Gestiunea traficului greu și a traficului de tranzit.
D4.3.2. Extinderea măsurilor de gestiune a traficului.
D4.3.3. Gestiunea parcării în mod sustenabil.
D4.3.4. Eficientizarea sistemului de parcări din municipiul Sighișoara

Obiectivul specific 4.4.(OS4.4.) – Transport public local eficient, atractiv și durabil

În cadrul acestui obiectiv sunt propuse măsuri de creștere a calității sistemului de transport public local în vederea creșterii eficienței și atractivității acestor servicii, precum și în contextul conturării unui sistem de mobilitate durabil. Astfel, acest obiectiv vizează măsuri de modernizare și de extindere a flotei și a infrastructurii aferente, precum și intervenții de digitalizare a serviciilor de transport public local.

Creșterea atractivității și a eficienței transportului public local este relaționată direct cu viteza de deplasare a vehiculelor, aspect asigurat în corelare cu îndeplinirea obiectivelor anterioare de modernizare a infrastructurii rutiere și de eliminare a traficului de tranzit și a traficului greu din interiorul municipiului, precum și cu performanța amenajărilor specifice existente pe teritoriul municipiului.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D4.4.1. Modernizarea și extinderea flotei de transport public local.
D4.4.2. Creșterea atractivității transportului public local prin amenajări specifice.
D4.4.3. Îmbunătățirea transferului între transport public local și alte mijloace de transport.
D4.4.4. Digitalizarea serviciilor de transport public local.

Obiectivul specific 4.5. (OS4.5.) – Sistem de deplasări nemotorizate atractiv și dezvoltat echilibrat în teritoriu

Scopul asociat acestui obiectiv este de a promova utilizarea mijloacelor prietenoase cu mediul ca alternativă viabilă la utilizarea mașinilor personale.

Acest obiectiv are în vedere intervenții de modernizare și extindere a infrastructurii destinate deplasărilor nemotorizate, precum și măsuri orientate către creșterea utilizării acestor mijloace de către cetățenii municipiului. În acest sens se are în vedere dezvoltarea unor coridoare verzi de mobilitate între puncte de interes ale municipiului, amenajarea de piste de biciclete care să permită deplasarea între diverse cartiere ale municipiului, realizarea de poduri pietonale peste cursurile de apă și reintroducerea în circuitul pietonal a elementelor importante de cadru natural integrate în țesutul urban.

Obiectivul are în vedere implementarea de măsuri de sprijinire a cicloturismului și a traseelor locale de drumeție, în conexiune cu traseele definite la nivel regional.

Măsurile propuse contribuie la efectuarea tranziției către o mobilitate urbană durabilă și contribuie la creșterea calității spațiului public, la creșterea accesibilității zonelor de interes din afara arealului central al municipiului, la creșterea atractivității turistice a municipiului și la diversificarea activităților de petrecere a timpului liber.

De asemenea, obiectivul vizează și creșterea accesibilității municipiului pentru persoanele cu mobilitate redusă.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D4.5.1. Modernizarea, extinderea și creșterea atractivității infrastructurii destinate deplasărilor pietonale.

D4.5.2. Modernizarea, extinderea și creșterea atractivității infrastructurii destinate deplasărilor cu bicicleta.

5.2.5. OBIECTIVUL STRATEGIC 5 (O5) SIGHIȘOARA VERDE – ORAȘ REZILIENT CU O CALITATE CRESCUTĂ A FACTORILOR DE MEDIU

Acest obiectiv vizează ameliorarea calității factorilor de mediu (aer, apă, sol, factori biotici) în municipiul Sighișoara și adaptarea municipiului la efectele schimbărilor climatice, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră – creșterea eficienței energetice a fondului construit, utilizarea echipamentelor care produc și utilizează energie provenită din surse regenerabile –, extinderea suprafeței de spații verzi publice, acoperirea nevoilor în ceea ce privește echiparea tehnico-edilitară, eficientizarea sistemului de gestiune a deșeurilor, prin implementarea unor măsuri de combatere a riscurilor naturale și valorificarea elementelor valoroase de cadru natural.

Asigurarea unui mediu urban cu o calitate crescută a factorilor de mediu este un demers esențial în obținerea unei calități crescute a locuirii și în creșterea atractivității municipiului pentru cetățenii care doresc să își stabilească domiciliul în municipiul Sighișoara sau pentru tinerii care doresc să se întoarcă în municipiu la finalizarea studiilor.

Obiectivul specific 5.1. (OS5.1.) Oraș cu emisii reduse de gaze cu efect de seră

Municipiul Sighișoara va progresa în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, ca urmare a creșterii eficienței energetice a fondului construit și a sistemului de iluminat public, dar și a implementării unor proiecte-pilot privind utilizarea energiei solare.

În ceea ce privește eficiența energetică a fondului construit se observă, în cadrul ansamblurilor de locuințe colective existenta unui fond construit cu vechime mare pentru care nu au fost realizate lucrări de reabilitare termică și tehnică a instalațiilor. Într-o situație asemănătoare se regăsesc și numeroase clădiri în care își desfășoară activitatea instituțiile publice sau serviciile socio-culturale.

În ceea ce privește ansamblurile de locuințe colective sunt propuse intervenții complexe de reabilitare a fondului construit: lucrări de reabilitare structurală (după caz), lucrări de refațadizare, lucrări de termoizolare și de creștere a eficienței termice, inclusiv promovarea utilizării resurselor regenerabile de energie pentru alimentarea acestora.

Utilizarea resurselor regenerabile pentru producerea de energie electrică este necesar să fie preluată în cadrul tuturor clădirilor aparținând instituțiilor publice, unităților de învățământ, ca mijloc de protejare a mediului ambiental și de reducere a efectelor schimbărilor climatice. În ceea ce privește producerea energiei din surse regenerabile este necesară implementarea proiectelor care valorifică potențialul local și resursele locale de care dispune municipiul Sighișoara.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D5.1.1. Creșterea eficienței energetice a fondului construit (clădiri publice și private).

D5.1.2. Modernizarea și dezvoltarea sistemului de iluminat public.

D5.1.3. Încurajarea producerii și utilizării energiei din surse regenerabile.

D5.1.4. Monitorizarea și evaluarea stării factorilor de mediu.

Obiectivul specific 5.2. (OS5.2.) Infrastructură tehnico-edilitară modernă și eficientă

Municipiul Sighișoara va beneficia de o infrastructură tehnico-edilitară reabilitată și extinsă, ce va acoperi nevoile tuturor consumatorilor. Un accent deosebit va fi pus pe modernizarea infrastructurii de mediu:

alimentarea cu apă, evacuarea și epurarea apelor uzate, dar și gestiunea eficientă a deșeurilor, urmărind creșterea ponderii deșeurilor reciclate și valorificate.

Propunerile de dezvoltare ale infrastructurii tehnico-edilitare și îmbunătățirea managementului durabil al mediului în municipiul Sighișoara în perioada 2021 - 2030 au ca bază principalele probleme de funcționare identificate și nevoie de asigurare a întregii populații a municipiului la aceste servicii publice precum și opțiunile de dezvoltare, obiectivele specifice și direcțiile de acțiune din „Strategia de dezvoltare economico - socială a municipiului Sighișoara pentru perioada 2014-2020". În ceea ce privește infrastructura de alimentare cu apă și canalizare este necesară remedierea disfuncționalităților generate de vechimea mare a rețelei de distribuție și de utilizarea unor materiale neconforme.

Intervențiile care au în vedere eficientizarea sistemului de management al deșeurilor conduc la reducerea impactului asupra mediu, creșterea calității locuirii, creșterea atractivității municipiului și ameliorare imaginii urbane a municipiului.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D5.2.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată în zonele construite.

D5.2.2. Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale.

D5.2.3. Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de distribuție a energiei electrice.

D5.2.4. Dezvoltarea rețelei de telecomunicații.

D5.2.5. Eficientizarea sistemului de management al deșeurilor.

Obiectivul specific 5.3. (OS5.3.) Rețea verde-albastră extinsă, valorificată și protejată

Intervențiile propuse în reabilitarea și extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv de-a lungul principalelor cursuri de apă (râul Târnava Mare, pârâul Șaeș, pârâul Câinelui), fac ca în zonele locuite ale municipiului să existe o infrastructură de spații verzi publice amenajate, echilibrat distribuite în teritoriu, cu un acces pietonal facil. În afara localităților municipiului, pădurile și ariile naturale protejate vor fi valorificate prin amenajări și activități educaționale ce nu vor periclita habitatele. Lucrările hidrotehnice realizate vor permite atât realizarea unor amenajări peisajere, cât și diminuarea riscului la inundații al zonelor vulnerabile din municipiu.

Acest obiectiv specific va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D5.3.1. Reabilitarea și extinderea suprafețelor de spații verzi publice din municipiu.

D5.3.2. Amenajarea rețelei hidrografice din municipiu. Prevenirea și combaterea riscului la inundații și a efectelor acestuia.

D5.3.3. Protejarea și valorificarea patrimoniului natural al municipiului.

5.2.6. OBIECTIVUL STRATEGIC 6 (O6) SIGHIȘOARA BINE GUVERNATĂ – ORAȘ CU O CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ CRESCUTĂ, SERVICII PUBLICE PERFORMANTE ȘI SOCIETATE

Modul în care autoritatea publică locală răspunde nevoilor cetățeanului și creșterea implicării acestuia în procesele de decizie reprezintă pilonii transformării orașelor pe termen mediu și lung. Municipiul Sighișoara trebuie să răspundă unor provocări în creștere la nivel local, cu impact semnificativ asupra capacității acestuia de a livra servicii publice de calitate, ce necesită îmbunătățirea constantă a (1) managementul resurselor umane, (2) capacității financiare și (3) procedurilor și sistemelor de lucru, atât interne, cât și în relația cu beneficiarii. Transformările digitale accelerate, creșterea interacțiunilor digitale și nevoia extinderii serviciilor electronice, transformări demografice sau noile reglementările privind datele publice și securitatea acestora vor influența semnificativ viziunea și obiectivele de dezvoltare ale municipalității.

Primăria Municipiului Sighișoara a inițiat în ultimii ani un proces de modernizare a serviciilor publice oferite și de consolidare a capacității administrative. Instituția a implementat soluții digitale de interacțiune cu cetățeanul, a modernizat proceduri de lucru și a inițiat procesul de bugetare participativă ce oferă un rol sporit cetățeanului în formularea obiectivelor de investiții la nivel local. Toata acestea vor asigura un acces calitativ și o reducere extinsă a birocrației.

Aceste eforturi trebuie continuate în perioada următoare și ajustate atât în funcție de nevoile personalului, dar și de solicitările și nevoile cetățenilor, mai ales ținând cont că cererea de servicii publice este în creștere. Ele trebuie continuate prin formarea continuă a personalului instituției, extinderea instrumentelor de cooperare și creșterea implicării cetățenilor în procesele de decizie la nivel local, dar și îmbunătățirea utilizării soluțiilor digitale și extinderea serviciilor electronice atât privind managementul intern, cât și în relația cu cetățeanul.

Municipiul Sighișoara se află într-o regiune cu un ritm de dezvoltare ridicat, iar concurența semnificativă din partea altor municipii pentru investiții necesită o îmbunătățire constantă a capacității administrative în a crea acele oportunități care să diferențieze Sighișoara la nivel regional. O politică investițională bazată pe fonduri europene nerambursabile, în special prin adaptarea la noile priorități aferente Planului National de Redresare și Reziliență și Cadrul Financiar Multianual 2021-2027, dar și dezvoltarea infrastructurii urbane, atragerea de forță de muncă calificată și adaptarea la noile transformări digitale pot genera un pol de dezvoltare urbană și o creștere a veniturilor la nivel local.

Obiectivul specific 6.1. (OS6.1.) Administrație publică locală cu o capacitate crescută de a dezvolta, implementa și monitoriza strategii și proiecte și de a lua decizii bazate pe date

Creșterea capacității administrative a autorității publice locale în vederea elaborării și implementării documentelor strategice necesare în următoarea perioadă de finanțare reprezintă un obiectiv imperios necesar pentru dezvoltarea durabilă a municipiului.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D6.1.1. Actualizarea și completarea cadrului strategic și operațional la nivelul municipiului.
D6.1.2. Dezvoltarea capacității administrative de a implementa și monitoriza strategii și proiecte.

Obiectivul specific 6.2. (OS6.2.) Sighișoara performantă – capacitate administrativă crescută pentru a dezvolta avantaje competitive la nivel regional și național

Municipiul Sighișoara are nevoie de intervenții complementare privind capacitatea sa de a fi competitivă într-o regiune în plină dezvoltare economică și în care polii de dezvoltare urbană atrag forța de muncă și investiții semnificative.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D6.2.1. Creșterea capacității administrative de a absorbi fonduri externe nerambursabile și de a implementa o politică accentuată de investiții în perioada 2021-2030, bazată pe noile oportunități aferente noilor cadre financiare multianuale.

D6.2.2. Îmbunătățirea managementului resurselor umane la transformările în desfășurare, nevoilor de la nivelul comunității și cererii de servicii publice.

D6.2.3. Îmbunătățirea sistemelor și procedurilor de lucru pentru eficientizarea și îmbunătățirea capacității instituției de a livra servicii publice de calitate.

Obiectivul specific 6.3. (OS6.3.) Sighișoara transparentă – comunitate locală implicată în procesele de decizie la nivel local beneficiind de instrumente și mecanisme destinate consultării publice

Creșterea capacității autorității publice de a pilota proiecte și inițiative ce presupun noi roluri și responsabilități pentru cetățeni în guvernarea locală, noi forme de colaborare între cetățeni și autoritatea publică și utilizarea de noi tehnologii pentru a facilita acest transfer de competențe. Îmbunătățirea capacității Primăriei de a publica date publice în format deschis, organiza consultări publice și dezvolta un mecanism eficient de feedback dinspre cetățeni.

Aceste proiecte pilot vizează acordarea unui rol sporit cetățeanului în administrarea municipiului prin includerea sa în procesele de decizie sau sporirea responsabilității și capacității acestuia de a influența politicile de la nivel local, inclusiv cea de investiții prin proiecte tip bugetare participativă.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D6.3.1. Acces extins pentru cetățeni la serviciile publice și creșterea participării acestora în procesele de decizie de la nivel local.

D6.3.2. Transparență extinsă prin pilotarea de către Municipiul Sighișoara a publicării datelor publice în format deschis și îmbunătățirea capacității de a răspunde solicitărilor de informații, datelor și consultărilor solicitate de către cetățeni și societatea civilă.

Obiectivul specific 6.4. (OS6.4.) Sighișoara digitală – Administrație publică dispune de soluții digitale pentru procedurile interne de lucru, relația cu cetățeanul și serviciile publice oferite

Municipiul Sighișoara trebuie să-și adapteze viziunea și obiectivele de dezvoltare la noile transformări digitale. Utilizarea noilor tehnologii, informatizarea și integrarea sistemelor și a bazelor de date reprezintă un pas important pentru eficientizarea funcționării autorității publice locale și proceselor de management.

Toate aceste transformări au un impact crescut asupra nevoilor de competențe digitale la nivelul resursei umane a autorității publice locale și trebuie să fie integrate și să se țină cont de acestea pentru a asigura obiective de dezvoltare sustenabile pe termen lung.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele direcții de acțiune:

D6.4.1. Extinderea serviciilor de guvernare electronică și serviciilor publice electronice oferite de Primăria Municipiului Sighișoara în relația cu cetățenii și mediul de afaceri.

D6.4.2. Dezvoltarea competențelor digitale ale personalului primăriei.

Obiectivul specific 6.5. (OS6.5.) Sighișoara participativă - Parteneriate cu mediul privat, actori guvernamentali și non-guvernamentali la nivel local, național și european pentru o dezvoltare durabilă

Municipiul Sighișoara are nevoie de o extindere a actualelor parteneriate și asocieri cu instituții sau organizații non guvernamentale. În prezent, Sighișoara are deja instituționalizate forme de colaborare cu

Asociația Visit Sighișoara pentru o perioadă de 7 ani (parteneriat încheiat în luna septembrie 2020), cu Asociația pentru Educație Deschisă, Fundația Mihai Eminescu Trust, Fundația Veritas, Fundația Adept, Asociația AUM, Asociația Momentum. În același timp, în anul 2019 a fost încheiat un protocol de colaborare cu Institutul Național al Patrimoniului și Consistoriul Districtual Evanghelic.

Aceste parteneriate, punctuale pe proiecte specifice sau pe termen lung, susțin administrația municipiului Sighișoara în buna guvernare de la nivel local, crearea de noi forme de colaborare cu actori locali sau naționali și susțin dezvoltarea durabilă. De asemenea, ele pot reprezenta și o oportunitate pentru administrația locală de a răspunde provocărilor determinate de noile transformări demografice sau tehnologice, prin suportul și soluțiile oferit de astfel de parteneriate.

Acestea trebuie extinse, instituționalizate și utilizate constant pentru ca municipalitatea să dezvolte noi instrumente de participare și colaborare la procesele de decizie de la nivel local.

În perioada următoare, este necesară dezvoltarea unui cadru partenerial cu mediul privat pentru implementarea unor proiecte care vizează dezvoltarea economică, socio-culturală, turistică a municipiului, într-un mod sustenabil și eficient, care să asigure creșterea calității vieții în municipiul Sighișoara, creșterea atractivității pentru investitori și îmbunătățirea nivelului competițional al municipiului, la nivel național.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarea direcție de acțiune:

D6.5.1. Extinderea parteneriatelor cu mediul privat, instituții publice și organizații non-guvernamentale, relevante la nivel local, național sau european

Obiectivul specific 6.6. (OS6.6.) – Activități de închiriere gestionate sustenabil și eficient, menite să contribuie la creșterea calității locuirii și activităților socio-culturale și comerciale din municipiu

Obiectivul are dublu rol, în ceea ce privește activitatea de închiriere. În primul rând se urmărește îmbunătățirea componentei de asistență socială și suport pentru persoanele provenind din medii defavorizate sau care nu beneficiază de venituri adecvate. În al doilea rând se urmărește o mai bune gestiune a patrimoniului aflat în domeniul municipiului Sighișoara și, implicit atragerea de investiții locale prin asumarea unor proceduri transparente și competitive pentru activitățile de închiriere.

Mai mult, Primăria Municipiului Sighișoara poate oferi chirie subvenționată sau anumite facilități privind clădirile aflate în patrimoniul primăriei (sau chiar construi noi locuințe) pentru a atrage forță de muncă în municipiu acolo unde este o nevoie urgentă (ex. personal medical de specialitate).

În prezent, Primăria Municipiului Sighișoara dispune de locuințe din fondul locativ de stat, locuințe sociale, dar și spații sau clădiri pretabile activităților comerciale. Mai mult, instituția poate genera venituri adiționale din închirierea de spații publice și echipamente pentru evenimente, competiții sportive, festivaluri de teatru sau muzică, concerte etc. Aceste bunuri de care dispune municipalitatea reprezintă dotări socio-culturale importante într-un municipiu cu o componentă turistică, culturală și de ospitalitate importantă și care, în același timp, are în vedere atragerea și retenția forței de muncă.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarea direcție de acțiune:

D6.6.1. Proceduri transparente și competitive pentru activitatea de închiriere a clădirilor, bunurilor și echipamentelor aflate în domeniul Primăriei Municipiului Sighișoara.

Obiectivul specific 6.7. (OS6.7.) – Activități de concesionare gestionate sustenabil și eficient, menite să contribuie la creșterea calității vieții prin asigurarea unor servicii publice de calitate și echitabile

Menținerea unui grad de satisfacție ridicat din partea cetățenilor în privința serviciilor publice oferite de Primăria Municipiului Sighișoara este un obiectiv cheie al administrației locale. Astfel de servicii publice includ transportul public local, servicii întreținere străzi, serviciile de salubritate, canalizare și apă menajeră,

alimentare cu apa sau iluminat public. De multe ori, serviciile publice sunt delegate către companii de utilități unde administrația este acționar unic sau deține o cotă parte pentru a optimiza aceste costuri.

Acestea reprezintă, de obicei, un procent ridicat din costurile totale de funcționare ale unei municipalități și trebuie găsite cele mai bune formule pentru un serviciu calitativ și optim din punct de vedere al finanțării și costurilor suportate de municipalitate.

Pentru o municipalitate de dimensiunii medii, este cu atât mai important să mențină servicii publice calitative și cu costuri financiare reduse. De aceea, componenta de concesionare a acestor servicii și componentele post concesionare (monitorizare, evaluare și optimizare a serviciilor publice, atunci când acest lucru este necesar) sunt esențiale pentru buna funcționare administrativă.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarea direcție de acțiune:

D6.7.1. Oferirea de servicii publice calitative, eficient gestionate și echitabile pentru cetățeni. Optimizarea costurilor și transparență extinsă la nivelul administrației locale, inclusiv companii de utilități sau companii private care prestează aceste servicii publice.

5.3. PROTEJAREA PATRIMONIULUI CULTURAL CU VALOARE UNIVERSALĂ EXCEPȚIONALĂ

Municipiul Sighișoara se încadrează în categoria localităților cu o concentrație foarte mare a patrimoniul cultural, de importanță locală, națională și universală. Recunoașterea valorilor de patrimoniu construit și natural s-a realizat prin: includerea Centrului Istoric Sighișoara în Lista Patrimoniului Mondial; prin declararea a 6 ansambluri și imobile ca fiind valori ale patrimoniului construit de importanță națională (conform Legii nr. 5/2000); prin clasarea în Lista Monumentelor Istorice a 236 monumente, ansambluri urbane, situri urbane și situri arheologice. În acest context, suprafețe semnificative ale teritoriului intravilan al municipiului sunt încadrate în limitele zonelor construite protejate (de exemplu monumentul istoric Centrul Istoric Sighișoara înscris în Lista Patrimoniului Mondial împreună cu zona sa de protecție au o suprafață totală de 178 ha).

Din acest deziderat este necesară abordarea activității de protecție a patrimoniului cultural ca activitate transversală și este necesară corelarea tuturor acțiunilor cu directivele de protecție a patrimoniului cultural, în cazul proiectelor care vizează areale incluse în limitele zonelor protejate.

În urma semnării Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural, România își asumă responsabilitatea să asigure protecția și conservarea siturilor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial de pe teritoriul său. Drepturile și responsabilitățile statelor semnatare sunt definite în cadrul Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural și în Ghidul Operațional de implementare a Convenției. În consecință, instituțiile și administrațiile publice trebuie să asigure protejarea valorilor universale excepționale și să se asigure că sunt aplicate prevederile actuale și viitoare ale Convenției și cele aferente diverselor declarații și carte internaționale care au în vedere protecția patrimoniului cultural și natural.

Principalele convenții internaționale care, împreună cu documentele strategice prezentate în cadrul Capitolului 2.1., au în vedere protejarea și conservarea patrimoniului cultural și natural sunt următoarele:

- Convenția pentru protejarea bunurilor culturale în caz de conflict armat cu regulamente de execuție a Convenției, 1954, Haga, România a aderat prin Decretul nr. 605/26.12.1957
- Carta de la Veneția privind conservarea și restaurarea monumentelor istorice, 1964, Veneția;
- Convenția privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural, 1972, Paris - România a aderat prin Decretul nr.187/30.03.1990;

- Carta de la Florența privind grădinile istorice, 1981, Florența;
- Convenția pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, 1985, Granada - România a aderat prin Legea nr. 157/1997;
- Carta de la Toledo privind conservarea orașelor și zonelor istorice, 1986, Toledo;
- Carta de la Lausanne pentru gestiune patrimoniului arheologic, 1990, Lausanne;
- Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), 1992, Valletta - România a aderat prin Legea nr. 150/1997;
- Documentul de Autenticitate de la Nara, 1994, Nara;
- Convenția europeană a peisajului, 2000, Florența, România a aderat prin Legea nr. 451/2002;
- Convenția cadru privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate, 2005, Faro;
- Recomandări referitoare la peisajul urban istoric, 2011 – are în vedere dezvoltarea sustenabilă a orașelor și centrelor istorice; peisajul urban istoric este abordat prin prisma calităților sale tangibile și intangibile, ambele necesitând același grad de atenție în procesul de conservare a patrimoniului (a se vedea cap. 2.1.).;
- Carta de la Bura privind conservarea zonelor cu semnificație culturală, 1979, revizuită 2013;
- Cartea verde a patrimoniului cultural european, 2020 - are ca scop sublinierea importanței pe care patrimoniul cultural o are în atingerea obiectivelor Pactului Verde European (a se vedea cap. 2.1.).

Obiectivele strategice și specifice, direcțiile de acțiune și proiectele prevăzute prin Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara sunt corelate cu prevederile Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural, adaptate la scară locală și corelate cu atribuțiile aferente actorilor urbani implicați în procesul de implementare a prezentului document strategic. Proiectele și măsurile propuse au în vedere responsabilitatea actorilor urbani implicați de a asigura identificarea, ocrotirea, conservarea, valorificarea și transmiterea către generațiile viitoare a patrimoniului cultural.

- Atribuirea unei funcții patrimoniului cultural și natural în viața colectivă și să integreze ocrotirea acestui patrimoniu în programele de planificare generală: proiectele propuse au în vedere, pe lângă operațiuni de restaurare și reabilitare a patrimoniului, și acțiuni de refuncționalizare a clădirilor și de integrare a acestora în infrastructura socio-culturală și turistică a municipiului; sunt propuse proiecte de reamenajare peisagistică și de punere în siguranță a spațiilor verzi de amenajare, modernizare și echipare a infrastructurii de spatii publice din perimetrul monumentului istoric și a zonei de protecție a acestuia astfel încât acestea să contribuie la dezvoltarea vieții urbane a municipiului, contribuind la protecția peisajului urban; includerea în planul anual al Primăriei Municipiului Sighișoara a unor proiecte care urmăresc protejarea și valorificarea patrimoniului mondial și accesarea de fonduri nerambursabile în vederea implementării acestor proiecte;
- Să înființeze pe teritoriul lor, în măsura în care încă nu există, unu sau mai multe servicii de ocrotire, de conservare și de valorificare a patrimoniului cultural și natural, prevăzute cu un personal corespunzător și dispunând de mijloace care să le permită sa îndeplinească sarcinile ce le revin: se propune creșterea numărului de posturi din cadrul Compartimentului Patrimoniu UNESCO din cadrul Direcției Arhitectului Șef și cooptarea de specialiști în domeniu care să asigure implementarea unor proiecte publice sau private care au în vedere protejarea și valorificarea patrimoniului cu valoare universală excepțională;
- Să extindă studiile și cercetările științifice și tehnice și să perfecționeze metodele de intervenție care permit să facă față pericolelor care amenință patrimoniul lui cultural sau natural: se propune includerea în lista de proiecte prioritare a unor documentații de urbanism și documente strategice

menite să asigure protejarea și valorificarea patrimoniului cultural; se propune realizarea de studii și proiecte de restaurare, reabilitare și conservare a patrimoniului construit;

- Să ia masurile juridice, științifice, tehnice, administrative și financiare corespunzătoare pentru identificarea, ocrotirea, conservarea, valorificarea și introducerea în circuit public a acestui patrimoniu: se propune adoptarea unor mecanisme de sprijin tehnic și administrativ pentru proprietarii imobilelor pentru derularea proiectelor de restaurare, reabilitare a monumentelor istorice și a imobilelor amplasate în zonele protejate; se propune aplicarea de sancțiuni fiscale pentru proprietarii de imobile care se află în stare de colaps sau precolaps; se propune creșterea numărului de posturi din cadrul Compartimentului patrimoniu UNESCO și atragerea de specialiști în domeniu;

În corelare cu prevederile Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural, Ghidul Operațional de implementare a Convenției privind protecția patrimoniului mondial [261], prevede o serie de măsuri suport:

- Necesitatea unei abordări multidisciplinare a procesului de protejare a patrimoniului: implicarea unui număr mare de actori locali în cadrul proiectelor care vizează patrimoniul construit și organizarea activităților pe care acesta le găzduiește: administrația publică locală, județeană și centrală, entități culturale locale și județene, asociații profesionale, organizații non-guvernamentale, instituții de cercetare, societatea civilă, actori culturali, instituții de cercetare, investitori privați ș.a.; sunt propuse proiecte de dezvoltare și valorificare meșteșugurilor tradiționale locale în vederea dezvoltării economiei locale și a activităților culturale, educaționale și de construcții;
- Creșterea gradului de conștientizare, înțelegere și apreciere a publicului larg cu privire la necesitatea conservării patrimoniului cultural și natural: se propun proiecte de educație arhitecturală și culturală a populației; proiectele de restaurare și reabilitare a patrimoniului construit vor include component de consultare publică, iar exemplele de bune practici și proiectele cu impact comunitar vor fi promovate de către autoritățile publice;
- Creșterea rolului patrimoniului mondial în viața comunității: acțiunile și proiectele propuse în cadrul SDL au în vedere redarea spațiilor publice din zona centrală comunităților locale; creșterea calității locuirii pentru locuitorii Cetății Sighișoara; dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale, comunitare și culturale din interiorul centrului istoric, având drept principal beneficiar locuitorii municipiului;
- Sporirea participării echitabile, incluzive și eficiente a populației, în procesul de protejare și conservare a patrimoniului.

În ceea ce privește selecția proiectelor care conțin componente cu impact asupra patrimoniului cultural sau a proiectelor care au în vedere intervenții asupra acestuia, în vederea acordării de finanțări nerambursabile din partea Uniunii Europene, au fost definite 7 principii și criterii de selecție[262], după cum urmează:

- Proiecte fundamentate pe studii și cercetări prealabile care au în vedere starea de conservare a monumentului, identificarea tuturor elementelor de valoare ale monumentului, realizarea unui studiu istoric al monumentului, realizarea unui studiu al impactului pe care intervenția o are asupra monumentului;

[261] Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention, WHC 19/01, 2019, https://whc.unesco.org/en/guidelines/, accesat iunie 2021

[262] ICOMOS, European Quality Principles for EU-funded Interventions with potential impact upon Cultural Heritage, 2020

- Proiecte care aduc beneficii comunităților și care au în vedere responsabilitățile generației actuale față de generațiile viitoare: recunoașterea patrimoniului cultural ca un bun de interes public și o responsabilitate a întregii societăți, respectarea legislației în domeniu, aportul proiectului în conservarea contextului istoric și a patrimoniului cultural pentru generațiile viitoare, posibilitatea generațiilor viitoare de a avea acces la patrimoniul cultural în aceeași măsură în care generația actuală are acces;
- Proiecte care au în vedere conservarea spiritului locului (compatibilitate): proiecte care să respecte caracteristicile, compoziția arhitecturală și elementele relevante ale patrimoniului cultural; proiectul respectă contextul istoric și patrimoniul cultural prin compoziția arhitecturală, materialele, tehnicile constructive și activitățile propuse; proiectele au în vedere conservarea autenticității patrimoniului cultural; proiectul răspunde cerințelor utilizatorilor din punct de vedere al accesibilității;
- Proiectele propun intervenții ale căror proporții și dimensiuni se încadrează în contextul existent, fiind conservate elementele care conferă autenticitate; sunt propuse intervenții minimale cu impact maxim, se pune accentul pe conservare și restaurare, fiind evitate intervențiile care au în vedere transformări fizice importante; proiectele au în vedere intervenții care se integrează în mod armonios cu fondul existent;
- Proiectele au un caracter transdisciplinar, implicând specialiști din toate disciplinele relevante pentru protecția patrimoniului; tehnicile constructive și tehnologiile utilizate sunt adecvate intervențiilor asupra patrimoniului cultural; proiectul ilustrează o bună înțelegerea a caracteristicilor care conferă valoare monumentelor;
- Proiectele sunt sustenabile: proiectul au în vedere impactul pe care intervenția o are asupra mediului; implementarea proiectelor include o componentă de consultare și implicare a comunității locale; proiectele includ componente de management ale patrimoniului cultural post finalizării lucrărilor;
- Proiectele implică o componentă de bună guvernanță: proiectele fac parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare; proiectele includ prevederi de management al riscului; proiectele includ componente de schimburi de experiență între actorii implicați; proiectele includ un sistem de monitorizare pentru perioada de implementare a proiectului și pentru perioada post-implementare; există o listă clară a actorilor implicați în fiecare etapă a implementării proiectului.

Având în vedere numărul mare de monumente istorice existente pe teritoriul municipiului Sighișoara, suprafețele mari de zone construite protejate și existența unui amplu monument istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, care, împreună cu zona de protecție are o suprafață totală de 178 ha, existența a 4 situri Natura 2000 și procentul ridicat din teritoriul administrativ pe care acestea le ocupă, activitatea de protecție a patrimoniului cultural și natural este una transversală, înglobată în toate obiectivele generale propuse prin prezentul document strategic. Modul în care sunt corelate obiectivele strategice cu activitatea de protecție a patrimoniului cultural, material și imaterial, este ilustrată în tabelul de mai jos:

TABEL 79 CORELAREA CELOR 6 OBIECTIVE STRATEGICE CU ACTIVITATEA DE PROTECȚIE A PATRIMONIULUI CULTURAL

OBIECTIV GENERAL	OBIECTIV SPECIFIC	DIRECȚIE DE ACȚIUNE	PROIECTE CE VIZEAZĂ PROTECȚIA PATRIMONIULUI CULTURAL
O1. Sighișoara competitivă – Motor economic bazat pe activități economice performate,	OS1.2. Sighișoara - Generatoare de oportunități pentru talente	D1.2.2. Investiții în educația și formarea profesională, pentru dobândirea de competențe și	Program de dezvoltarea și actualizarea standardelor ocupaționale/ calificări profesionale adaptate la noile cerințe ale pieței muncii, inclusiv organizarea de grupuri de lucru

OBIECTIV GENERAL	OBIECTIV SPECIFIC	DIRECȚIE DE ACȚIUNE	PROIECTE CE VIZEAZĂ PROTECȚIA PATRIMONIULUI CULTURAL
specializate și diversificate care valorifică tradiția locală la nivel internațional		învățare pe tot parcursul vieții	
(O2) Sighișoara atractivă - Cadru urban atractiv și servicii publice performante și echitabile, ce asigură o calitate crescută a locuirii	OS2.1. Sistem de învățământ performant, adaptat cerințelor pieței forței de muncă	D2.1.1. Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de educație și formare	Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ din municipiul Sighișoara – inclusiv imobilele monumente istorice sau cele amplasate în zonele construite protejate Reabilitarea, modernizarea și dotarea Liceului Teoretic „Mircea Eliade” Sală de sport Colegiul M. Eliade - acoperiș și suprafață de joc
		D2.1.2. Completarea ofertei educaționale destinată tinerilor	Înființarea unei școli de arte și meserii în Municipiul Sighișoara (care să valorifice tradițiile meșteșugărești ale municipiului) Realizarea de parteneriate cu universitățile care includ secții/facultăți de restaurare și conservare pentru a dezvolta un model integrat de educație și cercetare în domeniile conservarea și protejarea patrimoniului cultural și studiul monumentelor istorice
	OS2.2. Sistem de sănătate eficient, echitabil și modern	D2.2.1. Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii de sănătate și eficientizarea fluxurilor sanitare	Restaurare, modernizare, reorganizare, dotare și eficientizare energetică Spital Municipal, Str. Zaharia Boiu
	OS2.4. Cartiere de locuințe colective regenerate, cu o calitate ridicată a spațiului public, adaptate cerințelor și nevoilor locuitorilor	D2.4.1. Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe colective	Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective amplasate în zonele construite protejate
	OS2.5. Infrastructură de dotări	D2.5.1. Modernizarea și completarea	Reabilitarea și modernizarea unor clădiri din Cetatea Sighișoara, aflate în patrimoniul municipiului Sighișoara și

OBIECTIV GENERAL	OBIECTIV SPECIFIC	DIRECȚIE DE ACȚIUNE	PROIECTE CE VIZEAZĂ PROTECȚIA PATRIMONIULUI CULTURAL
	comunitare amplasate echilibrat în teritoriu	sistemului de dotări comunitare	concesionarea/închirierea acestora în vederea dezvoltării de servicii comerciale de proximitate destinate locuitorilor (farmacie, magazin alimentar etc)
	OS2.6. Rețea de spații publice și rețea de spații verzi adaptate cerințelor comunității și corelate cu specificul local	D2.6.1. Rețea de spații publice adaptată cerințelor comunității și corelată cu specificul local	Organizare concurs internațional de urbanism pentru amenajarea pieței urbane Str. Morii - Str. Consiliul Europei - Str. O. Goga Amenajare piață urbană Str. Morii - Str. Consiliul Europei - Str. O. Goga (inclusiv amenajarea unui spațiu alternativ pentru desfășurarea pieselor de teatru în aer liber) / Reabilitarea și amenajarea zonei Sigma Amenajare piață urbană Str. Morii - Str. Consiliul Europei - Str. O. Goga (inclusiv amenajarea unui spațiu alternativ pentru desfășurarea pieselor de teatru în aer liber) / Reabilitarea și amenajarea zonei Sigma Elaborarea unui regulament pentru comerțul stradal în Cetatea Sighișoara și în Orașul de Jos Realizarea de pavilioane/ chioșcuri destinate închirierii pentru desfășurarea comerțului stradal și târgurilor sezoniere care să prezinte un design adecvat cadrului urban în care sunt amplasate Reamenajarea traseelor pietonale de pe Dealul Cetății (inclusiv amenajarea circulației pietonale adiacente Zidului Cetății) și amenajarea de piațete pietonale în lungul acestor circulații Proiect de modernizare a mobilierului urban din spațiile publice din Cetatea Sighișoara și în Orașul de Jos inclusiv elemente de signaletică și introducerea de mobilier inteligent (tablete interactive, reclame interactive, panouri digitale etc.)
	OS2.7. Fond locativ de stat bine gestionat, restaurat, reabilitat și modernizat, adaptat statutului	D2.7.1. Gestiunea și reabilitarea fondului locativ de stat	Reabilitarea fondului locativ de stat din zona centrală, amplasat în clădiri cu vechime mare - proiect pilot pentru clădirile din Orașul de Jos Proiect de selecție și restaurare/ reabilitare a curților interioare din clădirile tradiționale săsești din Orașul de Jos și deschiderea acestora către public - proiect

OBIECTIV GENERAL	OBIECTIV SPECIFIC	DIRECȚIE DE ACȚIUNE	PROIECTE CE VIZEAZĂ PROTECȚIA PATRIMONIULUI CULTURAL
	municipiului și specificului local		pilot Str. Ilarie Chendi - Str. 1 Decembrie 1918
O3. Sighișoara culturală - Oraș dinamic, cu o identitate locală structurată în jurul patrimoniului construit protejat și valorificat și al unei infrastructuri de servicii turistice, culturale și recreative variate ce corespund cerințelor cetățenilor	OS3.1. Patrimoniu construit și natural remarcabil, protejat, valorificat, restaurat și pus în serviciul comunității	Toate direcțiile de acțiune propuse	Toate proiectele propuse
	OS3.2. Vitalitate culturală sporită, bazată pe valorificarea elementelor de identitate culturală și a patrimoniului construit		
	OS3.3. Ofertă variată, accesibilă și atractivă a activităților sportive, de agrement și de petrecere a timpului liber, susținute de o infrastructură sportivă și de agrement bine dezvoltată	D3.3.1. Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii sportive și de agrement și petrecerea timpului liber din municipiul Sighișoara	Reabilitarea sălilor de sport din Municipiul Sighișoara (Prin SDL 2021-2030 se recomandă reabilitarea și modernizarea sălilor de sport din cadrul unităților de învățământ și deschiderea acestora către public)
	OS3.4. Destinație turistică atractivă, de notorietate națională și internațională	D3.4.1. Extinderea și diversificarea infrastructurii și serviciilor turistice.	Instalarea de totem-uri informative și interactive în arealele turistice din Zona Centrală precum și în zonele turistice antropice și naturale din împrejurimi Crearea și marcarea unor trasee turistice de direcționare către zone mai puțin cunoscute din municipiu și din împrejurimi - cartierul Bărăgan, cartierul Cornești, satul Hetiur, rezervația de codri seculari de la Breite

OBIECTIV GENERAL	OBIECTIV SPECIFIC	DIRECȚIE DE ACȚIUNE	PROIECTE CE VIZEAZĂ PROTECȚIA PATRIMONIULUI CULTURAL
O4. Sighișoara accesibilă - oraș bine conectat în teritoriu, cu o mobilitate urbană durabilă bine conturată ce susține mijloacele de transport nepoluante	OS4.3. Management și gestiune inteligentă a traficului și a parcării	D4.3.2. Extinderea măsurilor de gestiune a traficului	Actualizarea regulamentului privind accesul și parcarea autoturismelor în Cetate și punerea în aplicare a acestuia
		D4.3.4. Eficientizarea sistemului de parcări din municipiul Sighișoara	Amenajare parcare multietajată subterană - parcare Quattro Amici
	OS4.5. Sistem de deplasări nemotorizate atractiv și dezvoltat echilibrat în teritoriu	D4.5.1. Modernizarea, extinderea și creșterea atractivității infrastructurii destinate deplasărilor pietonale	Creșterea gradului de accesibilitate în Cetatea Sighișoara a persoanelor cu mobilitate redusă
O5. Sighișoara verde – oraș rezilient cu o calitate crescută a factorilor de mediu	OS5.1. Oraș cu emisii reduse de gaze cu efect de seră	D5.1.1. Creșterea eficienței energetice a fondului construit (clădiri publice și private)	Reabilitarea termică a clădirilor publice din Municipiul Sighișoara Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din Municipiul Sighișoara
		D5.1.2. Modernizarea și dezvoltarea sistemului de iluminat public	Punerea în valoare a clădirilor publice reprezentative din Orașul de Jos prin implementarea unui sistem de iluminat arhitectural/ ambiental
	OS5.2. Infrastructură tehnico-edilitară modernă și eficientă	D5.2.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată în zonele construite	Modernizarea infrastructurii de stingere a incendiilor din perimetrul Cetății Sighișoara
	OS5.3. Rețea verde-albastră extinsă, valorificată și protejată	D5.3.1. Reabilitarea și extinderea suprafețelor de spații verzi	Modernizarea și amenajarea Parcului Central Amenajare scuar Piața Octavian Goga Modernizarea și reamenajarea peisagistică a spațiului verde delimitat de Str. N.

OBIECTIV GENERAL	OBIECTIV SPECIFIC	DIRECȚIE DE ACȚIUNE	PROIECTE CE VIZEAZĂ PROTECȚIA PATRIMONIULUI CULTURAL
		publice din municipiu	Titulescu - Str. A. Șaguna - Str. Gării (Parc Sauna) și amenajarea de spații de socializare Modernizarea și reamenajarea peisagistică a Parcului Zaharia Boiu
		D5.3.3. Protejarea, conservarea și valorificarea patrimoniului natural al municipiului	Consolidarea și stabilizarea versanților din Municipiul Sighișoara - Proiect pilot: Consolidarea și stabilizarea versanților Dealului Cetății Amenajarea de trasee turistice în ariile naturale protejate din Municipiul Sighișoara Organizarea de activități educaționale în ariile naturale protejate din Municipiul Sighișoara - Proiect pilot: Rezervația Breite Organizarea de vizite ghidate în ariile naturale protejate din Municipiul Sighișoara - Proiect pilot: Rezervația Breite
O6. Sighișoara bine guvernată – oraș cu o capacitate administrativă crescută, servicii publice performante și societate civilă implicată în procesele decizionale de la nivel local	OS6.1. Administrație publică locală cu o capacitate crescută de a dezvolta, implementa și monitoriza strategii și proiecte și de a lua decizii bazate pe date	D6.1.1. Actualizarea și completarea cadrului strategic și operațional la nivelul municipiului	Actualizarea Planului Urbanistic General al Municipiului Sighișoara Actualizarea Planului Urbanistic Zonal - Zone Construite Protejate Sighișoara Elaborarea Strategiei de dezvoltare a sectorului cultural și a turismului durabil în municipiul Sighișoara
		D6.1.2. Dezvoltarea capacității administrative de a implementa și monitoriza strategii și proiecte	Creșterea numărului de posturi din cadrul Compartimentului patrimoniu UNESCO din cadrul Direcției Arhitectului Șef și cooptarea de specialiști în domeniu
	OS6.5. Sighișoara participativă - Parteneriate cu mediul privat, actori guvernamentali și non-guvernamentali la nivel local, național și european pentru o dezvoltare durabilă	D6.5.1. Extinderea parteneriatelor cu mediul privat, instituții publice și organizații non-guvernamentale, relevante la nivel local, național sau european	Identificarea actorilor relevanți și adoptarea de parteneriate pe termen mediu și lung cu instituții relevante în domeniul cultural, de patrimoniu sau dezvoltarea urbană sustenabilă.

În continuare sunt prezentate o serie de măsuri de protecție a integrității și autenticității sitului cu valoare universal excepțională și de protecție a patrimoniului construit de importanță națională și locală, rezultate în mod indirect din implementarea proiectelor propuse în cadrul SDL:

- Eliminarea sau diminuarea operațiunilor constructive și urbanistice mare conduc la modificarea structurii țesutului urban și a tipologiei fondului construit. Se remarcă o constantă tendință de modificare a tipologiei fondului construit prin intervenții neadecvate menite să modifice volumetria obiectelor de arhitectură, cromatica, raportul plin gol sau tipurile de materiale de construcții și finisajele tradiționale;
- Realizarea unui inventar al regimului de proprietate și a stării tehnice a construcțiilor monumente istorice. În zona centrală un procent ridicat al patrimoniului construit se află în proprietate mixtă, în numeroase cazuri administrația publică locală fiind unul din proprietari, alături de persoane private. Este necesară integrarea acestor informații în cadrul unei baze de date GIS pentru a facilita procesul de gestiune al acestor imobile. În ceea ce privește starea tehnică a monumentelor istorice, cele mai recente informații centralizate datează din anul 2007 și au în vedere strict imobilele incluse în limitele monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial. Este necesară o inventariere a stării tuturor monumentelor istorice de pe teritoriul municipiului Sighișoara și integrarea acestora în cadrul unei baze de date GIS.
- Protejarea siluetei și a peisajului urban asociat centrului istoric al municipiului. Monumentul istoric Centrul Istoric Sighișoara și zona sa de protecție ocupă suprafețe semnificative ale teritoriului municipiului, la care se adaugă numeroase alte monumente, situri sau ansambluri și zonele acestora de protecție. Arealele cu valoare culturală și peisagistică beneficiază de extinse zone de vizibilitate, de numeroase perspective directe și indirecte și de importante relații vizuale cu zonele construite și naturale învecinate, care trebuie protejate și care trebuie să rămână intacte. Aceste măsuri de protecție trebuie incluse în documentațiile de planificare urbană.
- Eliminarea sau diminuarea riscului la incendiu. Fondul dens construit al zonei istorice prezintă un risc la incendiu ridicat fiind necesar măsuri constructive de diminuare a acestui risc prin creșterea gradului de siguranță la incendiu a construcțiilor și dezvoltarea infrastructurii de stingere a incendiilor din interiorul Cetății.
- Diminuarea presiunii turistice exercitată asupra Cetății Sighișoara: implementarea unui plan de management al activităților și fluxurilor turistice din zonele aglomerate; extinderea în teritoriu a activităților turistice; planificarea și organizarea activităților culturale/turistice astfel încât să fie evitată suprasolicitarea anumitor areale urbane.
- Evitarea alienării populației rezidente în perimetrul centrului istoric și evitarea muzeificării acestuia: implementarea de măsuri care să conducă la diminuarea presiunii turistice; încurajarea și sprijinirea desfășurării de activități comerciale de interes cotidian pentru locuitori, cu precădere în perimetrul cetății; diminuarea activităților comerciale și serviciilor destinate strict turiștilor (ex: unități de cazare, comerț ambulant).

Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara acoperă o paletă largă de domenii de intervenție în corelare cu politica de coeziune post 2020 care susține dezvoltarea urbană durabilă, integrată și inteligentă a teritoriului urban: economie, demografie, mediu, social, schimbări climatice, mobilitate urbană, dezvoltare spațială, cultură, patrimoniu și capacitate administrativă.

În continuare este prezentată corelarea dintre structura Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara și structura planurilor de gestiune și control ale monumentelor istorice înscrise în Lista Patrimoniului Mondial, structură propusă de către forumurile internaționale[263]. În acest fel se asigură o

[263] UNESCO, ICCROM, ICOMOS, IUCN, Managing Cultural World Heritage - World Heritage Resource Manual, 2013, https://whc.unesco.org/en/managing-cultural-world-heritage/, accesat mai 2021

abordare integrată a protecției patrimoniului cultural și sunt avute în vedere corelările cu celelalte domenii care influențează dezvoltarea arealului urban și asigură o calitate crescută a vieții în municipiul Sighișoara.

TABEL 80 CORELAREA DINTRE STRUCTURA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ȘI STRUCTURA PLANURILOR DE GESTIUNE ȘI CONTROL ALE MONUMENTELOR ISTORICE ÎNSCRISE ÎN LISTA PATRIMONIULUI MONDIAL

COMPONENTELE SDL	COMPONENTELE PLANULUI DE GESTIUNE ȘI CONTROL
Procesul consultativ și participativ pentru elaborarea strategiei de dezvoltare locală	Proces (cum a fost elaborat și cine a fost implicat)
Contextul urban și identificarea principalelor probleme	Descrierea monumentului istoric
	Importanță
Disfuncționalități și propuneri de intervenție Diagnostic	Identificarea problemelor cheie
Viziunea de dezvoltare și obiectivele strategiei de dezvoltare locală	Viziune/ principii, politici/obiective
Calendar de activități pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală și portofoliu de proiecte	Acțiuni de îndeplinire a politicilor/obiectivelor (inclusiv orizonturi de timp, priorități, resurse și indicatori)
Portofoliu de proiecte (care include termenul de implementare, valoarea estimată, posibile surse de finanțare, actori responsabili, nivel de prioritate)	Plan de implementare, formularea de proiecte, identificarea resurselor
Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare locală	Plan de monitorizare
	Grafic de control

6. CALENDAR DE ACTIVITĂȚI PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ ȘI PORTOFOLIU DE PROIECTE

6.1. ACTIVITĂȚI ȘI DOMENII DE INTERVENȚIE

6.1.1. CONCEPTUL DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ

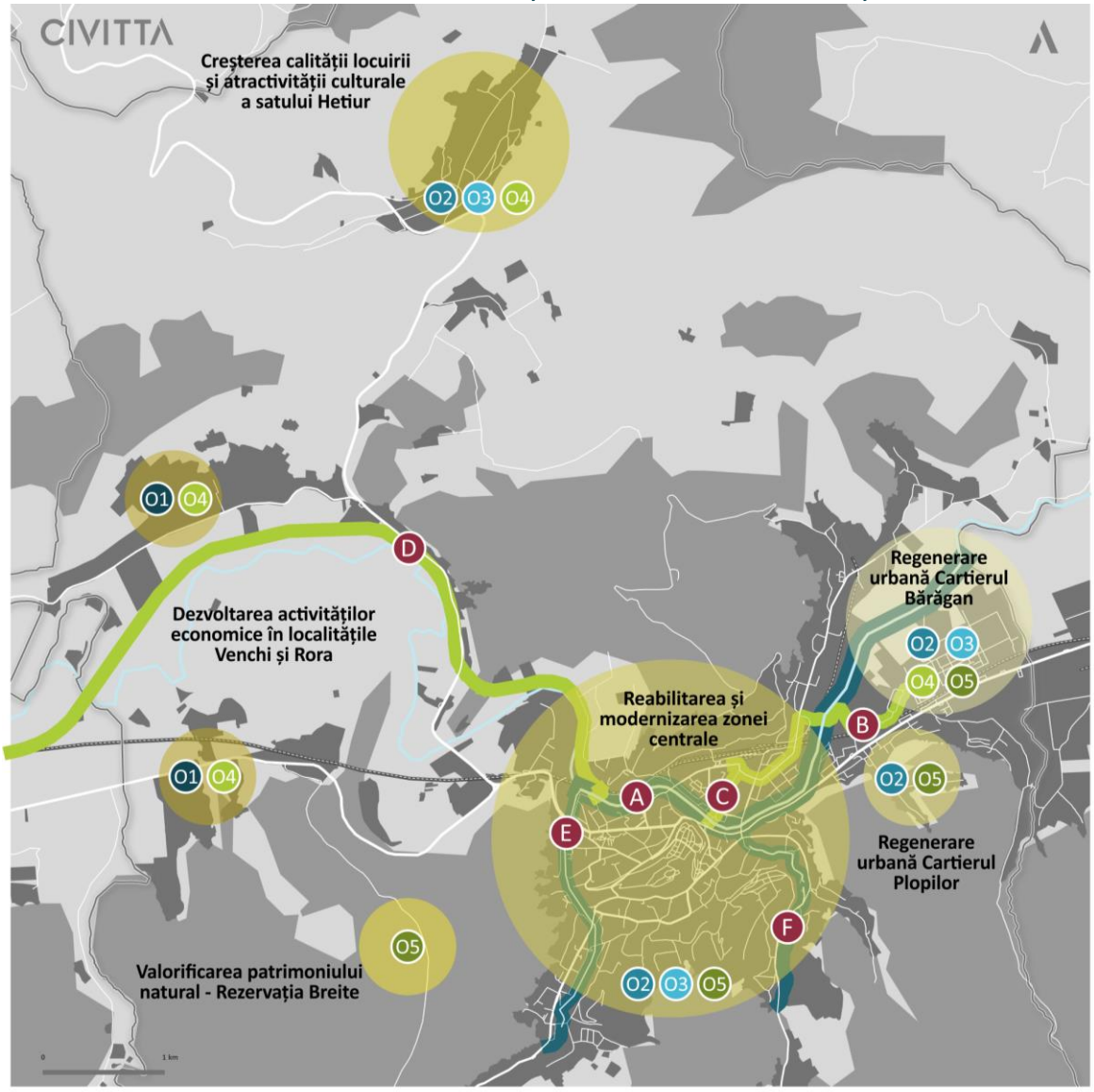
Viziunea dezvoltată pentru municipiul Sighișoara atinge o serie de domenii complementare și interdependente care fac necesară implementarea corelată a unor proiecte pentru a asigura o dezvoltare economică, demografică, socială, urbanistică, culturală și de mediu coerentă. În acest sens au fost identificate, în cadrul portofoliului de proiecte, o serie de proiecte prioritare care contribuie la rezolvarea

celor mai importante provocări și la conturarea unor zone și paliere considerate motoare de dezvoltare locală. Astfel se maximizează impactul pe care îl are procesul de dezvoltare urbană a municipiului Sighișoara.

Prin prezentul document strategic se propune concertarea activităților prioritare în câteva zone principale de dezvoltare: zona centrală a municipiului, inclusiv centrul istoric, prin lucrări de reabilitare a patrimoniului construit, prin dezvoltarea infrastructurii de servicii publice și culturale, prin revitalizarea spațiilor publice și amenajarea spațiilor verzi, prin reabilitatea fondului locativ de stat și revitalizarea spațiilor publice aferente locuințelor colective, prin ameliorarea imaginii urbane, prin dezvoltarea rețelei de dotări comunitare; în zona periferică de est a municipiului, în cadrul ansamblurilor de locuințe colective Bărăgan și Plopilor, prin operațiuni complexe de regenerare urbană, prin reabilitarea fondului locativ, prin dezvoltarea dotărilor comunitare și a serviciilor publice și crearea unor centralități locale; în satul Hetiur prin creșterea calității locuirii și a atractivității culturale; prin dezvoltarea activităților din localitățile Venchi și Rora, și prin valorificarea patrimoniului natural din rezervația naturală Breite. La acesta se adaugă dezvoltarea coridoarelor verzi albastre în lungul principalelor cursuri de apă - râul Târnava Mare, pârâul Șaeș și pârâul Câinelui - prin amenajarea spațiilor verzi adiacente, precum și dezvoltarea a 3 coridoare de mobilitate verde, care să conecteze zona centrală cu zona Gării, cartierul Bărăgan și localitatea Venchi.

În acest scop este necesară implementarea unor proiecte care fac parte din toate obiectivele strategice de dezvoltare și de accesare de surse diverse de finanțare (fonduri europene, bugetul de stat, bugetul local). De asemenea este necesară realizarea de parteneriate cu sectorul privat (investitori economici, ONG-uri), cu asociații profesionale și cu diverse instituții publice centrale și locale. Obținerea unor spații urbane de calitate se face având la bază documentații de urbanism, proiecte tehnice și proiecte de specialitate realizate de persoane/ entități cu experiență în domeniu și cu înalt grad de profesionalism și prin implicarea activă a comunității locale și a factorilor interesați în procesul participativ-consultativ. De asemenea, este încurajată introducea în municipiul Sighișoara a unei practici din ce în ce mai des utilizate pe plan național: concursurile de soluții pentru realizarea proiectelor importante de dezvoltare și amenajare urbană sau de restaurare a patrimoniului construit, asemănător inițiativei de restaurare a fortificațiilor Cetății Sighișoara, care va avea la bază un concurs internațional de restaurare. Se asigură în acest fel realizarea unor proiecte cu o calitate crescută și cu impact semnificativ în creșterea calității locuirii, creșterea identității locale, îmbunătățirea imaginii urbane și creșterea gradului de atractivitate al municipiului pentru locuitori, investitori și vizitatori.

FIGURĂ 170 CONCEPTUL DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Obiective generale

- O1 Sighișoara competitivă – Motor economic bazat pe activități economice performate, specializate și diversificate care valorifică tradiția locală la nivel internațional
- O2 Sighișoara atractivă - Cadru urban atractiv și servicii publice performante și echitabile, ce asigură o calitate crescută a locuirii
- O3 Sighișoara culturală - Oraș dinamic, cu o identitate locală structurată în jurul patrimoniului construit protejat și valorificat și al unei infrastructuri de servicii turistice, culturale și recreative variate ce corespund cerințelor cetățenilor și vizitatorilor
- O4 Sighișoara accesibilă - oraș bine conectat în teritoriu, cu o mobilitate urbană durabilă bine conturată ce susține mijloacele de transport nepoluante
- O5 Sighișoara verde – oraș rezilient cu o calitate crescută a factorilor de mediu
- O6 Sighișoara bine guvernată – oraș cu o capacitate administrativă crescută, servicii publice performante și societate civilă implicată în procesele decizionale de la nivel local

Coridoare verzi-albastre și de mobilitate urbană durabilă

A. Coridor verde-albastru Târnava Mare
B. Coridor de mobilitate Centru - Bărăgan
C. Coridor de mobilitate Centru - Gară
D. Coridor de mobilitate Sighișoara - Venchi
E. Coridor verde-albastru Saeș
F. Coridor verde-albastru Pârâul Câinelui

Sursa: prelucrare proprie consultant

REABILITAREA ȘI MODERNIZAREA ZONEI CENTRALE A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA| Zona central istorică a municipiului Sighișoara reprezintă arealul cu cea mai mare concentrație de dotări și activități culturale, turistice, sociale și comerciale din municipiu. În acest sens sunt necesare intervenții complexe de reabilitare și modernizare a cadrului urban, de ameliorare a imaginii urbane, de creștere a performanței serviciilor publice, de protejare și valorificare a patrimoniului construit, de valorificare a resurselor culturale și turistice prin extinderea infrastructurii culturale și diversificarea activităților culturale, de dezvoltare a rețelei de spații publice și spații verzi și de sprijinire a tranziției către o mobilitate urbană durabilă. Îndeplinirea acestui deziderat se realizează prin implementarea coordonată a unor proiecte aparținând tuturor obiectivelor strategice de dezvoltare.

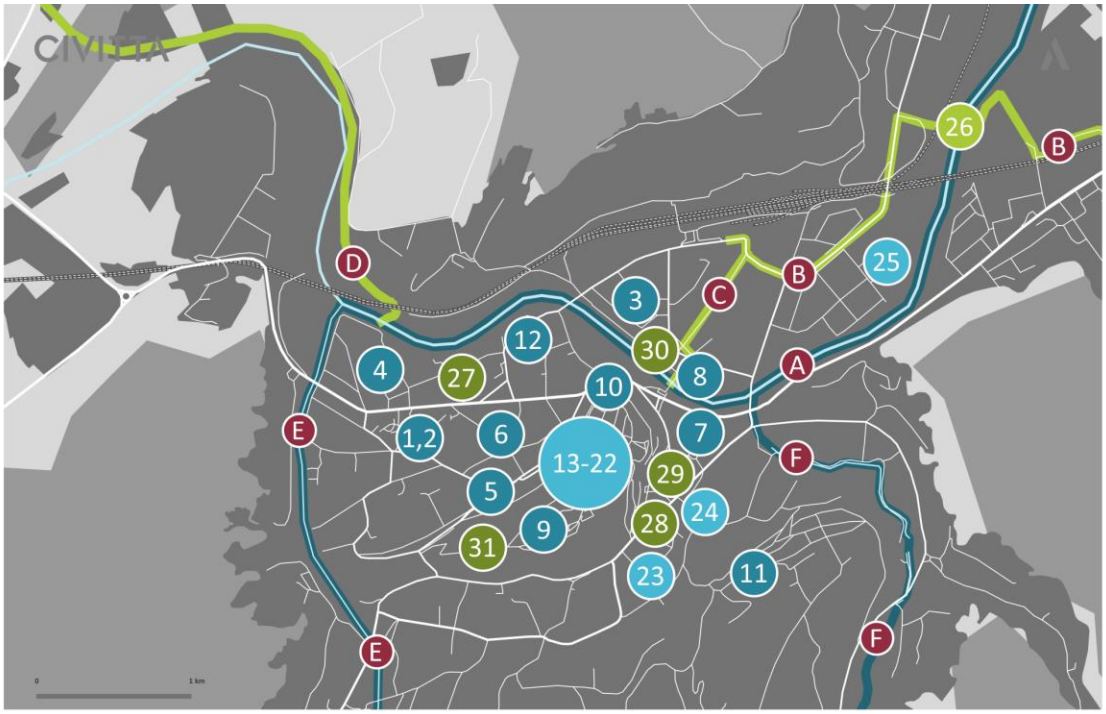
CORIDOARELE VERZI-ALBASTRE | Dezvoltarea spațiilor adiacente principalelor cursuri de apă - râul Târnava Mare, pârâul Șaeș și pârâul Câinelui - reprezintă o prioritate pentru municipiul Sighișoara, fiind necesare operațiuni care să asigure reintegrarea acestora în circuitul urban și redarea malurilor de apă comunităților locale. Dezvoltarea coridoarelor verzi-albastre contribuie semnificativ la creșterea calității vieții urbane, la creșterea atractivității municipiului prin diversificarea activităților de petrecere a timpului liber și la procesul de ameliorare a factorilor de mediu.

În acest sens sunt propuse proiecte de amenajare peisagistică a spațiilor verzi adiacente râului Târnava Mare pe tronsonul Bărăgan – Cornești, adiacente râului Șaeș și adiacente pârâului Câinelui, spații verzi care includă zone de recreere, socializare și promenadă și care să asigure un acces pietonal facil. Se propune realizarea acestor proiecte în corelare cu lucrările hidrotehnice pentru reducerea riscului la inundații și cu lucrările de amenajare a albiei râului Târnava Mare și transformare a acesteia în cale navigabilă pentru ambarcațiuni de mici dimensiuni (bărci, canoe). Adițional se propune regularizarea râului Târnava Mare între comuna Albești și Sighișoara, acest proiect fiind realizat în parteneriat cu UAT Albești. Amenajarea peisagistică a malurilor principalelor cursuri de apă asigură extinderea rețelei de spații verzi amenajate în zonele rezidențiale periferice, în care există un deficit de spații publice destinate interacțiunii și socializării comunităților locale.

CORIDOARELE DE MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ | Dezvoltarea spațiului urban al municipiului și asigurarea conexiunii dintre zona centrală, zonele rezidențiale periferice și principalele zone de activități economice se propune a se realiza prin dezvoltarea unor coridoare de mobilitate urbană durabilă. Prin acest sistem de coridoare se dorește inclusiv asigurarea conexiunii cu coridorul verde-albastru adiacent râului Târnava Mare și cu infrastructura de agrement dezvoltată în lungul acestuia. Principalul coridor de mobilitate urbană durabilă, dezvoltat în lungul DN 13, odată cu finalizarea variantei ocolitoare, va reprezenta o arteră importantă pentru circulația pietonală și velo și pentru transportul public ecologic. Crearea coridoarele de mobilitate verde dezvoltate între zona istorică și gară, între zona centrală și cartierul Bărăgan și între Sighișoara și localitatea Venchi (urmând traseul liniei de cale ferată dezafectată), reprezintă măsuri de sprijinire a deplasărilor nemotorizate și de creștere a utilizării acestor mijloace de către cetățenii municipiului.

REGENERAREA URBANĂ A CARTIERELOR BĂRĂGAN ȘI PLOPILOR | Derularea de acțiuni de regenerare urbană a cartierelor Bărăgan și Plopilor și de dezvoltare a infrastructurii de servicii publice reprezintă o altă prioritate a municipiului Sighișoara ca urmare a numărului mare de locuitori din aceste areale urbane și a distanței dintre acestea și zona centrală unde sunt amplasate principalele servicii de interes public ale municipiului. În acest sens sunt propuse ample operațiuni de regenerare urbană a spațiilor adiacente locuințelor colective, de reabilitare a fondului construit (inclusiv creșterea eficienței energetice), de extindere și dezvoltare a infrastructurii sociale, de introducere de noi activități culturale, de modernizare și extindere a rețelei de spații verzi (inclusiv prin amenajarea unui parc în zona Bărăgan), de înființare de centre de cartier și de modernizare a infrastructurii de dotări comunitare. Îndeplinirea acestui deziderat se realizează prin implementarea coordonată a unor proiecte aparținând mai multor obiective strategice de dezvoltare.

FIGURĂ 171 CONCEPTUL DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ – REABILITAREA ȘI MODERNIZAREA ZONEI CENTRALE

LEGENDĂ

Obiective generale

- O1 Sighișoara competitivă
- O2 Sighișoara atractivă
- O3 Sighișoara culturală
- O4 Sighișoara accesibilă
- O5 Sighișoara verde
- O6 Sighișoara bine guvernată

Reabilitarea și modernizarea zonei centrale

1. Restaurare, modernizare, extindere și echipare Spital Municipal
2. Construcția unui spațiu nou pentru Maternitatea Sighișoara
3. Intervenții integrate de regenerare urbană - cartier Vatican
4. Intervenții integrate de regenerare urbană - str. Nouă, str. Florilor, str. Zaharia Boiu
5. Intervenții integrate de regenerare urbană - str. Anton Pann
6. Amenajare centru comunitar prin reconversia funcțională a unui fost punct termic
7. Amenajare piață urbană str. Morii - str. Consiliul Europei - str. O. Goga
8. Amenajare piață urbană - platou Catedrala Ortodoxă
9. Reamenajare trasee pietonale Dealul Cetății
10. Modernizarea mobilierului urban din spațiile publice - Cetatea Sighișoara, Orașul de Jos
11. Reabilitare fond locativ de stat
12. Modernizare Piață Agroalimentară
13. Proiect integrat de restaurare și reabilitare a Centrului Istoric Sighișoara
14. Restaurare și punere în valoare a ansamblului fortificațiilor Sighișoarei
15. Restaurare / reabilitare clădiri municipale
16. Consolidare / restaurare Primăria Municipiului Sighișoara
17. Reabilitare Casa Venețiană
18. Restaurare Casa Breslelor
19. Program multianual de restaurare a clădirilor monumente istorice și a clădirilor din zonele construite protejate
20. Realizarea unui Muzeu al Muzicii Medievale
21. Realizarea unui Muzeu Etnografic
22. Înființarea Centrului Regional Etno-cultural
23. Consolidare / restaurare Casa Nikos Beloianis
24. Reabilitare și modernizarea Biblioteca Municipală Zaharia Boiu
25. Reabilitare și modernizarea Ștrand municipal
26. Pod peste Târnava Mare
27. Reabilitare și modernizare clădiri de locuințe colective - str. A. Șaguna, str. Nouă, str. Florilor, str. Zaharia Boiu, str. Anton Pann, str. 1 Dec. 1918, str. Axente Sever
28. Modernizare și amenajare Parc Central
29. Amenajare scuar Piața Octavian Goga
30. Modernizare și reamenajare peisagistică Parc Sauna
31. Consolidarea și stabilizarea versanților Dealului Cetății

Sursa: prelucrare proprie consultant

FIGURĂ 172 CONCEPTUL DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ – REGENERAREA URBANĂ A CARTIERELR BĂRĂGAN ȘI PLOPILOR

LEGENDĂ

Obiective generale

- O1 Sighișoara competitivă
- O2 Sighișoara atractivă
- O3 Sighișoara culturală
- O4 Sighișoara accesibilă
- O5 Sighișoara verde
- O6 Sighișoara bine guvernată

Regenerare urbană Cartierul Bărăgan

1. Intervenții integrate de regenerare urbană - cartier Bărăgan
2. Modernizare Piață Agroalimentară
3. Înființare centru comunitar
4. Construire creșă cu 40-70 locuri, Str. Panseluțelor
5. Realizare creații murale / artă contemporană
6. Finalizarea complexului sportiv Stadionul Nou
7. Pod peste Târnava Mare
8. Amenajări parcări multietajate
9. Implementare măsuri de calmare a traficului
10. Amenajare parcări de biciclete securizate
11. Reabilitare și modernizare clădiri de locuințe colective
12. Realizare parc municipal

Regenerare urbană Cartierul Plopilor

13. Intervenții integrate de regenerare urbană - cartier Plopilor
14. Implementare măsuri de calmare a traficului
15. Amenajare parcări de biciclete securizate
16. Reabilitare și modernizare clădiri de locuințe colective

Sursa: prelucrare proprie consultant

DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR ȘI INFRASTRUCTURII ÎN LOCALITĂȚILE VENCHI ȘI RORA | Diversificarea tipurilor de activități economice desfășurate în localitățile Venchi și Rora și asigurarea infrastructurii suport pentru acestea reprezintă o componentă importantă a dezvoltării economice a municipiului Sighișoara. În

acest sens se propune înființarea și amenajarea unui parc industrial/tehnologic în acest areal, extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare și a celei de alimentare cu energie electrică și realizarea unei legături rutiere între cele două localități. Rolul acestor intervenții este de a asigura o infrastructură atractivă pentru noi investitori economici și de a contribui la o dezvoltare echilibrată a întregului teritoriu al municipiului.

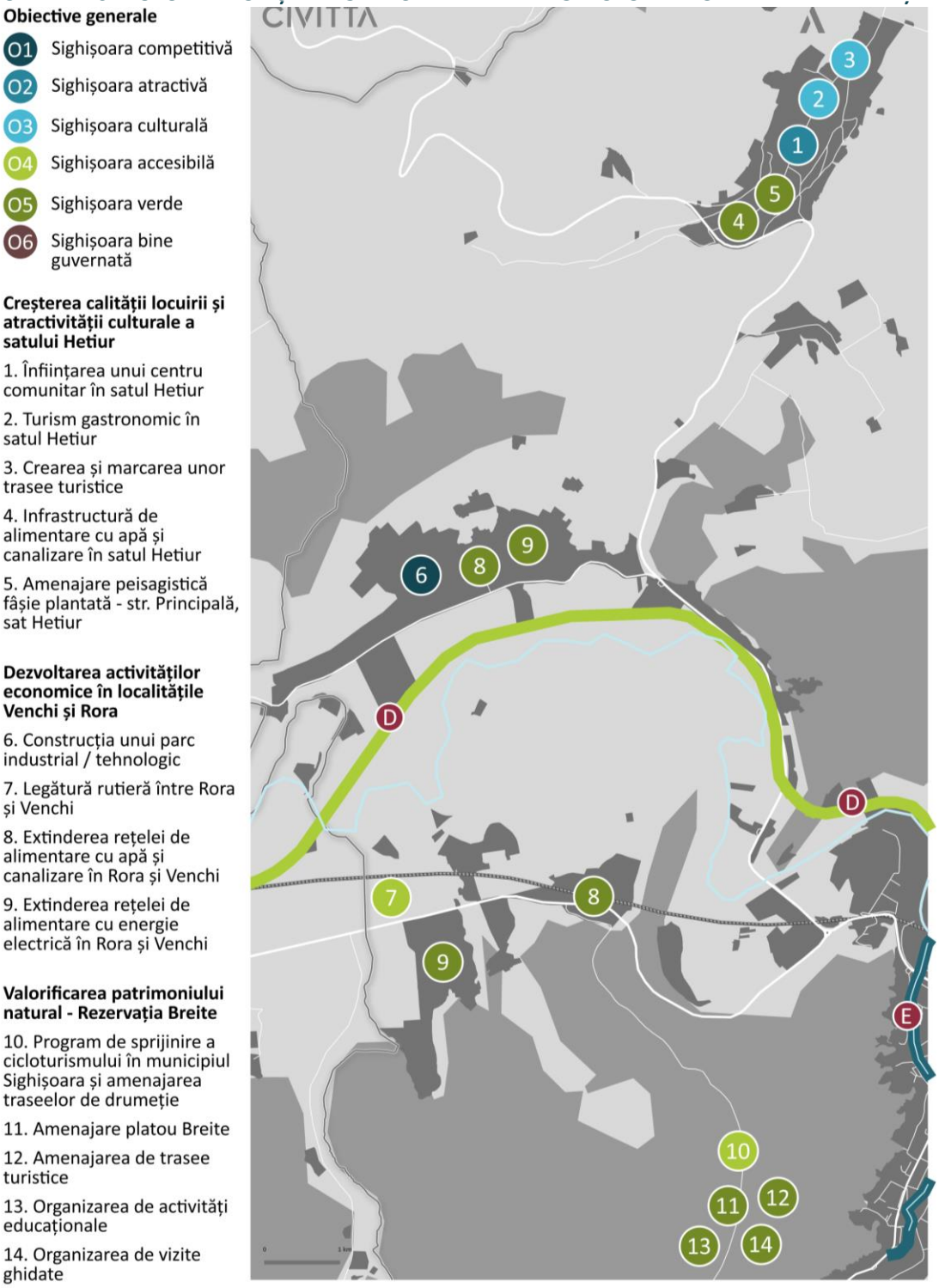
CREȘTEREA CALITĂȚII LOCUIRII ȘI ATRACTIVITĂȚII CULTURALE A SATULUI HETIUR | În vederea reducerii decalajului dintre satul Hetiur și zona centrală a orașului Sighișoara, se propune implementarea unor proiecte care au în vedere creșterea calității locuirii, dezvoltarea activităților culturale și turistice, extinderea infrastructurii tehnice și extinderea infrastructurii de petrecere a timpului liber.

Proiecte prioritare:

- Înființarea unui centru comunitar în satul Hetiur;
- Program de susținere prioritară și promovare a producătorilor locali de produse tradiționale sau cu specific – turism gastronomic în satul Hetiur;
- Implementarea unui sistem video la Școala Generală și Grădinița din satul Hetiur;
- Crearea și marcarea unor trasee turistice de direcționare către zone mai puțin cunoscute;
- Crearea și marcarea unor trasee turistice de direcționare către zone mai puțin cunoscute – satul Hetiur;
- Realizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare menajeră și realizarea unei stații de epurare în satul Hetiur;
- Amenajarea peisagistică a fâșiei plantate adiacente Str. Principale din satul Hetiur.

VALORIFICAREA PATRIMONIULUI NATURAL DIN REZERVAȚIA BREITE | Ariile naturale protejate de pe teritoriul municipiului Sighișoara joacă un rol important în procesul de diversificare a activităților de petrecere a timpului liber destinate locuitorilor și vizitatorilor și de extindere în teritoriu a activităților turistice. În acest sens, rezervația naturală Platoul Breite poate fi valorificat prin amenajări de trasee și activități educaționale, sau prin organizarea de vizite ghidate ce nu vor periclita habitatele. De asemenea, este utilă includerea acestei zone în circuitul traseelor de drumeție și cicloturism de pe teritoriul municipiului Sighișoara.

FIGURĂ 173 CONCEPTUL DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ – DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI ACTIVITĂȚILOR ÎN LOCALITĂȚILE VENCHI ȘI RORA, CREȘTEREA CALITĂȚII LOCUIRII ȘI ATRACTIVITĂȚII CULTURALE A SATULUI HETIUR ȘI VALORIFICAREA PATRIMONIULUI NATURAL DIN REZERVAȚIA BREITE

Sursa: prelucrare proprie consultant

6.1.2. PLANIFICAREA DOMENIILOR DE INTERVENȚIE VIZATE ȘI PRIORITIZAREA PROIECTELOR

Scopul procesului de prioritizare a proiectelor este de a contura o listă de proiecte prioritare, acestea fiind implementabile pe termen scurt și mediu și, totodată, sustenabile din punct de vedere financiar. Astfel, această listă va cuprinde proiecte a căror valoare estimată și planificare anuală ar trebui să se încadreze în bugetul de investiții al municipiului Sighișoara.

Metodologia de prioritizare a proiectelor este structurată în două etape principale, ca urmare a numărului ridicat de proiecte planificate pentru perioada 2020-2030 (și anterior), precum și a existenței proiectelor încă nerealizate sau aflate în diferite stadii de implementare, acestea fiind centralizate pe baza documentelor strategice active la nivelul municipiului.

Etapa 1. Selecția unei liste scurte de proiecte

Pentru realizarea listei scurte de proiecte se vor aplica o serie de filtre de selecție, ce fac referire la:

- Continuarea proiectelor în curs de implementare/ pentru care au fost inițiate demersuri în acest sens;
- Maturitatea proiectelor, astfel încât probabilitatea realizării acestora să fie cât mai crescută;
- Valorificarea oportunităților de finanțare din fonduri nerambursabile aferente finalului perioadei de programare 2021-2027;
- Contribuția la obiectivele strategice și instituționale și corelarea cu alte proiecte, maximizând astfel impactul intervențiilor printr-o abordare integrată.

Etapa 2. Selecția proiectelor prioritare

Prioritizarea investițiilor la nivelul municipiului Sighișoara se va face pe baza unei matrice de notare, ce permite evaluarea multi-criterială bazată pe criterii obiective de evaluare. Criteriile propuse sunt ponderate în funcție de importanța lor, pe baza consultării personalului de specialitate din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara. Astfel, pentru evaluarea multi-criterială a proiectelor au fost stabilite 8 criterii de evaluare, care reflectă elemente de bază pentru îndeplinirea viziunii și obiectivelor strategice și, nu în ultimul rând, vizează fezabilitatea investițiilor. Pentru fiecare criteriu, proiectele vor fi notate de la 1 la 10, conform modului de notare descris în Tabel 81. Punctajul total va fi calculat în funcție de ponderea fiecărui criteriu, în cadrul matricei de prioritizare (Tabel 82).

TABEL 81 SISTEMUL DE PRIORITIZARE A PROIECTELOR

CRITERIU	MOD DE NOTARE	PONDERE
Dimensiunea grupului țintă	• proiectul vizează întregul municipiu/ un grup țintă extins (5-10 puncte, în funcție de dimensiunea grupului țintă) • proiect cu impact la nivelul unei zone restrânse / grup țintă specific, restrâns (1-5 puncte, în funcție de dimensiunea grupului țintă)	10%
Disponibilitatea resurselor financiare	• din surse nerambursabile (10 puncte) • din bugetul propriu (6 puncte) • din împrumuturi contractate (3 puncte)	20%
Complementaritatea cu alte proiecte	• condiționează alte proiecte (8-10 puncte) • completează acțiuni deja implementate (3-7 puncte) • nu se corelează cu alte proiecte de investiții (1-2 puncte)	10%

CRITERIU	MOD DE NOTARE	PONDERE
Maturitatea proiectului	• proiectul este matur (gata de implementare, documentațiile tehnice sunt pregătite etc.) (8-10 puncte) • este în curs de pregătire (4-7 puncte) • este la nivel de idee/schiță (1-3 puncte)	20%
Poziția în agenda publică/urgența	• este pe agenda publică, necesită acțiune imediată (8-10 puncte) • nu este pe agenda publică, dar poate deveni o problemă urgentă/ oportunitate importantă (4-7 puncte) • este pe agenda publică, dar nu necesită acțiune imediată (1-3 puncte)	5%
Impactul social (afectează grupuri vulnerabile din UAT) – se completează cu criteriul 1	• vizează grupurile vulnerabile (8-10 puncte) • atinge problematica grupurilor vulnerabile (4-7 puncte) • nu vizează grupuri vulnerabile (1-3 puncte)	10%
Impactul asupra dezvoltării durabile, eficiența utilizării resurselor și protecției mediului	• vizează explicit acest impact (8-10 puncte) • atinge problematica (4-7 puncte) • nu contribuie deloc (1-3 puncte)	15%
Contribuția la procesul de protejare și valorificare a patrimoniului cultural	• vizează areale/activități amplasate în limitele monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului mondial (8-10 puncte) • vizează areale/activități incluse în zonele construite protejate (4-7 puncte) • nu au impact asupra patrimoniului cultural (1-3 puncte)	10%

TABEL 82 MATRICEA DE PRIORITIZARE A PROIECTELOR

	CRITERIU 1					CRITERIU 8		
	Scor (1-10)	Pondere (%)	Total (Scor X Pondere)	.....	.....	Scor (1-10)	Pondere (%)	Total (Scor X Pondere)
Proiect 1								
Proiect 2								
.....								
Proiect n								

Matricea de prioritizare a proiectelor a fost aplicată portofoliului de proiecte și prezentată în Anexa 7. Ulterior, prioritizarea proiectelor va fi înnoită anual de către Primarul Municipiului Sighișoara, personalul de conducere din cadrul Primăriei (direcții specializate cu rol în planificarea și gestiunea activităților și proiectelor de dezvoltare) și de către comisiile de specialitate ale Consiliului Local al Municipiului Sighișoara

În cadrul SDL sunt propuse 6 domenii principale de dezvoltare, în corelare cu domeniile de dezvoltare identificate în analiza de impact a documentațiilor strategice anterioare: economie, comunitate, cultură și patrimoniu, mobilitate urbană și transport, mediu și capacitate administrativă. Fiecărui domeniu de

dezvoltare îi corespunde un obiectiv strategic, precum și obiectivele specifice, direcțiile de acțiune, proiectele prioritare și proiectele incluse în lista lungă, aferente acestuia.

În cadrul portofoliului de proiecte au fost identificate o serie de proiecte prioritare, selectate pe baza listei de proiecte aflate în curs de implementare la nivelul municipiului, rezultatelor grupurilor de lucru desfășurate în etapa de analiză a situației existente, concluziilor analizei situație existente și diagnosticului, discuțiilor și consultărilor cu beneficiarul și concluziilor dezbaterii publice.

Organizarea proiectelor propuse prin SDL în corespondență cu cele 6 domenii de dezvoltare este ilustrată în tabelul de mai jos.

TABEL 83 NUMĂRUL TOTAL DE PROIECTE ȘI PROIECTELE PRIORITARE[264] PROPUSE PENTRU PERIOADA 2021-2030, PE OBIECTIVELE STRATEGICE AFERENTE SDL

DOMENIU	OBIECTIV STRATEGIC	NR. TOTAL DE PROIECTE (2021-2030)	NR. PROIECTE PRIORITARE (2021-2030)
Economie	O1. Sighișoara competitivă - motor economic bazat pe activități economice performate, specializate și diversificate care valorifică tradiția locală la nivel internațional	32	13
Comunitate	O2. Sighișoara atractivă – Cadru urban atractiv și servicii publice performante și echitabile, ce asigură o calitate crescută a locuirii	75	28
Cultură și patrimoniu	O3. Sighișoara culturală - Oraș dinamic, cu o identitate locală structurată în jurul patrimoniului construit protejat și valorificat și al unei infrastructuri de servicii turistice, culturale și recreative variate ce corespund	90	39
Mobilitate urbană și transport	O4. Sighișoara accesibilă – oraș bine conectat în teritoriu, cu o mobilitate urbană durabilă bine conturată ce susține mijloacele de transport nepoluante	56	23
Mediu	O5. Sighișoara verde – oraș rezilient cu o calitate crescută a factorilor de mediu	71	20
Capacitate administrativă	O6. Sighișoara bine guvernată – oraș cu o capacitate administrativă crescută, servicii publice performante și societate civilă implicată în procesele decizionale de la nivel local	46	22

[264] Inclusiv proiecte în curs de implementare

6.1.3. MĂSURI DE ATENUARE A RISCURILOR IMPLEMENTĂRI STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Implementarea SDL și a proiectelor prevăzute în cadrul acesteia poate fi afectată de o serie de riscuri de natură tehnică, financiară sau de calitate. Printre acestea se pot număra și următoarele:

RISCURI TEHNICE

- Întârzieri în execuția lucrărilor și depășirea graficului de lucrări;
- Neconcordanțe între execuție și documentația tehnică care stă la baza proiectului.

RISCURI FINANCIARE

- Depășirea bugetelor alocate pe activități sau lucrări;
- Creșteri ale prețului materialelor de construcții care nu au fost previzionate, ceea ce determină insuficiența resurselor financiare comparativ cu bugetul.

RISCURI PRIVIND CALITATEA

- Neconcordanța între specificațiile tehnice ale materialelor și calitatea materialelor folosite la lucrări.

Preîntâmpinarea și atenuarea acestor riscuri trebuie să fie asigurată pe de-o parte, prin clauze contractuale, cum ar fi:

- Perceperea garanției de bună execuție, a garanției pentru plata avansului, garanții pentru rețineri etc.;
- Prevederea de penalități la plata executanților/ furnizorilor în caz de întârzieri în execuția contractului;
- Prezentarea certificatelor de calitate ale materialelor achiziționate (care vor fi analizate și aprobate de către Beneficiar);
- Asigurarea personalului și echipamentelor constructorului precum și asigurarea pentru terțe persoane;

precum și prin:

- Analiza și avizarea situațiilor de lucrări în vederea efectuării plăților;
- Prin cunoașterea, înțelegerea și aplicarea corectă a clauzelor contractuale,
- Printr-o activitate susținută a membrilor UIM SDL și colaborare strânsă cu managerii de proiect din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara, echipa de experți tehnici, consultanți, diriginți de șantier, astfel încât să se realizeze monitorizarea foarte atentă a contractelor de lucrări.

Succesul implementării SDL depinde nu numai de resursele financiare alocate, ci și de calitatea resursei umane care are atribuții în ceea ce privește managementul Strategiei. De aceea, atât din UIM, cât și din echipele de proiect, vor face parte persoane cu experiență în implementarea proiectelor și cu pregătire în domeniile în care activează.

6.2. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

6.2.1. OBIECTIVUL STRATEGIC 1 (O1) SIGHIȘOARA COMPETITIVĂ – MOTOR ECONOMIC BAZAT PE ACTIVITĂȚI ECONOMICE PERFORMATE, SPECIALIZATE ȘI DIVERSIFICATE CARE VALORIFICĂ TRADIȚIA LOCALĂ LA NIVEL INTERNAȚIONAL

Nr. Crt.	Titlu program / proiect	Grad de maturitate	Orizont de timp	Buget estimat (lei)	Posibile surse de finanțare	Responsabili și posibili parteneri	Nivel de prioritate
Obiectivul strategic 1 (O1) Sighișoara competitivă – Motor economic bazat pe activități economice performate, specializate și diversificate care valorifică tradiția locală la nivel internațional							
Obiectivul specific 1.1. (OS1.1.) Sighișoara - destinație atractivă pentru investiții, cu toate calitățile unui municipiu de nota 10							
D1.1.1. Dezvoltarea infrastructurii de sprijinire a afacerilor de tipul parcurilor industriale/parcurilor tehnologice, precum și reconversia fostelor platforme industriale pentru dezvoltarea unor noi funcțiuni economice sau a infrastructurii de cercetare-dezvoltare							
1	Construcția unui parc industrial/ tehnologic în localitatea componentă Venchi (Faza 1)	idee	2024-2026	2,400,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, PNRR, Buget de stat	PMS	Proiect prioritar
2	Dezvoltarea unui centru logistic în Sighișoara (în vecinătatea centurii ocolitoare)	Idee	2025-2027	960,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, PNRR, Buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
3	Sprijin tehnic și administrativ acordat investitorilor pentru reconversia funcțională a construcțiilor industriale și nefuncționale, din zona centrală a municipiului	Idee	2022-2027	300,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, PNRR, Buget de stat	PMS	Proiect prioritar
4	Înființarea unui Parc IT în municipiul Sighișoara (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	Idee	2026-2027	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, PNRR, Buget de stat	PMS	Proiect prioritar
5	Construcția unui parc industrial/ tehnologic în zona centurii ocolitoare (Faza 2)	Idee	2025-2027	2,400,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, PNRR, Buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte

D1.1.2. Dezvoltarea serviciilor suport pentru investitorii existenți, pentru atragerea de investitori și pentru promovarea municipiului ca destinație de afaceri							
1	Proiect de sprijinire a actorilor economici în procesul de tehnologizare, digitalizare și internaționalizare a întreprinderilor - înființare a unui birou care să sprijine conexiunea dintre întreprinderile sighișorene și hub-urile digitale inovatoare din regiunea Centru	idee	2024-2027	500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, PNRR, Buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
2	Înființarea biroului pentru atragerea de investitori și de promovare a municipiului	Idee	2022	-	-	PMS	Proiect prioritar
3	Dezvoltarea unei platforme online de promovare a municipiului în domeniul economic și realizarea unui portofoliu de active (spații construite, terenuri) disponibile pentru investiții	Idee	2022	600,000	Fonduri europene, Fonduri naționale, Buget local, PNRR	PMS	Proiect prioritar
4	Înființarea unui centru pentru consultanță în afaceri (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	Idee	2022-2023	500,000	Fonduri europene, Fonduri naționale, Buget local	PMS	Proiect prioritar
5	Proiect de realizare a brandurilor ”Marca Sighișoara”, ”Produs în Sighișoara”	Idee	2023-2024	300,000	Fonduri europene, Fonduri naționale, Buget local	PMS	Lista lungă de proiecte
6	Acordarea de facilități fiscale prin scheme locale de minimis pentru atragerea de investiții - Beneficiari selectați pe bază de competiție	idee	2023-2027	5,000,000	Fonduri europene, Fonduri naționale, Buget local	PMS	Lista lungă de proiecte
7	Înființarea unei agenții de business - ”no wrong door policy”	Idee	2024	-	Fonduri europene, Fonduri naționale, Buget local	PMS	Lista lungă de proiecte
D1.1.3. Susținerea înființării de clustere inovative de importanță regională							

1	Înființarea unui cluster inovativ la nivelul municipiului Sighișoara (prin SDL 2021-2030 se recomandă cluster dedicat domeniului textilelor smart) (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	idee Strategie 2014-2020	2023	960,000	POR Centru 2021-2027, Fonduri private, PNRR	PMS	Proiect prioritar
Obiectivul specific 1.2. (OS1.2.) Sighișoara - Generatoare de oportunități pentru talente							
D1.2.1. Stimularea formării și specializării forței de muncă (creșterea pe scara competențelor) pentru adaptarea la provocările economiei colaborative, bazate pe cunoaștere							
1	Înființarea de clase de învățământ profesional dual, în parteneriat public-privat (autoritatea publică, liceele tehnologice, inspectoratul județean, companii). Amenajarea de spații de educație (săli de curs și ateliere) destinate învățământului profesional dual (în cadrul Liceului Tehnologic nr. 1)	Idee	2024-2026	3,000,000	POEO 2021-2027 POR Centru 2021-2027	PMS, Inspectoratul Școlar Județean, mediul privat	Proiect prioritar
2	Înființarea unei coaliții la nivel de municipiu pentru competențe digitale care conectează autoritatea publică cu părțile interesate din cadrul întreprinderilor, din sistemul de educație și formare și de pe piața muncii, dar și cu alte coaliții înființate la nivel național.	Idee	2024	500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, mediul privat	Lista lungă de proiecte
3	Programe de tipul ”Garanții de competențe”, dedicate mai ales adulților cu un nivel scăzut de calificare, în economia colaborativă	Idee	2025-2027	500,000	Buget local, POR Centru 2021-2028	PMS, mediul privat	Lista lungă de proiecte
D1.2.2. Investiții în educația și formarea profesională, pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții							

1	Înființarea unui centru de formare și conversie a forței de muncă din Sighișoara (în cadrul Liceului Tehnologic nr. 1)	idee Strategie 2014-2020	2023-2026	2,400,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, ISJ Mureș	Lista lungă de proiecte
2	Program de dezvoltare a competențelor formatorilor, instructorilor și coordonatorilor de ucenicie realizat în parteneriat cu unitățile de învățământ universitare	idee	2024-2026	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, investitori privați	PMS, universități, agenți economici	Lista lungă de proiecte
3	Program de dezvoltarea și actualizarea standardelor ocupaționale/ calificări profesionale adaptate la noile cerințe ale pieței muncii, inclusiv organizarea de grupuri de lucru	idee	2024-2026	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, investitori privați	PMS, agenți economici	Proiect prioritar
4	Programe de formare profesională a adulților, cu accent și pe creșterea, diversificarea ofertei și a calității serviciilor de formare profesională a adulților	Idee	2022-2027	2,000,000	POEO 2021-2027 Fonduri proprii ale furnizorilor	PMS, furnizorii de formare	Proiect prioritar
5	Cursuri de formare pentru dezvoltarea competențelor în companii pentru susținerea specializării inteligente	Idee	2024-2027	480,000	Fonduri europene Buget local, mediul privat	PMS, agenți economici	Lista lungă de proiecte
6	Platformă online - bursa online ”blue & white collar workers” dezvoltată prin colaborarea dintre AJOFM și PMS	Idee	2026-2027	250,000	Fonduri europene Buget local	PMS, AJOFM	Lista lungă de proiecte
D1.2.3. Susținerea introducerii de către angajatori a unor forme flexibile de muncă și a principiilor de tip ”shared resources”, mai ales în domeniul industrial							
1	Platformă online de ”shared resources” dedicată angajatorilor și angajaților din municipiu	Idee	2023	500,000	POEO 2021-2027	PMS, mediul privat	Lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 1.3. (OS1.3.) Sighișoara - ecosistem antreprenorial local ce valorifică inteligent tradiția și cultura locală							
D1.3.1. Dezvoltarea competențelor antreprenoriale							
1	Hub/centru educațional în domeniul antreprenoriatului pentru tineri (în	Idee	2022-2027	800,000	POEO 2021-2027	PMS	Proiect prioritar

	cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)						
D1.3.2. Sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru ecosistemul antreprenorial local. Sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și stimularea inovării și creativității							
1	Amenajare hub de afaceri și inovare sau fab-lab dotat, la care să aibă acces și tinerii (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	Idee	2024-2027	1,000,000	POR Centru 2021-2027 Buget local Tranziție Justă	PMS	Lista lungă de proiecte
2	Înființarea unui incubator de afaceri în municipiul Sighișoara (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	idee Strategie 2014-2020	2023-2024	2,500,000	Buget local, POR 2021-2027, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
3	Centru de creație artistică - amenajare atelier creativ pentru dezvoltarea meșteșugurilor specifice municipiului - spații pentru expoziție, producție și desfacere produse din manufacturi tradiționale ale meșteșugarilor sighișoreni	Idee	2023 - 2025	1,500,000	Buget local, POR 2021-2027, buget de stat	PMS	Proiect prioritar
4	Înființarea unui hub de dezvoltare (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	Idee	2026-2027	1,000,000	Buget local, POR 2021-2027, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
5	Înființarea unui centru de excelență și inovare (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	Idee	2026-2027	1,000,000	Buget local, POR 2021-2027, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
D1.3.3. Sprijinirea antreprenoriatului prin acces la instrumente financiare inovatoare							
1	Program de stimulare a antreprenoriatului prin cofinanțarea, pe bază de apel de proiecte, a organizațiilor specializate în oferirea de servicii pentru antreprenori (educație antreprenorială pentru tineri, servicii de incubare/ asistență	Idee	2023-2027	20,000,000	POCIDIF 2021-2027 PNRR	PMS	Lista lungă de proiecte

	start-up/ accelerare, finanțare pentru debut (”seed-funding”), înființarea de instrumente de capital de risc)						
D1.3.4. Parteneriate între stakeholderii din municipiu și cei regionali, naționali pentru consolidarea guvernanței multi-nivel a specializării inteligente							
1	Proiect de dezvoltare a ecosistemului antreprenorial și industrial dezvoltat în parteneriat public-privat	Idee	2025-2027	1,000,000	Fonduri europene Fonduri naționale Buget local	PMS	Lista lunga de proiecte
2	Platformă online de open innovation și de co-creare pentru stimularea ideilor inovatoare, dedicată mai ales startup-urilor	Idee	2023	150,000	Fonduri europene Fonduri naționale Buget local	PMS	Proiect prioritar
	TOTAL			56,500,000			

6.2.2. OBIECTIVUL STRATEGIC 2 (O2) SIGHIȘOARA ATRACTIVĂ – CADRU URBAN ATRACTIV ȘI SERVICII PUBLICE PERFORMANTE ȘI ECHITABILE, CE ASIGURĂ O CALITATE CRESCUTĂ A LOCUIRII

Nr. Crt.	Titlu program / proiect	Grad de maturitate	Orizont de timp	Buget estimat (lei)	Posibile surse de finanțare	Responsabili și posibili parteneri	Nivel de prioritate
Obiectivul strategic 2 (O2) Sighișoara atractivă - Cadru urban atractiv și servicii publice performante și echitabile, ce asigură o calitate crescută a locuirii							
Obiectivul specific 2.1. (OS2.1.) Sistem de învățământ performant, adaptat cerințelor pieței forței de muncă							
D2.1.1. Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de educație și formare							
1	Reparații capitale grup sanitar Școala Gimnazială A. Mosora	în implementare	2021	337,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
2	Amenajare curte Grădinița cu program normal nr. 3	DALI	2022		Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	proiect prioritar
3	Sistem video Grădinița cu program normal nr. 3	SF	2022		Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	proiect prioritar
4	Centrală termică Școala Nicolae Iorga	SF	2022		Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	proiect prioritar
5	Amenajare curte interioară Școala Generală V. Jinga	în implementare	2021	666,000	Buget local	PMS	proiect prioritar

6	Încălzire centrală Sala de sport Zaharia Boiu	DALI	2022		Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	Lista lungă de proiecte
7	Reabilitare șarpantă Liceu Tehnologic nr. 1	DALI	2022		Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	Lista lungă de proiecte
8	Sală de sport Colegiul M. Eliade - acoperiș și suprafață de joc	în implementare	2021	336,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
9	Sistem video Școală Generală și Grădiniță Hetiur	SF	2022		Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	proiect prioritar
10	Program de dezvoltare Grădiniță Str. Crizantemelor	PT	2022		Buget local, POR Centru 2021-2027, bugetul de stat	PMS, ISJ Mureș	proiect prioritar
11	Construire creșă cu 40-70 locuri, Str. Panseluțelor, f.n.	documentație tehnico-economică/ idee Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030	2021-2024		Buget local, POR Centru 2021-2027, PNRR, buget de stat	PMS	proiect prioritar
12	Reabilitarea, modernizarea și dotarea Liceului Teoretic „Mircea Eliade”	idee	2024-2026	5,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, bugetul de stat	PMS, ISJ Mureș	Lista lungă de proiecte
13	Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ din municipiul Sighișoara	idee Strategie 2014-2020	2023-2027	28,800,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, bugetul de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
14	Extindere și dotare Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă	idee	2023-2026	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, bugetul de stat	PMS, ISJ Mureș	Lista lungă de proiecte
D2.1.2. Completarea ofertei educaționale destinată tinerilor							

1	Implementarea de programe de tip ”Școală după școală”	idee	2026-2027	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, ISJ Mureș	Lista lungă de proiecte
2	Înființarea unei școli de arte și meserii în Municipiul Sighișoara (care să valorifice tradițiile meșteșugărești ale municipiului) (în cadrul Liceului Tehnologic nr. 1)	idee Strategie 2014-2020	2025-2027	4,800,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, ISJ Mureș	Lista lungă de proiecte
3	Integrarea municipiului Sighișoara în rețeaua ”Orașelor prietenoase cu copiii”, certificată de UNICEF	idee	2026-2027			PMS	Lista lungă de proiecte
4	Organizarea de activități educaționale extra curriculare care să creeze un avantaj competitiv pentru municipiul Sighișoara	idee	2023-2027	400,000	Buget local, bugetul de stat	PMS, ISJ Mureș	Lista lungă de proiecte
5	Realizarea de parteneriate cu universitățile care includ secții/facultăți de restaurare și conservare pentru a dezvolta un program integrat de educație și cercetare în domeniile conservarea și protejarea patrimoniului cultural și studiul monumentelor istorice	idee	2025-2027		POR Centru 2021-2027, bugetul de stat	PMS, Ministerul Educației, Universități	Lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 2.2. (OS2.2.) Sistem de sănătate eficient, echitabil și modern							
D2.2.1. Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii de sănătate și eficientizarea activităților sanitare							
1	Restaurare, modernizare, reorganizare, dotare și eficientizare energetică Spital Municipal, Str. Zaharia Boiu	Idee	2023-2026	16,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, Buget de stat, CNI	PMS, CNI, DSP, DJC Mureș	proiect prioritar
2	Construcția unui spațiu nou pentru Maternitatea Sighișoara *(în incinta imobilului Spitalului Municipal)*	idee Strategie 2014-2020	2024-2027	9,600,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, Buget de stat, CNI	PMS, CNI, DSP	Lista lungă de proiecte
3	Realizarea unei strategii de eficientizare a fluxului sanitar	idee	2023	200,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, DSP	proiect prioritar

	aferent Spitalului Municipal și tuturor clădirilor aparținătoare						
4	Reabilitarea, modernizarea și echiparea cabinete medicale aparținând sistemului public de sănătate	Idee	2024-2026	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, Buget de stat, CNI	PMS, DSP	Lista lungă de proiecte
5	Reabilitare și punere în valoare policlinică	Idee	2025-2026	5,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, Buget de stat, CNI	PMS, CNI, DSP	proiect prioritar
Obiectivul specific 2.3. (OS2.3.) Servicii sociale eficiente, oferite în mod echilibrat pe întreg teritoriul municipiului Sighișoara, ce răspund nevoilor tuturor categoriilor de beneficiari							
D2.3.1. Reducerea numărului de persoane aparținând grupurilor vulnerabile prin furnizarea unor servicii sociale adecvate nevoilor specifice							
1	Bunicii comunității - Servicii sociale și socio-medicale pentru persoane vârstnice	idee	2022-2024	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, personal al organizațiilor societății civile și ONG uri	Lista lungă de proiecte
2	Servicii sociale pentru victimele violenței domestice - Proiect VENUS - Împreună pentru o viață în siguranță!	idee	2023-2027	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național, Agenția Națională pentru Egalitatea de șanse între femei și bărbați	PMS, DGASPC Mureș	Lista lungă de proiecte
3	Reducerea numărului de copii și tineri plasați în instituții, prin consolidarea rețelei de asistenți maternali și creșterea numărului de asistenți maternali și sociali la nivelul comunității - Proiect ”Progres în calitatea îngrijirii alternative a copiilor”	idee	2023-2027	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DGASPC Mureș	Lista lungă de proiecte
4	Servicii sociale destinate persoanelor adulte cu dizabilități	idee	2022-2027	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DGASPC Mureș	Lista lungă de proiecte

5	Program de îmbătrânire activă prin implicarea persoanelor de peste 65 ani în procesul de formare a noilor lucrători din domeniul creativ și al meșteșugurilor tradiționale	idee	2023-2027	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS	proiect prioritar
6	Extinderea, derularea, monitorizarea și mediatizarea programelor de sprijin care vizează stimularea participării școlare, reducerea absenteismului și obținerea succesului școlar în învățământul preuniversitar, în rândul populatei școlare provenite din medii defavorizate	idee	2022-2027	4,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DGASPC Mureș	Lista lungă de proiecte
7	Înființare Serviciu îngrijiri la domiciliul persoane vârstnice	idee Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030	2021-2030		Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
D2.3.2. Îmbunătățirea infrastructurii sociale prin reabilitarea /modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale							
1	Modernizare cămin de bătrâni	SF+DALI	2024-2025		Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	proiect prioritar
2	Înființarea unui adăpost pentru victimele violenței în familie	idee Strategie 2014-2020	2024-2026	2,400,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
3	Construirea și echiparea unei cantine sociale pentru comunitățile de etnie roma și persoanele fără adăpost	idee	2024-2026	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
4	Adăpost de urgență pentru persoanele defavorizate	idee	2023-2024	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	proiect prioritar

5	Înființare Locuințe protejate pentru persoanele vârstnice	idee Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030	2021-2030		Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
6	Înființare Centru rezidențial pentru persoane vârstnice	idee Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030	2021-2030		Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
7	Înființare Locuințe protejate pentru adulții cu dizabilități	idee Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030	2021-2030		Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
8	Înființare Centru de zi pentru adulți cu dizabilități	idee Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030	2021-2030		Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte

D2.3.3. Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate prin implementarea de măsuri integrate							
1	Construirea de locuințe sociale in comunitățile de romi din zonele marginalizate, în zona Str. Parângului	idee	2023-2027	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național, Agenția Națională pentru Egalitatea de șanse între femei și bărbați	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
2	Dezvoltarea și diversificarea serviciilor alternative de educație prin oferta A doua Șansă pentru persoanele din comunitățile de etnie roma cu nivel redus de educație	idee	2023-2027	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național, Agenția Națională pentru Egalitatea de șanse între femei și bărbați	PMS, DAS	proiect prioritar
3	Înființarea unei băi publice, pentru deservirea a două cartiere sărace populate de etnici romi, respectiv str. Parângului și str. Viilor, pentru o populație de circa 1.000 persoane, în zona Str. Parângului	Idee Strategie Antidiscriminare	2025-2026	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
4	Construire Centru Social Multifuncțional în cartierul Viilor, pentru deservirea populației defavorizate	Idee Strategie Antidiscriminare	2025-2026	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	proiect prioritar
5	Sprijinirea etnicilor romi pentru demararea unei afaceri și obținerea documentele necesare, acordarea de autorizații pentru organizarea și desfășurarea în baza liberei inițiative a activităților economice (comerț stradal etc.) pentru persoanele de etnie romă care se ocup cu: comercializarea florilor și	Idee Strategie Antidiscriminare	2025-2027	800,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte

	a celorlalte obiecte provenite din exercitarea meseriilor tradiționale						
6	Sprijin acordat comunităților de romi aflate în situații de extremă dificultate prin: procurarea de materiale de construcții, refacerea surselor de apă potabilă sau construirea acestora acolo unde nu există, dezvoltarea unor proiecte de sprijin în regim de urgență pentru familii cu venituri foarte mici (alimente, îmbrăcăminte, rechizite etc.), consolidarea locuințelor degradate, precum și a celor cu risc ridicat de prăbușire (acordarea de materiale de construcții, refacerea infrastructurii)	Idee Strategie Antidiscriminare	2023-2027	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
7	Implementarea unui program structurat de formare si promovare a incluziunii sociale pentru îmbunătățirea accesului pe piața muncii a persoanelor de etnie roma	idee	2023-2027	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
8	Înființare Serviciu de asistență comunitară – Centru de zi	idee Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030	2021-2030		Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, DAS	Lista lungă de proiecte
D2.3.4. Dezvoltarea fondului locativ destinat categoriilor sociale dezavantajate							

1	Locuințe sociale de calitate în Municipiul Sighișoara	idee Strategie 2014-2020	2024-2026	24,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS	proiect prioritar
2	Realizarea de locuințe destinate cadrelor medicale și personalului din sistemul de învățământ	idee	2026-2027	1,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național, CNI	PMS	Lista lungă de proiecte
3	Realizarea de locuințe destinate tinerilor, construite prin programul ANL	idee	2023-2025	4,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național, CNI	PMS, CNI	proiect prioritar
Obiectivul specific 2.4. (OS2.4.) Cartiere de locuințe colective regenerate, cu o calitate ridicată a spațiului public, adaptate cerințelor și nevoilor locuitorilor							
D2.4.1. Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe colective							
1	Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajare spații verzi, spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, zone desfășurare de micro-evenimente, locuri de joacă, circulații și spații de parcare - Cartier Bărăgan, proiect pilot	idee	2023-2026	6,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, asociații proprietari	proiect prioritar
2	Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajare spații verzi, spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, locuri de joacă, zone desfășurare de micro-evenimente, circulații și spații de parcare - Cartier Plopilor	idee	2024-2027	5,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, asociații proprietari	Lista lungă de proiecte
3	Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective:	idee	2023-2026	3,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, asociații proprietari	Lista lungă de proiecte

	amenajare spații verzi, spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, locuri de joacă, circulații și spații de parcare: Cartier Vatican (Str. Andrei Șaguna)						
4	Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajare spații verzi, spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, locuri de joacă, circulații și spații de parcare: Str. Nouă – Str. Florilor – Str. Zaharia Boiu	idee	2026-2027	2,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget național	PMS, asociații proprietari	Lista lungă de proiecte
5	Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajare spații verzi, spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, locuri de joacă, circulații și spații de parcare: Str. Anton Pann	idee	2023-2026	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS, asociații proprietari	Lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 2.5. (OS2.5.) Infrastructură de dotări comunitare amplasate echilibrat în teritoriu							
D2.5.1. Modernizarea și completarea sistemului de dotări comunitare							
1	Instalație de sonorizare sală festivă (Primărie)	în implementare	2021		Buget local	PMS	Proiect prioritar
2	Modernizarea Pieței Agroalimentare din zona centrală	SF	2023-2024	4,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, CNI	PMS, CNI	Proiect prioritar
3	Modernizarea Pieței Agroalimentare - Cartier Bărăgan	idee	2026-2027	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	Lista lungă de proiecte

4	Amenajare centru comunitar în zona centrală prin reconversia funcțională a unui fost punct termic	idee	2025-2026	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	Lista lungă de proiecte
5	Înființarea unui centru comunitar în satul Hetiur (în fosta clădire a Primăriei din satul Hetiur)	idee	2025-2027	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, CNI	PMS	Proiect prioritar
6	Înființarea unei piețe agroalimentare de gross în municipiul Sighișoara	idee Strategie 2014-2020	2024-2026	4,800,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, CNI	PMS, CNI	Lista lungă de proiecte
7	Înființare centru comunitar în cartierul Bărăgan	idee	2026-2027	1,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	Lista lungă de proiecte
8	Reconversia funcțională a punctelor termice și centralelor termice nefuncționale din cadrul ansamblurilor de locuințe colective periferice și transformarea în centre comunitare, servicii socio-culturale sau spații comerciale (Str. Plopilor, Str. A. Șaguna)	idee	2023-2027	4,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
9	Reabilitarea și modernizarea unor clădiri din Cetatea Sighișoara, aflate în patrimoniul municipiului Sighișoara și concesionarea/închirierea acestora în vederea dezvoltării de servicii comerciale de proximitate destinate locuitorilor (farmacie, magazin alimentar etc)	idee	2023-2028	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 2.6. (OS2.6.) Rețea de spații publice adaptată cerințelor comunității și corelată cu specificul local							
D2.6.1. Consolidarea rețelelor de spațiilor publice prin lucrări de restaurare, modernizare și extindere							
1	Organizare concurs internațional de urbanism pentru amenajarea	PUZ	2023	300,000	Buget local	PMS, OAR, INP	proiect prioritar

	pieței urbane Str. Morii - Str. Consiliul Europei - Str. O. Goga						
2	Amenajare piață urbană Str. Morii - Str. Consiliul Europei - Str. O. Goga (inclusiv amenajarea unui spațiu alternativ pentru desfășurarea pieselor de teatru în aer liber) / Reabilitarea și amenajarea zonei Sigma	PUZ / idee Strategie 2014-2020	2024-2026	7,200,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	proiect prioritar
3	Amenajare piață urbană - platoul aferent Catedralei Ortodoxe (amenajarea propusă va ține cont de vecinătatea Catedralei Ortodoxe și de necesitatea desfășurării de slujbe religioase în aer liber)	idee	2025-2026	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
4	Actualizarea regulamentului pentru comerțul stradal în Cetatea Sighișoara și în Orașul de Jos	idee	2022	-	-	PMS	proiect prioritar
5	Realizarea de pavilioane/ chioșcuri destinate închirierii pentru desfășurarea comerțului stradal și târgurilor sezoniere care să prezinte un design adecvat cadrului urban în care sunt amplasate	idee	2022-2023	500,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
6	Reamenajarea traseelor pietonale de pe Dealul Cetății (inclusiv amenajarea circulației pietonale adiacente Zidului Cetății) și amenajarea de piațete pietonale în lungul acestor circulații	idee	2024-2026	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
7	Proiect de modernizare a mobilierului urban din spațiile publice din Cetatea Sighișoara și în	Idee	2024 - 2026	3,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte

	Orașul de Jos inclusiv elemente de signaletică și introducerea de mobilier inteligent (tablete interactive, reclame interactive, panouri digitale etc.)						
8	Program de înnoire a mobilierului urban din spații publice din zonele rezidențiale, parcurile și zonele de agrement din municipiu	Idee	2025 - 2027	3,000,000	POR 2021-2027, Buget local	Municipiul Sighișoara	Lista lungă de proiecte
D2.6.2. Creșterea nivelului siguranței publice și combaterea infracționalității							
1	Urmărire video și iluminat platformă depozitare deșeuri	PT	2023		Buget local	PMS	Proiect prioritar
Obiectivul specific 2.7. (OS2.7.) Fond construit de stat bine gestionat, restaurat, reabilitat și modernizat, adaptat statutului municipiului și specificului local							
D2.7.1. Gestiunea și reabilitarea fondului locativ de stat							
1	Reabilitarea fondului locativ de stat, amplasat în clădiri cu vechime mare - proiect pilot pentru clădirile din Orașul de Jos	idee	2025-2027	3,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, SC ATT SA	Lista lungă de proiecte
2	Demararea unor proceduri de realizare de schimburi/ vânzări/ cumpărări în vederea concentrării fondului locativ de stat în clădiri aparținând în totalitate administrației publice locale	idee	2024-2025	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	Lista lungă de proiecte
	TOTAL			198,139,000			

6.2.3. OBIECTIVUL STRATEGIC 3 (O3) SIGHIȘOARA CULTURALĂ – ORAȘ DINAMIC, VIBRANT ȘI PRIMITOR, CU O IDENTITATE LOCALĂ STRUCTURATĂ ÎN JURUL PATRIMONIULUI CONSTRUIT

Nr. Crt.	Titlu program / proiect	Grad de maturitate	Orizont de timp	Buget estimat (lei)	Posibile surse de finanțare	Responsabili și posibili parteneri	Nivel de prioritate
Obiectivul strategic 3 (O3) Sighișoara culturală - Oraș dinamic, cu o identitate locală structurată în jurul patrimoniului construit protejat și valorificat și al unei infrastructuri de servicii turistice, culturale și recreative variate ce corespund cerințelor cetățenilor și vizitatorilor							
Obiectivul specific 3.1. (OS3.1.) – Patrimoniu construit și natural remarcabil, protejat, valorificat, restaurat și pus în serviciul cetățenilor							
D3.1.1. Planificare și sprijin pentru protejarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural cu valoare universală excepțională și a patrimoniului construit de importanță națională și locală							
1	Elaborarea Programului de protecție și gestiune a monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial - Centrul Istoric Sighișoara și a Planurilor anuale de protecție și gestiune	idee	2023-2024	300,000	Buget local, buget de stat	PMS, MC, DJC Mureș, INP, CJ Mureș, Comitetul de Organizare UNESCO	proiect prioritar
2	Managementul integrat al sitului UNESCO Sighișoara în contextul peisajului teritorial cultural și natural - dezvoltarea locală integrată orientata către protejarea și valorificarea patrimoniului UNESCO	idee Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022	2024-2025	500,000	Buget local, buget de stat	PMS, MC, DJC Mureș, INP, CJ Mureș, Comitetul de Organizare UNESCO	proiect prioritar
3	Evaluarea stării tehnice/ de conservare a monumentelor istorice și centralizarea informațiilor în cadrul unei baze de date informatice (componentă a bazei de date urbane a municipiului Sighișoara) și actualizarea anuală a acesteia	idee	2023-2027	300,000	Buget local, buget de stat	PMS, MC-INP	proiect prioritar
4	Realizarea unui proiect integrat de restaurare a Centrului Istoric Sighișoara - monument istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial (inclusiv	idee	2023-2024	1,000,000	Buget local, buget de stat	PMS, MC-INP	proiect prioritar

	prioritizarea intervențiilor de restaurare a clădirilor, de amenajare și modernizare a spațiilor publice și a spațiilor verzi).						
5	Sprijin tehnic, financiar sau/și administrativ acordat proprietarilor monumentelor istorice sau clădirilor amplasate în zonele construite protejate, în vederea realizării de lucrări de restaurare, reabilitare și/sau conservare, în acord cu prevederile legii 422/2001	idee	2022-2027	1,000,000	Buget local, buget de stat, alte surse de finanțare	PMS, MC-INP, OAR	Lista lungă de proiecte
6	Aplicarea de sancțiuni financiare (supraimpozitare) pentru proprietarii clădirilor monumente istorice (inclusiv imobilele amplasate în cadrul sitului urban cod LMI MS-II-s-A-15806) aflate în stare de colaps/precolaps (stare avansată de degradare)	idee	2021-2027	-	-	PMS	proiect prioritar
7	Documentație de specialitate pentru conferirea de subcoduri componentelor fortificației Sighișoarei, cod LMI: MS-II-m-A-15805	în implementare	2021		Bugetul de stat	INP, PMS, Consistoriul Evanghelic	proiect prioritar
8	Plan de management al activităților și fluxurilor turistice aferente centrul istoric al municipiului, principalelor obiective turistice și manifestațiilor culturale desfășurate în aer liber în zona centrală (festivaluri, concerte etc)	idee	2023	100,000	Buget local, buget de stat	PMS, mediul privat, tur-operatori	Lista lungă de proiecte

9	Program de schimb de experiență pentru specialiștii în domeniul protecției patrimoniului cultural și administrația publică locală, realizat în parteneriat cu instituții și asociații internaționale și naționale de profil (UNESCO, ICOMOS etc)	idee	2024-2027	500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, bugetul de stat	PMS, instituții și asociații internaționale și naționale de profil	Lista lungă de proiecte
10	Realizarea unui regulament/ghid de bune practici privind intervențiile pe monumente istorice, intervențiile asupra fondului construit și spațiului public din cadrul monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, din zona construită protejată, din zonele de protecție ale monumentelor istorice (inclusiv tehnici constructive, signaletică, amenajare vitrine, reclame) - Ghidul va fi corelat cu reglementări PUZ Zone Construite Protejate Municipiul Sighișoara	idee	2024	150,000	Buget local, buget de stat	PMS, MC-INP, OAR	Lista lungă de proiecte
11	Elaborarea unui ghid de bune practici privind afișajul publicitar în spațiul public	Idee	2022	100,000	Buget local, buget de stat	PMS	proiect prioritar
12	Elaborarea unui ghid de bune practici privind modul de construire specific municipiului și intervențiile permise în corelare cu caracteristicile specifice țesutului urban din fiecare zonă funcțională (cromatică, tipuri de materiale, texturi, elemente de limbaj arhitectural permise, volumetria clădirilor, amplasarea clădirilor pe parcele) - Ghidul va fi corelat cu	idee	2023	150,000	Buget local		Lista lungă de proiecte

	reglementări PUG Municipiul Sighișoara						
13	Elaborarea unui plan de management al riscurilor la dezastre pentru monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial	idee	2023-2027	50,000	bugetul de stat, buget local	PMS, MC	lista lungă de proiecte
D3.1.2. Protejarea, conservarea și valorificarea patrimoniului construit de importanță universală, națională și locală							
1	Mansardare imobil Piața Cetății nr. 4	DALI	2021		Buget local	PMS	proiect prioritar
2	Vitrină de protecție cuptor secolul al IV-lea	SF/ În implementare	2021	294,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
3	Consolidare si restaurare Turn La Chip	Documentație tehnică	2023		Buget local, POR Centru 2021-2027, bugetul de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
4	Reabilitarea acoperișului și a șarpantei Primăria Municipiului Sighișoara	DALI	2022-2024		Buget local, PNR, TMI, POR Centru 2021-2027	PMS	Proiect prioritar
5	Proiect de consolidare și restaurare Primăria Municipiului Sighișoara	urmează demararea procedurii de achiziție	2021 -		Bugetul de stat - PNR	INP, PMS, DJC Mureș	Proiect prioritar
6	Proiect de consolidare și restaurare Casa Nikos Beloianis	în curs de inițiere procedură	2021 -		Bugetul de stat - PNR	INP, PMS, DJC Mureș	Proiect prioritar
7	Studii de fundamentare Ansamblu fortificații, cod LMI MS-II-m-A-15805	în curs de elaborare	2020 -		Bugetul de stat, Buget local	INP, PMS, DJC Mureș, Parohia Evanghelică	Proiect prioritar
8	Restaurare și punere în valoare a ansamblului fortificațiilor Cetății Sighișoara - Concurs internațional de restaurare și implementare proiect	în curs de elaborare studii de fundamentare și temă de concurs	2020 -		Bugetul de stat - PNR	INP, OAR, PMS, Consistoriul Evanghelic, MC	Proiect prioritar

9	Restaurarea/ reabilitarea clădirilor municipale (monumente istorice) aflate în domeniul public al municipiului prin proiecte complexe, integrate	idee	2021-2027	20,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, bugetul de stat, PNRR	PMS, DJC Mureș, INP	Lista lungă de proiecte
10	Program multianual de restaurare a clădirilor monumente istorice și a clădirilor din zonele construite protejate, realizat în parteneriat cu proprietarii clădirilor - parteneriat public-privat	Idee	2022 - 2027	15,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, bugetul de stat, fonduri private	PMS, DJC Mureș, INP, mediul privat, ONG	Lista lungă de proiecte
11	Proiect de marcare a clădirilor monumente istorice cu plachete informative prezentând rolul acestora în istoria municipiului Sighișoara	Idee	2021 - 2023	400,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, DJC Mureș	
12	Intervenții de urgență de punere în siguranță a clădirilor monumente istorice	idee	2022 - 2027		Buget local, alte surse de finanțare, buget de stat	PMS, INP, Ambulanța pentru Monumente	Lista lungă de proiecte
13	Lucrări de restaurare, consolidare și întreținere curentă a construcțiilor de cult	idee Raport de Monitorizare Monument istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial - Centru Istoric Sighișoara	2023-2027	1,000,000	Buget local, buget de stat, buget proprietari, POR Centru 2021-2027	PMS, Proprietari imobile	Lista lungă de proiecte
14	Investigații privind proveniența umidității și lucrări de reabilitare conforme la Casa Venețiană - cod LMI MS-II-m-A-15934	idee Raport de Monitorizare Monument istoric înscris în Lista	2023-2024	1,500,000	Buget local, buget de stat, POR Centru 2021-2027	PMS, INP	Lista lungă de proiecte

		Patrimoniului Mondial - Centru Istoric Sighișoara					
15	Casa Breslelor - lucrări de restaurare a elementelor decorative arhitecturale	idee Raport de Monitorizare Monument istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial - Centru Istoric Sighișoara	2023-2024	500,000	Buget local, buget de stat, POR Centru 2021-2027	PMS, INP	Lista lungă de proiecte
16	Mutare monument Gen. Skariatin	În implementare	2021	399,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
17	Soclu Statuie Ilarie Chendi	În implementare	2021	72,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
18	Proiect de selecție și restaurare/ reabilitare a curților interioare din clădirile tradiționale săsești din Orașul de Jos și deschiderea acestora către public - proiect pilot Str. Ilarie Chendi - Str. 1 Decembrie 1918	idee	2026-2027	1,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	Lista lungă de proiecte
19	Lucrări curente de întreținere/ conservare a clădirilor municipale (monumente istorice)	idee	2022-2027		Buget local, buget de stat, alte surse de finanțare	PMS, INP	Lista lungă de proiecte
D3.1.5. Educarea cetățenilor cu privire la valorile culturale existente în municipiul Sighișoara și promovarea bunelor practici în domeniul protecției patrimoniului							
1	Realizarea unui proiect pilot de explicare a noțiunilor de bază privind patrimoniul și arhitectura și predarea acestuia în cadrul activităților	Idee	2022 - 2027	300,000	Buget de stat, Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, INP, instituții de învățământ, OAR	Lista lungă de proiecte

	extracuricculare din unitățile de învățământ la nivel local						
2	Realizarea unui proiect de educare a populației și de creșterea a conștientizării comunității locale cu privire la existența patrimoniului cu valoare universală excepțională din municipiul Sighișoara și la caracteristicile care îi conferă autenticitate și integritate	idee	2023-2027	300,000	Buget de stat, Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, INP, OAR	Lista lungă de proiecte
3	Înființarea unei pagini dedicate pe site-ul PMS de prezentare și promovare a proiectelor de intervenție în zonele istorice cu impact comunitar și turistic și a exemplelor de bune practici în domeniul protejării și valorificării patrimoniului cultural din municipiu. Organizarea de consultări și dezbateri publice pentru proiectele care au în vedere intervenții asupra construcțiilor destinate activităților socio-culturale din interiorul zonelor construite protejate	idee	2022-2027	-	-	PMS, ONG	Lista lungă de proiecte
4	Ziua arhitecturii săsești - organizarea de activități cultural-educaționale: prelegeri, prezentări, expoziții, vânători de comori arhitecturale desfășurare cu ajutorul unei platforme online	idee	2023-2027	400,000	Buget de stat, Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG, INP	Lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 3.2. (OS3.2.) Vitalitate culturală sporită, bazată pe valorificarea elementelor de identitate culturală și a patrimoniului construit							
D3.2.1. Revitalizarea vieții sociale prin evenimente și facilități culturale și promovarea activă a acestora							

1	Realizarea unor proiecte culturale de educare a tinerilor în sectorul teatral	Idee	2022 - 2027	250,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, instituții de învățământ, instituții culturale	Proiect prioritar
2	Realizarea unui festival dedicat păpușarilor	Idee	2022 - 2027	400,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS	Lista lungă de proiecte
3	Realizarea unui program de educație muzeală destinat tinerilor	Idee	2022 - 2027	250,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, instituții culturale	Proiect prioritar
4	Proiect de dezvoltare a unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda culturală a municipiului pe parcursul unui an	Idee	2022 - 2023	150,000	Buget de stat, Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, instituții culturale	Proiect prioritar
5	Dezvoltarea unui program de bugetare participativă pentru micro evenimente și evenimente urbane cultural-turistice, cu tematică anuală	Idee	2022 - 2027	600,000	Buget local	PMS	Lista lungă de proiecte
6	Program de modernizare a site-urilor instituțiilor culturale, dezvoltare platformă de achiziționare bilete online. Elaborarea de ghiduri de vizitare pe smartphone-uri pentru muzee/expoziții care să ofere vizitatorilor informații suplimentare despre opere de artă sau exponate, pe propriul telefon și în propria limbă. Elaborarea de tururi virtuale pentru muzee, expoziții	Idee	2023-2024	800,000	Buget de stat, Buget local, alte surse de finanțare	Instituțiile culturale aferente, PMS	Lista lungă de proiecte
7	Sprijinirea organizării de evenimente culturale inedite (spre exemplu, spectacole de muzică, teatru, film etc.) prin asociere cu o serie de locații noi în exteriorul Cetății (în spațiile	Idee	2024 - 2027	300,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, CJ Mureș, Centrul Național de Informare și Promovare	Lista lungă de proiecte

	dintre blocuri / în piațete / în stradă etc.)					Turistică Sighișoara	
8	Proiect de activare a spațiilor publice din cartierele municipiului Sighișoara prin intervenții artistice ce folosesc orașul și arhitectura unică ca decor - Proiect pilot de realizare a unor creații murale / artă contemporană în cartierul Bărăgan	Idee	2024 - 2027	200,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS	Proiect prioritar
9	Program de promovare a culturii și tradițiilor comunităților etnice prin organizarea de evenimente în spațiul public	Idee	2023 - 2027	250,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, CJ Mureș, Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Sighișoara	Lista lungă de proiecte
10	Organizarea Street Delivery Sighișoara (proiect pilot pietonalizare temporară)	Idee	2022 - 2027	300,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, CJ Mureș, Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Sighișoara	Lista lungă de proiecte
11	Dezvoltarea activităților culturale și educaționale organizate în cadrul evenimentului Noaptea Muzeelor Sighișoara	idee	2022-2027	200,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, Muzeul Municipal de istorie	proiect prioritar
12	Program de valorificare a patrimoniului imaterial prin dezvoltarea programelor culturale și educaționale de arte și meserii adresate tinerilor (tabere de creație medievală pentru copii și tineri artiști, ateliere de recondiționare, ateliere de	idee	2023-2027	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, AFCN, bugetul de stat	PMS, AFCN, ISJ Mureș	Lista lungă de proiecte

	creație). Afilierea la rețelele europene și internaționale						
D3.2.2. Sprijinirea actorilor din domeniile cultural-artistice și a sectorului cultural independent.							
1	Realizarea și promovarea periodică a unui catalog electronic privind sursele disponibile de finanțare pentru actorii culturali	Idee	2022 - 2027	100,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, Centrul Județean pentru Cultură Tradițională și Educație Artistică Mureș	proiect prioritar
2	Realizarea unei platforme integrate de dialog și promovare în domeniul cultural (cartarea actorilor culturali, oportunități în domeniu, promovarea evenimentelor culturale)	Idee	2022 - 2025	500,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, Centrul Județean pentru Cultură Tradițională și Educație Artistică Mureș	Proiect prioritar
3	Program anual de finanțare a unor proiecte realizate în parteneriat între actorii culturali din sectorul public, sectorul privat și mediul independent	Idee	2023 - 2027	2,000,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, actori culturali independenți	Lista lungă de proiecte
4	Organizarea unor grupuri de lucru periodice cu actori reprezentativi din sectoarele culturale și creative	Idee	2022 - 2027	-		PMS	proiect prioritar
D3.2.3. Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii culturale.							
1	Restaurarea, consolidarea și punerea în valoare a ”Sălii Mihai Eminescu” – componenta ”A” a Proiectului Sala Mihai Eminescu (restaurare, consolidare și punerea în valoare) - componenta A și reabilitarea Străzii Nicolae Bălcescu din municipiul Sighișoara - componenta B	În implementare	2021-2023	20,114,127	POR 2014-2020, Buget local	PMS	Proiect prioritar

2	Program de amenajare a instituțiilor publice de cultură astfel încât acestea să implementeze instrumente moderne de prezentare și descriere a ofertei culturale	Idee	2023 - 2027	5,000,000	POR 2021-2027, buget local, buget de stat, alte surse	PMS, Muzeul Județean Mureș	Proiect prioritar
3	Realizarea unor muzee arheologice în aer liber în zonele: Dealul Turcului, Castrul Roman de la Podmoale și realizarea de cercetări arheologice neinvazive	Idee	2023- 2027	4,000,000	POR 2021-2027, buget local, buget de stat, alte surse	PMS, MC, DJC Mureș, Muzeul Județean Mureș, Institutul Național de Arheologie	Lista lungă de proiecte
4	Reabilitarea, modernizarea și digitalizarea Bibliotecii Municipale Zaharia Boiu	Idee	2023-2025	10,000,000	POR 2021-2027, buget local, buget de stat, alte surse	PMS	Proiect prioritar
5	Realizarea unui Muzeu Etnografic	Idee	2025 - 2027	2,000,000	POR 2021-2027, buget local, buget de stat, alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
6	Realizarea unui Muzeu al Muzicii Medievale	Idee	2025 - 2027	2,000,000	POR 2021-2027, buget local, buget de stat, alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
7	Program pilot de regenerare urbană prin utilizarea temporară a spațiilor comerciale vacante din zona istorică ca spații cultural-creative (ex. expoziții temporare pentru comunitate, ateliere temporare etc.)	Idee	2024 - 2027	700,000	POR 2021-2027, buget local, buget de stat, alte surse	PMS, instituții culturale, proprietari de imobile	Lista lungă de proiecte
8	Restaurarea/ reabilitarea/ modernizarea și reconversia funcțională a clădirilor nefuncționale aflate în patrimoniul municipiului Sighișoara și amenajarea de dotări socio-culturale (spații	Idee	2022-2027	10,000,000	POR 2021-2027, buget local, buget de stat, alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte

	multifuncționale pentru evenimente, expoziții, centre culturale etc)						
9	Înființarea Centrului Regional Etno-cultural în municipiul Sighișoara	Idee	2026	1,000,000	POR 2021-2027, buget local, buget de stat, alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
10	Înființare Centru Cultural care să reunească muzeele, Biblioteca Municipală și Casa de Cultură	idee	2024-2025	300,000	POR 2021-2027, buget local, buget de stat, alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 3.3. (OS3.3.) Ofertă variată, accesibilă și atractivă a activităților sportive, de agrement și de petrecere a timpului liber, susținute de o infrastructură sportivă și de agrement bine dezvoltată							
D3.3.1.Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii sportive și de agrement și petrecerea timpului liber din municipiul Sighișoara							
1	Finalizarea complexului sportiv Stadionul Nou - Stadionul Municipal Sighișoara (amenajare tribune, vestiare, gradene și dotări complementare)	idee SDL 2014-2020	2023 - 2025	2,400,000	Buget local, Buget de stat, POR Centru 2021-2027, CNI	PMS, CNI	Proiect prioritar
2	Reabilitarea sălilor de sport din Municipiul Sighișoara (Prin SDL 2021-2030 se recomandă reabilitarea și modernizarea sălilor de sport din cadrul unităților de învățământ și deschiderea acestora către public)	Idee SDL 2014-2020	2022 - 2025	1,200,000	Buget local, Buget de stat, POR Centru 2021-2027, CNI	PMS, CNI	Lista lungă de proiecte
3	Modernizare și reabilitare Ștrand municipal	DALI	2022-2025		Buget local, POR Centru 2021-2027, CNI	PMS, CNI	proiect prioritar
4	Construcția unui bazin de înot acoperit în Municipiul Sighișoara	idee SDL 2014-2020	2023 - 2025	4,800,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, CNI	PMS, CNI	Lista lungă de proiecte
5	Sală de sport Radu Voina - reparații capitale	DALI+SF	2023-2025		Buget local, POR Centru 2021-2027, CNI	PMS, CNI	proiect prioritar
6	Parc de antrenament în aer liber (pe platforma adiacentă Sălii Polivalente)	SF	2021-2022		Buget local	PMS	proiect prioritar
D3.3.2. Promovarea activă a ofertei de activități sportive și de agrement și petrecerea timpului liber din municipiul Sighișoara							
1	Program de promovare a sportului către comunitate prin campanii de	Idee	2022 - 2027	600,000	Buget de stat, Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, cluburi sportive	proiect prioritar

	activare în spații frecventate de public (simulatoare sportive, competiții sportive în centrele comerciale, podiumuri în spațiul public pentru exerciții de gimnastică etc.)						
2	Proiect de dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda sportivă a municipiului pe parcursul unui an	Idee	2021 - 2023	150,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, cluburi sportive	Proiect prioritar
3	Program anual și multianual de finanțare nerambursabilă/participativă a proiectelor în domeniile de tineret și sport	Idee	2023 - 2027	1,000,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, cluburi sportive	Lista lungă de proiecte
4	Includerea foștilor sportivi de performanță în campaniile de promovare a sportului	Idee	2024 - 2027	300,000	Buget local, alte surse de finanțare	PMS, ONG-uri, cluburi sportive	Lista lungă de proiecte
5	Implementarea unui sistem online de programare și abonare la bazele sportive și la sălile de sport din municipiu (inclusiv la cele din instituțiile de învățământ, în afara orelor de program).	idee	2024	200,000	Buget local, PO 2021-2027, alte surse de finanțare	PMS, cluburi sportive	Lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 3.4. (OS3.4.) – Destinație turistică atractivă, de notorietate națională și internațională.							
D3.4.1. Extinderea și diversificarea infrastructurii și serviciilor turistice.							
1	Instalarea de totem-uri informative și interactive în arealele turistice din Zona Centrală precum și în zonele turistice antropice și naturale din împrejurimi	Idee	2023 - 2027	500,000	Buget local, PO 2021-2027, alte surse de finanțare	PMS, instituții culturale	Lista lungă de proiecte

2	Crearea și marcarea unor trasee turistice de direcționare către zone mai puțin cunoscute din municipiu și din împrejurimi - cartierul Bărăgan, cartierul Cornești, satul Hetiur, rezervația de codri seculari de la Breite	Idee	2023 - 2027	300,000	Buget local, PO 2021-2027, alte surse de finanțare	PMS	Lista lungă de proiecte
3	Proiect „VIA TRANSILVANICA” (Calea Transilvaniei) - amenajarea unui drum turistic și pelerinaj de 1.000 km	Proiect realizat parțial	2018 - 2027	-	-	PMS, CJ Mureș, CJ Suceava, CJ Brașov, CJ Mehedinți, Ministerul Apelor și Pădurilor, CJ Bistrița-Năsăud, Asociația Tășuleasa Social	Lista lungă de proiecte
4	Dezvoltarea infrastructurii digitale a Centrului de informare turistică	Idee	2023-2024	500,000	Buget local, PO 2021-2027, alte surse de finanțare	PMS	Lista lungă de proiecte
5	Instruirea și certificarea de ghizi turistici în municipiul Sighișoara	idee	2021-2027	200,000	Buget local, PO 2021-2027, alte surse de finanțare	PMS	Proiect prioritar
6	Organizarea de trasee turistice/tematice în municipiul Sighișoara cu ghizi certificați	idee	2021-2027	400,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	Proiect prioritar
D3.4.2.Promovarea municipiului Sighișoara ca destinație turistică de notorietate, recunoscută la nivel național și internațional							
1	Instituirea unui OMD – Organizația de Management a Destinației pentru Sighișoara	Idee	2022-2023	200,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS	Proiect prioritar
2	Elaborarea unui plan de marketing a destinației turistice Sighișoara	Idee	2023	200,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
3	Realizarea unei miniserii de video-uri cu tema redescoperirii municipiului și	Idee	2024 - 2027	300,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte

	a Cetății, care să ilustreze avantajele de a locui și de a vizita municipiul Sighișoara, și promovarea acestora online						
4	Crearea unui brand vizual pentru municipiul Sighișoara și a unui manual de identitate vizuală a municipiului Sighișoara	Idee	2022	150,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS, CJ Mureș	Proiect prioritar
5	Organizarea de campanii tematice sau sezoniere pentru promovarea turismului din municipiul Sighișoara la nivel național și internațional	Idee	2022 - 2027	400,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS, CJ Mureș	Lista lungă de proiecte
6	Program de susținere prioritară și promovare a producătorilor locali de produse tradiționale sau cu specific - turism gastronomic - Proiect pilot în satul Hetiur	Idee	2022 - 2027	600,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS, CJ Mureș	Lista lungă de proiecte
7	Realizarea unor materiale de promovare a atracțiilor din Sighișoara, inclusiv la nivel județean - hărți turistice, pliante, broșuri etc.	Idee	2023 - 2027	300,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS, CJ Mureș	Lista lungă de proiecte
8	Proiect de integrare și promovare a obiectivelor turistice în cadrul circuitului Visit Transilvania	Idee	2022 - 2027	200,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS	Proiect prioritar
9	Proiect de cartare a resurselor turistice disponibile și realizarea unor materiale de promovare - inclusiv includerea în aplicații/platforme de promovare, realizarea de trasee turistice tematice ghidate prin intermediul aplicației (ex.: Traseul Bisericilor)	Idee	2022 - 2027	200,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte

10	Proiect de promovare a culturii săsești din cele 7 burguri, realizat în parteneriat cu administrațiile publice locale din Brașov, Sibiu, Rupea, Sebeș, Mediaș și Bistrița	idee	2022-2024	500,000	POR 2021-2027, Buget local, buget de stat	PMS, UAT partenere	Proiect prioritar
	TOTAL			128,529,127			

6.2.4. OBIECTIVUL STRATEGIC 4 (O4) SIGHIȘOARA ACCESIBILĂ – ORAȘ BINE CONECTAT ÎN TERITORIU, CU O MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ BINE CONTURATĂ CE SUSȚINE MIJLOACELE DE TRANSPORT NEPOLUANTE

Nr. Crt.	Titlu program / proiect	Grad de maturitate	Orizont de timp	Buget estimat (lei)	Posibile surse de finanțare	Responsabili și posibili parteneri	Nivel de prioritate
Obiectivul strategic 4 (O4) Sighișoara accesibilă - oraș bine conectat în teritoriu, cu o mobilitate urbană durabilă bine conturată ce susține mijloacele de transport nepoluante							
Obiectivul specific 4.1. (OS4.1.) Municipiu cu grad ridicat de conectivitate la nivel la nivel județean și național							
D4.1.1. Ameliorarea conectivității cu teritoriul județean și național și creșterea gradului de accesibilitate al municipiului							
1	Varianta de ocolire a Municipiului Sighișoara	În implementare	2020-2022	381.171.000	Fonduri externe nerambursabile, Bugetul de stat	Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, PMS	Proiect prioritar
2	Reabilitarea liniei de cale ferată Brașov-Simeria, componentă a coridorului Rin-Dunăre, pentru circulația cu viteză maximă de 160 km/h, secțiunea Brașov-Sighișoara, subsecțiunile: 1. Brașov-Apața și 3. Cața-Sighișoara”	în implementare	2020-2024		Fondul de Coeziune prin Mecanismul pentru Interconectarea Europei al Uniunii Europene, Bugetul de Stat	Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor - Compania Națională de Căi Ferate „CFR” S.A	Proiect prioritar
3	Construirea unui heliport în municipiul Sighișoara	idee	2024-2027	1,700,000	Fonduri externe nerambursabile, Bugetul de stat	PMS, CJ Mureș	Lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 4.2. (OS4.2.) Infrastructură rutieră modernizată și performantă, ce asigură legături optime pe tot teritoriul municipiului							
D4.2.1. Modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere de pe teritoriul municipiului							

1	Program multianual de modernizare a străzilor în municipiul Sighișoara - *Programul va avea în vedere modernizarea tuturor străzilor pentru care există documentații tehnice elaborate sau în curs de elaborare, precum și pentru străzile propuse spre modernizare/reabilitare prin PUG Sighișoara.*	Idee	2022-2027	4.000.000 / an	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
2	Legătură între str. Viilor și str. Lalelelor, inclusiv pod peste Târnava Mare și modernizare str. Lalelelor	Idee PUG	2023-2032	10,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
3	Străpungere arteră nouă paralelă cu str. Viilor, inclusiv accese către terenurile situate dincolo de calea ferată cu treceri la nivel și stradă nouă cu acces la Podul Dealul Gării	Idee PUG	2023-2027	7,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
4	Legătură între str. Viilor și viitoarea centură ocolitoare a municipiului	Idee PUG	2023-2032	5,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
5	Amenajarea noilor intersecții în funcție de valorile de trafic prognozate	Idee PUG	2023-2032	4,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
6	Amenajare străzi cu sens unic în Municipiul Sighișoara - *str. Gării, str. N. Titulescu, str. M. Eminescu, str. Dragoș Vodă, str. Păstorilor, str. Mircea Vodă. Amenajarea sensurilor unice se va corela cu intervențiile de modernizare, după caz.*	Idee	2022-2025	5,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte

7	Reorganizare DN13 - *se va avea în vedere realizarea acestuia după finalizarea variantei ocolitoare a municipiului.*	Idee	2023-2027	2,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
8	Reabilitarea Străzii Nicolae Bălcescu – componenta B a proiectului Sala Mihai Eminescu (restaurare, consolidare și punerea în valoare) - componenta A și reabilitarea Străzii Nicolae Bălcescu din municipiul Sighișoara - componenta B	În implementare, DALI, PT	2021-2023		POR 2014-2020, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
D4.2.2. Îmbunătățirea legăturilor rutiere în teritoriu							
1	Pod peste Târnava Mare între str. Dealu Gării și cart. Bărăgan	În implementare, SF	2020-2022	9,203,840	PNDL II, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
2	Pod peste Târnava Mare între prelungirea străzii N. Filipescu și str. Stefan cel Mare	Idee PUG	2023-2027	9,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
3	Modernizare treceri la nivel cu calea ferată în Municipiul Sighișoara	Idee	2022-2027	2,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
4	Pasaj peste calea ferată și lărgire drum acces către centrul comercial Kaufland	Idee PUG	2023-2032	2,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
5	Reabilitare pod 1 râul Târnava Mare	DALI	2022-2027	2,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
6	Legătură rutieră între Rora și Venchi	Idee PUG	2023-2032	3,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
7	Legătură rutieră între Angofa și Aurel Vlaicu	Idee PUG	2023-2032	5,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte

D4.2.4. Infrastructură de suport pentru susținerea tranziției către vehicule nepoluante							
1	Stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în Municipiul Sighișoara (7 stații de încărcare vehicule electrice, inclusiv în zona Sigma)	idee	2023-2024	1,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, PNRR, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
Obiectivul specific 4.3. (OS4.3.) Management și gestiune inteligentă a traficului și a parcării							
D4.3.1. Gestiunea traficului greu și a traficului de tranzit							
1	Elaborare regulament pentru circulația autovehiculelor de marfă - *se va avea în vedere realizarea acestuia după finalizarea variantei ocolitoare a municipiului.*	Idee	2022-2023	150,000	Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
D4.3.2. Extinderea măsurilor de gestiune a traficului							
1	Modernizarea echipamentelor pentru dirijarea circulației prin introducerea detecției video a autovehiculelor și automate de dirijare adecvate pentru intersecțiile cu capacitatea de circulație la limită	Idee PUG	2023-2024	1,500,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, PNRR, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
2	Actualizarea regulamentului privind accesul și parcarea autoturismelor în Cetate și punerea în aplicare a acestuia	idee	2021 - 2022	-	-	PMS	Proiect prioritar
D4.3.3. Gestiunea parcării în mod sustenabil							
1	Elaborare politică de parcare pentru Municipiul Sighișoara - *se va avea în vederea realizarea politicii*	Idee	2021-2022	150,000	Buget local	PMS	Proiect prioritar

	concomitent cu Planul de Mobilitate Urbană Durabilă						
2	Digitalizarea parcării (parcări inteligente) - Implementarea unei aplicații mobile care să conțină plata prin SMS/online, hartă locuri de parcare (tip loc de parcare, tarifare etc.), disponibilitatea locurilor de parcare	Idee	2023-2027	850,000	POR 2021-2027, Buget local, Bugetul de stat, PNRR, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
D4.3.4. Eficientizarea sistemului de parcări din municipiul Sighișoara							
1	Amenajare parcare multietajată subterană - parcare Quattro Amici (proiect realizat anterior sau concomitent cu Proiectul Amenajare piață urbană Str. Morii - Str. Consiliul Europei - Str. O. Goga / Reabilitarea și amenajarea zonei Sigma - D.2.6.1./2)	PUZ	2024-2027	7,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
2	Amenajare de parcări multietajate în cartierul Bărăgan	Idee	2024-2027	5,000,000	Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
3	Amenajare parcare la intrarea în oraș și echiparea cu stații de reîncărcare pentru vehicule electrice	idee	2023-2025	1,500,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
OS4.4. Transport public local eficient, atractiv și durabil							
D4.4.1. Modernizarea și extinderea flotei de transport public local							
1	Achiziție autobuze electrice/ hibrid - etapa 1 (minim 5 autobuze)	Idee	2023-2025	7,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, SC ATT SA	Proiect prioritar
2	Achiziție autobuze electrice/ hibrid - etapa 2 (minim 5 autobuze)	Idee	2025-2027	7,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, SC ATT SA	Lista lungă de proiecte

3	Achiziție autobuze electrice/ hibrid de mici dimensiuni (minim 5 minibusuri)	Idee	2025-2027	5,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, SC ATT SA	Lista lungă de proiecte
D4.4.2. Creșterea atractivității transportului public local prin amenajări specifice							
1	Extinderea transportul în comun în zona periurbană a municipiului Sighișoara	Idee SIDU 2014-2020	2025-2027	9,600,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, administrațiile publice locale ale UAT-urilor din zona periurbană, SC ATT SA	Lista lungă de proiecte
2	Extinderea transportului public în cartierele Bărăgan și Plopilor	Idee PUG	2027-2032	2,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, SC ATT SA	Lista lungă de proiecte
3	Amenajare stații de transport public local - stații smart (minim 35 de stații)	Idee	2024-2027	1,500,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, SC ATT SA	Proiect prioritar
4	Campanie de promovare a beneficilor utilizării transportului public local	Idee	2022-2025	100,000	Buget local, Alte surse	PMS, SC ATT SA	Lista lungă de proiecte
D4.4.3. Îmbunătățirea transferului între transport public local și alte mijloace de transport							
1	Amenajare nod intermodal Gara Sighișoara - modernizare și echipare gară și autogară, amenajare parcare autocare, parcare pentru biciclete, stație de transport public local, circulații și accese	Idee	2024-2027	15,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, CFR Călători, SC ATT SA	Lista lungă de proiecte
D4.4.4. Digitalizarea serviciilor de transport public local							
1	Implementare aplicație mobilă pentru serviciile de transport public local - informații în timp real, orare, hărți, metode de plată etc.	Idee	2025-2027	96,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, SC ATT SA	Proiect prioritar

OS4.5. Sistem de deplasări nemotorizate atractiv și dezvoltat echilibrat în teritoriu							
D4.5.1. Modernizarea, extinderea și creșterea atractivității infrastructurii destinate deplasărilor pietonale							
1	Campanie de promovare a beneficilor mersului pe jos ca mijloc de deplasare	Idee	2022-2023	50,000	Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
2	Modernizare trotuare în Municipiul Sighișoara, inclusiv facilitarea accesului și deplasării pentru persoanele cu mobilitate redusă	Idee	2023-2027	2,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
3	Modernizare treceri pentru pietoni (iluminat, semnale sonore, marcaje tactile etc.), inclusiv amenajări corespunzătoare pentru persoanele cu dizabilități	Idee	2023-2027	1,000,000	Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
4	Amenajarea unei zone de promenadă pe malul râului Târnava Mare (prin SDL 2021-2027 se recomandă și introducerea de piste de biciclete în lungul râului Târnava Mare)	Idee SIDU 2014-2020	2023-2027	2,400,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, Apele Române	Proiect prioritar
5	Poduri pietonale între str. Griviței și str. Consiliul Europei, Șesul Viilor și Șesul Târnavei, peste pârâul Șaeș în zona străzii V. Alecsandri	Idee PUG	2023-2032	-	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, Apele Române	Lista lungă de proiecte
6	Proiect pilot amenajare "Zonă 30" în zona Cornești *(zona delimitată de străzile Horea, Anton Pann, Zaharia Boiu și Cornești)*	Idee	2023-2027	750,000	Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
7	Implementare măsuri de calmare a traficului în cartierul Bărăgan	Idee	2022-2025	1,000,000	Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte

8	Implementare măsuri de calmare a traficului pe drumul DC54, pe tronsonul care se suprapune cu Via Transilvanica	Idee	2023-2025	500,000	Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
9	Creșterea gradului de accesibilitate în Cetatea Sighișoara a persoanelor cu mobilitate redusă	Idee	2023-2024	2,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
10	Amenajare transport pe cablu între oraș si zonele de interes limitrofe	idee	2027		POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
D4.5.2. Modernizarea, extinderea și creșterea atractivității infrastructurii destinate deplasărilor cu bicicleta							
1	Campanie de promovare a beneficilor utilizării bicicletei ca mijloc de transport	Idee	2023-2024	50,000	Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
2	Coridor verde de mobilitate Bărăgan - Gara Sighișoara *str. Stadionului - pod Târnava (pod nou) - str. Dealu Gării - str. Viilor - aleea Teilor - str. Libertății*	Idee	2023-2025	20,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
3	Coridor verde de mobilitate Gară - râul Târnava Mare *str. Libertății - str. N. Titulescu - str. Andrei Șaguna - pasarelă pietonală*	Idee	2023-2027	10,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
4	Coridor de mobilitate în lungul căii ferate dezafectate pe tronsonul Sighișoara - Venchi	Idee	2022-2027	10,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
5	Amenajare pistă de biciclete Sighișoara - Albești	Idee	2025-2027	500,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS, Primăria Comunei Albești	Lista lungă de proiecte
6	Amenajare piste de biciclete în Municipiul Sighișoara	Idee	2023-2027	2,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar

7	Amenajare parcări de biciclete în zonele de interes din municipiu	Idee	2023-2027	200,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
8	Amenajare parcări de biciclete securizate în zonele de locuințe colective - *cartierele Plopilor, Bărăgan, str. Nouă, Vatican*	Idee	2023-2027	300,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Proiect prioritar
9	Program de sprijinire a cicloturismului în municipiul Sighișoara și amenajarea traseelor de drumeție	Idee	2021-2027	3,500,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
10	Rețea de stații self-service de închiriere de biciclete în Municipiul Sighișoara - *se va avea în vedere realizarea acesteia după amenajarea pistelor de biciclete din municipiu.*	Idee SIDU 2014-2020	2027-2030	1,000,000	POR 2021-2027, Buget local, Alte surse	PMS	Lista lungă de proiecte
	TOTAL			208,599,840			

6.2.5. OBIECTIVUL STRATEGIC 5 (O5) SIGHIȘOARA VERDE – ORAȘ REZILIENT CU O CALITATE CRESCUTĂ A FACTORILOR DE MEDIU

Nr. Crt.	Titlu program / proiect	Grad de maturitate	Orizont de timp	Buget estimat (lei)	Posibile surse de finanțare	Responsabili și posibili parteneri	Nivel de prioritate
Obiectivul strategic 5 (O5) Sighișoara verde – oraș rezilient cu o calitate crescută a factorilor de mediu							
Obiectivul specific 5.1. (OS5.1.) Oraș cu emisii reduse de gaze cu efect de seră							
D5.1.1. Creșterea eficienței energetice a fondului construit (clădiri publice și private)							
1	Reabilitarea termică a clădirilor publice din Municipiul Sighișoara (prin SDL 2021-2030 se propune realizarea de lucrări de termoizolare, de creștere a	idee Strategie 2014-2020	2024-2027	7,200,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(i)	PMS	lista lungă de proiecte

	eficienței termice și de creștere a eficienței energetice)						
2	Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din Municipiul Sighișoara (Prin SDL 2021-2030 se propune realizarea de intervenții complexe de reabilitare și modernizare a clădirilor de locuințe colective: lucrări de reabilitare structurală, lucrări de refațadizare, lucrări de termoizolare și de creștere a eficienței termice: - Cartierul Bărăgan - proiect pilot - Cartierul Plopilor - Cartierul Vatican (Str. A Șaguna) - Str. Nouă – Str. Florilor – Str. Zaharia Boiu - Str. Anton Pann - Str. 1 Decembrie 1918 - Str. Axente Sever)	idee Strategie 2014-2020	2024-2027	20,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(i), Programul Național privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe	PMS, asociațiile de proprietari	proiect prioritar
3	Creșterea eficienței energetice a unităților de învățământ	idee	2025-2027	7,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(i)	PMS	lista lungă de proiecte
D5.1.2. Modernizarea și dezvoltarea sistemului de iluminat public							
1	Modernizarea și extinderea sistemului de iluminat în municipiul Sighișoara	în implementare	2018-2023	10,386,296	Programul Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 3, bugetul local	PMS	proiect prioritar
2	Punerea în valoare a clădirilor publice reprezentative din Orașul de Jos prin implementarea unui sistem de iluminat arhitectural/ambiental	idee	2026-2027	1,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	lista lungă de proiecte
D5.1.3. Încurajarea producerii și utilizării energiei din surse regenerabile							

1	Realizarea unui parc fotovoltaic prin promovarea unui parteneriat public-privat	idee Strategie 2014-2020	2024-2025	7,200,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, investitori privați	proiect prioritar
2	Construirea unei centrale hidroelectrice de mici dimensiuni (<10MW) pentru creșterea capacității de generare a energiei	idee Strategie 2014-2020	2024-2026	24,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, investitori privați	lista lungă de proiecte
3	Producerea de energie electrică sau termică din resurse de bio-masă	idee Strategie 2014-2020/ PAED	2025	12,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, investitori privați	lista lungă de proiecte
4	Amplasare panouri fotovoltaice pentru producerea apei calde menajere în cartierul Bărăgan și cartierul Plopilor - proiect pilot	Idee	2027	5,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(i)	PMS, asociațiile de proprietari	proiect prioritar
5	Utilizarea deșeurilor urbane în scop energetic: utilizarea deșeurilor urbane în instalații de gazeificare de înaltă eficiență cu obținerea energiei electrice și termice (cogenerare) și frig (trigenerare).	Idee PAEE Municipiul Sighișoara 2013-2017	2025-2027	2,000,000	fonduri europene si bugetul local, investiții private	CJ Mureș, PMS, investitori privați	lista lungă de proiecte
6	Completarea sistemelor clasice de producere și distribuție a energiei termice utilizate în prezent cu sisteme performante energetic și surse regenerabile de energie (panouri solare, pompe de căldură, cogenerare de mică putere), prioritar creșele și grădinițele	Idee PAEE Municipiul Sighișoara 2013-2017	2025-2027	4,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(i)	PMS, ISJ Mureș	lista lungă de proiecte
7	Proiect de producere a energiei din biogazul de la stațiile de epurare a apei	Idee PAEE Municipiul Sighișoara 2013-2017	2025-2027	4,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(i)	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
D5.1.4. Monitorizarea și evaluarea stării factorilor de mediu							

1	Înființarea unei stații de monitorizare a factorilor de mediu în municipiul Sighișoara	idee	2022-2024	4,000,000	Buget de stat, POR Centru 2021-2027	Ministerul Mediului, CJ Mureș, PMS	proiect prioritar
Obiectivul specific 5.2. (OS5.2.) Infrastructură tehnico-edilitară modernă și eficientă							
D5.2.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată în zonele construite							
1	Extindere și reabilitare infrastructură de apă	în implementare	2021	486,000	Buget local	PMS, Compania AQUASERV SA	proiect prioritar
2	Realizarea rețea de canalizare menajeră și stație de epurare în municipiul Sighișoara - sat Hetiur	în implementare (SF/ expertiză tehnică)	2021	4,124,000	Buget local	PMS, Compania AQUASERV SA	proiect prioritar
3	Reabilitare rețea canalizare și apă Str. Moților, Str. Caraiman	DALI	2022-2024		Buget de stat, POR Centru 2021-2027, Buget local	PMS, Compania AQUASERV SA	proiect prioritar
4	Reabilitare rețea de canalizare și apă Str. Dumbravei	DALI	2022-2024		Buget de stat, POR Centru 2021-2027, Buget local	PMS, Compania AQUASERV SA	proiect prioritar
5	Modernizare uzină de apă în municipiul Sighișoara - localitatea Albești	SF	2024-2025		Buget de stat, POR Centru 2021-2027, Buget local	PMS, Compania AQUASERV SA, UAT Albești	proiect prioritar
6	Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată din mun. Sighișoara (Etapa II)	idee	2021-2027		Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	proiect prioritar
7	Înființare rețea de alimentare cu apă potabilă în satul Hetiur	idee	2023-2027		Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
8	Înființare rețea de alimentare cu apă potabilă în localitatea Rora	idee	2023-2027		Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
9	Extinderea rețelelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare în zona Str. Miron Neagu - Valea Dracului	idee	2023-2027		Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
10	Înființare rețea de canalizare apă uzată menajeră și sistem de epurare în localitatea Rora	idee	2022-2027	3,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte

11	Înființare rețea de alimentare cu apă în localitatea Venchi	idee	2025-2027	3,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
12	Înființare rețea de canalizare apă uzată menajeră și sistem de epurare în localitatea Venchi	idee	2025-2027	3,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
13	Înființare rețea de alimentare cu apă în localitatea Șoromiclea	idee	2025-2027	2,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
14	Înființare rețea de canalizare menajeră și sistem de epurare în localitatea Șoromiclea	idee	2025-2027	1,920,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
15	Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de canalizare pluvială în municipiu, în localitățile componente și în satul Hetiur	idee	2023-2027	48,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
16	Extinderea rețelei de canalizare menajeră pe Str. Lunca Poștei, Str. Dragoș Vodă, Str. Vasile Lucaci, Str. Română și în localitatea Aurel Vlaicu	idee	2023-2027	3,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
17	Extinderea rețelei de alimentare cu apă în localitatea Aurel Vlaicu	idee	2025-2027	3,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
18	Reabilitarea și modernizarea rețelei de alimentare cu apă cu grad mare de uzură sau realizată din materiale neconforme	idee	2023-2027	3,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
19	Reabilitarea și modernizarea rețelei de canalizare cu grad mare de uzură sau realizată din materiale neconforme	idee	2023-2027	3,000,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 2	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte

20	Modernizarea infrastructurii de stingere a incendiilor din perimetrul Cetății Sighișoara	idee	2025	1,500,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027	PMS, Compania AQUASERV SA	lista lungă de proiecte
D5.2.2. Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale							
1	Proiect de înlocuire a conductelor de oțel de pe străzile Caisului, Oltului, N.D. Cocea și parțial Viilor (între nr. 113 și 127)	intenție Delgaz Grid SA	2022		POR Centru 2021-2027, SC Delgaz Grid SA	SC DELGAZ Grid SA, PMS	lista lungă de proiecte
2	Proiect de deviere/creștere a gradului de izolare a conductei de transport gaze naturale pe tronsoanele în care sunt amplasate clădiri la o distanță mai mică de 20 de metri de conducta de transport gaze naturale.	idee	2024		fonduri private, buget local, SC Delgaz Grid SA	SNTGN TRANSGAZ SA, administrația locală	lista lungă de proiecte
3	Reabilitarea și modernizarea rețelei de distribuție gaze naturale cu grad mare de uzură	idee	2025-2027		POR Centru 2021-2027, SC Delgaz Grid SA	SC DELGAZ Grid SA, PMS	lista lungă de proiecte
D5.2.3. Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de distribuție a energiei electrice							
1	Extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică în localitățile Rora, Venchi, Șoromiclea și pe străzile neelectrificate din Sighișoara	idee	2025-2027		POR Centru 2021-2027, DEER Sucursala Mureș, buget de stat	DEER Sucursala Mureș, PMS	proiect prioritar
2	Program multianual de modernizare a LEA și LES de joasă tensiune și a branșamentelor pe străzile municipiului Sighișoara	idee	2023-2027		POR Centru 2021-2027, DEER Sucursala Mureș, buget de stat	DEER Sucursala Mureș, PMS	lista lungă de proiecte
3	Reabilitare și mărirea gradului de siguranță al LEA de medie tensiune	idee	2025-2027		POR Centru 2021-2027, DEER Sucursala Mureș, buget de stat	DEER Sucursala Mureș, PMS	lista lungă de proiecte
D5.2.4. Dezvoltarea rețelei de telecomunicații							

1	Implementarea noilor tehnologii (5G) pentru îmbunătățirea comunicațiilor electronice	idee	2025-2027		POR Centru 2021-2027	Operatori de telecomunicații, PMS	lista lungă de proiecte
D5.2.5. Eficientizarea sistemului de management al deșeurilor							
1	Modernizare stație Levigat în municipiul Sighișoara	DALI	2025		Bugetul local, POR Centru 2021-2027	PMS	proiect prioritar
2	Înființarea unui depozit de deșeuri industriale în municipiul Sighișoara	idee Strategie 2014-2020	2025	7,200,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 3	PMS	lista lungă de proiecte
3	Crearea de instalații industriale pentru producerea energiei din deșeuri	idee Strategie 2014-2020/ PAED	2025	2,400,000	Fonduri private, subvenții de la bugetul local/de stat	PMS, investitori privați	lista lungă de proiecte
4	Realizare depozit de deșeuri inerte - municipiul Sighișoara	idee PJGD Mureș 2020-2025	2022-2025	2,400,000	Bugetul local, bugetul județean, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 3	PMS	lista lungă de proiecte
5	Retehnologizare instalație de sortare Sighișoara	idee PJGD Mureș 2020-2025	2022-2025	4,800,000	Bugetul local, bugetul județean, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 3	CJ Mureș, operator instalație	lista lungă de proiecte
6	Construire stație de transfer cu tocător de deșeuri verzi	idee PJGD Mureș 2020-2025	2022-2025	14,400,000	Bugetul local, bugetul județean, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 3	CJ Mureș, operator instalație	lista lungă de proiecte
7	Instalație de digestie anaerobă cu recuperare de biogaz și compost - depozitul deșeuri	idee PJGD Mureș 2020-2025	2022-2025	9,600,000	Bugetul local, bugetul județean, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 3	PMS, operator depozit	lista lungă de proiecte
8	Închidere celule 1 și 2 și construirea celulei 4 a depozitului conform Sighișoara	PJGD Mureș 2020-2025 - autorizare	2022-2027	26,400,000	Bugetul local, bugetul județean, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 3	PMS, operator depozit	lista lungă de proiecte

9	Extindere sistem colectare selectivă (inclusiv campanii conștientizare populație și agenți economici)	Idee	2022-2025	2,400,000	Bugetul local, PO Dezvoltare Durabilă 2021-2027 Prioritatea 3	PMS	proiect prioritar
Obiectivul specific 5.3. (OS5.3.) Rețea verde-albastră extinsă, valorificată și protejată							
D5.3.1. Reabilitarea și extinderea suprafețelor de spații verzi publice din municipiu							
1	Modernizarea și amenajarea Parcului Central	idee Strategie 2014-2020	2023	9,600,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(vii)	PMS	lista lungă de proiecte
2	Realizare parc municipal în zona cartierului Bărăgan	idee	2024-2026	10,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat, PNRR	PMS	proiect prioritar
3	Amenajare scuar Piața Octavian Goga (proiect condiționat de realizarea parcării subterane din parcarea Quattro Amici)	idee	2026-2027	4,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat, PNRR	PMS	lista lungă de proiecte
4	Amenajare peisagistică scuar în Cartierul Miron Neagu	PUZ	2026-2027	1,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	lista lungă de proiecte
5	Amenajare peisagistică fâșie plantată în satul Hetiur - Str. Principală	idee	2026-2027	1,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	Lista lungă de proiecte
6	Modernizarea și reamenajarea peisagistică a spațiului verde delimitat de Str. N. Titulescu - Str. A. Șaguna - Str. Gării (Parc Sauna) și amenajarea de spații de socializare	idee	2025-2026	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	lista lungă de proiecte
7	Modernizarea și reamenajarea peisagistică a Parcului Zaharia Boiu	idee	2026-2027	1,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	lista lungă de proiecte
8	Înființarea de perdele forestiere de protecție - aliniamente de arbori cu capacitate mare de retenție a CO2 - în lungul infrastructurii feroviare și infrastructurii rutiere majore	idee	2024-2026	3,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS	lista lungă de proiecte

9	Parc pentru toate vârstele (în vecinătatea Sălii de sport Radu Voinea)	idee	2026-2027	5,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat, PNRR	PMS	proiect prioritar
D5.3.2. Amenajarea rețelei hidrografice din municipiu. Prevenirea și combaterea riscului la inundații și a efectelor acestuia							
1	Amenajarea spațiilor verzi adiacente râului Târnava Mare pe tronsonul Bărăgan - Cornești	idee	2024-2027	8,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, ABA Mureș	proiect prioritar
2	Amenajare albie râu Târnava Mare - Târnava Navigabilă	idee	2024-2027	6,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, ABA Mureș	proiect prioritar
2	Regularizarea râului Târnava Mare, pe segmentul comuna Albești - municipiul Sighișoara	Proiect aflat în curs de promovare de către ABA Mureș (SF 2014 necesită actualizare)	2025-2027	15,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(vii), Buget de stat	PMS, ABA Mureș, UAT Albești	lista lungă de proiecte
3	Amenajarea pârâul Șaeș (prin SDL 2021-2030 se recomandă amenajarea peisagistică a pârâului și realizare de lucrări hidrotehnice și lucrări de stabilizare a malurilor)	Proiect aflat în curs de promovare de către ABA Mureș (SF 2007 necesită actualizare, conform legislației în vigoare)	2025	2,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(vii)	PMS, ABA Mureș	proiect prioritar
4	Amenajare peisagistică pârâul Câinelui și realizare de lucrări hidrotehnice	Idee	2025	2,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(vii)	PMS, SGA Mureș	lista lungă de proiecte
5	Amenajarea hidrotehnică a cursurilor de apă aferente pâraielor Dracului, Herțeș, Broșteanu, Cloașterf, Cetății	Idee	2023	1,500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(vii)	PMS, SGA Mureș	lista lungă de proiecte

6	Amenajare zonă de agrement: Lacul Șercheș	Idee	2023	2,400,000	POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(vii), fonduri private, buget local	PMS, investitori privați	lista lungă de proiecte
7	Amenajare zonă de agrement și pescuit: Lacul Rusu	Idee	2023	1,500,000	POR Centru 2021-2027 - P3 OS b(vii), fonduri private, buget local	PMS, investitori privați	lista lungă de proiecte
8	Lucrări permanente de întreținere a amenajărilor hidrotehnice de apărare la inundații de pe teritoriul municipiului, pe toate cursurile de apă (Târnava Mare, Șaeș, Câinelui, Dracului, Herțeș, Broșteanu, Cloașterf, Cetății)	idee Plan de managementul al riscurilor	2021-2027	48,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, buget de stat	PMS, SGA Mureș	lista lungă de proiecte
D5.3.3. Protejarea, conservarea și valorificarea patrimoniului natural al municipiului							
1	Consolidarea și stabilizarea versanților din Municipiul Sighișoara - Proiect pilot: Consolidarea și stabilizarea versanților Dealului Cetății	idee Strategie 2014-2020	2025-2027	14,400,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	lista lungă de proiecte
2	Amenajarea de trasee turistice în ariile naturale protejate din Municipiul Sighișoara	Idee	2023	500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, ANANP Mureș	lista lungă de proiecte
3	Organizarea de activități educaționale în ariile naturale protejate din Municipiul Sighișoara - Proiect pilot: Rezervația Breite	Idee	2023	400,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, ANANP Mureș	lista lungă de proiecte
4	Organizarea de vizite ghidate în ariile naturale protejate din Municipiul Sighișoara - Proiect pilot: Rezervația Breite	Idee	2022-2027	400,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS, ANANP Mureș, Ocolul Silvic Sighișoara	proiect prioritar
5	Amenajare platou Breite - trasee recreative și de promenadă	Idee	2025-2027	500,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	lista lungă de proiecte
	TOTAL			396,277,000			

6.2.6. OBIECTIVUL STRATEGIC 6 (O6) SIGHIȘOARA BINE GUVERNATĂ – ORAȘ CU O CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ CRESCUTĂ, SERVICII PUBLICE PERFORMANTE ȘI SOCIETATE CIVILĂ IMPLICATĂ ÎN PROCESELE DECIZIONALE DE LA NIVEL LOCAL

Nr. Crt.	Titlu program / proiect	Grad de maturitate	Orizont de timp	Buget estimat (lei)	Posibile surse de finanțare	Responsabili și posibili parteneri	Nivel de prioritate
Obiectivul strategic 6 (O6) Sighișoara bine guvernată – oraș cu o capacitate administrativă crescută, servicii publice performante și societate civilă implicată în procesele decizionale de la nivel local							
Obiectivul specific 6.1. (OS6.1.) Administrație publică locală cu o capacitate crescută de a dezvolta, implementa și monitoriza strategii și proiecte și de a lua decizii bazate pe date							
D6.1.1. Actualizarea și completarea cadrului strategic și operațional la nivelul municipiului							
1	Actualizarea Planului Urbanistic General al Municipiului Sighișoara	în implementare	2018-2022	434,350	Buget local, MDRAP	PMS	proiect prioritar
2	Plan Urbanistic Zonal Str. Parângului	în implementare	2021	60,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
3	Plan Urbanistic Zonal Str. Bucegi	în implementare	2021	30,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
4	Actualizarea Planului Urbanistic Zonal - Zone Construite Protejate Municipiul Sighișoara	idee	2023-2024	400,000	Buget local, MDRAP	PMS, MDRAPFE	lista lungă de proiecte
5	Elaborarea Strategiei de dezvoltare a sectorului cultural și a turismului durabil în municipiul Sighișoara	idee	2024-2025	350,000	Buget local	PMS	lista lungă de proiecte
6	Elaborare Plan de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) al Municipiului Sighișoara	în implementare	2021	155,000	Buget local	PMS	Proiect prioritar
7	Realizarea unui studiu de trafic la nivelul municipiului Sighișoara	în implementare	2021	155,000	Buget local	PMS	Proiect prioritar
8	Întocmirea Cadastrului General al Municipiului Sighișoara (prin SDL 2021-2030 se propune corelarea acestuia cu baza de date urbane)	idee Strategie 2014-2020	2024-2025	2,400,000	Buget local, POR Centru 2021-2027, PNRR, bugetul de stat	PMS, OCPI Mureș	proiect prioritar

9	Dezvoltarea bazei de date urbane (în corelare cu baza de date elaborată în cadrul PUG), spațializate utilizând GIS/BIM, ca suport pentru luarea deciziilor în domeniul dezvoltării urbane	idee	2022-2023	1,000,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	lista lungă de proiecte
10	Elaborarea Registrului Spațiilor Verzi al Municipiului Sighișoara	idee	2022-2023	500,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
11	Actualizare PAED	idee	2022-2023	150,000	Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	lista lungă de proiecte
12	Planificare integrată pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC) a zonelor marginalizate: (1) înființare Grup de Acțiune Locală (2) Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității	idee	(1) 2021-2022 (2) 2022-2023	(1) 10,000 (2) 100,000	POIDS, buget local	PMS	lista lungă de proiecte
13	Elaborarea Strategiei de Utilizare a Surselor Regenerabile de Energie	idee PAED	2023		Buget local, POR Centru 2021-2027	PMS	lista lungă de proiecte
14	Management energetic și elaborarea Programului de îmbunătățire a eficienți energetice	În implementare	2021	38,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
15	Realizarea unui regulament de publicitate stradală	idee	2022	-	-	PMS	proiect prioritar
16	Elaborarea Strategiei Smart City Municipiul Sighișoara	idee	2021-2022	150,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
D6.1.2. Dezvoltarea capacității administrative de a implementa și monitoriza strategii și proiecte							
1	Dezvoltarea unei unități pentru implementarea și monitorizarea strategiilor și planurilor de dezvoltare urbană/ locală	idee	2021-2027	-	-	PMS	lista lungă de proiecte
2	Dezvoltarea unei unități/ unui departament având responsabilități de monitorizare a implementării PMUD	idee	2022-2027	-	-	PMS	proiect prioritar
3	Înființarea unui centru de voluntariat la nivelul municipiului Sighișoara	idee	2022-2024	200,000	Buget local	PMS	proiect prioritar

4	Înființarea unui centru de resurse al Primăriei Municipiului Sighișoara (pentru elaborarea de documentații tehnice, rapoarte, proiecte etc)	idee	2022-2024	-	-	PMS	proiect prioritar
5	Creșterea numărului de posturi din cadrul Compartimentului patrimoniu UNESCO din cadrul Direcției Arhitectului Șef și cooptarea de specialiști în domeniul protecției patrimoniului	idee Raport de Monitorizare Monument istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial - Centru Istoric Sighișoara	2023	-	-	PMS	lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 6.2. (OS6.2.) Sighișoara performantă – capacitate administrativă crescută pentru a dezvolta avantaje competitive la nivel regional și național.							
D6.2.1. Creșterea capacității administrative de a absorbi fonduri externe nerambursabile și de a implementa o politică accentuată de investiții în perioada 2021-2027, bazată pe noile oportunități aferente noilor cadre financiare multianuale.							
1	Crearea unei unități dedicate accesării fondurilor externe nerambursabile în cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara prin reorganizarea *Serviciul achiziții, investiții, fonduri europene*.	idee	2021-2023	120,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
2	Elaborarea unei analize de nevoi și a unui plan multianual de formare dedicat personalului implicat în accesarea fondurilor externe nerambursabile. Elaborarea unui plan de formare care să țină cont de noile obiective și direcții de investiții aferente perioadei 2021-2030.	idee	2021-2024	480,000	Buget local, PO 2021-2027,	PMS	lista lungă de proiecte
3	Dezvoltarea unui punct unic de contact pentru mediul de afaceri în vederea acordării de asistență tehnică și sprijin pentru accesarea de fonduri externe nerambursabile sau oportunități aferente fondurilor naționale. Formarea unui grup de lucru cu mediul de afaceri pentru fundamentarea punctului unic de contact.	idee	2022-2024	480,000	Buget local, PO 2021-2027, PNRR	PMS	proiect prioritar

4	Inițierea unor schimburi de experiență cu autoritățile publice locale din România cu experiență în accesarea și managementului fondurilor externe nerambursabile.	idee	2021-2023	240,000	Buget local, PO 2021-2027, PNRR	PMS	proiect prioritar
D6.2.2. Îmbunătățirea managementului resurselor umane la transformările în desfășurare, nevoilor de la nivelul comunității și cererii de servicii publice.							
1	Realizarea unei analize de nevoi la nivelul autorității publice locale privind reorganizarea organigramei, ajustarea misiunii și obiectivelor departamentelor și rolurilor fiecărui membru al personalului.	idee	2021-2023	240,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
2	Realizarea unei analize de nevoi la nivelului Municipiului Sighișoara privind calitatea serviciilor publice oferite, solicitărilor și nevoilor cetățenilor pentru fundamentarea unei ajustări potențiale a serviciilor publice oferite.	idee	2021-2023	240,000	Buget local	PMS	lista lungă de proiecte
3	Elaborarea și implementarea unui plan de formare a personalului care să vizeze o mai bună înțelegere a viziunii municipalității, documentelor strategice de la nivel local și rolul fiecărui în îndeplinirea acestor deziderate. Realizarea de parteneriate cu universități cu competențe în domeniu	idee	2021-2023	120,000	Buget local, PO 2021-2027.	PMS, universități	proiect prioritar
D6.2.3. Îmbunătățirea sistemelor și procedurilor de lucru pentru a eficientizarea și îmbunătățirea capacității instituției de a livra servicii publice de calitate.							
1	Analiza procedurilor de lucru de la nivelul instituției, simplificarea și ajustarea lor pentru a crește eficiența managementului instituțional.	idee	2022-2024	48,000	Buget local	PMS	proiect prioritar
2	Extinderea utilizării de soluții digitale în procesele de lucru la nivel intern, inclusiv comunicarea între departamente. Eficientizarea procesului de comunicare interdepartamental prin simplificarea procedurilor.	idee	2022-2025	1,200,000	PNRR, Buget local	PMS	proiect prioritar
3	Optimizarea circuitului documentelor și informarea periodică a fiecărui angajat privind circuitul documentelor. Extinderea sistemului intern de management al documentelor și arhivare	idee	2021-2024	1,200,000	PNRR, Buget local	PMS	proiect prioritar

	electronică care să reducă birocrația internă și să elimine fluxul clasic pe hârtie pentru procedurile interne ale instituției.						
4	Instituirea unui program pilot de evaluare a sustenabilității financiare a Municipiului Sighișoara care să identifice principalele provocări și oportunități pe termen mediu și lung în funcție de factorii interni și externi cu impact potențial asupra bugetului local.	idee	2022-2025	480,000	Buget local, PNRR, PO 2021-2027	PMS	lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 6.3. (OS6.3.) Sighișoara participativă și transparentă – comunitate locală implicată în procesele de decizie la nivel local beneficiind de instrumente și mecanisme destinate consultării și participării publice							
D6.3.1. Acces extins pentru cetățeni la serviciile publice și creșterea participării acestora în procesele de decizie de la nivel local							
1	Dezvoltarea unui hub de inovare și consultare publică. Dezbaterea politicilor publice și proiectelor de investiții cu actorii resursă de la nivel local și extinderea sistemului de consultări publice.	idee	2023-2025	720,000	Buget local, PNRR, PO 2021-2027	PMS	lista lungă de proiecte
2	Extinderea sistemului de bugetare participativă la nivel local. Îmbunătățirea capacității instituționale de a fundamenta investițiile publice prin implementarea anuală a unui sistem de votare a ideilor cetățenilor/ mecanism de feedback din partea acestora.	idee	2022-2027	1,200,000	Buget local, buget de stat, alte surse de finanțare	PMS	lista lungă de proiecte
3	Formarea unor grupuri de lucru per arii tematice cu cetățenii implicați civic și societatea civilă pentru fundamentarea nevoilor de la nivel local.	idee	2021-2027	-	-	PMS	lista lungă de proiecte
D6.3.2. Transparență extinsă prin pilotarea de către Municipiul Sighișoara a publicării datelor publice în format deschis și îmbunătățirea capacității de a răspunde solicitărilor de informații, datelor și consultărilor solicitate de către cetățeni și societatea civilă							
1	Pilotarea unui program de identificare și structurare a tuturor datelor publice existente la nivelul instituției și asumarea publicării noilor date publice în format deschis, inclusiv pe portalul național privind datele deschise.	idee	2022-2026	1,200,000	PNRR, Buget local	PMS	lista lungă de proiecte

2	Registru public al solicitărilor de informații, accesibil pe pagina instituției.	idee	2022-2024	480,000	PNRR, Buget local.	PMS	proiect prioritar
3	Plan de formare pentru personalul instituției cu competențe în publicarea datelor publice deschise și răspunsului la solicitările de informații.	idee	2022-2026	480,000	PNRR, Buget local.	PMS	lista lungă de proiecte
4	Reconfigurarea pagii web a Primăriei Municipiului Sighișoara pentru a asigura un acces mai facil la date și informații	idee	2023-2024	200,000	Buget local	PMS	lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 6.4. (OS6.4.) Sighișoara digitală – Administrație publică dispune de soluții digitale pentru procedurile interne de lucru, relația cu cetățeanul și serviciile publice oferite.							
D6.4.1. Extinderea serviciilor de guvernare electronică și serviciilor publice electronice oferite de Primăria Municipiului Sighișoara în relația cu cetățenii și mediul de afaceri.							
1	E-guvernare. Digitalizarea tuturor serviciilor publice oferite de către Primărie, monitorizarea și evaluarea lor de către personal dedicat și ajustarea în funcție de transformările de la nivelul comunității și cerințelor cetățenilor și mediului de afaceri.	idee	2021-2027	4,800,000	PNRR, Buget local.	PMS	lista lungă de proiecte
D6.4.2. Dezvoltarea competențelor digitale ale personalului primăriei.							
1	Lansarea unui program multianual de creștere a competențelor digitale la nivelul întregului personal al Primăriei Municipiului Sighișoara.	idee	2022-2027	1,440,000	PNRR, Buget local.	PMS	lista lungă de proiecte
2	Cursuri de formare dedicate personalului în domeniul reglementărilor datele publice și securitatea acestora. Utilizarea unui sistem informatic dedicat și sigur pentru comunicarea internă (securitatea datelor, e-mailuri dedicate)	idee	2022-2025	960,000	PNRR, Buget local.	PMS	lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 6.5. (OS6.5.) Sighișoara participativă - Parteneriate cu mediul privat, actori guvernamentali și non-guvernamentali la nivel local, național și european pentru o dezvoltare durabilă							
D6.5.1. Extinderea parteneriatelor cu mediul privat, instituții publice și organizații non-guvernamentale, relevante la nivel local, național sau european							
1	Identificarea actorilor relevanți și adoptarea de parteneriate pe termen mediu și lung cu instituții	idee	2023-2025	-	-	PMS, ONG-uri, mediul privat, alte instituții	lista lungă de proiecte

	relevante în domeniul cultural, de patrimoniu sau dezvoltarea urbană sustenabilă.					publice în domeniu	
Obiectivul specific 6.6. (OS6.6.) – Activități de închiriere gestionate sustenabil și eficient, menite să contribuie la creșterea calității locuirii și activităților socio-culturale și comerciale din municipiu							
D6.6.1. Proceduri transparente și competitive pentru activitatea de închiriere a clădirilor, bunurilor și echipamentelor aflate în domeniul Primăriei Municipiului Sighișoara.							
1	Transparență extinsă în activitatea de închiriere a tuturor clădirilor, bunurilor și spațiilor aflate în patrimoniul municipalității. Definirea de proceduri publice și transparente, supuse dezbaterii publice.	idee	2022-2023	-		PMS	lista lungă de proiecte
Obiectivul specific 6.7. (OS6.7.) – Activități de concesionare gestionate sustenabil și eficient, menite să contribuie la creșterea calității vieții prin asigurarea unor servicii publice de calitate și echitabile							
D6.7.1. Oferirea de servicii publice calitative, eficient gestionate și echitabile pentru cetățeni. Optimizarea costurilor și transparență extinsă la nivelul administrației locale, inclusiv companii de utilități sau companii private care prestează aceste servicii publice.							
1	Evaluări anuale ale serviciilor publice oferite de către cetățenii municipiului (sondaj online sau chestionar reprezentativ)	idee	2023-2027	150,000	Bugetul local, PO 2021-2027, PNRR	PMS	lista lungă de proiecte
2	Lansarea unui concurs anual (hackaton) de îmbunătățire a serviciilor publice oferite (soluții dinspre cetățeni și societatea civilă, mediul de afaceri, mediul academic etc) și implementarea celor mai bune soluții eligibile.	idee	2023-2027	250,000	Bugetul local, PO 2021-2027, PNRR	PMS	lista lungă de proiecte
	TOTAL			22,860,350			

7. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

7.1. CONTEXTUL INSTITUȚIONAL ȘI STRUCTURA DE MONITORIZARE, IMPLEMENTARE ȘI EVALUARE A STRATEGIEI

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030 nu stă în responsabilitatea unei singure persoane sau a unei instituții, ci necesită implicarea întregii comunități locale – instituții publice, organizații ale societății civile și mediului de afaceri, cetățeni, printr-o abordare participativă și centrată pe cetățean/ utilizator. Implicarea unor astfel de parteneri este necesară atât în designul inițiativelor/ proiectelor/ serviciilor, în mobilizarea de resurse, în implementare, cât și în monitorizarea și evaluarea implementării de ansamblu a strategiei.

În acest scop, ca parte a demersului de elaborare a strategiei au fost identificați posibili parteneri locali pentru implementarea SDL, respectiv dezvoltarea și implementarea proiectelor din Portofoliul de proiecte, din cadrul administrației publice locale, reprezentanți ai mediului academic, profesional, non-profit și cetățeni. Unii dintre aceștia au fost implicați încă din faza inițială, de analiză a nevoilor, fie prin solicitări de date și informații, fie prin chestionare. S-a inițiat astfel dialogul cu toate categoriile de actori relevanți pentru dezvoltare locală, pe baza modelului de cvadruplu helix (Fig. 174).

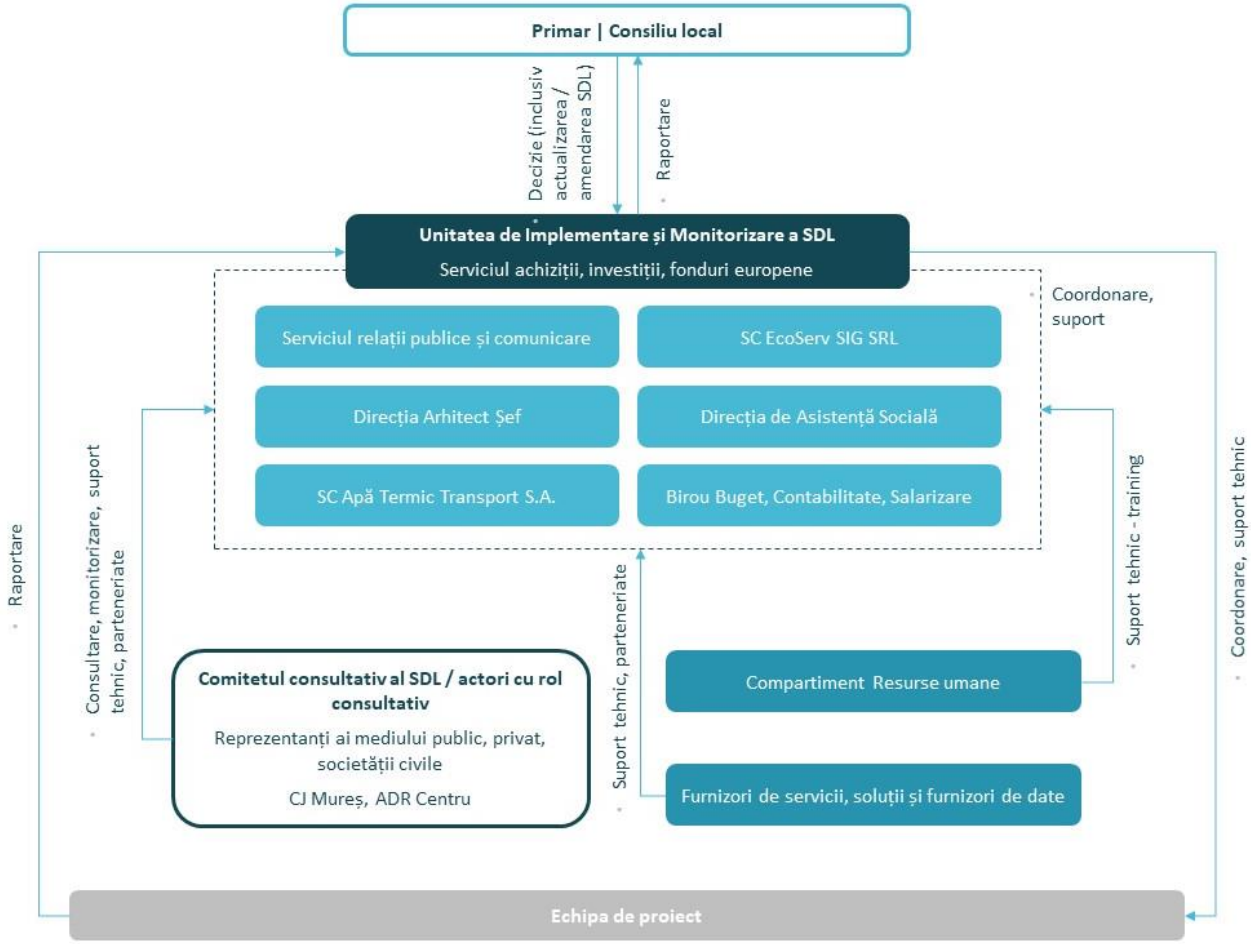
FIGURĂ 174 CATEGORIILE DE ACTORI RELEVANȚI PENTRU DEZVOLTARE LOCALĂ

În ceea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea propriu-zise ale strategiei, întrucât teritoriul acoperit de SDL acoperă numai teritoriul administrativ al municipiului, acestea se vor face la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara. Totodată, pe tot parcursul etapelor ce decurg după elaborarea SDL: prioritizarea și selecția proiectelor pentru finanțare, pregătirea, implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectelor, municipiul Sighișoara va consulta Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, care începând cu perioada de programare 2021-2027, va deveni autoritate de management a Programului Operațional Regional (POR) Centru.

În scopul implementării SDL, la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara se va constitui **Unitatea de implementare, monitorizare și evaluare a SDL (UIM SDL)**, cu rolul de coordonare a implementării și de monitorizare a SDL. Unitatea de implementare, monitorizare și evaluare a SDL va fi constituită la nivelul **Serviciul achiziții, investiții, fonduri europene** a Primăriei Municipiului Sighișoara (incluzând, după caz, și personal din alte direcții ale Primăriei). UIM ar urma să fie condusă de un Responsabil SDL cu experiență relevantă în domeniu și ar cuprinde o echipă mixtă, formată din reprezentanți ai direcțiilor/ compartimentelor cu un rol decisiv în implementarea strategiei.

FIGURĂ 175 STRUCTURA PROPUSĂ PENTRU IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA SDL

Având în vedere aria de acoperire largă a SDL, implementarea propriu-zisă a măsurilor și proiectelor ar urma să se facă la nivelul direcțiilor din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara, al serviciilor și instituțiilor subordonate, al întreprinderilor publice sau al parteneriatelor dintre acestea și / sau cu parteneri externi, prin echipe de proiect dedicate. Echipele de proiect vor raporta progresul Unității de implementare și monitorizare a SDL.

Responsabilitățile UIM SDL vor consta în:

- Monitorizarea proiectelor și inițiativelor planificate, implementate sau în curs de implementare,
- Consilierea echipelor de proiect în implementarea proiectelor,
- Colectarea datelor necesare monitorizării,
- Evaluarea periodică a implementării SDL - va propune actualizări ale SDL pe baza rezultatelor monitorizării și evaluării
- Recomandări privind pașii următori la finalul perioadei de implementare a SDL.

UIM va avea un rol important în implementarea SDL; în acest context, va fi formată o echipă constituită din personalul propriu al Primăriei Municipiului Sighișoara, având cunoștințele de specialitate necesare și experiență relevantă atât în planificare strategică, cât și în implementarea de proiecte finanțate din fonduri europene. Din punct de vedere al resurselor umane implicate, echipa UIM va include:

- Responsabil SDL – va coordona UIM și procesul de implementare, monitorizare și evaluare a implementării SDL, va asigura coordonarea SDL cu restul documentelor strategice (PMUD, PUG etc.), va contribui la prioritizarea și selecția proiectelor pentru finanțare și la coordonarea echipelor de proiect;
- Responsabil tehnic – va urmări implementarea SDL din punct de vedere tehnic, va urmări implementarea proiectelor și va consilia, dacă este necesar, echipele de proiect, va asigura relația cu instituțiile avizatoare, va contribui la prioritizarea și selecția proiectelor pentru finanțare;
- Asistent SDL – va asista echipa în ceea ce privește sarcinile administrative, comunicarea și coordonarea echipelor de proiect etc.

7.2. PLAN DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030 include activități grupate în patru etape principale, după cum urmează:

ETAPA 1. FINALIZAREA ȘI APROBAREA SDL – 2021, SEMESTRUL 1 ȘI SEMESTRUL 2

Aceasta etapă include activitățile referitoare la finalizarea Strategiei de Dezvoltare Locală pe baza observațiilor primite în cadrul procesului de consultare publică atât a populației, cât și a Beneficiarului și aprobarea SDL în Consiliului Local. Astfel, activitățile aferente acestei etape sunt următoarele:

E1.1. Finalizarea draftului SDL, cu includerea propunerilor.

E1.2. Parcurgerea activității de consultare publică și colectare a observațiilor.

E1.3. Aprobarea versiunii finale a SDL în Consiliul Local al Municipiului Sighișoara.

ETAPA 2. FORMULAREA ȘI DEPUNEREA CERERILOR DE FINANȚARE – 2021, SEMESTRUL 1 – 2023[265]

Aceasta etapă include activitățile necesare pregătirii și realizării cererilor de finanțare, în conformitate cu instrucțiunile privind conținutul și procedura de depunere și verificare cuprinse în Ghidurile specifice. Astfel, activitățile aferente acestei etape sunt următoarele:

E2.1. Selecția proiectelor prioritare spre a fi depuse pentru finanțare, pe baza cerințelor programelor de finanțare și ale ghidurilor specifice. În cazul în care prin ghidurile specifice nu va fi propusă o procedură de prioritizare a proiectelor, similar perioadei de programare 2014-2020, procedura de prioritizare se va realiza la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara pentru a asigura o abordare coerentă și a maximiza impactul intervențiilor selectate pe baza portofoliului de proiecte extins prezentat în cadrul SDL.

E2.2. Stabilirea planului de lucru, monitorizare și evaluare a proiectelor (tipul activității, responsabilități, sarcini, termen, conformitate etc) de la faza de demarare a procesului de achiziții publice până la aprobarea documentațiilor tehnice.

E2.3 Elaborarea cererilor de finanțare.

[265] Intervalul propus reprezintă un calendar orientativ al etapei 2. Activitățile aferente acestei etape sunt condiționate de publicarea versiunilor finale și a ghidurilor de finanțare aferente Programelor Operaționale pentru perioada de programare 2021-2027.

E2.4 Urmărirea stadiului procesului de evaluare a proiectelor aflate în procedura de evaluare pentru pregătirea de activități necesare îndeplinirii condițiilor de admisibilitate.

E2.5 Stabilirea căilor de comunicare / raportare cu Autoritatea de Management, între beneficiarii finali locali ai proiectelor depuse spre finanțare și a formatului de raportare semestrială / anuală.

ETAPA 3. SEMNAREA CONTRACTELOR DE FINANȚARE CU AUTORITĂȚILE DE MANAGEMENT ALE FIECĂRUI PO ȘI DERULAREA PROCESULUI DE ACHIZIȚII PUBLICE PENTRU REALIZAREA DE LUCRĂRI ȘI DE SERVICII – 2022 – SEMESTRUL 1, 2024 (CALENDAR ORIENTATIV)

Procedura de contractare se va realiza în conformitate cu condițiile menționate de autoritățile de management ale fiecărui program operațional. Activitățile aferente acestei etape sunt următoarele:

E3.1 Semnarea contractelor de finanțare și monitorizarea procesului de semnare a contractelor de finanțare pentru fiecare beneficiar și program operațional.

E3.2 Demararea achizițiilor publice pentru realizarea de lucrări și servicii.

E3.3 Raportare periodică, în funcție de proiect.

ETAPA 4. REALIZAREA ȘI FINALIZAREA LUCRĂRILOR ȘI SERVICIILOR CONTRACTATE – 2023 – 2030

Aceasta etapă include monitorizarea stadiului de realizare și condițiilor de finalizare a proiectelor în coordonare cu atingerea obiectivelor SDL și a indicatorilor specifici conținuți în documentațiile tehnice aprobate în contractul de finanțare. Astfel, activitățile aferente acestei etape sunt următoarele:

E4.1 Monitorizarea procesului de achiziții publice pentru realizarea de lucrări și servicii prevăzute în contractul de finanțare.

E4.2 Urmărirea implementării lucrărilor și a serviciilor contractate conform graficului din planul de lucru.

E4.3 Raportare periodică, în funcție de proiect.

Evaluarea se va realiza în 4 momente-cheie identificate în cadrul etapelor principale, acestea fiind descrise în cadrul Capitolului 7.3.1.

TABEL 84 CALENDARUL ȘI ACTIVITĂȚILE PRINCIPALE PENTRU IMPLEMENTAREA SDL

ACTIVITĂȚI	2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2
E1.1														
E1.2														
E1.3														
E2.1														
E2.2														
E2.3														
E2.4														
E2.5														
E3.1														
E3.2														
E3.3														
E4.1														
E4.2														
E4.3														

7.3. MECANISM DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara este un document strategic complex, ce propune un portofoliu extins de proiecte, evidențiind ambițiile municipalității pentru perioada 2021-2030. Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei sunt extrem de importante în economia proiectului. Acest demers va fi coordonat de către Unitatea de implementare, monitorizare și evaluare a SDL (UIM SDL) și ar trebui să implice, pe cât posibil, persoane ce au fost implicate în elaborarea Strategiei și în procesul de structurare a portofoliului de proiecte.

Evaluarea implementării SDL se va realiza periodic de către UIM SDL, împreună cu monitorizarea activităților curente de implementare a proiectelor pe baza rapoartelor Compartimentului Audit public intern și ale Biroului buget, contabilitate, salarizare.

7.3.1. EVALUAREA IMPLEMENTĂRII SDL

În ceea ce privește evaluarea, pentru a remedia eventuale probleme de management sau de coerență în derularea activităților, abordarea metodologică se bazează pe 4 etape:

1) **EVALUAREA EX-ANTE** – în etapa de prioritizare și definire a listei scurte de proiecte, cu scopul de a asigura o alocare potrivită a resurselor și un design adecvat;
2) **EVALUAREA INTERMEDIARĂ (1)**, cu scopul de a afla dacă strategia își atinge obiectivele, dacă poate fi îmbunătățit managementul acesteia - având în vedere stadiul elaborării programelor operaționale, un orizont de timp oportun ar fi anul 2023, pentru a se evalua situația proiectelor contractate/ în implementare, actualitatea obiectivelor strategice și specifice și eventualele nevoi de actualizare a SDL.
3) **EVALUAREA INTERMEDIARĂ (2)**, cu scopul de a afla dacă strategia își atinge obiectivele, dacă poate fi îmbunătățit managementul acesteia - un orizont de timp oportun ar fi 2026-2027. La finalul perioadei de programare se va evalua gradul de îndeplinire a indicatorilor propuși pentru orizontul de timp 2027, iar, pe baza informațiilor disponibile privind următorul ciclu financiar multianual al UE; se vor propune eventuale modificări ale strategiei, țintelor și/ sau portofoliului de proiecte.
4) **EVALUAREA EX-POST**, cu scopul de a analiza, care a fost impactul implementării strategiei – post 2027.

7.3.2. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII SDL

Activitatea de monitorizare presupune **Monitorizarea echipei UIM SDL** și **Monitorizarea activităților desfășurate în proiecte**.

PROCEDURA DE MONITORIZARE/SUPERVIZARE A ACTIVITĂȚII UIM SDL

Activitatea UIM SDL va fi auditată astfel încât procedurile interne de organizare și funcționare ale instituției să fie îndeplinite, urmărind:

- controlul intern al documentelor;
- reguli de comunicare;
- reguli de raportare și responsabilități,
- termene de rezolvare și răspuns;
- concordanța activităților întreprinse de membrii UIM cu responsabilitățile prevăzute de fișele postului.

Activitatea Compartimentului Audit public intern se va finaliza într-un raport de audit, acesta se va face cunoscut Primarului și în caz de nereguli identificate în UIM se vor propune recomandări de îmbunătățire a activității.

Biroul buget, contabilitate, salarizare exercită Controlul financiar preventiv cu respectarea reglementărilor în vigoare. Controlul financiar preventiv reprezintă activitatea prin care se verifică legalitatea și regularitatea operațiunilor efectuate pe seama fondurilor publice sau a patrimoniului public, înainte de aprobarea acestora.

PROCEDURA DE MONITORIZARE A ACTIVITĂȚILOR DESFĂȘURATE ÎN PROIECTE

Având în vedere faptul că este foarte probabil ca managementul proiectelor individuale să fie subcontractat unor firme de consultanță, monitorizarea activităților desfășurate în proiectele individuale va intra în sarcina consultantului. Acesta va asigura, cu sprijinul UIM SDL și al managerilor de proiect din cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara, elaborarea rapoartelor de progres privind stadiul implementării, a raportului final, întocmirea cererilor de rambursare a cheltuielilor, elaborarea previziunilor privind fluxurile financiare pentru proiectele individuale.

7.4. INDICATORI RELEVANȚI

Tabelul următor cuprinde indicatorii relevanți ce pot fi utilizați în activitatea de monitorizare și evaluare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030. Lista de indicatori prezentată în continuare nu este una exhaustivă, întrucât în multe dintre cazuri proiectele și programele incluse în planurile de acțiune ale documentelor strategice implementate în unitățile administrativ-teritoriale conțin propriile seturi de indicatori cu care operează. În plus, având în vedere practica extinsă de susținere a proiectelor de dezvoltare din surse financiare nerambursabile, sau chiar rambursabile, acestea conțin inventare adiționale de indicatori care trebuie monitorizați și raportați pentru evaluarea progresului și eficacității intervențiilor.

TABEL 85 INDICATORI RELEVANȚI PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII SDL

OBIECTIV STRATEGIC	ȚINTE	INDICATORI DE MONITORIZARE	SURSE DE DATE	PERIODICITATEA	ORGANIZAȚIE RESPONSABILĂ
Obiectivul strategic 1 (O1) Sighișoara competitivă – Motor economic bazat pe activități economice performate, specializate și diversificate care valorifică tradiția locală la nivel internațional	**Creșterea veniturilor colectate de la persoanele juridice**	**Indicatori de realizare imediată** - Numărul de companii/ contribuabili persoane juridice înregistrate la nivelul UAT Municipiul Sighișoara; - Cifra de afaceri a Rată colectare și total venituri provenite din taxe și impozite la nivel local aferente persoanelor juridice	UAT Municipiul Sighișoara INS Ministerul Finanțelor Publice	Anual	Grupul de monitorizare Compartimente de resort Unități (echipe) de implementare proiecte

		- Creșterea sumelor provenite din impozitul pe venit - Cifra de afaceri a companiilor înregistrate în UAT Municipiul Sighișoara;			
		Indicatori de rezultat - Ponderea veniturilor proprii în total venituri;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual/ semestrial	
		Indicatori de impact - Produsul Intern Brut al UAT Municipiul Sighișoara; - PIB/cap de locuitor Municipiul Sighișoara;	INS	Anual	
	Creșterea implicării APL în activitățile de CDI și dezvoltare economică locală	**Indicatori de realizare imediată** - Număr de structuri de sprijin înființate/ participare ca partener membru UAT Municipiul Sighișoara;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de rezultat - Numărul întreprinderilor active pe activități ale economiei naționale în municipiul Sighișoara; - Valoarea cifrei de afaceri pe domenii CAEN la nivelul Municipiului Sighișoara;	INS	Anual	
		Indicatori de impact - Ponderea investițiilor în CDI, % din PIB;	INS Ministerul Economiei		
Obiectivul strategic 2 (O2) Sighișoara	**Creșterea calității**	**Indicatori de realizare imediată** - Număr de unități de învățământ	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	

atractivă - Cadru urban atractiv și servicii publice performante și echitabile, ce asigură o calitate crescută a locuirii	**cadrului urban, reabilitarea zonelor rezidențiale și crearea unor spații publice atractive**	modernizate și echipate - Număr de ansambluri de locuințe colective regenerate - Număr de centre de cartier realizate - -			
		Indicatori de rezultat - Numărul de locuitori care beneficiază de proiectele de regenerare urbană a ansamblurilor colective. - Suprafețe de spații publice modernizate - Suprafețe de spații publice din cadrul de ansamblurilor locuințe colective regenerate - Număr de elevi care beneficiază de lucrările de modernizare ale unităților de învățământ -	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de impact - Gradul de mulțumire a cetățenilor cu privire la aspectul general al Municipiului Sighișoara - Evoluția promovabilității la examenele școlare	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
Obiectivul strategic 3 (O3) Sighișoara culturală - Oraș dinamic, vibrant și primitor, cu o	**Valorificarea patrimoniului cultural și natural, dezvoltarea infrastructurii și serviciilor culturale,**	**Indicatori de realizare imediată** - Număr de clădiri de patrimoniu cultural restaurate/ reabilitate; - Numărul de obiective culturale	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	

identitate locală structurată în jurul patrimoniului construit protejat și valorificat, cu o ofertă variată de oportunități culturale, turistice și de petrecere a timpului liber ce corespunde cerințelor cetățenilor și vizitatorilor	**sportive și turistice**	reabilitate/ modernizate.			
		Indicatori de rezultat - Numărul sosirilor în municipiul Sighișoara; - Numărul înnoptărilor în municipiul Sighișoara.	UAT Municipiul Sighișoara INS	Anual	
		Indicatori de impact - Evoluția numărului de structuri de primire turistică din municipiul Sighișoara; - Ponderea veniturilor din activități turistice sau culturale în bugetul propriu al municipiului Sighișoara; - Cifra de afaceri pe coduri CAEN specifice din municipiul Sighișoara.	UAT Municipiul Sighișoara INS	Anual	
Obiectivul strategic 4 (O4) Sighișoara accesibilă – oraș bine conectat în teritoriu, cu o mobilitate urbană durabilă bine conturată ce susține mijloacele de transport nepoluante	**Reducerea emisiilor de CO_2 provenite din transport**	**Indicatori de realizare imediată** - Numărul de măsuri de reducere a emisiilor CO2 provenite din transport inițiate/ implementate	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de rezultat - Distribuția parcului de autovehicule proprietate personală pe clase de emisii a nivelul Municipiului Sighișoara; - Distribuția parcului public de autovehicule utilizate pentru transportul public local, pe clase de emisii la nivelul Municipiului Sighișoara;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	

		Indicatori de impact - Procent/cantități de CO_2 rezultat din emisii ale autovehiculelor la nivelul municipiului Sighișoara; - Nivelul emisiilor din sectorul transport;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
	Dezvoltarea infrastructurii și flotei de transport public ale municipiului Sighișoara	**Indicatori de realizare imediată** - Numărul de mijloace de transport public achiziționate; - Numărul de mijloace ecologice de transport public achiziționate; - Km trasee de transport public local; - Lungime străzi modernizate;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de rezultat - Vechime medie mijloace de transport în comun;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de impact - Numărul de utilizatori ai transportului public din UAT Municipiul Sighișoara;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
Obiectivul strategic 5 (O5) Sighișoara verde – oraș rezilient cu o calitate crescută a factorilor de mediu;	**Reducerea emisiilor poluante la nivelul municipiului Sighișoara**	**Indicatori de realizare imediată** - Suprafețe de spații verzi create/ extinse/ reabilitate; - Numărul de copaci/pomi/arbuști plantați;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de rezultat - Suprafețe parcuri și alte tipuri de amenajări ca spații verzi incluse în circuitul urban;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	

		Indicatori de impact - Nivelul de poluare cu particule măsurat în Municipiul Sighișoara; - Spațiu verde pe locuitor în Municipiul Sighișoara;	APM Teleorman UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
Obiectivul strategic 6 (O6) Sighișoara bine guvernată – oraș cu o capacitate administrativă crescută, servicii publice performante și societate civilă implicată în procesele decizionale de la nivel local	**Creșterea marjei operaționale municipiului Sighișoara**	**Indicatori de realizare imediată** - Sume colectate la bugetul local al Municipiului Sighișoara; - Evoluția cheltuielilor operaționale; - Balanța dintre cheltuielile operaționale și veniturile proprii ale municipalității	UAT Municipiul Sighișoara DPFBL	Anual	
		Indicatori de rezultat - Ponderea veniturilor proprii în total venituri la nivelul Municipiului Sighișoara;	UAT Municipiul Sighișoara DPFBL	Anual	
		Indicatori de impact - Evoluția excedentului/ deficitului bugetar al UAT Municipiul Sighișoara; - Dinamica cheltuielilor bugetului UAT Municipiul Sighișoara pe capitole;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
	Creșterea sumelor alocate cheltuielilor de capital (inclusiv cofinanțare FEN)	**Indicatori de realizare imediată** - Sume alocate pe capitol bugetar;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de rezultat - Număr de proiecte finanțate;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	

		- Cuantum sume executate pentru investiții;			
		Indicatori de impact - Număr obiective de investiții finanțate anual;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
	Dezvoltarea unui sistem intern de management al documentelor și arhivare electronică	**Indicatori de realizare imediată** - Sisteme implementate; - Număr de module funcționale; - Numărul de echipamente și licențe achiziționate/ instalate;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de rezultat - Procent din procese (conform sistemului de proceduri de sistem și operaționale) digitalizate și integrate;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de impact - Timpul mediu de procesare a solicitărilor;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
	Dezvoltarea unei platforme integrate de servicii electronice pentru cetățeni	**Indicatori de realizare imediată** - Număr de servicii digitalizate din total UAT Municipiul Sighișoara;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de rezultat - Numărul (procent contribuabili) de persoane care își plătesc taxele și impozitele online;		Anual	
		Indicatori de impact - Rata de colectare a impozitelor și taxelor locale raportată la numărul de contribuabili;	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	

	Dezvoltarea platformei de bugetare participativă existentă la nivelul municipiului Sighișoara și intensificarea utilizării acesteia	**Indicatori de realizare imediată** - Numărul de domenii de intervenție desemnate. - Număr de propuneri colectate Număr de voturi înregistrate pe propunerilor de proiecte	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de rezultat - Numărul de vizitatori ai platformei de bugetare participativă. - Numărul de sesiuni de bugetare organizate Numărul de proiecte selectate	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	
		Indicatori de impact - Numărul de spații publice/ comunitare amenajate în urma concursurilor de idei pentru cetățeni. Gradul de mulțumire a cetățenilor cu privire la aspectul general al Municipiului Sighișoara	UAT Municipiul Sighișoara	Anual	

7.5. ANALIZA IMPACTULUI FINANCIAR

Acest subcapitol oferă o analiză preliminară privind resursele disponibile la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara pentru susținerea investițiilor de capital în perioada 2021-2027. Pentru o municipalitate cu un buget de investiții redus, este necesară o prioritizare clară a proiectelor care pot genera resurse adiționale la nivel local pe termen mediu și lung. Proiectele propuse în cadrul Strategiei identifică principalele priorități de investiții la nivel local, însă valoarea acestora depășește capacitatea financiară de la nivel Primăriei Municipiului Sighișoara și este nevoie de o corelare a acestora cu resursele disponibile.

Următoarele scenarii iau în considerare o serie de factori care vor influența capacitatea de investiții a Primăriei Municipiului Sighișoara. Este important de notat că situația este volatilă, iar estimările de resurse financiare disponibile pentru perioada 2021-2027 pot fi influențate de numeroși factori interni și externi. Estimările prezente trebuie evaluate și ajustate în funcție de evoluția financiară de la nivel local, alocărilor de resurse de la nivel central, dar și de disponibilitatea și capacitatea Primăriei Municipiului Sighișoara de a atrage fonduri externe nerambursabile aferente următorului Cadru Financiar Multianual 2021-2027 și Programului Național de Redresare și Reziliență.

Un factor important în modelarea de scenarii pentru perioada 2021-2027 îl reprezintă și capacitatea autorității publice locale de a susține un proces de planificare adecvat. În România, procesele de planificare

bugetară sunt deseori utilizate inadecvat, numărul de rectificări bugetare este ridicat și, chiar dacă Ministerul Finanțelor Publice impune o proiecție pe trei ani a bugetului local, acest exercițiu este deseori subtilizat de către autoritățile locale. La nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara este necesară crearea unui grup de lucru dedicat pentru analiza și dezvoltarea de scenarii privind capacitatea de investiții a municipiului, analiza rezultatelor potențiale și luarea deciziilor de reevaluare și ajustare a scenariilor în funcție de factorii ce pot influența acest proces.

Acest proces de prognoză este utilizat de numeroase autorități publice locale. Instituții internaționale, precum Banca Mondială ,dezvoltă de asemenea instrumente suport pentru autoritățile locale pentru buna gestionare a procesului. O bună planificare a resurselor disponibile oferă instituției o capacitate extinsă de a proiecta și prioritiza proiectele de la nivel local și analiza impactul lor pe termen lung.

Toate cele trei scenarii incluse în această analiză iau în considerare factorii de natură internă și externă care pot afecta capacitatea investițională a Primăriei Municipiului Sighișoara. Scenariile descriu diferite niveluri de impact (care variază între *Scenariul 0* (minim), *Scenariul 1* (moderat) și *Scenariul 2* (maxim)), fundamentându-se direct pe analiza sustenabilității financiare a municipiului. La elaborarea prognozei, această analiză a folosit ca suport planificarea bugetară proprie a municipalității pentru perioada 2020-2023 și a luat în considerare tendințele istorice atât pentru fluxurile de venituri, cât și pentru cheltuieli, din perioada 2007-2020. Resursele disponibile sunt apoi cuantificate prin compararea diferențelor dintre cele trei scenarii.

Multe alte scenarii sunt, de asemenea, posibile și poate fi necesar să fie luate în considerare în funcție de evoluția resurselor disponibile la nivel local și factorilor interni sau externi. Sighișoara este o municipalitate cu venituri în creștere, însă cu o capacitate redusă de a susține proiecte multianuale de investiții semnificative din cauza resurselor financiare proprii limitate și capacității modeste de atragere a fondurilor europene aferente perioadei 2007-2020. O îmbunătățire a capacității instituționale ar putea genera resurse disponibile suplimentare substanțiale pe termen mediu și lung, mai ales ținând cont de oportunitățile create de Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 și Planul Național de Redresare și Reziliență.

În perioada 2007-2020, municipiul a alocat aproape 52 milioane RON pentru investiții de capital și peste 7 milioane RON destinate proiectelor cu finanțare europeană nerambursabilă. Din acest punct de vedere, ponderea investițiilor în bugetul local este modestă. Municipiul Sighișoara a crescut însă semnificativ ponderea cheltuielilor de capital, fie ele din surse proprii, fie surse externe, în anul fiscal 2020. Procentual, acestea reprezintă 17.5% din totalul cheltuielilor municipiului. Mai mult, suma destinată cheltuielilor cu proiectele cu finanțare externă nerambursabilă, de cca 3.6 milioane RON, este cea mai semnificativă alocare din perioada 2007-2020.

Cheltuielile de capital sunt pe un trend ascendent în ultimii ani. Planificarea bugetară pentru 2020 a inclus cheltuieli substanțiale cu investițiile de capital: cheltuieli de capital de 23 milioane RON și costuri cu proiecte cu finanțare europeană nerambursabilă de 8,1 milioane RON. Execuția bugetară a indicat însă cheltuieli totale semnificativ reduse, de numai 6,8 milioane RON, respectiv 3,6 milioane RON. Procentual, aceste valori indică un indice de execuție de 29% in cazul cheltuielilor de capital, respectiv 43% în cazul cheltuielilor cu fonduri europene.

Bugetul aprobat pentru anul 2021 indică cheltuieli de capital de 17 milioane RON și cheltuieli cu proiectele cu finanțare europeană nerambursabila de 13,9 milioane RON. Prognoza municipalității indică astfel o triplare a cheltuielilor dedicate investițiilor de la o execuție bugetară de numai 10,4 milioane RON în 2020.

TABEL 86 IPOTEZE DE LUCRU

	SCENARIUL 0	SCENARIUL 1	SCENARIUL 2
Cheltuieli de capital	- Creștere în anul 2021 cu 50% comparativ cu execuția bugetului din anul 2020	- Creștere în anul 2021 cu 100% comparativ cu execuția bugetară din anul 2020	- Creștere în anul 2021 conform cu bugetul local adoptat (252%)

	SCENARIUL 0	SCENARIUL 1	SCENARIUL 2
	- Creștere anuală în perioada 2022-2023 de 10% - Creștere anuală în perioada 2024-2027 de 5%	- Creștere anuală de 5% în perioadă 2022-2027	- Creștere cu 10% în perioadă 2022-2023 - Scădere la 75% în anul 2024 comparativ cu 2023 - Creștere anuală de 10% în perioada 2024-2026
Cheltuieli cu proiecte din fonduri externe nerambursabile	- Creștere în anul 2021 cu 250% comparativ cu execuția bugetară din anul 2020 - Creștere cu 50% în perioada 2022-2023 față de 2021 - Scădere a cheltuielilor în perioada 2024-2026 la valoarea din anul 2020 - Nivel de cheltuieli în anul 2027 similar cu nivelul din anul 2021.	- Creștere în anul 2021 cu 350% comparativ cu execuția bugetară din anul 2020 - Creștere anuală de 10% în anul 2022 și 25% în anul 2023 - Scădere a cheltuielilor FEN în anul 2024 până la o valoare dublă față de anul 2020. - Creștere anuală de 25% în perioadă 2025-2027.	- Creștere în anul 2021 conform cu bugetul local adoptat (390%) - Creștere anuală de 25% în perioada 2022-2023 - Scădere în 2024 până la o valoare de 225% comparativ cu anul 2020 - Creștere anuală de 25% în perioada 2025-2027.
Total cheltuieli potențiale	144,509,865 RON	203,503,285 RON	228,076,681 RON

Toate scenariile prezentate includ o creștere a cheltuielilor de investiții din resurse proprii, fonduri europene nerambursabile sau subvenții de capital de la bugetul de stat în perioada 2021-2027. Principalele supoziții pe care se fundamentează ipotezele de lucru depind de tendințele istorice de cheltuieli de investii de la nivelul municipalității și de trendul istoric al ratei de absorbție de la nivel național ca parte a cadrelor financiare multianuale. În perioada 2007-2013 și 2014-2020, autoritățile naționale s-au remarcat printr-o întârziere a lansării apelurilor de proiecte și o absorbție ridicată în ultimii ani de programare, urmând regulă N+3.

De aceea, în perioada 2021-2023, aferentă Cadrului Financiar Multianual 2014-2020, este prevăzută o creștere semnificativă a alocărilor Primăriei Municipiului Sighișoara către investiții. Scăderi potențiale sunt prevăzute pentru anii 2024-2025, ca urmare a lansării noului Cadru Financiar Multianual 2021-2027 și a lipsei unor proiecte mature de investiții, respectiv a procedurilor îndelungate de contractare și implementare a proiectelor, urmând apoi o reluare a creșterii în perioada 2026-2027.

Aceste scenarii pot fi afectate substanțial de (1) factori interni (în funcție de politica de investiții a Primăriei Municipiului Sighișoara și alocarea de resurse proprii către cheltuielile de capital), respectiv externi (2) finanțările disponibile prin intermediul noului Program Național de Redresare și Reziliență, noi programe multianuale de finanțare a investițiilor la nivel local (similare cu Programul Național de Dezvoltare Locală) sau subvenții de capital acordate direct de către guvernul central. Acești factori sunt cu atât mai semnificativi cu cât bugetul de investiții din surse proprii ale municipalității este redus, astfel încât variațiile pot fi semnificative. De aceea este nevoie de o monitorizare și ajustare a resurselor financiare disponibile în perioada 2021-2027.

TABEL 87 SCENARII DE LUCRU 2021-2027

CHELTUIELI CU INVESTIȚII						
	CHELTUIELI DE CAPITAL			CHELTUIELI FEN		
	Scenariul 0	Scenariul 1	Scenariul 2	Scenariul 0	Scenariul 1	Scenariul 2
2020	6,779,163 RON			3,559,170 RON		
2021	10,168,745	13,558,326	17,136,000	8,897,925	12,457,095	13,905,000
2022	11,185,619	14,236,242	18,849,600	13,346,888	13,702,805	17,381,250

CHELTUIELI CU INVESTIȚII						
2023	12,304,181	14,948,054	20,734,560	13,346,888	15,571,369	21,726,563
2024	12,919,390	15,695,457	15,550,920	3,559,170	7,118,340	8,008,133
2025	13,565,359	16,480,230	17,106,012	3,559,170	8,897,925	10,010,166
2026	14,243,627	17,304,241	18,816,613	3,559,170	11,122,406	12,512,707
2027	14,955,809	18,169,454	20,698,275	8,897,925	13,903,008	15,640,884
Total	89,342,730	117,171,168	128,891,980	55,167,135	86,332,117	99,184,701

Scenariul 0 prevede cheltuieli de capital de 89,3 milioane RON și cheltuieli cu proiecte cu fonduri externe nerambursabile de 55,1 milioane RON în perioada 2021-2027. Totalul prognozat pentru perioada 2021-2027 este de 144,5 milioane RON pentru proiecte de investiții.

Previziunile pentru anul 2021 sunt mai reduse comparativ cu cele prognozate în bugetul adoptat de Primăria Municipiului Sighișoara pentru anul în curs, însă superioare tendinței istorice de cheltuieli alocate investițiilor la nivel local. Pentru menținerea cheltuielilor de capital prevăzute în Scenariul 0, municipalitatea trebuie să aloce resurse proprii semnificative, mult peste nivelul mediu din perioada 2007-2020, însă o rată de absorbție semnificativ mai mare față de nivelul prevăzut poate ajusta în minus alocările semnificative din resurse proprii. În funcție de politica de investiții asumată de municipalitate, proiectele mature și oportunitățile disponibile, cheltuielile cu proiectele FEN pot fi semnificativ mai mari și crește bugetul de investiții al municipalității.

Scenariul 1 prevede cheltuieli de capital de 117 milioane RON și cheltuieli cu proiecte cu fonduri externe nerambursabile de 86,3 milioane RON în perioada 2021-2027. Totalul prognozat pentru perioada 2021-2027 este de 203,5 milioane RON pentru proiecte de investiții.

Previziunile pentru anul 2021 sunt în continuare mai reduse comparativ cu cele prognozate în bugetul adoptat de Primăria Municipiului Sighișoara pentru anul în curs, însă superioare tendinței istorice de cheltuieli alocate investițiilor la nivel local. Cheltuielile de capital sunt semnificative pentru bugetul Primăriei Municipiului Sighișoara, mult peste tendința istorică de alocări a municipalității, însă utilizarea de resurse proprii pentru cheltuielile de investiții poate fi limitată de o rată de absorbție semnificativă a fondurilor europene nerambursabile sau programe de finanțare naționale. Aceste scenarii pot fi ajustate în funcție de execuția bugetară pe anul în curs și prognozelor municipalității pentru perioadă imediat următoare (2022-2023).

Scenariul 2 prevede cheltuieli de capital de 128,9 milioane RON și cheltuieli cu proiecte cu fonduri externe nerambursabile de 99,1 milioane RON în perioada 2021-2027. Totalul prognozat pentru perioada 2021-2027 este de 228 milioane RON pentru proiecte de investiții.

Previziunile pentru anul 2021 sunt conforme cu cele prognozate în bugetul adoptat de Primăria Municipiului Sighișoara pentru anul în curs. Atât cheltuielile de capital, cât și cheltuielile cu fonduri externe nerambursabile, în perioada 2021-2027, sunt semnificative și necesită o politică susținută de investiții din partea municipalității. Pentru o municipalitate cu venituri reduse, Primăria Municipiului Sighișoara trebuie să și propună o utilizare semnificativă a resurselor extra bugetare pentru cheltuielile de capital, reducând astfel presiunea de pe resursele proprii alocate către investiții.

Analiza mai multor scenarii sub diferite ipoteze de creștere a investițiilor demonstrează că Municipiul Sighișoara are puncte forte cheie pentru a susține proiecte multianuale semnificative ce pot genera resurse adiționale la bugetul local pe termen mediu și lung. Sighișoara trebuie să continue prioritizarea și sprijinirea investițiilor de capital pentru a sprijini redresarea sa economică post COVID-19. O atenție specială ar trebui acordată în special investițiilor mature și celor care ar putea fi cofinanțate de UE și care au studii de fezabilitate și proiecte tehnice detaliate, făcându-le astfel pregătite pentru implementare. Utilizarea fondurilor UE s-ar traduce într-un flux semnificativ de venituri suplimentare pentru municipalitate și ar exercita o presiune mai mică asupra veniturilor proprii pentru finanțarea investițiilor de capital.

Aceste scenarii pot fi însă influențate semnificativ de un număr ridicat de factori interni și externi și de aceea este nevoie de un grup de lucru stabilit la nivelul Primăriei Municipiului Sighișoara care să monitorizeze și ajusteze această planificare în funcție de politica de investiții a municipiului și resursele disponibile. Cheltuielile de investiții prognozate de cele trei scenarii sunt în intervalul 144,5 milioane RON – 228 milioane RON, cu o utilizare mai ridicată a resurselor proprii, așa cum arată trendul istoric al municipalității. O creștere a utilizării fondurilor nerambursabile poate îmbunătăți semnificativ această perspectivă.

În cadrului prezentului document strategic, pentru perioada 2021-2027, în cadrul celor 6 obiective strategice, este propus un portofoliu de proiecte alcătuit din 370 proiecte [266] însumând 1,010,905,317 lei.

Din analiza portofoliului de proiecte se identifică o necesitate de creștere a investițiilor în domeniul mobilitate urbană și transport la nivelului municipiului Sighișoara, adițional proiectelor majore de infrastructură finanțate la nivel național. Alte investiții semnificative sunt necesare în domeniul protecției mediului – cu precădere dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare și în implementarea proiectelor care vizează coridoarele verzi-albastre –, în domeniul cultură și patrimoniu – prin realizarea de ample investiții de dezvoltare a infrastructurii culturale și în investiții de protejare a patrimoniului cultural – și în dezvoltarea cadrului urban și creșterea calității serviciilor oferite comunității.

Pentru perioada 2021-2027, având în vedere cheltuielile de investiții prognozate de cele trei scenarii, cuprinse între 144,5 milioane RON și 228 milioane RON, este necesară aplicarea metodologiei de prioritizare a proiectelor descrisă în capitolul 6.1.3., pentru a putea contura o listă de proiecte prioritare, implementabile pe termen scurt și mediu și, totodată, sustenabile din punct de vedere financiar, care să se încadreze în bugetul de investiții al municipiului Sighișoara.

TABEL 88 BUGETUL ORIENTATIV PROPUS SDL 2021-2027 PENTRU ATINGEREA OBIECTIVELOR STRATEGICE ȘI SPECIFICE ȘI IMPLEMENTAREA PROIECTELOR

OBIECTIV GENERAL	OBIECTIV SPECIFIC	VALOARE PROIECTE PROPUSE PENTRU PERIOADA 2021-2027
O1. Sighișoara competitivă – Motor economic bazat pe activități economice performate, specializate și diversificate care valorifică tradiția locală la nivel internațional	OS1.1. Sighișoara - destinație atractivă pentru investiții, cu toate calitățile unui municipiu de nota 10	15,920,000 lei
	OS1.2. Sighișoara - Generatoare de oportunități pentru talente	11,630,000 lei
	OS1.3. Sighișoara - Ecosistem antreprenorial local ce valorifică inteligent simbolismul cultural	28,950,000 lei
TOTAL O1		56,500,000 lei
O2. Sighișoara atractivă - Cadru urban atractiv și servicii publice performante și echitabile, ce asigură o calitate crescută a locuirii	OS2.1. Sistem de învățământ performant, adaptat cerințelor pieței forței de muncă	46,839,000
	OS2.2. Sistem de sănătate eficient, echitabil și modern	31,800,000
	OS2.3. Servicii sociale eficiente, oferite în mod echilibrat pe întreg teritoriul municipiului Sighișoara, ce răspund nevoilor tuturor categoriilor de beneficiari	58,700,000
	OS2.4. Cartiere de locuințe colective regenerate, cu o calitate ridicată a spațiului urban, adaptate cerințelor și nevoilor locuitorilor	18,500,000
	OS2.5. Infrastructură de dotări comunitare amplasate echilibrat în teritoriu	19,300,000

[266] Inclusiv cele 20 proiecte aflate în curs de implementare în prezent

OBIECTIV GENERAL	OBIECTIV SPECIFIC	VALOARE PROIECTE PROPUSE PENTRU PERIOADA 2021-2027
	OS2.6. Rețea de spații publice adaptată cerințelor comunității și corelată cu specificul local	18,000,000
	OS2.7. Fond locativ de stat bine gestionat, restaurat, reabilitat și modernizat, adaptat statutului municipiului și specificului local	5,000,000
TOTAL O2		198,139,000 lei
O3. Oraș dinamic, vibrant și primitor, cu o identitate locală structurată în jurul patrimoniului construit protejat și valorificat, cu o ofertă variată de oportunități culturale, turistice și de petrecere a timpului liber ce corespunde cerințelor cetățenilor și vizitatorilor	OS3.1. Patrimoniu construit și natural remarcabil, protejat, valorificat, restaurat într-o manieră sustenabilă ce poate sprijini economia locală și pus în serviciul cetățenilor	45,765,000
	OS3.2. Vitalitate culturală sporită, bazată pe valorificarea elementelor de identitate culturală și a patrimoniului construit	63,164,127
	OS3.3. Ofertă variată și accesibilă a activităților sportive, de agrement și de petrecere a timpului liber, susținute de activități diverse și atractive și de o infrastructură sportivă și de agrement bine dezvoltată	14,650,000
	OS3.4. Destinație turistică atractivă, de notorietate națională și internațională	4,950,000
TOTAL O3		128,529,127 lei
O4. Sighișoara accesibilă – oraș bine conectat în teritoriu, cu o mobilitate urbană durabilă bine conturată ce susține mijloacele de transport nepoluante	OS4.1. Municipiu cu grad ridicat de conectivitate la nivel județean și național	1,700,000
	OS4.2. Infrastructură rutieră modernizată și performantă, ce asigură legături optime pe tot teritoriul municipiului	86,203,840
	OS4.3. Management și gestiune inteligentă a traficului și a parcării	16,150,000
	OS4.4. Transport public local eficient, atractiv și durabil	47,296,000
	OS4.5. Sistem de deplasări nemotorizate atractiv și dezvoltat echilibrat în teritoriu	57,250,000
TOTAL O4		208,599,840 lei
O5. Sighișoara verde – oraș rezilient cu o calitate crescută a factorilor de mediu	OS5.1. Oraș cu emisii reduse de gaze cu efect de seră	105,947,000
	OS5.2. Infrastructură tehnico-edilitară modernă și eficientă	148,630,000
	OS5.3. Rețea verde-albastră extinsă, valorificată și protejată	141,700,000
TOTAL O5		396,277,000 lei
O6. Sighișoara bine guvernată – oraș cu o capacitate administrativă crescută, servicii publice	OS6.1. Administrație publică locală cu o capacitate crescută de a dezvolta, implementa și monitoriza	6,132,350

OBIECTIV GENERAL	OBIECTIV SPECIFIC	VALOARE PROIECTE PROPUSE PENTRU PERIOADA 2021-2027
performante și societate civilă implicată în procesele decizionale de la nivel local	strategii și proiecte și de a lua decizii bazate pe date	
	OS6.2. Sighișoara performantă – capacitate administrativă crescută pentru a dezvolta avantaje competitive la nivel regional și național	4,848,000
	OS6.3. Sighișoara participativă și transparentă – comunitate locală implicată în procesele de decizie la nivel local beneficiind de instrumente și mecanisme destinate consultării și participării publice	4,280,000
	OS6.4. Sighișoara digitală – Administrație publică dispune de soluții digitale pentru procedurile interne de lucru, relația cu cetățeanul și serviciile publice oferite	7,200,000
	OS6.5. Sighișoara participativă - Parteneriate cu mediul privat, actori guvernamentali și non-guvernamentali la nivel local, național și european pentru o dezvoltare durabilă	400,000
	OS6.6. Activități de închiriere gestionate sustenabil și eficient, menite să contribuie la creșterea calității locuirii și activităților socio-culturale și comerciale din municipiu	-
	OS6.7. Activități de concesionare gestionate sustenabil și eficient, menite să contribuie la creșterea calității vieții prin asigurarea unor servicii publice de calitate și echitabile	-
TOTAL O6		22,860,350 lei
TOTAL		1,010,905,317 lei

Pentru finanțarea proiectelor propuse în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2030, au fost o identificate o serie de surse de finanțare posibile, după cum urmează:

- Fondul de Coeziune prin Mecanismul pentru Interconectarea Europei al Uniunii Europene;
- Fonduri externe nerambursabile;
- Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR);
- Programul Operațional Regional (POR) Centru 2021-2027;
- Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027;
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) 2021-2027;
- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027;
- Programul Operațional Asistență Tehnică 2021-2027;
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027;
- Programul Național privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe;
- Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE);
- Compania Națională de Investiții (CNI);
- Administrația Fondului Cultural Național (AFCN);

- Ministerul Culturii - Programul Național de Restaurare a monumentelor istorice (PNR), Timbrul Monumentelor Istorice (TMI), Programul de investiții în domeniul culturii;
- Agenția Națională pentru Egalitatea de șanse între femei și bărbați;
- Bugetul de stat;
- Bugetul județean;
- Bugetul local;
- Fonduri private, fonduri proprii ale furnizorilor, investitori privați.

8. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Strategia nu stă în responsabilitatea unei singure persoane sau a unei instituții, ci necesită implicarea comunității locale – instituții publice, organizații ale societății civile și mediul de afaceri. Implicarea unor astfel de parteneri este necesară atât în designul proiectelor, în mobilizarea de resurse, în implementare, cât și în monitorizarea și evaluare implementării de ansamblu a strategiei.

8.1. INSTITUȚII ȘI ORGANIZAȚII IMPLICATE

Primul pas în demararea strategiei l-a constituit procesul de colectare a datelor și a informațiilor necesare pentru elaborarea efectivă a analizei și propunerilor de dezvoltare. Ca parte a acestui demers, au fost realizate în primul rând solicitările de date necesare către diferite instituții și actori locali, având în vedere faptul că, în anumite cazuri, datele/informațiile nu sunt disponibile din alte surse. Tipurile de date solicitate au vizat: date statistice oficiale publicate de instituțiile relevante, informații provenite din documente strategice de nivel superior, informații extrase din cadrul legislativ, date și informații preluate din documentații de urbanism elaborate anterior, informații preluate din publicații de specialitate, rapoarte anuale etc.

Instituțiile și organizațiile către care au fost transmise solicitări de date includ administrația publică locală, instituții centrale și locale, furnizorii de servicii și utilități publice, unități de învățământ, după cum urmează:

Administrație publică

- Primăria Municipiului Sighișoara
- Consiliul Județean Mureș
- Instituției Prefectului Județului Mureș

Furnizori de servicii și utilități publice

- Societatea Apă Termic Transport S.A. Sighișoara
- Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A.
- S.N.T.G.N. Transgaz S.A. Mediaș
- S.C. Delgaz Grid S.A.
- Compania Aquaserv S.A.
- A.D.I. Aqua Invest Mureș
- S.D.E.E. Transilvania Sud – S.D.E.E. Târgu Mureș
- S.C. Schuster Ecosal S.R.L.
- Orange România
- Vodafone România
- Telekom România

Instituții de cercetare

- Institutul Național al Patrimoniului

Instituții centrale și locale

- Inspectoratul Școlar Județean Mureș
- Inspectoratul de Poliție Județean Mureș
- Agenția pentru Protecția Mediului Mureș

- Oficiul Registrului Comerțului Mureș
- Inspectoratul Teritorial de Muncă Mureș
- Camera de Comerț și Industrie Mureș
- Direcția Județeană pentru Cultură Mureș
- Agenția Națională pentru Reglementarea Energiei
- Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Mureș
- Direcția de Sănătate Publică – Județul Mureș
- Direcția Generală de Asistența Socială și Protecția Copilului
- Comisariatul Județean Mureș - Garda Națională de Mediu
- Agenția de Protecția Mediului Mureș
- Administrația Județeană a Finanțelor Publice Mureș
- Sistemul de Gospodărire al Apelor Mureș
- Poliția Municipiului Sighișoara
- Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Mureș
- Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură Mureș – Centrul local Sighișoara
- ROMSILVA - Direcția Silvică
- Agenția Națională Îmbunătățiri Funciare
- Asociației de Dezvoltare Intercomunitară de utilități publice pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare „Aqua Invest Mureș”
- Comisariatul Județean Mureș - Garda Națională de Mediu
- Direcția pentru Agricultură Județeană Mureș
- Direcția Județeană de Statistică Mureș

Colectarea de date din surse variate asigură elaborarea unei analize cantitative și calitative a situației existente, făcând posibilă, ulterior, identificarea listei de priorități și formularea de măsuri de diminuare sau eliminare a disfuncționalităților. În continuare, este importantă întărirea comunicării și colaborării instituționale, atât orizontală, cât și verticală, pentru a sprijini demersurile Primăriei Municipiului Sighișoara de a implementa Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SDL) pentru perioada 2021-2030.

8.2. PROCESUL CONSULTATIV ȘI PARTICIPATIV PENTRU ELABORAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

8.2.1. APLICAREA DE CHESTIONARE DESTINATE GRUPURILOR ȚINTĂ

Angajamentul stakeholderilor nu este important doar pentru procesele formale de planificare a orașelor sau a teritoriilor, ci stă la baza transformării teritoriilor și comunităților durabile. Cea mai utilizată și cunoscută modalitate de implicare a stakeholderilor este cercetarea calitativă – consultarea unei proporții reprezentative din populație în vederea determinării modului în care tendințele, problemele și elementele de potențial ce s-au conturat în urma analizei situației existente sunt validate de comunitatea locală. Pornind de la tipologiile generale de respondenți, s-au identificat grupurile țintă către care s-au transmis chestionare dedicate:

- Populației din municipiul Sighișoara;
- Administrației publice locale;
- Mediului de afaceri din municipiul Sighișoara;

Scopul chestionarului dedicat populației municipiului Sighișoara a fost urmărirea situației actuale a municipiului Sighișoara și reliefarea aspectelor de luat în considerare pentru Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara.

Răspunsurile din cadrul chestionarului dedicat mediului de afaceri, ca parte a procesului consultativ-participativ, au scopul de a asigura suport pentru întregul proces de elaborare a documentului strategic. Prin aplicarea chestionarului se urmărește o mai bună înțelegere a contextului antreprenorial local și a nevoilor companiilor și ale oamenilor de afaceri.

Opiniile exprimate au rolul de a contribui la identificarea competențelor distinctive, a măsurilor dorite de către mediul de afaceri și la identificarea priorităților de dezvoltare ale municipiului pentru următoarea perioadă de finanțare. În cadrul chestionarului au fost abordate și problematici de actualitate în contextul generat de pandemia de Coronavirus.

În cadrul acestei secțiuni sunt prezentate concluziile chestionarelor aplicate populației din municipiul Sighișoara și mediului de afaceri. Pentru fiecare dintre aceste două grupuri țintă au fost realizate sondaje personalizate, care au vizat întrebări specifice în funcție de aspectele cheie urmărite. Astfel, acestea au acoperit diferite tipuri aspecte care au pus accentul pe domenii de interes specifice pentru elaborarea strategiei, după cum urmează:

- Educație, sănătate și servicii sociale;
- Locuire;
- Demografie, migrație, societatea civilă și incluziune socială;
- Capitalul natural și antropic;
- Economie, piața muncii;
- Factorii de mediu și schimbările climatice;
- Infrastructura și echiparea teritoriului;
- Conectivitate și mobilitate urbană;
- Activități culturale, sportive, de petrecere a timpului liber;
- Dezvoltare locală;
- Administrație publică și cooperare;
- Provocări în contextul pandemiei de COVID-19.

Aspectele investigate vizează problemele comunității locale, nevoile de dezvoltare, resursele existente și oportunitățile de dezvoltare, astfel că obiectivele de cercetare avute în vedere au fost următoarele:

- În cazul chestionarului adresat locuitorilor din municipiul Sighișoara:
    - Identificarea percepției și a gradului de satisfacție a locuitorilor cu privire la calitatea locuirii;
    - Identificarea percepției și a gradului de satisfacție a locuitorilor cu privire la calitatea serviciilor publice;
    - Identificarea percepției și a gradului de satisfacție a locuitorilor cu privire la mobilitate;
    - Identificarea percepției și a gradului de satisfacție a locuitorilor cu privire la activitățile culturale, sportive și de petrecere a timpului liber;
    - Identificarea problemelor municipiului Sighișoara;
    - Identificarea potențialelor măsurilor pentru dezvoltarea comunității;
    - Identificarea provocărilor în contextul pandemiei de COVID -19;
- În cazul chestionarului adresat mediului de afaceri din municipiul Sighișoara:
    - Aportul la dezvoltarea locală, mediul de afaceri local și perspective de dezvoltare;
    - Probleme cauzate de pandemia de COVID-19.

Principalele domenii asupra cărora sunt necesare intervenții prin intermediul Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara, așa cum reiese din interpretarea răspunsurilor din cadrul prezentului chestionar, sunt următoarele:

- Mobilitate și transport: amenajarea de locuri de parcare, reabilitarea infrastructurii rutiere, creșterea gradului de accesibilitate al populației la infrastructura de transport public, amenajarea de piste de biciclete;
- Economie: atragerea de investitori și crearea de locuri de muncă în domeniul privat; dezvoltarea activităților industriale; dezvoltarea infrastructurii comerciale și diversificarea acesteia, dezvoltarea și sprijinirea turismului;
- Utilități publice: reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă;
- Spațiu public: creșterea suprafețelor de spații verzi, amenajarea celor existente; amenajarea spațiului pietonal central;
- Calitatea locuirii: reabilitarea ansamblurilor de locuințe colective;
- Mediu: reducerea poluării aerului, o mai bună gestiune a deșeurilor, îmbunătățirea procedurii de colectare a deșeurilor, curățenia spațiilor publice;
- Servicii sociale: investiții în infrastructura de sănătate – creșterea calității serviciilor medicale, modernizarea unităților de sănătate; diversificarea infrastructurii culturale, diversificarea oportunităților de petrecere a timpului liber, inclusiv dezvoltarea infrastructurii sportive pentru a face posibilă diversificarea tipurilor de activități sportive practicate în municipiu; diversificarea evenimentelor culturale organizate de administrația publică.

În cadrul gestionării crizei cauzate de COVID-19, se consideră că este necesară menținerea celor existente și intensificarea acestora prin: sporirea amenzilor, aplicarea unor campanii informare mai ample și realizarea de controale mai riguroase. Activitățile care au avut cel mai mult de suferit în urma restricțiile impuse de administrația centrală / locală se refereau în special la activitățile de socializare și relaxare.

În anexele 5 și 6 sunt prezentate, în detaliu răspunsurile la cele două chestionare, dedicate populației și mediului de faceri.

8.2.2. DESFĂȘURAREA GRUPURILOR DE LUCRU

În procesul de consultare a factorilor interesați și a comunității locale au fost organizate 4 grupuri de lucru tematice cu reprezentanții actorilor locali publici și locali, cu reprezentanții societății civile (prin participarea cetățenilor – persoane fizice sau asociații comunitare, spre exemplu grupuri de inițiativă, asociații ș.a.), experții interni din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale, reprezentați ai instituțiilor private și parteneri sociali pe plan local.

Scopul întâlnirilor consultative a constat în identificarea situației actuale, a principalelor probleme și a nevoilor de dezvoltare din perspectiva atât a actorilor publici și privați, cât și a locuitorilor.

Domeniile propuse pentru a fi abordate în cadrul fiecărei întâlniri de lucru au fost:

- Dezvoltare economică: ”Specializări economice în Sighișoara viitorului”, desfășurat în data de 14.04.2021,
- Calitatea locuirii, dezvoltare urbană și mobilitate: ”Calitatea locuirii și dezvoltare urbană în municipiul Sighișoara”, desfășurat în data de 15.04.2021
- Cultură, turism, patrimoniu și petrecerea timpului liber: ”Grup de lucru dedicat culturii, turismului, patrimoniului și petrecerii timpului liber în municipiul Sighișoara”, desfășurat în data de 165.04.2021
- Caracteristici demografice ale municipiului Sighișoara și servicii sociale: ”Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru redresare demografică”, desfășurat în data de 15.04.2021

Concluziile celor 4 grupuri de lucru au venit în completarea analizei realizate de echipa de proiect, au contribuit la identificarea provocărilor cu care se confruntă municipiul și au contribuit la identificarea priorităților de dezvoltare.

Principalele provocări identificate la nivelul municipiului și propuneri de dezvoltare a municipiului, rezultate din desfășurarea celor 4 grupuri de lucru sunt prezentate în continuare.

Grupul de lucru nr. 1 - Specializări economice în Sighișoara viitorului

La acest grup de lucru au participat 21 de persoane:

- Reprezentanți ai Primăriei Municipiului Sighișoara;
- Reprezentanți ai SC Civitta Strategy & Consulting SA;
- Reprezentanți ai mediului de afaceri din municipiu;
- Reprezentanți ai societății civile;

Principalele provocări identificate la nivelul municipiului și propuneri de dezvoltare rezultate din derularea grupului de lucru:

- Necesitatea atragerii forței de muncă calificate/ educate;
- Necesitatea unei infrastructuri adecvate de servicii sociale și a unei calități ridicate a locuințelor care să determine locuitorii să rămână sau să se întoarcă în municipiul Sighișoara;
- Aproape jumătate din veniturile provenite din turism nu sunt declarate;
- Strategia trebuie orientate către turism, trebuie luate măsuri de extindere a activităților turistice în afara Cetății (ex. vizită muzee, clădiri de patrimoniu);
- Strategia trebuie să se orienteze în jurul componentelor valoroase pe care să se concretizeze dezvoltarea municipiului din punct de vedere economic;
- Este necesară dezvoltarea unor noi competențe profesionale, inclusiv prin implementarea unui sistem de învățământ dual;

Grupul de lucru nr. 2 - Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru redresare demografică

La acest grup de lucru au participat 21 de persoane:

- Reprezentanți ai Primăriei Municipiului Sighișoara;
- Reprezentanți ai SC Civitta Strategy & Consulting SA;
- Reprezentanți ai unităților de învățământ din municipiu;
- Reprezentanți ai Direcției de Asistență Socială;
- Reprezentanți ai mediului de afaceri;
- Reprezentanți ai postului de radio local;

Principalele provocări identificate la nivelul municipiului și propuneri de dezvoltare rezultate din derularea grupului de lucru:

- La nivelul municipiului Sighișoara sunt semnalate numeroase probleme referitoare la starea unităților de învățământ și la gradul de echipare al acestora;
- Infrastructura tehnică învechită generează un consum energetic ridicat, fiind necesare măsuri de eficientizare termică și energetică a clădirilor, astfel încât fondurile alocate cheltuielilor curente de întreținere să poată fi direcționate, în viitor, către creșterea calității actului didactic;
- Necesitatea preluării în SDL a prevederilor strategiei pentru servicii sociale, elaborată de DAS.

Grupul de lucru nr. 3 - Calitatea locuirii și dezvoltare urbană în municipiul Sighișoara

La acest grup de lucru au participat 21 de persoane:

- Reprezentanți ai Primăriei Municipiului Sighișoara;
- Reprezentanți ai SC Civitta Strategy & Consulting SA;
- Reprezentanți ai postului de radio local;
- Reprezentanți ai societății civile;

Principalele provocări identificate la nivelul municipiului și propuneri de dezvoltare rezultate din derularea grupului de lucru:

- O provocare importantă la nivelul municipiului este regimul de proprietate al terenurilor: multe imobile au proprietari multipli și există, în unele cazuri, regim de proprietate mixt (domeniul municipiului Sighișoara și persoane fizice/juridice). Există posibilitatea realizării unor achiziții sau schimburi imobiliare pentru rezolvarea provocărilor date de tipul de proprietate, astfel încât municipiul Sighișoara să fie proprietar unic al clădirilor;
- În cazul proiectelor de regenerare urbană trebuie abordată problema garajelor și a locurilor de parcare;
- Necesitatea includerii în strategie a unui proiect care să vizeze construirea unei creșe în municipiul Sighișoara, în cartierul Bărăgan, având drept sursă de finanțare PNRR;
- Sunt necesare operațiuni de extindere a infrastructurii de legătură dintre zona centrală și cartierul Bărăgan, cartier care în prezent funcționează independent față de restul orașului;
- Sunt necesare operațiuni de regenerară urbană a cartierului Bărăgan;
- Posibilitatea amenajării unui parc în zona stadionului;

Grupul de lucru nr. 4 – Grup de lucru dedicat culturii, turismului, patrimoniului și petrecerii timpului liber în municipiul Sighișoara

La acest grup de lucru au participat 35 de persoane:

- Reprezentanți ai Primăriei Municipiului Sighișoara;
- Reprezentanți ai SC Civitta Strategy & Consulting SA;
- Reprezentanți ai postului de radio local;
- Reprezentanți ai societății civile;
- Reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale implicate în protejarea și promovarea patrimoniului cultural al municipiului;
- Reprezentanți ai Institutului Național al Patrimoniului;
- Reprezentanți ai instituțiilor culturale;

Reprezentanți ai proiectantului Planului Urbanistic General al Municipiului Sighișoara

Principalele provocări identificate la nivelul municipiului și propuneri de dezvoltare rezultate din derularea grupului de lucru:

- Realizarea unei baze de date privind monumentele culturale și istorice și realizarea unor investiții pentru protejarea și valorificarea acestora;
- Revalorizarea unor noi spații și direcționarea turiștilor către noi zone din cadrul municipiului Sighișoara precum: cartierul Cornești sau cartierul Bărăgan (Târnava II);
- Utilizarea cadrului natural pentru sporirea activităților în aer liber și scoaterea turiștilor din zona central-istorică a municipiului;
- Valorificarea zonelor de patrimoniu arheologic din municipiul Sighișoara și din imediata apropiere: realizarea unor muzee în aer liber (Dealul Viilor, Dealul Turcului, Castrul Roman de la Podmoale);

- Utilizarea Planului Urbanistic General ca instrument de dezvoltare armonioasă a municipiului Sighișoara și raportarea prezentei Strategii la acesta;
- Direcționarea turiștilor către alte zone cultural-turistice importante din municipiu și crearea de evenimente sau activități sportive sau gastronomice în exteriorul Cetății;
- Au fost propuse inițiative de creare a unor tabere și ateliere de ceramică sau alte activități care să reflecte breslele și meșteșugurile din Sighișoara;
- Crearea unor centre culturale/ comunitare pentru locuitori în diferite cartiere din municipiu – pot conține spre exemplu săli de spectacole în cadrul cărora se pot ține cursuri de balet sau alte ateliere pentru elevi;
- Valorificarea unor clădiri precum Fostul Internat al fostului Liceu Agricol, Casa Maurer, Centrul de bătrâni, Gara CEC, clădirea fostului dormitor al CFR – aceste spații pot fi valorificate și transformate în dotări culturale, precum realizarea unui Muzeu Etnografic;
- Educarea generației tinere cu privire la patrimoniu și arhitectură – realizarea unui proiect pe termen scurt în școli pentru a explica copiilor elementele de bază legate de patrimoniu și arhitectură. Realizarea unui program de educație muzeală destinat tinerilor;
- Realizarea unor proiecte culturale de educare a tinerilor în sectorul teatral; posibilitatea realizării unu festival dedicat păpușarilor;
- Realizarea unei Agende Culturale care să cuprindă evenimente culturale pe tot parcursul anului și care să se adreseze în principal comunității locale;
- Se recomandă stabilirea unui set de reglementări de respectare a patrimoniului realizat împreună cu comunitatea sighișoreană;
- Realizarea unui Muzeu al Muzicii Medievale;
- Organizarea de concerte și spectacole stradale în cetate, urmând exemplele de bune practici din alte orașe turistice importante;
- Elaborarea unui proiect de valorificare a gastronomiei locale;
- Realizarea unei strategii de restaurare și valorificare a centrului istoric al municipiului Sighișoara;
- Se dorește constituirea în viitorul apropriat a unui OMD – Organizația de Management a Destinației pentru Sighișoara;
- Realizarea unui traseu al treptelor care să lege diverse zone de interes ale municipiului: zonele din interiorul teritoriului construit și zonele de cadru natural adiacente, cu precădere rezervația naturală Breite;
- Asumarea de către Primăria Municipiului Sighișoara a rolului de consultant pentru investitori/ rezidenți în ceea ce privește intervențiile în cadrul centrului istoric Sighișoara;
- Demararea unor inițiative de educare a locuitorilor, realizat în parteneriat cu ONG-uri și instituții culturale, privind patrimoniul cultural existent în municipiu și de asumare a patrimoniului local de către locuitori;
- Extinderea proiectelor de conectare cultural-turistică a municipiului Sighișoara cu hinterlandul acestuia;
- Adoptarea unor mijloace de transport care să faciliteze deplasarea turiștilor în municipiu și în împrejurimile acestuia.

9. ANEXE

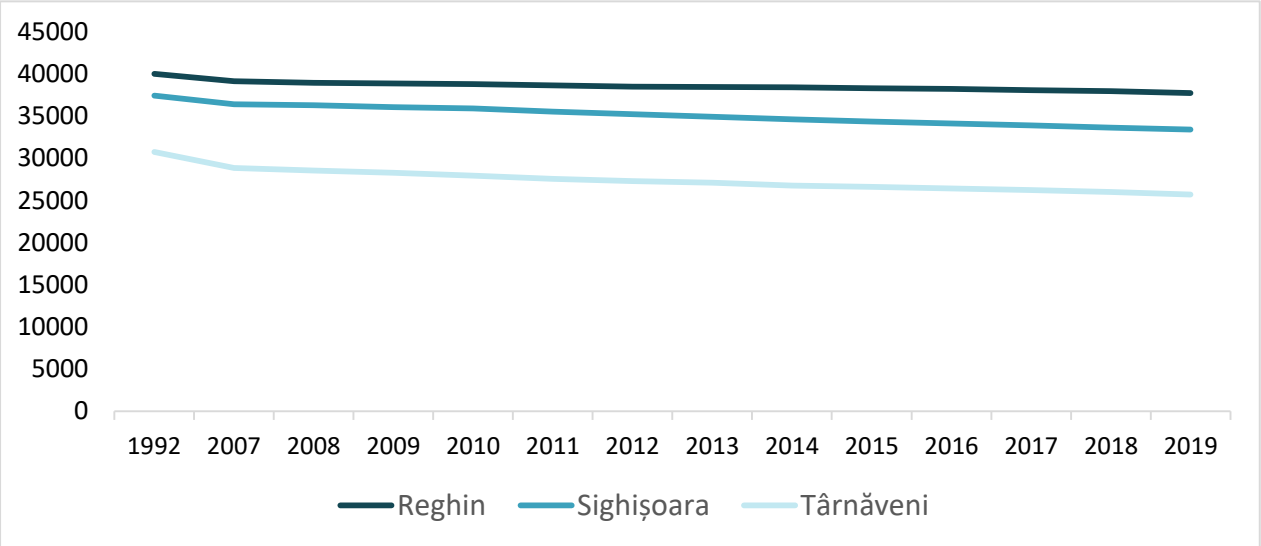
9.1. ANEXA 1. PROVOCĂRI DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

TABEL 89 EVOLUȚIA POPULAȚIEI DIN SPAȚIUL URBAN DIN JUDEȚUL MUREȘ ÎN PERIOADA 1992, 2007-2019

LOCALITĂȚI	1992	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TARGU MURES	162557	156508	155471	154795	154207	153359	152581	151977	151327	150780	149851	149047	148315	147432
REGHIN	40012	39126	38956	38873	38817	38662	38493	38465	38406	38316	38213	38096	37959	37747
SIGHISOARA	37428	36422	36279	36083	35901	35553	35240	34915	34639	34347	34136	33903	33647	33426
TARNAVENI	30764	28867	28536	28276	27928	27583	27293	27090	26764	26603	26407	26235	25992	25720
ORAS IERNUT	10012	10046	10017	9974	9980	9919	9869	9881	9829	9797	9770	9780	9757	9726
ORAS LUDUS	19149	18235	18153	18153	18061	17951	17821	17744	17674	17620	17537	17525	17494	17408
MIERCUREA NIRAJULUI	6154	6153	6167	6166	6149	6119	6120	6138	6117	6113	6071	6060	6067	6071
SANGEORGIU DE PADURE	5532	5653	5662	5643	5617	5574	5563	5551	5511	5489	5454	5428	5427	5413
SARMASU	7512	7541	7527	7467	7422	7344	7293	7281	7229	7205	7152	7092	7013	6880
SOVATA	12227	10940	10887	10835	10823	10778	10714	10687	10620	10570	10464	10369	10315	10275
UNGHENI	6634	7306	7322	7351	7358	7394	7419	7453	7484	7540	7623	7634	7688	7729

Sursa: INSSE, Tempo Online

FIGURĂ 176 EVOLUȚIA POPULAȚIEI DIN LOCALITĂȚILE URBANE SIMILARE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 1992, 2007-2019 (NUMĂR DE LOCUITORI)

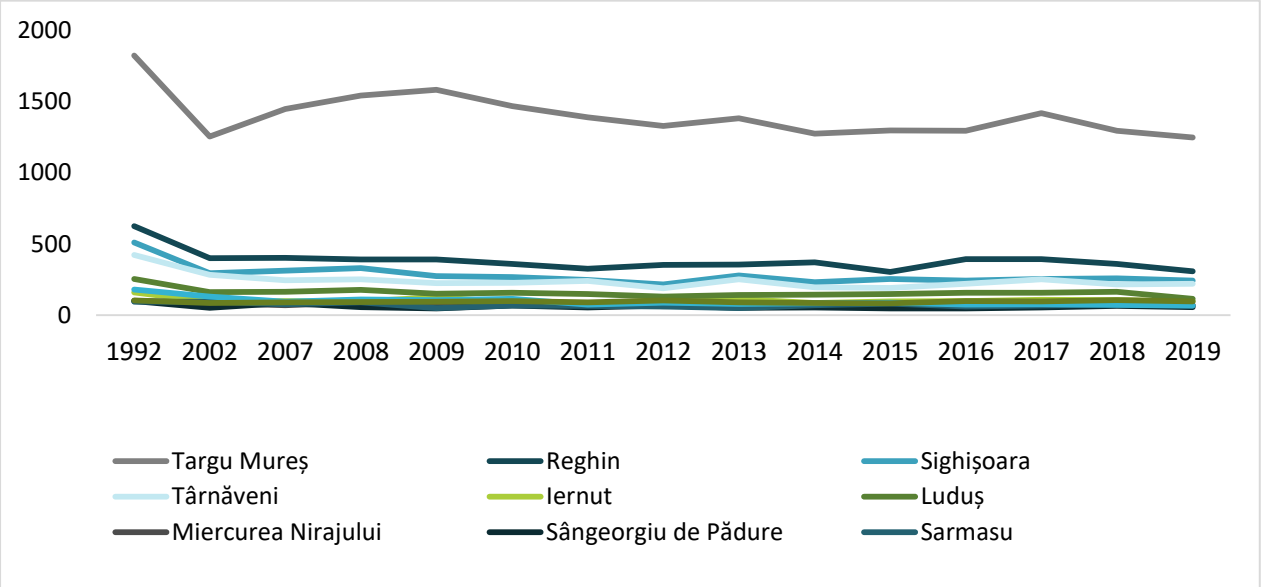
Sursa: INSSE, Tempo Online

TABEL 90 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE NOU NĂSCUȚI DIN SPAȚIUL URBAN AL JUDEȚULUI MUREȘ ÎN PERIOADA 1992, 2007-2019

LOCALITATE/ ANI	1992	2002	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TARGU MURES	1823	1255	1448	1541	1583	1468	1388	1328	1382	1275	1298	1295	1419	1294	1247
REGHIN	625	400	402	391	391	359	327	353	356	371	305	394	394	360	308
SIGHISOARA	510	296	314	330	274	268	247	217	279	231	255	243	255	258	243
TARNAVENI	423	283	246	253	226	227	240	189	253	196	191	220	252	216	220
IERNUT	160	94	100	98	126	90	86	86	114	85	98	100	109	106	98
LUDUS	255	163	165	177	151	159	148	132	143	145	149	159	159	164	116
MIERCUREA NIRAJULUI	102	85	71	90	76	75	75	64	71	83	67	67	72	78	73
SANGEORGIU DE PADURE	99	52	86	57	47	67	55	69	53	55	48	48	55	66	56
ORAS SARMASU	95	95	76	90	51	69	66	61	51	70	82	62	67	74	66
ORAS SOVATA	180	132	94	111	106	115	75	88	79	83	88	74	77	73	69
ORAS UNGHENI	105	85	90	93	96	100	90	104	90	87	83	99	97	107	98

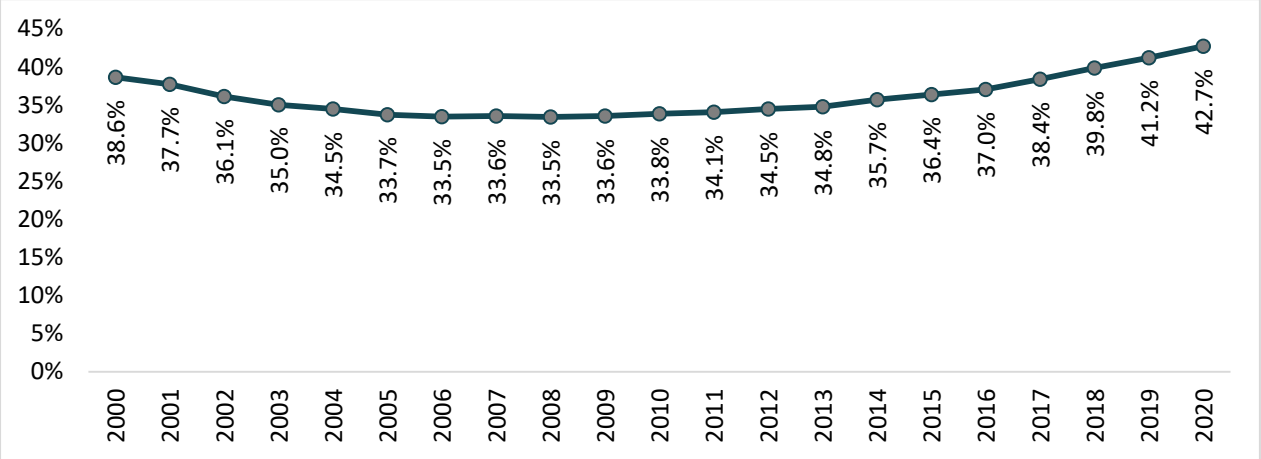
Sursa: INSSE, Tempo Online

FIGURĂ 177 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE NOU NĂSCUȚI DIN SPAȚIUL URBAN AL JUDEȚULUI MUREȘ ÎN PERIOADA 1992, 2007-2019

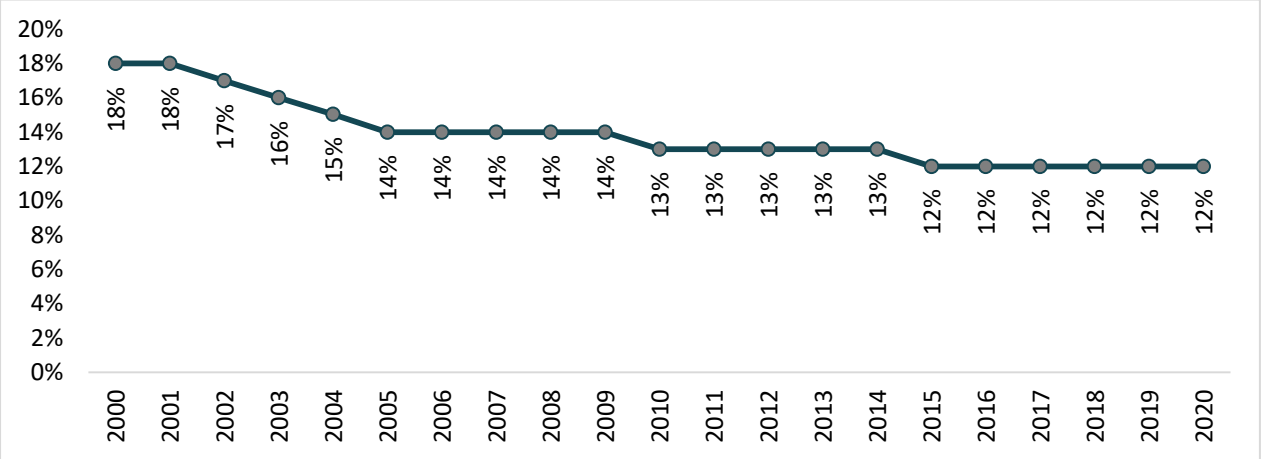
Sursa: INSSE, Tempo Online

FIGURĂ 178 DINAMICA INDICATORILOR CORELAȚI CU DISTRIBUȚIA PE VÂRSTE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2000-2020 - RAPORT DE DEPEDENȚĂ DEMOGRAFICĂ

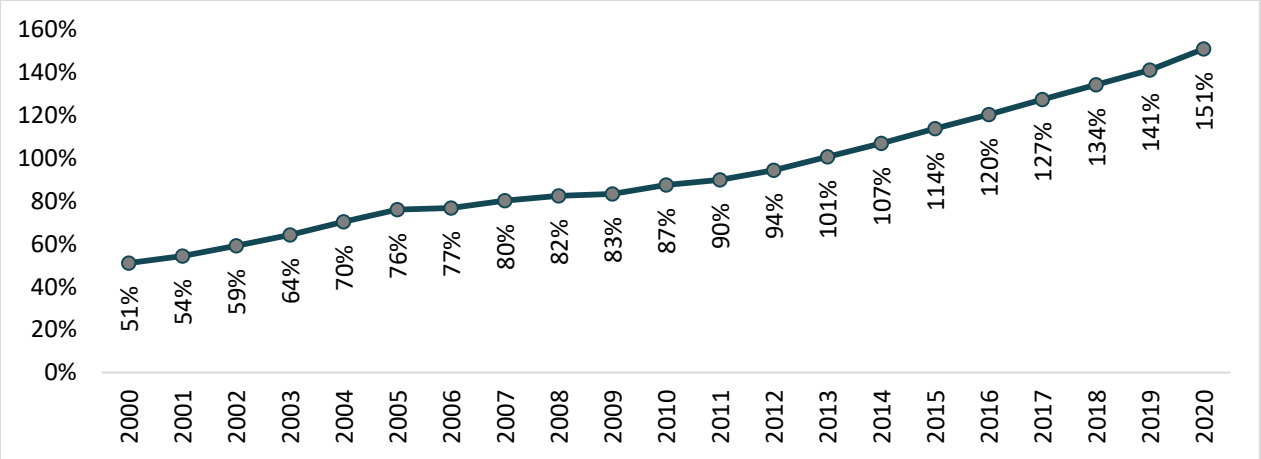
Sursa: INSSE, Tempo Online

FIGURĂ 179 DINAMICA INDICATORILOR CORELAȚI CU DISTRIBUȚIA PE VÂRSTE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2000-2020 - PONDEREA COPIILOR ÎN POPULAȚIE

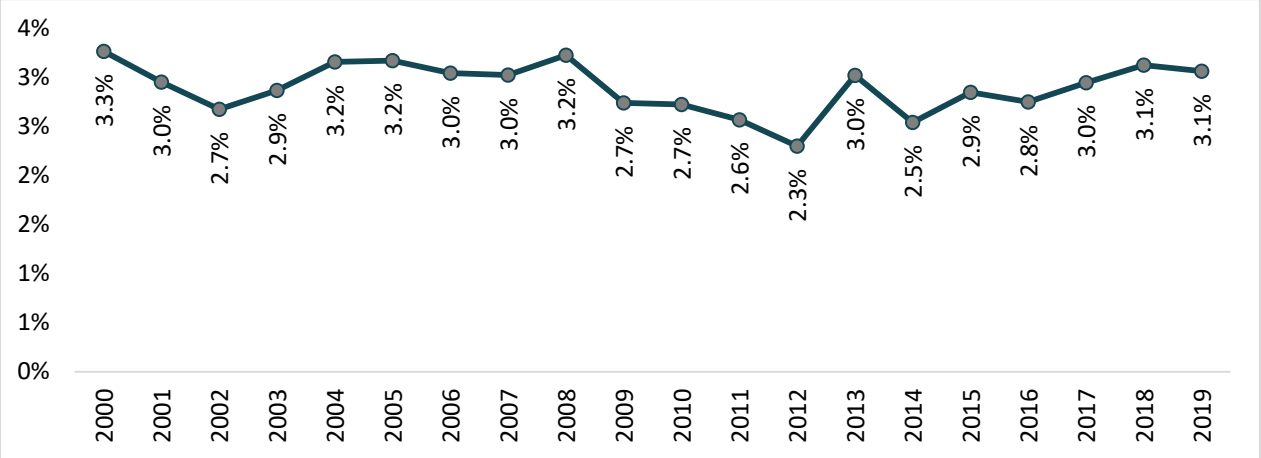
Sursa: INSSE, Tempo Online

FIGURĂ 180 DINAMICA INDICATORILOR CORELAȚI CU DISTRIBUȚIA PE VÂRSTE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2000-2020 - INDICELE DE ÎMBĂTRÂNIRE DEMOGRAFICĂ

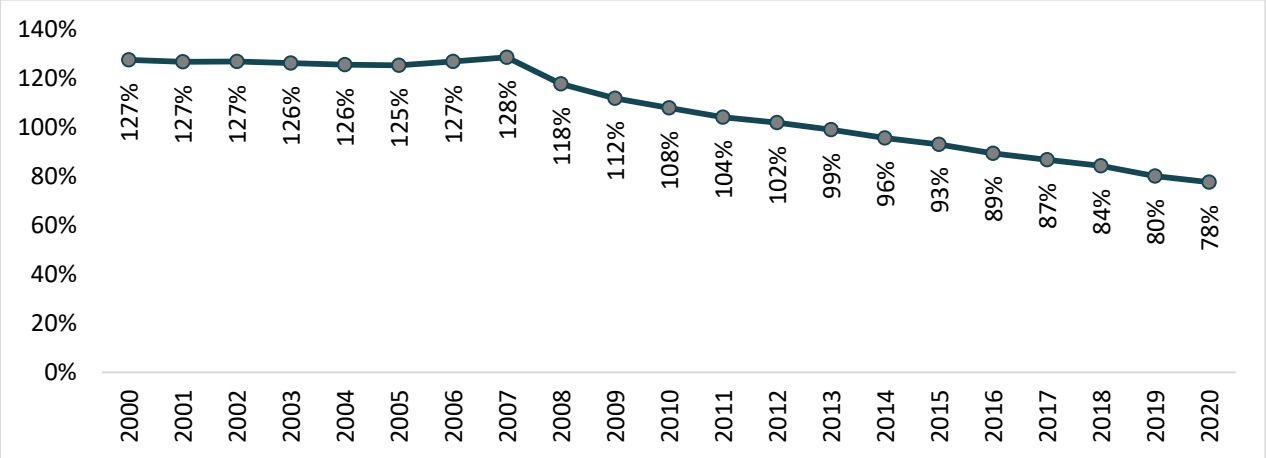
Sursa: INSSE, Tempo Online

FIGURĂ 181 DINAMICA INDICATORILOR CORELAȚI CU DISTRIBUȚIA PE VÂRSTE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2000-2020 - RAPORTUL COPII/FEMEI

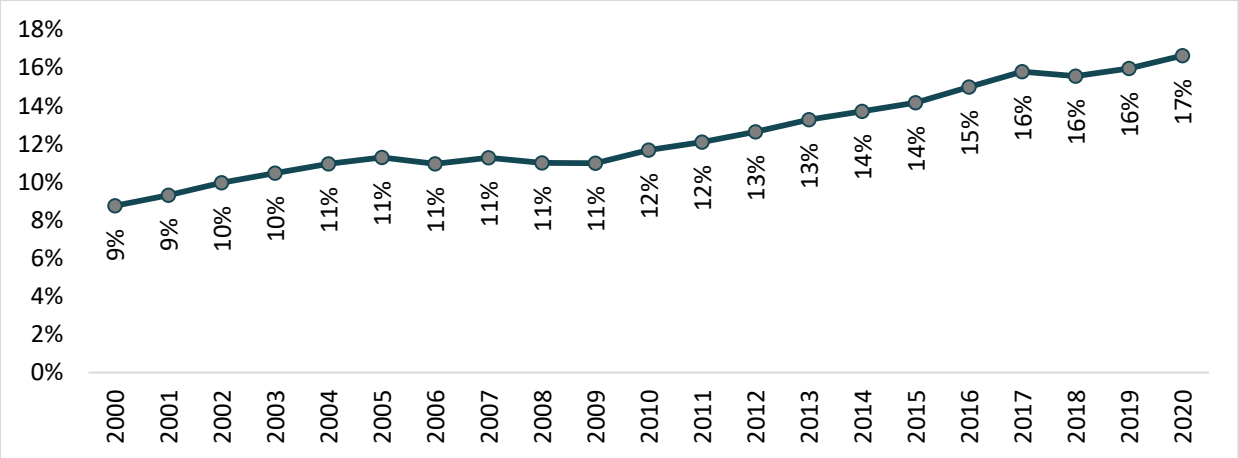
Sursa: INSSE, Tempo Online

FIGURĂ 182 DINAMICA INDICATORILOR CORELAȚI CU DISTRIBUȚIA PE VÂRSTE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2000-2020 - RATA DE ÎNLOCUIRE A FORȚEI DE MUNCĂ

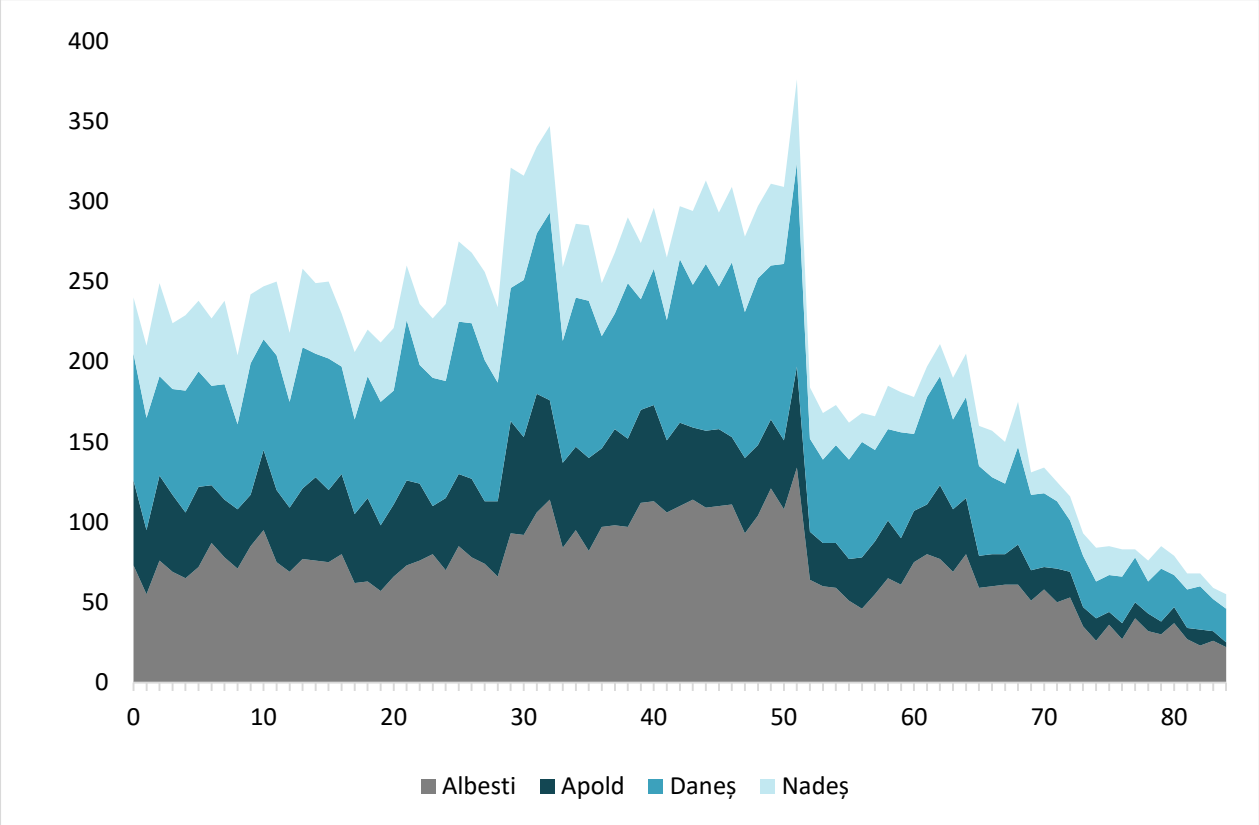
Sursa: INSSE, Tempo Online

FIGURĂ 183 DINAMICA INDICATORILOR CORELAȚI CU DISTRIBUȚIA PE VÂRSTE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ÎN PERIOADA 2000-2020 - COEFICIENTUL DE PRESIUNE PARENTALĂ

Sursa: INSSE, Tempo Online

FIGURĂ 184 DISTRIBUȚIA VOLUMELOR DE POPULAȚIEI PE GRUPE DE VÂRSTĂ ÎN COMUNELE DIN ZONA PERIURBANĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA, 2019

Sursa: INSSE. Tempo Online. Baze de date statistice POP101D

9.2. ANEXA 2 PATRIMONIU CONSTRUIT PROTEJAT

TABEL 91 LISTA MONUMENTELOR ISTORICE, 2015 - SITURI ARHEOLOGICE (I)

0	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE
201	MS-I-s-A-15426	Necropola romană de la Sighișoara	"Pârâul Hotarului", la 2 km de oraș, pe versantul sudic al Șaeșului, în Dreapta DJ Sighișoara - Șaeș	Epoca romană
202	MS-I-s-A-15427	Castrul roman de la Sighișoara	"Podmoale" (Burgstadel)	Epoca romană
203	MS-I-m-A-15427.01	Castru	"Podmoale" (Burgstadel), la 3 km NV de oraș, pe șoseaua Sighișoara - Mediaș	sec. II - III p. Chr.
204	MS-I-m-A-15427.02	Vicus militaris	"Podmoale" (Burgstadel), la 3 km NV de oraș, pe șoseaua Sighișoara - Mediaș	sec. II - III p. Chr.
205	MS-I-s-A-15428	Situl arheologic de la Sighișoara, punct "Dealul Turcului"	"Dealul Turcului" (Wietenberg)	
206	MS-I-m-A-15428.01	Așezare fortificată	"Dealul Turcului" (Wietenberg), la 2 km NV de oraș	sec. II - I a. Chr., Cultura geto - dacică
207	MS-I-m-A-15428.02	Necropolă	"Dealul Turcului" (Wietenberg), la 2 km NV de oraș	sec. II - I a. Chr., Cultura geto - dacică
208	MS-I-m-A-15428.03	Așezare fortificată	"Dealul Turcului" (Wietenberg), la 2 km NV de oraș	Epoca bronzului, Cultura Wietenberg
234	MS-I-s-A-15446	Situl arheologic de la Viilor	sat Viilor, comuna Dealul Viilor – Sighișoara, La 4 km E de oraș, pe drumul Sighișoara – Boiu	
235	MS-I-m-B-15446.01	Așezare	sat Viilor; comuna Dealul Viilor - Sighișoara La 4 km E de oraș, pe drumul Sighișoara – Boiu	sec. IV - VIII
236	MS-I-m-A-15446.02	Așezare	sat Viilor; comuna Dealul Viilor - Sighișoara La 4 km E de oraș, pe drumul Sighișoara – Boiu	sec. III p. Chr.
237	MS-I-m-A-15446.03	Așezare	sat Viilor; comuna Dealul Viilor - Sighișoara La 4 km E de oraș, pe drumul Sighișoara – Boiu	Epoca bronzului târziu, Cultura Noua
238	MS-I-m-A-15446.04	Așezare	sat Viilor; comuna Dealul Viilor - Sighișoara La 4 km E de oraș, pe drumul Sighișoara – Boiu	Hallstatt
239	MS-I-m-A-15446.05	Așezare	sat Viilor; comuna Dealul Viilor - Sighișoara La 4 km E de oraș, pe drumul Sighișoara – Boiu	sec. XI - XII

Sursa: Lista monumentelor istorice 2015

TABEL 92 LISTA MONUMENTELOR ISTORICE, 2015 - MONUMENTE DE ARHITECTURĂ (II), CATEGORIA MONUMENTE

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
570	MS-II-m-A-15698	Biserica "Buna Vestire"	Sat Hetiur, f. n.	1808	Domeniul public al municipiului
571	MS-II-m-A-15699	Biserica evanghelică	Sat Hetiur, nr. 1	biserica sec. XV, transf. sec. XVII, sec. XIX, turn -	Domeniul public al municipiului

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
				clopotniță 1774 - 1775	
712	MS-II-a-A-15805	Ansamblu fortificații: intrarea fortificată, Turnul cu Ceas, Turnul Tăbăcarilor, Turnul Cositorarilor, Turnul Frânghierilor, Turnul Măcelarilor și Bastionul Castaldo, Turnul Cojocarilor, Turnul Croitorilor, Turnul Cizmarilor, Turnul Fierarilor, curtinele	Turnul cu Ceas - Piața Muzeului nr. 1; accesul fortificat - str. Turnului; Turnul Tăbăcarilor - str. Cositorarilor 18; Turnul Cositorarilor - str. Cositorarilor nr. 11; Turnul Frânghierilor - str. Scării nr. 8; Turnul Măcelarilor și Bastionul Castaldo - str. Cojocarilor nr. 15; Turnul Cojocarilor - str. Cojocarilor 12; Turnul Croitorilor - str. Zidul Cetății nr. 7; Turnul Cizmarilor - str. Zidul Cetății nr. 2; Turnul Fierarilor - Piața Muzeului nr. 9; curtinele cuprinse între turnuri, fără adrese poștale.	sec. XIV - XVIII	Domeniul public al municipiului, proprietatea Consistorului Evanghelic
715	MS-II-a-B-20924	Linia ferată îngustă Brădeni-Sighișoara	Sat Apold, comuna Apold; sat Șaeș, comuna Apold; municipiul Sighișoara; sat Criș, comuna Daneș	sf. sec. XIX	
716	MS-II-m-B-20924.08	Pod metalic	La intrarea dinspre Agnita, pe traseul liniei înguste	sf. sec. XIX	Domeniul public al municipiului
717	MS-II-m-B-15808	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 7	sec. XIX	Domeniul privat al statului
718	MS-II-m-A-15809	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 8	1812, 1850 - 1900, modif. sec. XX	Proprietate mixtă
719	MS-II-m-B-15810	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 13	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
720	MS-II-m-A-15811	Casa Misselbacher	Str. 1 Decembrie 1918, 14	sec. XVII, sec. XVIII, sec. XIX	Domeniul privat
721	MS-II-m-B-15812	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 15	1750, sec. XIX	Domeniul privat al statului
722	MS-II-m-A-15813	Casă	Str. 1 Decembrie 1918,16	1753, 1840	Proprietate privată persoane fizice / juridice
723	MS-II-m-A-15814	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 18	1840	Proprietate privată persoane fizice / juridice

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
724	MS-II-m-A-15815	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 27	sf. sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
725	MS-II-m-B-15816	Liceul "Mircea Eliade”	Str. 1 Decembrie 1918, 31-33	1897	Domeniul public al municipiului
726	MS-II-m-A-15817	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 36	1872	Proprietate privată persoane fizice / juridice
727	MS-II-m-A-15819	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 38	1839	Proprietate privată persoane fizice / juridice
728	MS-II-m-A-15820	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 40	1650 - 1750, 1808, 1875 - 1900	Proprietate privată persoane fizice / juridice
729	MS-II-m-A-15821	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 47	1785 - 1825, transf. sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
730	MS-II-m-A-15822	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 48	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
731	MS-II-m-B-15823	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 50	1750 - 1800, sf. sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
732	MS-II-m-B-15824	Casă	Str. 1 Decembrie 1918, 51	1780 - 1830	Proprietate privată persoane fizice / juridice
733	MS-II-m-B-15828	Casă	Str. 1 Mai, 2	1650 - 1760, sf. sec. XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
734	MS-II-m-B-15829	Banca agricolă	Str. 1 Mai, 7	1913	Domeniul public al municipiului
735	MS-II-m-B-15830	Casă	Str. 1 Mai, 10	înc. sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
736	MS-II-m-B-15831	Casă	Str. Avram Iancu, 2	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
737	MS-II-m-A-15833	Casa Dobrian	Str. Bastionului, 1	sec. XVII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
738	MS-II-m-A-15834	Casa Moldovan	Str. Bastionului 2	sec. XV, sec. XVIII, sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
739	MS-II-m-A-15835	Școala elementară a liceului "Josef Haltrich"	Str. Bastionului, 3	sf. sec. XVII, 1887 - 1920	Domeniul public al municipiului
740	MS-II-m-A-15836	Casa Ewert	Str. Bastionului, 4	sec. XVI, sec. XIX	Proprietate mixtă
741	MS-II-m-A-15837	Casă	Str. Bastionului, 5	sec. XVII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
742	MS-II-m-A-15838	Casă	Str. Bastionului, 7	sec. XVI - XVII	Proprietate mixtă
743	MS-II-m-A-15839	Casa Kootz	Str. Bastionului 9	sec. XVII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
744	MS-II-m-A-15840	Casă	Str. Bastionului 11	sec. XVII, înc. sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
745	MS-II-m-A-15842	Fostul azil, azi casa Nikos Beloianis	Str. Bălcescu Nicolae, 4	mijl. sec. XVIII, înc. sec. XIX	Domeniul public al municipiului
746	MS-II-m-B-15843	Clădirea Parchetului	Str. Bălcescu Nicolae, 6	1903	Domeniul public al municipiului
747	MS-II-m-B-15848	Casă	Str. Boiu Zaharia, 9	1896	Proprietate privată persoane fizice / juridice
748	MS-II-m-B-15849	Casă	Str. Boiu Zaharia, 22	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
749	MS-II-m-B-15850	Spital	Str. Boiu Zaharia 29	1892 - 1896	Domeniul public al municipiului

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
750	MS-II-m-B-15976	Casa în care a locuit Zaharia Boiu (1834 - 1903), poet și publicist	Str. Boiu Zaharia 33	înc. sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
751	MS-II-m-A-15851	Casa Krempels	Piața Cetății 1	sec. XV, sec. XVII	Domeniul privat al municipiului
752	MS-II-m-A-15853	Casa Kühn	Piața Cetății 3	sec. XV - XVII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
753	MS-II-m-A-15854	Casa Duldner	Piața Cetății 6	sec. XVII, transf. fațade sec. XIX	Domeniul privat al municipiului
754	MS-II-m-A-15855	Casa Wagner	Piața Cetății 7	sec. XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
755	MS-II-m-A-15856	Casa Roman	Piața Cetății 8	sec. XV - XVI, sec. XIX	Domeniul privat
756	MS-II-m-A-15857	Casa Dumitru Cartius	Piața Cetății 9	sec. XVII - XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
757	MS-II-m-A-15858	Casa Gh. Medrea	Piața Cetății 10	sec. XV - XVII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
758	MS-II-m-A-15859	Casă	Piața Cetății 11	sec. XV - XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
759	MS-II-m-A-15860	Casă	Piața Cetății 13	sec. XV, sec. XIX	Domeniul privat al municipiului
760	MS-II-m-B-15841	Casă	Str. Chendi Ilarie 1	1750	Proprietate mixtă
761	MS-II-m-A-15861	Casa Nistor	Str. Chendi Ilarie 2	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
762	MS-II-m-B-15862	Casă	Str. Chendi Ilarie 3	1750 - 1825, modif. sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
763	MS-II-m-A-15863	Casa Duldner	Str. Chendi Ilarie 6	1776, sec. XIX	Proprietate mixtă
764	MS-II-m-A-15864	Casă	Str. Chendi Ilarie 8	1617, sf. sec. XVIII - înc. sec. XIX, 1830	Proprietate privată persoane fizice / juridice
765	MS-II-m-B-15845	Casă	Str. Chendi Ilarie 10	1800	Proprietate mixtă
766	MS-II-m-B-15846	Casă	Str. Chendi Ilarie 22	1850	Proprietate mixtă
767	MS-II-m-B-15865	Casă	Str. Chendi Ilarie 24	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
768	MS-II-m-B-15866	Casă	Str. Chendi Ilarie 26	sf. sec. XVIII	Domeniul privat al municipiului
769	MS-II-m-B-15847	Casă	Str. Chendi Ilarie 28	1826	Proprietate privată persoane fizice / juridice
770	MS-II-m-A-15867	Casă	Str. Chendi Ilarie 30	1780 - 1820, cca. 1900	Proprietate privată persoane fizice / juridice
771	MS-II-m-B-15868	Casă	Str. Chendi Ilarie 33	1798, sec. XIX, 1935	Proprietate privată persoane fizice / juridice
772	MS-II-m-B-15869	Casă	Str. Chendi Ilarie 41	1700 - 1750, 1930 - 1945	Proprietate privată persoane fizice / juridice
773	MS-II-m-B-15870	Casă	Str. Chendi Ilarie 42	sf. sec. XVIII - înc. sec. XIX	Domeniul privat al municipiului

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
774	MS-II-m-B-15871	Casă	Str. Chendi Ilarie 44	1780 - 1820	Proprietate mixtă
775	MS-II-m-B-15872	Casă	Str. Chendi Ilarie 46	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
776	MS-II-m-B-15873	Casă	Str. Chendi Ilarie 50	1850 - 1900	Proprietate privată persoane fizice / juridice
777	MS-II-m-B-15874	Casă	Str. Chendi Ilarie 52	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
778	MS-II-m-B-15875	Casă	Str. Chendi Ilarie 54	sec. XVII, sec. XVIII, sec. XX	Domeniul privat al municipiului
779	MS-II-m-B-15876	Casă	Str. Chendi Ilarie 58	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
780	MS-II-m-B-15877	Casă	Str. Chendi Ilarie 60	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
781	MS-II-m-B-15878	Casă	Str. Chendi Ilarie 62	1700	Proprietate privată persoane fizice / juridice
782	MS-II-m-B-15879	Casă	Str. Chendi Ilarie 64	1770	Proprietate privată persoane fizice / juridice
783	MS-II-m-B-15880	Casă	Str. Chendi Ilarie 92	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
784	MS-II-m-B-15916	Casă	Str. Cloșca 37	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
785	MS-II-m-A-15881	Casa Leonhardt	Str. Cojocarilor 1	sec. XVIII - XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
786	MS-II-m-A-15882	Casa Roman S.	Str. Cojocarilor 2	sec. XVII - XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
787	MS-II-m-A-15883	Casa Heinz	Str. Cojocarilor 3 - 5	sec. XVII	Domeniul privat al municipiului
788	MS-II-m-A-15884	Casa Morin	Str. Cojocarilor 4	sec. XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
789	MS-II-m-A-15885	Casa Tichy	Str. Cojocarilor 8	sec. XVII - XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
790	MS-II-m-A-15886	Casa Baschner	Str. Cojocarilor 9	sec. XVII - XVIII, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
791	MS-II-m-A-15887	Casa Durutya -Ebner	Str. Cojocarilor 11 - 13	sec. XVII - XVIII	Domeniul privat al municipiului
792	MS-II-m-A-15888	Casa Wolf	Str. Cositorarilor 1	sec. XVIII - XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
793	MS-II-m-A-15889	Casa Bacon	Str. Cositorarilor 2	sec. XVIII, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
794	MS-II-m-A-15890	Casa Loris	Str. Cositorarilor 3	sec. XVI - XVII, 1932	Proprietate privată persoane fizice / juridice
795	MS-II-m-A-15891	Casa Wonnerth	Str. Cositorarilor 4	sec. XVI - XVII, sec. XIX, 1938	Proprietate privată persoane fizice / juridice
796	MS-II-m-A-15892	Casa Fronius	Str. Cositorarilor 5-7	nr. 5: sec. XVI - XIX, nr. 7: sec. XVIII - XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
797	MS-II-m-A-15893	Casă	Str. Cositorarilor 9	sec. XVIII - XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
798	MS-II-m-A-15894	Consistoriul Districtual al bisericii evanghelice C.A.	Str. Cositorarilor 10	sec. XVII - XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
799	MS-II-m-A-15895	Casă, azi spațiu comercial	Str. Cositorarilor 12	sec. XVIII, sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
800	MS-II-m-A-15897	Fostul sanatoriu, azi maternitatea	Str. Gării 1	înc. sec. XX	Domeniul public al municipiului

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
801	MS-II-m-A-15899	Casa Augustin	Piața Goga Octavian 1	sec. XVIII - XIX, 1930 - 1940	Proprietate privată persoane fizice / juridice
802	MS-II-m-A-15900	Casă	Piața Goga Octavian, 7	sec. XVI, sec. XVIII, sec. XIX - XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
803	MS-II-m-A-15901	Casă	Piața Goga Octavian, 8	sec. XVIII, sec. XX	Proprietate mixtă
804	MS-II-m-B-15902	Casă	Str. Grigorescu Eremia, general 1	1850	Domeniul privat al municipiului
805	MS-II-m-B-15903	Casă	Str. Grigorescu Eremia, general 2	1800	Proprietate privată persoane fizice / juridice
806	MS-II-m-B-15904	Casă	Str. Grigorescu Eremia, general 3	1850	Proprietate privată persoane fizice / juridice
807	MS-II-m-B-15905	Casă	Str. Horea 63	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
808	MS-II-m-B-15906	Casă	Str. Iorga Nicolae 7	sf. sec. XIX, 1920 - 1930	Domeniul privat al municipiului
809	MS-II-m-B-15907	Casă	Str. Iorga Nicolae 10	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
810	MS-II-m-B-15908	Biserica reformată	Str. Lazăr Gheorghe 2	1888	Proprietate privată persoane fizice / juridice
811	MS-II-m-A-15909	Casa Gagesch -Winter	Str. Mănăstirii 1	sec. XVII, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
812	MS-II-m-A-15910	Casă	Str. Mănăstirii 2	sec. XVII, modif. sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
813	MS-II-m-A-15911	Casa Gagesch	Str. Mănăstirii 3	sec. XVI, sec. XIX, înc. Sec XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
814	MS-II-m-A-15912	Casa Teutsch	Str. Mănăstirii 4	sec. XVI, sec. XVIII, modif. 1850 -1915	Proprietate mixtă
815	MS-II-m-A-15913	Casa Nichitoiu	Str. Mănăstirii 6	sec. XVII, modif. sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
816	MS-II-m-A-15914	Casa Schlosser	Str. Mănăstirii 8	sec. XVI - XVII, modif. sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
817	MS-II-m-B-15915	Casa Medrea	Str. Mănăstirii 10	1750 - 1800, sec. XIX - XX	Proprietate mixtă
818	MS-II-m-A-15919	Casă	Str. Morii 1	sec. XVIII, sec. XX	Proprietate mixtă
819	MS-II-m-A-15920	Casa Lotz	Str. Morii 5	1676 - 1700 (1688), sec. XIX	Proprietate mixtă
820	MS-II-m-A-15921	Casă	Str. Morii 7	1782, 1900	Proprietate mixtă
821	MS-II-m-A-15922	Casa Kellner	Str. Morii 11	sec. XVIII, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
822	MS-II-m-A-15923	Casa Kunft și Ticușan	Str. Morii 15	sec. XVIII, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
823	MS-II-m-A-15924	Casa Savoi	Str. Morii 17	1685 - 1750, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
824	MS-II-m-A-15925	Casă	Str. Morii 19	1780, 1920 - 1930	Domeniul privat al municipiului

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
825	MS-II-m-A-15926	Casă	Str. Morii 23	sec. XVIII, sec. XIX	Domeniul privat al municipiului
826	MS-II-m-A-15927	Casa Szakacs	Str. Morii 25	1680, sec. XVIII - XIX	Domeniul privat al municipiului
827	MS-II-m-A-15928	Casa Beer	Str. Morii 27	sec. XVIII, sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
828	MS-II-m-A-15929	Casă	Str. Morii 29	sec. XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
829	MS-II-m-B-15930	Casă	Str. Moților 8	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
830	MS-II-m-B-15931	Casă	Str. Moților 19	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
831	MS-II-m-A-15932	Școală și secție a muzeului orășenesc	Piața Muzeului 3 - 4	sec. XVI, 1676 - 1700, sec. XIX	Domeniul public al municipiului
832	MS-II-m-A-15933	Casa Paulinus -"Vlad Dracul"	Piața Muzeului 5	1501	Proprietate privată persoane fizice / juridice
833	MS-II-m-A-15934	Casa Hoch - Casa Venețiană, azi Sediul Forumului Democrat al Germanilor din Sighișoara și cămin de bătrâni	Piața Muzeului 6	sec. XV - XVI, sec. XVII, sec. XVIII, modificări 1891	Domeniul public al municipiului
834	MS-II-m-A-15935	Primăria mun. Sighișoara	Piața Muzeului 7	1887 - 1888	Domeniul public al municipiului
835	MS-II-m-A-15936	Biserica fostei mănăstiri dominicane, azi biserică evanghelică, zisă Biserica Mănăstirii	Piața Muzeului 8	sec. XIII, 1492 - 1508, 1678, 1804, 1886	Proprietate privată persoane fizice / juridice
836	MS-II-m-A-15937	Fostul "Magyar Casino"	Piața Oberth Hermann 2	1675 - 1700, 1850 -1900	Proprietate privată persoane fizice / juridice
837	MS-II-m-A-15938	Casa Heinz	Piața Oberth Hermann 3	1650 - 1700, 1701 - 1711, 1800 - 1825	Proprietate privată persoane fizice / juridice
838	MS-II-m-A-15939	Casa Taschler	Piața Oberth Hermann 4	1742, modif. sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
839	MS-II-m-A-15940	Casă	Piața Oberth Hermann 5	1700 - 1750, sf. sec. XIX - înc. sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
840	MS-II-m-A-15941	Casa Wultschner	Piața Oberth Hermann 6	1676, 1700-1750, transf. înc. sec. XIX, 1881, 1926	Proprietate mixtă
841	MS-II-m-A-15942	Fostul restaurant "Heimat"	Piața Oberth Hermann 9	1700 - 1775, 1800 - 1825	Proprietate mixtă
842	MS-II-m-A-15943	Casa Sartorius Baltes	Piața Oberth Hermann 13	sf. sec. XVII - sec. XVIII	Domeniul privat
843	MS-II-m-A-15944	Fostul sediu al asociației breslașilor, azi birouri, spațiu comercial	Piața Oberth Hermann 15	1898 - 1901	Domeniul privat al municipiului

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
844	MS-II-m-B-15945	Casa Misselbacher	Piața Oberth Hermann 16	sf. sec. XIX - înc. sec. XX	Proprietate mixtă
845	MS-II-m-A-15947	Casă	Piața Oberth Hermann 20	sec. XIX	Proprietate mixtă
846	MS-II-m-A-15948	Casă	Piața Oberth Hermann 21	1600 - 1650, 1700 - 1750, 1800 - 1850	Proprietate mixtă
847	MS-II-m-B-15949	Casa de cultură	Piața Oberth Hermann 22	1874 - 1876, 1930 - 1940	Domeniul public al municipiului
848	MS-II-m-A-15950	Casa în care a locuit Michael Albert (1836-1893), pedagog și scriitor	Piața Oberth Hermann 23	1700 - 1725, 1820	Proprietate mixtă
849	MS-II-m-A-15951	Casă	Piața Oberth Hermann 24	sf. sec. XVIII, 1800 - 1850	Proprietate mixtă
850	MS-II-m-A-15952	Casă	Piața Oberth Hermann 25	1400 - 1450, 1800 - 1850	Proprietate privată persoane fizice / juridice
851	MS-II-m-A-15953	Casă	Piața Oberth Hermann 27	înc. sec. XIX	Domeniul privat
852	MS-II-m-A-15954	Casă	Piața Oberth Hermann 29	sec. XVII, 1720, 1875 - 1900	Proprietate mixtă
853	MS-II-m-B-15955	Casă	Piața Oberth Hermann 30-31	1870	Proprietate mixtă
854	MS-II-m-B-15956	Casă	Piața Oberth Hermann 32	1902	Proprietate mixtă
855	MS-II-m-B-15957	Casă	Piața Oberth Hermann 34	sf. sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
856	MS-II-m-B-15958	Casă	Piața Oberth Hermann 35	sec. XVIII, cca. 1820, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
857	MS-II-m-B-15959	Casă	Piața Oberth Hermann 36	sec. XVIII, cca. 1910 - 1920	Proprietate mixtă
858	MS-II-m-A-15960	Casa Schuller von Rosenthal	Piața Oberth Hermann 37	1694 - 1703, sec. XIX	Proprietate mixtă
859	MS-II-m-A-15961	Casa Markus	Piața Oberth Hermann 39	sec. XVII - XVIII, sec. XIX	Proprietate mixtă
860	MS-II-m-A-15962	Casa Wohl	Piața Oberth Hermann 40	sec. XVIII - XIX	Proprietate mixtă
861	MS-II-m-A-15963	Casa Fink	Piața Oberth Hermann 41	sec. XVII - XVIII, sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
862	MS-II-m-A-15964	Casă	Piața Oberth Hermann 42	sec. XVI, sec. XVIII	Proprietate mixtă
863	MS-II-m-A-15965	Casa Jacobi	Piața Oberth Hermann 43	sec. XVII, 1876	Proprietate privată persoane fizice / juridice
864	MS-II-m-A-15966	Casa Csutak	Piața Oberth Hermann 44	sec. XVI, 1676 - 1700, sec. XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
865	MS-II-m-A-15967	Casa Weber	Piața Oberth Hermann 45	1600 - 1676, sec. XIX	Proprietate mixtă

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
866	MS-II-m-A-15968	Casa Ungar	Piața Oberth Hermann 46	sec. XVII, sec. XIX	Proprietate mixtă
867	MS-II-m-A-15969	Casa Manchen	Piața Oberth Hermann 47	sec. XVII, sec. XIX	Proprietate mixtă
868	MS-II-m-A-15970	Casa Kroner	Piața Oberth Hermann 48	sec. XVI, modif. sec. XVIII	Proprietate mixtă
869	MS-II-m-A-15971	Casa Welther	Piața Oberth Hermann 49	sec. XVI	Proprietate mixtă
870	MS-II-a-A-15973	Liceul "J. Haltrich”	Str. Scării 6	sec. XVI (corpul vechi), 1901 (corpul nou)	Domeniul public al municipiului
871	MS-II-m-A-15974	Biserica evanghelică "Din Deal”	Str. Scării 10	sec. XIII, sec. XIV, 1429 - 1483, 1525	Proprietate privată persoane fizice / juridice
872	MS-II-m-B-15975	Casă	Str. Sever Axente 57	1668	Proprietate privată persoane fizice / juridice
873	MS-II-a-B-15977	Uzina electrică	Str. Șaguna Andrei, mitropolit 8	uzina 1903 - 1904, birourile 1906, corpul central	Proprietate privată persoane fizice / juridice
874	MS-II-m-A-15978	Scara de lemn, acoperită	Str. Școlii f.n.	1656	Domeniul public al municipiului
875	MS-II-m-A-15979	Casa cu cerb	Str. Școlii 1	1250 - 1599, 1693, sec. XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
876	MS-II-m-A-15980	Casa Mild	Str. Școlii 2	cca. 1700, sf. sec. XIX	Proprietate mixtă
877	MS-II-m-A-15981	Fosta primărie a orașului, azi hotel "Sighișoara"	Str. Școlii 4-6	sec. XVI - XVIII, 1886 - 1889	Domeniul public al municipiului
878	MS-II-m-A-15982	Casa Wagner	Str. Școlii 7	sec. XVI, sec. XVIII, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
879	MS-II-m-A-15983	Casa Virgil Mârzea	Str. Școlii 8	sec. XVI - XVII, sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
880	MS-II-m-A-15984	Casa Dr. J. Bacon	Str. Școlii 9	sec. XVII - XVIII, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
881	MS-II-m-A-15985	Casa Essigmann	Str. Școlii 10	sec. XVII - XVIII, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
882	MS-II-m-A-15986	Casa Leonhardt	Str. Școlii 11	sec. XVII - XVIII, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
883	MS-II-m-A-15987	Casa Fronius	Str. Școlii 13	sec. XVII - XVIII, sec. XIX - XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
884	MS-II-m-A-15988	Casa "Sachsen Heim"	Str. Școlii 14	sec. XVIII, sec. XIX - XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
885	MS-II-m-A-15989	Casa Haraszty	Str. Școlii 15	sec. XVII - XVIII, 1890	Proprietate privată persoane fizice / juridice
886	MS-II-m-A-15990	Casa Fabini	Str. Școlii 16, Tâmplarilor nr. 11	sec. XVII, modif. 1902	Proprietate privată persoane fizice / juridice
887	MS-II-m-A-15991	Casa Teutsch	Str. Școlii 17	sec. XVII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
888	MS-II-m-B-15992	Casă	Str. Ștefan cel Mare 21	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
889	MS-II-m-B-15993	Casă	Str. Ștefan cel Mare 23	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
890	MS-II-m-B-15994	Casă	Str. Ștefan cel Mare 25	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
891	MS-II-m-B-15995	Casă	Str. Ștefan cel Mare 27	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
892	MS-II-m-A-15996	Biserica leproșilor ("Siechhof")	Str. Ștefan cel Mare 34	1647, 1684, 1814, 1854	Proprietate privată persoane fizice / juridice
893	MS-II-m-A-15997	Casa Zapotofski	Str. Tâmplarilor 1	1700 – 1725	Proprietate privată persoane fizice / juridice
894	MS-II-m-A-15998	Casă	Str. Tâmplarilor 2	1600 - 1625, 1700 - 1730, ext. cca. 1930	Proprietate mixtă
895	MS-II-m-A-15999	Casa Steiner	Str. Tâmplarilor 3	1600 - 1625, 1683, 1700 - 1750	Proprietate privată persoane fizice / juridice
896	MS-II-m-A-16000	Casa Nagy	Str. Tâmplarilor 4	1675 - 1750, sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
897	MS-II-m-A-16001	Casă	Str. Tâmplarilor 5	1600 - 1650, sec. XX	Proprietate mixtă
898	MS-II-m-A-16002	Casă	Str. Tâmplarilor 7	casa: 1700 - 1725, sec. XX; poarta: 1800 - 1850	Proprietate mixtă
899	MS-II-m-A-16003	Casa Lighner	Str. Tâmplarilor 8	1750 - 1800, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
900	MS-II-m-A-16004	Casa Șerbu	Str. Tâmplarilor 9	1675 - 1700, 1800 - 1850	Proprietate privată persoane fizice / juridice
901	MS-II-m-A-16005	Casa Markus	Str. Tâmplarilor 12	1600 - 1650, 1678, 1775 - 1800, 1825 - 1850	Proprietate privată persoane fizice / juridice
902	MS-II-m-A-16006	Casa Zikely	Str. Tâmplarilor 14	sf. sec. XVII, 1700 - 1750	Proprietate privată persoane fizice / juridice
903	MS-II-m-A-16007	Casa Zatler	Str. Tâmplarilor 18	sec. XVII, 1800 - 1850	Proprietate mixtă
904	MS-II-m-A-16008	Casa Klein și Klemenzy	Str. Tâmplarilor 24	1576, sf. sec. XVI, 1600 - 1625	Proprietate privată persoane fizice / juridice
905	MS-II-m-B-16009	Casă	Str. Tâmplarilor 26	sec. XIX, 1910 - 1911	Proprietate privată persoane fizice / juridice
906	MS-II-m-A-16010	Casa Richter	Str. Tâmplarilor 28	sec. XVIII	Proprietate privată persoane fizice / juridice

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
907	MS-II-m-A-16011	Casa Ernest	Str. Tâmplarilor 30	1716, 1800 - 1850	Proprietate privată persoane fizice / juridice
908	MS-II-m-A-16012	Casa Gross	Str. Tâmplarilor 34	sec. XVII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
909	MS-II-m-A-16013	Casa Kuntz	Str. Tâmplarilor 38	1600 - 1625	Proprietate privată persoane fizice / juridice
910	MS-II-m-A-16014	Casa Hohr	Str. Tâmplarilor 40	1700 - 1725, 1800 - 1825	Proprietate privată persoane fizice / juridice
911	MS-II-m-B-16015	Casă	Str. Teculescu Horia 1	sf. sec. XVIII, sec. XX	Proprietate mixtă
912	MS-II-m-B-16016	Casă	Str. Teculescu Horia 3	sf. sec. XVIII, 1850 - 1900	Proprietate privată persoane fizice / juridice
913	MS-II-m-B-16017	Casă	Str. Teculescu Horia 4	sf. sec. XVIII, 1829, 1920	Proprietate privată persoane fizice / juridice
914	MS-II-m-B-16018	Casă	Str. Teculescu Horia 5	sf. sec. XVIII, sec. XIX - XX	Proprietate mixtă
915	MS-II-m-B-16020	Casă	Str. Teculescu Horia 13	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
916	MS-II-m-B-16021	Casă	Str. Teculescu Horia 26	sf. sec. XVIII, modif. sec. XIX	Proprietate mixtă
917	MS-II-m-B-16022	Casă, azi Întreprinderea Viei și Vinului	Str. Teculescu Horia 34-38	sec. XIX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
918	MS-II-m-A-16023	Casa Lang	Str. Turnului 4	sec. XVII, 1820	Proprietate privată persoane fizice / juridice
919	MS-II-m-A-16024	Casa Weisskopf	Str. Turnului 5	sec. XVII, 1734	Proprietate mixtă
920	MS-II-m-A-16025	Casa Onea	Str. Turnului 7	sec. XVII	Proprietate privată persoane fizice / juridice
921	MS-II-m-A-16026	Biserica "Intrarea Maicii Domnului în Biserică”	Str. Varga Ecaterina 22	1788 - 1797, 1822	Proprietate privată persoane fizice / juridice
922	MS-II-m-A-16027	Casa Jakody	Str. Zidul Cetății 3	1772	Proprietate mixtă
923	MS-II-m-A-16028	Casă	Str. Zidul Cetății 4	1787, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
924	MS-II-m-A-16029	Casa Mureșan	Str. Zidul Cetății 5	1776, sec. XX	Proprietate privată persoane fizice / juridice
925	MS-II-m-B-16030	Casă	Str. Zidul Cetății 9	sf. sec. XVIII, modif. sec. XX	Proprietate mixtă
926	MS-II-m-B-16031	Casă	Str. Zidul Cetății 11	sec. XVIII, modif. sec. XX	Proprietate mixtă

Sursa: Lista monumentelor istorice 2015

TABEL 93 LISTA MONUMENTELOR ISTORICE, 2015 - MONUMENTE DE ARHITECTURĂ (II) – ANSAMBLURI URBANE

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE
713	MS-II-s-A-15806	Centrul istoric al municipiului Sighișoara, incluzând zona înscrisă în Lista Patrimoniului Mondial	N - str. Ștefan cel Mare cu ramificația, Bd. Libertății până la intersecția cu str. Gh. Lazăr; NE - str. Ghe. Lazăr; E - str. Horia Teculescu până la nr. 177; SE - str. N. Iorga; S - str. G. Coșbuc, Șt. O. Iosif, Păstorilor; SV - pârâul Șaeșului pe tronsonul dintre intersecția cu str. Păstorilor cu str. Ilarie Chendi; V - str. Anton Pann, str. Ecaterina Teodoroiu, str. Horea până la intersecția cu str. Cornești și pârâul Șaeșului; NV - str. Spitalului, str. Zaharia Boiu, str. Gării până la str. Libertății; Limita zonei rezervate coincide cu limita laturilor caselor de pe străzile limitrofe. Zona cuprinde: 1. Dealul Cetății (cetatea și cimitirul evanghelic); 2. Orașul de Jos (zona cuprinsă între la V -pârâul Șaeșului, la N Dealul Cetății, str. Zaharia Boiu, la E str. Horia Teculescu, la S str. Nicolae Iorga, G.Coșbuc, Șt. O .Iosif, Păstorilor); 3. Cartierul Cornești; 4. Cartierul Gării (între str. Gării, b-dul Libertății, str. Gh. Lazăr, Târnava); 5. zona bisericii evanghelice Siechof	
714	MS-II-a-A-15807	Ansamblul urban "Str. Nouă"	Str. Nouă de la nr. 2-6	sec. XIX

Sursa: Lista monumentelor istorice 2015

TABEL 94 LISTA MONUMENTELOR ISTORICE, 2015 - MONUMENTE DE FOR PUBLIC (III)

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
988	MS-III-m-A-16083	Turnul "La Chip”	"La Podei”, pe șoseaua Sighișoara-Mediaș	1469	Domeniul public al municipiului
989	MS-III-m-B-16084	Bustul lui Zaharia Boiu	Str. Boiu Zaharia, lângă biserica ortodoxă "Intrarea Maicii Domnului în Biserică"	1937	Domeniul public al municipiului
990	MS-III-m-B-16085	Bustul lui Ilarie Chendi	Str. Chendi Ilarie, în grădina publică	sec. XX	Domeniul public al municipiului

Sursa: Lista monumentelor istorice 2015

TABEL 95 LISTA MONUMENTELOR ISTORICE, 2015 - MONUMENTE MEMORIALE ȘI FUNERARE (IV)

NR.CRT	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE	PROPRIETATE
1018	MS-IV-m-B-16112	Mormântul botanistului Johann Christian Baumgarten	În cimitirul evanghelic de pe dealul Cetății	sec. XIX	Domeniul public al municipiului

Sursa: Lista monumentelor istorice 2015

TABEL 96 SITURI ARHEOLOGICE DIN MUNCIPIUL SIGHIȘOARA ÎNSCRISE ÎN REPERTORIUL ARHEOLOGIC NAȚIONAL (RAN)

COD RAN	DENUMIRE	CATEGORIE	TIP	LOCALITATE	CRONOLOGIE
114523.01	Necropola romană de la Sighișoara - Pârâul Hotarului. Necropola se află la 2 km de oraș, pe versantul sudic al	descoperire funerară	necropolă	Sighișoara	Epoca romană

COD RAN	DENUMIRE	CATEGORIE	TIP	LOCALITATE	CRONOLOGIE
	Șaeșului, în dreapta drumului județean Sighișoara - Șaeș				
114523.02	Castrul roman de la Sighișoara - Podmoale. Castrul roman se află la 3 km NV de oraș, pe șoseaua Sighișoara - Mediaș.	fortificație	castru	Sighișoara	Epoca romană / sec. II - III d.Hr.
114523.03	Situl arheologic de la Sighișoara - Dealul Turcului. Așezarea se află la 2 km NV de oraș.	locuire	așezare și necropolă	Sighișoara	Latène, Epoca bronzului / sec. II - I î.Hr.
114523.0519	Situl arheologic de la Sighișoara - Dealul Viilor. Punct situat la marginea nord-estică a municipiului, pe malul drept al Târnavei Mari.	locuire	așezare și necropolă	Sighișoara	Epoca medievală, Epoca bronzului, Epoca migrațiilor / sec. XI-XII d.Hr., sec. III-VIII d.Hr., sec. X-XIII d.Hr., sec. III-VI d.Hr., sec. VI, Sec. VIII
114523.061	Biserica din Deal de la Sighișoara	structură de cult/religioasă	biserică și necropolă	Sighișoara	Epoca medievală, Epoca migrațiilor / sec. XIII - 1525, sec. VI d.Hr.
114523.075	Situl arheologic de la Sighișoara - Platoul Breite. Situl se află între castrul și așezarea romană de pe platoul "Podmoale", la 2 km N și necropola de la "Pârâul Hotarului", la 1,5 km S.	locuire	așezare	Sighișoara	Epoca migrațiilor, Epoca bronzului / sec. IV - V d.Hr.
114523.086	Necropola romană de la Sighișoara - Dealul Kulterberg. Punct situat la SV de municipiu, pe marginea platoului "Stejeriș" ("Breite").	descoperire funerară	necropolă	Sighișoara	Epoca romană
114523.091	Fortificația medievală a Sighișoarei. Cetatea se află în Piața Muzeului: str. Cositorilor, Str. Scării, str. Cojocarilor, str. Zidul Cetății.	construcție	construcție	Sighișoara	Epoca medievală, Hallstatt / sec. XIV-XVIII, sec. XIII, sec. XIV – XVII
114523.1	Așezarea eneolitică de la Sighișoara - Valea Dracului. Punct situat pe o vale laterală la S de Târnava Mare, în dreapta pârâului "Valea Dracului",	locuire civilă	așezare	Sighișoara	Eneolitic
114523.123	Locuirea preistorică de la Sighișoara - Platoul Stejăriș. Urmele au fost identificate la V de municipiu, la N de platoul Breite.	locuire	locuire	Sighișoara	Preistorie
114523.124	Situl arheologic de la Sighișoara - Platoul Câmpului. Sit integrat în cartierul Ana Ipătescu.	locuire	locuire	Sighișoara	Epoca bronzului, Epoca migrațiilor / sec. IV-V d.Hr.
114523.13	Biserica Mănăstirii de la Sighișoara. Biserica se află în cetatea Sighișoara, la intrarea prin Turnul cu Ceas, în partea dreaptă.	structură de cult/religioasă	biserică și necropolă	Sighișoara	Epoca medievală

COD RAN	DENUMIRE	CATEGORIE	TIP	LOCALITATE	CRONOLOGIE
114523.131	Casa Fronius de la Sighișoara. Casa se află în Cetate.	locuire	așezare urbană	Sighișoara	Epoca medievală, Hallstatt / sec. XVII-XVIII
114523.132	Situl arheologic de la Sighișoara - str. Consiliul Europei	locuire	așezare urbană	Sighișoara	Epoca medievală, Epoca modernă / sec. XIX-XX
114541.01	Așezarea Coțofeni de la Aurel Vlaicu - La Glimei. Punct situat pe valea superioară a "Pârâului Câinelui", sub ultima colină de la S.	locuire	așezare	Aurel Vlaicu	Epoca medievală, Epoca bronzului
114541.02	Situl arheologic de la Aurel Vlaicu - Saivane. Punct apropiat de punctul "La Glimei" (la circa 1 lm S), situat pe o terasă arabilă între șosea și malul apei.	locuire	așezare	Aurel Vlaicu	Hallstatt, Epoca post-romană, Epoca medievală / sec. IV-VI d.Hr., sec. VIII-X d.Hr.
114569.01	Așezarea neolitică de la Șoromiclea - Ferma Șoromiclea. Așezarea se află în zona clădirilor și instalațiilor fermei, distrusă, în mare parte, de lucrările din fermă.	locuire civilă	așezare	Șoromiclea	Eneolitic
114569.02	Așezarea din epoca bronzului de la Șoromiclea - Lângă Oldbrich. Lângă Șoromiclea, pe valea Cetății, în zona Pârâului Cetății, pe cursul superior al acestui pârâu, există o cetate numită "Cetatea veche" ("Oldburg). În apropierea ei se află așezarea adusă în discuție aici.	locuire	așezare	Șoromiclea	Epoca bronzului, Hallstatt
114569.03	Situl arheologic de la Șoromiclea - Valea Șoromiclea. Punct situat la N de valea Târnavei Mari, la 6 km NV de municipiul Sighișoara.	locuire	așezare	Șoromiclea	Epoca medievală, Epoca romană, Epoca fierului / sec. VI-VIII d.Hr.
114587.01	Situl arheologic de la Viilor - Dealul Viilor. la 4 km E de mun. Sighișoara, pe drumul Sighișoara - Bolu	locuire civilă	așezare	Viilor	Epoca bronzului, Hallstatt, Epoca migrațiilor, Epoca medievală, Epoca romană / sec. IV-VIII, sec. XI - XII, sec. III

Sursa: Repertoriul Arheologic Național (RAN)

9.3. ANEXA 3. ARHITECTURA REPREZENTATIVĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

CETATEA SIGHIȘOARA | Ansamblul de fortificații aferent Cetății Sighișoara (amplasată pe Dealul Cetății), ridicată în etape, începând din anul 1350 și până în secolul al XV-lea, se înfățișează vizitatorilor ca un nucleu de case masive, zugrăvite în felurite culori și aliniate pe străzi înguste, de jur-împrejurul lor înălțându-se zidul de apărare, lung de 930 m și înzestrat cu turnuri și bastioane de apărare: Intrarea fortificată cu Galeria Bătrânelor Doamne, Turnul cu Ceas, Turnul Fierarilor, Turnul Cizmarilor, Turnul Croitorilor (cu fragmentele fostului bastion), Turnul Cojocarilor, Turnul Măcelarilor, Bastionul Măcelarilor, Turnul Frânghierilor, Bastionul Castaldo, Turnul Cositorarilor, Bastionul Cositorarilor, Turnul Tăbăcarilor, Galeria arcașilor și zidurile de apărare.

Turnul cu Ceas (Piața Muzeului), supranumit și Turnul Sfatului, deoarece construcția a adăpostit sediul sfatului orășenesc în secolele XIV-XVI; înalt de 64 m, Turnul cu Ceas are patru turnulețe și o galerie de lemn pentru strajă la ultimul nivel. Refăcut după incendiul din 1676 de meșteri aduși din Austria, el constituie cea mai veche mărturie a *pătrunderii barocului austriac în Transilvania*. În secolul XVIII au fost înlocuite țiglele simple cu țigle multicolore ȘI s-au pictat emblemele și inscripția păstrate până în prezent. Turnul cu Ceas reprezintă principalul pol de atracție din oraș, principala poartă de acces pietonal în Cetate și, în același timp, marchează cea mai străbătută stradă de mulțimea de turiști. Turnul adăpostește Muzeul de Istorie, care funcționează din anul 1899.[267] Lângă Turnul cu Ceas se află Colecția de arme medievale, iar sub turn se află Camera de tortură, amenajată ca expoziție. La Turnul cu Ceas au fost făcute reparații în perioada 1997 – 2003 printre care se amintesc următoarele: scările interioare au fost înlocuite, s-a realizat o sală de expoziții temporare, laboratorul de restaurare a fost modernizat, s-a introdus încălzire, s-au restaurat figurinele și mecanismul actual al ceasului, iar la acoperiș s-a realizat înlocuirea părților de tablă distruse și a jgheaburilor. S-au efectuat de asemenea reparații la bolta de sub Turnul cu Ceas, unde a fost amenajat un magazin de suveniruri. Pentru Camera de la Colecția de arme s-au realizat o serie de lucrări de restaurare, redându-se astfel toată structura de cărămizi inițială.[268]

Posibil unul dintre cele mai importante obiective ale municipiului Sighișoara este însuși zidul cetății care, deși este unul dintre cele mai bine prezervate ziduri de incintă medievale ale unei cetăți, acesta se află în acest moment într-un stadiu avansat de degradare. În anul 2018, porțiunea de zid care se află între Turnul Croitorilor și cel al Cizmarilor a căzut, acesta fiind rezultatul ciclurilor de îngheț și dezgheț, fapt ce a făcut ca apa să se infiltreze în cărămizi.

Lucrările de intervenții pentru Tronsonul 11 al zidului Cetății Sighișoara – rezidirea tronsonului, inclusiv a coronamentului zidului - au fost incluse în calendarul acțiunilor programate pentru anul 2020 de către Asociația Monumentum în programul „Ambulanța pentru Monumente – Transilvania Sud” și au fost realizate în baza protocolului de colaborare între Asociația Monumentum și Municipiul Sighișoara, cu sprijinul Institutului Național al Patrimoniului.

În perioada 2020-2021, au fost realizate lucrări de restaurare și consolidare la **Galeria Bătrânelor Doamne**, galeria fiind construită 1844 pentru a ajuta la accesul pietonal în Cetate dinspre Orașul de Jos. Au fost afectate în special structura de lemn și zidăria de piatră, care a fost în pericol de prăbușire. Lucrările de consolidare și restaurare a ansamblului s-au realizat cu respectarea tipului de materiale și a aspectului inițial al Galeriei.

În următoarea perioadă se va demara proiectul de restaurare a ansamblului de fortificații aferent Cetății Sighișoara, care va fi demarat de INP și care va avea la bază un concurs internațional de restaurare.

În același timp, **Piața Cetății**, în forma ei de patrulater rectangular, ale cărui clădiri perimetrale erau locuite de familiile patricienilor înstăriți ai orașului, a reprezentat, în perioada medievală, principalul spațiu de

[267] Planul Urbanistic General al Municipiului Sighișoara, 2020, în curs de elaborare
[268] Strategia de Dezvoltare Locală a municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020

desfășurare de evenimente cu caracter reprezentativ și religios (în timp ce activitățile comerciale erau desfășurate în Orașul de Jos, în Marktplatz). Fondul construit perimetral pieței a suferit de-a lungul timpului numeroase transformări, fiind adaptat treptat la stilurile arhitecturale specifice diferitelor perioade istorice; clădirea care și-a păstrat cel mai bine arhitectura din această zonă este **Casa cu Cerb**. Casa, o locuință nobiliară în stilul Renașterii transilvănene, a fost construită în etape succesive în perioada 1250-1599. Ulterior, casa a fost reconstruită în 1693 de către proprietarul său, Michael Deli, după ce clădirea inițială a fost distrusă într-un incendiu în 1676, primind modificări în secolul al XVIII-lea.

Un alt punct de reper istoric este **Casa Vlad Dracul (Casa Paulinus),** reședința lui Vlad al II-lea Dracul în perioada 1431-1435, în care a stăpânit regiunea în numele Regelui Sigismund de Luxemburg. Se crede că domnitorul român Vlad al III-lea Drăculea, s-a născut aici în anul 1431. Între anii 1950 – 1974, casa a adăpostit azilul de bătrâni, iar din 1976 până în prezent a devenit restaurant, suferind ample lucrări de restaurare.

Alte construcții din perimetrul Cetății Sighișoara, cu valoare culturală excepțională sunt: Scara acoperită (str. Școlii), o scară cu 175 de trepte și acoperiș de lemn, construită în 1656 pentru a înlesni accesul către Dealul Bisericii; Casa Venețiană (Piața Muzeului), datând din secolul al XVI-lea, a primit modificări prin transformarea fațadei în stil gotic venețian.

ORAȘUL DE JOS | Construcții din perimetrul Orașului de Jos, cu valoare culturală excepțională sunt: Piața H. Oberth și clădirile care marchează fronturile sale, Casa N.D. Cocea (str. Cuza Vodă) poartă o placă memorială care consemnează faptul că aici a trăit și a scris între 1927-1945 scriitorul N.D. Cocea; Casa Schuller (Piața H. Oberth) și Monumentul ostașilor români, un obelisc înălțat în mijlocul cimitirului ostașilor căzuți în războiul antihitlerist.

De asemenea, unitățile de cult joacă un rol foarte important în cadrul arhitecturii reprezentative a municipiului. Unele dintre cele mai importante unități de cult sunt:

BISERICA MĂNĂSTIRII | Biserica amplasată în Piața Muzeului, în perimetrul fostei Mănăstiri Dominicane, (demolată la sfârșitul secolului al XIX-lea) ridicată de călugării dominicani spre sfârșitul secolului al XIII-lea. Biserica este refăcută în stil gotic (fiind o biserică de tip hală) începând cu anul 1481 iar din 1492 încep lucrările de refacere și durează 23 ani. Aceasta păstrează un altar baroc (1680), o cristelniță din bronz (1440) și importante picturi murale descoperite în 1929, odată cu desființarea claustrului și a unei părți a tribunelor[269]. Biserica este dedicată Sfintei Fecioare. Orga este utilizată și în prezent la numeroase concerte. În prezent Biserica trece printr-un amplu proiect de restaurare.

BISERICA DIN DEAL | Este una dintre cele mai importante biserici construite în stil gotic târziu din România. Construcția acestei biserici, pusă sub patronajul Sfântului Nicolae, a fost realizată în perioada 1429-1483. Biserica înglobează cele două construcții mai vechi de pe platoul superior al dealului: o capelă romanică și un donjon patrulater. Valoarea acestui edificiu este amplificată de cripta aflată sub cor, singura de acest fel din Transilvania, în care se găsesc morminte din secolul al XVI-XVIII-lea.270 În interior se pot vedea: o valoroasă pictură executată în 1483-1488, mobilier în stil renascentist (1523), un altar pictat (1515) și o serie de pietre de mormânt executate de sculptorul Elias Nicolai (secolul al XVII-lea).

Biserica din Deal a cunoscut două mari restaurări: în 1934, când s-au decopertat o parte din vechile fresce, și cea din 1991-1999, restaurare integrală realizată de Fundația Messerschmitt din München și Ministerul Culturii din România. În interior s-au păstrat piese rare de sculptură și pictură religioasă. Interesante sunt și sculpturile funerare realizate de Elias Nicolai aflate în interiorul bisericii, precum și frumoasele altare aduse de la bisericile din Șaeș și Cund.

Astăzi biserica este muzeu și prezintă altare realizate în stil poliptic și piese de mobilier liturgic din bisericile rămase fără comunitate.

[269] Planul Urbanistic General al Municipiului Sighișoara, 2020, în curs de elaborare
[270] http://www.cjmures.ro/stocare/promovare_judet/Brosuri/BROSURA_RO.pdf

BISERICA ROMANO-CATOLICĂ SFÂNTUL IOSIF | Construită în 1894 după demolarea Mănăstirii Maicilor Franciscane și a Turnurilor Lăcătușilor. Se află în partea de N-E a Cetății, lângă zidul de incintă.

Clădirea este caracterizată printr-un stil eclectic, la care predomină elementele arhitecturale neogotice, fiind realizată de arhitectul sighișorean Letz.

BISERICA LEPROȘILOR | Aflată în Orașul de Jos, este un monument gotic din secolul al XV-lea și a fost transformată între 1647 și 1684 într-o biserică de mici dimensiuni care deservea azilul de leproși, având spre vest un amvon din care se predica celor bolnavi. Biserica a fost integral restaurată între anii 1975 – 1976.

BISERICA ORTODOXĂ DIN CORNEȘTI | Situată la intrarea în oraș dinspre Tg. Mureș, cu hramul Intrarea Maicii Domnului în Biserică, este primul lăcaș creștin românesc de piatră din această zonă. Construită în perioada 1788 – 1797 pe locul unei biserici din lemn, actuala biserică este un monument neoclasic adaptat cerințelor de cult ortodox.

Iconostasul actual datează din 1997 și este sculptat în lemn de către artistul Huțanu din Bacău, iconostasul vechi fiind dăruit mănăstirii din Jacul Românesc. Biserica este foarte bine întreținută având reparații integrale ale fațadei și acoperișului.

CATEDRALA ORTODOXĂ | Aflată pe malul nordic al Târnavei Mari cu hramul Sfânta Treime, este construită între anii 1935-1937 de către arhitectul Dumitru Petrescu Gopeș și este realizat în stil neoromânesc. Biserica face parte dintr-un amplu proces desfășurat în perioada interbelică, de construire de catedrale ortodoxe în marile centre urbane din Transilvania.

Biserica a suferit în ultimii ani mai multe reparații, pictura interioară realizată de pictorul A. Demian fiind refăcută în anii 1980 – 1984.

SINAGOGA EVREIASCĂ | Este numită și Sinagoga Sighișoara și are o vechime de peste 100 de ani. Sinagoga din Sighișoara a fost construită în 1903, atunci când în oraș locuiau mai bine de 100 de evrei. Numărul lor a început însă să scadă treptat pe fondul emigrației, astfel că în 1966 mai erau doar 35 de evrei, 10 în 1977 și doar 2 în 1992.[271]

Ultimul serviciu religios în Sinagoga din Sighișoara s-a ținut în 1984, însă porțile Sinagogii s-au redeschis, în august 2007, după mai bine de 20 de ani. În prezent, Sinagoga funcționează ca un centru cultural destinat conservării culturii evreiești în care pot fi amenajate expoziții, se pot ține conferințe, spectacole, vizionări de filme ale realizatorilor evrei, iar atunci când este posibil, inclusiv servicii religioase.

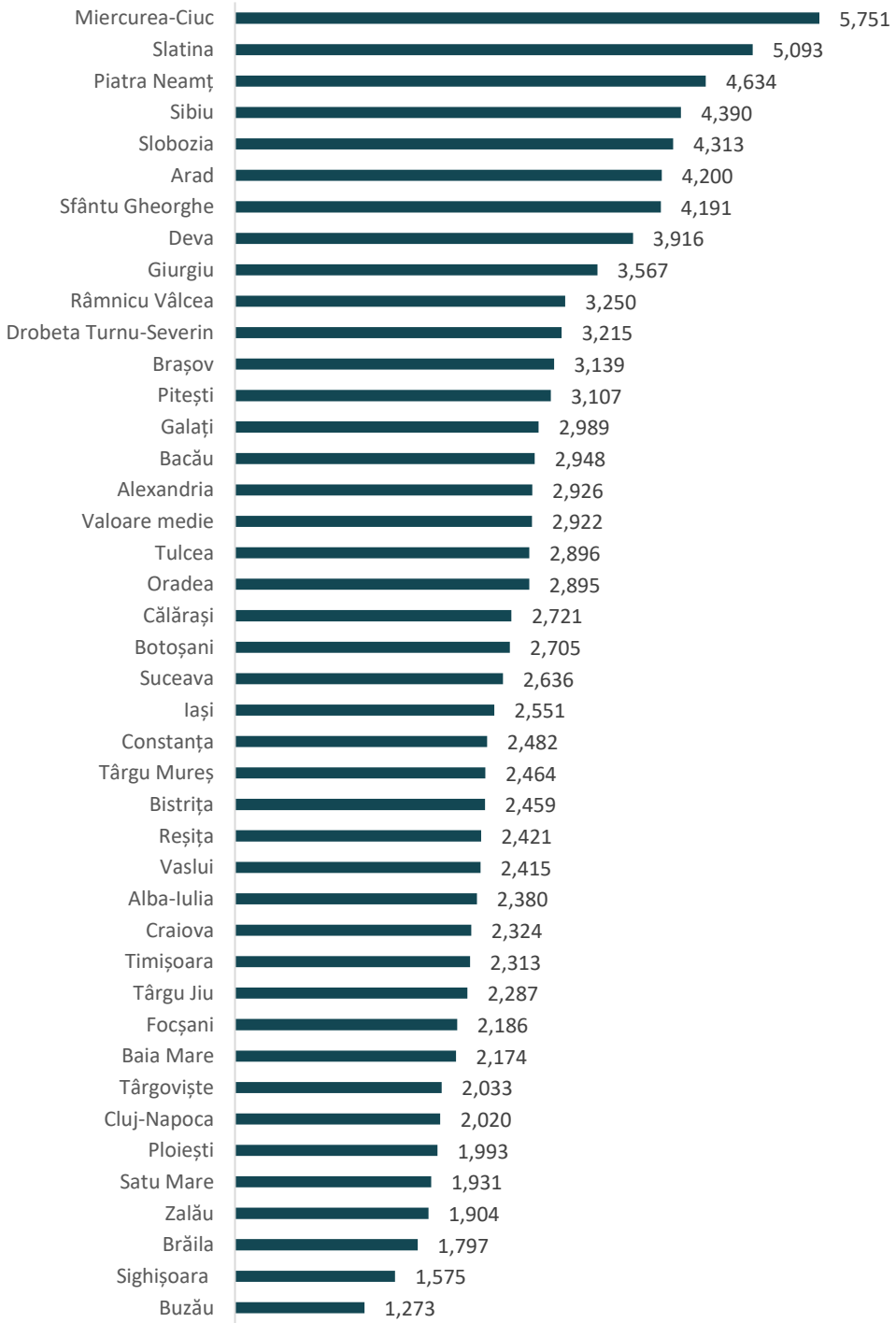
BISERICA REFORMATĂ | Construită în 1888, este o clădire în stil neoromânesc cu elemente neogotice. În interior se remarcă pupitrul de lemn al predicatorului, cu baldachin decorat cu denticul și strane originale.

BISERICA UNITARIANĂ | Construcția din cărămidă are un plan dreptunghiular cu axidă semicirculară și un turn masiv spre vest, ce prezintă forme specifice arhitecturii moderne în mediul urban secuiesc din perioada 1936-1938.

[271] http://www.infosighisoara.ro/obiective-turistice-sighisoara/sinagoga-sighisoara

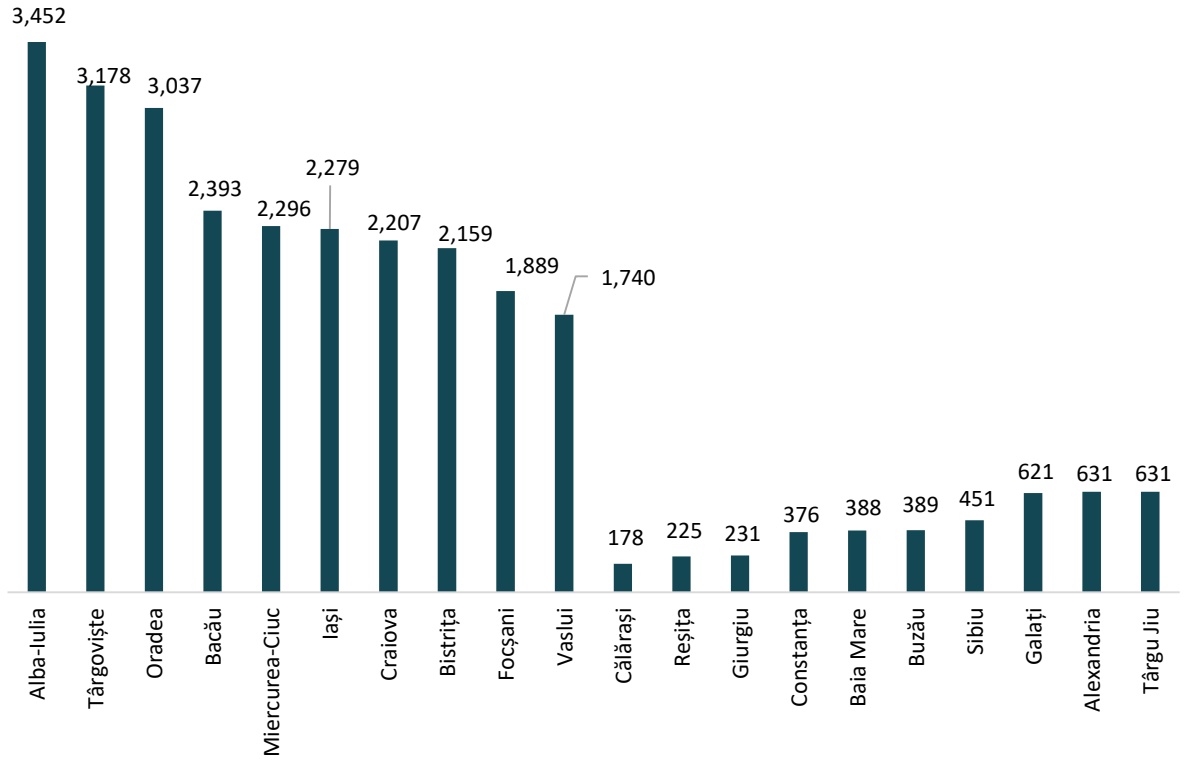
9.4. ANEXA 4. GUVERNANȚĂ ȘI ADMINISTRAȚIE LOCALĂ

FIGURĂ 185 CHELTUIELI DE CAPITAL 2007-2018, ANALIZĂ COMPARATIVĂ MUNICIPII REȘEDINȚĂ DE JUDEȚ ȘI SIGHIȘOARA

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale

FIGURĂ 186 CHELTUIELI ALE MUNICIPIILOR REȘEDINȚĂ DE JUDEȚ CU PROIECTELE CU FINANȚARE EUROPEANĂ ÎN PERIOADA 2007-2016, RON

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor publice prezentate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale

9.5. ANEXA 5. ANALIZA RĂSPUNSURILOR DIN CADRUL CHESTIONARULUI DEDICAT CETĂȚENILOR DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

METODOLOGIE ȘI INFORMAȚII GENERALE

Răspunsurile din cadrul chestionarului dedicat cetățenilor, ca parte a procesului consultativ-participativ, au scopul de a asigura suport pentru întregul proces de elaborare a documentului strategic. Prin aplicarea chestionarului se urmărește o mai bună înțelegere a contextului local, a nevoilor locuitorilor și a problemelor teritoriale. Opiniile exprimate de locuitori au rolul de a contribui la identificarea competențelor distinctive, a măsurilor dorite de către cetățeni și la identificarea priorităților de dezvoltare ale municipiului pentru următoarea perioadă de finanțare. În cadrul chestionarului au fost abordate și problematici de actualitate în contextul generat de pandemia de Coronavirus.

Chestionarul a fost creat astfel încât să permită exprimarea punctelor de vedere ale cetățenilor pe diferite paliere de interes, în corelare cu domeniile urmărite în cadrul analizei situației existente și a domeniilor prioritare din cadrul strategiei de dezvoltare. Chestionarul a fost structurat în patru părți, după cum urmează:

- **Date socio-demografice**, în cadrul căreia respondenții au fost rugați să ofere informații legate de educație, vârstă, venit și alți indicatori demografici. Scopul acestei secțiuni este de a oferi un profil social al respondenților;
- **Percepția asupra municipiului Sighișoara și a zonei de rezidență,** în cadrul căreia respondenții au fost rugați să ofere răspunsuri despre:
    - Principalele probleme cu care se confruntă municipiul, principalele aspecte pozitive ale orașului, principalele măsuri necesare pentru dezvoltarea comunității; diverse aspecte considerate relevante de către cetățeni pentru dezvoltare municipiului Sighișoara;
    - Gradul de deservire și calitatea serviciilor socio-culturale (sănătate, asistență socială, educație, cultură, sport, petrecere a timpului liber, comerț) de interes local (al zonei de rezidență) și de interes municipal, a infrastructurii tehnico-edilitare și a infrastructurii de transport;
- **Interacțiunea cu administrația publică locală,** în cadrul căreia s-a urmărit opinia și gradul de mulțumire al cetățenilor în ceea ce privește serviciile oferite de administrația publică locală și măsurile de inovare și digitalizare;
- **Probleme cauzate de pandemia cu COVID-19,** în cadrul căreia s-a urmărit eficiența măsurilor adoptate de administrația locală și modul în care aceasta a modificat activitățile personale sau profesionale ale respondenților.

Metodologia de distribuire a chestionarelor către locuitori și de colectare a răspunsurilor, realizată și aplicată în parteneriat cu Beneficiarul, a constat în următorii pași principali:

- Elaborarea chestionarului de către Consultat, în format word și Google Forms și aprobarea acestuia de către Beneficiar;
- Elaborarea materialului grafic de prezentare și a mesajelor și anunțurilor de promovare a chestionarului în mediul online (site-ul Primăriei Municipiului Sighișoara, pagina de Facebook a Primăriei Municipiului Sighișoara); aprobarea acestora de către Beneficiar;
- Stabilirea modului de completare transmitere a chestionarelor (metoda de completare a formularelor a fost adaptată situației actuale cauzate de pandemia COVID-19): online utilizând platforma Google Forms,

- Stabilirea termenelor de completare și transmitere a chestionarelor destinate populației, urmând ca ulterior să fie trimise înștiințări periodice de completare pe măsură ce se apropie termenul limită;
- Diseminarea chestionarului către populație, de către reprezentanții Beneficiarului, pe căile de comunicare stabilite anterior, colectarea chestionarelor completate în format fizic și transmiterea acestora către Consultant pentru prelucrare și interpretare.

Chestionarul a fost disponibil pentru completare în perioada 22 Ianuarie 2021 – 30 Martie 2021. În acest interval de timp chestionarul a fost completat de 334 persoane, reprezentând un eșantion de aproape 1,3% din numărul total de locuitori ai municipiului Sighișoara.

Este de menționat faptul că, nu toți respondenții au răspuns la toate întrebările din chestionar. Astfel, pentru fiecare întrebare, răspunsurile au variat între (85 și 343).

PROFILUL RESPONDENȚILOR. DATE SOCIO-DEMOGRAFICE

SD1. ÎN CE ZONĂ LOCUIȚI ÎN PREZENT?

Zonele cele mai des menționate de respondenți au fost cartierele/străzile: Bărăgan, Cornești, Mihai Viteazul, Târnava, Dumbravei, Gheorghe Lazăr și Plopilor.

Se poate observa o distribuție echilibrată în teritoriu a respondenților, fiind culese opinii ale locuitorilor tuturor zonelor/ cartierelor municipiului si fiind astfel posibilă, o cartare a categoriilor majore de probleme de pe întreg teritoriul municipiului.

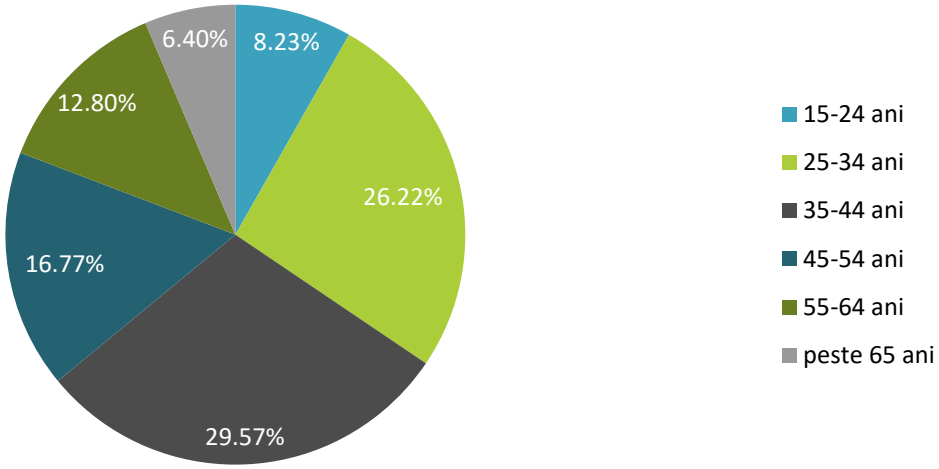
SD2. GENUL RESPONDENTULUI

În cadrul chestionarului, din totalul de 326 de răspunsuri furnizate, 45,71% din respondenți sunt de genul feminin, respectiv 149 de persoane, în timp ce 54,29% din respondenți sunt persoane de gen masculin.

SD3. ÎN CE GRUPĂ DE VÂRSTĂ VĂ ÎNCADRAȚI?

În cadrul răspunsurilor persoanelor chestionate, se observă că majoritatea respondenților se încadrează în două grupe de vârstă: 35-44 ani (97 respondenți) și 25-34 ani (86 respondenți), reprezentând împreună cca 55,8% din totalul respondenților. Aceștia sunt urmați de grupele de vârstă 45-54 ani (55 respondenți reprezentând 16,77%) și 55-64 (42 respondenți reprezentând 12,80%). Numărul tinerilor cu vârste cuprinse între 15-24 de ani a fost de 27 respondenți (8,23%). Persoanele cu vârsta de peste 65 de ani reprezintă 6,4% din total, în număr de 21 de respondenți. Cumulând informațiile pe cele 3 grupe principale de vârstă, se observă că cca 93,60% dintre respondenți fac parte din grupa persoanelor apte de muncă.

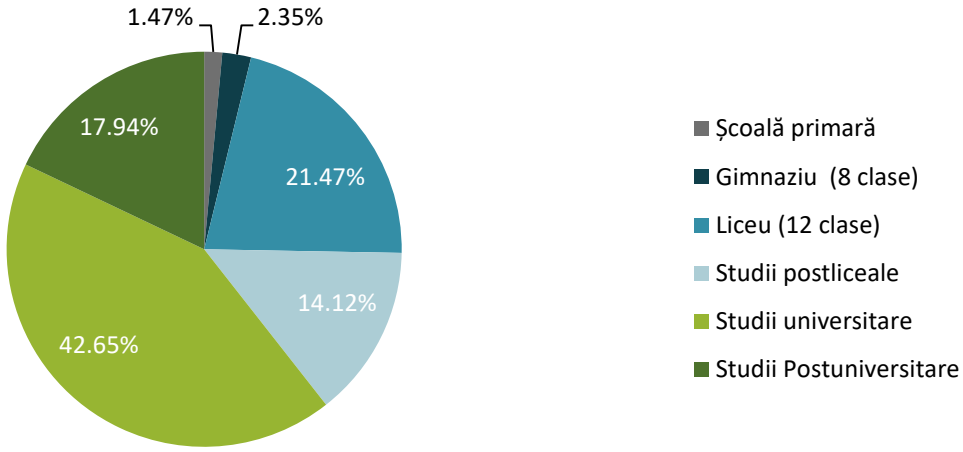
FIGURĂ 187 DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE CATEGORIA DE VÂRSTĂ

SD4: CARE ESTE ULTIMA ȘCOALĂ PE CARE AȚI ABSOLVIT-O?

Din perspectiva nivelului de educație al respondenților, majoritatea acestora au beneficiat de studii superioare: 145 de persoane au absolvit studii universitare și 61 de persoane din total au absolvit studii postuniversitare. La polul opus, se situează persoanele cu studii gimnaziale (8 persoane) sau cu studii primare (5 persoane). Absolvenții de studii liceale reprezintă 73 de persoane, acest nivel de educație fiind al doilea ca număr de respondenți.

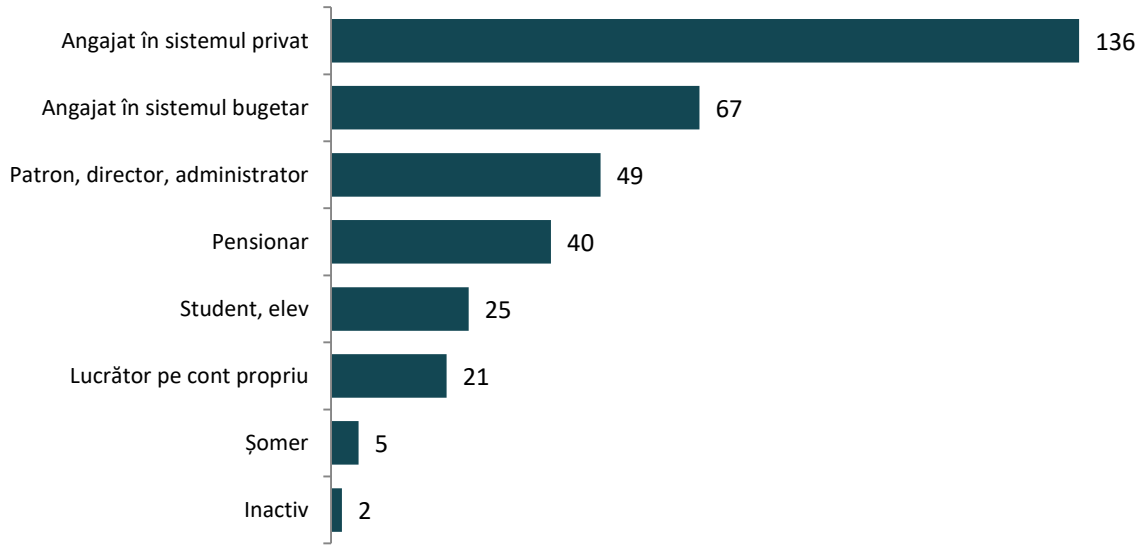
FIGURĂ 188 DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR DUPĂ NIVELUL DE EDUCAȚIE

SD5: CARE ESTE OCUPAȚIA DUMNEAVOASTRĂ ÎN PREZENT?

În ceea ce privește locul de muncă al respondenților, 39,42% dintre aceștia sunt angajați în sistemul privat. Aceștia sunt urmați de respondenții care sunt angajați în sistemul bugetar (19,42%) și de respondenții care ocupa funcția de patron, director sau administrator (14,20%). 11,59% dintre respondenți sunt pensionari, iar restul de 15,9% sunt studenți, elevi, lucrători pe cont propriu, șomeri sau inactivi.

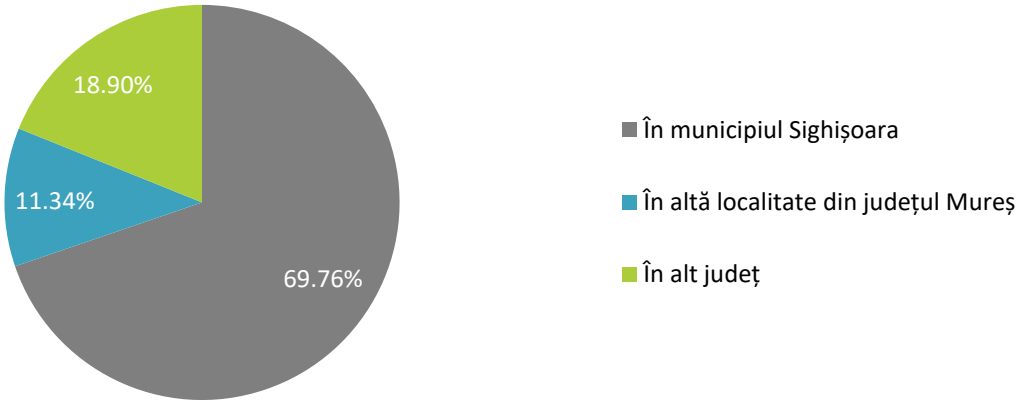
FIGURĂ 189 DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR DUPĂ LOCUL DE MUNCĂ

SD6: UNDE SE AFLĂ LOCUL DUMNEAVOASTRĂ DE MUNCĂ?

69,76% (203 persoane) din totalul de respondenți, lucrează în municipiul Sighișoara, 11,34% (34 de persoane) în altă localitate din județul Mureș (Târgu Mureș, Albești, Apold, Saschiz, Daneș) și 18,90% (55 de persoane) în alt județ (Sibiu Cluj, București, Brașov, Bistrița Năsăud, Harghita și Bihor) sau altă țară (Austria, Germania, Olanda, Marea Britanie și Norvegia).

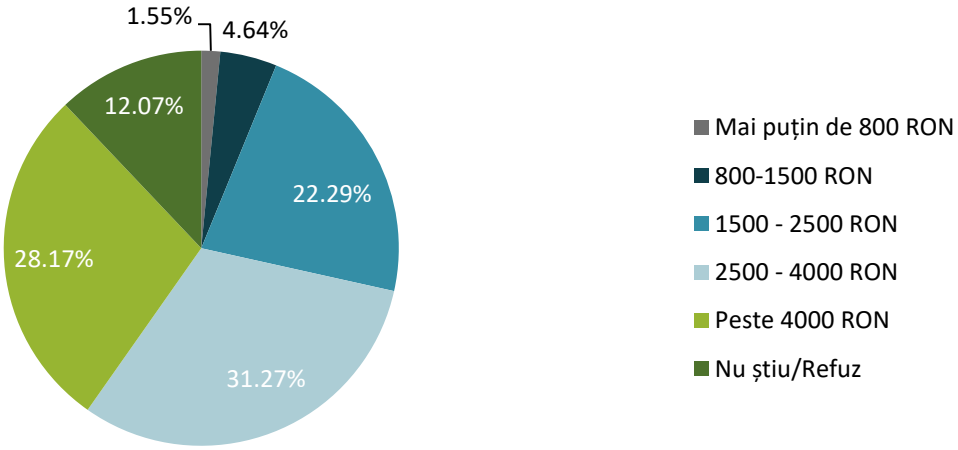
FIGURĂ 190 DISTRIBUȚIA RESPONDENȚILOR ÎN FUNCȚIE DE LOCAȚIA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR PROFESIONALE

SD7: ÎN CARE DINTRE URMĂTOARELE CLASE DE VENIT SE ÎNCADREAZĂ VENITUL DUMNEAVOASTRĂ TOTAL LUNAR ?

La întrebarea ”În care dintre următoarele clase de venit se încadrează venitul dumneavoastră total lunar?” majoritatea respondenților au răspuns că se află în categoriile 2.500 – 4.000 RON (31,27% - 101 respondenți) și peste 4.000 (28,17% - 91 de respondenți). Categoriile în care cei mai puțini respondenți se regăsesc cuprind venituri sub 800 de lei sau între 800-1.500 de lei (20 de persoane, 5,89% din totalul respondenților).

FIGURĂ 191 DISTRIBUȚIA VENITULUI TOTAL LUNAR A RESPONDENȚILOR

SD8: ÎN CAZUL ÎN CARE SUNTEȚI DE ACORD SĂ FIȚI CONTACTAT ȘI ÎN ALTE ETAPE ALE PROCESULUI DE REALIZARE A STRATEGIEI, VĂ RUGĂM SĂ NE TRANSMITEȚI ADRESA DUMNEAVOASTRĂ DE E-MAIL / NUMĂRUL DUMNEAVOASTRĂ DE TELEFON.

51% dintre respondenți au fost de-acord să fie contactați și în alte etape ale procesului de realizare a strategiei, oferind date de contact sub formă de e-mail sau număr de telefon.

PERCEPȚIA LOCUITORILOR ASUPRA MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA ȘI A ZONEI DE REZIDENȚĂ

ÎNTREBAREA 1. CARE CONSIDERAȚI CĂ SUNT CELE MAI IMPORTANTE 3 PROBLEME ALE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA?

Principalele probleme identificate de cetățeni, care s-au regăsit cel mai des în răspunsurile acestora sunt:

- Infrastructura de mobilitate și transport deficitară (aglomerația din trafic, transportul în comun, centura ocolitoare, pistele pentru bicicliști);
- Lipsa/insuficiența spațiilor/activităților de agrement (parcuri, locuri de joacă pentru copii, zone verzi, zone pentru desfășurarea activităților sportive);
- Locuri de muncă insuficiente (lipsa investițiilor, migrația tinerilor, nevoia de dezvoltare – parc industrial);
- Gestionarea deficitară a deșeurilor (groapa de gunoi, salubrizarea și curățenia municipiului);
- Exploatarea și administrarea slabă a potențialului turistic și a imaginii urbane (capacitate nevalorificată de atragere a turiștilor, promovare slabă a municipiului, nevoia de întreținere/ restaurare a cetății).

ÎNTREBAREA 2. DAR CELE MAI IMPORTANTE ASPECTE POZITIVE?

Principalele aspecte pozitive, ale municipiului Sighișoara, identificate de respondenți, sunt următoarele:

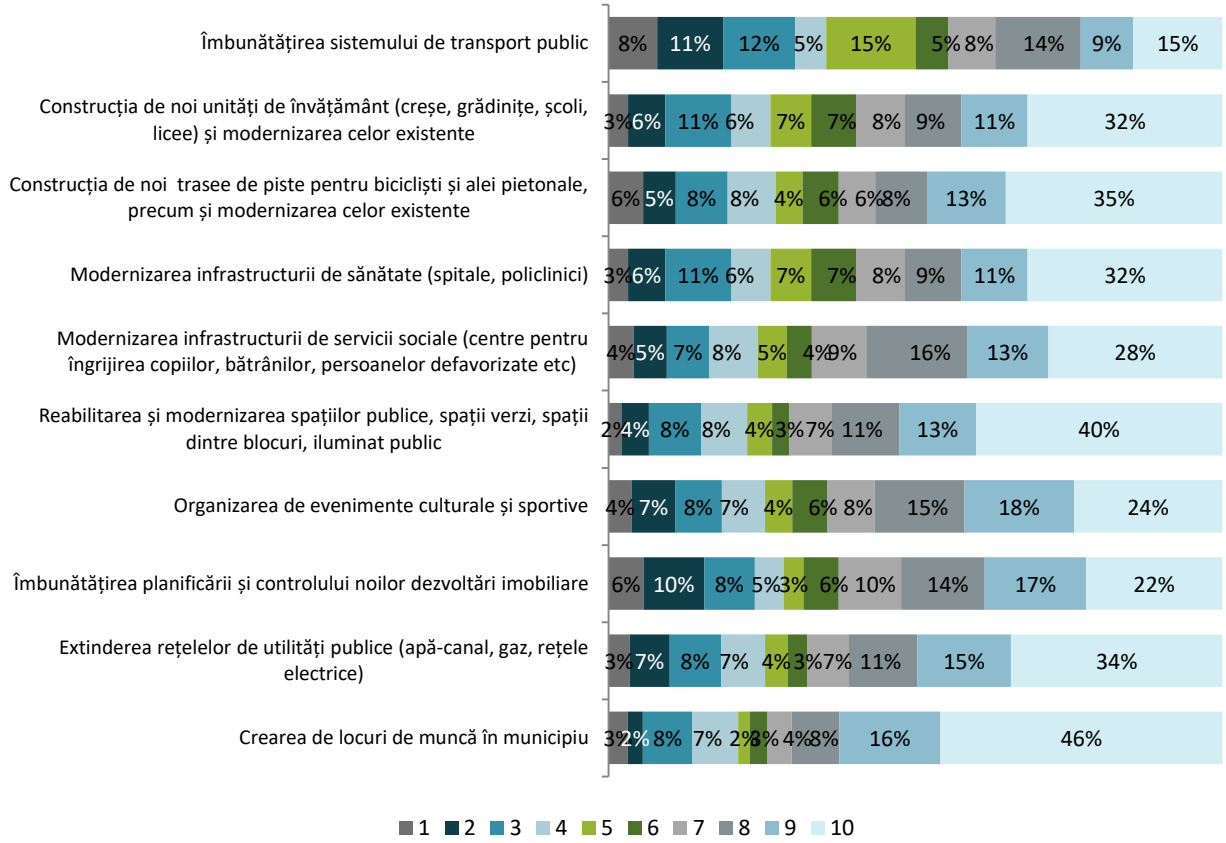
- Potențialul turistic (cetatea, orașul medieval, arhitectura, elementele de patrimoniu UNESCO);
- Poziționarea geografică;
- Capacitatea administrativă.

ÎNTREBAREA 3. CARE CONSIDERAȚI CĂ SUNT CELE MAI IMPORTANTE MĂSURI PENTRU DEZVOLTAREA COMUNITĂȚII DVS.? VĂ RUGĂM SĂ DAȚI O NOTĂ DE LA 1 (CEL MAI PUȚIN IMPORTANT), LA 10 (CEL MAI IMPORTANT) PENTRU URMĂTOARELE CRITERII

În opinia respondenților, cea mai importantă măsură necesară pentru dezvoltarea municipiului, este una de natură economică: crearea de locuri de muncă în municipiu (201 dintre respondenți au acordat notele 9 și 10). Alte măsuri foarte importante pentru dezvoltarea comunității sunt: reabilitarea și modernizarea spațiilor publice, spații verzi, spații dintre blocuri, iluminat public (168 dintre respondenți au acordat notele 9 și 10) și extinderea rețelelor de utilități publice (apă-canal, gaz, rețele electrice) (160 dintre respondenți au acordat notele 9 și 10). La acestea se mai adaugă construirea de noi trasee pentru bicicliști și alei pietonale, precum și modernizarea celor existente.

Aspectele cele mai puțin importante pentru dezvoltarea comunității au fost alese ca fiind: îmbunătățirea sistemului de transport public (59 dintre respondenți au acordat notele 9 și 10) și îmbunătățirea planificării și controlului noilor dezvoltări imobiliare (49 dintre respondenți au acordat notele 9 și 10).

FIGURĂ 192 CELE MAI IMPORTANTE MĂSURI PENTRU DEZVOLTAREA COMUNITĂȚII (NOTE DE LA 1-10)

ÎNTREBAREA 4. CARE SUNT PRINCIPALELE MOTIVE PENTRU CARE LOCUIȚI AICI? (SAU ALEGEȚI SĂ LOCUIȚI AICI ÎN CONTINUARE). VĂ RUGĂM SĂ DAȚI O NOTĂ DE LA 1 (CEL MAI PUȚIN IMPORTANT), LA 10 (CEL MAI IMPORTANT) PENTRU URMĂTOARELE CRITERII

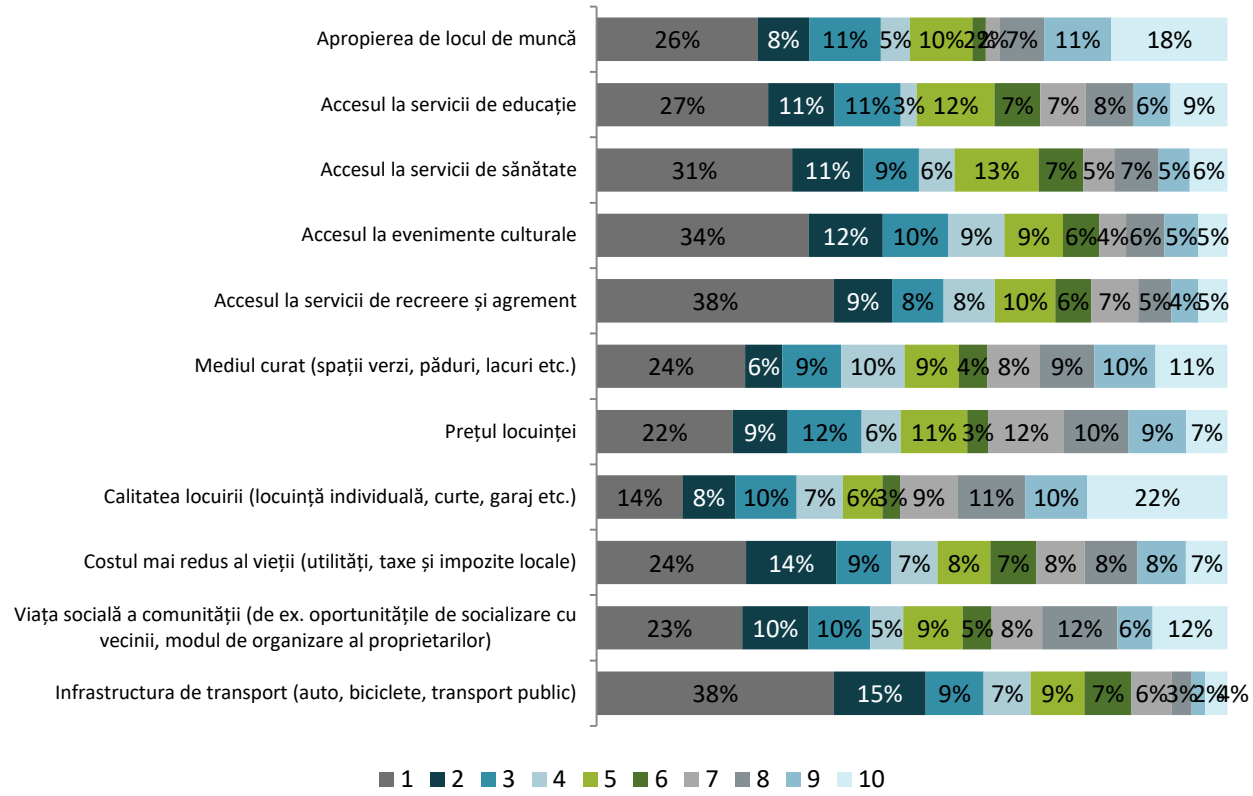
În cadrul acestei întrebări au fost ierarhizate principalele motive pentru care cetățenii ar alege să locuiască în municipiul Sighișoara (note de 9 și 10). Principalele trei motive identificate de către respondenți sunt:

- Calitatea locuirii (locuință individuală, curte, garaj etc.) (92 de respondenți);
- Apropierea de locul de muncă (82 de respondenți);
- Mediul curat (spații verzi, păduri, lacuri etc.) (61 de respondenți).

În ultima parte a ierarhiei, motivele cele mai puțin importante (note de 1 și 2) pentru care respondenții aleg să locuiască în municipiul Sighișoara sunt:

- Infrastructura de transport (auto, biciclete, transport public) (147 de respondenți);
- Accesul la servicii de recreere și agrement (132 de respondenți);
- Accesul la evenimente culturale (127 de respondenți).

FIGURĂ 193 PRINCIPALELE MOTIVE PENTRU CARE RESPONDENȚII LOCUIESC ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

ÎNTREBAREA 5. AVEȚI ACCES FACIL LA URMĂTOARELE CATEGORII DE DOTĂRI ÎN ZONA ÎN CARE LOCUIȚI?

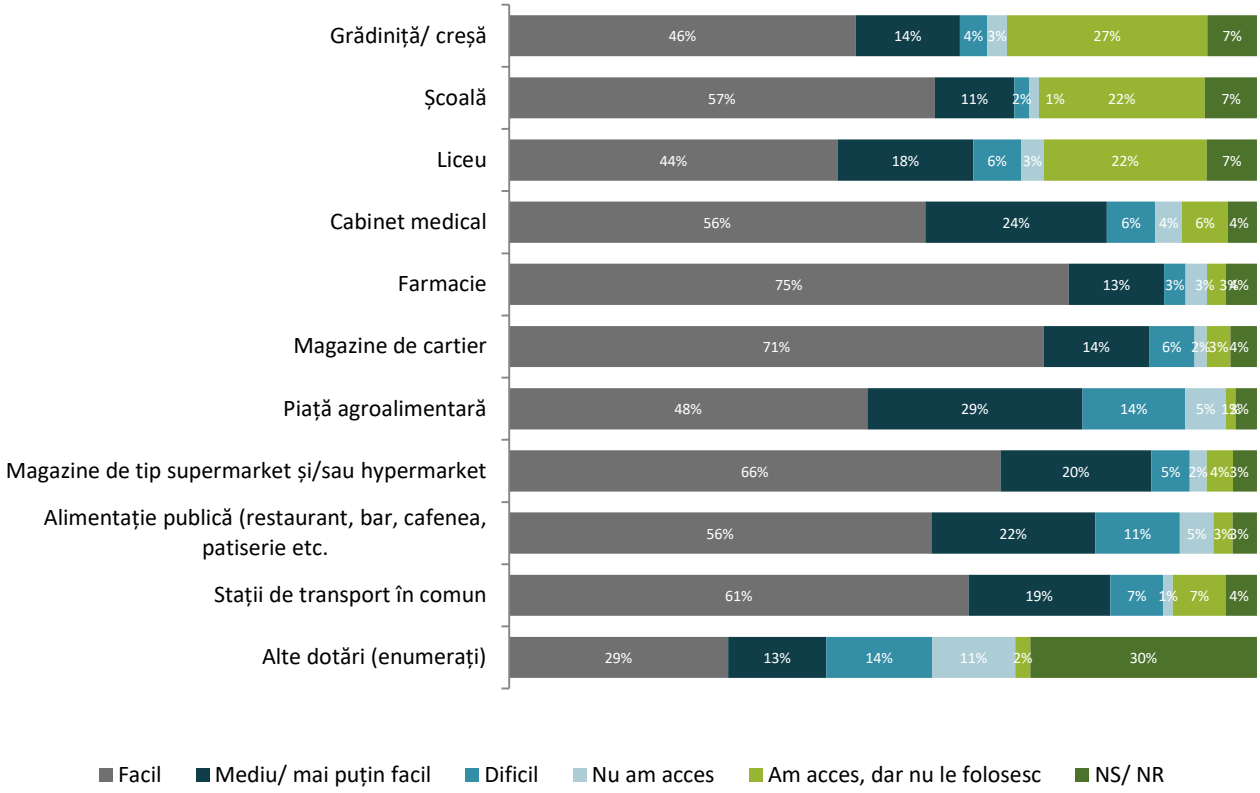
Din punctul de vedere al accesibilității, cele mai accesibile dotări și servicii de interes public din zonele de reședință ale respondenților sunt următoarele:

- Farmaciile (75% dintre respondenți au acces facil, respectiv 235 de respondenți);
- Magazinele de cartier (71% au acces facil , respectiv 223 respondenți);
- Magazinele de tip supermaket și/sau hypermarket (66% au acces facil, respectiv 205 respondenți),
- Stațiile de transport în comun (61% au acces facil, respectiv 191 respondenți);

Categoriile de dotări despre care se susține că sunt dificil accesibile sau neaccesibile în cea mai mare măsură sunt următoarele:

- Piața agroalimentară (19% au acces dificil sau nu au acces, respectiv 60 de respondenți);
- Alimentația publică (restaurant, bar, cafenea, patiserie etc.), (16% au acces dificil sau nu au acces, respectiv 49 de respondenți);

FIGURĂ 194 GRADUL DE ACCES PENTRU URMĂTOARELE CATEGORII DE DOTĂRI ÎN ZONA DE LOCUINȚĂ

ÎNTREBAREA 6. CÂT DE MULȚUMIT(Ă) SUNTEȚI DE URMĂTOARELE SERVICII PUBLICE

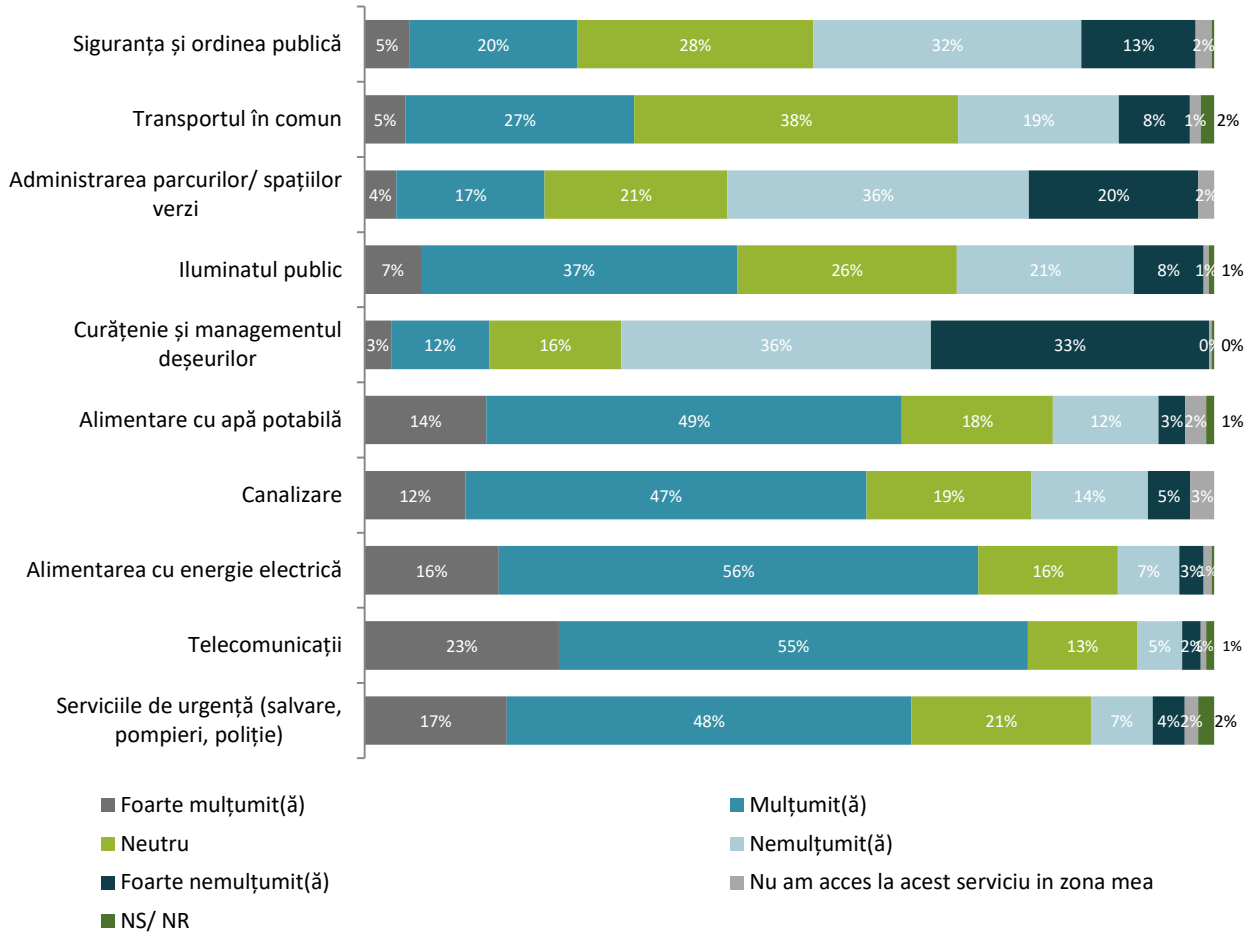
Serviciile publice față de care populația respondentă are un grad foarte mare/ mare de mulțumire sunt:

- Telecomunicații (78%, reprezentând 249 de respondenți);
- Alimentarea cu energie electrică (72%, reprezentând 229 de respondenți);
- Serviciile de urgență (salvare, pompieri, poliție), (64%, reprezentând 204 de respondenți);

Serviciile publice față de care populația respondentă are un grad foarte mare/ mare de nemulțumire sunt:

- Curățenie și managementul deșeurilor (69%, reprezentând 222 de respondenți);
- Administrarea parcurilor și a spațiilor verzi (55%, reprezentând 178 de respondenți);
- Siguranța și ordinea publică (45%, reprezentând 144 de respondenți);

FIGURĂ 195 GRADUL DE MULȚUMIRE FAȚĂ DE SERVICII PUBLICE

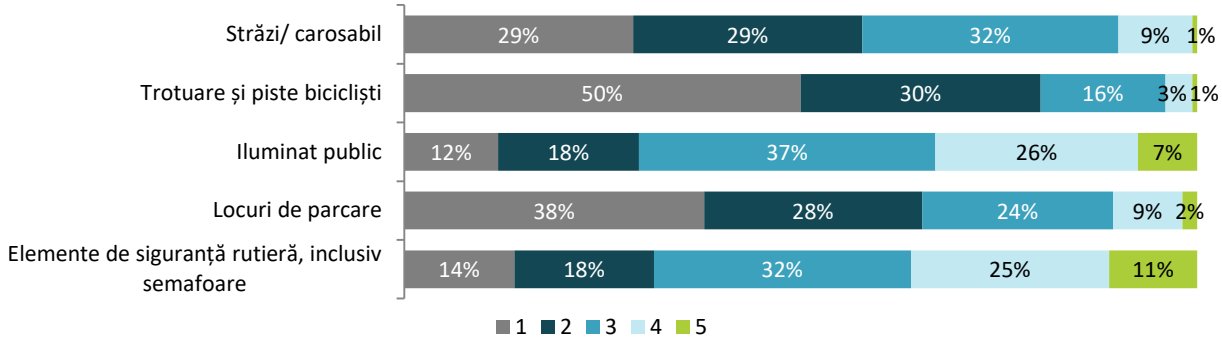

ÎNTREBAREA 7. ACORDAȚI NOTE DE LA 1 LA 5, ÎN FUNCȚIE DE CÂT DE MULȚUMIT(Ă) SUNTEȚI DE INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, UNDE 1 ÎNSEAMNĂ FOARTE NEMULȚUMIT, IAR 5 FOARTE MULȚUMIT

Elementele componente ale infrastructurii de transport față de care populația a manifestat cel mai mare grad de nemulțumire (notele 1 și 2 echivalentul calificativelor foarte nemulțumit respectiv nemulțumit) sunt calitatea trotuarelor și (lipsa) pistelor de biciclete (80%, 260 de respondenți), locurile de parcare (65%, 209 respondenți) și calitatea străzilor și a carosabilului (58%, 186 de respondenți).

Elementele componente ale infrastructurii de transport față de care populația a manifestat cel mai mare grad de mulțumire (notele 4 și 5 echivalentul calificativelor mulțumit respectiv foarte mulțumit) sunt elementele de siguranță rutieră, inclusiv semafoare (36%, 117 respondenți) și iluminatul public (33%, 106 respondenți).

FIGURĂ 196 GRADUL DE MULȚUMIRE FAȚĂ DE INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

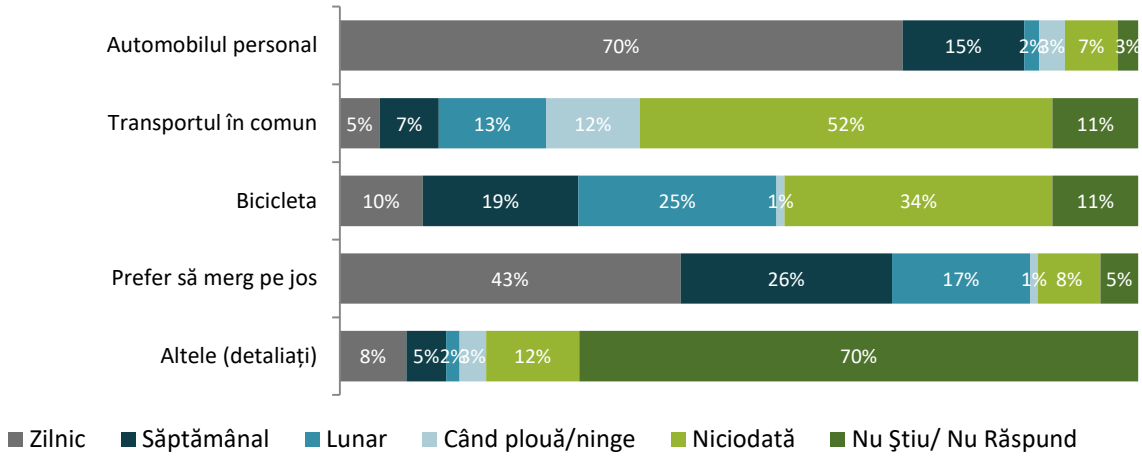
ÎNTREBAREA 8. CÂT DE FRECVENT UTILIZAȚI, PENTRU DEPLASĂRILE CURENTE (ZILNICE, SĂPTĂMÂNALE) URMĂTOARELE MIJLOACE DE TRANSPORT

Cele mai des utilizate modalități de deplasare ale populației (utilizate zilnic sau săptămânal) sunt utilizarea autoturismului personal și mersul pe jos:

- 270 din total folosesc zilnic sau săptămânal automobilul personal (86%);
- 204 din total preferă să meargă pe jos zilnic sau săptămânal (69%);

Bicicleta este de asemenea, utilizată într-o măsura semnificativ de mare, zilnic sau săptămânal de către 30% dintre respondenți, respectiv 89 persoane. Transportul în comun este modalitatea cea mai puțin utilizată de către locuitori: o pondere mică a populației preferă să folosească transportul în comun zilnic sau săptămânal (37 de respondenți reprezentând 12%) și totuși când plouă sau ninge acesta este alegerea a 12% din respondenți (35 de respondenți).

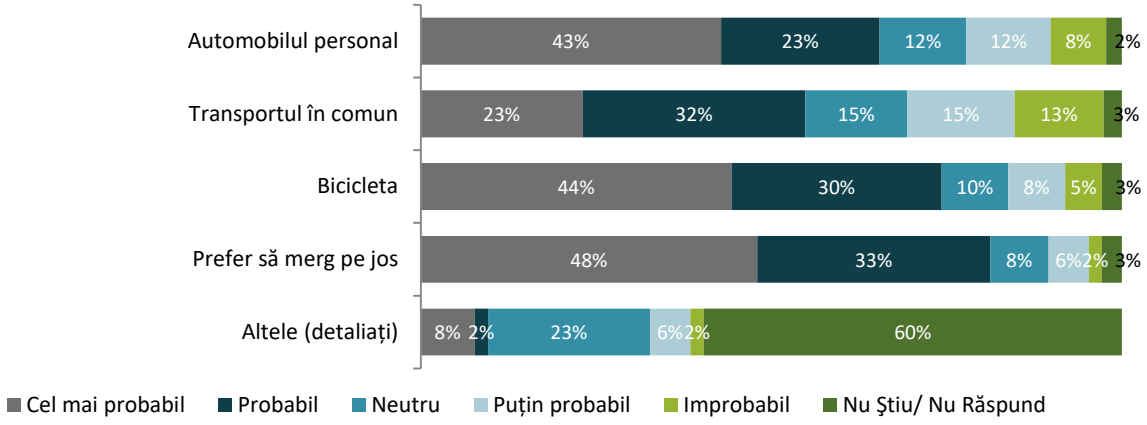
FIGURĂ 197 FRECVENȚA FOLOSIRII MIJLOACELOR DE TRANSPORT

ÎNTREBAREA 9. PRESUPUNÂND CĂ INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT AR PERMITE UTILIZAREA EFICIENTĂ A ORICĂRUI MIJLOC DE TRANSPORT, AȚI PREFERA SĂ FOLOSIȚI PENTRU DEPLASĂRILE ZILNICE

În scenariul îmbunătățirii infrastructurii de transport și eficientizarea modalităților de transport, mersul pe jos, bicicleta și automobilul personal ar fi mijloacele de transport preferate de populația respondentă. În acest scenariu însă, se observă și o disponibilitate scăzută a populației de a utiliza transportul în comun.

FIGURĂ 198 MIJLOACE DE TRANSPORT PREFERATE ÎN CAZUL ÎN CARE INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT AR FI MAI EFICIENTĂ

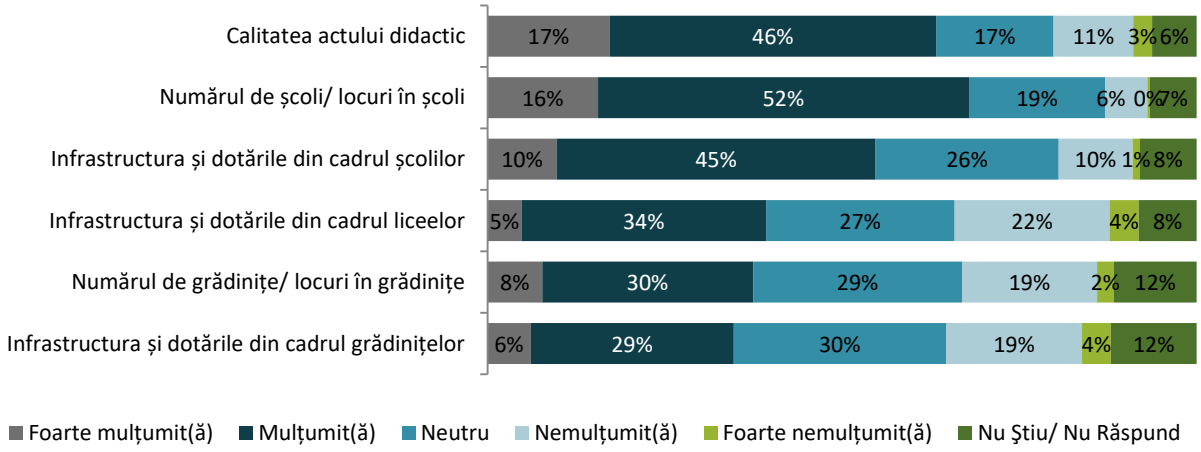

ÎNTREBAREA 10. DACĂ UTILIZAȚI/ AȚI UTILIZAT SERVICIILE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, BAZAT PE EXPERIENȚA DUMNEAVOASTRĂ DIRECTĂ SAU CA PĂRINTE, CÂT DE MULȚUMIT(Ă) SUNTEȚI DE URMĂTOARELE

Cel mai mare grad de mulțumire (mulțumit sau foarte mulțumit) est manifestat față de numărul de școli/ locuri în școli (205 persoane) și față de calitatea actului didactic (191 de persoane).

Gradul cel mai mare de nemulțumire este manifestat față de infrastructura și dotările din cadrul liceelor (115 persoane) și infrastructura și dotările din cadrul grădinițelor (103). Ponderea respondenților care s-au raportat în cadrul serviciilor sistemului de învățământ ca fiind nemulțumiți sau foarte nemulțumiți, este în toate cazurile de sub 26%.

FIGURĂ 199 GRADUL DE MULȚUMIRE FAȚĂ DE SERVICIILE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

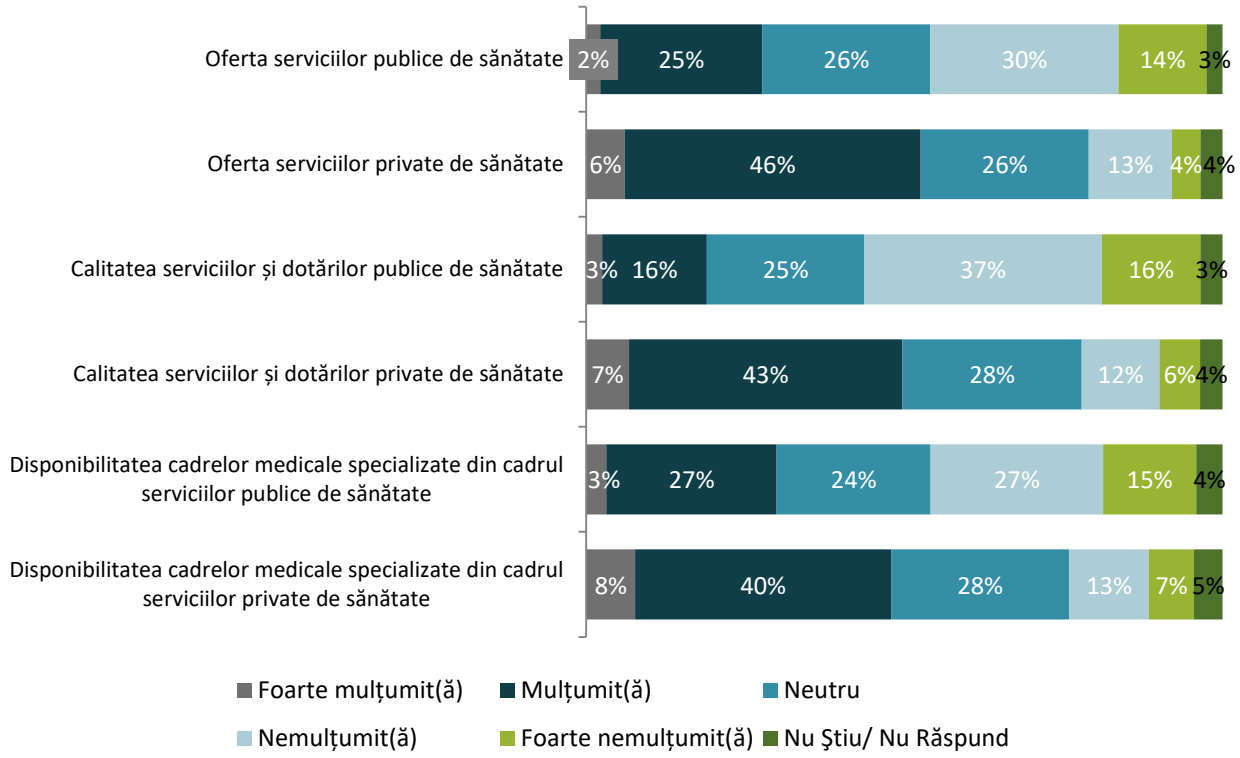

ÎNTREBAREA 11. DACĂ UTILIZAȚI/ AȚI UTILIZAT SERVICIILE SISTEMULUI DE SĂNĂTATE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, BAZAT PE EXPERIENȚA DUMNEAVOASTRĂ DIRECTĂ, CÂT DE MULȚUMIT(Ă) SUNTEȚI DE:

În general se observă că gradul de mulțumire față de infrastructura privată de sănătate este mai mare în comparație cu infrastructura publică de sănătate, pe toate cele 3 paliere de analiză: disponibilitatea cadrelor medicale specializate, calitatea serviciilor și a dotărilor și oferta serviciilor de sănătate.

Cu toate acestea, gradul de mulțumire al populației față de infrastructura de sănătate publică sau privată, în cazul fiecărei componente, se situează sub 53%.

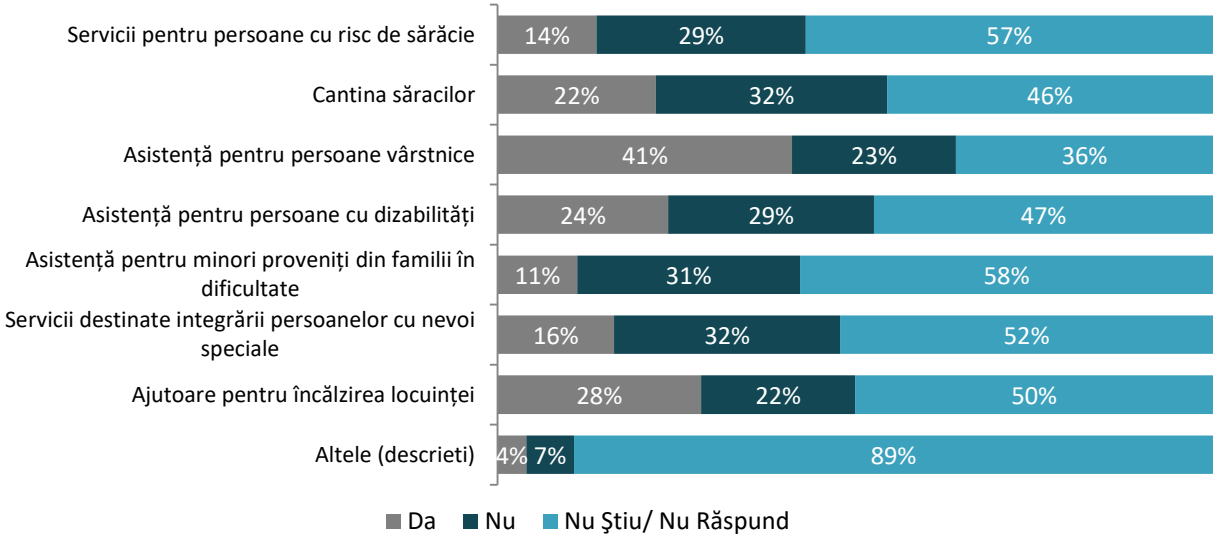
FIGURĂ 200 GRADUL DE MULȚUMIRE FAȚĂ DE SERVICIILE SISTEMULUI DE SĂNĂTATE

ÎNTREBAREA 12. DIN CÂTE ȘTIȚI, CARE DINTRE URMĂTOARELE SERVICII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ SUNT DISPONIBILE ÎN ZONA UNDE LOCUIȚI?

Ponderea respondenților care știau că anumite servicii de asistență socială sunt disponibile în zona de rezidență este relativ redusă, variind între 11% (asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate) și 41% (asistență pentru persoane vârstnice).

FIGURĂ 201 DISPONIBILITATEA SERVICIILOR DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

ÎNTREBAREA 13. CÂT DE NECESARĂ CONSIDERAȚI CĂ ESTE OFERIREA ACESTOR SERVICII

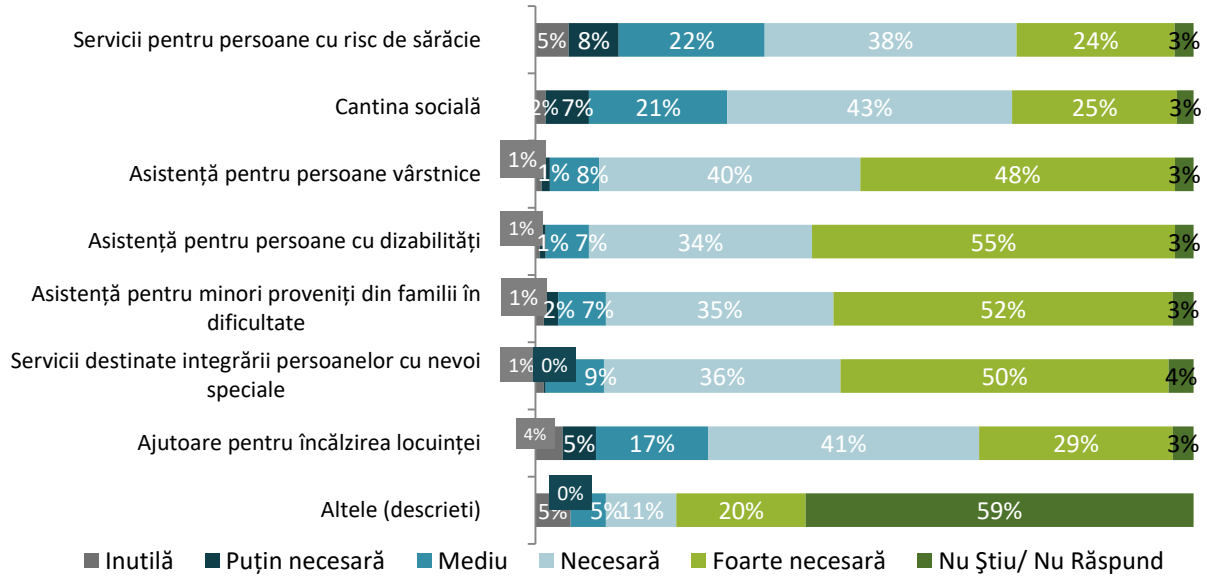
Această întrebare are în vedere opinia respondenților privind necesitatea serviciilor sociale în municipiul Sighișoara. În general serviciile de asistență socială sunt considerate necesare și foarte necesare, toate serviciile depășind pragul de 62%. Serviciile considerate foarte necesare sunt:

- Asistență pentru persoane cu dizabilități;
- Asistență pentru persoane vârstnice;
- Serviciile destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale.

Serviciile sociale care au fost marcate cel mai des ca fiind inutile sau puțin necesare sunt:

- Serviciile pentru persoane cu risc de sărăcie;
- Ajutoare pentru încălzirea locuinței.

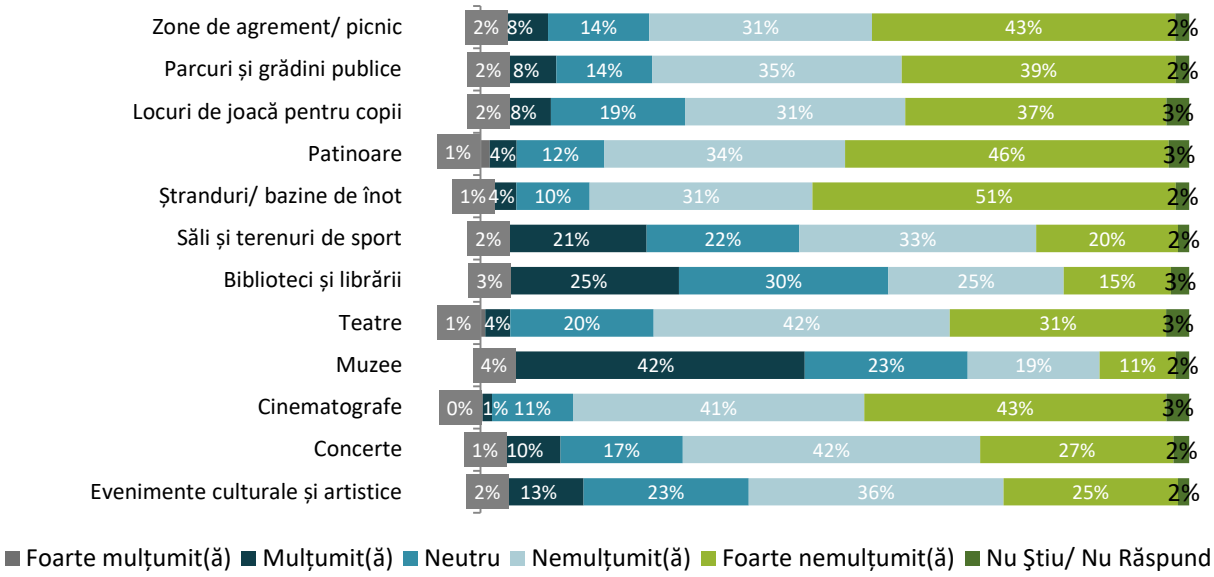
FIGURĂ 202 NECESITATEA SERVICIILOR SOCIALE

ÎNTREBAREA 14. CÂT DE MULȚUMIT(Ă) SUNTEȚI DE OFERTA PRIVIND PETRECEREA TIMPULUI LIBER DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA?

Se observă o nemulțumire la nivelul populației municipiului Sighișoara în ceea ce privește oferta de petrecere a timpului liber. Astfel, peste 60% dintre respondenți susțin că sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți de evenimentele culturale și artistice, de concerte, de cinematografe, teatre, șranduri și bazine de înot, patinoare, locuri de joacă pentru copii, parcuri și grădini publice și zone de agrement/picnic. Gradul cel mai mare de mulțumire se remarcă între 25% și 50% doar cadrul bibliotecilor și librăriilor (28%) și în cadrul muzeelor (46%).

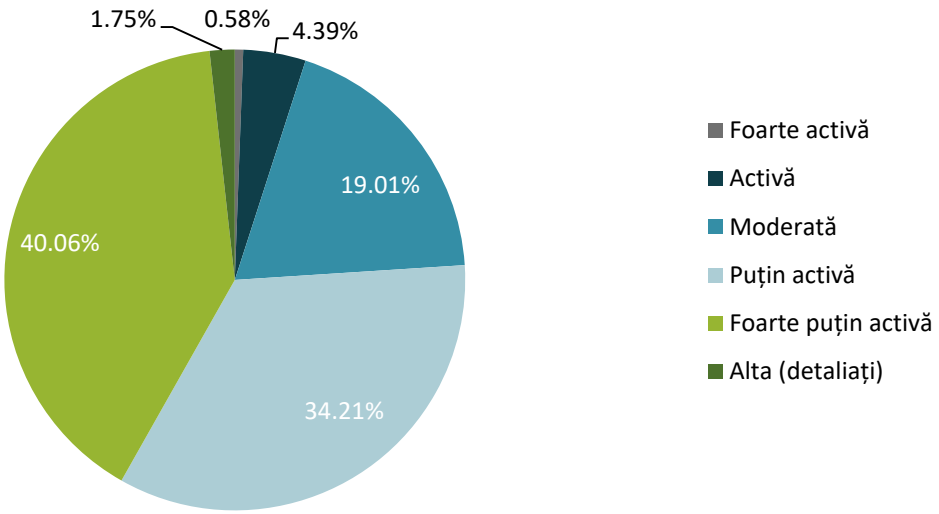
FIGURĂ 203 GRADUL DE MULȚUMIRE PRIVIND OFERTA DE PETRECERE A TIMPULUI LIBER

ÎNTREBAREA 15. CUM APRECIAȚI VIAȚA CULTURALĂ DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA?

Viața culturală din municipiul Sighișoara, din punctul de vedere al respondenților, este catalogată ca fiind puțin activă sau foarte puțin activă de 74,27% dintre aceștia (254 respondenți), în timp ce doar 4,97% (17 respondenți) o consideră activă și foarte activă.

FIGURĂ 204 APRECIERE - VIAȚA CULTURALĂ DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

ÎNTREBAREA 16. CARE CONSIDERAȚI CĂ SUNT CELE MAI IMPORTANTE OPORTUNITĂȚI DE PETRECERE A TIMPULUI LIBER DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA?

Această întrebarea deschisă urmărește identificarea principalelor opțiuni de petrecere a timpului liber din municipiu. Cele mai importante activități/ locații de petrecere a timpului liber sunt: parcurile, plimbările în natură sau în alte zone (repere adesea menționate sunt Cetatea Sighișoara și zona medievală), drumețiile, frecventarea teraselor și restaurantelor. De asemenea, o pondere însemnată a respondenților susțin faptul că nu sunt destule oportunități de petrecere a timpului liber.

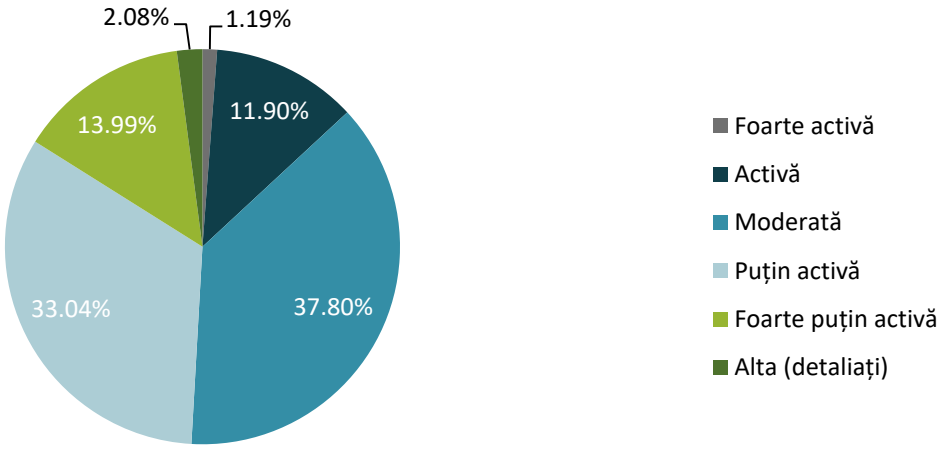
ÎNTREBAREA 17. CARE CONSIDERAȚI CĂ SUNT CELE MAI IMPORTANTE EVENIMENTE CULTURALE CARE AU LOC ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA?

În majoritatea răspunsurilor date de chestionați privind cele mai importante evenimente culturale care au loc în municipiul Sighișoara, se regăsesc Festivalul „Sighișoara medievală", Festivalul Intercultural Pro Etnica, Sighișoara Blues Festival, Festivalul Academia, dar și Târgul de Crăciun, alte târguri și zilele orașului.

ÎNTREBAREA 18. CUM APRECIAȚI ACTIVITATEA SPORTIVĂ DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA?

Cei mai mulți respondenți consideră că activitate sportivă din municipiul Sighișoara este puțin activă și foarte puțin activă (cca 47%). O proporție de 13,09% dintre respondenți au apreciat că activitatea sportivă desfășurată în municipiul Sighișoara este activă sau foarte activă. Circa o treime dintre respondenți consideră că activitatea sportivă desfășurată în municipiul Sighișoara este moderată.

FIGURĂ 205 APRECIEREA ACTIVITĂȚII SPORTIVE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

ÎNTREBAREA 19. CARE SUNT RAMURILE SPORTIVE CU TRADIȚIE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA ȘI CARE AR TREBUI PROMOVATE?

Cu toate că viața sportivă a fost caracterizată de către respondenți ca fiind moderată sau puțin activă, se poate observa, din răspunsurile acordate acestei întrebări, varietatea activităților sportive care se desfășoară în municipiul Sighișoara. Ramurile sportive cu tradiție și care ar trebui să fie promovate, cel mai des nominalizate sunt:

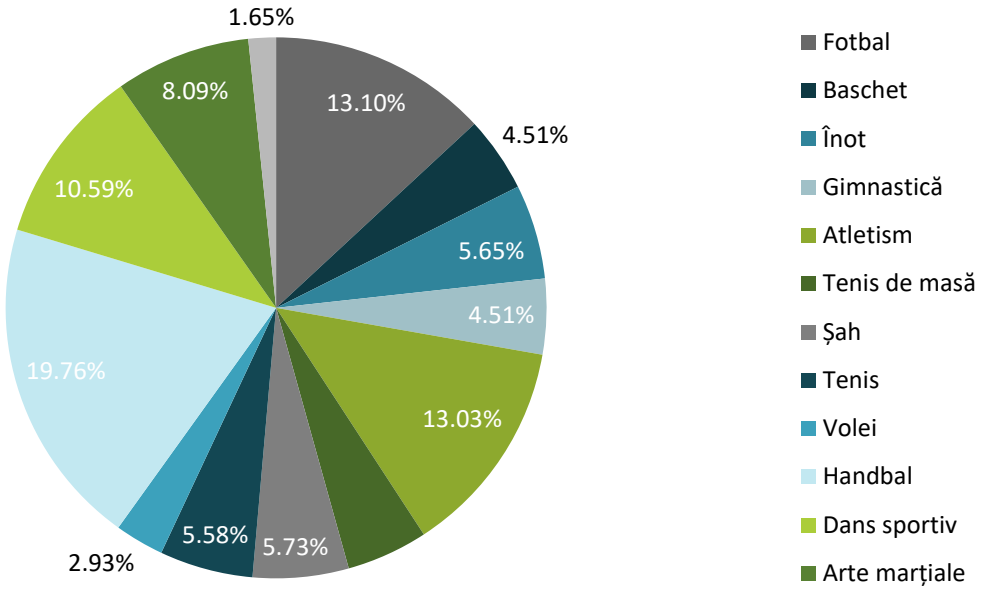
- Handbal (276 de respondenți);
- Fotbal (183 de respondenți);
- Atletism (182 de respondenți);
- Dans sportiv (148 de respondenți);
- Arte marțiale (113 respondenți);

Ramurile sportive care prezintă cel mai puțin interes pentru respondenți sunt următoarele:

- Tenis de masă (68 de respondenți);
- Baschet (63 de respondenți);
- Gimnastică (63 de respondenți);
- Volei (41 de respondenți);

Respondenții își doresc dezvoltarea unor ramuri sportive suplimentare celor existente; printre acestea se numără: ciclism, dans modern, patinaj.

FIGURĂ 206 RAMURILE SPORTIVE CU TRADIȚIE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA ȘI CARE AR TREBUI PROMOVATE

ÎNTREBAREA 20. VĂ RUGĂM SĂ MENȚIONAȚI ORICE ALTE ASPECTE PE CARE LE CONSIDERAȚI RELEVANTE PENTRU STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Principalele aspecte considerate relevante pentru Strategia de Dezvoltare a municipiului Sighișoara sunt următoarele:

- Diversificarea opțiunilor de petrecere a timpului liber;
- Îmbunătățirea infrastructurii de circulații (centura, măsuri de deviere a traficului, piste pentru bicicliști);
- Exploatarea potențialului turistic (promovarea orașului, consolidarea/restaurarea zonelor de interes turistic);
- Gestionarea mai eficientă a deșeurilor (rezolvarea problemei cu groapa de gunoi, salubrizarea orașului);
- Dezvoltarea infrastructurii culturale și de petrecere a timpului liber;
- Crearea de locuri de muncă și atragerea investitorilor în vederea dezvoltării municipiului;
- Infrastructură de sprijin pentru mediul de afaceri;
- Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii de sănătate, inclusiv reabilitarea spitalelor;
- Îmbunătățirea infrastructurii educaționale: reabilitarea și modernizarea școlilor, înființarea de creșe și after school, creșterea calității activităților educaționale;

INTERACȚIUNEA CU ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

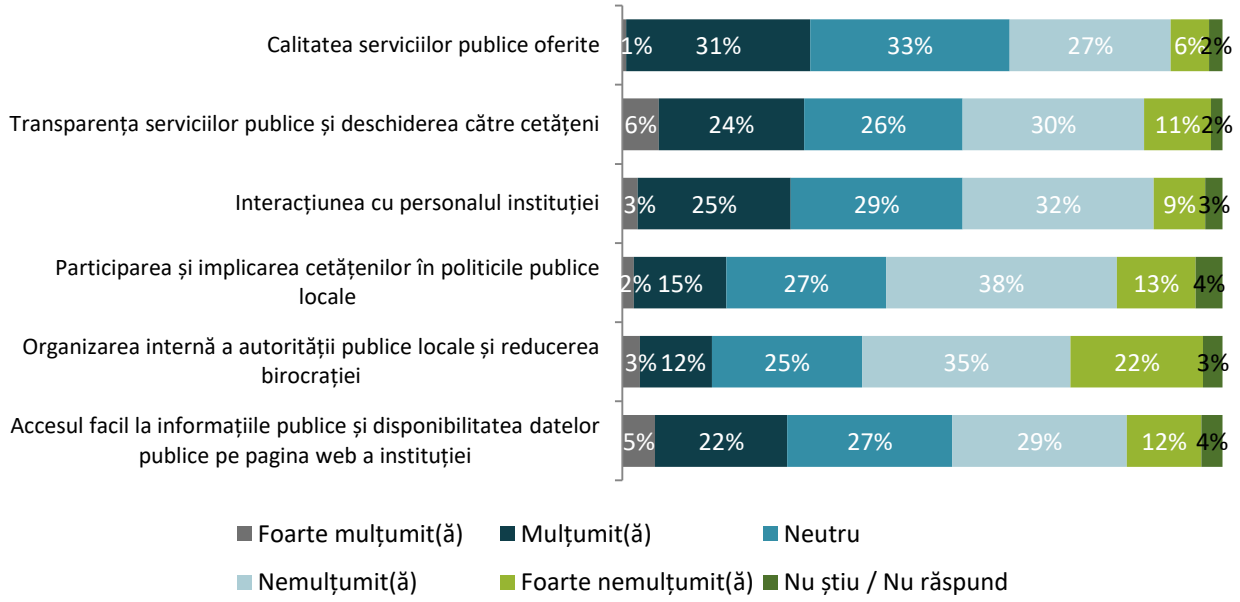
ÎNTREBAREA 21. CUM AȚI EVALUA URMĂTOARELE CARACTERISTICI ALE SERVICIILOR PUBLICE OFERITE DE ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ?

Cel mai mare grad de mulțumire a fost manifestat față de calitatea serviciilor publice oferite, transparența serviciilor publice și deschiderea către cetățeni și interacțiunea cu personalul instituției. Pentru aceste

aspecte, gradul de mulțumire (mulțumit/foarte mulțumit) este în proporții de 28%-31%. Așadar, se remarcă totuși, un nivel relativ scăzut de mulțumire al acestora privind serviciile publice locale.

Cel mai mare grad de nemulțumire (nemulțumit, foarte nemulțumit) (între 42% și 57%) este înregistrat față de participarea și implicarea cetățenilor în politicile publice locale, organizarea internă a autorităților publice și locale și reducerea birocrației, dar și accesul la informațiile publice și disponibilitatea datelor publice pe pagina web a instituției.

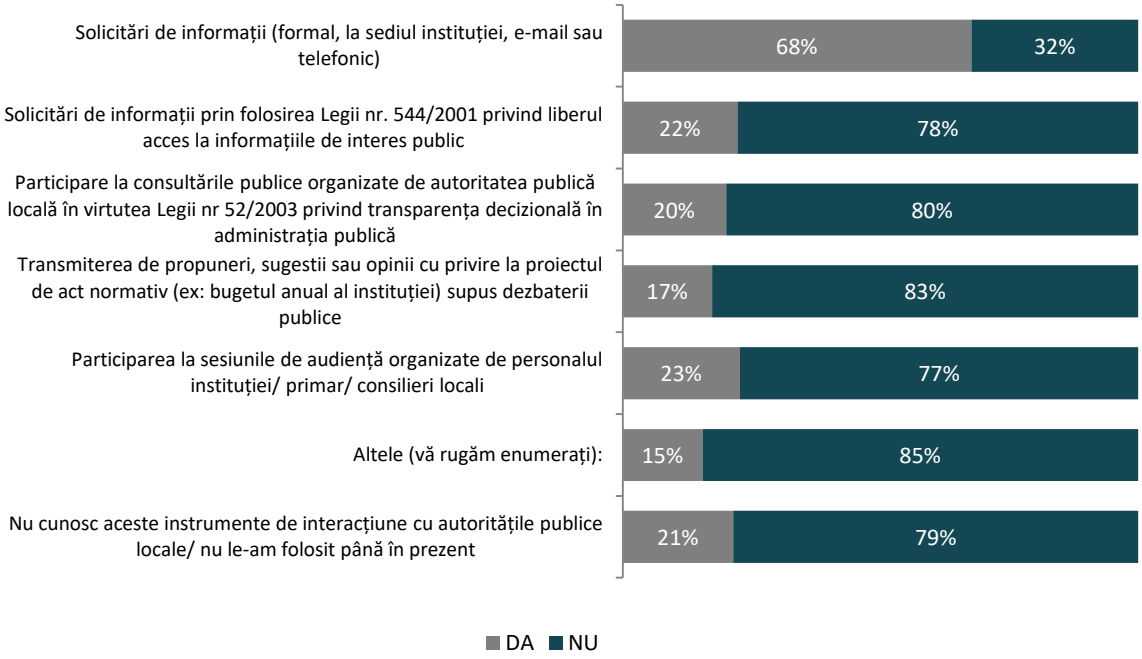
FIGURĂ 207 EVALUAREA SERVICIILOR PUBLICE OFERITE DE ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

ÎNTREBAREA 22. VĂ RUGĂM SĂ NE MENȚIONAȚI CE TIP DE INTERACȚIUNI FORMALE AȚI AVUT CU AUTORITATEA PUBLICĂ LOCALĂ ÎN ULTIMII TREI ANI

Cele mai dese interacțiuni avute de respondenți cu autoritatea publică locală au în vedere solicitarea de informații (68% dintre respondenți).

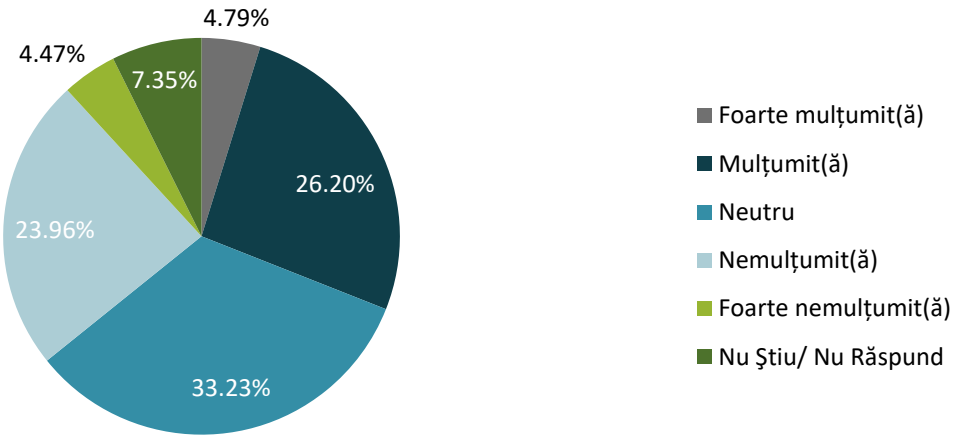
FIGURĂ 208 TIPURILE DE INTERACȚIUNI FORMALE AVUTE CU AUTORITATEA PUBLICĂ LOCALĂ

ÎNTREBAREA 23. CÂT DE MULȚUMIT(Ă) SUNTEȚI DE MĂSURILE DE DIGITALIZARE ȘI INOVARE UTILIZATE DE CĂTRE AUTORITATEA PUBLICĂ LOCALĂ?

O treime din persoanele respondente sunt mulțumite de măsurile de digitalizare și inovare utilizate de către autoritatea publică locală, în timp ce o treime este neutră și o treime este nemulțumită de aceste măsuri.

FIGURĂ 209 GRADUL DE MULȚUMIRE RAPORTAT LA MĂSURILE DE DIGITALIZARE ȘI INOVARE UTILIZATE DE CĂTRE AUTORITATEA PUBLICĂ ROMÂNĂ

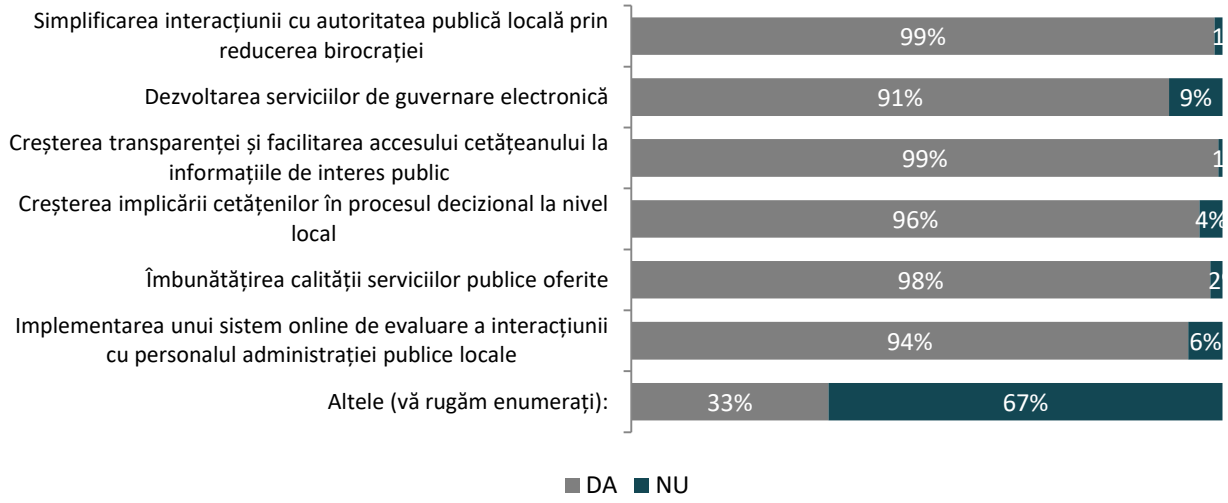

ÎNTREBAREA 24. NE PUTEȚI DA UN EXEMPLU DE O ASTFEL DE MĂSURĂ ADOPTATĂ LA NIVEL LOCAL PE CARE AȚI UTILIZAT-O?

Cele mai des utilizate măsuri de digitalizare și inovare utilizate de către respondenți sunt următoarele: plata taxe, impozite; urmărirea ședințelor de consiliu (online); interacțiune, solicitări informații.

ÎNTREBAREA 25. CE PRIORITĂȚI CREDEȚI DVS. CĂ AR TREBUI SĂ-ȘI ASUME AUTORITATEA PUBLICĂ LOCALĂ ÎN PRIVINȚA MĂSURILOR DE DIGITALIZARE ȘI INOVARE ADOPTATE LA NIVEL LOCAL? VĂ RUGĂM SĂ INDICAȚI TREI MĂSURI (DIN LISTA DE MAI JOS SAU ALTE MĂSURI PE CARE LE CONSIDERAȚI DVS. RELEVANTE)

FIGURĂ 210 PRIORITĂȚI ALE ADMINISTRAȚIEI LOCALE ÎN PRIVINȚA MĂSURILOR DE DIGITALIZARE ȘI INOVARE ADOPTATE LA NIVEL LOCAL

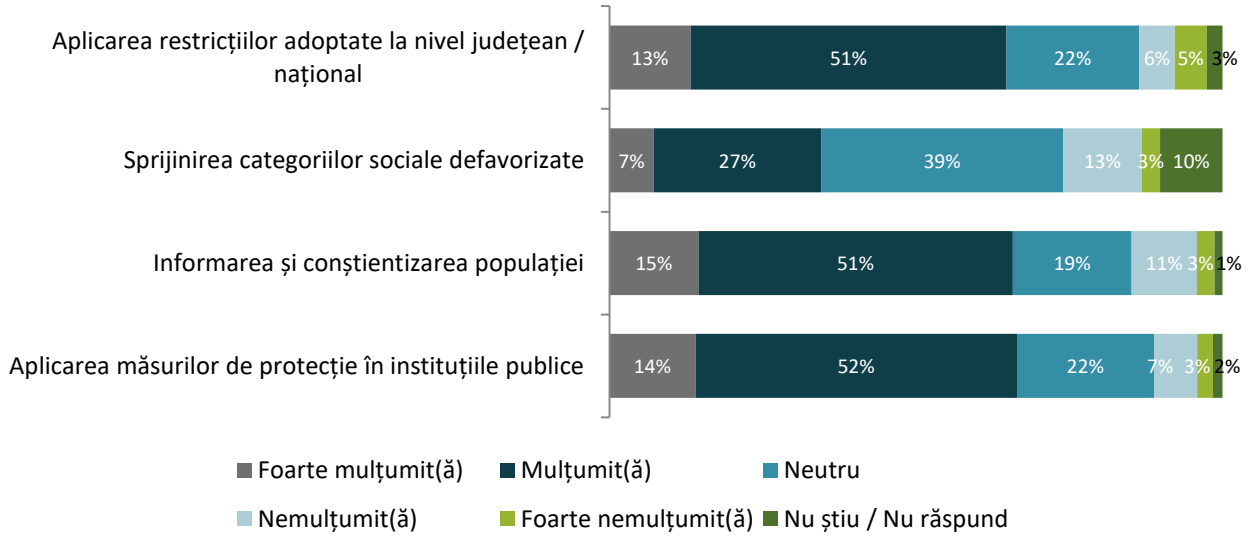

PROBLEME CAUZATE DE PANDEMIA CU COVID-19

ÎNTREBAREA 26. CU APRECIAȚI MODUL ÎN CARE ADMINISTRAȚIA LOCALĂ A GESTIONAT CRIZA CAUZATĂ DE PANDEMIA CU COVID-19, PÂNĂ ÎN PREZENT?

În general gradul de apreciere a modului în care administrația locală a gestionat criza cauzată de pandemia cu COVID-19 este unul ridicat pentru toate categoriile, situându-se la valori cuprinse între 34% și 66%.

FIGURĂ 211 GRADUL DE APRECIERE AL MODULUI ÎN CARE ADMINISTRAȚIA LOCALĂ A GESTIONAT CRIZA CAUZATĂ DE PANDEMIA COVID-19

ÎNTREBAREA 27. ÎN CE CONDIȚII ESTE POSIBILĂ DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR DE MUNCĂ LA DOMICILIU/ TELEMUNCĂ ÎN PERIOADA RESTRICȚIILOR IMPUSE DE ADMINISTRAȚIA CENTRALĂ / LOCALĂ CA URMARE A PANDEMIEI DE COVID-19?

La această întrebarea majoritatea respondenților au afirmat că nu pot desfășura activități de telemuncă sau muncă la domiciliu.

ÎNTREBAREA 28. CE MĂSURI CONSIDERAȚI CA AR TREBUI SĂ ADOPTE ADMINISTRAȚIA LOCALĂ PENTRU A CREȘTE GRADUL DE CONȘTIENTIZARE AL POPULAȚIEI CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE PROTECȚIE NECESARE ÎN PERIOADA PANDEMIEI DE COVID-19?

Principalele măsuri considerate necesare de către respondenți sunt:

- Informarea continuă a populației, inclusiv utilizând mediul online;
- Implicarea mai activă a poliției comunitare;
- Efectuarea de controale pentru verificarea respectării măsurilor de protecție;
- Aplicarea de amenzi pentru nerespectarea măsurilor de protecție impuse de autoritățile publice.

9.6. ANEXA 6 ANALIZA RĂSPUNSURILOR DIN CADRUL CHESTIONARULUI DEDICAT MEDIULUI DE AFACERI DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

METODOLOGIE ȘI INFORMAȚII GENERALE

Chestionarul a fost creat astfel încât să permită exprimarea punctelor de vedere ale mediului de afaceri pe diferite paliere de interes, în corelare cu domeniile urmărite în cadrul analizei situației existente și a domeniilor prioritare din cadrul strategiei de dezvoltare. Chestionarul a fost structurat în trei părți, după cum urmează:

- **Date generale și detalii despre companie**, în cadrul căreia respondenții au fost rugați să ofere informații despre aspecte precum data înființării companiei, numărul de angajați, cifra de afaceri, sectorul de activitate și estimări generale asupra perioadei următoare.
- **Aportul la dezvoltarea locală, mediul de afaceri local și perspective de dezvoltare,** în cadrul căreia respondenții:
    - Au fost rugați să facă estimări în legătură cu anumite aspecte ce țin de companiile acestora pe viitor;
    - Au fost rugați să identifice principalele avantaje și dezavantaje privind desfășurarea activității economice în municipiul Sighișoara și privind oferta forței de muncă;
    - Au fost rugați să aprecieze interacțiunea cu Primăria Municipiului Sighișoara;
    - Au fost rugați să își exprime părerea în legătură cu prioritățile de dezvoltare care ar trebui să fie prioritare la nivelul municipiului Sighișoara.
- **Probleme cauzate de pandemia de COVID-19,** în cadrul căreia respondenții au fost rugați să își exprime părerea în legătură cu măsurile adoptate de către autorități, cum a afectat această perioadă activitatea firmei și care consideră că ar trebui să fie direcțiile de acțiune adoptate de administrația locală pentru evitarea unei crize economice la nivel local.

Metodologia de distribuire a chestionarelor către respondenți și de colectare a răspunsurilor, realizată și aplicată în parteneriat cu Beneficiarul, a constat în următorii pași principali:

- Elaborarea chestionarului de către Consultant, în format word și Google Forms și aprobarea acestuia de către Beneficiar;
- Elaborarea materialului grafic de prezentare și a mesajelor și anunțurilor de promovare a chestionarului în mediul online (pe site-ul Primăriei Municipiului Sighișoara și pe pagina de Facebook a Primăriei), precum și aprobarea acestora de către Beneficiar;
- Stabilirea modului de completare și transmitere a chestionarelor: metoda de completare a formularelor a fost adaptată situației actuale cauzate de pandemia COVID-19, fiind online, utilizând platforma Google Forms;
- Stabilirea termenelor de completare și transmitere a chestionarelor destinate populației, urmând ca ulterior să fie trimise înștiințări periodice de completare pe măsură ce se apropie termenul limită;
- Diseminarea chestionarului către populație, de către reprezentanții Beneficiarului, pe căile de comunicare stabilite anterior, colectarea chestionarelor completate în format online și prelucrarea și interpretarea răspunsurilor primite.

Chestionarul a fost disponibil pentru completare, în perioada 22 Ianuarie 2021 – 30 Martie 2021. În acest interval de timp chestionarul a fost completat de 12 reprezentanți ai mediului de afaceri.

DATE GENERALE ȘI DETALII DESPRE COMPANIILE PARTICIPANTE LA SONDAJUL DE OPINIE

FUNCȚIA REPREZENTANȚILOR MEDIULUI DE AFACERI:

90% dintre persoanele respondente ale acestui sondaj sunt administratori ai companiilor, iar restul sunt directori economici, respectiv proprietari de afaceri locale. Dintre aceștia, 8 reprezentanți ai mediului de afaceri au fost de acord să furnizeze date de contact pentru eventualele implicări viitoare în cadrul procesului de consultare.

NUMELE COMPANIEI:

Dintre respondenți, tot un număr de 8 persoane au oferit numele companiei pe care o reprezintă.

ÎNTREBAREA 1. ANUL ÎNFIINȚĂRII COMPANIILOR RESPONDENȚILOR

Respondenții acestui chestionar dețin companii înființate începând cu anul 1991, până în anul 2019.

FIGURĂ 212 ANII REPREZENTATIVI ÎNFIINȚĂRII COMPANIILOR RESPONDENȚILOR

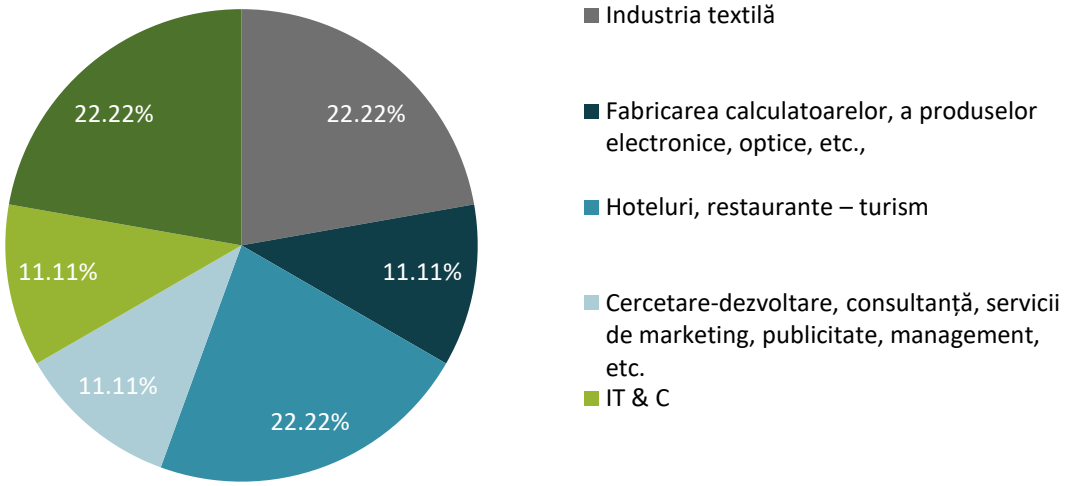
ÎNTREBAREA 2/3. NUMĂRUL DE ANGAJAȚI ȘI CIFRA DE AFACERI PENTRU ANUL 2019

Marea majoritate a respondenților, respectiv 62,5% dintre aceștia, dețin microîntreprinderi, cu un număr de angajați între 0 și 9. Următoarea categorie, cea a întreprinderilor mici (între 10 și 49 de angajați) este reprezintă 25% dintre respondenți. În categoria care cuprinde companii cu peste 250 de angajați se încadrează un singur respondent. Cifrele de afaceri din anul 2019 variază între 35.000 de lei și 1.681.600 de lei.

ÎNTREBAREA 4. SECTORUL DE ACTIVITATE:

Industria textilă și HoReCa reprezintă domeniile în care cei mai mulți dintre respondenți își desfășoară activitatea. Pe lângă acestea, restul respondenților au mai menționat și domenii precum fabricarea calculatoarelor, a produselor electronice, optice, IT&C și cercetare-dezvoltare, consultanță, servicii de marketing, publicitate și management.

FIGURĂ 213 TIPOLOGIA COMPANIILOR PARTICIPANTE LA SONDAJ DUPĂ SECTORUL DE ACTIVITATE

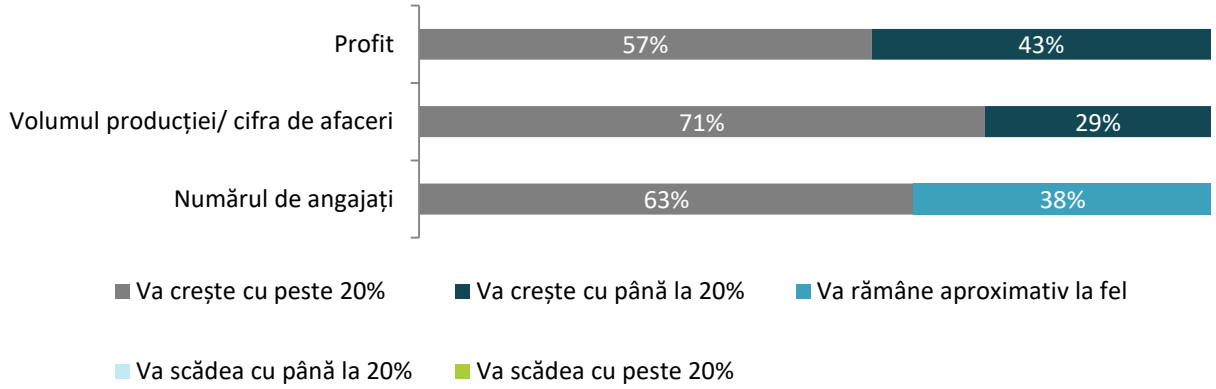
APORTUL LA DEZVOLTAREA LOCALĂ, MEDIUL DE AFACERI LOCAL ȘI PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE

ÎNTREBAREA 5. ÎN URMĂTORII ANI, ESTIMAȚI CĂ:

Luând în calcul preconizările pentru următorii ani, majoritatea respondenților la acest sondaj estimează rezultate pozitive atât din perspectiva profitului, a cifrei de afaceri/a volumului producției, cât și a

numărului de angajați; se estimează că acești indicatori vor crește cu 20%, vor crește cu până la 20% sau vor rămâne la fel. Niciun respondent nu estimează scăderi ale valorilor acestor indicatori. Între 57% și 71% dintre respondenți consideră că cei 3 indicatori vor crește cu peste 20%. Astfel, estimările viitoare în legătură cu aspectele menționate sunt caracterizate de tendințe pozitive din perspectiva reprezentanților mediului de afaceri care au participat la acest sondaj.

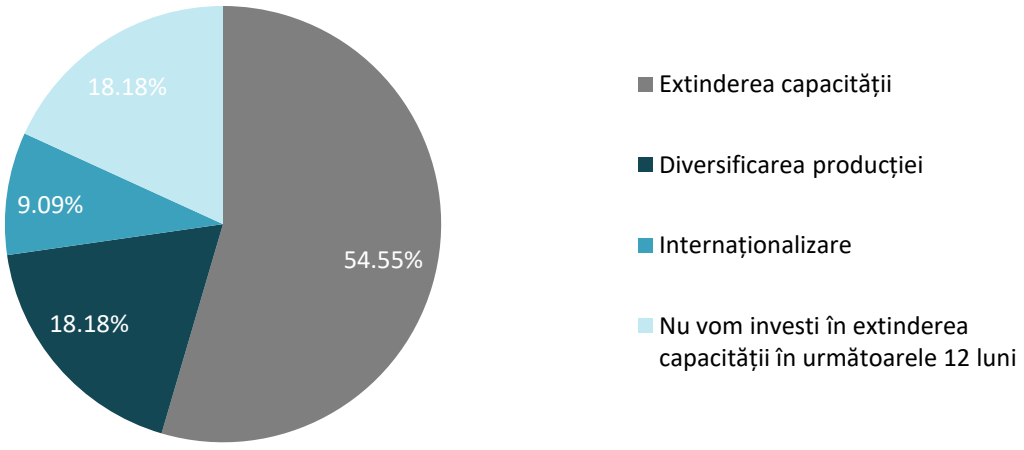
FIGURĂ 214 ESTIMĂRI PRIVIND NUMĂRUL DE ANGAJAȚI, VOLUMUL PRODUCȚIEI, CIFRA DE AFACERI ȘI PROFITUL COMPANIILOR PARTICIPANTE LA SONDAJ ÎN URMĂTORII ANI

ÎNTREBAREA 6. CE INVESTIȚII ÎN CREȘTEREA CAPACITĂȚII DE PRODUCȚIE ESTIMAȚI/ PLANIFICAȚI ÎN URMĂTOARELE 24 LUNI:

Din perspectiva investițiilor viitoare în creșterea capacității de producție, cea mai mare parte dintre participanții la sondaj, respectiv 54,55%, iau în calcul extinderea capacității. După această opțiune, 18,18% dintre respondenți doresc o diversificare a producției, iar un procent egal de persoane susțin faptul că nu vor investi în extinderea capacității de producție în următoarele 12 luni. Un singur reprezentant al mediului de afaceri estimează sau planifică efectuarea procedurii de internaționalizare a societății.

FIGURĂ 215 ESTIMĂRI PRIVIND CREȘTEREA CAPACITĂȚII DE PRODUCȚIE

ÎNTREBAREA 7. CUM APRECIAȚI COLABORAREA COMPANIEI DUMNEAVOASTRĂ CU AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE?

În ceea ce privește interacțiunea cu Primăria Municipiului Sighișoara, respondenții sondajului au caracterizat acest aspecte cu note de la 1 (foarte nemulțumiți) la 5 (foarte mulțumiți), ponderea acestor note fiind următoarea:

- Notele de 3 (50% dintre respondenți);
- Notele de 2 (25,00% dintre respondenți);
- Notele de 4 (12,50% dintre respondenți);
- Notele de 1 (12,50% dintre respondenți);
- Notele de 5 (0% dintre respondenți);

O medie a acestor note acordate este de 2,62 din 5, o valoarea medie, care indică necesitatea de îmbunătățire a mijloacelor de comunicare ale mediului de afaceri cu Primăria Municipiului Sighișoara.

Principalele aspecte negative menționate sunt: lipsa de curățenie a orașului, cerșetoria, starea infrastructurii rutiere, lipsa parcărilor, lipsa de promovare turistică, lipsa unei strategii de dezvoltare a învățământului profesional, lipsa locuințelor pentru muncitori, birocrația din administrația publică (durata mare de eliberare a autorizațiilor), lipsa arhitectului șef, lipsa documentațiilor urbanistice actualizate.

Principalele aspecte pozitive menționate sunt: relația bună cu funcționarii publici.

ÎNTREBAREA 8. CE NEVOI DE SPRIJIN AȚI MAI AVEA DIN PARTEA AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE? VĂ RUGĂM MENȚIONAȚI ATÂT MODALITĂȚI DE SPRIJIN CÂT ȘI PROIECTE CONCRETE.

În funcție de alegerile respondenților, potențialele modalități de sprijin din partea autorităților publice locale se referă la următoarele aspecte:

- Simplificarea interacțiunii cu Primăria Municipiului Sighișoara prin reducerea birocrației;
- Măsuri de digitalizare și măsuri care să diminueze timpul de așteptare în anumite procese;
- Creșterea transparenței, publicarea informațiilor de interes și facilitarea accesului mediului de afaceri la acestea;
- Dezvoltarea colaborărilor între reprezentanți ai mediului de afaceri și primărie;
- O susținere mai amplă în procesele de atragere a fondurilor europene;
- Investiții în creșterea turismului, acesta având efecte directe asupra economiei municipiului Sighișoara.

ÎNTREBAREA 9. CARE SUNT PRINCIPALELE BENEFICII PE CARE LE AVEȚI DESFĂȘURÂND ACTIVITĂȚI ECONOMICE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA? VĂ RUGĂM SĂ BIFAȚI CĂSUȚA CORESPUNZĂTOARE VALORII DE LA 1 (FOARTE PUȚIN IMPORTANT) PÂNĂ LA 5 (FOARTE IMPORTANT).

Cele mai importante beneficii pe care respondenții le au desfășurând activități economice în municipiul Sighișoara sunt (cele mai multe note de 4 și 5 acordate):

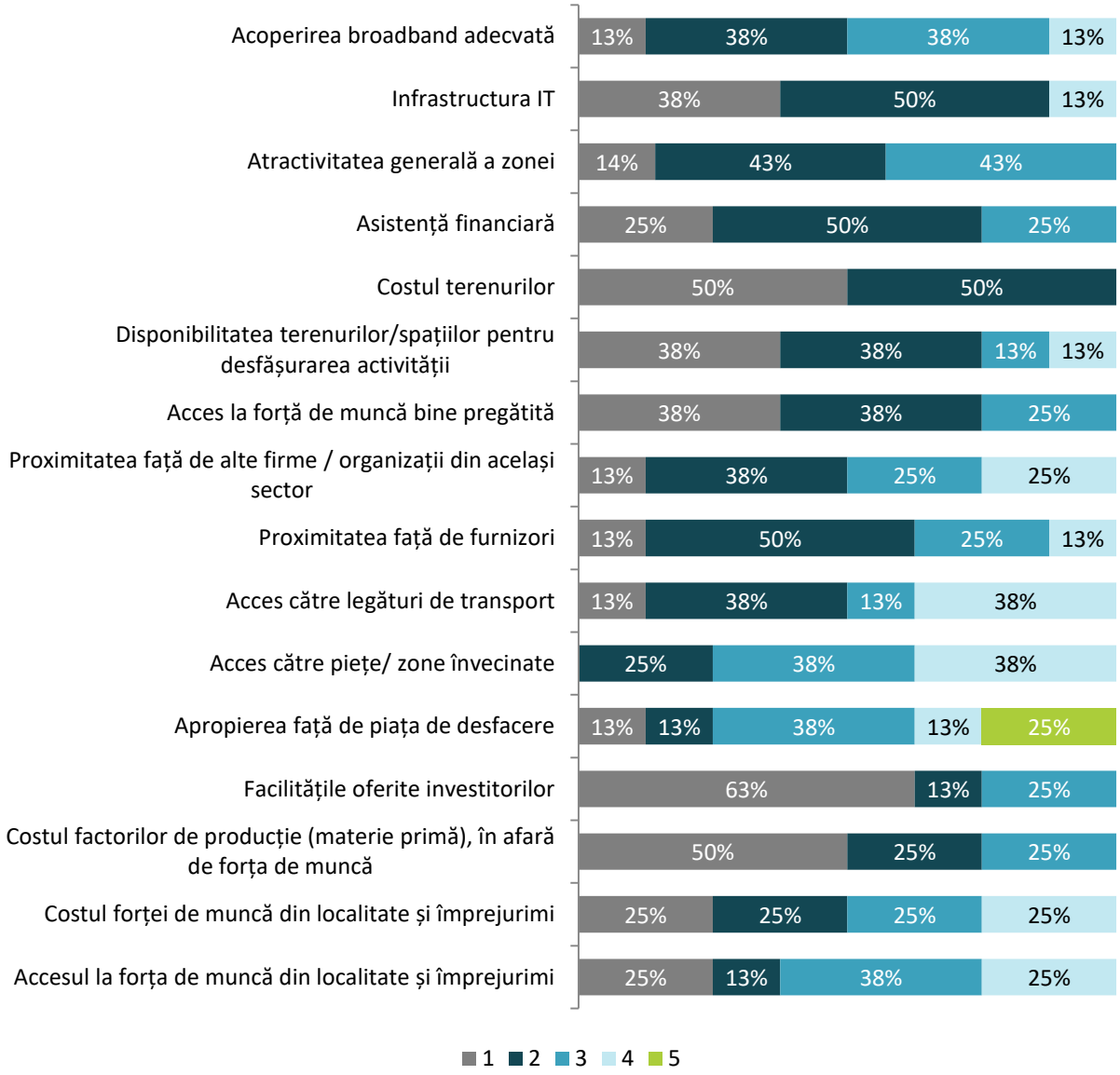
- Apropierea fata de piața de desfacere (38% dintre respondenți);
- Acces către piețe/ zone învecinate (38% dintre respondenți);
- Acces către legături de transport (38% dintre respondenți);

Cele mai puțin importante beneficii pe care respondenții le resimt desfășurând activități economice în municipiul Sighișoara sunt (cele mai multe note de 1 și 2 acordate):

- Costul terenurilor (100% dintre respondenți);
- Infrastructura IT (88% dintre respondenți);
- Disponibilitatea terenurilor/spațiilor pentru desfășurarea activității(75% dintre respondenți);
- Acces la forță de muncă bine pregătită (75% dintre respondenți);

- Facilitățile oferite investitorilor (75% dintre respondenți).

FIGURĂ 216 PRINCIPALELE BENEFICII ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

ÎNTREBAREA 10. CUM APRECIAȚI FORȚA DE MUNCĂ LA CARE AVEȚI ACCES ÎN MUNICIPIU?

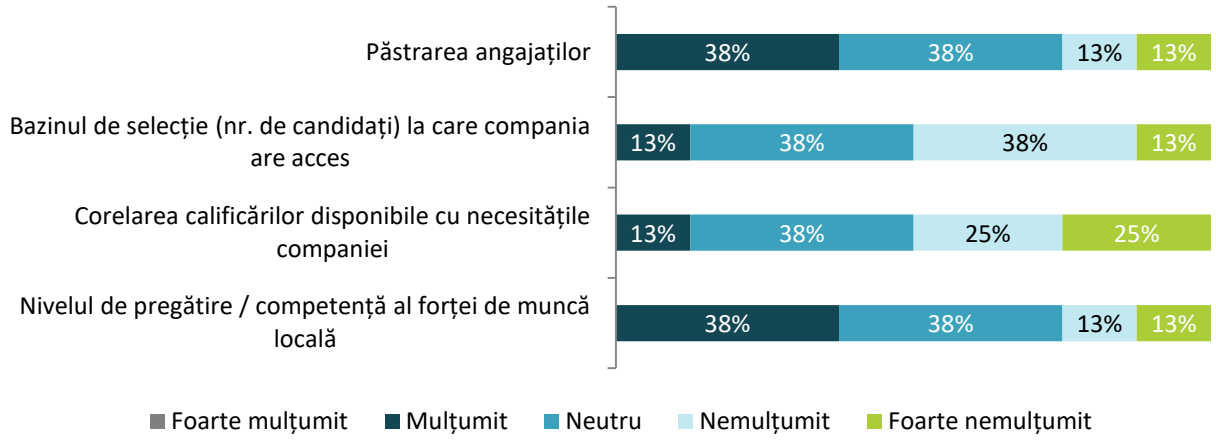
Elementele specifice forței de muncă despre care se manifestă cel mai ridicat nivel de nemulțumire (nemulțumit și foarte nemulțumit) sunt:

- Corelarea calificărilor disponibile cu necesitățile companiei (50% dintre respondenți);
- Bazinul de selecție (nr. de candidați) la care compania are acces (50% dintre respondenți);

Se manifestă cel mai ridicat nivel de mulțumire (mulțumit și foarte mulțumit) față de următoarelor elemente ce țin de forța de muncă:

- Nivelul de pregătire / competență al forței de muncă locală (38% dintre respondenți);
- Păstrarea angajaților (38% dintre respondenți);

FIGURĂ 217 APRECIEREA FORȚEI DE MUNCĂ DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA

ÎNTREBAREA 11. ÎN OPINIA DUMNEAVOASTRĂ, CARE AR FI PRINCIPALELE DOMENII SPECIFICE DE ACTIVITATE ECONOMICĂ CARE AR PUTEA REPREZENTA MOTOARE DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ALE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA. VĂ RUGĂM SĂ BIFAȚI MAXIMUM TREI DOMENII.

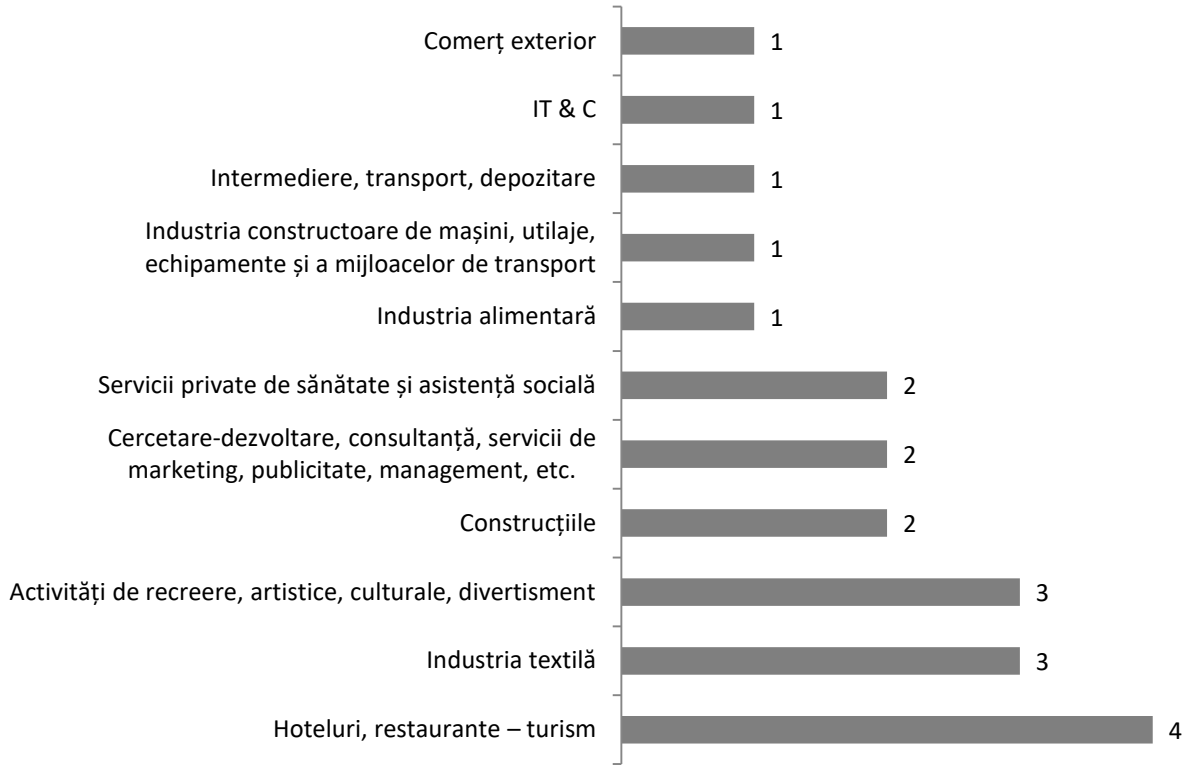
Majoritatea domeniile menționate sunt considerate de către respondenți posibile motoare de dezvoltare economică ale municipiului Sighișoara. Totuși, unele se remarcă, fiind văzute de către respondenți cu un potențial mai ridicat.

Principalele sectoare care au fost alese în această categorie sunt următoarele:

- Hoteluri, restaurante – turism;
- Industria textilă;
- Activități de recreere, artistice, culturale, divertisment;
- Construcțiile;
- Cercetare-dezvoltare, consultanță, servicii de marketing, publicitate, management etc.;
- Servicii private de sănătate și asistență socială.

Domeniile care au fost alese într-o proporție mai scăzută ca fiind potențiale motoare de dezvoltare economică, dar totuși se remarcă printre opțiunile respondenților sunt: industria alimentară, industria constructoare de mașini, utilaje, echipamente și a mijloacelor de transport, intermediere, transport, depozitare, IT & C și comerțul exterior.

FIGURĂ 218 PRINCIPALELE DOMENII POTENȚIALE MOTOARE DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ALE MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

ÎNTREBAREA 12. CE MĂSURI DIN PARTEA AUTORITĂȚILOR AR PUTEA SPRIJINI ACTIVITATEA/DEZVOLTAREA AGENȚILOR ECONOMICI EXISTENȚI ȘI/SAU ATRAGEREA DE NOI AGENȚI ECONOMICI ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA?

Potențiale măsuri eficiente pe care autoritățile ar trebui să mizeze pentru a sprijini activitatea și dezvoltarea agenților economici existenți și atragerea de noi agenți economici în municipiul Sighișoara sunt considerate de către respondenți ca fiind următoarele:

- Consolidarea comunicării și cooperării între cele două paliere;
- Îmbunătățirea capacității de eliberare a documentelor și de luare a deciziilor într-un mod echitabil și prompt pentru fiecare agent economic;
- Realizarea unor proiecte de promovare a afacerilor locale și acordarea de facilități fiscale;
- Înființarea unor forme de învățământ superior;
- Pregătire profesională pentru diferite domenii din industrie;
- Investiții în turism, cultură și în activitățile de agrement;
- Reabilitarea patrimoniului construit, cu accent pe cetate și zona centrală a municipiului.

ÎNTREBAREA 13. COMPANIA DUMNEAVOASTRĂ AR FI INTERESATĂ SĂ SE IMPLICE ÎN ACTIVITĂȚI DE CONSULTARE / DEZBATERI CU REPREZENTANȚI AI AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE?

Toți reprezentanții mediului de afaceri respondenți în cadrul acestui sondaj susțin faptul că ar fi interesați să se implice în activități de consultare sau dezbateri cu reprezentanți ai autorităților publice locale pe viitor, fiind remarcat un interes ridicat din acest punct de vedere.

ÎNTREBAREA 14. CARE CONSIDERAȚI CĂ SUNT PRINCIPALELE DIRECȚII DE ACȚIUNE NECESARE PENTRU CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII MEDIULUI DE AFACERI LA NIVEL LOCAL?

Principalele direcții de acțiune considerate necesare pentru creșterea competitivității mediului de afaceri la nivelul municipiului Sighișoara sunt considerate ca fiind:

- Combaterea concurenței neloiale;
- Aprofundarea comunicării și cooperării;
- Crearea Hub-urilor (IT, consultanță);
- Dezvoltarea unui parc industrial;
- Investiții in infrastructura suport: rutieră, agrement, cultură etc;
- Creșterea nivelului de educație al tinerilor și ameliorarea stării generale de sănătate a populației;

ÎNTREBAREA 15. CARE CONSIDERAȚI CĂ SUNT PRINCIPALELE PROVOCĂRI CU CARE SE CONFRUNTĂ MUNICIPIUL SIGHIȘOARA?

Principalele provocări cu care se confruntă municipiul Sighișoara din perspectiva respondenților sunt următoarele:

- Infrastructura rutieră deficitară (traficul aglomerat, străzile degradate);
- Lipsa forței de muncă calificată;
- Curățenia generală a municipiului Sighișoara;
- Tendința migratorie a cetățenilor și scăderea numărului de locuitori;
- Nevoia de restaurare și investiții în zonele cu potențial turistic/ patrimoniu cultural valoros;
- Lipsa investițiilor în activități și infrastructura culturală și sportivă;

ÎNTREBAREA 16. CARE SUNT PRINCIPALELE PUNCTE TARI PE CARE MUNICIPIUL AR TREBUI SĂ MIZEZE ÎN DEMERSURILE VIITOARE DE DEZVOLTARE?

Principalele punte tari susținute de către respondenți pe care municipiul Sighișoara ar trebui să mizeze în demersurile viitoare de dezvoltare sunt următoarele:

- Capacitatea turistică pe care o are municipiul Sighișoara;
- Notorietate Sighișoarei la nivel național și internațional;
- Poziția geografică favorabilă;
- Nivelul de bunăstare al cetățenilor;
- Disponibilitatea centurii ocolitoare;
- Învățământul calitativ;
- Potențialul în atragerea investitorilor;
- Oferta relativ bogată în domeniu HoReCa;
- Industria confecțiilor și industria ceramică recunoscute la nivel european;
- Potențialul turistic, atractivitatea Cetății Sighișoara;

ÎNTREBAREA 17. CARE SUNT PRINCIPALELE DIRECȚII DE DEZVOLTARE PE CARE AR TREBUI SĂ LE URMEZE MUNICIPIUL ÎN URMĂTORII 10 ANI?

Capacitatea turistică pe care o are municipiul Sighișoara este un fapt bine cunoscut și accentuat deseori în răspunsurile oferite de către respondenți. Și în acest caz, una dintre cele mai susținute direcții de dezvoltare pe care ar trebui să le urmeze municipiul în următorii 10 ani face referire la investiții și îmbunătățirea a tot ceea ce ține de domeniul turismului. Se consideră necesare acțiuni de creare a unui climat local mai plăcut și care să ofere oportunități în vederea retenției populației, acest fapt fiind necesar pentru dezvoltarea economică și dezvoltarea generală a municipiului. Pe lângă acesta, s-au mai remarcat și aspecte precum dezvoltarea industriei ușoare, a cercetării și dezvoltării. De asemenea, un marketing teritorial și strategic consolidat este considerat ca fiind necesar, împreună cu evenimente care să îmbunătățească nivelul de atractivitate a vieții culturale și de agrement a municipiului. Modernizarea infrastructurii este, de asemenea, un aspect relevant menționat. Măsurile menționate se consideră necesar a fi realizate într-un fel în care municipiul Sighișoara să pună accentul pe o corelare mai strânsă cu valorile europene.

ÎNTREBAREA 18. VĂ RUGĂM SĂ MENȚIONAȚI ORICE ALTE ASPECTE PE CARE LE CONSIDERAȚI RELEVANTE PENTRU STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

Aspectele relevante propuse în cadrul strategiei de dezvoltare a municipiului Sighișoara se referă la susținerea măsurilor care să pună accent și să faciliteze accesul la atragerea fondurilor europene și la realizarea unei comunicări mai aprofundate, chiar și inițierea unor întâlniri periodice cu reprezentanții mediului de afaceri pentru dezbaterea principalelor aspecte de importanță pentru municipiu.

PROBLEME CAUZATE DE PANDEMIA DE COVID-19

ÎNTREBAREA 19. CE MASURI CONSIDERAȚI CA AR TREBUI SĂ ADOPTE ADMINISTRAȚIA LOCALĂ PENTRU A SPRIJINI AGENȚII ECONOMICI ȘI PENTRU A ASIGURA DEZVOLTAREA AFACERILOR, ÎN PERIOADA PANDEMIEI DE COVID-19?

Principalele măsuri pe care respondenții le consideră necesare în perioada pandemiei de Covid-19 în vederea sprijinirii agenților economici în dezvoltarea afacerilor sunt reducerea taxelor și impozitelor locale, scutirea de la acestea în cazul în care unele afaceri sunt afectate major și susținerea acestora prin promovare.

ÎNTREBAREA 20. ESTE POSIBILĂ DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR DE MUNCĂ LA DOMICILIU/ TELEMUNCĂ ÎN CADRUL COMPANIEI DVS., ÎN PERIOADA PANDEMIEI DE COVID-19 ȘI ÎN PERIOADA IMEDIAT URMĂTOARE? VĂ RUGĂM SĂ DETALIAȚI.

Din perspectiva capacității companiilor de a desfășura activități în regim de telemuncă în perioada pandemiei de Covid-19 și în perioada imediat următoare, părerile sunt împărțite. O parte mai scăzută dintre agenții economici susțin faptul că activitățile pe care le desfășoară se pot desfășura în regim de telemuncă, altă parte susține că acestea se pot desfășura, dar într-o măsură limitată, iar restul respondenților, respectiv jumătate, susțin faptul că acest lucru nu este posibil în cadrul activităților pe care le desfășoară.

ÎNTREBAREA 21. ÎN CE MĂSURĂ RESTRICȚIILE IMPUSE DE AUTORITĂȚI, ÎN PERIOADA PANDEMIEI DE COVID-19, AU CONDUS LA SCĂDEREA CAPACITĂȚII DE PRODUCȚIE ÎN CADRUL COMPANIEI DVS. ȘI CARE CONSIDERAȚI CĂ ESTE PERIOADA DE TIMP NECESARĂ PENTRU REDRESAREA ACTIVITĂȚII? VĂ RUGĂM SĂ DETALIAȚI.

În perioada pandemiei de Covid-19, măsurile necesare impuse de autorități nu au influențat sau afectat capacitatea de producție în cadrul companiei respondenților, în proporții de cca. 37,5% dintre aceștia. Restul agenților economici, 62,5%, susțin faptul că activitatea economică s-a redus semnificativ, iar capacitatea de producție a scăzut cu 40-70%. Dacă o parte dintre aceștia consideră faptul că redresarea

activității se va realiza în 12 luni de la ridicarea tuturor restricțiilor, alți respondenți consideră ca fiind necesari 2-3 sau chiar 10 ani.

ÎNTREBAREA 22. ÎN CE MĂSURĂ CRIZA CAUZATĂ DE PANDEMIA DE COVID-19 A CONDUS LA REDUCEREA NUMĂRULUI DE ANGAJAȚI DIN CADRUL COMPANIEI DVS.? CARE CONSIDERAȚI CĂ ESTE PERIOADA DE TIMP NECESARĂ PENTRU REDRESARE ȘI REVENIREA LA ACELAȘI NUMĂR DE ANGAJAȚI DIN PERIOADA ANTERIOARĂ PANDEMIEI DE COVID-19? VĂ RUGĂM SĂ DETALIAȚI.

67% dintre respondenți susțin faptul că perioada crizei cauzate de pandemia de Covid-19 nu a influențat numărul de angajați ai companiei. Restul de 33% dintre agenții economici participanți ai acestui sondaj susțin faptul că numărul angajaților a fost redus la jumătate, fiind amintită și nevoia de scădere a salariului. Estimările privind revenirea la numărul de angajați anterior pandemiei este prevăzută au în vedere perioade de 6 luni - 2 ani de la ridicarea restricțiilor.

ÎNTREBAREA 23. CARE CONSIDERAȚI CĂ SUNT PRINCIPALELE DIRECȚII DE ACȚIUNE PE CARE TREBUIE SĂ LE ADOPTE ADMINISTRAȚIA LOCALĂ PENTRU EVITAREA UNEI CRIZE ECONOMICE LA NIVEL LOCAL, ÎN PERIOADA IMEDIAT URMĂTOARE PANDEMIEI DE COVID-19?

Principalele direcții de acțiune care necesită a fi adoptate de administrația locală pentru evitarea unei eventuale crize economice la nivel local, în perioada imediat următoare pandemiei sunt considerate următoarele:

- Măsuri de atragere a investitorilor;
- Investiții în infrastructură;
- Dezvoltarea unui parc industrial;
- Dezvoltarea Hub-urilor;
- Reducerea taxelor pentru companiile afectate de pandemie;
- Sprijinirea HoReCa;

ÎNTREBAREA 24. VĂ RUGĂM SĂ MENȚIONAȚI ORICE ALTE SUGESTII SAU MĂSURI PE CARE ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ TREBUIE SĂ LE ADOPTE ÎN PERIOADA IMEDIAT URMĂTOARE.

În cadrul altor sugestii pe care administrația publică locală ar trebui să le adopte în perioada imediat următoare, au fost menționate două aspecte principale:

- Un accent mai sporit pe atragerea de fonduri europene;
- Un accent mai sporit pe măsurile de management eficient al turismului municipiului Sighișoara.

9.7. ANEXA 7. PRIORITIZAREA PROIECTELOR

TABEL 97 PRIORITIZAREA PROIECTELOR AFERENTE PORTOFOLIULUI DE PROIECTE –APLICAREA MATRICEI DE PRIORITIZARE A PROIECTELOR

Titlul proiectului	Dimensiunea grupului țintă	Pondere (%)	Disponibilitatea resurselor financiare	Pondere (%)	Complementaritatea cu alte proiecte	Pondere (%)	Maturitatea proiectului	Pondere (%)	Poziția în agenda publică/urgența	Pondere (%)	Impactul social (afectează grupuri vulnerabile din UAT) - se completează cu criteriul 1	Pondere (%)	Impactul asupra dezvoltării durabile, eficiența utilizării resurselor și protecției mediului	Pondere (%)	Contribuția la procesul de protejare și valorificare a patrimoniului cultural	Pondere (%)	SCOR TOTAL	PRIORITATE
Reabilitare și punere în valoare policlinică	8	10%	10	20%	7	10%	7	20%	8	5%	7	10%	7	15%	7	10%	7,75	1
Înființarea unui centru comunitar în satul Hetiur (în fosta clădire a Primăriei din satul Hetiur)	4	10%	10	20%	7	10%	9	20%	8	5%	7	10%	7	15%	6	10%	7,65	2
Restaurare și punere în valoare a ansamblului fortificațiilor Cetății Sighișoara - Concurs internațional de restaurare și implementare proiect	8	10%	10	20%	8	10%	7	20%	8	5%	2	10%	7	15%	9	10%	7,55	3
Restaurarea/ reabilitarea clădirilor municipale (monumente istorice) aflate în domeniul public al municipiului prin proiecte complexe, integrate	8	10%	10	20%	8	10%	7	20%	8	5%	2	10%	7	15%	9	10%	7,55	3
Organizare concurs internațional de urbanism pentru amenajarea pieței urbane Str. Morii - Str. Consiliul Europei - Str. O. Goga	8	10%	10	20%	8	10%	7	20%	8	5%	2	10%	8	15%	7	10%	7,5	5
Amenajare piață urbană Str. Morii - Str. Consiliul Europei - Str. O. Goga (inclusiv amenajarea unui spațiu alternativ pentru desfășurarea pieselor de teatru în aer liber) / Reabilitarea și amenajarea zonei Sigma	8	10%	10	20%	8	10%	7	20%	8	5%	2	10%	8	15%	7	10%	7,5	5
Reamenajarea traseelor pietonale de pe Dealul Cetății (inclusiv amenajarea circulației pietonale adiacente Zidului Cetății) și amenajarea de piațete pietonale în lungul acestor circulații	7	10%	10	20%	7	10%	7	20%	7	5%	2	10%	7	15%	9	10%	7,3	7
Proiect de consolidare și restaurare Primăria Municipiului Sighișoara	7	10%	10	20%	7	10%	7	20%	7	5%	2	10%	7	15%	9	10%	7,3	7
Actualizare PAED	5	10%	10	20%	8	10%	8	20%	8	5%	2	10%	8	15%	5	10%	7,2	9
Construcția unui parc industrial/ tehnologic în localitatea Venchi (Faza 1)	8	10%	10	20%	8	10%	3	20%	8	5%	8	10%	10	15%	3	10%	7,2	10
Realizarea rețea de canalizare menajeră și stație de epurare în municipiul Sighișoara - sat Hetiur	3	10%	10	20%	8	10%	8	20%	8	5%	6	10%	8	15%	3	10%	7,2	10

Proiect de modernizare a mobilierului urban din spațiile publice din Cetatea Sighișoara și în Orașul de Jos inclusiv elemente de signaletică și introducerea de mobilier inteligent (tablete interactive, reclame interactive, panouri digitale etc.)	7	10%	10	20%	7	10%	6	20%	6	5%	3	10%	7	15%	9	10%	7,15	12
Program de modernizare a site-urilor instituțiilor culturale, dezvoltare platformă de achiziționare bilete online. Elaborarea de ghiduri de vizitare pe smartphone-uri pentru muzee/expoziții care să ofere vizitatorilor informații suplimentare despre opere de artă sau exponate, pe propriul telefon și în propria limbă. Elaborarea de tururi virtuale pentru muzee, expoziții	7	10%	10	20%	7	10%	6	20%	8	5%	3	10%	7	15%	8	10%	7,15	12
Reabilitarea termică a clădirilor publice din Municipiul Sighișoara (prin SDL 2021-2030 se propune realizarea de lucrări de termoizolare, de creștere a eficienței termice și de creștere a eficienței energetice)	3	10%	10	20%	7	10%	7	20%	8	5%	3	10%	8	15%	8	10%	7,1	14
Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ din municipiul Sighișoara	7	10%	10	20%	7	10%	7	20%	6	5%	5	10%	6	15%	6	10%	7,1	15
Construcția unui spațiu nou pentru Maternitatea Sighișoara *(în incinta imobilului Spitalului Municipal)*	8	10%	10	20%	7	10%	7	20%	8	5%	4	10%	5	15%	6	10%	7,05	16
Stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în Municipiul Sighișoara (7 stații de încărcare vehicule electrice, inclusiv în zona Sigma)	4	10%	10	20%	7	10%	7	20%	7	5%	3	10%	8	15%	7	10%	7,05	17
Restaurare, modernizare, reorganizare, dotare și eficientizare energetică Spital Municipal, Str. Zaharia Boiu	10	10%	10	20%	7	10%	7	20%	8	5%	3	10%	4	15%	6	10%	7	18
Achiziție autobuze electrice / hibrid- etapa 1 (minim 5 autobuze)	8	10%	10	20%	8	10%	6	20%	6	5%	4	10%	6	15%	6	10%	7	18
Achiziție autobuze electrice / hibrid de mici dimensiuni (minim 5 minibusuri)	8	10%	10	20%	8	10%	6	20%	6	5%	4	10%	6	15%	6	10%	7	18
Realizarea de locuințe destinate cadrelor medicale si personalului din sistemul de învățământ	4	10%	10	20%	7	10%	10	20%	8	5%	3	10%	7	15%	1	10%	6,95	21
Construire creșă cu 40-70 locuri, Str. Panseluțelor, f.n.	5	10%	10	20%	7	10%	7	20%	8	5%	7	10%	6	15%	3	10%	6,9	22
Reabilitarea, modernizarea și digitalizarea Bibliotecii Municipale Zaharia Boiu	6	10%	10	20%	7	10%	6	20%	8	5%	4	10%	6	15%	7	10%	6,9	22
Modernizarea Pieței Agroalimentare din zona centrală	8	10%	6	20%	7	10%	9	20%	9	5%	3	10%	7	15%	6	10%	6,9	24
Proiect „VIA TRANSILVANICA” (Calea Transilvaniei) - amenajarea unui drum turistic și pelerinaj de 1.000 km	6	10%	10	20%	7	10%	8	20%	8	5%	1	10%	6	15%	6	10%	6,9	24
Elaborarea Strategiei Smart City Municipiul Sighișoara	6	10%	10	20%	8	10%	8	20%	8	5%	3	10%	5	15%	4	10%	6,85	26
Creșterea eficienței energetice a unităților de învățământ	5	10%	10	20%	6	10%	6	20%	8	5%	4	10%	8	15%	5	10%	6,8	27
Înființarea rețelei de distribuție apă potabilă în Hetiur	3	10%	10	20%	7	10%	7	20%	8	5%	4	10%	8	15%	4	10%	6,8	27
Finalizarea complexului sportiv Stadionul Nou - Stadionul Municipal Sighișoara (amenajare tribune, vestiare, gradene și dotări complementare)	7	10%	10	20%	8	10%	6	20%	8	5%	5	10%	6	15%	3	10%	6,8	29
Organizarea Street Delivery Sighișoara (proiect pilot pietonalizare temporară)	7	10%	6	20%	7	10%	8	20%	8	5%	3	10%	7	15%	8	10%	6,75	30

Dezvoltarea activităților culturale și educaționale organizate în cadrul evenimentului Noaptea Muzeelor Sighișoara	7	10%	6	20%	7	10%	8	20%	8	5%	3	10%	7	15%	8	10%	6,75	30
Înființare Centru Cultural care să reunească muzeele, Biblioteca Municipală și Casa de Cultură	7	10%	6	20%	8	10%	8	20%	8	5%	2	10%	7	15%	8	10%	6,75	30
Modernizare treceri pentru pietoni (iluminat, semnale sonore, marcaje tactile etc.), inclusiv amenajări corespunzătoare pentru persoanele cu dizabilități	8	10%	10	20%	6	10%	6	20%	8	5%	7	10%	4	15%	4	10%	6,7	33
Înființarea unei stații de monitorizare a factorilor de mediu în municipiul Sighișoara	9	10%	10	20%	5	10%	5	20%	5	5%	4	10%	8	15%	4	10%	6,65	34
Dezvoltarea unei platforme online de promovare a municipiului în domeniul economic și realizarea unui portofoliu de active (spații construite, terenuri) disponibile pentru investiții	8	10%	10	20%	8	10%	3	20%	3	5%	5	10%	8	15%	6	10%	6,65	35
Înființare rețea de canalizare apă uzată menajeră și sistem de epurare în localitatea Venchi	3	10%	10	20%	8	10%	7	20%	7	5%	4	10%	8	15%	2	10%	6,65	35
Restaurarea/ reabilitarea/ modernizarea și reconversia funcțională a clădirilor nefuncționale aflate în patrimoniul municipiului Sighișoara și amenajarea de dotări socio-culturale (spații multifuncționale pentru evenimente, expoziții, centre culturale etc)	6	10%	10	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	7	10%	6,6	37
Consolidarea și stabilizarea versanților din Municipiul Sighișoara - Proiect pilot: Consolidarea și stabilizarea versanților Dealului Cetății	5	10%	10	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	8	10%	6,6	37
Program de valorificare a patrimoniului imaterial prin dezvoltarea programelor culturale și educaționale de arte și meserii adresate tinerilor (tabere de creație medievală pentru copii și tineri artiști, ateliere de recondiționare, ateliere de creație). Afilierea la rețelele europene și internaționale	4	10%	10	20%	7	10%	6	20%	6	5%	5	10%	6	15%	6	10%	6,6	39
Program de înnoire a mobilierului urban din spații publice din zonele rezidențiale, parcurile și zonele de agrement din municipiu	8	10%	10	20%	7	10%	6	20%	5	5%	3	10%	6	15%	4	10%	6,55	40
Elaborarea unui plan de management al riscurilor la dezastre pentru monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial	5	10%	10	20%	8	10%	5	20%	5	5%	3	10%	6	15%	8	10%	6,55	41
Realizarea unor muzee arheologice în aer liber în zonele: Dealul Turcului, Castrul Roman de la Podmoale și realizarea de cercetări arheologice neinvazive	5	10%	10	20%	8	10%	6	20%	6	5%	3	10%	5	15%	7	10%	6,55	41
Dezvoltarea unui program de bugetare participativă pentru micro evenimente și evenimente urbane cultural-turistice, cu tematică anuală	4	10%	6	20%	6	10%	8	20%	8	5%	6	10%	8	15%	5	10%	6,5	43
Construcția unui bazin de înot acoperit în Municipiul Sighișoara	7	10%	10	20%	7	10%	6	20%	8	5%	4	10%	6	15%	2	10%	6,5	43
Program multianual de modernizare a străzilor în municipiul Sighișoara - *Programul va avea în vedere modernizarea tuturor străzilor pentru care există documentații tehnice elaborate sau în curs de elaborare, precum și pentru străzile propuse spre modernizare/reabilitare prin PUG Sighișoara.*	8	10%	3	20%	8	10%	8	20%	8	5%	5	10%	8	15%	6	10%	6,5	45
Amenajarea noilor intersecții în funcție de valorile de trafic prognozate	8	10%	10	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	4	10%	6,5	45

Reorganizare DN13 - *se va avea în vedere realizarea acestuia după finalizarea variantei ocolitoare a municipiului.*	8	10%	10	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	4	10%	6,5	45
Modernizarea echipamentelor pentru dirijarea circulației prin introducerea detecției video a autovehiculelor și automate de dirijare adecvate pentru intersecțiile cu capacitatea de circulație la limită	6	10%	10	20%	7	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	5	10%	6,5	45
Amenajare stații de transport public local - stații smart (minim 35 de stații)	6	10%	10	20%	6	10%	6	20%	6	5%	5	10%	6	15%	4	10%	6,5	45
Amenajare transport pe cablu între oraș si zonele de interes limitrofe	7	10%	10	20%	8	10%	3	20%	6	5%	6	10%	6	15%	6	10%	6,5	45
Înființare rețea de alimentare cu apă în localitatea Șoromiclea	1	10%	10	20%	8	10%	7	20%	7	5%	4	10%	8	15%	2	10%	6,45	51
Înființare rețea de canalizare menajeră și sistem de epurare în localitatea Șoromiclea	1	10%	10	20%	8	10%	7	20%	7	5%	4	10%	8	15%	2	10%	6,45	51
Proiect de consolidare și restaurare Casa Nikos Beloianis	5	10%	10	20%	7	10%	6	20%	6	5%	2	10%	5	15%	8	10%	6,45	53
Înființare rețea de alimentare cu apă în localitatea Venchi	3	10%	10	20%	8	10%	7	20%	6	5%	4	10%	7	15%	2	10%	6,45	53
Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajare spații verzi, spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, zone desfășurare de micro-evenimente, locuri de joacă, circulații și spații de parcare - Cartier Bărăgan, proiect pilot	7	10%	10	20%	7	10%	5	20%	5	5%	4	10%	7	15%	3	10%	6,4	55
Digitalizarea parcării (parcări inteligente) - Implementarea unei aplicații mobile care să conțină plata prin SMS/online, hartă locuri de parcare (tip loc de parcare, tarifare etc.), disponibilitatea locurilor de parcare	5	10%	10	20%	6	10%	6	20%	8	5%	2	10%	6	15%	6	10%	6,4	55
Amenajare parcare multietajată subterană - parcare Quattro Amici (proiect realizat anterior sau concomitent cu Proiectul Amenajare piață urbană Str. Morii - Str. Consiliul Europei - Str. O. Goga / Reabilitarea și amenajarea zonei Sigma - D.2.6.1./2)	4	10%	10	20%	8	10%	6	20%	6	5%	2	10%	6	15%	6	10%	6,4	55
Achiziție autobuze electrice/ hibrid - etapa 2 (minim 5 autobuze)	8	10%	10	20%	8	10%	3	20%	6	5%	4	10%	6	15%	6	10%	6,4	58
Înființarea Centrului Regional Etno-cultural în municipiul Sighișoara	6	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	3	10%	6	15%	7	10%	6,35	59
Extindere sistem colectare selectivă (inclusiv campanii conștientizare populație și agenți economici)	9	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	2	10%	8	15%	2	10%	6,35	59
Reabilitarea, modernizarea și echiparea cabinete medicale aparținând sistemului public de sănătate	8	10%	10	20%	7	10%	4	20%	6	5%	5	10%	5	15%	5	10%	6,35	61
Înființarea biroului pentru atragerea de investitori și de promovare a municipiului	9	10%	6	20%	8	10%	5	20%	8	5%	5	10%	8	15%	3	10%	6,3	62
Dezvoltarea infrastructurii digitale a Centrului de informare turistică	5	10%	10	20%	7	10%	5	20%	5	5%	5	10%	5	15%	6	10%	6,3	62
Legătură între str. Viilor și str. Lalelelor, inclusiv pod peste Târnava Mare și modernizare str. Lalelelor	7	10%	10	20%	8	10%	5	20%	5	5%	3	10%	7	15%	2	10%	6,3	64
Înființarea unui centru pentru consultanță în afaceri (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	5	10%	10	20%	8	10%	3	20%	3	5%	5	10%	8	15%	5	10%	6,25	65
Amenajare albie râu Târnava Mare - Târnava Navigabilă	8	10%	10	20%	8	10%	3	20%	5	5%	3	10%	8	15%	3	10%	6,25	66
Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată din mun. Sighișoara (Etapa II)	8	10%	6	20%	6	10%	6	20%	8	5%	4	10%	8	15%	4	10%	6,2	67

Modernizare și reabilitare Ștrand municipal	8	10%	6	20%	7	10%	7	20%	8	5%	5	10%	6	15%	3	10%	6,2	68
Instalarea de totem-uri informative și interactive în arealele turistice din Zona Centrală precum și în zonele turistice antropice și naturale din împrejurimi	5	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	4	10%	5	15%	7	10%	6,2	68
Modernizarea și amenajarea Parcului Central	8	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	5	10%	6,2	68
Sprijin tehnic și administrativ acordat investitorilor pentru reconversia funcțională a construcțiilor industriale și nefuncționale, din zona centrală a municipiului	5	10%	10	20%	5	10%	3	20%	5	5%	5	10%	7	15%	8	10%	6,2	71
Construirea unei centrale hidroelectrice de mici dimensiuni (<10MW) pentru creșterea capacității de generare a energiei	5	10%	10	20%	6	10%	5	20%	6	5%	3	10%	8	15%	3	10%	6,2	71
Construire stație de transfer cu tocător de deșeuri verzi	8	10%	10	20%	7	10%	5	20%	5	5%	3	10%	7	15%	1	10%	6,2	71
Studii de fundamentare Ansamblu fortificații, cod LMI MS-II-m-A-15805	7	10%	6	20%	7	10%	7	20%	6	5%	2	10%	5	15%	9	10%	6,15	74
Înființarea unui Parc IT în municipiul Sighișoara (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	5	10%	10	20%	7	10%	3	20%	5	5%	3	10%	8	15%	6	10%	6,15	75
Construcția unui parc industrial/ tehnologic în zona centurii ocolitoare (Faza 2)	8	10%	10	20%	6	10%	3	20%	3	5%	5	10%	8	15%	3	10%	6,15	75
Realizarea de locuințe destinate tinerilor, construite prin programul ANL	5	10%	10	20%	7	10%	6	20%	5	5%	5	10%	6	15%	1	10%	6,15	75
Program de susținere prioritară și promovare a producătorilor locali de produse tradiționale sau cu specific - turism gastronomic - Proiect pilot în satul Hetiur	3	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	5	10%	6	15%	6	10%	6,15	75
Implementare aplicație mobilă pentru serviciile de transport public local - informații în timp real, orare, hărți, metode de plată etc.	7	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	4	10%	5	15%	4	10%	6,1	79
Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajare spații verzi, spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, locuri de joacă, circulații și spații de parcare: Cartier Vatican (Str. Andrei Șaguna)	6	10%	10	20%	7	10%	4	20%	5	5%	3	10%	7	15%	4	10%	6,1	80
Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajare spații verzi, spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, locuri de joacă, circulații și spații de parcare: Str. Nouă – Str. Florilor – Str. Zaharia Boiu	6	10%	10	20%	7	10%	4	20%	5	5%	3	10%	7	15%	4	10%	6,1	80
Proiect de activare a spațiilor publice din cartierele municipiului Sighișoara prin intervenții artistice ce folosesc orașul și arhitectura unică ca decor - Proiect pilot de realizare a unor creații murale / artă contemporană în cartierul Bărăgan	6	10%	10	20%	6	10%	6	20%	5	5%	4	10%	5	15%	3	10%	6,1	80
Înființarea unui cluster inovativ la nivelul municipiului Sighișoara (prin SDL 2021-2030 se recomandă cluster dedicat domeniului textilelor smart) (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	5	10%	10	20%	8	10%	3	20%	4	5%	3	10%	8	15%	5	10%	6,1	83
Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajare spații verzi, spații de recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori,	7	10%	10	20%	7	10%	4	20%	5	5%	3	10%	7	15%	3	10%	6,1	83

locuri de joacă, zone desfășurare de micro-evenimente, circulații și spații de parcare - Cartier Plopilor																		
Realizarea unui Muzeu Etnografic	6	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	6	10%	6,1	83
Realizarea unui Muzeu al Muzicii Medievale	6	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	6	10%	6,1	83
Reabilitarea acoperișului și a șarpantei Primăria Municipiului Sighișoara	7	10%	6	20%	7	10%	7	20%	7	5%	2	10%	4	15%	9	10%	6,05	87
Intervenții de urgență de punere în siguranță a clădirilor monumente istorice	7	10%	6	20%	8	10%	6	20%	6	5%	2	10%	5	15%	9	10%	6,05	87
Crearea unui brand vizual pentru municipiul Sighișoara și a unui manual de identitate vizuală a municipiului Sighișoara	7	10%	6	20%	7	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	7	10%	6	89
Modernizarea infrastructurii de stingere a incendiilor din perimetrul Cetății Sighișoara	2	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	9	10%	6	89
Crearea și marcarea unor trasee turistice de direcționare către zone mai puțin cunoscute din municipiu și din împrejurimi - cartierul Bărăgan, cartierul Cornești, satul Hetiur, rezervația de codri seculari de la Breite	5	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	4	10%	5	15%	5	10%	6	91
Proiect de promovare a culturii săsești din cele 7 burguri, realizat în parteneriat cu administrațiile publice locale din Brașov, Sibiu, Rupea, Sebeș, Mediaș și Bistrița	4	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	7	10%	6	91
Punerea în valoare a clădirilor publice reprezentative din Orașul de Jos prin implementarea unui sistem de iluminat arhitectural/ambiental	5	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	6	10%	6	91
Modernizare stație Levigat în municipiul Sighișoara	8	10%	10	20%	6	10%	3	20%	5	5%	4	10%	8	15%	1	10%	5,95	94
Proiect de dezvoltare a unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda culturală a municipiului pe parcursul unui an	7	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	7	10%	5,9	95
Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din Municipiul Sighișoara (Prin SDL 2021-2030 se propune realizarea de intervenții complexe de reabilitare și modernizare a clădirilor de locuințe colective: lucrări de reabilitare structurală, lucrări de refațadizare, lucrări de termoizolare și de creștere a eficienței termice: - Cartierul Bărăgan - proiect pilot - Cartierul Plopilor - Cartierul Vatican (Str. A Șaguna) - Str. Nouă – Str. Florilor – Str. Zaharia Boiu - Str. Anton Pann - Str. 1 Decembrie 1918 - Str. Axente Sever)	6	10%	6	20%	6	10%	6	20%	8	5%	4	10%	8	15%	3	10%	5,9	95
Amenajare piață urbană - platoul aferent Catedralei Ortodoxe (amenajarea propusă va ține cont de vecinătatea Catedralei Ortodoxe și de necesitatea desfășurării de slujbe religioase în aer liber)	8	10%	6	20%	7	10%	6	20%	6	5%	2	10%	6	15%	6	10%	5,9	97
Mansardare imobil Piața Cetății nr. 4	3	10%	6	20%	8	10%	7	20%	7	5%	2	10%	5	15%	9	10%	5,9	97
Intervenții integrate de regenerare urbană a spațiilor publice aferente ansamblurilor de locuințe colective: amenajare spații verzi, spații de	5	10%	10	20%	7	10%	4	20%	5	5%	3	10%	7	15%	3	10%	5,9	99

recreere și zone de socializare pentru toate categoriile de utilizatori, locuri de joacă, circulații și spații de parcare: Str. Anton Pann																		
Reabilitarea și modernizarea unor clădiri din Cetatea Sighișoara, aflate în patrimoniul municipiului Sighișoara și concesionarea/închirierea acestora în vederea dezvoltării de servicii comerciale de proximitate destinate locuitorilor (farmacie, magazin alimentar etc)	3	10%	10	20%	5	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	8	10%	5,9	99
Hub/centru educațional în domeniul antreprenorialului pentru tineri (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	5	10%	10	20%	8	10%	3	20%	3	5%	3	10%	8	15%	3	10%	5,85	101
Reabilitare șarpantă Liceu Tehnologic nr. 1	5	10%	6	20%	5	10%	9	20%	9	5%	5	10%	4	15%	3	10%	5,85	101
Amenajarea unei zone de promenadă pe malul râului Târnava Mare (prin SDL 2021-2030 se recomandă și introducerea de piste de biciclete în lungul râului Târnava Mare)	5	10%	10	20%	6	10%	5	20%	6	5%	5	10%	5	15%	2	10%	5,85	101
Retehnologizare instalație de sortare Sighișoara	8	10%	10	20%	6	10%	3	20%	5	5%	3	10%	8	15%	1	10%	5,85	101
Înființarea unui depozit de deșeuri industriale în municipiul Sighișoara	8	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	8	15%	2	10%	5,8	105
Actualizarea regulamentului pentru comerțul stradal în Cetatea Sighișoara și în Orașul de Jos	5	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	8	10%	5,8	106
Realizarea de pavilioane/ chioșcuri destinate închirierii pentru desfășurarea comerțului stradal și târgurilor sezoniere care să prezinte un design adecvat cadrului urban în care sunt amplasate	5	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	8	10%	5,8	106
Elaborare politică de parcare pentru Municipiul Sighișoara - *se va avea în vederea realizarea politicii concomitent cu Planul de Mobilitate Urbană Durabilă*	5	10%	6	20%	6	10%	6	20%	8	5%	3	10%	6	15%	7	10%	5,8	106
Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de canalizare pluvială în municipiu, în localitățile componente și în satul Hetiur	9	10%	3	20%	8	10%	7	20%	7	5%	4	10%	7	15%	3	10%	5,8	106
Amenajare scuar Piața Octavian Goga (proiect condiționat de realizarea parcării subterane din parcarea Quattro Amici)	8	10%	10	20%	6	10%	4	20%	4	5%	2	10%	5	15%	4	10%	5,75	110
Dezvoltarea unui centru logistic în Sighișoara (în vecinătatea centurii ocolitoare)	5	10%	10	20%	6	10%	3	20%	3	5%	4	10%	8	15%	3	10%	5,75	111
Sistem video Grădinița cu program normal nr. 3	4	10%	6	20%	5	10%	9	20%	9	5%	5	10%	4	15%	3	10%	5,75	111
Centrală termică Școala Nicolae Iorga	4	10%	6	20%	5	10%	9	20%	9	5%	5	10%	4	15%	3	10%	5,75	111
Sistem video Școală Generală și Grădiniță Hetiur	4	10%	6	20%	5	10%	9	20%	9	5%	5	10%	4	15%	3	10%	5,75	111
Lucrări curente de întreținere/ conservare a clădirilor municipale (monumente istorice)	7	10%	6	20%	6	10%	5	20%	8	5%	3	10%	5	15%	8	10%	5,75	111
Completarea sistemelor clasice de producere și distribuție a energiei termice utilizate în prezent cu sisteme performante energetic și surse regenerabile de energie (panouri solare, pompe de căldură, cogenerare de mică putere), prioritar creșele și grădinițele	5	10%	10	20%	5	10%	4	20%	5	5%	3	10%	8	15%	2	10%	5,75	111
Realizare depozit de deșeuri inerte - municipiul Sighișoara	5	10%	10	20%	6	10%	5	20%	5	5%	4	10%	6	15%	1	10%	5,75	111
Amenajarea de trasee turistice în ariile naturale protejate din Municipiul Sighișoara	8	10%	10	20%	6	10%	3	20%	4	5%	2	10%	5	15%	6	10%	5,75	111

Organizarea de activități educaționale în ariile naturale protejate din Municipiul Sighișoara - Proiect pilot: Rezervația Breite	8	10%	10	20%	6	10%	3	20%	4	5%	2	10%	5	15%	6	10%	5,75	111
Amenajare platou Breite - trasee recreative și de promenadă	8	10%	10	20%	6	10%	3	20%	4	5%	2	10%	5	15%	6	10%	5,75	111
Înființarea unui incubator de afaceri în municipiul Sighișoara (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	5	10%	10	20%	8	10%	3	20%	4	5%	3	10%	7	15%	3	10%	5,75	121
Sală de sport Radu Voina - reparații capitale	6	10%	6	20%	7	10%	8	20%	8	5%	4	10%	4	15%	2	10%	5,7	122
Amenajare străzi cu sens unic în Municipiul Sighișoara - *str. Gării, str. N. Titulescu, str. M. Eminescu, str. Dragoș Vodă, str. Păstorilor, str. Mircea Vodă. Amenajarea sensurilor unice se va corela cu intervențiile de modernizare, după caz.*	8	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	6	15%	4	10%	5,7	122
Centru de creație artistică - amenajare atelier creativ pentru dezvoltarea meșteșugurilor specifice municipiului - spații pentru expoziție, producție și desfacere produse din manufacturi tradiționale ale meșteșugarilor sighișoreni	5	10%	10	20%	7	10%	3	20%	3	5%	3	10%	7	15%	4	10%	5,7	124
Reconfigurarea pagii web a Primăriei Municipiului Sighișoara pentru a asigura un acces mai facil la date și informații	8	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	4	10%	5	15%	4	10%	5,65	125
Construirea și echiparea unei cantine sociale pentru comunitățile de etnie roma și persoanele fără adăpost	5	10%	10	20%	6	10%	3	20%	4	5%	8	10%	5	15%	2	10%	5,65	126
Program de amenajare a instituțiilor publice de cultură astfel încât acestea să implementeze instrumente moderne de prezentare și descriere a ofertei culturale	7	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	3	10%	5	15%	6	10%	5,65	126
Înființarea de perdele forestiere de protecție - aliniamente de arbori cu capacitate mare de retenție a CO2 - în lungul infrastructurii feroviare și infrastructurii rutiere majore	7	10%	10	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	7	15%	4	10%	5,65	126
Locuințe sociale de calitate în Municipiul Sighișoara	5	10%	10	20%	7	10%	3	20%	4	5%	8	10%	5	15%	1	10%	5,65	129
Crearea de locuințe sociale in comunitățile de romi din zonele marginalizate, în zona Str. Parângului	4	10%	10	20%	6	10%	3	20%	5	5%	8	10%	5	15%	2	10%	5,6	130
Construirea unui heliport în municipiul Sighișoara	5	10%	10	20%	7	10%	3	20%	6	5%	3	10%	6	15%	3	10%	5,6	130
Legătură între str. Viilor și viitoarea centură ocolitoare a municipiului	7	10%	6	20%	8	10%	5	20%	6	5%	5	10%	6	15%	2	10%	5,6	130
Reabilitare pod 1 râul Târnava Mare	7	10%	6	20%	6	10%	7	20%	6	5%	3	10%	6	15%	2	10%	5,6	130
Extinderea transportului public în cartierele Bărăgan și Plopilor	7	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	5	10%	6	15%	2	10%	5,6	130
Parc de antrenament în aer liber (pe platforma adiacentă Sălii Polivalente)	4	10%	6	20%	7	10%	7	20%	8	5%	4	10%	5	15%	3	10%	5,55	135
Program de promovare a sportului către comunitate prin campanii de activare în spații frecventate de public (simulatoare sportive, competiții sportive în centrele comerciale, podiumuri în spațiul public pentru exerciții de gimnastică etc.)	6	10%	6	20%	7	10%	6	20%	6	5%	5	10%	5	15%	3	10%	5,55	135
Utilizarea deșeurilor urbane în scop energetic: utilizarea deșeurilor urbane în instalații de gazeificare de înaltă eficiență cu obținerea energiei electrice și termice (cogenerare) și frig (trigenerare).	5	10%	10	20%	5	10%	3	20%	5	5%	3	10%	8	15%	2	10%	5,55	135
Încălzire centrală Sala de sport Zaharia Boiu	4	10%	6	20%	5	10%	8	20%	9	5%	5	10%	4	15%	3	10%	5,55	138

Întocmirea Cadastrului General al Municipiului Sighișoara (prin SDL 2021-2030 se propune corelarea acestuia cu baza de date urbane)	8	10%	6	20%	8	10%	5	20%	6	5%	3	10%	5	15%	4	10%	5,55	138
Program de dezvoltare Grădiniță Str. Crizantemelor	4	10%	6	20%	5	10%	8	20%	8	5%	5	10%	4	15%	3	10%	5,5	140
Modernizare cămin de bătrâni	4	10%	10	20%	5	10%	3	20%	5	5%	7	10%	5	15%	3	10%	5,5	140
Elaborarea unui ghid de bune practici privind afișajul publicitar în spațiul public	8	10%	6	20%	7	10%	5	20%	5	5%	2	10%	5	15%	6	10%	5,5	140
Elaborarea unui ghid de bune practici privind modul de construire specific municipiului și intervențiile permise în corelare cu caracteristicile specifice țesutului urban din fiecare zonă funcțională (cromatică, tipuri de materiale, texturi, elemente de limbaj arhitectural permise, volumetria clădirilor, amplasarea clădirilor pe parcele) - Ghidul va fi corelat cu reglementări PUG Municipiul Sighișoara	8	10%	6	20%	7	10%	5	20%	5	5%	2	10%	5	15%	6	10%	5,5	140
Realizarea unui program de educație muzeală destinat tinerilor	6	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	4	10%	5	15%	8	10%	5,5	140
Amenajare nod intermodal Gara Sighișoara - modernizare și echipare gară și autogară, amenajare parcare autocare, parcare pentru biciclete, stație de transport public local, circulații și accese	4	10%	10	20%	6	10%	3	20%	4	5%	4	10%	6	15%	4	10%	5,5	140
Program de promovare a culturii și tradițiilor comunităților etnice prin organizarea de evenimente în spațiul public	5	10%	6	20%	5	10%	4	20%	8	5%	4	10%	6	15%	8	10%	5,5	146
Modernizare trotuare în Municipiul Sighișoara, inclusiv facilitarea accesului și deplasării pentru persoanele cu mobilitate redusă	8	10%	3	20%	6	10%	6	20%	8	5%	6	10%	5	15%	5	10%	5,45	147
Sprijinirea organizării de evenimente culturale inedite (spre exemplu, spectacole de muzică, teatru, film etc.) prin asociere cu o serie de locații noi în exteriorul Cetății (în spațiile dintre blocuri / în piațete / în stradă etc.)	8	10%	6	20%	6	10%	5	20%	5	5%	4	10%	4	15%	6	10%	5,45	148
Elaborarea Programului de protecție și gestiune a monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial - Centrul Istoric Sighișoara și a Planurilor anuale de protecție și gestiune	5	10%	6	20%	7	10%	5	20%	5	5%	2	10%	5	15%	8	10%	5,4	149
Managementul integrat al sitului UNESCO Sighișoara în contextul peisajului teritorial cultural și natural - dezvoltarea locală integrată orientata către protejarea și valorificarea patrimoniului UNESCO	5	10%	6	20%	7	10%	5	20%	5	5%	2	10%	5	15%	8	10%	5,4	149
Evaluarea stării tehnice/ de conservare a monumentelor istorice și centralizarea informațiilor în cadrul unei baze de date informatice (componentă a bazei de date urbane a municipiului Sighișoara) și actualizarea anuală a acesteia	5	10%	6	20%	7	10%	5	20%	5	5%	2	10%	5	15%	8	10%	5,4	149
Realizarea unui proiect integrat de restaurare a Centrului Istoric Sighișoara - monument istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial (inclusiv prioritizarea intervențiilor de restaurare a clădirilor, de amenajare și modernizare a spațiilor publice și a spațiilor verzi).	5	10%	6	20%	7	10%	5	20%	5	5%	2	10%	5	15%	8	10%	5,4	149
Realizarea unui proiect de educare a populației și de creșterea a conștientizării comunității locale cu privire la existența patrimoniului cu valoare universală excepțională din municipiul Sighișoara și la caracteristicile care îi conferă autenticitate și integritate	7	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	7	10%	5,4	149

Producerea de energie electrică sau termică din resurse de bio-masă	5	10%	10	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	8	15%	2	10%	5,4	149
Amplasare panouri fotovoltaice pentru producerea apei calde menajere în cartierul Bărăgan și cartierul Plopilor - proiect pilot	4	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	3	10%	8	15%	2	10%	5,4	149
Înființarea unui centru de excelență și inovare (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	5	10%	10	20%	6	10%	3	20%	3	5%	3	10%	6	15%	3	10%	5,35	156
Realizarea unui parc fotovoltaic prin promovarea unui parteneriat public-privat	5	10%	6	20%	6	10%	5	20%	5	5%	4	10%	8	15%	2	10%	5,35	156
Parc pentru toate vârstele (în vecinătatea Sălii de sport Radu Voina)	8	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	5	10%	6	15%	2	10%	5,35	156
Extinderea sistemului de bugetare participativă la nivel local. Îmbunătățirea capacității instituționale de a fundamenta investițiile publice prin implementarea anuală a unui sistem de votare a ideilor cetățenilor/ mecanism de feedback din partea acestora.	8	10%	6	20%	4	10%	5	20%	8	5%	4	10%	5	15%	4	10%	5,35	156
Înființarea unei băi publice, pentru deservirea a două cartiere sărace populate de etnici romi, respectiv str. Parângului și str. Viilor, pentru o populație de circa 1.000 persoane, în zona Str. Parângului	4	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	8	10%	5	15%	1	10%	5,35	160
Amenajarea spațiilor verzi adiacente râului Târnava Mare pe tronsonul Bărăgan - Cornești	8	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	3	10%	5	15%	2	10%	5,35	160
Reabilitarea și modernizarea rețelei de alimentare cu apă cu grad mare de uzură sau realizată din materiale neconforme	5	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	4	10%	6	15%	2	10%	5,3	162
Reabilitarea și modernizarea rețelei de canalizare cu grad mare de uzură sau realizată din materiale neconforme	5	10%	6	20%	6	10%	6	20%	6	5%	4	10%	6	15%	2	10%	5,3	162
Actualizarea regulamentului privind accesul și parcarea autoturismelor în Cetate și punerea în aplicare a acestuia	3	10%	6	20%	6	10%	6	20%	8	5%	2	10%	4	15%	8	10%	5,3	164
Proiect de producere a energiei din biogazul de la stațiile de epurare a apei	5	10%	10	20%	3	10%	3	20%	4	5%	3	10%	8	15%	2	10%	5,3	164
Evaluări anuale ale serviciilor publice oferite de către cetățenii municipiului (sondaj online sau chestionar reprezentativ)	8	10%	6	20%	6	10%	4	20%	5	5%	4	10%	5	15%	5	10%	5,3	164
Amenajare hub de afaceri și inovare sau fab-lab dotat, la care să aibă acces și tinerii (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	5	10%	10	20%	6	10%	3	20%	3	5%	4	10%	5	15%	3	10%	5,3	167
Înființare Centru de zi pentru adulți cu dizabilități	4	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	8	10%	4	15%	2	10%	5,3	167
Amenajarea pârâul Șaeș (prin SDL 2021-2030 se recomandă amenajarea peisagistică a pârâului și realizare de lucrări hidrotehnice și lucrări de stabilizare a malurilor)	5	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	3	10%	6	15%	3	10%	5,3	167
Actualizarea Planului Urbanistic Zonal - Zone Construite Protejate Municipiul Sighișoara	7	10%	6	20%	5	10%	4	20%	5	5%	3	10%	5	15%	8	10%	5,3	167
Reabilitarea sălilor de sport din Municipiul Sighișoara (Prin SDL 2021-2030 se recomandă reabilitarea și modernizarea sălilor de sport din cadrul unităților de învățământ și deschiderea acestora către public)	6	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	4	10%	5	15%	2	10%	5,25	171
Înființare Centru rezidențial pentru persoane vârstnice	4	10%	10	20%	6	10%	3	20%	5	5%	6	10%	4	15%	2	10%	5,25	172
Înființare centru comunitar în cartierul Bărăgan	6	10%	10	20%	6	10%	3	20%	4	5%	4	10%	5	15%	1	10%	5,25	172

Plan de management al activităților și fluxurilor turistice aferente centrul istoric al municipiului, principalelor obiective turistice și manifestațiilor culturale desfășurate în aer liber în zona centrală (festivaluri, concerte etc)	5	10%	6	20%	5	10%	5	20%	4	5%	3	10%	5	15%	8	10%	5,25	172
Realizarea unui regulament/ghid de bune practici privind intervențiile pe monumente istorice, intervențiile asupra fondului construit și spațiului public din cadrul monumentului istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial, din zona construită protejată, din zonele de protecție ale monumentelor istorice (inclusiv tehnici constructive, signaletică, amenajare vitrine, reclame) - Ghidul va fi corelat cu reglementări PUZ Zone Construite Protejate Municipiul Sighișoara	5	10%	6	20%	5	10%	5	20%	4	5%	3	10%	5	15%	8	10%	5,25	172
Realizarea unei strategii de eficientizare a fluxului sanitar aferent Spitalului Municipal și tuturor clădirilor aparținătoare	8	10%	6	20%	8	10%	4	20%	4	5%	4	10%	4	15%	4	10%	5,2	176
Înființare Serviciu de asistență comunitară – Centru de zi	4	10%	10	20%	4	10%	3	20%	4	5%	5	10%	6	15%	2	10%	5,2	176
Realizarea unui proiect pilot de explicare a noțiunilor de bază privind patrimoniul și arhitectura și predarea acestuia în cadrul activităților extracuricculare din unitățile de învățământ la nivel local	5	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	7	10%	5,2	176
Realizarea unor materiale de promovare a atracțiilor din Sighișoara, inclusiv la nivel județean - hărți turistice, pliante, broșuri etc.	5	10%	6	20%	6	10%	5	20%	5	5%	2	10%	5	15%	7	10%	5,2	176
Crearea de instalații industriale private pentru producerea energiei din deșeuri	5	10%	10	20%	4	10%	3	20%	4	5%	2	10%	8	15%	1	10%	5,2	176
Înființarea unui centru de voluntariat la nivelul municipiului Sighișoara	5	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	5	10%	5	15%	5	10%	5,2	176
Înființarea unui centru de resurse al Primăriei Municipiului Sighișoara (pentru elaborarea de documentații tehnice, rapoarte, proiecte etc)	5	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	5	10%	5	15%	5	10%	5,2	176
Amenajare parcare la intrarea în oraș și echiparea cu stații de reîncărcare pentru vehicule electrice	3	10%	10	20%	6	10%	3	20%	5	5%	1	10%	5	15%	6	10%	5,2	183
Proiect de marcare a clădirilor monumente istorice cu plachete informative prezentând rolul acestora în istoria municipiului Sighișoara	7	10%	6	20%	7	10%	3	20%	5	5%	2	10%	4	15%	9	10%	5,15	184
Lansarea unui concurs anual (hackaton) de îmbunătățire a serviciilor publice oferite (soluții dinspre cetățeni și societatea civilă, mediul de afaceri, mediul academic etc) și implementarea celor mai bune soluții eligibile.	8	10%	6	20%	5	10%	4	20%	4	5%	4	10%	5	15%	5	10%	5,15	185
Reabilitare rețea canalizare și apă Str. Moților, Str. Caraiman	2	10%	3	20%	5	10%	8	20%	8	5%	4	10%	8	15%	2	10%	5,1	186
Reabilitare rețea de canalizare și apă Str. Dumbravei	2	10%	3	20%	5	10%	8	20%	8	5%	4	10%	8	15%	2	10%	5,1	186
Transparență extinsă în activitatea de închiriere a tuturor clădirilor, bunurilor și spațiilor aflate în patrimoniul municipalității. Definirea de proceduri publice și transparente, supuse dezbaterii publice.	6	10%	6	20%	6	10%	4	20%	5	5%	4	10%	5	15%	5	10%	5,1	188
Organizarea de campanii tematice sau sezoniere pentru promovarea turismului din municipiul Sighișoara la nivel național și internațional	5	10%	6	20%	6	10%	4	20%	4	5%	3	10%	5	15%	7	10%	5,05	189
Înființarea de clase de învățământ profesional dual, în parteneriat public- privat (autoritatea publică, liceele tehnologice, inspectoratul județean, companii). Amenajarea de spații de educație (săli de curs și	5	10%	6	20%	7	10%	3	20%	3	5%	7	10%	6	15%	3	10%	5,05	190

ateliere) destinate învățământului profesional dual (în cadrul Liceului Tehnologic nr. 1)																		
Construire Centru Social Multifuncțional în cartierul Viilor, pentru deservirea populației defavorizate	4	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	5	10%	5	15%	1	10%	5,05	190
Program de schimb de experiență pentru specialiștii în domeniul protecției patrimoniului cultural și administrația publică locală, realizat în parteneriat cu instituții și asociații internaționale și naționale de profil (UNESCO, ICOMOS etc)	3	10%	10	20%	4	10%	3	20%	3	5%	2	10%	4	15%	8	10%	5,05	190
Străpungere arteră nouă paralelă cu str. Viilor, inclusiv accese către terenurile situate dincolo de calea ferată cu treceri la nivel și stradă nouă cu acces la Podul Dealul Gării	4	10%	10	20%	4	10%	3	20%	3	5%	4	10%	6	15%	2	10%	5,05	190
Bunicii comunității - Servicii sociale și socio-medicale pentru persoane vârstnice	5	10%	6	20%	7	10%	3	20%	5	5%	7	10%	5	15%	3	10%	5	194
Înființarea unei pagini dedicate pe site-ul PMS de prezentare și promovare a proiectelor de intervenție în zonele istorice cu impact comunitar și turistic și a exemplelor de bune practici în domeniul protejării și valorificării patrimoniului cultural din municipiu. Organizarea de consultări și dezbateri publice pentru proiectele care au în vedere intervenții asupra construcțiilor destinate activităților socio-culturale din interiorul zonelor construite protejate	7	10%	6	20%	4	10%	4	20%	3	5%	2	10%	5	15%	8	10%	5	194
Extinderea transportul în comun în zona periurbană a municipiului Sighișoara	5	10%	6	20%	6	10%	5	20%	6	5%	3	10%	6	15%	2	10%	5	194
Realizarea unor proiecte culturale de educare a tinerilor în sectorul teatral	5	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	5	10%	5	15%	3	10%	5	197
Program anual și multianual de finanțare nerambursabilă /participativa a proiectelor în domeniile de tineret și sport	5	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	5	10%	5	15%	3	10%	5	197
Amenajare de parcări multietajate în cartierul Bărăgan	4	10%	10	20%	6	10%	3	20%	4	5%	2	10%	6	15%	1	10%	5	197
Coridor verde de mobilitate Bărăgan - Gara Sighișoara *str. Stadionului - pod Târnava (pod nou) - str. Dealu Gării - str. Viilor - aleea Teilor - str. Libertății*	5	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	5	197
Coridor verde de mobilitate Gară - râul Târnava Mare *str. Libertății - str. N. Titulescu - str. Andrei Șaguna - pasarelă pietonală*	5	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	5	197
Amenajare piste de biciclete în Municipiul Sighișoara	5	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	5	197
Amenajare parcări de biciclete securizate în zonele de locuințe colective - *cartierele Plopilor, Bărăgan, str. Nouă, Vatican*	5	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	5	197
Organizarea de vizite ghidate în ariile naturale protejate din Municipiul Sighișoara - Proiect pilot: Rezervația Breite	8	10%	6	20%	6	10%	3	20%	4	5%	2	10%	5	15%	6	10%	4,95	204
Dezvoltarea unui hub de inovare și consultare publică. Dezbaterea politicilor publice și proiectelor de investiții cu actorii resursă de la nivel local și extinderea sistemului de consultări publice.	7	10%	6	20%	4	10%	4	20%	4	5%	4	10%	5	15%	5	10%	4,95	204
Proiect de sprijinire a actorilor economici în procesul de tehnologizare, digitalizare și internaționalizare a întreprinderilor - înființare a unui birou	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	4	5%	3	10%	8	15%	3	10%	4,9	206

care să sprijine conexiunea dintre întreprinderile sighișorene și hub-urile digitale inovatoare din regiunea Centru																		
Program multianual de restaurare a clădirilor monumente istorice și a clădirilor din zonele construite protejate, realizat în parteneriat cu proprietarii clădirilor - parteneriat public-privat	4	10%	6	20%	6	10%	3	20%	5	5%	2	10%	5	15%	9	10%	4,9	206
Amenajare pistă de biciclete Sighișoara - Albești	4	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	4,9	206
Amenajare parcări de biciclete în zonele de interes din municipiu	4	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	4,9	206
Program de sprijinire a cicloturismului în municipiul Sighișoara și amenajarea traseelor de drumeție	3	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4,9	206
Rețea de stații self-service de închiriere de biciclete în Municipiul Sighișoara - *se va avea în vedere realizarea acesteia după amenajarea pistelor de biciclete din municipiu.*	3	10%	10	20%	5	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4,9	206
Dezvoltarea bazei de date urbane (în corelare cu baza de date elaborată în cadrul PUG), spațializate utilizând GIS/BIM, ca suport pentru luarea deciziilor în domeniul dezvoltării urbane	5	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	2	10%	5	15%	5	10%	4,9	206
Formarea unor grupuri de lucru per arii tematice cu cetățenii implicați civic și societatea civilă pentru fundamentarea nevoilor de la nivel local.	8	10%	6	20%	4	10%	4	20%	4	5%	4	10%	4	15%	5	10%	4,9	206
Proiect de dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda sportivă a municipiului pe parcursul unui an	5	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	4	10%	5	15%	3	10%	4,9	214
Pilotarea unui program de identificare și structurare a tuturor datelor publice existente la nivelul instituției și asumarea publicării noilor date publice în format deschis, inclusiv pe portalul național privind datele deschise.	8	10%	6	20%	4	10%	4	20%	5	5%	4	10%	5	15%	3	10%	4,9	214
Modernizare uzină de apă în municipiul Sighișoara - localitatea Albești	9	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	8	15%	1	10%	4,85	216
Extinderea rețelei de canalizare menajeră pe Str. Lunca Poștei, Str. Dragoș Vodă, Str. Vasile Lucaci, Str. Română și în localitatea Aurel Vlaicu	3	10%	3	20%	5	10%	7	20%	7	5%	4	10%	7	15%	2	10%	4,8	217
Extinderea rețelei de alimentare cu apă în localitatea Aurel Vlaicu	3	10%	3	20%	5	10%	7	20%	7	5%	4	10%	7	15%	2	10%	4,8	217
Dezvoltarea unei unități pentru implementarea și monitorizarea strategiilor și planurilor de dezvoltare urbană/ locală	5	10%	6	20%	5	10%	4	20%	4	5%	4	10%	4	15%	6	10%	4,8	217
Dezvoltarea unei unități/ unui departament având responsabilități de monitorizare a implementării PMUD	5	10%	6	20%	5	10%	4	20%	4	5%	4	10%	4	15%	6	10%	4,8	217
Identificarea actorilor relevanți și adoptarea de parteneriate pe termen mediu și lung cu instituții relevante în domeniul cultural, de patrimoniu sau dezvoltarea urbană sustenabilă.	6	10%	6	20%	5	10%	3	20%	5	5%	4	10%	5	15%	5	10%	4,8	217
Proiect de integrare și promovare a obiectivelor turistice în cadrul circuitului Visit Transilvania	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	4	5%	2	10%	5	15%	7	10%	4,75	222
Realizarea unui regulament de publicitate stradală	7	10%	6	20%	4	10%	5	20%	5	5%	2	10%	4	15%	4	10%	4,75	222
Amenajare curte Grădinița cu program normal nr. 3	4	10%	6	20%	4	10%	6	20%	3	5%	4	10%	4	15%	4	10%	4,75	224
Consolidare si restaurare Turn La Chip	3	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	3	10%	4	15%	6	10%	4,75	224
Reabilitarea, modernizarea și dotarea Liceului Teoretic „Mircea Eliade”	4	10%	6	20%	4	10%	6	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4,7	226

Înființare Serviciu îngrijiri la domiciliul persoane vârstnice	4	10%	6	20%	6	10%	3	20%	5	5%	6	10%	5	15%	3	10%	4,7	226
Realizarea unei analize de nevoi la nivelul autorității publice locale privind reorganizarea organigramei, ajustarea misiunii și obiectivelor departamentelor și rolurilor fiecărui membru al personalului.	3	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	4	10%	4,7	226
Realizarea unei analize de nevoi la nivelului Municipiului Sighișoara privind calitatea serviciilor publice oferite, solicitărilor și nevoilor cetățenilor pentru fundamentarea unei ajustări potențiale a serviciilor publice oferite.	3	10%	6	20%	5	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	4	10%	4,7	226
E-guvernare. Digitalizarea tuturor serviciilor publice oferite de către Primărie, monitorizarea și evaluarea lor de către personal dedicat și ajustarea în funcție de transformările de la nivelul comunității și cerințelor cetățenilor și mediului de afaceri.	7	10%	10	20%		10%		20%	6	5%	4	10%	6	15%	4	10%	4,7	226
Înființarea unui hub de dezvoltare (în cadrul fostului centru social de pe Str. Ana Ipătescu)	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	3	5%	3	10%	6	15%	4	10%	4,65	231
Înființarea unei școli de arte și meserii în Municipiul Sighișoara (care să valorifice tradițiile meșteșugărești ale municipiului) (în cadrul Liceului Tehnologic nr. 1)	4	10%	6	20%	6	10%	3	20%	6	5%	5	10%	5	15%	3	10%	4,65	231
Realizarea de parteneriate cu universitățile care includ secții/facultăți de restaurare și conservare pentru a dezvolta un program integrat de educație și cercetare în domeniile conservarea și protejarea patrimoniului cultural și studiul monumentelor istorice	4	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	5	15%	8	10%	4,65	231
Servicii sociale pentru victimele violenței domestice - Proiect VENUS - Împreună pentru o viață în siguranță!	4	10%	6	20%	7	10%	3	20%	3	5%	8	10%	4	15%	2	10%	4,65	231
Realizarea și promovarea periodică a unui catalog electronic privind sursele disponibile de finanțare pentru actorii culturali	3	10%	6	20%	4	10%	4	20%	5	5%	3	10%	6	15%	5	10%	4,65	231
Realizarea unei platforme integrate de dialog și promovare în domeniul cultural (cartarea actorilor culturali, oportunități în domeniu, promovarea evenimentelor culturale)	3	10%	6	20%	4	10%	4	20%	5	5%	3	10%	6	15%	5	10%	4,65	231
Programe de tipul ”Garanții de competențe”, dedicate mai ales adulților cu un nivel scăzut de calificare, în economia colaborativă	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	7	10%	5	15%	3	10%	4,6	237
Înființarea unui centru de formare și conversie a forței de muncă din Sighișoara (în cadrul Liceului Tehnologic nr. 1)	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	3	5%	5	10%	5	15%	3	10%	4,6	237
Organizarea de trasee turistice/tematice în municipiul Sighișoara cu ghizi certificați	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	7	10%	4,6	237
Proiect de cartare a resurselor turistice disponibile și realizarea unor materiale de promovare - inclusiv includerea în aplicații/platforme de promovare, realizarea de trasee turistice tematice ghidate prin intermediul aplicației (ex.: Traseul Bisericilor)	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	7	10%	4,6	237
Elaborarea și implementarea unui plan de formare a personalului care să vizeze o mai bună înțelegere a viziunii municipalității, documentelor strategice de la nivel local și rolul fiecărui în îndeplinirea acestor	3	10%	6	20%	4	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	4	10%	4,6	237

deziderate. Realizarea de parteneriate cu universități cu competențe în domeniu																		
Analiza procedurilor de lucru de la nivelul instituției, simplificarea și ajustarea lor pentru a crește eficiența managementului instituțional.	3	10%	6	20%	4	10%	5	20%	5	5%	3	10%	5	15%	4	10%	4,6	237
Închidere celule 1 și 2 și construirea celulei 4 a depozitului conform Sighișoara	8	10%	6	20%	6	10%	3	20%	4	5%	2	10%	6	15%	1	10%	4,6	243
Implementarea de programe de tip ”Școală după școală”	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	4	5%	4	10%	5	15%	3	10%	4,55	244
Urmărire video și iluminat platformă depozitare deșeuri	4	10%	6	20%	6	10%	5	20%	5	5%	4	10%	4	15%	1	10%	4,55	244
Implementarea unui sistem online de programare și abonare la bazele sportive și la sălile de sport din municipiu (inclusiv la cele din instituțiile de învățământ, în afara orelor de program).	5	10%	6	20%	5	10%	4	20%	4	5%	4	10%	5	15%	2	10%	4,55	244
Elaborarea Strategiei de dezvoltare a sectorului cultural și a turismului durabil în municipiul Sighișoara	5	10%	6	20%	5	10%	3	20%	3	5%	3	10%	4	15%	7	10%	4,55	244
Realizarea unei miniserii de video-uri cu tema redescoperirii municipiului și a Cetății, care să ilustreze avantajele de a locui și de a vizita municipiul Sighișoara, și promovarea acestora online	5	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	2	10%	4	15%	7	10%	4,5	248
Realizare parc municipal în zona cartierului Bărăgan	6	10%	6	20%	5	10%	4	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	4,5	248
Adăpost de urgență pentru persoanele defavorizate	4	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	8	10%	4	15%	2	10%	4,5	250
Instituirea unui OMD – Organizația de Management a Destinației pentru Sighișoara	4	10%	6	20%	5	10%	3	20%	3	5%	2	10%	5	15%	7	10%	4,5	250
Elaborarea unui plan de marketing a destinației turistice Sighișoara	4	10%	6	20%	5	10%	3	20%	3	5%	2	10%	5	15%	7	10%	4,5	250
Creșterea gradului de accesibilitate în Cetatea Sighișoara a persoanelor cu mobilitate redusă	2	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	8	10%	4	15%	4	10%	4,5	250
Modernizarea și reamenajarea peisagistică a spațiului verde delimitat de Str. N. Titulescu - Str. A. Șaguna - Str. Gării (Parc Sauna) și amenajarea de spații de socializare	3	10%	6	20%	6	10%	5	20%	5	5%	4	10%	2	15%	4	10%	4,45	254
Program de îmbătrânire activă prin implicarea persoanelor de peste 65 ani în procesul de formare a noilor lucrători din domeniul creativ și al meșteșugurilor tradiționale	4	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	5	10%	5	15%	3	10%	4,45	255
Reabilitarea fondului locativ de stat, amplasat în clădiri cu vechime mare - proiect pilot pentru clădirile din Orașul de Jos	4	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	4	10%	5	15%	5	10%	4,45	255
Creșterea numărului de posturi din cadrul Compartimentului patrimoniu UNESCO din cadrul Direcției Arhitectului Șef și cooptarea de specialiști în domeniul protecției patrimoniului	3	10%	6	20%	3	10%	4	20%	4	5%	2	10%	4	15%	8	10%	4,4	257
Proiect de realizare a brandurilor ”Marca Sighișoara”, ”Produs în Sighișoara”	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	3	10%	4,4	258
Servicii sociale destinate persoanelor adulte cu dizabilități	4	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	8	10%	4	15%	2	10%	4,4	258
Extinderea, derularea, monitorizarea și mediatizarea programelor de sprijin care vizează stimularea participării școlare, reducerea absenteismului și obținerea succesului școlar în învățământul	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	6	10%	5	15%	2	10%	4,4	258

preuniversitar, în rândul populatei școlare provenite din medii defavorizate																		
Dezvoltarea și diversificarea serviciilor alternative de educație prin oferta A doua Șansă pentru persoanele din comunitățile de etnie roma cu nivel redus de educație	4	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	6	10%	6	15%	1	10%	4,4	258
Registru public al solicitărilor de informații, accesibil pe pagina instituției.	8	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	4,4	258
Reconversia funcțională a punctelor termice și centralelor termice nefuncționale din cadrul ansamblurilor de locuințe colective periferice și transformarea în centre comunitare, servicii socio-culturale sau spații comerciale (Str. Plopilor, Str. A. Șaguna)	5	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	4	10%	5	15%	2	10%	4,35	263
Demararea unor proceduri de realizare de schimburi/ vânzări/ cumpărări în vederea concentrării fondului locativ de stat în clădiri aparținând în totalitate administrației publice locale	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	4	10%	5	15%	5	10%	4,35	263
Reducerea numărului de copii și tineri plasați în instituții, prin consolidarea rețelei de asistenți maternali și creșterea numărului de asistenți maternali și sociali la nivelul comunității - Proiect ”Progres în calitatea îngrijirii alternative a copiilor”	5	10%	6	20%	3	10%	3	20%	3	5%	8	10%	4	15%	2	10%	4,35	265
Înființarea unui adăpost pentru victimele violenței în familie	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	8	10%	4	15%	2	10%	4,3	266
Ziua arhitecturii săsești - organizarea de activități cultural-educaționale: prelegeri, prezentări, expoziții, vânători de comori arhitecturale desfășurare cu ajutorul unei platforme online	3	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	2	10%	4	15%	7	10%	4,3	266
Program pilot de regenerare urbană prin utilizarea temporară a spațiilor comerciale vacante din zona istorică ca spații cultural-creative (ex. expoziții temporare pentru comunitate, ateliere temporare etc.)	4	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	2	10%	4	15%	7	10%	4,3	266
Instruirea și certificarea de ghizi turistici în municipiul Sighișoara	2	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	7	10%	4,3	266
Modernizare treceri la nivel cu calea ferată în Municipiul Sighișoara	6	10%	6	20%	5	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	2	10%	4,3	266
Crearea unei unități dedicate accesării fondurilor externe nerambursabile în cadrul Primăriei Municipiului Sighișoara prin reorganizarea *Serviciul achiziții, investiții, fonduri europene*.	3	10%	6	20%	3	10%	4	20%	4	5%	3	10%	4	15%	6	10%	4,3	266
Elaborarea unei analize de nevoi și a unui plan multianual de formare dedicat personalului implicat în accesarea fondurilor externe nerambursabile. Elaborarea unui plan de formare care să țină cont de noile obiective și direcții de investiții aferente perioadei 2021-2030.	3	10%	6	20%	3	10%	4	20%	4	5%	3	10%	4	15%	6	10%	4,3	266
Dezvoltarea unui punct unic de contact pentru mediul de afaceri în vederea acordării de asistență tehnică și sprijin pentru accesarea de fonduri externe nerambursabile sau oportunități aferente fondurilor naționale. Formarea unui grup de lucru cu mediul de afaceri pentru fundamentarea punctului unic de contact.	3	10%	6	20%	3	10%	4	20%	4	5%	3	10%	4	15%	6	10%	4,3	266
Inițierea unor schimburi de experiență cu autoritățile publice locale din România cu experiență în accesarea și managementului fondurilor externe nerambursabile.	3	10%	6	20%	3	10%	4	20%	4	5%	3	10%	4	15%	6	10%	4,3	266
Realizarea unui festival dedicat păpușarilor	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	3	10%	4,3	275

Înființarea unei coaliții la nivel de municipiu pentru competențe digitale care conectează autoritatea publică cu părțile interesate din cadrul întreprinderilor, din sistemul de educație și formare și de pe piața muncii, dar și cu alte coaliții înființate la nivel național.	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	3	5%	3	10%	4	15%	3	10%	4,25	276
Extindere și dotare Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă	3	10%	6	20%	3	10%	3	20%	3	5%	8	10%	4	15%	3	10%	4,25	276
Elaborarea Registrului Spațiilor Verzi al Municipiului Sighișoara	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	2	10%	5	15%	4	10%	4,25	276
Organizarea de activități educaționale extra curriculare care să creeze un avantaj competitiv pentru municipiul Sighișoara	5	10%	6	20%	5	10%	3	20%	3	5%	4	10%	4	15%	3	10%	4,25	279
Înființarea unei piețe agroalimentare de gross în municipiul Sighișoara	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	4	5%	3	10%	5	15%	1	10%	4,25	279
Proiect de selecție și restaurare/ reabilitare a curților interioare din clădirile tradiționale săsești din Orașul de Jos și deschiderea acestora către public - proiect pilot Str. Ilarie Chendi - Str. 1 Decembrie 1918	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	5	10%	4,2	281
Platformă online de ”shared resources” dedicată angajatorilor și angajaților din municipiu	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	3	10%	4,2	282
Implementare măsuri de calmare a traficului în cartierul Bărăgan	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4,2	282
Instalație de digestie anaerobă cu recuperare de biogaz și compost - depozitul deșeuri	5	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	2	10%	6	15%	1	10%	4,2	282
Lucrări permanente de întreținere a amenajărilor hidrotehnice de apărare la inundații de pe teritoriul municipiului, pe toate cursurile de apă (Târnava Mare, Șaeș, Câinelui, Dracului, Herțeș, Broșteanu, Cloașterf, Cetății)	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4,2	282
Extinderea utilizării de soluții digitale în procesele de lucru la nivel intern, inclusiv comunicarea între departamente. Eficientizarea procesului de comunicare interdepartamental prin simplificarea procedurilor.	3	10%	6	20%	4	10%	4	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4,2	282
Optimizarea circuitului documentelor și informarea periodică a fiecărui angajat privind circuitul documentelor. Extinderea sistemului intern de management al documentelor și arhivare electronică care să reducă birocrația internă și să elimine fluxul clasic pe hârtie pentru procedurile interne ale instituției.	3	10%	6	20%	4	10%	4	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4,2	282
Instituirea unui program pilot de evaluare a sustenabilității financiare a Municipiului Sighișoara care să identifice principalele provocări și oportunități pe termen mediu și lung în funcție de factorii interni și externi cu impact potențial asupra bugetului local.	3	10%	6	20%	4	10%	4	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4,2	282
Elaborare regulament pentru circulația autovehiculelor de marfă - *se va avea în vedere realizarea acestuia după finalizarea variantei ocolitoare a municipiului.*	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	5	15%	4	10%	4,15	289
Program de dezvoltare a competențelor formatorilor, instructorilor și coordonatorilor de ucenicie realizat în parteneriat cu unitățile de învățământ universitare	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	4	10%	4	15%	3	10%	4,15	290
Programe de formare profesională a adulților, cu accent și pe creșterea, diversificarea ofertei și a calității serviciilor de formare profesională a adulților	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	4	10%	4	15%	3	10%	4,15	290

Implementarea unui program structurat de formare si promovare a incluziunii sociale pentru îmbunătățirea accesului pe piața muncii a persoanelor de etnie roma	4	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	5	10%	5	15%	1	10%	4,15	290
Amenajare centru comunitar în zona centrală prin reconversia funcțională a unui fost punct termic	4	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	5	15%	3	10%	4,15	290
Sprijin tehnic, financiar sau/și administrativ acordat proprietarilor monumentelor istorice sau clădirilor amplasate în zonele construite protejate, în vederea realizării de lucrări de restaurare, reabilitare și/sau conservare, în acord cu prevederile legii 422/2001	3	10%	6	20%	3	10%	3	20%	2	5%	1	10%	5	15%	8	10%	4,15	290
Aplicarea de sancțiuni financiare (supraimpozitare) pentru proprietarii clădirilor monumente istorice (inclusiv imobilele amplasate în cadrul sitului urban cod LMI MS-II-s-A-15806) aflate în stare de colaps/precolaps (stare avansată de degradare)	3	10%	6	20%	3	10%	3	20%	2	5%	1	10%	5	15%	8	10%	4,15	290
Înființare Locuințe protejate pentru adulții cu dizabilități	4	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	5	10%	4	15%	2	10%	4,1	296
Lucrări de restaurare, consolidare și întreținere curentă a construcțiilor de cult	3	10%	6	20%	3	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	5	10%	4,1	296
Investigații privind proveniența umidității și lucrări de reabilitare conforme la Casa Venețiană - cod LMI MS-II-m-A-15934	2	10%	6	20%	3	10%	3	20%	4	5%	2	10%	4	15%	8	10%	4,1	296
Casa Breslelor - lucrări de restaurare a elementelor decorative arhitecturale	2	10%	6	20%	3	10%	3	20%	4	5%	2	10%	4	15%	8	10%	4,1	296
Campanie de promovare a beneficilor utilizării transportului public local	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	2	10%	4,1	296
Campanie de promovare a beneficilor utilizării mersului pe jos ca mijloc de transport	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	2	10%	4,1	296
Campanie de promovare a beneficilor utilizării mersului pe jos ca mijloc de transport	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	2	10%	4,1	296
Campanie de promovare a beneficilor utilizării bicicletei ca mijloc de transport	4	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	2	10%	4	15%	4	10%	4,1	296
Modernizarea Pieței Agroalimentare - Cartier Bărăgan	5	10%	6	20%	6	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	1	10%	4,1	304
Program anual de finanțare a unor proiecte realizate în parteneriat între actorii culturali din sectorul public, sectorul privat și mediul independent	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	4	15%	5	10%	4,05	305
Organizarea unor grupuri de lucru periodice cu actori reprezentativi din sectoarele culturale și creative	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	3	10%	4	15%	5	10%	4,05	305
Sprijin acordat comunităților de romi aflate în situații de extremă dificultate prin: procurarea de materiale de construcții, refacerea surselor de apă potabilă sau construirea acestora acolo unde nu există, dezvoltarea unor proiecte de sprijin în regim de urgență pentru familii cu venituri foarte mici (alimente, îmbrăcăminte, rechizite etc.), consolidarea locuințelor degradate, precum și a celor cu risc ridicat de prăbușire (acordarea de materiale de construcții, refacerea infrastructurii)	4	10%	6	20%	3	10%	3	20%	4	5%	5	10%	5	15%	1	10%	4,05	307
Proiect pilot amenajare "Zonă 30" în zona Cornești *(zona delimitată de străzile Horea, Anton Pann, Zaharia Boiu și Cornești)*	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4	308

Implementare măsuri de calmare a traficului pe drumul DC54, pe tronsonul care se suprapune cu Via Transilvanica	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	4	10%	4	308
Amenajare peisagistică scuar în Cartierul Miron Neagu	4	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	2	10%	4	15%	3	10%	4	308
Modernizarea și reamenajarea peisagistică a Parcului Zaharia Boiu	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	3	10%	4	308
Înființare Locuințe protejate pentru persoanele vârstnice	5	10%	6	20%	3	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	4	312
Sprijinirea etnicilor romi pentru demararea unei afaceri și obținerea documentele necesare, acordarea de autorizații pentru organizarea și desfășurarea în baza liberei inițiative a activităților economice (comerț stradal etc.) pentru persoanele de etnie romă care se ocup cu: comercializarea florilor și a celorlalte obiecte provenite din exercitarea meseriilor tradiționale	4	10%	6	20%	3	10%	3	20%	4	5%	5	10%	4	15%	2	10%	4	312
Coridor de mobilitate în lungul căii ferate dezafectate pe tronsonul Sighișoara - Venchi	3	10%	6	20%	5	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	4	312
Plan de formare pentru personalul instituției cu competențe în publicarea datelor publice deschise și răspunsului la solicitările de informații.	2	10%	6	20%	3	10%	4	20%	4	5%	4	10%	4	15%	3	10%	4	312
Includerea foștilor sportivi de performanță în campaniile de promovare a sportului	3	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	5	10%	4	15%	1	10%	3,9	316
Integrarea municipiului Sighișoara în rețeaua ”Orașelor prietenoase cu copiii”, certificată de UNICEF	4	10%	6	20%	3	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	3	10%	3,9	317
Program de dezvoltarea și actualizarea standardelor ocupaționale/ calificări profesionale adaptate la noile cerințe ale pieței muncii, inclusiv organizarea de grupuri de lucru	4	10%	6	20%	3	10%	3	20%	3	5%	3	10%	4	15%	3	10%	3,85	318
Înființarea rețelei de distribuție apă potabilă în Rora	1	10%	6	20%	3	10%	4	20%	4	5%	4	10%	5	15%	1	10%	3,85	318
Planificare integrată pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC) a zonelor marginalizate: (1) înființare Grup de Acțiune Locală, (2) Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității	5	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	2	10%	4	15%	2	10%	3,85	318
Amenajare peisagistică fâșie plantată în satul Hetiur - Str. Principală	2	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	3	10%	3,8	321
Elaborarea Strategiei de Utilizare a Surselor Regenerabile de Energie	5	10%	6	20%	3	10%	3	20%	4	5%	2	10%	4	15%	2	10%	3,8	321
Platformă online - bursa online ”blue & white collar workers” dezvoltată prin colaborarea dintre AJOFM și PMS	4	10%	6	20%	3	10%	3	20%	3	5%	4	10%	3	15%	3	10%	3,8	323
Înființarea unei agenții de business - ”no wrong door policy”	3	10%	6	20%	3	10%	3	20%	3	5%	3	10%	4	15%	3	10%	3,75	324
Proiect de dezvoltare a ecosistemului antreprenorial și industrial dezvoltat în parteneriat public-privat	3	10%	6	20%	3	10%	3	20%	3	5%	3	10%	4	15%	3	10%	3,75	324
Acordarea de facilități fiscale prin scheme locale de minimis pentru atragerea de investiții - Beneficiari selectați pe bază de competiție	2	10%	6	20%	4	10%	3	20%	3	5%	4	10%	4	15%	2	10%	3,75	326
Amenajare peisagistică pârâul Câinelui și realizare de lucrări hidrotehnice	2	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	2	10%	3,7	327
Amenajarea hidrotehnică a cursurilor de apă aferente pâraielor Dracului, Herțeș, Broșteanu, Cloașterf, Cetății	2	10%	6	20%	4	10%	3	20%	4	5%	3	10%	4	15%	2	10%	3,7	327

Platformă online de open innovation și de co-creare pentru stimularea ideilor inovatoare, dedicată mai ales startup-urilor	3	10%	6	20%	2	10%	3	20%	3	5%	3	10%	4	15%	3	10%	3,65	329
Program de stimulare a antreprenorialului prin cofinanțarea, pe bază de apel de proiecte, a organizațiilor specializate în oferirea de servicii pentru antreprenori (educație antreprenorială pentru tineri, servicii de incubare/ asistență start-up/ accelerare, finanțare pentru debut (”seed-funding”), înființarea de instrumente de capital de risc)	3	10%	6	20%	2	10%	3	20%	2	5%	3	10%	4	15%	3	10%	3,6	330
Cursuri de formare pentru dezvoltarea competențelor în companii pentru susținerea specializării inteligente	4	10%	6	20%	3	10%	3	20%	3	5%	2	10%	3	15%	3	10%	3,6	331
Pasaj peste calea ferată și lărgire drum acces către centrul comercial Kaufland	3	10%	3	20%	5	10%	3	20%	3	5%	3	10%	5	15%	2	10%	3,4	332
Lansarea unui program multianual de creștere a competențelor digitale la nivelul întregului personal al Primăriei Municipiului Sighișoara.	2	10%	6	20%		10%		20%	5	5%	4	10%	5	15%	4	10%	3,2	333
Extinderea/înființarea rețelei de apă și canalizare pe Str. Miron Neagu - Valea Dracului)	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	4	5%	4	10%	5	15%	1	10%	3,15	334
Legătură între Rora și Venchi	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	3,1	335
Legătură între Angofa și Aurel Vlaicu	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	4	5%	4	10%	4	15%	2	10%	3,1	335
Poduri pietonale între str. Griviței și str. Consiliul Europei, Șesul Viilor și Șesul Târnavei, peste pârâul Șaeș în zona străzii V. Alecsandri	3	10%	3	20%	3	10%	3	20%	3	5%	3	10%	4	15%	2	10%	3,05	337
Înființare rețea de canalizare apă uzată menajeră și sistem de epurare în localitatea Rora	1	10%	3	20%	3	10%	3	20%	4	5%	4	10%	5	15%	1	10%	3,05	337
Regularizarea râului Târnava Mare, pe segmentul comuna Albești - municipiul Sighișoara	3	10%	3	20%	3	10%	3	20%	3	5%	3	10%	3	15%	3	10%	3	339
Pod peste Târnava Mare între prelungirea străzii N. Filipescu și str. Stefan cel Mare	2	10%	3	20%	5	10%	2	20%	2	5%	2	10%	4	15%	2	10%	2,8	340
Cursuri de formare dedicate personalului în domeniul reglementărilor datele publice și securitatea acestora. Utilizarea unui sistem informatic dedicat și sigur pentru comunicarea internă (securitatea datelor, e-mailuri dedicate)	2	10%	6	20%		10%		20%	2	5%	3	10%	4	15%	3	10%	2,7	341
Proiect de înlocuire a conductelor de oțel de pe străzile Caisului, Oltului, N.D. Cocea și parțial Viilor (între nr. 113 și 127)	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	2	5%	3	10%	2	15%	1	10%	2,5	342
Proiect de deviere/creștere a gradului de izolare a conductei de transport gaze naturale pe tronsoanele în care sunt amplasate clădiri la o distanță mai mică de 20 de metri de conducta de transport gaze naturale.	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	2	5%	3	10%	2	15%	1	10%	2,5	342
Reabilitarea și modernizarea rețelei de distribuție gaze naturale cu grad mare de uzură	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	2	5%	3	10%	2	15%	1	10%	2,5	342
Program multianual de modernizare a LEA și LES de joasă tensiune și a branșamentelor pe străzile municipiului Sighișoara	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	2	5%	3	10%	2	15%	1	10%	2,5	342
Reabilitare și mărirea gradului de siguranță al LEA de medie tensiune	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	2	5%	3	10%	2	15%	1	10%	2,5	342

Implementarea noilor tehnologii (5G) pentru îmbunătățirea comunicațiilor electronice	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	2	5%	3	10%	2	15%	1	10%	2,5	342
Extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică în localitățile Rora, Venchi, Șoromiclea și pe străzile neelectrificate din Sighișoara	2	10%	3	20%	3	10%	3	20%	2	5%		10%	2	15%	1	10%	2,2	348
Amenajare zonă de agrement: Lacul Șercheș	2	10%	2	20%	2	10%	2	20%	2	5%	2	10%	2	15%	2	10%	2	349
Amenajare zonă de agrement și pescuit: Lacul Rusu	2	10%	2	20%	2	10%	2	20%	2	5%	2	10%	2	15%	2	10%	2	349

9.8. ANEXA 8. MINUTELE REZULTATE ÎN URMA DESFĂȘURĂRII GRUPURILOR DE LUCRU

MINUTA GRUPULUI DE LUCRU NR. 1 - SPECIALIZĂRI ECONOMICE ÎN SIGHIȘOARA VIITORULUI, DIN DATA DE 14.04.2021

PARTICIPANȚI

- Reprezentanți ai Primăriei Municipiului Sighișoara
- Reprezentanți ai SC Civitta Strategy & Consulting SA
- Reprezentanți ai mediului de afaceri din municipiu
- Reprezentanți ai societății civile

AGENDA (13:00 – 15:00)

- Introducere (10 minute)
- Discuție asupra provocărilor și soluțiilor existente în domeniu (45 de minute)
- Discuție cu participanții, concluzii și pași următori (cca. 1h 30 de minute)

INTRODUCERE

În introducere a fost prezentat contextul organizării întâlnirii de lucru și anume procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara 2021-2030.

După o scurta prezentare a demersului de elaborare a documentului strategic, contextul SDL Sighișoara și cuprinsul Strategiei de Dezvoltare, a fost stabilit scopul întâlnirii de prezenta procesul de elaborare a Strategiei și de a consulta actorii locali cu privire la problemele și nevoile care trebuie să stea la baza priorităților în dezvoltarea sectorului economic pentru următorii ani.

SUBIECTE DISCUTATE

În cadrul acestui grup de lucru au fost discutate următoarele probleme referitoare la subiectul principal al grupului de lucru:

- Necesitatea atragerii forței de muncă calificate/ educate;
- Necesitatea unei infrastructuri adecvate de servicii sociale și a unei calități ridicate a locuințelor care să determine locuitorii să rămână sau să se întoarcă în municipiul Sighișoara;
- Aproape jumătate din veniturile provenite din turism nu sunt declarate;
- Strategia trebuie orientate și către turism, trebuie luate măsuri de extindere a activităților turistice în afara Cetății (ex. vizită muzee, clădiri de patrimoniu);
- Strategia trebuie să se orienteze în jurul componentelor valoroase pe care să se concretizeze dezvoltarea municipiului din punct de vedere economic;
- Este necesară dezvoltarea unor noi competențe profesionale și implementarea unui sistem de învățământ dual;
- Este necesară realizarea unui profil al persoanelor plecate în afară, includerea persoanelor ocupate informal și a navetiștilor, realizarea unui grup de lucru în acest sens cu mediul de afaceri, AJOFM și autoritățile publice;
- Există o problemă a fluctuației de personal – sunt necesare intervenții care să sprijine formarea profesională în municipiu;
- Componenta de analiză a domeniului economic ar trebui să cuprindă 2-3 idei care să evidențieze ce se va întâmpla cu municipiul Sighișoara dacă nu se intervine/nu se realizează pașii de dezvoltare propuși în cadrul documentului strategic;

În cadrul acestui grup de lucru au fost discutate următoarele probleme referitoare la SDL Municipiul Sighișoara:

- Strategia trebuie să fie orientată către nevoile locale ale municipiului și locuitorilor săi;

- A fost semnalată problema variantei ocolitoare a municipiului: dezvoltarea municipiului și implementarea unor proiecte de dezvoltare urbană sunt dependente de implementarea acestui proiect; varianta ocolitoare este o prioritate pentru Sighișoara;

MINUTA GRUPULUI DE LUCRU NR. 2 - CREȘTEREA ATRACTIVITĂȚII MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA PENTRU REDRESARE DEMOGRAFICĂ, DIN DATA DE 15.04.2021

PARTICIPANȚI

- Reprezentanți ai Primăriei Municipiului Sighișoara
- Reprezentanți ai SC Civitta Strategy & Consulting SA
- Reprezentanți ai unităților de învățământ din municipiu
- Reprezentanți ai Direcției de Asistență Socială
- Reprezentanți ai mediului de afaceri
- Reprezentanți ai postului de radio local
- Reprezentanți ai societății civile

AGENDA (13:00 – 15:00)

- Introducere (5 minute)
- Discuție asupra provocărilor și soluțiilor existente în domeniu (cca 60 minute)
- Discuție cu participanții, concluzii și pași următori (cca. 45 de minute – 60 minute)

INTRODUCERE

În introducere a fost prezentat contextul organizării întâlnirii de lucru și anume procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara 2021-2030.

După o scurta prezentare a demersului de elaborare a documentului strategic, contextul SDL Sighișoara și cuprinsul Strategiei de Dezvoltare, a fost stabilit scopul întâlnirii de prezenta procesul de elaborare a Strategiei și de a consulta actorii locali cu privire la problemele și nevoile care trebuie să stea la baza priorităților în dezvoltarea sectorului economic pentru următorii ani.

SUBIECTE DISCUTATE

În cadrul acestui grup de lucru au fost discutate următoarele probleme referitoare la subiectul principal al grupului de lucru:

- S-au realizat numeroase acțiuni pentru Școala Victor Jinga: are cea mai bine organizată școală din oraș; a existat o bună colaborare cu administrația publică locală pentru fonduri și proiecte;
- Infrastructura tehnică învechită generează un consum energetic ridicat, fiind necesare măsuri de eficientizare termică și energetică a clădirilor, astfel încât fondurile alocate cheltuielilor curente de întreținere să poată fi direcționate, în viitor, către creșterea calității actului didactic;
- Necesitatea preluării în SDL a prevederilor strategiei pentru servicii sociale, elaborată de DAS.

MINUTA GRUPULUI DE LUCRU NR. 3 - CALITATEA LOCUIRII ȘI DEZVOLTARE URBANĂ ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA, DIN DATA DE 15.04.2021

PARTICIPANȚI

- Reprezentanți ai Primăriei Municipiului Sighișoara
- Reprezentanți ai SC Civitta Strategy & Consulting SA
- Reprezentanți ai postului de radio local
- Reprezentanți ai societății civile

AGENDA (15:00 – 19:00)

- Introducere (10 minute)
- Discuție asupra provocărilor și soluțiilor existente în domeniu (cca 45 minute), Ana Motoc (cca. 25 de minute)
- Discuție cu participanții, concluzii și pași următori (cca. 60 minute)

INTRODUCERE

În introducere a fost prezentat contextul organizării întâlnirii de lucru și anume procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara 2021-2030.

După o scurta prezentare a demersului de elaborare a documentului strategic, contextul SDL Sighișoara și cuprinsul Strategiei de Dezvoltare, a fost stabilit scopul întâlnirii de prezenta procesul de elaborare a Strategiei și de a consulta actorii locali cu privire la problemele și nevoile care trebuie să stea la baza priorităților în dezvoltarea sectorului economic pentru următorii ani.

SUBIECTE DISCUTATE

În cadrul acestui grup de lucru au fost discutate următoarele probleme referitoare la subiectul principal al grupului de lucru:

- Clădirile ANL și locuințele aparținând fondului locativ de stat din interiorul sitului UNESCO sunt clădiri de patrimoniu și procedurile de modernizare ale acestora sunt dificile;
- O provocare importantă la nivelul municipiului este regimul de proprietate al terenurilor: multe imobile au proprietari multipli și există, în unele cazuri, regim de proprietate mixt (domeniul municipiului Sighișoara și persoane fizice/juridice);
- Există posibilitatea realizării unor achiziții sau schimburi pentru rezolvarea provocărilor date de tipul de proprietate, astfel încât municipiul Sighișoara să fie proprietar unic al clădirilor;
- În cazul proiectelor de regenerare urbană trebuie abordată problema garajelor și a locurilor de parcare;
- Necesitatea includerii în strategie a unui proiect care să vizeze construirea unei creșe în municipiul Sighișoara, în cartierul Bărăgan, având drept sursă de finanțare PNRR;
- Sunt necesare operațiuni de extindere a infrastructurii de legătură dintre zona centrală în special cu zona Cetății) și cartierul Bărăgan, cartier care în prezent funcționează independent față de restul orașului;
- Principalele probleme existente în cartierul Bărăgan sunt: calitatea slabă a spațiul urban, imaginea urbane precară, lipsa activităților recreative destinate locuitorilor cartierului; trebuie avută în vedere amplasarea unor obiective de interes în zona Bărăgan pentru a atrage cetățeni din alte cartiere ale municipiului, dar și turiști (ex. artă urbană);
- Se propune posibilitatea amenajării unui parc în zona stadionului;
- Este necesară integrarea propunerilor din PUG Municipiul Sighișoara și corelarea SDL cu această documentație de urbanism;

MINUTA GRUPULUI DE LUCRU NR. 4 – GRUP DE LUCRU DEDICAT CULTURII, TURISMULUI, PATRIMONIULUI ȘI PETRECERII TIMPULUI LIBER ÎN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA DIN DATA DE 16.04.2021

PARTICIPANȚI

- Reprezentanți ai Primăriei Municipiului Sighișoara
- Reprezentanți ai SC Civitta Strategy & Consulting SA
- Reprezentanți ai postului de radio local
- Reprezentanți ai societății civile
- Reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale implicate în protejarea și promovarea patrimoniului cultural al municipiului
- Reprezentanți ai Institutului Național al Patrimoniului
- Reprezentanți ai instituțiilor culturale
- Reprezentanți ai proiectantului Planului Urbanistic General al Municipiului Sighișoara

AGENDA (12:00 – 14:40)

- Introducere
- Prezentarea participanților
- Discuție asupra provocărilor și soluțiilor existente în domeniu
- Concluzii și pași următori

INTRODUCERE

În introducere a fost prezentat contextul organizării întâlnirii de lucru și anume procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara 2021-2030.

După o scurtă prezentare a demersului de elaborare a documentului strategic, contextul SDL Sighișoara și cuprinsul acesteia, a fost stabilit scopul întâlnirii și anume de a consulta actorii locali cu privire la problemele și nevoile care trebuie să stea la baza priorităților în dezvoltarea sectorului cultural-turistic și a componentei de patrimoniu pentru următorii ani.

PREZENTAREA PARTICIPANȚILOR

Întâlnirea a continuat cu prezentarea participanților, atât a celor prezenți la sediul Primăriei Municipiului Sighișoara, cât și participanților pe platforma ZOOM.

SUBIECTE DISCUTATE

În cadrul acestui grup de lucru au fost discutate următoarele subiecte:

- În ceea ce privește sectorul cultural-turistic au fost aduse în discuție o serie de aspecte relevante care ar putea aduce valoare municipiului, precum:
    - Existența unei presiuni turistice semnificative ce se pune asupra Cetății medievale, cu impact negativ asupra conservării patrimoniului construit de importanță internațională, fiind astfel nevoie de promovarea și încurajarea unui turism sustenabil, cu ajutorul unor varietăți de elemente ce trebuie identificate și potențate la nivelul întregului municipiu, precum și al zonelor din proximitatea acestuia, pentru a prelua din presiunea la care este supusă Cetatea Sighișoara. .
    - Posibilitatea de exploatare a sectorului cultural-artistic spre exemplu prin intermediul încurajării și promovării intervențiilor de artă contemporană în cartierul Bărăgan, fiind o abordare mai nouă care se potrivește cu acel cartier de blocuri; poate fi, de asemenea, creată o legătură între cartierul noi și cartierul istoric cu ajutorul pistelor de biciclete.

- S-a evidențiat necesitatea unui spațiu alternativ / în aer liber în care să se poată desfășura piese de teatru pentru publicul din Sighișoara.
- Direcționarea turiștilor către alte cartiere cheie din oraș și nu numai – cartierul Bărăgan, cartierul Cornești, satul Hetiur, rezervația de codri seculari de la Breite etc. cu ajutorul unor elemente cultural-artistice noi, cu ajutorul unei infrastructuri verzi și prin dezvoltarea activităților gastronomice.

- O provocare foarte mare pentru municipiu este regimul de protecție a fortificațiilor (turnuri și ziduri de apărare) aferente Cetății Sighișoara care, în Lista Monumentelor Istorice prezintă un singur cod, reunite într-un singur ansamblu de arhitectură, fiind astfel foarte greu de accesat anumite programe de finanțare de consolidare/revitalizare pentru elemente singulare din cetate. S-a remarcat existența unei documentații întocmită de INP cu privire la reglementarea acestui aspect și alocarea de subcoduri pentru componentele Fortificației Sighișoara (clasarea ca monument a fiecărei componente a ansamblului de arhitectură) – în acest moment documentația este în curs de avizare.
- De asemenea, unul dintre cele mai importante puncte atinse este și cel al responsabilității față de monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial (UNESCO) pentru care nu există încă un Program de management și gestiune, dar care este foarte necesar.
- Tot referitor la monumentul istoric înscris în Lista Patrimoniului Mondial – Centrul Istoric Sighișoara - se remarcă necesitatea de păstrare și protejare a valorii unice pe care această cetate o deține, aceea de cetate locuită în permanență; acesta fiind unul dintre criteriile care au dus la includerea Cetății în Lista Patrimoniului Mondial.
- O altă problemă importantă remarcată de actori a fost cea a vânzătorilor ambulanți de pe străzile Cetății Sighișoara, îngreunând astfel de multe ori accesul atât al locuitorilor care lucrează sau locuiesc în Cetatea Sighișoara, cât și al turiștilor. Mai mult, se remarcă faptul că multe din aceste produse nu sunt autentice / locale, nefiind astfel potrivite pentru a promova municipiul.
- S-a constatat faptul că deși există un regulament de parcare, acces și trafic în Cetatea Sighișoara, acesta nu este respectat și nu este pus în aplicare.
- De asemenea, s-a remarcat faptul că locuitorii din Cetate nu au acces la o serie de servicii publice, fiind nevoiți să coboare în Orașul de Jos – farmacii, magazine alimentare etc..
- O altă provocare foarte mare pentru municipiu este problema spațiului public și în special lipsa acestor spații amenajate și de calitate care să atragă populația și turiștii în municipiu.
- În ceea ce privește parteneriatele, s-a semnat un protocol de colaborare, între INP, Primăria Municipiului Sighișoara și Consistoriul Districtual Evanghelic; Consistoriul Districtual Evanghelic și Primăria Municipiului Sighișoara sunt proprietari ai fortificațiilor aferente Cetății Sighișoara. Acest protocol este a fost încheiat în vederea realizării lucrărilor de restaurare a fortificațiilor aferente Cetății medievale Sighișoara și în vederea conferirii, în LMI, de subcoduri componentelor ansamblului de fortificații. De asemenea, urmează să se lanseze un concurs internațional de restaurare a fortificațiilor aferente Cetății Sighișoara, organizat de INP în parteneriat cu OAR.
    - Din categoria proiectelor culturale, s-au propus o serie de inițiative precum:
        - Realizarea unor standuri medievale specifice pe care Primăria le poate închiria pentru comerțul stradal.
        - Promovarea și recunoașterea artiștilor stradali, în special în sezonul cald.
        - Realizarea unor festivaluri pe tot parcursul anului.
        - Realizarea unor trasee cultural-turistice în oraș și în împrejurimi, inclusiv prin implicarea ONG-urilor și actorilor locali relevanți în domeniul turismului și patrimoniului.
        - Promovarea micilor meșteșugari locali.
        - Realizarea unor facilități culturale și în cadrul Orașului de Jos.
        - Promovarea unor activități de cultură medievală – dans, muzică, meșteșuguri etc..
- În cadrul discuțiilor s-a pus accentul pe ceea ce înseamnă componenta culturală și îmbunătățirea infrastructurii culturale din Sighișoara, fiind astfel nevoie de crearea unor noi facilități culturale și de

petrecere a timpului liber, nu numai în Cetatea Medievală, ci și în cadrul Orașului de Jos și chiar în jurul municipiului.

- Un subiect atins în cadrul discuțiilor a fost și cel al tipologiilor de turiști și al faptului că fiecare actor cultural își dorește un anumit tip de turist, fiind astfel nevoie de o segmentare a pieței și de identificare a tipologiilor de turiști care accesează de obicei destinația, dar și a turiștilor ideali pentru trebuie identificate cele mai potrivite modalități de adresare
- În cadrul discuției s-a semnalat necesitatea corelării SDL cu PUG Municipiul Sighișoara, aflat în curs de elaborare.
- Existența unei cercetări științifice a centrului istoric (Studiu de fezabilitate) realizată de INP, care include inclusiv informații referitoare la starea clădirilor și regimul juridic de proprietate al imobilelor; această cercetare a fost transmisă Primăriei pentru actualizare anuală, iar acest proces este foarte important a se realiza pe viitor.
- În cadrul discuțiilor s-a semnalat existența unor proiecte de amenajare a spațiilor verzi aferente fortificațiilor realizate de ONG-urile active în municipiul Sighișoara, în colaborare cu studenți de la diferite universități; aceste studii au fost transmise Primăriei Municipiului Sighișoara, pentru a putea fi valorificate în cadrul proiectelor de intervenții din aceste areale.
- În cadrul discuției s-a semnalat necesitatea realizării unui calcul al capacității suport a Cetății în sezonul turistic, propunându-se inclusiv restricționarea accesului turistic în Cetate, în perioadele supraaglomerate.
- INP elaborează periodic un raport de monitorizare a sitului înscris în Lista Patrimoniului Mondial în care sunt analizate calitatea produselor turistice existente în Cetate, presiunea la care este supus patrimoniul construit ca urmare a activităților turistice sau existența unor intervenții neadecvate pe monumentele istorice existente în Cetate.

CONCLUZII ȘI PAȘI URMĂTORI

În încheierea întâlnirii au fost menționați pașii următori în demersul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara, în special în sectorul cultural-turistic și al patrimoniului și a modului de colaborare dintre actorii culturali și administrația publică.

Printre cele mai importante idei care au fost menționate în cadrul grupului de lucru și care au reprezentat concluziile întâlnirii se numără și următoarele:

- Realizarea unei baze de date privind monumentele culturale și istorice și realizarea unor investiții pentru protejarea și valorificarea acestora.
- Revalorizarea unor noi spații și direcționarea turiștilor către noi zone din cadrul municipiului Sighișoara precum: cartierul Cornești sau cartierul Bărăgan (Târnava II).
- Utilizarea cadrului natural pentru sporirea activităților în aer liber și scoaterea turiștilor din zona central-istorică a municipiului.
- Valorificarea zonelor de patrimoniu arheologic din municipiul Sighișoara și din imediata apropiere: realizarea unor muzee în aer liber (Dealul Viilor, Dealul Turcului, Castrul Roman de la Podmoale).
- Utilizarea Planului Urbanistic General ca instrument de dezvoltare armonioasă a municipiului Sighișoara și raportarea prezentei Strategii la acesta.
- Direcționarea turiștilor către alte zone cultural-turistice importante din municipiu și crearea de evenimente sau activități sportive sau gastronomice în exteriorul Cetății.
- Au fost propuse inițiative de creare a unor tabere și ateliere de ceramică sau alte activități care să reflecte breslele și meșteșugurile din Sighișoara.
- Crearea unor centre culturale/ comunitare pentru locuitori în diferite cartiere din municipiu – pot conține spre exemplu săli de spectacole în cadrul cărora se pot ține cursuri de balet sau alte ateliere pentru elevi.
- Valorificarea unor clădiri precum Fostul Internat al fostului Liceu Agricol, Casa Maurer, Centrul de bătrâni, Gara CEC, clădirea fostului dormitor al CFR – aceste spații pot fi valorificate și transformate în dotări culturale, precum realizarea unui Muzeu Etnografic.

- Educarea generației tinere cu privire la patrimoniu și arhitectură – realizarea unui proiect pe termen scurt în școli pentru a explica copiilor elementele de bază legate de patrimoniu și arhitectură. Realizarea unui program de educație muzeală destinat tinerilor.
- Realizarea unor proiecte culturale de educare a tinerilor în sectorul teatral; posibilitatea realizării unu festival dedicat păpușarilor.
- Realizarea unei Agende Culturale care să cuprindă evenimente culturale pe tot parcursul anului și care să se adreseze în principal comunității locale.
- Se recomandă stabilirea unui set de reglementări de respectare a patrimoniului realizat împreună cu comunitatea sighișoreană.
- Realizarea unui Muzeu al Muzicii Medievale.
- Organizarea de concerte și spectacole stradale în cetate, urmând exemplele de bune practici din alte orașe turistice importante.
- Proiect de valorificare a gastronomiei locale
- Realizarea unei strategii de restaurare și valorificare a centrului istoric al municipiului Sighișoara.
- Se dorește constituirea în viitorul apropriat a unui OMD – Organizația de Management a Destinației pentru Sighișoara.
- Realizarea unui traseu al treptelor care să lege diverse zone de interes ale municipiului: zonele din interiorul teritoriului construit și zonele de cadru natural adiacente, cu precădere rezervația naturală Breite.
- Asumarea de către Primăria Municipiului Sighișoara a rolului de consultant pentru investitori/ rezidenți în ceea ce privește intervențiile în cadrul centrului istoric Sighișoara.
- Demararea unor inițiative de educare a locuitorilor, realizat în parteneriat cu ONG-uri și instituții culturale, privind patrimoniul cultural existent în municipiu și de asumare a patrimoniului local de către locuitori.
- Extinderea proiectelor de conectare cultural-turistică a municipiului Sighișoara cu hinterlandul acestuia.
- Adoptarea unor mijloace de transport care să faciliteze deplasarea turiștilor în municipiu și în împrejurimile acestuia.

În următoarele etape ale proiectului se dorește menținerea legăturii cu actorii participanți la grupul de lucru, aceștia fiind invitați să trimită comentarii asupra materialelor ce se vor realiza în acest proces, precum și orice alte date și informații pe care le consideră necesare pentru fundamentarea demersului strategic.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Strategia de dezvoltare locală a Municipiului Sighișoara 2021-2030
în cadrul proiectului:
„Simplificare administrativă extinsă și Planificare strategică integrată pentru cetățenii municipiului Sighișoara
Codul proiectului: SIPOCA 848/MySMIS 136159 / Contract nr. 28.816/02.12.2020
Municipiul Sighișoara

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Competența face diferența!
Un mediu curat - o viață sănătoasă! Oameni diferiți, șanse egale!